

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

ANDOVER-HARVARD LIBRARY

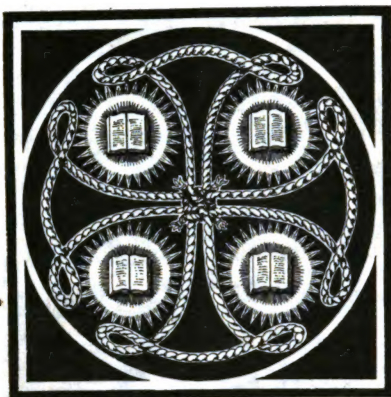

AH 5IXC 9

Harvard Depository
Brittle Book

NOVUM
TESTAMENTUM
GRAECE.

501.1896

NON DECEPTORE NEQUE IN DOLO

JAMES HARDY ROPES

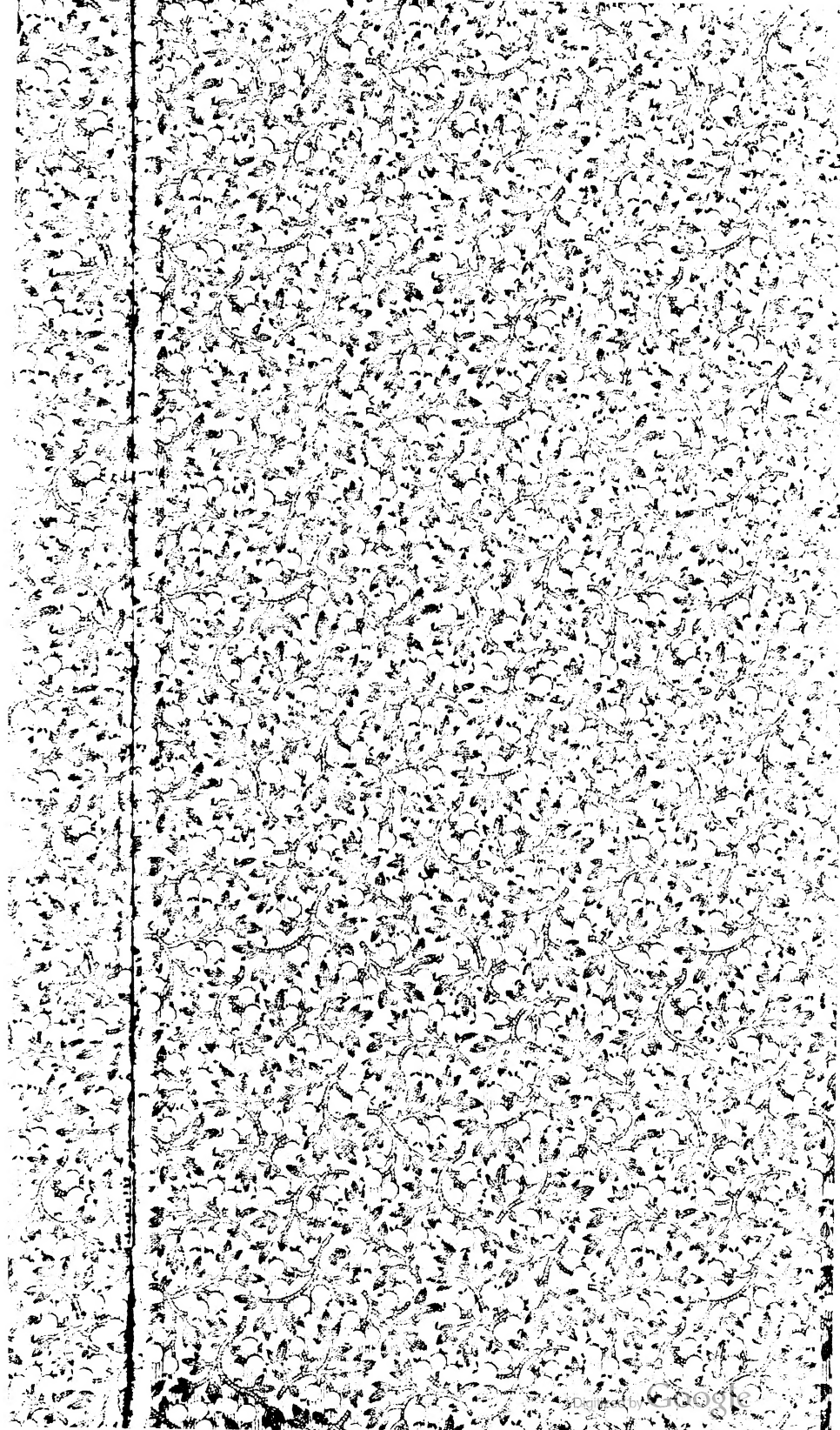
HARVARD DIVINITY SCHOOL

THE GIFT OF

ALICE · LOWELL · ROPES

1933

ANDOVER-HARVARD
THEOLOGICAL LIBRARY

James Hardy Rogers
Cambridge, 16 February 1878.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.
NOVUM TESTAMENTUM
GRAECE.

Bible. N. T. Greek. 1896.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM

GRÆCÆ.

RECENSUIT

CONSTANTINUS DE TISCHENDORF.

EDITIO STEREOTYPA QUARTADECIMA

AD EDITIONEM VIII. MAIOREM

COMPLURIBUS LOCIS EMENDATAM CONFORMATA.

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ.

LIPSIAE MDCCCXCVI.

ANDOVER-HARVARD
THEOLOGICAL LIBRARY
CAMBRIDGE, MASS.

57.343

June 7, 1934

PROLEGOMENA.

I.

Primus Graecum Novum Testamentum edendum curavit Franciscus Ximenes de Cisneros archiepiscopus Toletanus, inseruitque addita interpretatione Latina vulgata editioni bibliorum polyglottae Complutensi, cuius volumen quintum efficit.¹ Prelo illud quidem exiit ineunte anno 1514, sequentibus intra triennium quinque voluminibus reliquis; sed anno demum 1520 Leonis X. litteris permissum est ut totum opus in lucem ederetur, neque id fere ante annum 1522 revera factum est. Hinc editio Novi Testamenti Graeca et Latina, quae Erasmo auctore ex officina Frobenii anno 1516 Basileae prodiit, principis editionis laudem sibi vindicat, repetita annis 1519, 1522, 1527, 1535. Complutensis editio unde fluxerit, non satis constat; haud dubie tamen, ut ipso textu probatur, ad codices recentiores instituta est indolis eiusdem qua sunt superstium plurimi; neque est quod horum numero eximatur codex ille a Leone X. ad edendum oblatus, nomine „eximiae vetustatis spectataeque fidei“ laudatus, nisi quod usus eius potius ad Vetus Testamentum Graecum quam ad Novum pertinuisse putandus est². Accessit autem ad fundamenti iniquitatem quod editores, Latinum textum maximi facientes³, in edendis Graecis non eam quae in tanto opere decebat diligentiam adhibuerunt⁴. Hac vero diligentia nec

¹ Primum Latine Biblia edita sunt circa annum 1452; earum editionum quae annum notatum habent princeps est editio Moguntina anni 1462. Eodem anno Moguntii Germanica Biblia primum edita sunt. Hebraica primum integra prodierunt Soncini anno 1488.

² Exactis ipsius bibliothecae Vaticanae a Carolo Vercellone nuper demonstratum est codices ad Card. Ximenum Roma missos Veteris Testamenti non item Novi fuisse. Cf. NiTi editionem meam oct. crit. mai.

³ Cf. verba in prologo ad lectorem (de Vetere Testamento) scripta: „Mediam Latinam B. Hieronymi translationem velut inter Synagogam et Orientalem ecclesiam posuimus, tamquam duos hinc inde latrones, medium autem Iesum i. e. Romanam sive Latinam ecclesiam collocantes.“

⁴ Luculentissimum indiligentiae exemplum habetur Hebr. 7, 3. ubi post verba *μένει ἱερὸν εἰς τὸ δηνακίον* hanc Euthaliani capituli partem: *ἐν ψ̄, ὅτι καὶ τοῦ Ἀβραάμ προετι-*

magnus ille Erasmus Complutenses editores antecessit. Adhibuit is codices paucos maximeque Basileenses recentiore textu Byzantino nequaquam superiores. Vestigia summae festinationis in prima editione adhibitae nec plane extincta sunt in reliquis, maximeque, ut nuper luculenter Franc. Delitzsch docuit, apocalypsin deformant, quamvis quarta editio passim ad Complutensem emendata sit. Verba illa quidem celeberrima 1 Ioh. 5, 7 sq., postquam recte abfuerunt ab edd. 1. et 2., Erasmus in tertiam ac seqq. ex codice Montfortiano post Dublinensi saeculi XVI propter „adversariorum clamores“ recepit.

Nihilominus quum Complutensem tum Erasmicam textus Novi Testamenti Graeci conformationem per longum tempus ubique terrarum repetere placuit, mutatis plerumque paucissimis, saepe vero alterius lectionibus alteri immixtis. Hunc in modum comparatae sunt etiam Roberti Stephani docti typographi Regii Parisiensis editiones, quarum ille tertiam, quae anno 1550 prodibat, fere totam conformavit ad Erasmi quintam, exceptis multis apocalypsis locis quibus Complutensem sequi malebat. Hanc Roberti Stephani editionem, nomine Regiae claram, per paucis ad codices ab Henrico Stephano conlatos mutatis secutus est Theodorus Beza inde ab anno 1565, rursusque Bezae editiones secuti sunt Elzevirii typographi Leidenses, qui inde ab anno 1624 Novo Testamento Graeco edendo operam navarunt. Qui quidem quum secundam editionem, quae anno 1633 prodibat, praepositis verbis his: *Textum ergo habes nunc ab omnibus receptum*, commendassent, factum est ut *textus recepti* nomen mox in omnium consuetudinem abiret. Idem est quo ad hunc usque diem viri docti utuntur ad significandum textum eum qui, paucis ex arbitrio potius quam via et ratione mutatis, per haec ultima duo saecula ex Elzeviriiis saepissime repetitus est, quamquam in re critica vel in pristino ipsorum apostolorum textu indagando perexiguam auctoritatem, passim adeo nullam, nusquam certe maiorem habet quam qui in plerisque codicibus recentiore aetate scriptis invenitur, quippe a quibus Erasmus, primus et principalis rationis Elzevirianae auctor, totus pependerit.

Dum vero haec Novi Testamenti Graeci ratio, sive Erasmi sive Stephani sive Bezae sive Elzeviriorum mavis dicere, in communi hominum doctorum usu erat, non deerat industria aedeundi

μήθη, (ex margine) in textum inre- maluerunt, edentes *Βεελζεβούβ* et
pere passi sunt. Ipsa Graeca ad *Βελιαι*. Quod posterius (ab homini-
Latinum textum exegisse immerito bus Latinis ad vocem Hebraicam
taxati sunt, etsi duo nomina ad La- conformatum) ex incredibili errore
tinum usum quam Graecum scribere denuo C. Lachmannus recepit.

fontes antiquioris rationis in variis terris et nationibus propagatae. Hinc sensim ortus est apparatus Novi Testamenti criticus, in quo ad singulas textus partes ac particulas testimonia codicum Graecorum et vetustiorum et recentiorum, item antiquorum interpretum vel orientis vel occidentis, item scriptorum veterum, qui vel ipsum textum exscripserunt vel docte explicuerunt, tanquam in thesauro reponerentur: unde non modo textus sacri historia sed etiam emendandi textus plerumque editi et caussa et ratio disci poterant, praesertim quum simul ars critica excoli coepta esset. Horum studiorum nomine incluserunt opera trium Anglorum: Briani Walton (anno 1657), Iohannis Fell (anno 1675), Iohannis Mill (anno 1707). Quae omnia superavit editio L.L. Wetstenii Basileensis, quae Amstelodami anno 1751 et seq. voluminibus duobus prodiiit. Cuius operis opes criticas, post inprimis ab Altero Vindobonensi, Birchio Havniensi et Matthaeio professore Moscuensi auctas, exeunte saeculo decimo octavo Ioh. Iac. Griesbach Ienensis ad rem criticam revera promovendam ipsumque textum emendandum docta ratione convertere studuit. Vestigiis ille insistens Bengelii et Semleri testibus antiquis inter se assidue conlatis docuit, tres olim institutas esse textus Novi Testamenti recensione, occidentalem interpretandi maxime studiosam, Alexandrinam grammatices vindicem, et mixtis priorum studiis Byzantinam. A qua ratione, frustra Matthaeii probris impugnata, subinde vero etiam Hugii et Eichhornii studiis exulta, proficiscens copiam immensam variantium lectionum in ordinem quandam redegit, additisque certis quum de auctoritate testium tum de probabilitate lectionum legibus hoc egit ut textum receptum sive Elzevirianum multis locis corrigeret. Editio Novi Testamenti Griesbachiana (prodiiit secundum 1796 tomo I., 1806 tomo altero) magna aequalium laude ornata multumque propagata est. Priorem partem quae evangelia complectitur novis curis auxit Dav. Schulzius anno 1827. Plures alii, ut Knappius, Schottus, Vaterus, Theilius, Hahnus, crisi Griesbachiana ita usi sunt ut Elzevirianam formam insertis probatissimis Griesbachii lectionibus ederent.

Brevi post editio prodiiit Augustini Scholz (vol. I. 1830; vol. II. 1836). Quo ille opere ut apparatus criticum allata plurimorum codicum notitia multisque lectionibus inde notatis vel confirmatis auxit, ita gravi detrimento affecit quod in adhibendis quum suis tum aliorum collectionibus criticis maxima usus est levitate atque socordia¹; praeterea quum codices recentiores

¹ Ea de re uberius disserui in prolegg. ed. 8. crit. mai. et iam N. T. anni 1859. pag. XCIX sqq.

lectionibus Havniae 1798, 1800, 1801; tertia a Micone Italo sumptibus Richardi Bentleii. Eam transcripsit Woidius transcriptamque edidit Henricus Ford in Appendice ad editionem Ni Ti e cod. ms. Alexandrino 1799. Tertiae supplementum Rich. Bentleius ita fieri iussit, ut non perscriberentur nisi loci secundis curis tractati. Quod postquam diu deperditum visum esset, 1855 contigit ut in lucem protraherem. Alia praeterea supplementa meis aliorumque curis accesserunt¹. Denique a. 1858 codicis editio dudum ab Ang. Maio suscepta prodiit, emendata curis Caroli Vercellone. Quam a perfectiore forma perquam alienam esse facile apparebat; neque multo praestantior erat quae anno post ipsius Maii curis adornata editio Ni Ti manualis prodiit. Nihilominus ad Maii exemplum ediderunt alii: Londini eodem anno (ex officina Lips. Teubneriana) anonymus, Lugduni Bataavorum 1860 A. Kuenen et C. G. Cobet, Ratisbonae a. 1862 Val. Loch, Berolini 1862 Phil. Buttmann. Anno denique 1866 ego adsequutus sum quod tam diu desideraveram. Romae enim mihi concessum est ut magnam Ni Ti partem perscrutarer, reliquam certe percurrerem. Qua re contigit innumeris quum Maii tum aliorum errores corrigere et quae ratio atque aetas correctionum per codicem frequentissimarum esset perspicere. Hinc anno 1867 mea cura prodiit Nov. Test. Vaticanum, quod ipso titulo „post imperfectos Maii aliorumque labores ex ipso codice editum“ dixi. Accessit a. 1869. Appendix cum emendationibus et supplementis, addita insuper eius editionis censura quae nuperrime (a. 1868.) Romae auspiciis Pii IX. typis Sinaiticis exscribi coepta est. Denique huc spectant, quae 1870. edidi, Responsa ad calumnias Romanas.

† et †† B ad apocalypsin, codex Vat. nr. 2066, olim monachorum Basilianorum in urbe nr. 105. Anno 1843 variantes lectiones omnes editioni meae Lips. I. inter paucas horas adscribere conatus sum indeque in Monum. sacr. ineditis p. 407—432. a. 1846 edidi. Inseruit vero etiam eiusdem codicis verba A. Maius editioni suae biblicorum Vaticanorum et quae inde derivata est editioni Ni Ti manuali. Postquam vero 1866 mihi contigit editiones et meam et Maianas ad ipsum codicem corrigere, rursus edidi in Appendice Ni Ti Vaticani a. 1869. Scriptus videtur circa initium octavi saeculi.

¹ Ex Bartolocci et Birchii conlationibus, additis meis lectionibus et ut vult aliquot suis, fluxit editio quam „ad fidem codicis principis Vaticani“ a se institutam dixit Ed. de Muralto. Cf. N. T. meum Lips. 1849 prolegg. p. XLVII sqq. (1859 p. CXII sq.). Quem idem postea addidit „Recensum locorum“ etc., de eo exposui in Novi Test. Sinaitici mei (a. 1863) prolegg. p. XXVII sq.

†† C codex Ephraemi Syri rescriptus in bibl. Imp. Paris. nr. 9. Fragmenta quae continet plus dimidiam totius Novi Testamenti partem efficiunt. Scriptus videtur ante med. saec. V. (c*), uno fere saeculo post primum correctus (c**), secundum correctus et ad usum ecclesiasticum instructus saeculo fere nono (c***). Denique saeculo XII. scripturis antiquis spongia deletis suprascripti sunt tractatus Ephraemi Syri Graece versi. Totum codicem per annos 1840—1842 Parisiis a me diligenter excussum edidi Lipsiae 1843 (fragmenta Novi Test.) et 1845 (fragmenta Veteris Test.).

† D codex Bezae Cantabrigiensis. Textum evangeliorum una cum actibus apostolorum Graecum et Latinum continet, in evangeliiis Matthaei et Iohannis et in actibus passim mutilum, aliquoties etiam posterioribus curis suppletum. Scriptum existimo circa med. saec. VI. Splendide edidit Kipling Cantabrigiae 1793; rursus a. 1864 emendatius edidit F. H. Scrivener.

†† D ad epistulas Pauli, codex Claromontanus a Beza possessore dictus, nunc in ampliss. bibl. Paris. nr. 107. signatus. Continet Graece et Latine epistulas Pauli omnes quattuordecim, paucis versibus exceptis. Scriptus videtur saeculo sexto medio; postea, in primis saeculis ut videtur septimo et nono, a pluribus viris doctis ad varios codd. et Graecos et Latinos correctus est. Duo folia deletis Euripideis rescripta. Utrumque textum per versus scriptum una cum lectionibus variorum correctorum plus mille edidi anno 1852.

†† E ad evangelia, codex Basileensis A N III. 12. Evangelia habet integra, nisi quod quinque Lucae folia perierunt, quorum tria minutis litteris suppleta sunt. Saec. VIII. med.

† et †† E ad actus apostolorum, codex Laudianus Bodleianus est, scriptus stichometrica. Graeco textui adiunctus est Latinus vetus. Postquam e Sardinia in Angliam pervenit, iam a Beda Venerabili (obiit 735) ad commentarios adhibitus est. Hiat 26, 29—28, 26. Edidit 1715 Oxonii Thomas Hearne editione perquam vitiosa, quam nuper etiam Ed. Hansell ad N. T. suum integris antiquissimorum codicum scripturis compositum adhibuit. Ipse edidi in Monum. sacrorum volumine 9. a. 1870. Saec. fere VI. exeunt.

†† E ad Pauli epistulas, codex Sangermanensis, post incendium abbatiae S. Germani Parisiis a Dubrowskio comparatus indeque postea Petropolitanus factus. Is per totam partem Graecam nil est nisi Claromontani codicis identidem iam correcti apographum satis vitiosum. Ad Latina vero, quae et ipsa passim ineptissime ex Claromontano transcripta sunt, simul alius

Nov. Test. ed. T^y.

B

codex adhibitus est. Cf. Codicis Clarom. mei prolegg. p. xxv sq. Passim hiat. Pro scripturae similitudine eiusdem cum cod. evv. Δ similibusque aetatis ac patriae habendus est.

† F ad evangelia, codex Boreeli, nunc Rheno-Traiectinus. Continet evangelia, sed folia permulta periere, quorum nonnihil Wetstenii tempore nondum avulsum erat. Lectiones variantes a Matth. 7, 6 usque Luc. 11. Wetstenius suis inseruit commentariis. Anno vero 1843 H. E. Vinke edidit Iodoci Heringa disputationem de codice Boreeliano, adscriptis omnibus codicis lectionibus. Saec. IX.

†† F^a codex Coislinianus Parisiensis. Pauca evangeliorum, actuum et epistularum fragmenta in Octateuchi margine citata. Edidi in Monumentis sacris ineditis Lips. 1846 p. 400 sqq. Scripta sunt saeculo fere ineunte septimo.

† F ad Pauli epistulas, a monasterio Augiae Maioris in Helvetia codex Augiensis dictus est, post a Rich. Bentleio emptus atque a filio fratris eius collegio Cantabrigiensi S. Trinitatis donatus. Continet inde a Rom. 3, 19 Graece et Latine epistulas Pauli tredecim, lacunis paucis, item ad Hebraeos epistulam Latine. Hic codex et Boernerianus Dresdensis ad idem exemplar Graecum conformati sunt, etsi passim differunt. Latina ab interpretatione Hieronymi multo magis quam ab Italo textu pendunt. Accurate post imperfectissimum Wetstenii laborem contuli 1842. Utrumque vero textum Frid. Henr. Scrivener accuratissime edidit Cantabrigiae 1859. Saec. IX. exeunt.

†† G ad evangelia, codex Andreae Seidelii, qui cum codice evv. H ex oriente attulit, nunc Harleianus 5684 Musei Britannici. IV evangelia continet, locis multis mutilus, passim minutis litteris suppletus. Saec. fere X.

° G ad actus apostolorum, fragmentum Petropolitanum ex collectione mea orientali anni 1859. Continet Act. 2, 45 usque 3, 8. Saeculi VII.

† G ad epistulas Pauli, codex Boernerianus bibl. Reg. Dresdensis. Graecus epistularum tredecim textus, quem paucis perditis continet, ex eodem fonte cum codice Augiensi (F) haustus est, Latina vero versio interlinearis non Hieronymi sed Itala est. Totum edidit Chr. Fr. Matthaei Misenaë 1791. Saec. IX. exeunt.

†† H ad evangelia, codex Andr. Seidelii, nunc Hamburgensis bibliothecae publicae. Textum IV evangeliorum continet, sed multis locis mutilum. Post Christophor. Wolfium accuratissime contulit 1850 S. P. Tregelles; post eum anno 1854 et ipse examinaui et passim contuli. Eiusdem cum G aetatis.

†† H ad actus apostolorum, codex est Mutinensis nr. 196.

Plura desiderantur, quorum partem supplevit antiquus corrector, partem alius satis recens. Prima huius codicis notitia debetur Scholzio. Saeculi fere noni est.

† et °H ad epistulas Pauli, cod. Coislin. nr. 202 in bibl. Imp. Paris. Sunt folia 14, quorum duo ex sexaginta annis Petropoli habentur, olim tegumento alius codicis agglutinata et ex Atho monte Parisios translata. Continet fragmenta epistularum ad Cor. prioris, ad Gal., prioris ad Tim., ad Tit., ad Hebr. Edidit, neglectis et erratis paucis, Montefalconius in Bibliotheca Coislin. p. 251. His accedunt ex collectionibus Porfirii episcopi et Antonii archimandritae folia quattuor, quae in Monum. meis sacr. ined. prodibunt. Ad eundem vero codicem etiam fragmenta ep. ad Hebr. (10, 1—7. 32—38) Mosquensia pertinent, de quibus olim a Matthaëio explicitum ac nuper in Speciminibus palaeographicis episcopi Sabas relatum est. Anno 1868. ipse Mosquae transcripsi indeque foras dabo. Saeculi VI.

††I: codex bibl. Imp. Petropolitanae, ad quam nuper ex collectionibus meis transiit. Folia sunt palimpsesta 28, septem antiquissimorum codicum reliquiae, quorum tres saeculo quinto, duo sexto, duo alteri septimo scripti videntur. Fragmenta continent quattuor evangeliorum librique actorum, item epistularum ad Corinthios prioris et ad Titum. Edidi in Monumentorum sacror. nova collectione, vol. I. anno 1855.

††P: fragmenta pauca palimpsesta evangelii Iohannis saeculo fere quinto scripta. Continet codex Syriacus hymnorum Severi in Museo Britannico num. 17,136 insignitus. Edidi in Monum. sacr. ined. Nov. Coll. vol. II. rursusque nuper exegi edita ad ipsum codicem.

††K ad evangelia, codex Imp. Parisiensis nr. 63. ab insula unde anno 1673 in bibliothecam Colbertinam pervenit plerumque Cyprius dictus. Continet evangelia IV integra. Saec. IX. med. vel exeunt.

K ad epistulas catholicas et Paulinas, codex Mosquensis S. Synodi nr. 98. ex Atho monte petitus. Continet omnes Novi Test. epistulas exceptis aliquot capitibus. Contulit Chr. Fr. Matthaëi, accurateque descripsit in ed. epp. Pauli ad Romanos etc. Rigae 1782. p. 265 sqq. Ipse percurri a. 1868. Saec. fere IX.

††L ad evangelia, codex Imp. Paris. nr. 62. Textum evangeliorum integrum praebet exceptis locis quinque. Anno 1846 totum inserui meis Monumentis sacris ineditis p. 57—399. Saec. fere VIII.

††L ad actus et epistulas, codex bibl. Romanae Angelicae A 2. 15, antea Passionei cardinalis. Incipit Act. 8, 10. et deficit Hebr. 13, 10. Saec. IX. exeunt.

B*

†† M codex Imp. Paris. signatus numero 48, olim abbatis Des Camps. Evangeliorum textum integrum habet. Saec. IX. fere exeunt.

†† M ad epp. Pauli: fragmenta duo, altera Hamburgensia (ex ep. ad Hebr.) altera Londinensia (ex epp. ad Cor.). Edidi in *Anecdosis sacr. et prof.* 1855 pag. 174 sqq. (Editione 1861 repetita correxi quattuor locis vitiose typis exscripta.) Saec. IX.

†† et °N: sunt evangeliorum codicis purpurei auroque et argento scripti fragmenta. Primum foliorum duorum Vindobonae, alterum (antea J evv.) quattuor foliorum Londini, tertium (antea Γ evv.) sex foliorum Romae servantur. Desumpta sunt ex evv. Matthaei, Lucae et Iohannis, scriptis sexto ut videtur saeculo. Edidi a. 1846 in *Monumentis sacr. ined.* p. 10—36. Nuper vero eiusdem codicis folia 33 ex evang. Marci (6, 53—15, 23) desumpta in insula Patmo Iohannes Sakkelion vir clarissimus invenit accurateque descripta ad me misit. Prohibunt proxime in *Monumentorum meorum volumine 8.*

°N ad epp. Pauli: duo folia Petropolitana, alterum ep. ad Gal. (5, 12—6, 4) alterum ad Hebr. epistulae. Saeculi videntur IX.

† et †† O codex Mosquensis S. Synodi nr. 120. Folia octo ex Atho monte advecta, a bibliopego codici homiliarum Chrysostomi agglutinata. Continent fragmenta evangelii Iohannis cum scholiis. Edidit Chr. Fr. Matthaei, cui est codex 15., in ed. epp. Pauli ad Thess. et ad Timoth. Gr. et Lat. Rigae 1785. p. 258—260. Nuper ipse ex codice descripsi. Noni fere saeculi.

††† O^a O^b O^c O^d O^e: his siglis insignire placuit quae hymnorum a Luca evangelista traditorum (1, 46 sqq. 68 sqq. 2, 29 sqq.) exempla habentur in cdd. uncialibus Guelferbytano, Bodleiano, Veronensi, Turicensi, Sangallensi. O^a edidi in *Anecd. sacr. et prof.* p. 206 sqq. O^d locum habet in *Monumentorum meorum vol. quarto.* O^c Blanchinus edidit in psalterio duplici quod adiunxit Vindiciis canonic. scripturar. Romae 1740. Accedunt nota O^f iidem hymni ex psalterio Abrahami de Noroff Petropoli a me hausti.

°O ad epp. Pauli: duplex est folium saeculi fere VI., quo continetur 2 Cor. 1, 20—2, 12. ex oriente a. 1859. mea opera Petropolin perlatum. Prohibet *Monum. sacr. ined. vol. VIII.*

°O^b ad epp. Pauli: folium saec. VI. quod 1868. Mosquae vidi. Continet cum lacunis Eph. 4, 1—18.

††P codex Guelferbytanus rescriptus, cuius antiqua sacri textus scriptura saeculi fere sexti superscriptum habet textum Latinum Isidori Hispalensis. Quae legere poterat edidit Franc.

Ant. Knittel in Ulfilae versione Gothica etc. Brunsvic. (1762) p. 55—100. Sed multo plura ipse erui, eaque continet Monumentorum meorum vol. VI. Fragmenta multa Lucae, aliqua Matthaei, pauca Marci et Iohannis.

†† P ad actus et epp. cath., item ad epp. Pauli et ad apocalypsin: codex est palimpsestus, quem quum in libris Porfirii episcopi Petropoli vidissem et quas pretiosas sacrorum librorum reliquias contineret primus perspexissem, Porfirius exeunte anno 1862 benevole ac liberaliter mihi tradidit ut evanidas scripturas eruerem. Quod postquam mihi contigit, alteras partes in Monumentor. vol. V. edidi, alteras volumine VI. Videtur IX. saeculi.

†† Q codex Guelferbytanus rescriptus. Sunt fragmenta evv. Lucae et Iohannis in eodem codice Isidori, de quo ad P diximus, reperta, saeculo fere fragmentis P priora. Post imperfectam Knittelii editionem edidi in Monumentorum meorum volumine III.

° Q ad epp. Pauli significat fragmenta aliquot epistulae prioris ad Cor., quae e foliis papyraceis quinti fere saeculi a Porfirio in oriente repertis a. 1862. Petropoli erueri mihi contigit.

†† R codex rescriptus Musei Britannici ex monasterio Coptico deserti Nitriensis allatus. Continet sub textu Syriaco uberrima evangelii Lucae fragmenta saeculo VI scripta. Edidi 1857 in Monum. sacr. vol. II. pag. 1 usque 92. Addam ibidem vol. 8. nonnihil supplendi et corrigendi caussa.

†† S codex Vaticanus nr. 354. Evangelia quattuor integra habet. „Bis diligenter“ se contulisse Birchius affirmavit, sed permulta anno demum 1866. ex ipso codice a me correcta sunt. Exaratus est anno 949.

† et ° T^a cod. Borgianus 1. in collegio Romano pro propaganda fide depositus. Continet capitum 6. 7. 8. evangelii Iohannis fragmenta, quae ad latus habent versionem Coptam Thebaicam. Edidit Aug. Ant. Georgi in Fragmento evang. S. Ioh. Graeco-copto-thebaico etc. Romae 1789. Saec. fere V. Accesserunt autem nuper duo fragmenta Sahidica Graeca (Lc. 12, 15—13, 32. Ioh. 8, 33—42.) in Woidii conlationibus excerpta. Praeterea accedunt Lc. 22, 20—23, 20, quae fragmenta postquam Bradley H. Alford in usum fratris Henrici contulit, 1866. ipse Romae descripsi et ad edendum praeparavi. Plura etiam in ed. Georgiana corrigenda inveni.

° T^b diximus fragmenta evangelii Iohannis Petropolitana nuper a me inventa, quae VI. fere saeculo scripta magnam cum

Borgianis similitudinem habent. In lucem proditura spero in Monumentorum meorum vol. VIII. Continent Ioh. 1, 25—42. 2, 9—4, 14. 4, 34—50.

° T^c: plura fragmenta capitum 14 et 15 evangelii Matthaei, pro scriptura et textu cum fragmentis T^a et ^b cognata. In oriente invenit Porfirius episc.

° T^d: nonnulla evgg. Matthaei, Marci, Iohannis fragmenta, quae in nupero itinere Romano ex membranis Borgianis Sahidicis Graecis protraxi. Eis quae T^a diximus paulo recentiora.

† U codex Venetus Marcianus class. L nr. VIII. olim Nannianus. Sunt evangelia IV integra. Saeculi IX. vel X.

V codex Mosquensis S. Synodi. IV evv. continet saeculo fere nono scripta usque Ioh. 7, 39, a quo inde loco manus recentior saeculi fere XIII. litteris minutis scripsit. Praeterea desideratur nonnihil in Matthaeo. Chr. Frid. Matthaei „bis diligentissime“ contulit, ipse tantum percurri.

†† W^a codex Imp. Paris. nr. 314. Sunt duo fragmenta evangelii Lucae, octavo fere saeculo scripta. Edidi 1846 in Monumentis sacr. ineditis p. 51—56.

†† W^b codex Neapolitanus rescriptus foliorum 14, quorum anno 1843. unum legi, in quo est Marc. 14, 32—39. Haec edidi in annalibus Vindob. 1847. Reliqua fragmenta Mt. 19, 14—28. 20, 23—21, 2. 26, 52—27, 1. Mc. 13, 21—14, 67. Lc. 3, 1—4, 20. anno 1866. legi. Eiusdem cum W^a et aetatis et indolis sunt.

†† W^c: folia tria Sangallensia, quibus quae olim Marci et Lucae fragmenta scripta erant (Mc. 2, 8—16. Lc. 1, 20—32. 64—79), ad librorum palimpsestorum modum fere deleta sunt. Quae inde eruere contigit edidi in Monum. meorum volumine III. Saec. IX.

† W^d: fragmenta trium capitum (7. 8. 9.) evgl. Marci saeculo fere nono scripta, quae anno 1862. in collegio S. Trin. Cantabrigiensi vir clarissimus Bradshaw in membranis detexit quibus liber Gregorii Naz. compactus erat. Edidit Bradshaw tabulis photographis.

†† W^e: fragmenta pauca capitis quarti evangelii sec. Ioh., quae anno 1865. ex libris collegii Oxon. ad aedem Christi primus protraxit doctissimus socius eius collegii Kitchin. Simillima fragmentis eiusdem evangelii Mosquensibus quae siglo O apud nos utuntur.

†† X codex bibliothecae universitatis Monacensis. Sunt fragmenta plurima IV evangeliorum, quorum textui additi, passim

interiecti sunt complurium patrum inprimis Chrysostomi commentarii. Saec. IX. vel X.

†† Y codex bibliothecae principalis Barberinae nr. 225. octavi fere saeculi. Fragmenta evang. Iohannis: 16, 3—19, 41. Edidi in Monumentis sacr. 1846 p. 37—50.

† Z codex Dublinensis collegii S. Trin. rescriptus. Insunt plurima ev. Matthaei fragmenta, sexto fere saeculo scripta. Edidit Io. Barrett, Dublinii 1801. Postea emendavit S. P. Tregelles.

†† Γ codex quattuor evangeliorum nuper ex oriente a me allatus, magna codicis Cyprii i. e. K evangeliorum similitudine conspicuus. Lucae textus integer superest, item Marci exceptis 3, 35—6, 20. Accedunt fragmenta ex 10 capp. Matthaei et 8 Iohannis capitibus. Atque haec quidem ex anno 1855 Bodleiana sunt. Ex itinere vero meo anni 1859 pervenerunt Petropolin: Mt. 1, 1—5, 31. 9, 6—12, 18. 14, 15—20, 25. 23, 13 usque finem. Ioh. 1, 1—6, 13. 8, 3—15, 24. 19, 6 usque finem. Quibus in foliis Petropolitans subscriptio ad finem ev. Ioh. inventa est, qua annus Christi 844 notatus videtur. Cf. Notitiam meam ed. cod. bibl. Sinait. etc. pag. 53.

† Δ codex Sangallensis cum versione Latina interlineari. Quattuor evv. habet integra praeter Ioh. 19, 17—35. Noni fere saeculi. Ad similitudinem ipsius libri manu scripti edidit H. Ch. Mich. Rettig Turici 1836.

†† Θ^a codex Tischendorffianus I. bibliothecae universitatis Lipsiensis. Sunt folia quattuor, quorum tertium fere perit, Matthaei fragmentis completa. Edidi in Monumentis sacr. ined. p. 1—10. Saeculi VII. fere medii. Post accesserunt fragmenta aliquot de Mt. 12, 17—19. 23—25. decerpta. Haec edita sunt in Monumentor. nov. coll. vol. II. p. 321.

° Θ^b Θ^c Θ^d: his siglis in numerum codicum evangeliorum recepimus varias textus antiquissimi reliquias, quas cum tot aliis monumentis ex nuperrimo itinere meo orientali bibliotheca Imp. Petropolitana habet. Θ^b significat folia sex VII. fere saeculi, quibus Matthaei et Marci fragmenta supersunt; Θ^c folium unum saeculi VI, in quo est Mt. 21, 19—24. Eodem nomine comprehendimus fragmenta ev. Ioh. (18, 29—35) a Porfirio reperta saeculi eiusdem. Θ^d folium dimidium est cum fragmentis cap. 11. ev. Lucae, saeculi fere 8. De quibus omnibus volumini VIII. Monumentorum meorum reservatis vide praeter Prolegg. ed. octav. crit. mai. Notitiam ed. cod. bibl. Sinait. etc. p. 50. His accedunt Θ^e Θ^f Θ^g Θ^h ex Porfirii collectionibus. Θ^e fragmentum est ev. Mt. (26, 2 sqq.), Θ^f fragmenta continet evv. sec. Matthaeum (capp. 26 et 27) et sec. Marcum (capp. 1 et 2), Θ^g frag-

mentum ev. Iohannis (6, 13 sqq.). Omnia haec tria eiusdem saeculi VI. videntur esse. Quarto vero loco (Θ^h) recensenda sunt folia tria Graeca Arabica saeculi IX. vel X., quae ad Matthaei capp. 14 et 25 pertinent. Foras dabimus Monumentor. volumine 8.

†† Δ codex evangeliorum Lucae et Iohannis integer, noni potius quam octavi saeculi. Antea meus, nunc Bodleianus Oxoniensis. Huc confer quae in Notitia ed. cod. bibl. Sinait. etc. p. 58 sq. notata sunt de alteris quasi eiusdem evv. codicis partibus minusculo litterarum genere scriptis item prolegg. ed. VIII. mai.

Ξ: hoc siglo S. P. Tregelles designavit fragmenta evangelii Lucae palimpsesta a se eruta. Pervenit codex iste recentiore scriptura evangelistarum continens quadraginta ante annis ex insula Zacynthi in bibliothecam societatis biblicae Londinensis (British and Foreign Bible Society). Antiquior scriptura octavi saeculi videtur esse; quae supersunt Lucae fragmenta, ad capp. priora undecim pertinent. Textus plerumque cum ΝΒCDL consentit, praetereaque eadem cum cod. Vaticano capitulorum notatione insignis est. Anno 1861 Tregelles edidit Londini libro splendido, cui titulus est: Codex Zacynthius.

Π: hoc denique siglo insignivimus codicem quattuor evv. noni saeculi, quem quum nuper apud Smyrnenses invenissem, possessoris nomine imperatori Alexandro II. obtuli. Descripti in Notitia ed. cod. biblior. Sinait. etc. p. 51 sq., item in Prolegg. ed. octav. crit. mai.

Ad haec et antiquissima et gravissima documenta Graeci Novi Testamenti accedunt codices minusculis litteris inde a saec. nono exeunte usque ad saec. 16. scripti, qui quum maximo sint numero, exigua tamen auctoritate sunt. Longe enim plurimi magna insignes consensione eam exhibent formam quae per regnum Byzantinum communi usu recepta erat. Tamen sunt etiam haud pauci in quibus antiquioris lectionis vestigia supersunt. Evangeliorum codices minusculi innotuerunt plus 500, insuper evangelistaria, i. e. libri liturgici lectionibus evangelicis compositi, plus 200, quorum fere 60 uncialibus litteris sed maximam partem saeculis demum 10. 11. 12. scripta sunt. Actus apostolorum et epistulas catholicas minusculorum codicum plus 200 continent, item Paulinas epistulas plus 300, apocalypsin plus 100. Praeterea lectionaria quae lectiones ecclesiasticas ex actibus et epistulis continent plus 60 reperta sunt.

II.

VERSIONES ANTIQUAE.

A Graecis codicibus, qui primum merito in subsidiis criticis locum obtinent, ad antiquas versiones, alteram horum subsidiorum classem, pergendum est. Harum septem: Aegyptiaca, Aethiopica, Arabica, Armenica, Georgiana, Persica, Syriaca, ad orientem pertinent, quinque: Latina, Gothica, Slavonica, Anglosaxonica, Francica ad occidentem. Quae omnes ut gravissima sunt monumenta fidei Christianae per terrarum orbem manantis, ita textus sacri historiam inlustrant et studia adiuvant eiusdem textus ad pristinam integritatem revocandi. Non omnes vero eadem auctoritate critica sunt, quae ex tribus potissimum rebus pendet. Quaeritur enim primum an interpretes ex ipso Graeco fonte hauserit; tum qua fide, qua dexteritate Graecum reddiderit; tertium an ipsius interpretationis textum antiqua fideque digna monumenta conservaverint. His diligenter perpensis sequitur, quattuor imprimis, duas alteras orientis, alteras occidentis, ad rem criticam valere, Syriacam et Aegyptiacam, Latinam et Gothicam.

Aethiopica versio magnam antiquitatis laudem habet, etsi antiqua monumenta desunt. Quae supersunt nuper accuratius excuti coepta sunt. Post ed. princ. Rom. 1548 ediderunt Bode 1753 et Th. P. Platt 1830. Arabici textus non modo magna varietas est, sed etiam de aetate, origine et fatis satis ambigitur. Edita ab Erpenio 1616 et in bibl. polyglottis Par. et Lond.¹ Armenicae versionis quinto saeculo factae tres imprimis editiones habentur: Amstelodamensis 1666; Zohrabi 1789; Veneta 1805. Georgiana sive Iberica, saeculo fere Armenica posterior, edita est Mosquae 1743 et 1816. Persice evangelia tantum edita sunt, eaque duplici textu: alter (in polyglott. Lond.) e Syra simplici fluxit, alterius (a Wheloc et Pierson 1657 editi) fontes qui fuerint non satis liquet. Porro occidentales versiones Anglosaxonica et Slavonica non antecedunt octavum et nonum saeculum; prioris e Latino potius quam e Graeco haustae evangelia tantum supersunt, edita a Iunio 1644, a Thorpio 1842. Posterior admodum varia ad haec tempora pervenit. Prae ceteris laudatur vulgaris textus editio Mosquensis a. 1751. De excutiendis libris mss. imprimis promeruit Dobrowsky. His accedit Francica evangelii Matthaei versio, instituta saec. IX. nuperque (a. 1827) curis Andreae Schmeller edita.

¹ Codicem epistularum Paulinarum, qui annum 892 subscriptum rei criticae subsidium. Sed non habet, nuper ex oriente Petropolin dum inventus est qui in usum criticum converteret.

Versiones igitur istae omnes etsi multa sunt quae impediunt quominus ad rem criticam fidenter et cum plena auctoritate adhiberi queant, tamen virorum doctorum studia hucusque in eis tractandis consumpta non sine fructu manserunt. Quae pleraque ad apparatus editionis nostrae octavae criticae maioris accuratius quam a quopiam antea adhibita sunt.

Restat ut de gravioribus breviter dicamus. Aegyptiacae tertio saeculo adscriptae distinguuntur dialecti tres, Memphitica, Sahidica, Basmurica. Duarum posteriorum nonnisi fragmenta sed maximam partem in antiquissimis membranis et papyris perita sunt. Ad Sahidica, quae dimidiam fere partem totius Novi Testamenti complectuntur, potissimum Woidius studium contulit (cf. Append. ad ed. Ni Ti e cod. ms. Alex. Oxonii 1799), ad Basmurica epistularum Pauli et evangelii Iohannis fragmenta post alios Engelbrethus (Havniae 1811). Memphitici textus editionem post Wilkinsium (1716) suscepit Schwartzius. Evangeliiis diligentissime ab eo editis (Lips. 1846, 1847) actus et epistulas addidit P. Boetticher (Halaë Saxon. 1851, 1852). Codices quidem his laboribus adhibiti parum valent antiquitatis laude.

Syriacam versionem, quam secundo iam saeculo institutam esse cum aliis multis credimus, quarto saeculo dudum exstitisse et quasi usu receptam fuisse certum est. Antiquissimam eius rationem, sive eam quae Peschitto i. e. simplicis nomen habet, post ed. princ. Vindob. a 1555 aliasque ediderunt curis coniunctis Leusden et Schaaf Lugd. Bat. 1709 (et 1717), item Londini 1816 Sam. Lee et 1828 Guil. Greenfield. Quinque libros: 2 Pet., 2 et 3 Ioh., Iud. et apoc. primam Syrorum versionem non habuisse tantum non certum est. (Edid. primi Pococke et de Dieu.) Altera ad Monophysitarum usum suadente Philoxeno a Polycarpo ineunte sexto saeculo facta est, quae Graecam litteram multo pressius redderet. Eandem rursus anno 616 Thomas Charklensis ad codices Graecos Alexandrinos recognovit et asteriscis obelis notisque exegeticis instruxit. Haec postrema ratio ex codd. egregiis edita est a Iosepho White, excepta apocalypsi, 1778, 1799, 1803 (Evang. Ioh. rursus a G. H. Bernstein 1853). Praeterea evangeliarium quod Hierosolymitanum nuncupant, Romae manu scriptum servatum et ab Adlero (Havniae 1789) inlustratum, anno vero 1861 (vel potius 1865) integrum a comite Franc. Miniscalchi-Erizzo editum, ad antiquum textum Graecum Palaestinensium cognoscendum facit. Cui rationi similis videtur ea quam habet liber palimpsestus antiquissimus mea opera ex oriente Petropolin advectus. (Cf. praeter ed. 8. crit.

mai. Notitiam ed. cod. bibl. Sin. p. 49.) Denique vero a Guil. Cureton ex libris Musei Brit. Nitriensibus ante hos viginti annos protractus est codex evv. saeculi quinti (teste subscriptione), qui textum ab editis reliquis satis diversum inque primis cum cdd. Graecis antiquissimis consentientem praebet. Hic interpret dubium non est quin ipsam eam quae Peschitto audit interpretationem praecesserit.

Gothica versio ex ipsis Graecis accurate saeculo quarto fere medio ab Ulfila facta est. In codicibus summae antiquitatis, quorum tres palimpsesti sunt, fragmenta plurima evangeliorum et epistularum Pauli, excepta ad Hebraeos epistula, inventa sunt. Inde Knittelii, Zahnii, Angeli Maii maximeque Castillionaei operibus usi omnium eorum quae supersunt egregiam editionem paravere de Gabelentz et Loebe, Lipsiae 1836. Praeterea post omnium fragmentorum editionem Massmannus instituit, item codicis Upsalensis purpurei A. Uppström.

Latina denique versio in re critica omnium princeps est. Distinguendum est inter Vulgatam et Italam. Vulgata est ea quae Damaso pontifice Romano rogante ab Hieronymo anno 383 et sqq. Romae ita facta est, ut exemplarium Latinorum quae tum circumferebantur cum codicibus Graecis „sed veteribus nec qui multum a lectionis Latinae consuetudine discreparent“ conlatione instituta textum magna cum cautione emendatum proderet. Quae quidem Hieronymi editio mox revera in communem usum recepta ac fere inde a Gregorii Magni aetate merito vulgatae nomine nuncupata est. Publica catholicae ecclesiae auctoritate donata est editio Clementis VIII. primum anno 1592 publicata, a qua passim differt Sixtina a. 1590. Utramque vero ab ipsius Hieronymianae editionis veritate multum abesse, probatur codicibus eiusdem versionis veterrimis, quorum praestantissimi et antiquissimi sunt Amiatinus, annis 1850 et 1854 a me editus, et Fuldensis, a Lachmanno excussus curisque Ernesti Ranke viri clarissimi a. 1868 publicatus. Horum maxime auxilio usi sumus ad restaurandum Hieronymi textum, ad quem vide quae praefati sumus. Itala vero Latina interpretatio dicitur ea quae primis p. Chr. saeculis apud Latinos in usu erat. Eam secundo iam saeculo et quidem in Africa prodisse perquam probabile est. Postea multis modis variisque temporibus immutata est; inprimis vero duae differunt rationes, iam ab Augustino observatae. Is enim distinxit, ut nuper a pluribus probabiliter ostensum est, inter Italum i. e. Italicum et Africanum versionis genus, sive inter codices ex Italia in Africam advectos et Africanos non ad Italica exemplaria exactos, quorum alteros non emendatos dice-

bat. Emendata enimvero exemplaria Augustino erant ab Afris ad Italos advecta ab eisque ad Graecos codd. in Italia usitatos ipsiusque Latini sermonis normam correcta, non emendata ea quibus ratio Africana illibata inerat. Quae si ad codices etiamnum superstites transferimus, comparati ita sunt ut quos Africanos habeamus ab Italicis non prorsus adhorreant, rursusque Italici locis multis ad Africanos accedant. Indè sequitur, in restituenda ipsius Graeci textus veritate quicquid ex utroque quod diximus genere aetatem tulit accurate et caute adhibendum esse.

Huius antiquissimae versionis Italiae, quo nomine utrumque codicum genus dici consuevit, supersunt multi codices, evangeliorum potissimum, iique summa antiquitatis laude conspicui. Praestantissimi evangeliorum codices sunt Vercellensis, Veronensis, Brixianus (hos tres edidit Blanchinus 1749), Palatinus (a me editus 1847), Cantabrigiensis (a Kiplingio editus 1793, a Scrivenero 1864), Monacensis (cuius editionem propediem dabo), Vindobonensis (edidit Alter 1795), Colbertinus (edidit Sabatier 1751), Bobbiensis nunc Taurinensis (edidi in annalibus Vindob. 1847), Claromontanus Vaticanus (ed. Ang. Mai 1828), Sangalensis (editionis caussa a me descriptus). Porro actus, nisi quod plures ultimorum capitum versus ubique desiderantur, inveniuntur in Cantabrigiensi, quem modo nominavimus, in Laudiano Oxoniensi (ipse nuperrime edidi post Hearne) et in fragmentis aliquot palimpsestis ex Bobbiensi monasterio Vindobonam translatis (plura inde edidi in annalibus Vindob. 1847). De catholicis epistulis prorsus ut videtur perierunt epp. Iohannis et Iudae cum maxima parte epistularum Petri; Iacobi vero epistulam exhibet codex Corbeiensis (a Martianaeo et Sabatario editus), item eiusdem epistulae et prioris Petri fragmenta codex Bobbiensis nunc Vindobonensis (edidi partem a me erutam in annalib. Vind. 1847). Pauli epistulae reperiuntur in praestantissimo codice Claromontano (a me edito), item in Sangermanensi (a Sabatario edito) et in Boerneriano (a Matthaeco publicato); accedunt aliquot epistulae ad Rom. fragmenta ex cod. Guelferbytano post Knittelium in Anecdotis meis sacr. et prof. edita. His addam proxime fragmenta epp. Pauli ex cod. Monac. V. fere saec. Apocalypsis codex nondum inventus est. Ceterum horum codicum supplementa eis ex patribus Latinis, qui eadem veteri versione in operibus suis usi sunt, peti possunt et iam sunt petita.

III.

SCRIPTORES ECCLESIASTICI.

Patrum testimonia de textu sacro, quemadmodum suo illi tempore ante oculos habebant, si certa sunt, magna auctoritate propterea valent, quod plura aetatem omnium codicum nostrorum superant. Sed usus eorum criticus hanc difficultatem habet quod plurimorum patrum opera, eis maxime locis ubi scripturam sacram citant, nondum eam qua opus est editorum diligentiam nacta sunt. Vereor quidem ne quorum scripta ex recentioribus tantum codicibus haurire licet, nunquam ita edi queant ut philologicis rationibus satisfiat: ad editiones vero corrigendas ex antiquis monumentis certe multa peti possunt. Iam ii qui media aetate describebant codices locos sacros a patribus laudatos minore fide transcripsisse videntur. Accedit difficultatis illud, quod ipsi scriptores veteres multos eiusmodi locos parum accurate citant. Quapropter caute distinguendum est inter ea quae revera illi testantur, cuius generis maxime sunt quae uberius tractant vel commentario inlustrant, et ea quae tantummodo videntur testari, atque ea denique quae vix ullam possunt auctoritatem habere. Inprimis autem in censum veniunt, vel pro multitudine locorum quos afferunt, vel pro accuratone qua id faciunt, scriptores hi:

1) Graeci, a) secundi, tertii, quarti saeculi: Marcion (ex Tertulliano, Epiphanio, aliis), Irenaeus, Clemens Alexandrinus, Origenes, Hippolytus, auctor dialogi contra Marcionitas, Eusebius, Athanasius, Epiphanius, Chrysostomus, Basilius Magnus, Cyrillus Hierosolymitanus, Macarius, Didymus; b) quinti saeculi et posteriores: Theodoretus, Cyrillus Alexandrinus, Andreas Capadox, Iohannes Damascenus, Arethas. Parum auctoritatis habent qui saeculi X. sunt eoque posteriores, quamvis plurima afferant, Oecumenius, Theophylactus, Euthymius Zigabenus.

2) Latini, a) secundi, tertii, quarti saeculi: Tertullianus, Cyprianus, Lucifer, Hilarius Pictavensis, Hilarius diaconus (qui Ambrosiaster dici solet); Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Victorinus, Tichonius; b) quinti saeculi et posteriores: Rufinus, Fulgentius, Sedulius, Vigilius, Primasius, Cassiodorus, Beda.

DE ADNOTATIONE CRITICA.

Lectio sub textu absque signo exhibitae lectio est editionum Elzevirianae 1624 et Stephanicae tertiae 1550. Quae ubi differunt (locis plus 150: vide N. T. ed. VIII. crit. mai.) ς significat Stephani editionem, ς^c Elzevirianam; lectiones quae $\aleph$ propositum habent codicis sunt Sinaitici. Huius correctiones ($\aleph^a$ $\aleph^c$) quae a prima manu ($\aleph^*$) plurimis locis discedunt, raro ad commentarium adhibitae sunt. Praeterea add significat addit, om omittit, pon ponit, praem i. e. praemittit. Ceterum opera data est ut quae differunt codicis Sinaitici lectiones tantum non omnes referrentur, exceptis apertis vitiis. Non relatum est de ν *ἐφελκ.* nec de *οντω* et *οντως*.

Lipsiae m. Octobr. a. 1872.

EPILOGUS.

Tertia Novi Testamenti editio stereotypa, quae anno 1873 ex officina Tauchnitiana prodiit, a Constantino de Tischendorf ad exemplum octavae maioris conformata erat. Quam in editionem aliquot menda irrepserant, quae data occasione in Tauchnitiana ille sustulit. Ibidem recepit lectiones nonnullas, quas in maiore spretas postmodo praefereudas esse intellexerat. Eo pertinent *διώξουσιν* Matth. 5,11 pro *διώξωσιν*, *ἄλα* bis ibid. v. 13 pro *ἄλας*, *νῆστιω* Matth. 15,32 pro *νήστιω*, *Καισαρίας* Matth. 16,13 et Marc. 8,27 pro *Καισαρείας*, *οὓς* Matth. 22,10 pro *οσοσ*, *ἀργύρια* Matth. 28,15 pro *τὰ ἀργύρια*, *ἐμῆλλον* Joh. 11,51 pro *ἡμῆλλον*, *ἐμμένειν* Act. 14,22 pro *ἐμμένειν*.¹ Quae cum ita sint, factum est ut haud pauca aliter in editione VIII. maiore, aliter in tertia illa stereotypa legerentur: accedit quod demptis aliis alia menda succreverunt.

Affatim igitur habui materiae, qui inde ab anno 1876 minorem hanc Tischendorffianam relegens inspersis naevis eam liberarem. Sic, ut exempla proferam, Marc. 11,33 *ἐγὼ* ante *λέγω* omissum inserui, Joh. 1,19 *ἀπέστειλαν* reposui pro *ἐπέστειλαν*, Joh. 9,40 *ἐκ* pro *ἐν*, Act. 1,13 *τὸ* pro *τὸν*, Act. 10,47 *ἡμεῖς* pro *ὑμεῖς*, Act. 19,36 *όντων* oscitanter omissum addidi, Act. 26,19 *οὐρανίῳ* restitui pro *οὐρανία*, 1 Joh. 2,25 *ἡμῖν* pro *ὑμῖν*. Nonnulla etiam in notis textui subiectis, complura in locis parallelis margini adscriptis, pauca in prolegomenis emendavi.²

Tischendorffii cum sit meritum hanc editionem adornavisse, ego aliquantulum mihi laudis illinc repetiverim, quod ex eiusdem animo omni eam labe eximere et quantum quidem in me erat perficere studii.

Gottingae m. Jul. a. 1880.

OSCAR DE GEBHARDT.

¹ Cf. praeterea Nov. Testam. Graece. Ed. VIII. crit. maior. Vol. I. Emendanda et addenda p. XVI sqq. Adde Marc. 6,23 *ἐάν* pro *ἐάν με*

² Cf. quae de variis Novi Testamenti editionibus Tischendorffianis docte exposuit vir clarissimus idemque in rebus criticis exercitissimus Carolus Bertheau in Schuereri Theol. Literaturzeitung 1876 p. 231 sqq., 1877 p. 441 sq.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

Genealogia et generatio Iesu Christi.

^{1 ss} **Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυειδ υἱοῦ Ἀβραάμ.** 1
^{Lc 3, 23-38} ²⁻⁶ ^{1 Chr} 2¹ Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 2
^{2, 1-15} Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,
³⁻⁶ ^{Ru 4, 18 ss} 3¹ Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρέσ καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ, 3
 Φαρέσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσράμ, Ἑσράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ,
^{Gn 38,} ^{16 ss} 4¹ Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν 4
^{104 2, 1} ^{Ru 4, 13} 5¹ Ναασσών, Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Καλιμών, 5¹ Καλιμών δὲ 5
 ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ραχάβ, Βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβηδ
^{2 Sa 12, 24} ἐκ τῆς Ρούθ, Ἰωβηδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6¹ Ἰεσσαί δὲ ἐγέν- 6
 ησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Κολο-
⁷⁻¹² ^{1 Chr} 7¹ μωνά ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, 7¹ Κολομών δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, 7
^{2, 10 ss} Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,
 8¹ Ἀσάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν 8
 Ἰωράμ, Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9¹ Ὀζείας δὲ ἐγέννησεν 9
 τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχαζ, Ἀχαζ δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Ἑζεκίαν, 10¹ Ἑζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆ 10
 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώσ, Ἀμώσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσειάν, 11¹ Ἰω- 11
 σείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς
^{Est 2, 2} μετοικεσίας Βαβυλῶνος. 12¹ μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος 12
 Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Καλαθιήλ, Καλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ζοροβάβελ, 13¹ Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιούδ δὲ 13
 ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ, Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ,
 14¹ Ἀζώρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Καδώκ, Καδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ, 14
 Ἀχείμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, 15¹ Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν 15
 Ἐλαάζαρ, Ἐλαάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μαθθάν, Μαθθάν δὲ ἐγέν-
 ησεν τὸν Ἰακώβ, 16¹ Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα 16
 Μαρίας, εἷς ἦσ' ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

*ε το κατα ματθαιον αγιον (εσ om) ευαγγελιον

I, 1. δαβιδ 2. κ* ισακ, ισακ | δε pr: κ* om 4. κ αμιναδαβ, αμιναδαμ
 δε 5. βοοζ | ωβηδ 6. δαβιδ τον | δαβιδ δε ο βασιλευσ | τον σολομωντα,
 κ* τ. σαλωμων, κ* τ. σαλωμωνα 7. κ* σαλωμων | κ* αβιασ δε | τον ασα
 8. ασα | οζιαν 9. ε κ οζιασ | κ* νελα τιν αχασ | κ αχασ δε 10. κ* μανασση
 δε | τον αμων* αμων δε | ιωσιαν 11. ιωσιαν 12. κ* τον αβιουτ 14. κ*
 σαδωχ bis | κ* ελιουτ 15. κ* ελιουτ | ε κ ματθαν bis

Nov. Test. ed. TL

- 17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.
- 18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευθεῖσα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν
- 19 αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. ¹⁹ Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολύσαι αὐτήν. ²⁰ ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐθυμηθέντος, ἰδὼν ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφώνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαυεὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναικά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματος ἁγίου.
- 21 ²¹ τῆξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς Lc 2, 21
- 22 γὰρ σώσει τὸν λαόν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ²² τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφῆτου λέγοντος· ²³ ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται Es 7, 14
- 23 υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἑμμανουήλ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. ²⁴ ἐγενεθὲς δὲ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ
- 25 παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· ²⁵ καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Lc 2, 7
et 21

II.

Magi. Fuga, caedes puerorum, reditus.

- 1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδὼν μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱερουσόλυμα ² λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, (Nm 24, 17)
- 3 καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. ³ ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱερουσόλυμα μετ' αὐτοῦ, ⁴ καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο
- 5 παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. ⁵ οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφῆτου· MI 5, 1
Io 7, 42
- 6 ⁶ καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. ⁷ τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
- 8 ἀστέρος, ⁸ καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγεί-

17. dauid bis 18. η γεννησις | μνηστευθ. γαρ 19. ε κ*ετς(ponb) παραδειγματισαι 20. dauid 22. υπο του κυριου 24. διεγενεθεις δε ο ιωσηφ 25. ετακε τον υιον αυτης τον πρωτοτοκον

II, 1. του βασιλ.: κ^b om του, κ^c restit 3. ηρωδ. ο βασιλ. 5. ειπον 6. εκ σου : κ εξ ου, et κ* om γαρ 8. ακριβ. εξετα.

λατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. ⁹οἱ δὲ ἀκούσαν- 9
τες τοῦ βασιλεῶς ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν
τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὐ ᾔην τὸ
παιδίον. ¹⁰ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην 10
σφόδρα. ¹¹καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ 11
Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ,
^(Κε 60, 6) καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα,
χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. ¹²καὶ χρηματισθέντες κατ' 12
ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν
εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται 13
κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων· ἐγερθεῖς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν
εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι
αὐτό. ¹⁴ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα 14
αὐτοῦ τυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, ¹⁵καὶ ᾔην ἐκεῖ ἕως 15
τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ
^{Μα 11, 1} τοῦ προφήτου λέγοντος· ἔξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυ- 16
μώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν
Βηθλεὲμ καὶ ἐν πάσι τοῖς ὄροις αὐτῆς ἀπὸ διετούς καὶ κατω-
τέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. ¹⁷τότε 17
^{Μα 21, 15} ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· ¹⁸φωνή 18
ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμος πολὺς, Ῥαχὴλ
κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι
οὐκ εἰσίν.

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνε- 19
ται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ ²⁰λέγων· ἐγερθεῖς παρά- 20
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν
^(Κε 4, 19) Ἰσραὴλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητούντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.
²¹ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ 21
εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. ²²ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει 22
τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ
ἀπελθεῖν· χρηματισθεῖς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη
τῆς Γαλιλαίας. ²³καὶ ἐλθὼν κατέφυγεν εἰς πόλιν λεγομένην 23
^(Κε 11, 1) Ναζαρέθ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζα-
ραῖος κληθήσεται.

9. εστη 10. κ* αστεραν 11. ειδον: ευρον 12. κ* ειο τ. εαντων χωρ.
15. υπο του κυρ. 17. δια: υπο 18. κλαυθμος: θρηνοσ και κλαυθμ.
19. κατ οναρ φαινετ. 21. ηλθεν 22. βασιλ. επι της | ηρωδ. του πατρ.
αυτ. 23. ναζαρετ (ετ κ) | δια: κβ υπο

III.

Iohannes baptista. Immersio Iesu.

- 1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βα-¹⁻¹²
 2 πτιστῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, ¹⁻¹² λέγων· μετα-¹⁻¹²
 3 νοεῖτε· ἤγγικεν γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανοῦν. ^{4, 17} οὗτος γάρ
 4 ἐστὶν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶ-^{Κα 40, 3}
 5 τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε
 6 τὰς τρίβους αὐτοῦ. ⁴ αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα
 7 αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
 8 ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.
 9 ⁵ τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία
 10 καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος τοῦ Ἰορδάνου, ⁶ καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ
 11 Ἰορδάνῳ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας
 12 αὐτῶν. ⁷ ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Καδδουκαίων
 13 ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν,
 14 τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φνεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ⁸ ποιήσατε
 15 οὖν καρπὸν ἀξίον τῆς μετανοίας, ⁹ καὶ μὴ δόξετε λέγειν ἐν
 16 ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ^{10, 25}
 17 ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ¹⁰ ἦδη
 18 δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δέν-
 19 δρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
 20 ¹¹ ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου
 21 ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ ὑποδή-
 22 ματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
 23 πυρὶ. ¹² οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαρίζει τὴν
 24 ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συναῖξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην,
 25 τὸ δὲ ἄχυρον κατακαίσει πυρὶ ἀσβέστω.
 26 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν ^{Mc 1, 9-11}
 27 Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ¹⁴ ὁ δὲ
 28 διεκάλων αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,
 29 καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; ¹⁵ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς
 30 αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπει ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶ-
 31 σαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. ¹⁶ βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰη-
 32 σοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεψύχθησαν οἱ
 33 οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαίνον ὡσεὶ περιστέραν,
 34 ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. ¹⁷ καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανοῦν λέγουσα· ^{Pz 2, 7}
 35 οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδόκησα. ^{Ka 42, 1}
 36

III, 2. και λεγων 3. δια : υπο 4. ην αυτου : αυτ. ην 6. οm ποταμω | κ* om υπ αυτου 7. επι το βαπτ. αυτου 8. καρπουσ αξιουσ 10. ηδη δε και 11. κ εγω μεν γαρ | βαπτιζ. υμασ | κb εν υδατι βαπτ. 14. ο δε : add ιωαννης 15. ημιν : κ* ημασ 16. και βαπτ. ο | ανεβη ευθυσ | ανεψυθησαν : add αυτω | το πτυνμ. του θεου | και ερχομενον 17. ευδοκησα

IV.

Temptatio. Sedes Capharnaumum translata. Piscatorum vocatio.
Peragratio Galilaeae.

1-11
Lc 4, 1-13
Mc 1, 12a
Tότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, 1
πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσ- 2
σεράκοντα καὶ τεσεεράκοντα νύκτας, ὕστερον ἐπέειπεν. 3 καὶ 3
προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ νῦς εἰ τοῦ θεοῦ, εἰπέ ἵνα
Deu 8, 2 οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· γέγραπται· 4
οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι
ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. 5 τότε παραλαμβάνει αὐτὸν 5
ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερό-
γιον τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ νῦς εἰ τοῦ θεοῦ, βάλε σταν- 6
Ps 91, 11 τὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ
σου καὶ ἐπὶ χειρῶν ἁρουσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον
Deu 6, 16 τὸν πόδα σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ 7
ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 8 πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν 8
ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς
βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ εἶπεν αὐτῷ· 9
ταυτά σοι πάντα δώσω, εἰὰν πεσὼν προσκυνήσῃ μοι. 10 τότε 10
Deu 6, 13 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν
θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11 τότε ἀφίησιν 11
αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσήλθοι καὶ διηκόνουσι αὐτῷ.
12
Mc 1, 14a
Lc 4, 14b
Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν 12
Galilaeian. 13 καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρά ἐλθὼν κατέφυγεν εἰς 13
Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὄρειοις Ζαβουλὼν καὶ Νε-
φθαλεῖμ, 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἑσαίου τοῦ προφήτου 14
Es 6, 1 λέγοντος· 15 γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλεῖμ, ὁδὸν θαλάσσης, 15
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸς ὁ καθή- 16
μενος ἐν σκοταί φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χόρῃ
καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο 17
3, 2 ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγει· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν.
18-22
Mc 1,
16-20
Lc 5, 1-11
1ol, 35-43
Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν 18
δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστορον εἰς τὴν θάλασσαν·
ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. 19 καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ 19

IV, 1. κ υπο τ. πνευμ. εἰς τ. ερημ. 2. τεσσαρακοντα bis | και νυκτ. τεσσαρακ. 3. προσελθων αυτω ο πειρ. ειπεν· | κβ ειπον ινα 4. ο ανθρωπ. : om ο 5. ιστησιν 6. λεγει : κβ (nec* nec) ειπεν 8. κ δεικνυσι 9. ειπεν : λεγει | ταυτ. παντ. σοι 10. κ προσκυνησης 12. ακουσ. δε : add ο ιησοου 13. ναζαρετ, κ* ναζαρεθ | καπερναουμ | κ* παρα θαλασσαν 16. κβ εν σκοτια | ειδε φως μεγ. 18. περιπατ. δε ο ιησοου | λεγομενον : κβ καλουμενον | αλιειο

- 20 ποιήσω ὑμᾶς ἀλλεῖς ἀνθρώπων. ²⁰ οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ
 21 δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. ²¹ Καὶ προβάς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους
 δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν
 22 καταρτιζόμενους τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. ²² οἱ δὲ
 εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν
 αὐτῷ.
 23 Καὶ περιήγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συνα- ^{Mc 1, 39}
 γωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ ^{Le 4, 44}
 24 θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. ²⁴ καὶ ^{Mc 1, 28}
 ἀπήλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήγγεικεν
 αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις
 25 συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παρα-
 λυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ²⁵ καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ^{Mc 2, 18}
 ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱερουσαλὺ- ^{Le 6, 17}
 μων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V.

Oratio montana (cfr. 5—7). Christianorum praemia et officia. Legis divinae vera ratio. Praecepta de homicidio, reconciliatione, adulterio, divortio, iureiurando, talione, amore mutuo.

- 1 Ἴδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος ^{Le 6, 17}
 2 αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ² καὶ ἀνοίξας τὸ
 3 στόμα αὐτοῦ εἰδίδασκεν αὐτούς λέγων· ³ μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ ^{Le 6, 20}
 4 πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ⁴ μακάριοι
 5 οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. ⁵ μακάριοι οἱ
 6 πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. ⁶ μακάριοι οἱ πεινῶν-
 7 8 ⁷τες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. ⁸ μακάριοι οἱ
 9 καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. ⁹ μακάριοι οἱ
 10 εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. ¹⁰ μακάριοι οἱ δειω-
 11 μένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
 12 νῶν. ¹¹ μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίωσιν ὑμᾶς καὶ διώξουσιν
 καὶ εἰπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ.
 12 ¹² χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς
 οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ εἰδώξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.
 13 ¹³ Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλα τῆς γῆς· εἰς δὲ τὸ ἅλα μωρανθῆ, ἐν τίνι
 ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι

19. νμασ : κ^b add γενεσθαι | αλιεισ 22. το πλοιον : κ* add αυτων
 23. εν ολη (κ* om) τ. γαλ. : ολην την γαλιλαιαν | κ add ο ιησους post
 περιηγεν, ε post γαλιλαιαν | διδασκων : κ* add αυτους 24. κ εξηλθεν
 ολην : κ πασαν

V, 1. προσηλθον 4 et 5. ε κ hos vv. transponunt, ut μακ. οι πενθ.
 etc v. 4, μακ. οι πραεισ etc v. 5. efficiant 9. οτι : add αυτοι 11. διωξωσι |
 πονηρον : add ρημα 13. αλασ bis | βληθηναι εξω και καταπ.

ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ¹⁴ Ὅτι οὗτος ἔστι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη. ¹⁵ οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέναι αὐτὸν ὑπὸ τὸν μύδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. ¹⁶ οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

¹⁷ Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. ¹⁸ ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡμῖν καραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. ¹⁹ ὃς ἐάν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιῆσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ²⁰ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐάν μὴ περιστένη ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

²¹ Ἦκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. ²² ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὃ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥαχά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μορῆ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ²³ ἐάν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ κεῖ μνησθῆσθαι ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ²⁴ ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἐμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθαι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. ²⁵ ἴσθι ἐννοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντιδικὸς τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθῆσῃ. ²⁶ ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῶς τὸν ἴσχατον κοδράντην.

²⁷ Ἦκούσατε ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοιχεύσεις. ²⁸ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὃ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίγευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. ²⁹ εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε ἀὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· σμύφρει γὰρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν. ³⁰ καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεῖρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοπον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· σμύφρει γὰρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. ³¹ Ἐρρέθη δὲ· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. ³² ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὃ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτός λόγου

20. η δικαιοσ. υμων | κ* πλεον 22. οργιζ. τω αδ. αυτ. ειχη | ρακα 25. ει εν τη οδ. μετ αυτ. | και ο κριτ. : add σε παραδω 27. ερρεθη : add τοιο αρχαιοισ 28. επιθυμησαι : add αυτησ 30. και μη : κ* η | εις γε. απελθησ βληθη εις γεενναν 31. ερρεθ. δε (κ* om) οτι οσ 32. πασ ο απολ. : οσ

πορνείας, ποιῶ ἀντὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὅς ἐάν ἀπολελυμένην
 33 γαμήσῃ, μοιχεύεται. ³³ Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Lev 19, 12
Deu 22, 21
 οὐκ ἐπιорκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου.
 34 ³⁴ Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὄλωσ'· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι
 35 θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· ³⁵ μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν
 τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ
 36 μεγάλου βασιλέως· ³⁶ μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ
 37 δύνασαι μίαν τρίχα λευκῆν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. ³⁷ ἔστω δὲ Iac 5, 12
 ὁ λόγος ὑμῶν ναι ναι, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ
 38 πονηροῦ ἐστίν. ³⁸ Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλ- Ex 21, 24
 39 μοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. ³⁹ Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι Le 6, 29
 τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα,
 40 στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· ⁴⁰ καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι
 41 καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· ⁴¹ καὶ
 42 ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὑπάγε μετ' αὐτοῦ δύο. ⁴² τῷ Le 6, 30
 αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀπο-
 43 στραφῆς. ⁴³ Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου Lev 19, 18
 44 καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. ⁴⁴ Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπάτε Le 6, 27
 τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς·
 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν Le 6, 32
 ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει
 46 ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ⁴⁶ ἐάν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπών-
 47 τας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ
 47 ποιοῦσιν; ⁴⁷ καὶ ἐάν ἀσπάσῃσθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί
 48 περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; ⁴⁸ ἔσεσθε Deu 19, 18
 οὗν ὑμεῖς τελεῖοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τελεῖός ἐστιν.

VI.

Pietatis genuinum exercitium, erogatione stipis, precatione (*oratio dominica*), ieiunio. Divitiae verae veraque sollicitudo et cura.

- 1 Προσεύχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
 τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν
 2 οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς· ² ὅταν οὖν
 ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑπο-
 κριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως

αν ἀπολυση | μοιχασθαι | ος εαν : κ* οσ αν 36. κ* τριχαν | μιαν τρι.
 λευκ. η μελ. ποι. 39. κ αντισταθῆναι | ραπισει επι την δεξ. σου σιαγ.
 40. κ* αφοσ τουτω | ματιον : κ add σου 41. κ ενγαρευση 42. σε : κ*
 σοι | δος : διδου | δανισασθαι 44. τ. εχθρ. νμων : add ευλογητε τους
 καταρωμενους νμας, κλωσ ποιητε τους μισουντας νμας κ. προσ. υπ.
 των επηρεαζοντων νμας και δικ. νμ. 45. κ* om και βρεχ. επ. δικ. κ.
 αδικ. 46. ουχι : κ* om 47. εθνικοι : τελωναι | το αυτο : ουτω 48. ως :
 ωσπερ | ουρανιος : εν τοις ουρανοις

VI, 1. δε pri : om | δικαιοσυνην : ελεημοσυνην | εν τοις ουρανοις

δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
 μισθὸν αὐτῶν. ³ σὺ δὲ ποιῶντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀρι- 3
 στερά σου τί ποιῶ ἢ δεξιά σου, ⁴ ὅπως ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ἦ ἐν 4
 τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει
 σοι. ⁵ καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι 5
 φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν
 ἰστῶτες προσεύχασθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. ⁶ σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, 6
 εἰσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι
 τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν
 τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. ⁷ Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογῆσητε 7
 ὡς περ οἱ ἔθνη· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσα-
 κονοσθήσονται. ⁸ μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατήρ 8
 ὑμῶν ὃν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. ⁹ οὕτως 9
 οὖν προσεύχεσθε ὑμῶν· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγια-
 σθήτω τὸ ὄνομά σου· ¹⁰ ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθῆτω τὸ 10
 θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· ¹¹ τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν 11
 ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον· ¹² καὶ ἄφεσ ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα 12
 ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· ¹³ καὶ μὴ 13
 εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῆσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονη-
 ροῦ. ¹⁴ Ἐὰν γὰρ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, 14
 ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν τὸ οὐράνιον· ¹⁵ εἰς δὲ μὴ ἀφήτε 15
 τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
 ὑμῶν. ¹⁶ Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυ- 16
 θρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς
 ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν
 αὐτῶν. ¹⁷ σὺ δὲ νηστεύων ἄλειπαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρό- 17
 σωπόν σου νύφαι, ¹⁸ ὅπως μὴ φανῆσ τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων 18
 ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων
 ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. ¹⁹ Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς 19
 ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται 19
 διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· ²⁰ θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς 20
 ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται
 οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. ²¹ ὅπου γὰρ ἔστιν ὁ θησαυρός 21
 σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου. ²² Ὁ λύχνος τοῦ σώματός 22

2. κ* αμην αμην 4. ἦ σου ἢ ἐλεημ. | αυτοσ αποδ. σοι εν τω φανερω
 5. προσευχη, ουκ εσηωσπερ|οπως : add αν|οτι απεχουσι 6. ταμειον |
 αποδ. σοι εν τω φανερω 7. βατταλογησητε 8. οιδεν γαρ : κ* add ο
 θεος 10. ελθτω|επι της γης 12. αφικμεν 13. πονηρον : add οτι
 σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τουσ αιωνας. αμην
 15. τ. ανθρωποις : add τα παραπτωματα αυτων |ο πατ. υμων : κ ο
 πατ. υμιν 16. κ και οταν δε|ωσ : ωσπερ |οι : κ* om |κ* το προσω-
 πον |κ* αμην γαρ |οτι απεχουσι 18. κρυφαιω bis : κρυπτω |σου sec :
 κ* om |σοι : add εν τω φανερω 20. ουδε : κ και 21. σου bis : υμων

ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. εἰ ἂν ἦ ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς, ὅλον τὸ
 23 σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται. ²³ εἰ ἂν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ποτηρός
 ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ
 24 σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον. ²⁴ Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίως 1c 16, 18
 δουλεῖν· ἢ γὰρ τὸν ἑνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ
 ἐνὸς ἀνθεξέται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῶ
 25 δουλεῖν· καὶ μαμωνᾶ. ²⁵ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε 25-28
 τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσθησθε. 1c 12, 22-21
 οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείον ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύμα-
 26 τος; ²⁶ ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν
 οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ
 ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε 10, 21
 27 αὐτῶν; ²⁷ τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν
 28 ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἑνα; ²⁸ καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε;
 καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν
 29 οὐδὲ νῆθουσιν. ²⁹ λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ *Κολομών* ἐν πάσῃ τῇ
 30 δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. ³⁰ εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ
 ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς
 31 οὕτως ἀμφιένυσσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; ³¹ μὴ
 οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περι-
 32 βαλώμεθα; ³² πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ
 33 ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων. ³³ ζη-
 τεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
 34 ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. ³⁴ μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς
 τὴν αὔριον· ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ
 ἡ κακία αὐτῆς.

VII.

Praecepta a iudicando et obtrudendo abstinendi, in precatione perse-
 verandi, viam pernicii falsosque doctores cavendi. Verae falsaeque
 pietatis et sapientiae discrimen.

- 1 2 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. ² ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε 1c 6, 37c
 3 κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρον μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. ³ τί
 δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν 1c 6, 41c
 4 δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; ⁴ ἢ πᾶς ἐρεῖς τῷ
 ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ
 5 ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου. ⁵ ὑποκριτά, ἐκβάλε πρῶτον
 ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν
 6 τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. ⁶ Μὴ δῶτε τὸ

22. εαν : add ουν | ἦ : post απλ. 23. ἦ : κ* post δε 24. μαμωνα
 25. φαγητε : add και τι πιητε 28. αυξανει· ου κοπια ουδ. νηθει
 32. επιζητει | κ* ο θεος ο πατ. υμων | ο ουρανιος : κ om 33. την
 βασιλειαν : add του θεου 34. μεριμν. τα εαυτης

VII, 2. αντιμετρηθησεται 3. κ* την δε δοκ. την εν τ. σ. οφθ.
 4. ερειο : κ* λεγιο | τω αδ. σου : κ add αδελφς | εκ : απο 5. την δοκ.
 εκ τ. οφθ. σου | κ εκβαλλειν

ἅγιον τοῖς κυσίῃ, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσίν αὐτῶν
 7-11 καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. Ἰαίτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· 7
 9-13 ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοίγησεται ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ 8
 ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοι-
 γήσεται. 9 ἢ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς 9
 αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ 10
 ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα 11
 ἀγαθὰ δίδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν
 Lc 6, 31 ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτουσίν αὐτόν. 12 πάντα 12
 οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ
 ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
 Lc 19, 24 13 εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεία [ἡ πύλη] καὶ 13
 εὐρῆχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ
 εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ὅτι στενὴ [ἡ πύλη] καὶ τεθλιμ- 14
 μένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκον-
 τες αὐτήν. 15 Προσερχεθε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἐρ- 15
 χονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δὲ εἰσὶν λύκοι
 16-21 ἄρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι 16
 12, 33 συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλᾶς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; 17 οὕτως 17
 πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον
 καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς 18
 πονηροὺς ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ἐνεγκεῖν.
 3, 10 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ 19
 βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. 20
 21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν 21
 τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιοῦν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς
 22 οὐρανοῖς. 22 πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, 22
 25-27 οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια
 ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;
 23 καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνω ὑμᾶς, ἀποχω- 23
 24 ρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. 24 Πᾶς οὖν ὅστις 24
 ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται
 ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν
 πέτραν. 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευ- 25
 σαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέψασαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσον·

6. ε κ καταπατησωσιν 9. ον εαν αιτηση 10. η και ι εαν | αιτηση
 12. ουν : κ* om | εαν : αν 13. εισελθετε | η πυλη : κ* itmu Naasshippol
 Clem Orquater etc om | εισιν : κ* om 14. οτι : κς τε | η πυλη : itmu Naasshippol
 Clem Orquinquies (sed semel η πυλ.) etc om 15. προσεχ. δε 16. σταφυλην
 18. ενγκ. pr : ε κcott* ποιειν | ενγκ. sec : ποιειν 21. κ* τα θαυματα |
 τοιο : om 22. προσφητευσαμεν | δαιμονια : κ* add πολλα | κ* εξαβα-
 λομεν 24. ομοιωθησεται : ομοιωσω αυτον | την οικ. αυτου 25. προσε-
 πισον

- 26 *θεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.* ²⁶ *καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ*
 27 *μωροῦ, ὅστις ὠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον.* ²⁷ *καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἀνεμοὶ καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.*
 28 *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους,* ^{Mc 1, 22}
 29 *ἐξεπλήρουντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδασχῇ αὐτοῦ.* ^{Le 4, 23} *²⁹ ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.*

VIII.

Sanantur leprosus, paralyticus centurionis, socrus Petri aliique aegroti. Agitur cum sectari volentibus, sedatur tempestas, mergitur daemonum impetu porcorum grex.

- 1 *Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ*
 2 *ὄχλοι πολλοί.* ¹⁻⁴ *² καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ*
 3 *λέγων· κύριε, εἰάν θέλῃς, δύνασαι με καθαρῖσαι.* ^{Mc 1, 40-44} *³ καὶ ἐκτείνσας τὴν χεῖρα ἤρατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρῖσθιτι. καὶ εὐθέως*
 4 *ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.* ^{Le 5, 12-14} *⁴ καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὄρα ^{Lev 14, 2} μηδενὶ εἶπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαντὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.*
 5 *Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ* ⁵⁻¹⁰
 6 *ἐκατοντάρχησ παρακαλῶν αὐτὸν ⁶ καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου*
 7 *βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος.* ^{Le 7, 1-10} *⁷ λέγει αὐτῷ· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.* ⁸ *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἐκατοντάρχησ εἶπῃ· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγῃ εἰσελθῇ· ἀλλὰ μόνον εἰπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.*
 9 *⁹ καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ ἔρχον, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποιήσον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.*
 10 *¹⁰ ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν·*
 11 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.* ¹¹⁻¹² *¹¹ λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ*
 12 *τῶν οὐρανῶν.* ¹² *οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐξελευσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν*

26. την οικ. αυτου 27. κ ηλθαν | κ* om και επν. οι ανεμοι 28. συνεταλεισεν | κ εξεπληττοντ. 29. αυτων : om

VIII, 1. κ^b καταβαυτος δε αυτου 2. ελθων 3. τ. χειρα : κ* add αυτου | ηρατ. αυτου : add ο ιησους | ευθειςω : κ* om | ε κ καθαρῖσθη 4. λεγει : κ* ειπεν | ε (non ε) αλλ | ε κ προσενεγκε | μωυση 5. εισελθουτε δε τω ιησου | καπερναουμ | εκατονταρχος (item v. 8) 6. κ* om κυριε 7. ε κ και λεγει | αυτω : add ο ιησους | εγω : κ* πραετ ακολουθει μοι 8. και αποκριθεισ | εφη : κ* ειπεν | λογον 9. υπ. εξουσιαν : κ add τασσομενοσ 11. κ ισακ 12. εξελευσονται : ε εκβληθησονται

ὀδόντων. ¹³ καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡς ¹³
ἐπίστευσας γενθῆται σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14-17
Mc 1,
29-34
Lc 4,38-41

Καὶ ἔλθων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πεν- ¹⁴
θερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. ¹⁵ καὶ ἤψατο τῆς ¹⁵
χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀψῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διη- ¹⁶
κόνει αὐτῷ. ¹⁶ ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονι- ¹⁶
ζομένουσ πολλοούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας ¹⁷
τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν, ¹⁷ ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥῆθῆν διὰ ¹⁷
Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτός τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλα- ¹⁷
βεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

Lc 8, 23
Mc 4, 23
19-22
Lc 9, 57-60

Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ¹⁸
ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. ¹⁹ καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς εἶπεν ¹⁹
αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολούθησόν σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. ²⁰ καὶ λέγει ²⁰
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ ²¹
τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσουσ, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ²¹
ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. ²¹ ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· ²¹
κύριε, ἐπιτρέψόν μοι πρώτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα ²²
μου. ²² ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄψαυ τοὺς νεκρούς ²²
θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23-27
Mc 4,
35-41
Lc 8, 23-25

Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ ²³
μαθηταὶ αὐτοῦ. ²⁴ καὶ ἰδὼν σεισμός μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ²⁴
ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτός δὲ ἐκά- ²⁵
θευδεν. ²⁵ καὶ προσελθόντες ἠγείραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε σῶσον, ²⁵
ἀπολλύμεθα. ²⁶ καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι; ²⁶
τότε ἐγεγρηθείσ ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο ²⁷
γαλήνη μεγάλη. ²⁷ οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπός ²⁷
ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;

28-34
Mc 5,
1-17
Lc 8,
26-37

Καὶ ἔλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γα- ²⁸
δαρητῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ²⁸
ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ ²⁹
τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. ²⁹ καὶ ἰδὼν ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῶν καὶ σοί, ²⁹
υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἤλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσει ἡμᾶς; ³⁰ ἦν δὲ ³⁰
μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. ³¹ οἱ δὲ ³¹
δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπό- ³²
στείλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. ³² καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ³²
ὁπάγετε. οἱ δὲ ἐξεληθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἰδὼν

13. εκατονταρχω | υπ. και ωσ | ο παις : add αυτου | εκεινη : κ add και υποστρεψας ο εκατονταρχος εισ τον οικον αυτου εν αυτη τη ωρα ευραν τον παιδα υψαινοντα 15. αυτω : αυτοις 18. κ* om πολλους 21. μαθητων : add αυτου 22. ο δε : add ιησους | λεγει : ειπεν 23. κb om το 25. προσελθ. : add οι μαθηται αυτου | σωσον ημας 26. κ* τω ανεμω 27. υπακου. αυτω 28. ελθοντι αυτω, κ* ελθοντων αυτων | γαδαρητων : κ γαδαρητων, ε γαργασητων 29. υιε : πρωεμ ιησου | κ* ημας απολεισει (κb βασαν.) προ καιρου 31. αποστ. ημας : επιτρεψον ημιν απελθειν 32. απηλθ. εισ την αγελην των χοιρων

ᾤωρησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημονοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, 33 καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι. 33 οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονι- 34 ζομένων. 34 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

IX.

Sanando paralytico condonat peccata. Vocatur Matthaeus. Discipuli Iesu non ieiunantes. Filia Iairi rediviva et mulier sanguine fluens. Duo caeci et mutus. Messorum paucitas.

- 1 Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν ¹⁻³ _{Mc 2, 9-12}
 2 πόλιν. ² καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνῃ ₁₈₋₂₆
 3 βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παρα-
 4 λυτικῷ· θάρσει ἔγειρε, ἀφίενται σοι αἱ ἁμαρτίαι. ³ καὶ ἰδοὺ
 5 τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. ⁴ καὶ
 6 ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· ἰνατί ἐνθυμεῖσθε
 7 ποηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ⁵ τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον,
 8 εἰπεῖν· ἀφίενται σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει;
 9 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς
 10 γῆς ἀφίενται ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἄρον
 11 σου τὴν κλίνην καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ⁷ καὶ ἐγερθεὶς
 12 ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ⁸ ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν
 13 καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀν-
 14 θρώποις.
 9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκαίθην εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ⁹⁻¹³
 ἐπὶ τῷ τελώριον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀνο- _{Mc 2,}
 10 λούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. ¹⁰ καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ₁₆₋₁₇
 ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ _{Lc 5, 27-32}
 11 ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ¹¹ καὶ
 12 ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ
 13 τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ¹² ὁ δὲ
 14 ἀκούσας εἶπεν· οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ
 15 κακῶς ἔχοντες. ¹³ πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν· ἔλεος θέλω
 16 καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρ-
 17 τωλοῦς.
 14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες· ₁₄₋₁₇
 18 διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ _{Mc 2,}
 19 νηστεύουσιν; ₁₈₋₂₃
 20 καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ _{Lc 5, 33-38}

32. πα. η αγελη: add των χοιρων 34. συνανητοιον | τω ιησου

IX, 1. το πλοιον 2. αφωνται | σοι αι αμαρτ. σου 4. ινατι: add νμεις 5. κ* αφιονται, ε αφωνται | σοι αι αμαρτ. | εγειραι | και: κ* om 6. υπαγε: κ* πορευου 8. εφοβ.: εθανμασαν 9. κ* om εκεινδ. | ματ-θαιον | κ* om και pr | ηκολουθησεν 10. κ. εγεν. αυ. ανακ.: κ* και ανακειμωνων | και ιδου | κ* om ελθοντ. 11. ελεγ. αυ. ον. 12. ο δε: add ιησουσ | ειπεν αυτοισ | κ ιατρων 13. ελεον | αλλ αμαρτωλ. εις μετανοιας 14. νηστευομεν πολλα

νηστεύουσιν; ¹⁵ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύναται οἱ υἱοὶ 15
τοῦ τυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ τυμφίος;
ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ τυμφίος, καὶ
τότε νηστεύουσιν. ¹⁶ οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀνά- 16
φρον ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
ἱματίου, καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται. ¹⁷ οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον 17
εἰς ἀσκὸς παλαιός· εἰ δὲ μίγξῃ, ῥήγνυται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος
ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς
ἀσκὸς καινούς, καὶ ἀμφοτέροι συντηροῦνται.

¹⁸⁻²⁶ Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδὼν ἄρχων εἰσελθὼν προσε- 18
^{Mc 9,}
²²⁻⁴³
^{Lc 8, 41-56} κύνη αὐτῷ, λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ ἐλθὼν
ἐπίθεσ τὴν χειρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. ¹⁹ καὶ ἐγερευθεὶς ὁ 19
Ἰησοῦς ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ²⁰ καὶ ἰδὼν γυνή 20
αἰμορροῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρα-
σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· ²¹ ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· εἰ μόνον 21
ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. ²² ὁ δὲ στραφεὶς καὶ 22
ἰδὼν αὐτήν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ
ἐσάθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. ²³ καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς 23
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς ἀκλητάς καὶ τὸν
ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν· ²⁴ ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ 24
κοράσιον ἀλλὰ καθύει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ²⁵ ὅτε δὲ ἐξε- 25
βλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη
^{1 & 7, 17} τὸ κοράσιον. ²⁶ καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὄλην τὴν γῆν ἐκείνην. 26

Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο 27
τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυεὶδ. ²⁸ ἐλ- 28
θόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
αὐτῷ· ναί, κύριε. ²⁹ τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· 29
κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. ³⁰ καὶ ἀνεψύχθησαν αὐτῶν 30
οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁράτε,
μηδεὶς γινώσκέτω. ³¹ οἱ δὲ ἐξεληθόντες διεψήμισαν αὐτὸν ἐν ὄλη 31
τῇ γῇ ἐκείνῃ.

³²⁻³⁴
^{12, 22 28}
^{Lc 11, 14 8} Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδὼν προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον 32
κωφὸν δαιμονιζόμενον. ³³ καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν 33
ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη
οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. ³⁴ οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἀρχοντι 34
τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

16. κ* om αυτου 17. απολονται | αλλα βαλλουσιν etc : κ αλλ οινον νε.
εἰς ασκ. καιν. βλητεον | αμφοτερα 18. εισελθων : ε ελθων, κ προσελ-
θων, κβ εἰς προσελθ. | λεγων : add οτι 19. ηκολουθησεν 20. κ* αιμα-
ροουσα, κc αιμοροουσα 21. κ* om μονον 22. ο δε : add ιησους | επι-
στραφεισ 23. ελεγεν : λεγει αυτοις 24. αυτου : κ* add ιδοτεσ οτι
απεθανεν 26. αυτη : κ αυτησ 27. κ κραυγαζοντες | υἱε | δαβιδ 28. κ* εισελ-
θοντι | κ* οἱ δυο τυφλ. | κ* om ο | κ* δυναμαι υμιν τουτο 30. ενεβριμη-
σατο 31. κ* om ολη 32. κ om ανθρωπον 33. λεγοντες : add οτι

- 85 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, Mc 6, 6
 διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον
 τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
 86 ³⁶ ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγγίσθη περὶ αὐτῶν, οἳ ἦσαν ἐσκυλ- Mc 6, 34
1 Pe 2, 25
 87 μένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα· μὴ ἔχοντα ποιμένα. ³⁷ τότε Nm 27, 17
 λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται
 88 ὀλίγοι. ³⁸ δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ Le. 10, 2
 ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X,

Apostolorum constitutio, nomina, legatio ad Iudaeos, calamitates,
 ornamenta.

- 1 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν Mc 3, 14
 αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, Le 9, 1
 καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
 2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος Mc 3,
16-19
 Cίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Le 6, 14-16
Act 1, 13
 3 Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ³ Φίλιπ-
 4 ππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης, ⁴ Ἰάκω-
 βος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖος, ⁴ Cίμων ὁ Καναναῖος καὶ
 Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδόνς αὐτόν.
 5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας
 αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμα-
 6 ριτῶν μὴ εἰσέλθητε· ⁶ πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα 15, 24
 7 τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. ⁷ πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγον- 7-8
Le 9, 2
 8 τος ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ⁸ ἀσθενοῦντας θερα- at 10, 9
11, 5
 9 पेῦετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε·
 9 δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. ⁹ μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἀργυρον 9-15
Mc 6, 8-11
Le 10, 4-12
 10 μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, ¹⁰ μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ 11, 2
 δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης
 11 τῆς τροφῆς αὐτοῦ. ¹¹ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε,
 12 ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλ-
 13 θητε. ¹² εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν.
 13 ¹³ καὶ εἰ μὲν ἦ ἡ οἰκία ἄξια, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν·
 εἰ δὲ μὴ ἦ ἄξια, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.
 14 ¹⁴ καὶ ὅς ἂν μὴ δεξῆται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
 ἐξερχόμενοι ἐξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκεῖνης ἐκτινάξατε

85. κ* om και ante κηρ. | μαλακίαν : ε κ* add εν τω λαω, insuperque κ*
 add και ηκολουθησαν αυτω 86. εκλελυμενοι και εριμμενοι

X, 2. om και ante ιακ. 3. ματθαιος | και λεββ. : κ και θαδδαιος,
 ε κ. λεββ. ο επικληθεις θαδδαιος 4. ο κανανιτης | ο ισακαρ. : ε (non εε)
 om ο 5. σαμαριτων 8. νεκρ. εγειρω. : ε ante δαιμ. εκβ. pon, κ^b plane
 om 10. αυτου : add εστιν 12. ασπ. αυτην : κ* add λεγοντες ειρηνη
 τω οικω τουτω 13. ελθτω | προς : κ εφ 14. om εξω | η τησ πολ. : κ
 η πολ. η κωμησ | om κκ

11, 24 τὸν κοριοτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. ¹⁵ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτό-15
 τερον ἔσται γῆ Cοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ
 Lc 10, 3 πόλει ἐκείνῃ. ¹⁶ Ἴδὸν ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ 16
 λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ
 17-23 περιστεραί. ¹⁷ προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν 17
 Mc 13, 9-13 γὰρ ὑμᾶς εἰς συνείδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώ-
 Lc 21, 12-17 σουσιν ὑμᾶς· ¹⁸ καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε 18
 Lc 12, 11 ἔνεκεν ἑμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ¹⁹ ὅταν δὲ 19
 παραδώσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται
 γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· ²⁰ οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστέ οἱ 20
 λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
²¹ παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, 21
 καὶ ἐπανάστησονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
 24, 9, 13 ²² καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ 22
 ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. ²³ ὅταν δὲ διώκωσιν 23
 ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω
 ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς
 Lc 6, 40 τοῦ ἀνθρώπου. ²⁴ Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τοῦ διδάσκαλον, 24
 Io 13, 16 οὐδὲ δούλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ²⁵ ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα 25
 γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δούλος ὡς ὁ κύριος
 αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβούλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλ-
 λον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. ²⁶ μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν 26
 Mc 4, 22 γὰρ ἔστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν
 Lc 9, 17 ὃ οὐ γνωσθήσεται. ²⁷ ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπατε ἐν τῷ 27
 φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων.
²⁸ καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ 28
 ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνά-
 μενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. ²⁹ οὐχὶ δύο 29
 στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἐν εἴς αὐτῶν οὐ πασεῖται ἐπὶ
 τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ³⁰ ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς 30
 κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. ³¹ μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν 31
 στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. ³² Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἑμοί 32
 ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καγὼ ἐν αὐτῷ ἐμπροσθεν
 τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ³³ ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃταί με 33
 ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι καγὼ αὐτὸν ἐμπροσθεν
 τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ³⁴ Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον 34
 24-26 Lc 12, 51-53 βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ
 μάχαιραν. ³⁵ ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς 35
 αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ

15. και: κ add γη 16. κ ω σ ο φιο 19. παραδιδωσιν | λαληστε sec loc
 23. εταραν: αλληγ | εως: add αν 24. διδασκαλον: κ add αυτου 25. κ
 βεεζεβουλ | εκαλεσαν, κ* επεκαλεσαντα 28. και μη φοβηθητε | αποκτη-
 νοσι. | φοβηθητε δε | κ ψυχ. (κς την ψυχ.) και το σωμ. 31. φοβηθητε
 33. αυτου καγω 34. κ ειρ. βαλ.

- 36 τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, ³⁶ καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ
 37 αὐτοῦ. ³⁷ Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου Le 16, 28 s
 ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου
 38 ἄξιος, ³⁸ καὶ ὅς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ 16, 24 s
 39 ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. ³⁹ ὁ εὐρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ Le 17, 33
 ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ 10 12, 26
 40 εὐρήσει αὐτήν. ⁴⁰ Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ Le 10, 14
 41 δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ⁴¹ ὁ δεχόμενος προφή- 10 12, 20
 την εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ
 δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται.
 42 ⁴² καὶ ὅς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ Mc 9, 42
 μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν
 μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

Iohannis baptistae de Messia legatio. Iesu de Iohanne sermo. Urbium
 castigatio. Pater celebratur, afflicti invitantur.

- 1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσων τοῖς δώδεκα
 μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρῦσαι ἐν
 ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
 2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ 2-6
 3 Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ³ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ Le 7,
 4 ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; ⁴ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 16-22
 εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ
 5 βλέπετε· ⁵ τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ Mc 9, 5 s
 καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ 61, 1
 6 πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· ⁶ καὶ μακάριός ἐστιν ὁ εἰς ἂν μὴ σκανδα- 20, 18 s
 7 λισθῇ ἐν ἐμοί. ⁷ Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν 7-11
 τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· ⁸ τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; Le 7,
 8 κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενος; ⁸ ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; ⁹ ἀνθρωπον 24-26
 ἰδεῖν ἐν μαλακοῖς ἡμισυμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν
 9 τοῖς οἴκοις τῶν βασιλείων. ⁹ ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; ¹⁰ προφήτην ἰδεῖν;
 10 καὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. ¹⁰ οὗτός ἐστιν περὶ 3, 3
 οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποπέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώ- Mal 3, 1
 11 πον σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. ¹¹ ἀμὴν Mc 1, 2
 λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου
 τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν
 12 μείζων αὐτοῦ ἐστίν. ¹² ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ 12-13
 ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασται ἀρπά- Le 16, 16
 13 ζουσιν αὐτήν. ¹³ πάντες γὰρ οἱ προφήται καὶ ὁ νόμος ἕως

41. ληφεται

XI, 2. δια : δυο 4. κ* τω ιωαννη 5. om και ante νεκρ. 7. εξηλ-
 θετε 8. εξηλθετε | ιδειν; ανθρωπ. | μαλακοιο : add ιματιοιο | βασιλειων :
 add εισιν 9. εξηλθετε | ιδειν; προφητην 10. ουτος γαρ

Mat 9, 22 **Ἰωάννον ἐπροφήτευσαν,** ¹⁴ καὶ εἰ θέλετε δεῖξασθαι, αὐτός ἐστιν 14
 Ἡλείας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. ¹⁵ ὁ ἔχων ὅλα ἀκουέτω. ¹⁶ Τίτι δὲ 15 16
¹⁶⁻¹⁹ **ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην;** ὁμοία ἐστὶν παιδίῳ καθημέριον ἐν
²¹⁻²³ ταῖς ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἐτέροις ¹⁷ λέγουσιν· ἠὲ ἤλα- 17
 μεν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἠρχήσαθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
 Io 10, 20 ¹⁸ ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μῆτε ἐσθίων μῆτε πίνων, καὶ λέγουσιν· 18
 δαιμόνιον ἔχει. ¹⁹ ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, 19
 καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν
 φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων
 αὐτῆς.

Τότε ἤρξατο ὀνειδιῆσαι τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖ- 20
²¹⁻²³ σται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· ²¹ οὐαὶ σοὶ Χοραζαῖν, 21
¹⁶⁻¹⁵ οὐαὶ σοὶ Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ
 δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῶν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ
 μετενόησαν. ²² πλὴν λέγω ὑμῶν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον 22
 ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῶν. ²³ καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως 23
 οὐρανοῦ ὑψηθῆσῃ; ἕως ἄδου καταβιβασθῆσῃ, ὅτι εἰ ἐν Κοδόμοις
 ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι
^{16, 15} τῆς σήμερον. ²⁴ πλὴν λέγω ὑμῶν ὅτι γῆ Κοδόμων ἀνεκτότερον 24
^{16, 15, 12} ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἔξομολο- 25
²⁵⁻²⁷ γοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἐκρυψας 25
^{16, 21,} ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυξας αὐτὰ νηπιῖσι·
²⁶ καὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. 26
²⁷ Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπι- 27
 γνώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τὸς ἐπιγι-
 γνώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃς ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
²⁸ Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ 28
 ἀναπαύσω ὑμᾶς. ²⁹ ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε 29
 ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῖος εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσετε
 ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. ³⁰ ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός καὶ 30
 τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

XII.

Sabbati religio. Sanatur arida manus. Sanatoris modestia et mansuetudo.
 Adversariorum peccatum (in spiritum sanctum) inexpiabile. Typus Ionae.
 Exempla reginae austri et daemoniaci. Matris fratrumque interpellatio.

¹⁻⁸ **Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασις** διὰ 1
^{16, 2,} τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέειπασαν, καὶ ἤρξαντο τιλλεῖν
²³⁻²⁴

13. προσφητευσαν 14. κ η λ ι α σ 15. ω τ α : κ add ακουειν 16. παιδα-
 ριοις εν αγορ. καθημ. και προσφωνουσι τοις εταιροις αυτων 17. και
 λεγουσιν | εθρηνη. υμιν 19. κ φιλ. τελων. | εργων : τεκνων 21. χοραζιν
 | σποδω : κ add καθημενοι 23. καπερναουμ | η εως του ουρ. υψηθιαισ
 | γενοντο | μειναν 24. κ οτι | κ ανεκτ. εστ. γη σοδ. 25. απεκρυψας
 26. εγεν. ευδοκ. 27. μου : κ* om 29. απ εμου : κ* om | πραοο

- 2 **στάχυν** καὶ ἐσθίειν. ³ οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ·
 ἰδοὺ οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἐξεστὶν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. Deu 23, 25
Ex 20, 10
- 3 ³ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε ἐπέινα- 8-6
1 Sam 21, 6
- 4 σεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; ⁴ πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ
 καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ Ex 23, 33
- 5 φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; ⁵ ἢ οὐκ
 ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασις οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ Nm 28, 9
- 6 σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοι εἰσιν; ⁶ λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ
 7 ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε. ⁷ εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστὶν· ἔλεος θέλω 9, 13
Hos 6, 6
- 8 καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν καταδικάσατε τοὺς ἀναίτιους. ⁸ κύριος
 γὰρ ἐστὶν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
- 9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 9-14
Mc 3, 1-6
Lc 6, 6-11
- 10 ¹⁰ καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηρὰν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
 λέγοντες· εἰ ἐξεστὶν τοῖς σάββασις θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσω-
 11 σιν αὐτοῦ. ¹¹ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἐστὶ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος Lc 14, 5
- ὃς ἔξει πρόβατον ἐν, καὶ εἰς ἐμπέση τοῦτο τοῖς σάββασις εἰς
 12 βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; ¹² πόσῳ ὄν διαφέρει
 ἄνθρωπος προβάτου· ὥστε ἐξεστὶν τοῖς σάββασις καλῶς ποιεῖν.
- 13 ¹³ τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἔτέτανε,
 14 καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. ¹⁴ ἐξεληθόντες δὲ οἱ Φαρι-
 σαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
- 15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνούς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν
 16 αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς πάντας, ¹⁶ καὶ ἐπετίμησεν
 17 αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν. ¹⁷ ἵνα πληρωθῇ τὸ
 18 ῥῆθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· ¹⁸ ἰδοὺ ὁ παῖς μου 18-21
Es 42, 1-4
- ὃν ἠρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου ὃν ἠψόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ
 19 πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. ¹⁹ οὐκ
 ἐρίσει οὐδὲ κραυγᾶσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν
 20 φωνὴν αὐτοῦ. ²⁰ κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον
 21 τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν. ²¹ καὶ
 τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.
- 22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· 22 26
Lc 11,
14-23
 καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.
- 23 ²³ καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ
 24 υἱὸς Δαυεὶδ; ²⁴ οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· οὗτος οὐκ 24 26
Mc 3,
22-30
Mt 3, 34
- ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαι-
 25 μονίων. ²⁵ εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα

XII, 2. ειπον 3. δαβιδ | πεινασεν: add αυτοσ 4. φαγεν | ο ουκ:
 ε κ ουσ ουκ 6. μειζων 7. ελεον 8. εστι και του 10. ανθρ. ην την
 χειρα | θεραπευειν 11. κ* πωση | κ ουχι κρατησασ εγερει αυτο 13. την
 χειρ. σου | αποκατεσταθη 14. οι δε φαρι. συμβ. ελαβ. κατ αυτ. εξελθοντ.
 15. οχλοι πολλοι 17. ινα: οπως 18. ον sec: εσ ον | τυδοκησεν. 21. εν τω
 ονοματι. 22. αυτον: κ* αυτους | ωστε τον τυφλον και κωφον και λαλ.
 23. δαβιδ 24. κ βεεζεβουλ (item v. 27.) 25. ειδωσ (κβ ιδωι) δε: add ο ιησους

βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. ²⁶ καὶ εἰ ὁ σα-
 26 τανᾶσ τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πᾶσ οὖν στα-
 θήσεται ἢ βασιλεία αὐτοῦ; ²⁷ καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω ²⁷
 τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ
 κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. ²⁸ εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ ²⁸
 δαιμόνια, ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ²⁹ ἢ πῶς ²⁹
 δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκευή
 αὐτοῦ ἀρπάσαι, ἐὰν μὴ πρόωτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν
 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; ³⁰ ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, ³⁰
 καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. ³¹ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ³¹
 πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἢ
 Lc 12, 10 δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. ³² καὶ ὅς ἐάν ³²
 εἶπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὅς
 δ' ἂν εἶπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ
 32-35
 Mt 7, οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. ³³ Ἡ ποιήσατε ³³
 16-18
 Lc 6, τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ
 43-45
 δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ
 καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. ³⁴ γεννήματα ἐχιθῶν, πῶς δύ- ³⁴
 νασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος
 τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. ³⁵ ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ³⁵
 ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος
 ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. ³⁶ λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ³⁶
 πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ
 αὐτοῦ λόγον ἐν τῇ ἡμέρᾳ κρίσεως. ³⁷ ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαίω- ³⁷
 θῆσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.
 38-42
 Lc 11, 16
 29-32
 16, 4
 10a 2, 1
 10a 3, 5
 1 Reg 10, 1
 42-45
 Lc 11,
 24-26
 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρι- ³⁸
 38 σαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. ³⁹ ὁ ³⁹
 39 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον
 ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ
 10a 2, 1 τοῦ προφήτου. ⁴⁰ ὡσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους ⁴⁰
 40 τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 10a 3, 5 ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. ⁴¹ ἄνδρες ⁴¹
 41 Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης
 καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ,
 1 Reg 10, 1 καὶ ἰδοὺ πλείον Ἰωνᾶ ὤδε. ⁴² βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν ⁴²
 42 τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακριεῖ αὐτήν, ὅτι
 ἤλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομώντος,
 42-45
 Lc 11,
 24-26
 καὶ ἰδοὺ πλείον Σολομώντος ὤδε. ⁴³ Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον ⁴³
 43

27. ὑμων εσονται. κριτ. 28. εγω εν πνευμ. θεου 29. ε κ διαρπασαι |
 διαρπασει 30. σκορπιζει: κ add με 31. ουκ αφεθησ. τοις ανθρωποισ
 32. οσ αν | κ* ου μη αφεθησεται 35. αγαθ. θησαυρ.: add της καρδιασ
 36. ο εαν λαλησωσιν | κδ δωσουσιν 37. κ om σου sec 38. αυτα: om
 41. νινευιται 42. σολομωντος

πνεῦμα ἐξέλθη ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων
 44 ζητούν ἀνάπαισιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει. ⁴⁴ τότε λέγει· εἰς τὸν
 οἰκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σχολά-
 45 ζοντα καὶ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. ⁴⁵ τότε πορεύεται
 καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα
 ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
 ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ
 γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδὼν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ⁴⁶⁻⁵⁰
 47 ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω ζητούντες αὐτῷ λαλῆσαι. [⁴⁷ εἶπεν
 δέ τις αὐτῷ· ἰδὼν ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου ἔξω εἰστή-
 48 κασιν ζητούντές σοι λαλῆσαι.] ⁴⁸ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ
 λέγοντι αὐτῷ· τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνας εἰδὼν οἱ ἀδελφοὶ
 49 μου; ⁴⁹ καὶ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν·
 50 ἰδὼν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοὶ μου· ⁵⁰ ὅστις γὰρ ἂν ποιῆσῃ
 τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς
 καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

Parabolaicae institutionis caussae et exempla. Parabolae de vario agro,
 adulterato semine, grano sinapis, fermento, thesauro, margarita, verriculo.
 Propheta domi contemptus.

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας ἐκά- ¹⁻⁹
 2 θητο παρὰ τὴν θάλασσαν. ² καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι
 πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ
 3 ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει. ³ καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ
 ἐν παραβολαῖς, λέγων· ἰδὼν ἐξῆλθεν ὁ σπειρὼν τοῦ σπειρεῖν.
 4 ⁴ καὶ ἐν τῷ σπειρεῖν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
 5 ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. ⁵ ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ
 τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν
 6 διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· ⁶ ἥλιον δὲ ἀνατείλαντος ἐκανματίσθη,
 7 καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. ⁷ ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς
 8 ἀκάνθια, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκάνθαι καὶ ἐπνίξαν αὐτά. ⁸ ἄλλα
 δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν
 9 ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. ⁹ ὃ ἔχων ὧτα ἀκουέτω.
 10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν παρα- ¹⁰⁻¹⁷
 11 βολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; ¹¹ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὅτι ὑμῖν δέδοται
 γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ
 12 δέδοται. ¹² ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ^{12, 29}
 13 ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. ¹³ διὰ τοῦτο
¹⁰⁻¹⁷
¹⁰⁻¹²
^{25, 29}
^{Lc 8, 18}

44. επιστρ. εις τον οικ. μου | κ* om ελθον | om και ante σεσαρ. 46. εις δε αυτου | n^b om αυτου 47. κ* om versum 48. λεγοντι : ειποντι

XIII, 1. Εν δε τη | εκ : απο 2. το πλοιοιον 3. κ σπειραι 7. απεπνιξαν 9. ωτα : add ακουειν 10. ειπον | κ* αυτοις λαλεισ 11. ειπεν αυτοις

ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ
 14 α ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συννοοῦσιν. 14 καὶ ἀναπληροῦται 14
 14 α
 10 12, 40
 α: c123, 208
 αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῆ ἀκούετε καὶ οὐ
 μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη 15
 γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσίν βαρέως ἤκουσαν,
 καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς καὶ τοῖς ὠσίν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπι-
 στρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 16 ὕμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλ- 16
 16 α
 10, 23 α
 μοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὅσα ὕμῶν οἶ ἀκούουσιν. 17 ἀμὴν 17
 λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφήται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ
 βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
 18 ὕμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπειράντος. 19 παν- 18 19
 18-23
 Mc 4,
 13-20
 Lc 8,
 11-15
 τὸς ἀκούοντες τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται
 ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
 οὗτός ἐστιν ὁ παρά τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρῶδη 20
 σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς
 λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός 21
 ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς
 σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν 22
 ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
 πλοῦτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ 23
 τὴν καλὴν γῆν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ
 συνιεί, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἐξήκοντα,
 ὁ δὲ τριάκοντα.

Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοιώθη ἡ 24
 βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπειράντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ
 ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν 25
 αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνά μέσον τοῦ σίτου καὶ
 ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, 26
 τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες δὲ οἱ δούλοι τοῦ 27
 οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἐσπειρασ ἐν
 τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἐφ' αὐτοῖς· ἐχθρὸς 28
 ἀνθρώπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δούλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεις
 οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησὶν· οὐ, μήποτε 29
 συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσῃτε ἅμα αὐτοῖς τὸν σίτον. 30 ἄφετε 30
 συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ
 θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ
 δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σίτον

14. αναπλ. επ αυτοις | κ βλεψητε 15. τ. ωσιν pr : κ add αυτων, item
 sec : κb add αυτων | ε 1656 εsq συννωσι | μασωμαι 16. ακουει 17. αμην
 γαρ | ειδον 18. του σπειροντος 22. του αιωνος τουτου | συμπνυ.
 23. την γην την καλην | συνων 24. σπειροντι 25. κ* επισπαρκεν,
 ε σπαιρε 27. ε κ* τα ζιζα. 28. ειπον αυτω 29. ο δε εφη 30. κ*
 αχρι | ε κ* εν τω καιρω

- 31 *συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.* ³¹ Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ ³¹ ^{Mc 4, 31 s}
 32 σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ³² ὁ ^{Mc 4, 31 s}
 μικρότερον μὲν ἐστὶν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῆ, ^{Mc 4, 31 s}
 μῆζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε εἰθεῖν τὰ ^{Mc 4, 31 s}
 πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
 33 ³³ Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία ^{Mc 4, 31 s}
 τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐπέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα ^{Mc 4, 31 s}
 τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
 34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, ^{Mc 4, 32 s}
 35 καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς, ^{Mc 4, 32 s} ὅπως πληρωθῆ τὸ ^{Mc 4, 32 s}
 ῥηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· ἀνοιξω ἐν παραβο- ^{Mc 4, 32 s}
 λαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς.
 36 Τότε ἀφῆκε τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλ-
 37 θον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· φράσον ἡμῖν τὴν παρα-
 38βολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. ³⁷ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ ^{Mc 4, 32 s}
 σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ³⁸ ὁ δὲ ^{Mc 4, 32 s}
 ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ ^{Mc 4, 32 s}
 τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζανία εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, ³⁹ ὁ δὲ ^{Mc 4, 32 s}
 ἔχθρος ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέ-
 40 λεια αἰῶνος ἐστὶν, οἱ δὲ θεριστὰὶ ἄγγελοι εἰσιν. ⁴⁰ ὥσπερ οὖν ^{Mc 4, 32 s}
 συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ ^{Mc 4, 32 s}
 41 συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. ⁴¹ ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ^{Mc 4, 32 s}
 ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα ^{Mc 4, 32 s}
 42 τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, ⁴² καὶ βαλοῦσιν ^{Mc 4, 32 s}
 αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ ^{Mc 4, 32 s}
 43 βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. ⁴³ τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ^{Mc 4, 32 s}
 ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὅσα ἀκουέτω. ^{Mc 4, 32 s}
 44 ⁴⁴ Ὅμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν ^{Mc 4, 32 s}
 τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς ^{Mc 4, 32 s}
 αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ^{Mc 4, 32 s}
 45 ἐκεῖνον. ⁴⁵ Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἄνθρωπῳ ^{Mc 4, 32 s}
 46 ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· ⁴⁶ εὐρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον ^{Mc 4, 32 s}
 μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν ^{Mc 4, 32 s}
 47 αὐτόν. ⁴⁷ Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ ^{Mc 4, 32 s}
 βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ· ^{Mc 4, 32 s}
 48 ⁴⁸ ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβίβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαν- ^{Mc 4, 32 s}
 τες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγην, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

32. ε κ κατασκηνοῦν 33. αυτοῖς: κ add λεγων 34. ουδεν: ουκ 35. om ησαιου|καταβολη: add κοσμου 36. κ εισηλθεν|οικιαν: add ο ιησουσ|φρασον: κ* διασαφισον 37. ειπεν αυτοῖς 39. του αιωνος 40. του αιων. τουτου 41. αυτου pr: κ om 42. κ* βαλλουσιν 43. οτα: add ακουειν 44. παλιν ομοια|κ* om εν τω αγρ. | παντ. οσ. εχ. πωλ. 45. κ* om αν. θρωπ. 46. οσ ευρων ενα 48. κb και επι τ. αιγ. καθ. | αγγια|κ* εβαλλον

49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγ- 49
 γελοι καὶ ἀφοριεῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ 50
 βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθ-
 μὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 51 συνήκατε ταῦτα πάντα; 51
 λέγουσιν αὐτῷ· ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμ- 52
 ματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁμοίος ἔστιν ἀν-
 θρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ
 καινὰ καὶ παλαιά.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, 53
 μετήρην ἐκειθεν. 54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν 54
 αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ
 λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ οὗτός 55
 ἔστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ
 καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰού-
 δας; 56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσὶν; πόθεν 56
 οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ 57
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ
 ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ 58
 δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

Caedes Iohannis baptistae. Quinque milibus cibi praebitio marisque
 Galilaei incesso. Aegroti tactu sanati.

1-2
 Mc 6, 14ss
 Lc 9, 7 ss
 3-5
 Mc 6, 17ss
 Lc 9, 19 ss
 21, 28
 6-12
 Mc 6,
 21-29
 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὴν 1
 ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν Ἰωάννης 2
 ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ
 δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν 3
 Ἰωάννην ἔδωκεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν
 γυναῖκα [Φιλίππου] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ Ἰωάννης 4
 αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι 5
 ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 γενεσίους 6
 δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρώδου ἀρχίστατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος
 ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρесе τῷ Ἡρώδῃ, 7 ὅθεν μεθ' ὄρκου ἀμολόγη- 7
 σεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσῃται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς 8
 μητρὸς αὐτῆς· δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάν-
 νου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὄρκους 9
 καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψας ἀπε- 10
 κεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ 11
 ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

50. κ* βαλλουσιν 51. συνηκατε : praem λεγει αυτοις ο ιησους | και, κυριε 52. μαθητ. εις την βασιλειαν 54. εκπληττεσθ. 55. ουχι η | ιωσηφ : ε ιωσησ, κ* ιωαννης 57. κ om ιησους | εν τη πατριδ. αυτου

XIV, 1. τετραρχης 3. εδωκεν αυτον και εθετο εν φυλακ. 5. ο ιωαννης | αυτου : κ* om, ε post γαρ 6. γενεσιων δε αγομενων 7. κ μετα 9. ε κ ελυπηθη et δια δε 10. τον ιωαννην

- 12¹² καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτώμα καὶ ἔθα-
 13 ψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. ¹³ ἀκούσας δὲ ^{Mc 6, 32s}
 ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ^{Lc 9, 10s}
 ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ
 τῶν πόλεων.
- 14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολλὸν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς
 15 καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. ¹⁵ ὄψιας δὲ γενομένης ¹⁴⁻²¹
 προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ^{Mc 6,}
 ἡ ὥρα παρελήθειν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελ- ²⁴⁻⁴⁴
 16 θόντες εἰς τὰς κόμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ¹⁶ ὁ δὲ ^{Lc 9,}
 εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δοτε αὐτοῖς ὑμεῖς ¹²⁻¹⁷
 17 φαγεῖν. ¹⁷ οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρ-
 18 τος καὶ δύο ἰχθύας. ¹⁸ ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς.
 19¹⁹ καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν
 τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν
 οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρ-
 20 τος, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. ²⁰ καὶ ἔφαγον πάντες καὶ
 ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
 21 κοφίνους πλήρεις. ²¹ οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντα-
 κισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδιῶν.
- 22 Καὶ ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ ²²⁻²³
 προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. ²³⁻²⁴
 23²³ καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν ^{Mc 6,}
 24 προσεύξασθαι. ὄψιας δὲ γενομένης ἄνεμος ἦν ἐκεῖ. ²⁴ τὸ δὲ ⁴⁵⁻⁵²
 πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν ^{10s, 15-21}
 25 κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. ²⁵ τετάρτη δὲ φυλακῇ
 τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.
 26²⁶ ἰδόντες δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθη-
 27 σαν, λέγοντες ὅτι φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.
 27²⁷ εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι· μὴ φο-
 28 βεῖσθε. ²⁸ ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ εἶ,
 29 κέλευσόν με εἰσεῖν πρὸς σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. ²⁹ ὁ δὲ εἶπεν· ἔλθε.
 καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ
 30 ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ³⁰ βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον
 ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε,

12. πτώμα (κ* add αυτου): σωμα | εθαψ. αυτο 13. και ακουσας | πεζη
 14. εξελθων: add ο ιησουσ | επ αυτουσ 15. οι μαθητ. αυτου | ηδη
 παρεληθ. | ουν: om | κομασ: κ* χωρασ 16. ο δε ιησουσ 17. αρτουσ ει
 μη πεντ. 18. αυτουσ ωδε 19. κ εκελευσεν | επι τουσ χορτουσ | ε κ και
 λαβων 22. Και ευθωσ ηραγκ. ο ιησουσ τ. μαθητ. αυτου 23. κ* om
 απολυσασ τ. οχλ. 25. απηλθε πρ. αυτ. ο ιησουσ | επι τησ θαλασσησ
 26. και ιδοντεσ αυτον οι μαθηται, κ* οι δε μαθ. ιδοντεσ αυτον | επι
 τησ θαλασσαν 27. ευθωσ | ελαλ. αυτ. ο ιησουσ, κ* ελαλ. ο ιησ. αυτουσ
 28. κυριε: κ post αυ ει | πρσ σε ελθειν 29. ο πετροσ | και ηλθεν: ε
 ελθειν, κ* ελθειν ηλθεν ουν 30. ανεμον: add ισχυρον

σῶσόν με. ³¹ εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἐπαλάβετο **31** αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίωκασας; ³² καὶ ἀνα- **32** βάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. ³³ οἱ δὲ ἐν τῷ **33** πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

³⁴⁻³⁶ **34** Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ. ³⁴ **34** καὶ ἐπιγόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν **35** εἰς ὅλην τὴν περιχώρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντα τοὺς κακῶς ἔχοντας, ³⁶ καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἄφωται **36** τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαυτο διεσωθήσαν.

XV.

De manuum lotionis traditionisque abusu veraque ciborum contaminatione. Sanantur mulieris Chananæ filia aliique aegroti. Satiantur quattuor millia.

¹⁻⁹ **1** Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι **1** καὶ γραμματεῖς λέγοντες· ² **2** διατί οἱ μαθηταὶ σου παραβαίνουνσι **2** τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νύπτονται τὰς χεῖρας ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ³ **3** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· διατί καὶ **3** ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν **4** ὑμῶν; ⁴ **4** ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων· τιμα τὸν πατέρα καὶ τὴν **4** μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάται. ⁵ **5** ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ· δῶρον ὁ εἶν **5** ἐξ ἐμοῦ ὠφελήθησ, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ. ⁶ **6** καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν **6** ὑμῶν. ⁷ **7** ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας **7** **8** λέγων· ⁸ **8** ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδιά αὐτῶν **8** πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· ⁹ **9** μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες δι- **9** ¹⁰⁻¹¹ **10** δασκαλίαις ἐντάλματα ἀνθρώπων. ¹⁰ **10** Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν **10** ¹¹ **11** ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· ¹¹ **11** οὐ τὸ εἰσερχόμενος **11** εἰς τὸ στόμα κοινοῦ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενος ἐκ **12** τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῦ τὸν ἄνθρωπον. ¹² **12** τότε προσελθόντες **12** οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες **13** τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; ¹³ **13** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· **13** ¹⁴ **14** πάντα **14** φρεσὶα ἡς οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκρίζωθήσεται. ¹⁴ **14** ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοὶ εἰσὶν τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν **14** ¹⁵⁻²⁰ **15** εἶν ὁδηγῆ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. ¹⁵ **15** ἀποκριθεὶς δὲ **15** ¹⁶ **16** ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· **16** ¹⁶ **16** φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν. ¹⁶ **16** ὁ δὲ **16**

31. κ ευθυσ **32.** εμβαντων **33.** πλοιω : add ελθοντες **34.** εις την γην γεννη. **35.** κ om εκεινου **36.** σωθησαν

XV, 1. οι απο ιερ. γραμμ. και φαρι. 2. τας χειρ. αυτων 3. και : κ* om 4. εντ. λεγων : κ* εειπεν | πατερα : add σου 5. ωφεληθησ : κ* add ουδαν εστιν | και ου μη | κ τιμηση | κ om η την μητερ. αυτου 6. τον νομον : ε την εντολην, κ* τον λογον 7. προσφητευσ 8. εγγιζει μοι ο λαος ουτος τω στοματι αυτων και τοις χειλ. με 11. κοινοι pr : κ* praeem τουτο 12. οι μαθητ. αυτου | λεγουσιν : κ ειπαν, ε ειπον 14. κ τυφλοι εις. οδηγοι | τυφλων : κ* om 15. την παραβ. ταυτην 16. ο δε ιησους

- 17 εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; ¹⁷ οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφρα-
 18 δρῶνα ἐκβάλλεται; ¹⁸ τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ
 19 τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κακῆϊνα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον. ¹⁹ ἐκ
 γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι,
 20 πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. ²⁰ ταῦτά ἐστιν
 τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτισι χερσὶν φαγεῖν οὐ
 κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.
- 21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη ²¹⁻²⁸
 22 Τύρου καὶ Σιδῶνος. ²² καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὀρίων
 ἐκείνων ἐξελθούσα ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὸς Δαυεὶδ·
 23 ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. ²³ ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ
 λόγος. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτὸν λέ-
 24 γοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν. ²⁴ ὁ δὲ ^{10, 6}
 ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ
 25 ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. ²⁵ ἡ δὲ ἐλθούσα προσεκύνη αὐτῷ
 26 λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. ²⁶ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ
 ἔξεστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.
 27 ²⁷ ἡ δὲ εἶπεν· ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυναρία ἐσθίει ἀπὸ τῶν
 ψιγίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.
 28 ²⁸ τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου
 ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἴαθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς
 ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκεῖνης.
- 29 Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν ²⁹⁻³¹
 30 τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβάς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. ³⁰ καὶ
 προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς
 τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς καὶ ἐτέρους πολλοὺς, καὶ ἔριψαν αὐ-
 31 τοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, ³¹ ὥστε
 τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς
 ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ
 ἐδόξαζον τὸν θεὸν Ἰσραὴλ.
- 32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· ³²⁻³⁹
 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν ^{Mc 7, 31-37}
 μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς νήστις οὐ
 33 θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. ³³ καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ
 μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι
 34 ὄχλον τοσοῦτον; ³⁴ καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους ἄρτους
 35 ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. ³⁵ καὶ παραγγείλας

17. ου : ε κ ουπω | κ εἰς τον αφερδ. 22. εκραυγασεν | λεγουσα : πραγμ
 αυτω | ε κ νις | δαβιδ 23. ηρωτων 26. εξεστιν : ε κ εστι καλον
 30. κυλλουσ : κ ante κωφ. | εριψαν | αυτου : του ιησου 31. τουσ
 οχλουσ | κυλλ. υγιεισ : κ om | και χωλουσ : om και | εδοξασαν 32. ε κ
 ημερασ τρ. | ιηστεισ 33. οι μαθητ. : add αυτου 34. κ ειπαν 35. εκε-
 λενσε et και λαβων

εἶπεν ὁ ἄγχιον ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, ³⁶ ἔλαβεν τοὺς ἐπτά ἄρτους 36
καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἰδίδου τοῖς μαθη-
ταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. ³⁷ καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορ- 37
τάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦσαν ἐπτά σπυρί-
δας πλήρεις. ³⁸ οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς 38
παιδιῶν καὶ γυναικῶν. ³⁹ καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς 39
τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγαδάν·

XVI.

Signa temporum. Fermentum Pharisaeorum. Varia de Iesu iudicia. Petri
claves et malum consilium. Christi sectatores veram vitam adipiscantur.

1-4
Mc 8,
11-12
Le 12,
54-56
12, 39
5-12
Mc 8,
14-21
Le 12, 1
13-20
Mc 8,
27-30
Lc 9, 18-21

Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Καδδουκαῖοι πειράζον- 1
τες ἐπιρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδειξαι αὐτοῖς.
2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· [ὄψιας γενομένης λέγετε· εὐδία, 2
πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· ³ καὶ πρωὶ· σήμερον χιμῶν, πυρράζει 3
γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γι-
νώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;] ⁴ γενεὰ 4
πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωανᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.
Καὶ ἔλθοντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους 5
λαβεῖν. ⁶ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ 6
τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Καδδουκαίων. ⁷ οἱ δὲ διελο- 7
γίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ εἰλάβομεν. ⁸ γνοὺς 8
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι
ἄρτους οὐκ εἰλάβετε; ⁹ οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε 9
ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνοὺς εἰλάβετε; ¹⁰ οὐδὲ 10
τοὺς ἐπτά ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σπυρίδας εἰλά-
βετε; ¹¹ πᾶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε 11
δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Καδδουκαίων. ¹² τότε 12
συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων
καὶ Καδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ
Καδδουκαίων.
Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρίας τῆς Φιλίππου 13
ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι 14
εἶνα τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ¹⁴ οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν Ἰωάννην 14
τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλείαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα

35. τοιο οχλοισ 36. κ* κ. τοου δυο ιχθ. | και ευχαριστ. : om και | εδιδου :
εδωκε | τοισ μαθητ. αυτου | τω οχλω 37. ε κ ηραν το περ. των κλασμ.
38. γυν. κ. παιδ. 39. μαγαδαν : μαγδαλα

XVI, 1. επρωτησαν 2. οψιας usque ου δυνασθε (v. 3) : κ om
3. το μεν : praet υποκριται 4. ιωνα : add του προφητου 5. οι μαθητ.
αυτου 8. ειπεν : add αυτοις | ελαβετε : κ εχετε 9. κ* om ουδε μνημον.
11. περι αρτου ειπ. υμ. προσεχειν απο 12. απο της ζυμης του αρτου,
αλλ απο | διδαχης : κ* διδασκαλιασ 13. καισαριασ | τινα : add με | κ*
οι ανθρωποι. ειπ. λεγον. 14. ειπον | κ ιωαννην | ηλιαν

- 15 τῶν προφητῶν. ¹⁵ λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
- 16 ¹⁶ ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. ¹⁷ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατὴρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ¹⁸ κἀγὼ δὲ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ἕδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. ¹⁹ δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ²⁰ τότε διεστράτευτο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ Χριστός.
- 21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύναι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱερουσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκταθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. ²² καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· ἰλωὸς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. ²³ ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὑπάγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ μοῦ, ὅτι σὺ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
- 24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. ²⁵ ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὕρησει αὐτήν. ²⁶ τί γὰρ ὠφελήθησεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
- 27 ²⁷ μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. ²⁸ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐστώτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

XVII.

Transfiguratio in monte. Iohannes alter Elias. Sanatio lunatici apostolorumque diffidentia. Stater ex pisce.

- 1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτούς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. ² καὶ μετεμορφώθη ἔμ-

17. και αποκριθ. ο ησο. | βαρ ιωνα | κ αλλα 19. και δωσω σοι | τας κλειδας | κ* λυσησ επι την γην 20. τ. μαθητ. αυτου | ιησουσ ο χριστ. 21. ο ιησουσ : κ* ησο. χριστουσ | απελθ. εις ιεροσολ. 23. ει εμου : μου ει 25. αν 26. ωφαιλεται 27. τ. πραξιν : κ* τα εργα 28. οτι : οτι | εστηκοτων | βασιλεια : κς δοξη

XVII, 1. κ και τον ιακω. | κ ιωαννη

προσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἰμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. ³ καὶ ἰδοὺ ἄφθῃ ³ αὐτοῖς Μωϋῆς καὶ Ἡλείας συνλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. ⁴ ἀποκρι- ⁴ θεις δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλὸν ἔστιν ἡμῶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεὶ μίαν καὶ Ἡλείᾳ μίαν. ⁵ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ⁵ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. ⁶ καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ⁶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. ⁷ καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνάμεινος ⁷ αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. ⁸ ἐπάραντες δὲ τοὺς ⁸ ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. ⁹ καὶ ⁹ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· μηδεὶ εἰπῆτε τὸ ὄραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῆ. ¹⁰ Καὶ ἐπρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ¹⁰ τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἔλθεῖν πρῶτον; ¹¹ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἡλείας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει ¹¹ πάντα. ¹² λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλείας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνω- ¹² σαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. ¹³ τότε συνήκαν ¹³ οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

¹⁴ Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος ¹⁴ γονυπετῶν αὐτόν ¹⁵ καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι ¹⁵ σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. ¹⁶ καὶ προσήνεγκα αὐτόν τοῖς μαθη- ¹⁶ ταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτόν θεραπεῦσαι. ¹⁷ ἀποκριθεὶς ¹⁷ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτόν ὧδε. ¹⁸ καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ¹⁸ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. ¹⁹ Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· ¹⁹ διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ²⁰ ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ²⁰ διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, εἰὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει· τούτῳ· μεταβάβηθον ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

3. αφθῃσαν|μωση|ηλιασ|μετ αυτ. συλλαλουντ. 4. ποιησωμεν|μωση|μιαν ηλιασ 5. αυτου ακου. 6. επεσον 7. και προσελθων ο ιησ. ηφατο αυτ. και ειπ. 8. τον ιησ. : κ ιησουν αυτον 9. εκ : απο|εγερθη : αναστη 10. οι μαθητ. αυτου | ηλιαν 11. ο δε ιησουσ | ειπεν : ε κ add αυτοισ | ηλιασ | ερχεται πρωτον 12. ηλιασ | εν αυτω : κ om εν 13. κ ιωαννου 14. ελθοντων αυτων | γονυπ. αυτω 15. κυριε : κ om | κ κακωσ εχει 17. κ* ο δε αποκρ. ειπ., κ* τοτε αποκρ. ο ιησ. ειπ. | ειπεν : κ add αυτοισ | εσομ. μεθ υμων 18. κ om ο παισ 20. ο δε ιησουσ ειπεν αυτ. | δια τ. απιστιαν | μεταβηθη εντευθεν 21. ε κ*δ τουτο δε το γενοσ ουκ επορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια

- 22 *Ἐστραφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ* ^{23 ε} ^{Mc 9,} ³⁰⁻³³
Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας
 23 *ἀνθρώπων,* ²³ *καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἔγερ-*
θήσεται. καὶ ἔλνθηθησαν σφόδρα.
 24 *Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δι-* ^{Mc 9,} ³³
δραγμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος ἡμῶν
 25 *οὐ τελεῖ δίδραγμα;* ²⁵ *λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν*
*προέφθασεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, *Κίμων*; οἱ βα-*
 26 *σιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν*
βίων αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτριῶν; ²⁶ *εἰπόντος δὲ· ἀπὸ τῶν*
ἀλλοτριῶν, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλευθεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί.
 27 ²⁷ *ἵνα δὲ μὴ σκανδαλιζώμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε*
ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον, καὶ ἀνοίξας τὸ
στόμα αὐτοῦ ἐνήρησε σκατῆρα· ἐκείνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ
ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

Cavenda ambitio et offensio. Parabola de ove perdita. Placabilitas commendatur. Ius ligandi et solvendi. Quoties sit ignoscendum. Parabola de rege rationes reposcente.

- 1 *Ἐν ἐκείνῃ τῇ ᾠρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγον-* ¹⁻⁵
 2 *τες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;* ² *καὶ* ^{Mc 9,} ³³⁻³⁷ ^{Le 9, 46-48}
 3 *προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν ³ καὶ*
 4 *εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παι-*
 5 *δία, οὐ μὴ εἰσελθῆτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ⁴ ὅστις*
 6 *οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὕτως ἐστὶν ὁ μείζων*
 7 *ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ⁵ καὶ ὅς ἐὰν δεχθῆται ἐν παιδίῳ* ^{Mc 9,} ⁴²
 8 *τοιούτῳ ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. ⁶ ὅς δ' ἂν σκανδα-* ^{Le 17,} ³
 9 *λίῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει*
 10 *αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικός περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ*
 11 *καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. ⁷ Οὐαὶ τῷ κόσμῳ* ^{Le 17,} ¹
 12 *ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλήν*
 13 *οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. ⁸ εἰ δὲ ἡ χεὶρ*
 14 *σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοπον αὐτόν καὶ βάλε ἀπὸ*
 15 *σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κνλλὸν ἢ χωλόν, ἢ*
 16 *δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.* ^{Mc 9,} ^{42, 45}
 17 *⁹ καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν καὶ βάλε* ^{5,} ²⁹
 18 *ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶν μονόφθαλμος εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν,* ^{Mc 9,} ⁴⁷
 19 *ἢ δύο ὀφθαλμούς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.*

22. αναστραφομενων 24. καπερναουμ | ε κ* ειπον | ου τελει τα διδρ.
 25. εισελθοντα : οτε εισηλθεν 26. ειποντος δε (his κ praem ο δε εφη
 απο των αλλοτριων) : λεγει αυτω ο πετροσ 27. σκανδαλιωμεν
 XVIII, 2. προσκαλεσο. : add ο ιησουσ 4. ταπεινωσῃ ὅ. παιδ.
 τοιουτου εν, κ παιδ. εν τοιουτο 6. περι : επι 7. ανθρωπω : add
 κεινω 8. εκκοπον : κ* εξελε | αυτον : αυτα | χωλον η κνλλον

10 Ὅρατε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ 10
 ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διαπαντός βλέπουσιν τὸ
 12-14
 Le 15, 4-7 πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; 12
 εἰς γένηται τινὶ ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλαηθῆ ἓν ἐξ
 αὐτῶν, οὐχὶ ἀφίει τὰ ἐνεσήμεροντα ἐντέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς
 ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ εἰς γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω 13
 ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνεσήμεροντα ἐντέα τοῖς
 μὴ πεπλανημένοις. 14 οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ 14
 πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μικρῶν τού-
 των. 15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὑπάγε ἔλαξον αὐτὸν 15
 μεταξὺ σου καὶ αὐτοῦ μόνον· εἰς σου ἀκούσῃ, ἐκέρδισας τὸν
 Deu 19, 15
 1 Cor 13, 1 ἀδελφόν σου. 16 εἰς δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἔτι 16
 ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῆ πᾶν
 ῥῆμα. 17 εἰς δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· εἰς δὲ 17
 καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἔθνηκος καὶ ὁ
 τελώνης. 18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα εἰς δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται 18
 16, 19 δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα εἰς λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυ-
 μένα ἐν οὐρανῷ. 19 Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς δύο συμφωνήσουσιν 19
 ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὐ εἰς αἰτήσουσιν, 19
 γηθήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 20 οὐ 20
 γάρ εἰςιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν
 μέσῳ αὐτῶν.

21 Ἄ Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσάκις ἁμαρ- 21
 21 ἄ
 Le 17, 3 ἤσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἐπτάκις; 22 λέγει 22
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἐπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἑβδομηκο-
 τάκις ἐπτά. 23 διὰ τοῦτο ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἄν- 23
 θρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συναῖραι λόγον μετὰ τῶν δούλων
 αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένον δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηρέθη εἰς αὐτῷ 24
 ὄφειλέτης μυρίων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, 25
 ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πρᾶθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα
 καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πεσὼν οὖν ὁ δούλος 26
 ἐκείνος προσεκύνη αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα
 ἀποδώσω σοι. 27 σπλαγγισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου 27
 ἀπέλευσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφήκεν αὐτῷ. 28 ἐξελθὼν δὲ ὁ 28
 δούλος ἐκεῖνος εὗρεν ἓνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὄφειλεν αὐτῷ
 ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἐπιγεγεν λέγων· ἀπόδος εἰ

11. ἢ δε γαρ ο υιοσ του ανθρωπου σωσαι το απολωλοσ 12. εννετη-
 κοντα (etiam v. 13.) | κ* om επι τα ορη 14. κ om εμπροσθ. | εν των :
 εν των 15. αμαρτηση : add εις σε | υπαγε και 16. μετα σου | μαρτυ-
 ρων : κ post τριων pon 17. ειπον : ειπε 18. εαν σεσ : κ* αν | ε δεδμ.
 εν τω ουρανω, κ δεδ. εν τοιο ουρανοιο | λελυμ. εν τω ουρ. 19. δυο υμιων
 συμφωνησωσιν επι | κ αυτοιοσ γενησεται. 21. προσελθ. αυτω ο πατρ. ειπ.
 22. ε κ αλλ 24. αυτω εις | μυριων : κ* πολλων 25. ο κυριοσ : add
 αυτου | γυναικα : add αυτου | τεκνα : κ παιδια 26. εκεινοσ : ε κ* om | λεγων :
 ε κ add κυριε | σοι αποδωσω 28. αποδοσ : add μοι | ει τι : ο, τι

29 τι ὀφείλεισ. ²⁹ πῶς ὁ σὺνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν
 30 λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. ³⁰ ὁ δὲ οὐκ
 ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδοῦ
 31 τὸ ὀφειλόμενον. ³¹ ἰδόντες οὖν οἱ σὺνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινόμενα
 ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἐαυτῶν
 32 πάντα τὰ γερόμενα. ³² τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος
 αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δούλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην
 33 ἀφήκα σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· ³³ οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν
 34 σὺνδουλόν σου, ὡς καὶ γὰρ ἐγὼ ἤλεθρα; ³⁴ καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος
 αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδοῦ πᾶν τὸ
 35 ὀφειλόμενον αὐτῷ. ³⁵ οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει
 ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν
 ὑμῶν.

XIX.

Responsio de repudio et coelibatu. Manus infantibus impositae. Iuvenis
 divitis castigatio, divitiarum pericula. Petri praemiorum rogatio.

- 1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ^{Mc 10, 1}
 μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας
 2 πέραν τοῦ Ἰορδάνου. ² καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ
 ἐθεράπευσεν αὐτούς ἐκεῖ.
 3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ ³⁻⁹
 λέγοντες· εἰ ἔξεστιν ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν ^{Mc 10, 2-12}
 4 αἰτίαν; ⁴ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ^{Gen 1, 27}
 5 ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; ⁵ καὶ εἶπεν· ἐνεκα τού- ^{Gen 2, 24}
 του καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολλη-
 θήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
 6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ ὢν ὁ θεὸς συνέζευξεν,
 7 ἄνθρωπος μὴ χωρίζετω. ⁷ λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετεί- ^{5, 31}
 8 λατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίον καὶ ἀπολύσαι; ⁸ λέγει αὐτοῖς· ^{Deu 24, 1}
 ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-
 9 λύσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. ⁹ λέγω
 δὲ ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ ^{5, 32}
 10 καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. ¹⁰ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· εἰ ^{Lc 16, 18}
 οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμ-
 11 φέροι γαμήσαι. ¹¹ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν
 12 λόγον τούτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. ¹² εἰσὶν γὰρ ἐννοῦχοι οἵτινες

29. ο συνδ. αυτου: add εἰς τοὺς ποδας αὐτου | καὶ πάντα ἀποδ. σοι
 30. ε^c ἀλλ, κ* καί|εωσ ου 31. ουν: δε|ε κ* τα γενομενα|εαυτων: αυτων
 33. καὶ εγω 34. αυτω: κ^{ca} om 35. σπουρανιος | καρδιων υμων: add
 τα παραπτωματα αυτων

XIX, 1. τῆς pr: ε^c om male 3. λεγοντες αυτω | εξεστιν: add αν-
 θρωπω 4. ειπεν: add αυτοις 5. ενεκεν|εκ προσκολληθησεται 6. κ μια
 σαρξ 7. μωσῆς (etiam κ* v. 7.). Item v. sq. | απολυσαι: add αυτην 9. εἰ
 μη ἐπι πορνεία | μοιχεται: add καὶ ο ἀπολειμνην γαμησας μοιχεται
 10. αυτω: κ* om | οἱ μαθητ. αυτου 12. γαρ: κ* om

ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν ἐννοῦχοι οἵτινες ἐννοχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν ἐννοῦχοι οἵτινες ἐννοχίσαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.

13-15 Τότε προσηρέθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ 13
 Mc 10, αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. 14 ὁ 14
 13-16 δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ
 Lc 18, εἰσελθεῖν πρὸς ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
 15-17 15 καὶ ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. 15

16-22 Καὶ ἰδὼν εἰς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν 16
 Mc 10, ποιήσω ἵνα σωθῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷς 17
 17-22 περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἰς ἐστὶν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν
 Lc 18, εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς. 18 ποίας; ῥησίν. ὁ δὲ Ἰησοῦς 18
 18-23 εἶπεν· τὸ οὐ φρονεῖς, οὐ μοιχεύεις, οὐ κλέπεις, οὐ ψευδο-
 μαρτυροῖς, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις 19
 τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα 20
 ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις 21
 τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δός πτωχοῖς,
 καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 ἀκού- 22
 σασ δὲ ὁ νεανίσκος ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα
 πολλά.

23-28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν 23
 Mc 10, ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐ-
 23-27 ρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον 24
 Lc 18, δια τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν
 24-27 τῶν οὐρανῶν. 25 ἀκούσατες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα 25
 λέγοντες· τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς 26
 εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ
 θεῷ δυνατὰ πάντα.

21-30 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδὼν ἡμεῖς ἀφή- 27
 Mc 10, καμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 ὁ δὲ 28
 28-31 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές
 Lc 18, μοι, ἐν τῇ καλιγγεσσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
 28-30 θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσασθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα θρόνους
 Lc 22, 30

13. προσημεθῆ 14. αυτοις : om | προσ με 15. ε αυτοις τας χειρ.,
 κ τας χειρ. επ αυτους 16. προσελθ. ειπ. αυτ. | διδασκ. : add αγαθε |
 ποιησω ινα : κ ποιησασ | σω : ε εχω, κ κληρονομησω ιδεε post ζω. αιω.
 ρον 17. τι με ερωτ. etc : τι με λεγειω αγαθον | εις εστ. etc : ουδεις
 αγαθος ει μη εις ο θεου | εισελθαι εις την ζωην 18. ποιας; ρησιν :
 λεγει αυτω ποιας | κ* om ου μοιχ. ου κλεψ. 19. πατερα : add σου
 20. εφυλαξαμην εκ νεοτητος μου. 21. ειναι : κ* γενεσθαι 22. ο νε-
 ανισκ. τον λογον 23. δυσκολ. πλουσ. 24. οτι : om | κ* τρηματος | εισελ-
 θαιν : διελθειν | των ουρανων : ε κ του θεου. Praeterea ε add εισελθειν
 25. δε : κ* om | οι μαθητ. αυτου 26. κ* om παρ. ανθρωποις | παντ.
 δυνατ. εστι 28. καλιγγεσσια | κ καθισεσθε | και αυτοι : και υμεις

29 κρήναιτες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραήλ. ²⁹ καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν ἀδελφόν ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἢ οἰκίαν ἕνεκα τοῦ ἑμοῦ ὀνόματος, πολλαπλασιάζει αὐτὸν ἢ ἄλλοις ἢ ἑαυτῷ. ³⁰ πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

Parabola de mercede operariorum in vinea. Mors et resurrectio denuo denuntiatae. Filii Zebedaei sedem Christo proximam sibi arrogant. Caeci Hierichuntini.

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων οἰκο-
δεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτὸν μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν
2 ἀμπελῶνα αὐτοῦ. ² συμφρονήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δη-
ναρίου τῆν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 ³ καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ
4 ἀργούσας, ⁴ καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα,
5 καὶ ὁ ἐὰν ἦ δίκαιον δώσω ὑμῖν. ⁵ οἱ δὲ ἀπήλθον. πάλιν δὲ
6 ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἑνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. ⁶ περὶ
δὲ τῆν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς·
7 τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην τῆν ἡμέραν ἀργοί; ⁷ λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι
οὐδεὶς ἡμᾶς ἕμισθῶσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς
8 τὸν ἀμπελῶνα. ⁸ ὄψιας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπε-
λῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος
9 τὸν μισθόν, ἀρχάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. ⁹ καὶ
ἐλθόντες οἱ περὶ τῆν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνά δηνάριον.
10 ¹⁰ ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλεονάζουσιν ἢ ἑτέροις· καὶ
11 ἔλαβον τὸ ἀνά δηνάριον καὶ αὐτοί. ¹¹ λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον
12 κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου ¹² λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν
ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας τοῖς βασιτάσαι τὸ
13 βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. ¹³ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἐν
αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηνάριον συναφώνησάς
14 μοι; ¹⁴ ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπάγε. θέλω δὲ τοῦτο τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι
15 ὡς καὶ σοί. ¹⁵ ἢ οὐκ ἐξεστὶν μοι ὁ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς;
16 ἢ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἐστίν· ὅτι ἐγὼ ἀγαθὸς εἰμι; ¹⁶ οὕτως
ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

29. οστις : οσ | μητερα : add η γυναικα | η οικιας : κ* om, ε οικιας η post αφηκ. | ενεκεν | του ονοματ. μου | ε κ εκατονταπλασιονα | ληφεται

XX, 3. περι την τριτ. 4. κακεινοις | αμπελωνα : κ add μον 5. παλ. δε : om δε | εννατην 6. ενδεκατην : add ωραν | εστωτας : add αργοισ 7. κ* om ημας | αμπελωνα : add και ο εαν η δικαιον ληψοσθε 8. απο-δος : add αυτοισ 9. ελθοντες δε 10. ληγονται | το ανα : om το | και αυτοι : post ελαβον 12. λεγοντες : add οτι | ημιν αυτοου 13. ειπ. ενι αυτ. | ουκ : κ ουχ 15. ποιησαι ο θελω | ε (non item εε) ει ο οφθ. 16. οι πρ. εσχατοι : add πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι

17-19
Mc 10,
22-24
Lc 18,
31-33

Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα παρέλαβεν τοὺς 17
δώδεκα κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· ¹⁸ ἰδοὺ ἀνα- 18
βαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθή-
σεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν
εἰς θάνατον. ¹⁹ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ 19
ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθήσεται.

20-22
Mc 10,
25-45

Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ 20
τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα καὶ αἰτουσά τι παρ' αὐτοῦ. ²¹ ὁ 21
δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· εἶπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι
οἱ δύο υἱοί μου εἰς ἓκ δεξιῶν καὶ εἰς ἕξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου. ²² ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί 22
αἰτεῖσθε. δύνασθε πιαῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγου-
σιν αὐτῷ· δυνάμεθα. ²³ λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίστεθε, 23
τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἕξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν
τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου. ²⁴ ἀκού- 24

24 22
Lc 23,
25-27

σαντες δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ²⁵ ὁ δὲ 25
Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες
τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζου-
σιν αὐτῶν. ²⁶ οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν 26
μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, ²⁷ καὶ ὅς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν 27
εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δούλος· ²⁸ ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 28
οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονησάμενος καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ λύτρον ἀντι πολλῶν.

29-34
Mc 10,
46-53
Lc 18,
35-43

Καὶ ἐπιορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱερουσῶν ἠκολούθησεν αὐτῷ 29
ὄχλος πολὺς. ³⁰ καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τῆς ὁδοῦ, 30
ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἐκραζαν λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς,
νιὲ Δαυεὶδ. ³¹ ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ 31
δὲ μείζον ἐκραζαν λέγοντες· κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, νιὲ Δαυεὶδ.
³² καὶ στάς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω 32
ὑμῖν; ³³ λέγουσιν αὐτῷ· κυριε, ἵνα ανοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. 33
³⁴ σπλαγγισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ 34
εὐθέως ἀνεβλεψαν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

17. τ. δωδεκα : add μαθητας | και εν τ. οδω : εν τ. οδ. και 18. εἰς θανατον : θανατω 19. εγερθ. : αναστησεται 21. δεξιων : add σου | ευων. σου : om σου 22. πινειν : add και το βαπτισμα ο εγω βαπτισομαι βαπτισθηναι 23. και λεγει | πισοθε : add και το βαπτισμα ο εγω βαπτισομαι βαπτισθησθε | ευωνυμων : add μου | τουτο : ε κ om 24. ε κ* και ακουσαντ. οι ηγανακτ. : κ ηρξαντο αγανακτειν 26. ουχ οντω δε | εσται εε : εστω 27. οσ εαν | εσται : εστω 29. ε κ ιερικω | αυτω : κ* om 30. ελεησ. ημας : add κυριε | υιε (κ ptaem ιησου) : υιοσ 31. μειζον : κ πολλω μαλλον | εκραζον | κυριε : post ημασ | υιοσ 32. ποιησω : κ* ptaem ινα 33. ανοιγωσιν | ημων οι οφθαλμ. 34. ομματ. : ε κ οφθαλμων | ανεβλεψαν : add αυτων οι οφθαλμοι

XXI.

Ingreditur solemniter urbem. Purgatio templi. Pueri acclamantes. Imprecatio ficus. Unde Iohannis auctoritas? Parabolae de fratribus in vineam missis et de colonis filii occisoribus. Lapis angularis reprobatus.

- 1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἤλθον εἰς Βηθφαγὴν εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς
- 2 ³ λέγων αὐτοῖς· πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εὐρήσατε ὄνον δεδεμένον καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. ³ καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, εἰρήτε ὅτι ὁ κύριος
- 4 αὐτῶν χρεῖαν ἔχει· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. ⁴ τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ⁵ εἶπατε τῇ ¹θυγατρὶ Σιών· ἰδὼν ὁ βασιλεὺς σου ἐρχεταιί σοι πρῶτος καὶ ἐπιβηκῶς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. ⁶ πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ⁷ ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. ⁸ ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἐστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἐστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ. ⁹ οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. ¹⁰ Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσεῖσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς ἐστίν οὗτος; οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας.
- 12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλοῦντων τὸν περισσευράς, ¹³ καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ οἶκος μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον ληστῶν. ¹⁴ Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ¹⁵ ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κρίζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ, ἠγανάκτησαν, ¹⁶ καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; ¹⁷ καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠύλισθη ἐκεῖ.

XXI, 1. κ* ἤλθεν|εἰς το:ς κ προσ το|ς κ ο ἰησοῦς 2. πορευθητε|απεραντι|ευθως 3. αυτων: κ αυτου|ευθως 4. τουτο δε ολον 5. om επι sec 7. επ αυτων: επανω αυτ. |τα ιματ. αυτων|ς* επεκαθισαν, κ* εκαθισαν regegens επανω επ αυτων 8. εστρωσαν εν 9. αυτων: om|ωσαννα (item v. 15.) |δαβιδ 10. κ ελθοντος 11. ιησοῦς ο προφητ. |ς (non γε) ναζαρεθ 12. ο ιησοῦς|του θεου: κ om 13. εποηισατε 15. om τους sec 16. ειπον|οτι: κ om 17. κ* om εξω τ. πολ.

18-22
Mc 11,
12-14
18-24

Πρωτὸ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπεύασεν. ¹⁹ καὶ ἰδὼν 18 19
συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν
αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον. καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς
γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκὴ. ²⁰ καὶ 20
ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη
ἡ συκὴ; ²¹ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 21
ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιή-
σετε, ἀλλὰ καὶ τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς
τὴν θάλασσαν, γενήσεται· ²² καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ 22
προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.

23-27
Mc 11,
27-33
Lc 20, 1-8

Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι 23
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ²⁴ ἀποκρι- 24
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον ἑνα,
ὃν εἰν εἰπητέ μοι, καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ·
²⁵ τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 25
οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς λέγοντες· ²⁶ ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐ- 26
ρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν·
ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην
ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. ²⁷ καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν· οὐκ 27
οἶδαμεν. εἶπεν αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. ²⁸ Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἀνθρώπος εἶπεν τέκνα 28
δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὑπάγε σήμερον ἐργάζου
ἐν τῷ ἀμπελώνι. ²⁹ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἂν θέλω, ὑστερον 29
μεταμελήθεις ἀπήλθεν. ³⁰ προσελθὼν δὲ τῷ ἐτέρῳ εἶπεν ὡσαύ- 30
τως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπήλθεν. ³¹ τίς 31
ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς; λέγουσιν· ὁ πρῶτος.
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ
πόρνοι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ³² ἦλθεν 32
γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε
αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ
ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὑστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. ³³ Ἄλλην 33
παραβολὴν ἀκούσατε. ἀνθρώπος ἦν οἰκοδοσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν
ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ
ληνὸν καὶ φκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
ἀπεδήμησεν. ³⁴ ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν 34
τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς
αὐτοῦ. ³⁵ καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὄν μὲν 35

23-26
Mc 12,
1-12
Lc 20,
9-19
Es 3,

18. πρωτῆσ ἐπαναγαγῶν 19. κ* om ευρεν | ε κ om ον | κ γενοιτο 22. λη-
ψεσθε 23. ελθοντι αυτω 24. κ bis και εγω 25. το sec: om 26. ωσ
προφ.: post τ. ιωανν. 27. ειπον | κ. αυτος: κ ο ιησουσ 28. και προσ-
ελθων | αμπελωνι: add μου 29. υστερ. δε 30. και προσελθων | τω
δευτερω 31. λεγουσιν αυτω | οτι οι: κ* om οτι 32. πρ. υμασ: ante
ιωανν.ρον 33. ανθρωπ. τισ | κ* om εν αυτω | εξεδετο

36 ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. ³⁵ πάλιν ἀπέ-
 στείλειν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν
 37 αὐτοῖς ὡσαύτως. ³⁷ ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν
 38 αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου. ³⁸ οἱ δὲ γεωργοὶ
 ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε
 39 ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. ³⁹ καὶ
 λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν.
 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωρ-
 41 γοῖς ἐκείνοις; ⁴¹ λέγουσιν αὐτῷ· κακούς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς,
 καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν
 42 αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. ⁴² λέγει αὐτοῖς ὁ
 Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμα- P-116, 22a
 σαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ
 κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστή ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;
 43 ⁴³ διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ
 45 θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. ⁴⁵ ἀκού-
 σαντες δὲ οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ
 46 ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· ⁴⁶ καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι
 ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

Parabola de epulo regio. Responso de censu solvendo, de resurrectione,
 de praecepto primario. Christus cuius sit filius?

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς,
 2 λέγων· ² ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, 3-16
Lc 14,
16-24
 3 ὅστις ἐποίησεν γάμονος τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ³ καὶ ἀπέστειλεν τοὺς
 δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμονος, καὶ
 4 οὐκ ἤθελον εἰσεῖν. ⁴ πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων·
 εἰπατε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί
 μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς
 5 γάμονος. ⁵ οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν,
 6 ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· ⁶ οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς
 7 δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. ⁷ ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη,
 καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπόλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους
 8 καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐπέρησεν. ⁸ τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ·
 ὁ μὲν γάμονος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κέκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.
 9 ⁹ πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσοις ἐάν
 10 εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμονος. ¹⁰ καὶ ἐξεληθόντες οἱ δούλοι

36. κ* και παλιν 38. κατασχωμεν 39. κ εβαλον 41. εκδοσεται
 42. κ* παρα κυριω 43. αυτησ : κ* αυτου 44. ε κ και ο πσων επι
 τον λιθον τουτον συνθλασθησεται· εφ ον δ αν πωση, λικμησει αυτον
 45. και ακουσαντ. οι 46. κ* τον οχλον | επειδη | ειο : ωσ

XXII, 1. αυτοιο εν παραβολαιο 4. ητοιμασα 5. ο μεν (etiam κ)
 et ο δε | επι την : ειο την 7. ακουσασ δε ο βασιλ. 9. οσοια αν

ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας οὓς εὗρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, καὶ ἐπλήσθη ὁ θυμὸν ἀνακειμένωσ. ¹¹ εἰσελθὼν ¹¹ δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἐνδυμα γάμου. ¹² καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς ¹² εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἐνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφωμώθη. ¹³ τότε ὁ ¹³ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· δῆσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς ^{20, 16} καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. ¹⁴ πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι ¹⁴ δὲ ἐκλεκτοί.

15-22
Mc 12,
13-17
Lc 20,
20-26

Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως ¹⁵ αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. ¹⁶ καὶ ἀποστελλουσιν αὐτῷ τοὺς ¹⁶ μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν λέγοντας· διδάσκαλε, οὐδამεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. ¹⁷ εἰπὼν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆσον ¹⁷ Καίσαρι ἢ οὐ; ¹⁸ γινούσ δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· ¹⁸ τί με πειράζετε, ὑποκριταί; ¹⁹ ἐπιδειξάτέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ ¹⁹ κῆσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. ²⁰ καὶ λέγει αὐτοῖς ²⁰ ὁ Ἰησοῦς· τίνας ἢ εἰκὼν αὐτῆ καὶ ἡ ἐπιγραφή; ²¹ λέγουσιν· ²¹ Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. ²² καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ²² ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.

23-25
Mc 12,
18-27
Lc 20,
27-39

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθον αὐτῷ Καδδουκαῖοι λέγοντες ²³ ²³ μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν ²⁴ λέγοντες· διδά- ²⁴ ²⁴ σκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν· εἰς τὴν ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁵ ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ ²⁵ ²⁵ πρώτος γήμασ ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁶ ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ²⁶ ²⁶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ. ²⁷ ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή. ²⁷ ²⁷ ²⁷ ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνας τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ²⁸ ²⁸ ἔσχον αὐτήν. ²⁹ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πλατᾶσθε, ²⁹ ²⁹ ²⁹ μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. ³⁰ ἐν γὰρ ³⁰ ³⁰ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμιζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. ³¹ περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν ³¹ ³¹ ³¹ οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος· ³² ἐγὼ εἶμι ³² ³² ³² ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν

Deu 25, 5

10. παντας οσοσ|θυμων: γαμοσ 11. κ* om εκει 18. ειπεν ο βασιλ|
εκβαλ. αυτον: αρατε αυτον και εκβαλ. 15. κ* om εν λογω 16. λεγοντας
17. ειπον: ε κ ειπε 20. ο ησουσ: ε κ om 21. λεγουσιν αυτω 22. ε κ
απηλθον 23. εν: κ* ptaem και|αυτω: κ* om|οι λεγοντας 24. ε κ μωσησ
25. γαμησοσ 27. απ. και η γυν. 28. εν τ. ουν αναστ. 29. κ και απο-
κριθ. ο 30. εκγαμιζονται|θου: του θου|εν ουρανω 32. κ* ισακ|
κ om ο sec et tert

- 33 θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. ³³ καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσ-
 σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
- 34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Καδδου-
 35 καίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, ³⁵ καὶ ἐπρωώτησεν εἰς εἷς αὐτῶν
 36 νομικὸς πειράζων αὐτόν· ³⁶ διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν
 37 τῷ νόμῳ; ³⁷ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν
 ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ
 38 σου. ³⁸ αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολὴ. ³⁹ δευτέρα
 40 ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ⁴⁰ ἐν ταύ-
 ταις ταῖς δυσιν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.
- 41 *Κυνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπρωώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς*
 42 λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνας υἱὸς ἐστίν; λέ-
 43 γουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυεὶδ. ⁴³ λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν Δαυεὶδ ἐν
 44 πνεύματι καλεῖ κύριον αὐτόν, λέγων· ⁴⁴ εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ
 μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω
 45 τῶν ποδῶν σου. ⁴⁵ εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς
 46 αὐτοῦ ἐστίν; ⁴⁶ καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ
 ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνησ τῆσ ἡμέρας ἐπερωτησθαι αὐτόν οὐκέτι.

XXIII.

Castigantur Pharisaeorum ostentatio, simulatio legumque perversa inter-
 pretatio et multiplex abusus. Hierosolyma prophetarum interfectrix.

- 1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
 2 λέγων· ἐπὶ τῆσ Μωϋσέωσ καθέδρασ ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖσ καὶ
 3 οἱ Φαρισαῖοι. ³ πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ
 τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ
 4 οὐ ποιοῦσιν. ⁴ δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρῆα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ
 τοὺσ ὄμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ
 5 θέλουσιν κινήσαι αὐτά. ⁵ πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν
 πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖσ ἀνθρώποισ· πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλα-
 6 κτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, ⁶ φιλοῦσιν δὲ τὴν
 πρωτοκλισίαν ἐν τοῖσ δεῖπνοισ καὶ τὰσ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖσ
 7 συναγωγαῖσ· ⁷ καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ καὶ καλεῖσθαι
 8 ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεῖ. ⁸ ὑμεῖσ δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεῖ· εἰς
 γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖσ ἀδελφοὶ ἐστε.
 9 ⁹ καὶ πατέρα μὴ καλεῖσθε ὑμῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ· εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν

32. εστιν θε. νεκρ. : εστ. ο θε. θεοσ νεκρ. 35. πειραζ. αυτ. και λεγων
 37. ο δε ιησους ειπεν αυτω | τη pri : κ* om 38. εστι πρωτη και μεγαλη
 39. δευτερα δε 40. κ* om ολοσ | ο νομ. και οι προφ. κρεμανται 42 εσq
 42. του nec : κ om 43. κυριον αυτον καλεσ 44. ο κυριοσ | υποπο-
 διον 46. αυτω αποκριθηνα

XXIII, 2. μωσαιοσ 3. οσα αν|ειπ. υμιν τηρειν, τηρειτε και ποιειτε
 4. δε : γαρ | βαρεια (κ μεγαλα βαρεια) : add και δυσαστακτα | αυτοι δε
 τω δε 5. πλατυν. δε | κρασπεδα : add των ιματιων αυτων 6. φιλ.
 τε την 7. ραββι ραββι 8. ραββι | ο διδασκ. : ε κ* ο καθηγητησ, item
 ε add ο χριστοσ

ὁ πατήρ ὁ οὐράνιος. ¹⁰ μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητῆς 10
^{20, 26} ὑμῶν ἐστὶν εἰς ὁ Χριστός. ¹¹ ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διά- 11
 κωνος. ¹² ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις 12
 ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

^{Le 11, 52} Οὐαὶ δὲ ὑμῶν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 13
 κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων·
 ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελ-
 θεῖν. ¹⁵ οὐαὶ ὑμῶν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 15
 περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον,
 καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.
¹⁶ οὐαὶ ὑμῶν, ὀδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· ὅς ἂν ὁμῶση ἐν τῷ ναῷ, 16
 οὐδὲν ἐστίν· ὅς δ' ἂν ὁμῶση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
¹⁷ μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ 17
 ἀγιάσας τὸν χρυσόν; ¹⁸ καί· ὅς ἂν ὁμῶση ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, 18
 οὐδὲν ἐστίν· ὅς δ' ἂν ὁμῶση ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
¹⁹ τυφλοί, τί γὰρ μείζων, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον 19
 τὸ δῶρον; ²⁰ ὁ οὖν ὁμῶσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὁμνυε ἐν αὐτῷ 20
 καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· ²¹ καὶ ὁ ὁμῶσας ἐν τῷ ναῷ ὁμνυε 21
 ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· ²² καὶ ὁ ὁμῶσας ἐν τῷ 22
 οὐρανῷ ὁμνυε ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω
^{Le 11, 42} αὐτοῦ. ²³ οὐαὶ ὑμῶν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 23
 ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἀνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ
 ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν
 πίσιν· ταῦτα εἶδει ποιῆσαι κακείνα μὴ ἀφείναι. ²⁴ ὀδηγοὶ τυφλοί, 24
^{Le 11, 39} οἱ διῦλλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. ²⁵ οὐαὶ 25
 ὑμῶν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρῖζετε τὸ
 ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμονσιν ἐξ
 ἀρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. ²⁶ Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον 26
 τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρὸν.

^(Le 11, 44) ²⁷ οὐαὶ ὑμῶν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιά- 27
 ζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὀραῖοι,
 ἔσωθεν δὲ γέμονσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. ²⁸ οὕτως 28
 καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν
²⁹ δὲ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. ²⁹ οὐαὶ ὑμῶν, γραμματεῖς 29
^{Le 11, 47} καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφοις τῶν προ-
 φητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, ³⁰ καὶ λέγετε· εἰ 30

9. ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις 10. οτι καθηγ. etc : ε κ εισ γαρ
 υμων (κ post εστ.) εστιν ο καθηγητ. 13. δε : κ* om 14. ε* ουαι υμιν,
 γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται, οτι κατοσιτα τασ οικιασ των
 χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι· δια τουτο ληψοσθε περι-
 σσοτερον κριμα. Eadem ε ante v. 13. (ex quo tum v. 14. fit) ponunt ad-
 sumpto δε ex hoc. 16. κ* οδηγ. οι τυφλ. 17. αγιαζων 18. οσ εαν
 19. τυφλοι : praet μωροι και 23. τον ελεον | αφιεναι 24. κσπt om οι
 26. ποτηριον : ε κ add και την παροψιδος | αυτου : ε κ αυτων 27. οι-
 τινωσ : κ* om 28. μεστοι εστε

ἡμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἡμεθα κοινωνοὶ
 31 αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. ³¹ ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς
 32 ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. ³² καὶ ὑμεῖς
 33 πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. ³³ ὄφρις, γεννήματα
 34 ἐχιδῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γενέσης; ³⁴ διὰ τοῦτο ³⁴⁻³⁶
 ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφούς καὶ γραμ-
 ματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν
 μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως
 35 εἰς πόλιν· ³⁵ ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκγινόμενον
 ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος
 Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ τοῦ καὶ
 36 τοῦ θουσιαστῆριον. ³⁶ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἤξει ταῦτα πάντα ἐπὶ
 37 τὴν γενεὰν ταύτην. ³⁷ Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα
 τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν,
 ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις
 ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε.
 38 39 ³⁸ ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. ³⁹ λέγω γὰρ ὑμῖν, ^{31, 9}
 οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ^{Ps 118, 25}
 ἐν ὀνόματι κυρίου.

XXIV.

Responsio Christi de interitu Iudaeae, saeculi fine et reditu suo. Exemplum
 aequalium Noachi, item servi fidelis et male fidi.

- 1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλ- ¹⁻⁹
 θον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδειξάσαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. ^{Mc 13, 1-9}
 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν ^{Lc 21, 5-12}
 λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ κατα-
 3 λυθήσεται. ³ καθυμένον δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν
 προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· εἰπέ ἡμῖν, πότε
 ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντε-
 4 λείας τοῦ αἰῶνος; ⁴ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέ-
 5 πετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. ⁵ πολλοὶ γὰρ ἐλύσονται ἐπὶ τῷ
 ὀνόματί μου λέγοντες· ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανή-
 6 σουσιν. ⁶ μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων·
 ὁράτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὕτω ἐστὶν τὸ τέλος.
 7 ἔγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν,
 8 καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. ⁸ πάντα δὲ ταῦτα
 9 ἄρχῃ ὀδιῶν. ⁹ τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν καὶ ἀπο- ^{10, 23}
^{Mc 13, 18}
^{Lc 21, 17}

30. ημεν bis 34. εξ pri : praem και | και εξ αυτων : κ* εξ αυτ. και
 35. κ* om παν | εκγινόμενον | υιου βαραχιου : κ* om 36. οτι ηξει
 37. η : κ* om | κ* τ. προφ. αποκτ. | κ αποκτενουσα | κ επισυναγειν |
 επισυναγει ορνις | αυτησ : εαυτης

XXIV. 1. επορευ. απο του ιερου 2. ο δε ιησουσ ειπ. αυτ. | παντ.
 ταυτ. | οσ ου : add μη 3. κ καθ ιδ. | και της συντελ. 6. δει γαρ : add
 παντα 7. επ : επι | λιμοι (κ οσισμ. και λιμ.) : add και λοιμοι

κτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. ¹⁰ καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλή- 10
λους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. ¹¹ καὶ πολλοὶ 11
ψευδοπροφήται ἐγερθήσονται καὶ πλαγήσουσιν πολλούς. ¹² καὶ 12
διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.

^{10, 22}
^{Mc 13, 13}
^(Lc 21, 19) ¹³ ὁ δὲ ὑπομίνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. ¹⁴ καὶ κηρ- 13 14

¹⁵⁻²⁵
^{Mc 13,}
¹⁴⁻²³
^{Lc 21, 20es}
^{Dan 9, 27} χθίσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ
εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἦξει τὸ τέλος. ¹⁵ Ὅταν 15
οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ
προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, ¹⁶ τότε οἱ 16

ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, ¹⁷ ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ 17
καταβάτω ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ¹⁸ καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ 18
μὴ ἐπιστρέψατω ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. ¹⁹ οὐαὶ δὲ ταῖς 19
ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

²⁰ προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ συγῆ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ 20
σαββάτω. ²¹ ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐκ ἐγένετο ἀπ' 21
ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. ²² καὶ εἰ μὴ 22
ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ
δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβώθησονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. ²³ τότε εἰάν 23
τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύητε. ²⁴ ἐγερ- 24
θήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν
σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ

^{26 a}
^{Lc 17, 23a} τοὺς ἐκλεκτούς. ²⁵ ἰδοὺ προεῖρηκα ὑμῖν. ²⁶ εἰάν οὖν εἴπωσιν 25 26

ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις,
μὴ πιστεύσητε. ²⁷ ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν 27
καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου. ²⁸ ὅπου εἰάν ἦ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ 28

^{Lc 17, 37}
²⁹⁻³⁵
^{Mc 13,}
²⁴⁻³¹
^{Lc 21,}
²⁵⁻³³ ἀετοί. ²⁹ Ἐνθὺς δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος 29
σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ
ἀστέρες πεσοῦνται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν

^{Apoc 1, 7} σαλευθήσονται. ³⁰ καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ 30

ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ
ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ
οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. ³¹ καὶ ἀποστελεῖ 31
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυναΐξουσιν
τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρα-
νῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. ³² Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παρα- 32

9. κ* om παντων|των εθνων : ε* (non ε) om των 10. και μιση. αλληλ. :
κ ειο θλιψιν 11. κ πολλους πλανησου. 15. ετοσο (etiam ε) : ε* ετωσο
17. καταβαινω|τα (κ* το) εκ ι τι εκ 18. τα ιματια 20. εν σαββατω
21. οια ου γεγονεν 22. κολοβωθησονται : κ* εκολοβωθησαν 24. κ om
μεγαλα|πλανησαι 27. εσται και 28. οπου : add γαρ|πτωμα : κ* σωμα
29. εκ : απο 30. εν τω ουρανω | τοτε κοπονται 31. σαλπ. φωνη
μεγαλησ | κ* επισυναξει

βολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλὸς καὶ τὰ φύλλα
 33 ἐκψῆ, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς τὸ θέρος· ³³ οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν
 34 ἴδῃτε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. ³⁴ ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα
 35 γένηται. ³⁵ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου
 36 οὐ μὴ παρέλθωσιν. ³⁶ Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας Mc 13, 32
 οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ
 37 πατὴρ μόνος. ³⁷ ὡσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ 37^{ος}
 38 παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ³⁸ ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς
 ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλισμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γα-
 μούντες καὶ γαμιζόντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν
 39 κιβωτόν, ³⁹ καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλισμός καὶ ἦρεν
 ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
 40 ⁴⁰ τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἰς παραλαμβάνεται καὶ εἰς Le 17, 35^a
 41 ἀφίεται· ⁴¹ δύο ἀλήθουςαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ
 42 μία ἀφίεται. ⁴² γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίε ἡμέρα ὁ 25, 13
 43 κύριος ὑμῶν ἔρχεται. ⁴³ Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ 33, 35
 οἰκοδεσπότης ποίε φυλακῆ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐρηγόρησεν ἂν 43^{ος}
 44 καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορνηθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. ⁴⁴ διὰ τοῦτο
 καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι ἢ οὐ δοκεῖτε ὥρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀ-
 45 θρώπου ἔρχεται. ⁴⁵ Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δούλος καὶ φρόνιμος, 45-51
 ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκεισίας αὐτοῦ τοῦ δούλου αὐ- Le 12, 42-46
 46 τοῦ τὴν τροφήν ἐν καιρῷ; ⁴⁶ μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος ὃν
 47 ἔλθων ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει οὕτως ποιοῦντα. ⁴⁷ ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.
 48 ⁴⁸ εἰ δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δούλος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου
 49 ὁ κύριος, ⁴⁹ καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ
 50 δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων· ⁵⁰ ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου
 51 ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, ⁵¹ καὶ
 διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν
 θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

XXV.

Parabolae de decem virginibus et de talentorum usu. Iudicium extremum.

- 1 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις,
 αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν
 2 τοῦ νυμφίου. ² πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι.

32. κ* om τα ante φυλλ. 35. κ* om versum | παρελευσονται 36. και
 της ωρας | ουδε ο υιος : om | ο πατηρ : add μον 37. εσται και 38. ως :
 ωσπερ | εκγαμιζοντες 40. δυο εσονται. | ο εισ bis 41. μυλωνι 42. ημερα :
 ωρα 43. διορνηθηναι 44. η ωρα ου δοκειτε 45. κ καταστησει | ο κυριος :
 add αυτου | οικεισια : κ οικιασ, ε θεραπιασ | του διδομαι 46. ποιουντα
 ουτως 48. ο κακ. δουλ. : add εκεινοσ | κ καρδ. αυτου | χρον. ο κνη.
 μον ελθειν 49. αυτου : κ αυτου, ε om | εσθιειν δε κ. πινειν

XXV, 1. απαντησιν 2. ησαν εξ αυτων | φρονιμοι και αι (ε om)
 πεντ. μωραι

³ αἱ γὰρ μωραὶ λαβούσαι τὰς λαμπάδας οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ³
 ἔλαιον· ⁴ αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν ⁴
 λαμπάδων ἑαυτῶν. ⁵ χρονίζοντος δὲ τοῦ τυμφίου ἐνστάζαν πάσαι ⁵
 καὶ ἐκάθεδον. ⁶ μέσῃ δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ τυμ- ⁶
 φίος, ἐξέρχεται εἰς ἀπάντησιν. ⁷ τότε ἠγέρθησαν πάσαι αἱ παρ- ⁷
 θένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. ⁸ αἱ δὲ ⁸
 μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι ⁸
 αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. ⁹ ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι ⁹
 λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον ⁹
 πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ¹⁰ ἀπερχομένων ¹⁰
 δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ τυμφίος, καὶ αἱ ἑτοιμοὶ εἰσῆλθον ¹⁰
 μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμονς, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ¹¹ ὕστερον ¹¹
 δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἀνοιξόν ¹¹
 Le 13, 27 ἡμῖν. ¹² ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. ¹²
^{24, 42} ¹³ γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὰ τὴν ὥραν. ¹³
¹⁴⁻²⁰ ¹⁴ Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δού- ¹⁴
 Le 13, 11-27 λους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, ¹⁵ καὶ ᾗ μὲν ¹⁵
 ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾗ δὲ δύο, ᾗ δὲ ἓν, ἐκάστῃ κατὰ τὴν ἰδίαν ¹⁵
 δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. ¹⁶ εὐθέως ¹⁶ πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλ- ¹⁶
 λαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλ- ¹⁶
 λαντα. ¹⁷ ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. ¹⁸ ὁ δὲ τὸ ¹⁷ 18
 ἐν λαβὼν ἀπελθὼν ὠρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ ¹⁷
 κυρίου αὐτοῦ. ¹⁹ μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν ¹⁹
 δούλων ἐκεῖνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. ²⁰ καὶ προσελ- ²⁰
 θὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα ²⁰
 λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλ- ²⁰
 λαντα ἐκέρδησα. ²¹ εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ ²¹
 καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· ²¹
 εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. ²² προσελθὼν καὶ ὁ τὰ ²²
 δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα ²²
 δύο τάλαντα ἐκέρδησα. ²³ εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ²³
 ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· ²³
 εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. ²⁴ προσελθὼν δὲ καὶ ὁ ²⁴
 τὸ ἐν τάλαντον εἰληφώς εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ²⁴
 ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ ²⁴
 διεσκόρπισας· ²⁵ καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψε τὸ τάλαντόν ²⁵

3. αι γαρ : αιτινεσ | λαμπαδασ : add εαυτων 4. αγγειοις : add αυτων |
 εαυτων : αυτων 6. ο τυμφιος : add ερχεται | απαντησιν : add αυτου
 7. αυτων 8. ε κ ειπον 9. κ υμιν και ημιν | πορευσεθ. δε 13. ωραν :
 add εν η ο υιοσ τον ανθρωπου ερχεται 15. 16. ευθωσ. πορευθεισ δε
 16. ειργασατο | εποιησεν : κς εκερδησεν 17. ωσαυτωσ : add και | εκερ-
 δησεν : add και αυτωσ 18. γην : εν τη γη | απεκρυψε 19. χρονον πολυν |
 μετ αυτων λογον 20. ταλαντα pr : κ om | εκερδησα : add επ αυτοισ
 21. εφη δε 22. προσελθ. δε και | δυο ταλ. : ε κ add λαβων | κ om κυριε |
 εκερδησα : add επ αυτοισ 24. κ οτι ανθρωπ. αυστηρωσ ει

26 σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. ²⁶ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ
εἶπεν αὐτῷ· πονηρὰ δούλε καὶ ὀκνηρὴ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὄπου
27 οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὄθεν οὐ δισκόρπισα; ²⁷ ἔδει σε οὖν
βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζεῖταις, καὶ ἔλθων ἐγὼ ἐκο-
28 μισάμην ἅν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ²⁸ ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαν-
29 τον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. ²⁹ τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ 12, 13
δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρ-
30 θήσεται ἀπ' αὐτοῦ. ³⁰ καὶ τὸν ἀρχεῖον δούλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ
πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης
32 αὐτοῦ· ³² καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ ἀφοριεῖ αὐτούς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ
33 πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, ³³ καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ
34 δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἐναντίου. ³⁴ τότε ἐρεῖ ὁ βασι-
λεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου,
κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς
35 κόσμου. ³⁵ ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ
36 ἐποτίσατέ με, ἥσθενῆσα καὶ συνηγάγετέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ περι-
εβάλετέ με, ἥσθενῆσα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ
37 ἤλθατε πρὸς με. ³⁷ τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγον-
τες· κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα
38 καὶ ἐποτίσαμεν; ³⁸ πότε δὲ σε εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ
39 γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; ³⁹ πότε δὲ σε εἶδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν
40 φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σε; ⁴⁰ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ
αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν
41 ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. ⁴¹ τότε ἐρεῖ καὶ
τοῖς ἐξ ἐναντίου· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ
τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
42 ⁴² ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ
43 ἐποτίσατέ με, ⁴³ ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ
οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενῆς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ
44 με. ⁴⁴ τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε
εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν
45 φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι; ⁴⁵ τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς
λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν
46 ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. ⁴⁶ καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς
κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

27. εδει ουν σε | το αργυριον | τραπεζιταις 29. του δε μη : απο δε
του μη 30. εκβαλλετε 31. πα. οι αγιοι αγγελ. 32. συναχθησεται |
αφοριει 33. αυτου : κ post ευωνυμ. 36. ηλθτε 39. ε κ ασθενη
41. πορευ. : κ υπαγετε | οι κατηραμενοι 43. κ* om γυμν. και ου περιεβ.
με 44. αποκριθησ. αυτω | κ* om και ante αυτοι | κ ουκ ηδηκονη-
σαμεν

XXVI.

Fata Iesu extrema. Sacerdotum consilium. Femina ungens. Pactio Iudae. Coena ultima. Iesu anxietas in horto, captio, damnatio. Petri lapsus.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντα τοὺς λόγους τοῦ- 1
του, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ²οἶδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας 2
τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ
σταυρωθῆναι.

Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ 3
εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, ⁴καὶ συνε- 4
βουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλη κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν.
⁵ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. 5

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ 6
λεπροῦ, ⁷προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρον πο- 7
λυτίμον καὶ κατέβηκε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακαμμένου. ⁸ἰδόν- 8
τες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπόλεια αὕτη;
⁹ἰδύνατο γὰρ τοῦτο πρᾶθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. 9
¹⁰γνοῦς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τί κόποις παρέχετε τῇ γυναικί; 10
ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰς ἐμέ. ¹¹πάντοτε γὰρ τοὺς πτω- 11
χοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ¹²βαλοῦσα γὰρ 12
αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι 13
με ἐποίησεν. ¹³ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον 13
τοῦτο ἐν ὄλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη εἰς
μνημόσυνον αὐτῆς.

Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκα- 14
ριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ¹⁵εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ 15
ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔσθησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.
¹⁶καὶ ἀπὸ τότε εἰζητε εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῶ. 16

Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἡζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ 17
λέγοντες· ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; ¹⁸ὁ δὲ 18
εἶπεν· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἰπάτε αὐτῷ·
ὁ διδάσκαλος λέγει· ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ ποῶ τὸ
πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. ¹⁹καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς 19
συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

Ὁψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν. 20
²¹καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς εἷ ὑμῶν 21
παραδώσει με. ²²καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ 22
εἰς ἕκαστος· μῆτι ἐγὼ εἶμι, κύριε; ²³ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ 23
ἐμβάψασ με ἑμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει.
²⁴ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ. 24

XXVI, 3. oi arxier. : add kai oi grammateis 4. kratih. dolw 7. alabastr. myr. ex. | barutimon | epi tyn kefalyn 8. oi mathhtai autou 9. qndwnato | touto : add to myron 10. eiargasato 15. kagw 17. legontes : add autw 20. om mathhtwn 21. eipen : n legw 22. eis ekastos. : ekastos autwn 23. met em. en tw trubl. t. xaira

Nov. Test. ed. TI.

- οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ νῦν τοῦ ἀνθρώπου παρα-
 25 ²⁵ δίδεται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος.
 26 εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας. ²⁶ Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν ^{26 28} λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δούσ τοῖς
 27 μαθηταῖς εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. ²⁷ καὶ
 28 λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε
 28 ἐξ αὐτοῦ πάντες· ²⁸ τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης
 29 τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ²⁹ λέγω δὲ
 ὑμῖν, οὐ μὴ πῖω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου
 ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν
 τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.
- 30 ³¹ Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. ³¹ τότε ^{30 31} λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἡμέρᾳ
 ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ
 32 διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς. ³² μετὰ δὲ τὸ
 33 ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ³³ ἀποκριθεὶς δὲ
 ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ
 34 οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. ³⁴ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ^{34 35} σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς ἀπαρνήσῃ
 35 με. ³⁵ λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κἀν δέη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ
 μὴ σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
- 36 ³⁶ Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον ³⁶⁻⁴¹
 Γεθσημανεὶ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ³⁶⁻⁴¹
 37 ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. ³⁷ καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ ³⁷⁻³⁸
 38 τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδμονεῖν. ³⁸ τότε ³⁸⁻⁴²
 λέγει αὐτοῖς· περιλυπὸς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ³⁸⁻⁴²
 39 ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. ³⁹ καὶ προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ⁴⁰⁻⁴⁶
 ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ, εἰ δυνα- ⁴⁰⁻⁴⁶
 40 τὸν ἐστίν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλην οὐχ ὡς ⁴⁰⁻⁴⁶
 40 ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σὺ. ⁴⁰ καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ ⁴⁰⁻⁴⁶
 41 εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτως οὐκ ⁴⁰⁻⁴⁶
 41 ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; ⁴¹ γρηγορεῖτε καὶ ⁴⁰⁻⁴⁶
 προσενέχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα ⁴⁰⁻⁴⁶
 42 πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. ⁴² πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν ⁴⁰⁻⁴⁶
 προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ⁴⁰⁻⁴⁶
 43 ἐὰν μὴ αὐτὸ πῖω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. ⁴³ καὶ ἔλθων

25. ραββι | λεγει αυτω : κ add ο ιησους 26. τον αρτον | εδιδου τοις
 μαθηταις και ειπ. 27. το ποτηριον 28. μου το της καινης διαθηκ. |
 εκχυνομενον 29. οτι ου μη | τουτου του : κ om του | γεννηματος
 31. διασκορπισθησεται 33. ει (κ* om) : add και 34. με : κ* ante
 απαρν. 36. γεθσημανη | κ τοις μαθητ. αυτου | αυτου : κ om | εως ου :
 κ om ου | προσευξ. εκει 39. προσελθων | πατερ : κ add μου | παρελθειω
 42. τουτο : add το ποτηριον | παρελθειν : add απ εμου

πάλιν εὔρον αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. ⁴⁴ καὶ ἀφείς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσήύξατο ⁴⁴ ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. ⁴⁵ τότε ἐρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς· καθέυθετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν. ⁴⁶ ἐγείρεσθε, ἀγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ⁴⁶ ὁ παραδιδούσ με.

⁴⁷⁻⁵⁶ **Mc 14,** ⁴³⁻⁵⁰ **Lc 22,** ⁴⁷⁻⁵³ **Io 18,** ² Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα ἦλθεν, ⁴⁷ καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. ⁴⁸ ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ⁴⁸ ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. ⁴⁹ καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε ⁴⁹ ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ⁵⁰ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ⁵⁰ ἔταίρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. ⁵¹ καὶ ἰδοὺ εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ⁵¹ ἔκτεινας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. ⁵² τότε λέγει ⁵² αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον ἀντήσ· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μάχαιρῃ ἀπολοῦνται. ⁵³ ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ ⁵³ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνων ἀγγέλων; ⁵⁴ πῶς ⁵⁴ οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; ⁵⁵ ἐν ἐκείνῃ ⁵⁵ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ ληστίην ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμεν διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. ⁵⁶ τοῦτο δὲ ὅλον ⁵⁶ ἔγινον ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ αὐτῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

⁵⁷ **Mc 14,** ⁵³ **Lc 22,** ⁵⁴ **Io 2,** ¹⁹ Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν ⁵⁷ τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. ⁵⁸ ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ⁵⁸ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.

⁵⁹⁻⁶⁶ **Mc 14,** ⁵⁵⁻⁶⁴ **Lc 22,** ⁶⁶⁻⁷¹ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν ⁵⁹ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσουσιν, ⁶⁰ καὶ οὐχ εὔρον πολ- ⁶⁰ λῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες ⁶¹ δύο ⁶¹ εἶπον· οὕτως ἔφη· δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ ⁶¹ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομηῆσαι. ⁶² καὶ ἀναστὰς ⁶² ὁ 62

43. πάλιν : ante καθευδ. | ευρισκει 44. om πάλιν post ειπων 45. μαθητας : add αυτον | om το 46. κ* παραδιδων 48. ον αν 49. ραββι 50. κ om ησουσ | εφ ω 52. σου τ. μαχαιρ. | εν μαχαιρα 53. αρτι : ante παρακαλσαι | πλειουσ η δωδεκα | λεγωνασ 55. εξηλθιτε | καθ ημεραν : add προσ νμασ | εκαθεζ. διδασκ. εν τω ιερω 58. απο μακροθεν 59. αρχιερισ : add και οι πρεσβυτεροι | θανατωσωσι 60. και ουχ ευρον : και πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουχ ευρον | δυο : add ψευδομαρτυροσ 61. κ ειπαν | αυτον : post οικοδομησαι

ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνη τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦ-
 63 σιν; ⁶³ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν
 αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τῶν ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς· εἰ
 64 σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ⁶⁴ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ
 εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
 καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφ-
 65 λῶν τοῦ οὐρανοῦ. ⁶⁵ τότε ὁ ἀρχιερεὺς διερρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
 λέγων· ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε τῶν
 66 ἡκούσατε τὴν βλασφημίαν. ⁶⁶ τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες
 67 εἶπον· ἐνοχὸς θανάτου ἐστίν. ⁶⁷ Τότε ἐπέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον ⁶⁷ Mc 14, 65
Lc 22, 63
 68 αὐτοῦ καὶ ἐκολάπισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν ⁶⁸ λέγοντες· προφή-
 τευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστίν ὁ παῖσός σε;
 69 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ ⁶⁹⁻⁷⁵
 μία παιδιόκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. Mc 14,
68-72
Lc 22,
51-62
 70 ⁷⁰ ὁ δὲ ἠρνήσατο ἐμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεις. Io 18, 16
 71 ⁷¹ ἐξεληθόντα δὲ αὐτόν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτόν ἄλλη καὶ λέγει
 72 τοῖς ἐκεῖ· οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. ⁷² καὶ πάλιν
 73 ἠρνήσατο μετὰ ὄρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. ⁷³ μετὰ
 μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστώτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς
 74 καὶ σὺ εἶξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. ⁷⁴ τότε
 ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον·
 75 καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. ⁷⁵ καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ
 ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρ-
 νήσῃ με· καὶ ἐξεληθὼν ἔξω ἔκλανσεν πικρῶς.

XXVII.

Interitus Iudae. Iesus coram Pilato interrogatur; irridetur et cruci affigitur.
 Eius mors cum portentis, sepultura sepulcricque custodia.

- 1 Πρωτῶς δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς Mc 15, 1
 καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατώσαι
 2 αὐτόν. ² καὶ δήσαντες αὐτόν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ Lc 23, 1
Io 18, 28
 τῷ ἡγεμόνι.
 3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδὼς αὐτόν ὅτι κατακρίθη, με-
 4 ταμεληθεὶς ἐστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ
 4 πρεσβυτέροις ⁴ λέγων· ἡμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῶον. οἱ δὲ
 5 εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. ⁵ καὶ ῥήσας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν
 6 ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγατο. ⁶ οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λα- Act 1, 18
Dca 22, 18
 βόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορ-

62. αποκρινη; τι 63. αποκριθεις: κc om 65. λεγων: κ* και λεγει ιδθ|
 κ μαρτυριων|την βλασφημ. αυτου 66. κ ειπαν 67. εραπισαν 69. εξω
 εκαθητο 71. κ om αυτον pri|ουτος: praem και 72. μεθ ορκου 74. κατ-
 αναθεματιζ. 75. του ιησου ειρηκ. αυτω

XXVII, 2. παρεδωκαν: add αυτον | πορωτω πιλατω 3. κ* μετε-
 μεληθη και εστρεψ. | απεστρεψε | και τοις πρεσβυτ 4 οψει 5. τα: κ
 add | εν τω ναω 6. ε κ ειπον

βαῶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν. ἧ συμβούλιον δὲ λαβόντες ἡγώ- 7
 ρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

Act 1, 19⁸ διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. 8
 9 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰεραμίον τοῦ προφήτου λέγοντος· 9
 Zach 11, 13a καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὄν
 (Jer 18, 2) ἐτιμήσατο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν 10
 τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.

11-14
 Mc 15, 2-5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώ- 11
 Le 23, 3 τησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ
 Io 18, 33 δὲ Ἰησοῦς ἔφη· σὺ λέγεις. 12 καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν 12
 ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 τότε 13
 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλάτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν;

14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ῥήματι, ὥστε θαυμάζειν 14
 15-26
 Mc 15, 2-5 τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰσθῆι ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν 15
 Le 23, 3 ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον. 16 εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίση- 16
 17-25
 Io 18, 33 μόν, λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς 17
 ὁ Πειλάτος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν

λεγόμενον Χριστόν; 18 ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρεδωκαν αὐτόν. 18
 19 καθημένον δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτόν 19
 ἢ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκαίτω· πολλὰ

γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ 20
 οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν,

τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν 21
 αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· τὸν

Βαραββᾶν. 22 λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλάτος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν 22
 τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες· σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ 23
 ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες·

σταυρωθήτω. 24 ἰδὼν δὲ ὁ Πειλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ 24
 μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενήματο τὰς χεῖρας

ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου·
 ὑμῖς ὄψασθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ αἷμα 25
 αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς 26
 τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα

σταυρωθῇ.

27-31
 Mc 15, 16-20 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν 27
 Io 19, 2 28 εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτόν ὄλην τὴν σπεῖραν. 28 καὶ 28
 ἐκδύσαντες αὐτόν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, 29 καὶ 29
 πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
 καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γορυπετήσαντες ἔμπροσθεν

9. τότε : κ* και 10. κ εδωκα 11. εστη | εφη : add αυτω 12. και των
 πρεσβυτερ. 13. πιλατος 15. ηθελον : κ παρηγοουντο 21. ε κ ειπον | τον :
 om 22. λεγουσιν : add αυτω 23. ο δε ηγεμων εφη 24. τουτου : ε κ
 τουτου του δικαιου | κ* υμεις δε 28. εκδυσαντες : κς ενδυσ. | περιεδηκ.
 αυτ. χλαμ. κοκκιν. 29. επι την κεφαλην | επι την δεξιαν | ενεπαιξον

- αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες· χαίρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων,
 30³⁰ καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπον
 31 εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ³¹ καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐκδύσαντες
 αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπή-
 γαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρώσαι.
 32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι *Σίμων*. ³²⁻³⁷
 33 τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. ³³ καὶ ἐλθόντες
 εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὃ ἐστὶν κρατίου τόπος λεγόμενος,
 34 ³⁴ ἔδωκαν αὐτῷ πεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος ^(Pc 69, 22)
 35 οὐκ ἠθέλησεν πεῖν. ³⁵ σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ
 36 ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντες κλῆρον, ³⁶ καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν
 37 ἐκεῖ. ³⁷ καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν
 αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
 38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ ³⁸⁻⁴⁴
 39 εἰς ἐξ ἐναντύμων. ³⁹ οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν,
 40 κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ⁴⁰ καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν
 ναὸν καὶ ἐν τριῶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σώσον σεαυτόν, εἰ υἴος εἶ.
 41 τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ⁴¹ ὁμοίως οἱ ἄρχιερεῖς
 ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον·
 42 ⁴² ἄλλοις ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραὴλ
 ἐστίν, καταβύτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσωμεν ἐπ' αὐτόν·
 43 ⁴³ πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γάρ ^{Pc 22, 9}
 44 ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἴος. ⁴⁴ τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ συνσταυρω-
 θέντες σὺν αὐτῷ ᾠνείδιζον αὐτόν.
 45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ⁴⁵⁻⁴⁹
 46 ὥρας ἐνάτης. ⁴⁶ περὶ δὲ τῆς ἐνάτης ὥρας ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς ^{Pc 23, 44}
 φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἡλεὶ ἡλεὶ λεμὰ σαβαχθανεὶ; τοῦτ' ἐστίν· ^(Pc 22, 2)
 47 θεέ μου θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες; ⁴⁷ τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ
 48 ἐστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἡλείαν φωνεῖ οὗτος. ⁴⁸ καὶ
 εὐθέως δραμῶν εἰς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβῶν σπύγγον πλήσας τε ὄξους ^{Lc 23, 36}
 49 καὶ περιθεὶς καλάμφ ἐπότιζεν αὐτόν. ⁴⁹ οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· ^(Pc 69, 22)
 ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλείας σῶσων αὐτόν.
 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. ⁵⁰⁻⁵⁴
 51 ⁵¹ καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνωθεν ἕως κάτω ^{Lc 23, 45-47}

31. ἐεδύσαν αυτ. τ. χλ. και ενεδυ. 33. λεγομενον : κ* om | οσ εστι λεγομενος κραν. τοπ. 34. πιειν bis | οινον : οξοσ | ουκ ηθελε 35. βαλ- λοντες | κληρον : add ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου· διε- μερισαντο τα ιματια μου εαυτοις, και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον 40. om και ante καταβ. 41. ομοιως : add δε και 42. βασιλευσ : praes ει | πιστευσωμεν | επ αυτον : αυτω 43. ρυσασθ. νυν : add αυτον 44. συσταυρωθ. αυτω | ωνειδιζ. αυτω 45. επι πασαν (κ* ep ολην) την γην : κ* om | εννατησ 46. ε ηλι bis, κ ελωι bis | λαμα | σαβαχθανι 47. εστωτων | οτι : κ om | ε κ ηλιαν 48. κ om εξ αυτ. 49. ε κ ηλιασ | σωσων : κ* σωσαι | αυτον : κ add αλλοσ δε λαβων λογηνη ενυξεν αυτον την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα

εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, ⁵² καὶ τὰ 52
μνημεῖα ἀνεψήχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἀγίων
ἤγέρθησαν. ⁵³ καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν 53
αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.
⁵⁴ ὁ δὲ ἑκατοντάρχης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν 54
ιδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγον-
τες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. ⁵⁵ Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες 55
πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ. ⁵⁶ ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ 56
Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσήφ μήτηρ, καὶ ἡ
μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

55 s
Mc 15, 40s
Lc 23, 49
Io 19, 25

57-61

Mc 15,

42-47

Lc 23,

50-55

Io 19,

28-42

Ὅψιάς δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἄριμα- 57
θαίου, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ.
οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ἤτευστο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 58
τότε ὁ Πειλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. ⁵⁹ καὶ λαβὼν τὸ σῶμα 59
ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, ⁶⁰ καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν 60
τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσ-
κυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. ⁶¹ ἦν δὲ 61
ἐκεῖ Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι
τοῦ τάφου.

28, 18

Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθη- 62
σαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πειλάτον ⁶³ λέγοντες· 63
κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκείνος ὁ πλάνος εἶπεν εἶναι ζῶν· μετὰ τρεῖς
ἡμέρας ἐγείρομαι. ⁶⁴ κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως 64
τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν
καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἤγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη
πλάνη χείρων τῆς πρώτης. ⁶⁵ εἶφη αὐτοῖς ὁ Πειλάτος· ἔχετε 65
κουστωδίας· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. ⁶⁶ οἱ δὲ πορευθέν- 66
τες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς
κουστωδίας.

XXVIII.

Resurrectio. Custodes sepulcri mercede corrupti. Ultima ad discipulos
mandata.

1-10
Mc 16, 1-8
Lc 24, 1-9

Ὅψι δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, 1
ἦλθεν Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν

51. απο ανωθεν | εἰς δυο : ε κ post εσχισθη 52. κ* om και τα μνημ.
ανεωχθ. | ηγερθη 53. κ om εισηλθον et και sq 54. εκατονταρχος | ε κ
τα γενομενα | υιος ην του θεου 55. εκει : κ κακει 56. κ* om μαρ. η
μαγδ. και | ιωσηφ : ιωση | και ιωσηφ etc : κ* και η μαρια η ιωσηφ και η
μαρια η των υι. ζε. 57. εμαθητευσεν 58. ε κ πιλατω et πιλατος |
αποδοθηται : add το σωμα 61. μαριαμ : μαρια 62. ε κ πιλατον 64. οι
μαθητ. αυτου | κλεψωσιν (κ - ψουσιν) αυτον : praem ενκτος | κ χειρον
65. εφη : ε κ add δε | κ ασφαλισασθαι

XXVIII, 1. μαριαμ : μαρια

- 2 τάφον. ² και ἰδὸν σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου
καταβάς ἐξ οὐρανοῦ και προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον και
3 ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ³ ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, και
4 τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιῶν. ⁴ ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ
5 ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες και ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. ⁵ ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναῖξιν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ
6 ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. ⁶ οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγγέρθη
7 γὰρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὕπου ἔκειτο. ⁷ και ταχὺ
πορευθεῖσαι εἰπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγγέρθη ἀπὸ τῶν
8 ὄψεσθε. ἰδὸν εἶπον ὑμῖν. ⁸ και ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνη-
μείου μετα φόβου και χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς
9 μαθηταῖς αὐτοῦ. ⁹ και ἰδὸν Ἰησοῦς ὑπῆρτησεν αὐταῖς λέγων·
χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας και
10 προσεκύνησαν αὐτῷ. ¹⁰ τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε·
ὑπάγετε ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, και ἐκεῖ με ὄψονται.
- 11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδὸν τινὲς τῆς κοστωδίας ἐλθόντες
εἰς τὴν πόλιν ἀγγεῖλαι τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.
- 12 ¹² και συναχθέντες μετα τῶν πρεσβυτέρων συμβουλίον τε λαβόντες
13 ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, ¹³ λέγοντες· εἰπατε ὅτι 27, 28
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμω-
14 μένων. ¹⁴ και εἰς ἀκουσθῆ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσο-
15 μεν και ὑμᾶς ἀμερίμους ποιήσομεν. ¹⁵ οἱ δὲ λαβόντες ἀργύρια
ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· και ἐφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ
Ἰουδαίους μέχρι τῆς σήμερον.
- 16 Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς
17 τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ¹⁷ και ἰδόντες αὐτὸν προσε-
18 κύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. ¹⁸ και προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν
αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ και ἐπὶ γῆς.
- 19 ¹⁹ πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς [Mc 14,
15]
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς και τοῦ υἱοῦ και τοῦ ἁγίου πνεύματος,
- 20 ²⁰ διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν. και
ἰδὸν ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας
τοῦ αἰῶνος.

2. και sec: om | λιθον: add απο της θυρας 3. ιδεα | ωσ: ωσει 4. εγ-
νοντο ωσει νεκρ. 5. τ. γυναιξιν: κ* om (non item κ*) | κ φοβηθητε
6. εκειτο: add ο κυριοσ 8. εξελθουσαι 9. και ιδον: ωσ δε επορευοντο
απαγγελαι τοισ μαθηταισ αυτου, και ιδου | ο ιησοουσ | απηρτησιν 10. μονο:
κ* om | κ* ινα ελθωσιν | κκει 11. απηγγειλαν 12. συμβ. τε λαβοντες:
κ* συμβ. τε εκοιησαν (κ* add και λαβοντες) 13. ειπ. οτι: κ οτι ειπ.
14. πεισομεν αυτον | κ* ποιησωμεν 15. τα αργυρια | ωσ: κ* καθωσ |
διαφημισθη | μεχρι: κ* εωσ 17. προσεκυνησαν: add αυτα 18. κ* om αυτοισ
19. πορευθεντες ον 20. ειμ. μεθ υμ. | αιωνοσ: add αμην

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

Iohannes baptista. Iesus baptizatur, temptatur, quattuor vocat piscatores, docet Capharnaumi sanaturque daemonicum, socrum Petri, leprosum.

Ματ 3, 1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ² καθὼς γέγραπται ἐν 1 2
 Μι 11, 10 τῷ Ἡσαΐα τῷ προφῆτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
 Λκ 7, 27 πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου· ³ φωνὴ βοῶν- 3
 Εσ 40, 3 τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε
 Μτ 3, 3 τὰς τρίβους αὐτοῦ. ⁴ ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ 4
 Λκ 2, 4 καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ⁵ καὶ 5
 Ιο 1, 23 ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυ-
 Μτ 3, 1 μῆται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ
 Λκ 3, 2 ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ⁶ καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐν- 6
 Ιο 1, 8 δεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφῆν
 αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἀγρίου. ⁷ καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· 7
 ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύψασ
 Ακτ 13, 25 λῦσαι τὸν ἰμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ⁸ ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς 8
 9-11 ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ⁹ Καὶ ἐγένετο 9
 Μτ 3, 13-17 ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλι-
 Λκ 3, 21 αἰίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. ¹⁰ καὶ εὐθὺς 10
 Ιο 1, 29 ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ
 πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαίνον εἰς αὐτόν. ¹¹ καὶ φωνὴ ἐκ 11
 2 Ρο 1, 17 τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
 12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. 12
 Μτ 4, 1 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ 13
 Λκ 4, 1 τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
 αὐτῷ.
 14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς 14
 Μτ 4, 12-17 τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ¹⁵ ὅτι πεπλήρω- 15
 Λκ 4, 14 ται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ
 πιστεῦτε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

* το κατα μαρκον (ε add αγιον, non item ε) ευαγγελιον

I, 1. χριστου : ε κα add υιου του (κα om) θεου | θεου. 2 ωσ -- αυτου.

4 εγενετο 2. ωσ γεγραπτ. εν τοις προφηταις | κ αποστειλω | τ. οδον σου :
 add εμπροσθεν σου 4. κ* και εγενετ. | om ο ante βαπτ. 5. ιεροσολυ-
 μται | παντες : pon post βαπτιζ. | κ* om και ante βαπτ. | υπ αυτου :
 pon post ιορδ. ποταμ. 6. ην δε | om ο ante ιωανν. | σοδιων 8. εγω :
 add μεν | εν υδατι | κ* om υμασ post βαπτισει 9. ε ναζαρεθ | υπο ιωανν.
 εις τ. ιορδα. 10. ευθεωσ | εκ : απο | ασ : ασει | καταβαινον : κ add και
 μνον | επ αυτου 11. φωνη : add εγενετο | εν σοι : εν ω 13. εκει εν
 τη ερημω | ημερασ τεσσαρακοντ. 14. του θεου : praem της βασιλειασ
 15. οτι : κα praem λεγων, item ε και λεγων

³⁵⁻³⁹ ^{Lc 4, 42-44} Καὶ πρῶτ' ἐννεχα λίαν ἀναστάς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς 35
 ἔρημον τόπον, κάκει προσήγγετο. ³⁶ καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων 36
 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ³⁷ καὶ εὔρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι 37
 πάντες ζητοῦσίν σε. ³⁸ καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἄλλαχού εἰς 38
 τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κάκει κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλ-
 θον. ³⁹ καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην 39
 τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

⁴⁰⁻⁴⁵ ^{Lc 5, 12-14} ^{Mt 8, 1-4} Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ 40
 γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι εἰάν θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι. ⁴¹ καὶ 41
 σπλαγχνισθεὶς ἐκείνους τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἤψατο καὶ λέγει· θέλω,
 καθαρῶσθι. ⁴² καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκα- 42
 θερίσθη. ⁴³ καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, 43
⁴⁴ καὶ λέγει αὐτῷ· ὄρα μηδενὶ μηδὲν εἶπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεσατόν 44
^{Lc 14, 2} δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἅ προσ-
 ἔταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ⁴⁵ ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο 45
 κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν
 δύνασθαι εἰς πόλιν φανερώσ εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις
 ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

II.

Paralytico peccata condonantur. Levi; convivium Iesu cum portitoribus.
 Iesu discipuli non ieiunant, spicas sabbato evellunt.

¹⁻¹² ^{Mt 9, 1-8} ^{Lc 5, 17-26} Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη 1
 ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. ² καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν 2
 μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. ³ καὶ 3
 ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσ-
 σάρων. ⁴ καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, 4
 ἀπεστείλασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν
 κράβατον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. ⁵ καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς 5
 τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφιένται σοι αἱ
 ἁμαρτίαι. ⁶ ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ 6
 διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· ⁷ τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; 7
 βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἰς ὁ θεός; ⁸ καὶ 3

35. εννεχον 36. κατεδιωξαν|ο σιμων 37. και ευροντες αυτον λεγουσιν
 αυτ. 38. κ αγωμεν|om αλλαχου|εξεληλυθα 39. ηλθεν: ην|κ* κηρυσο-
 σιν|εν ταισ συναγωγαισ 40. γονυπετων: add αυτον|και λεγων 41. ο
 δε ιησους σπλαγχν. |ηψατο αυτου|και λεγει: add αυτω 42. και ειπον-
 τος αυτου ευθειας|ε κ καθαρισθη 43. ευθειας 44. μηδεν: κ om|
 αλλ|μωσησ 45. κ δυνασθ. αυτον|φανερ. εισ πολ. εισελθ. |επ: εν|
 πανταχοθεν

II, 1. Και παλιν εισηλθεν|καφαρναομ|και ηκουσθη|εισ οικον
 2. και ευθειας συνηχθ. 3. προς αυτ. παραλυτ. φερонт. 4. προσενεγκ-
 και: προσεγγισαι|ε κραβατον, κ κραβατον|οπου: εφ ω 5. ιδων
 δε|κ* τεκνον μου|ε κ αφωντας|σοι αι αμαρτ. σου 7. λαλει βλασφη-
 μασ· τισ

εὐθὺς ἐπιγυνοῦς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ⁹ τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενται σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε; ¹⁰ ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ· ¹¹ ¹¹ σοὶ λέγω, ἔγειρε ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ¹² καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἶδαμεν.

¹³ Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ¹²⁻¹⁷ ^{Μτ 9, 9-19} ^{Λκ 5, 27-32} ¹³⁻¹⁷ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. ¹⁴ καὶ παράγων εἶδεν ²⁷⁻³² ¹⁴ Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει ¹⁵ αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. ¹⁵ καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ¹⁶ ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ ¹⁶ καὶ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντες ὅτι ἦσαν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν ¹⁷ καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; ¹⁷ καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐ χρειᾶν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοῦς.

¹⁸ Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. ¹⁸⁻²² ^{Μτ 9,} ¹⁴⁻¹⁷ ^{Λκ 5,} ²⁷⁻³² καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; ¹⁹ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύναται οἱ υἱοὶ τοῦ θυμῶνος ἐν ᾧ ὁ θυμῖος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν θυμῖον μετ' αὐτῶν, οὐ δύναται νηστεύειν. ²⁰ ²⁰ ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῆ ἀπ' αὐτῶν ὁ θυμῖος, καὶ ²¹ τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ²¹ Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκονος ἀγάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα ²² γίνεται. ²² καὶ οὐδεὶς βάλει οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς παλαιοῦ·

8. ευθως|λεγει: ειπεν 9. αφωνται|σοι αι αμαρτιαι|γειραι|ε κραββατον, κ κραβατον|σου τ. κρα. |υπαγε: περιπατει 10. αφιεν. επι τ. γησ αμαρτ. 11. γειραι|και αρον|ε κραββατον, κ κραβακτ. 12. και ηγερωθη ευθως και αρ. |ε κραββατ., κ κραβακτ. |εμπροσθ.: εναντιον| ουδειπ. ουτως|ε ειδομεν, κ* εφανη εν τω ισραηλ 13. κ* εξηλθον|εισ: παρα|αυτον: κ* αυτου 14. ε λευιν, κ* λευει 15. κ. εγενετο εν τω κατακ. αυτον|ηκολουθησαν 16. και οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι ιδοντες|οτι ησθιεν: αυτον εσθιοντα|οτι: ε τι οτι, κ διατι|εσθ. κ. πινει: κ om κ. πινει, sed add ο διδασκαλος υμων 17. αλλα αμαρτωλους: add εισ μετανοιαν 18. οι φαρισαιοι: οι των φαρισαιων|μαθηται tert: om|κ οι δε μαθηται σου 19. οσ. χρ. μεθ εαυτων εχουσι τον θυμφ. 20. εν εκειναισ ταισ ημεραισ 21. και ουδεισ|επιραπτει|επι ματιω παλαιω|το (κ om) πληρ. απ αυτου: το πληρ. αυτου

εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.

²³⁻²⁸
^{Lc 6, 1-5} ^{Mt 12, 1-8} Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι παραπορευέσθαι διὰ 23
^{Ex 20, 10} τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τιλ-
^{1Sam 21, 6} λωτες τοὺς στάχυας. ²⁴ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί 24
^{Lev 24, 9} ποιοῦσιν τοῖς σάββασι ὃ οὐκ ἔξεστιν; ²⁵ καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐδέ 25
^{Lev 24, 9} ποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυαὶδ, ὅτε χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπέπεισεν
^{Lev 24, 9} αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; ²⁶ πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ 26
^{Lev 24, 9} ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν,
^{Lev 24, 9} οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν
^{Lev 24, 9} αὐτῷ οὖσιν; ²⁷ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον 27
^{Lev 24, 9} ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· ²⁸ ὥστε κύριός 28
^{Lev 24, 9} ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

Arida manus sabbato sanatur. Undique multitudo confluit. Duodecim apostoli. Adversariorum criminatio in spiritum sanctum peccans. Mater et fratres.

¹⁻⁶
^{Mt 12, 9-14} ^{Lc 6, 6-11} Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος 1
^{Lc 6, 6-11} ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· ² καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς 2
^{Lc 6, 6-11} σάββασι θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ³ καὶ λέγει 3
^{Lc 6, 6-11} τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον.
^{Lc 6, 6-11} ⁴ καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασι ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακο- 4
^{Lc 6, 6-11} ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. ⁵ καὶ περι- 5
^{Lc 6, 6-11} βλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνελπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει
^{Lc 6, 6-11} τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ
^{Lc 6, 6-11} ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. ⁶ καὶ ἐξεληθόντες οἱ 6
^{Lc 6, 6-11} Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ'
^{Lc 6, 6-11} αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

⁷⁻⁸
^{Mt 12, 15} ^{Lc 12, 11-19} Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν 7
^{Lc 12, 11-19} θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἀπὸ τῆς 8
^{Lc 12, 11-19} Ἰουδαίας ἠκολούθησεν, ⁸ καὶ ἀπὸ Ἱερουσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδου-
^{Lc 12, 11-19} μαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆ-
^{Lc 12, 11-19} θους πολὺ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. ⁹ καὶ εἶπεν 9
^{Lc 12, 11-19} τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκατερεῖ ἄντῳ διὰ τὸν

22. ρησμι ο οιν. ο νεοσ | απολλυτ. και οι ασκοι : ε κ εκχιται και οι ασκ. απολουνται. Praeterea κ* add αλλα οινον νεοσ εἰς ακουσο καινουσ, item ε κ* sed post καινουσ insuper add βλητεον 28. εγεν. παραπορ. αυτον εν τ. σαββ. | και ηρξαντ. οι μαθ. αυτ. 24. εν τοις σαββ. 25. και αυτος ελεγεν αυτοις | δαυιδ 26. επι του αβιαθ. | ει μη τοια ιερεισ 27. και ουχ : om και

III, 1. εἰς την συναγωγ. 2. θεραπευσει 3. τω εξηραμμενην εχοντι τ. χειρα | εγειραι 4. αγαθοποιησαι 5. συνελπονμ. | χειρα : ε κ add σον | αποκατεσταθη | η χειρ αυτου : add υγιησ ωσ η αλλη 6. ευθως | σπειουν 7. ανεχωρ. μετα τ. μαθητ. αυτου | εἰς : ε κ προσ | απο της γαλιλ. ηκολουθ. αυτω 8. κ* om και απο τ. ιδουμ. | κ* om και ante περι | και οι περι | ακουσαντες

- 10 ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· ¹⁰ πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε Mt 12, 10
 11 ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. ¹¹ καὶ Lc 4, 41
 τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον
 12 αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ¹² καὶ Mt 12, 16
 πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν.
 13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν 13-19
 14 αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. ¹⁴ καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα Lc 6, 13-16
 15 ὡσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν ¹⁵ καὶ ἔχειν Mt 10, 1-4
 16 ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. ¹⁶ καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα,
 17 καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· ¹⁷ καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
 Ζαβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν
 18 αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργέσ, ὃ ἐστὶν υἱὸς βροτῆς· ¹⁸ καὶ Ἀνδρέαν
 καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ
 Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαιῖου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Κα-
 19 ρναῖον ¹⁹ καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
 20 Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε
 21 μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν. ²¹ καὶ ἀκούσαντες οἱ
 παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
 22 ²² καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι 22-30
 Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει Mt 12, 24-32
 23 τὰ δαιμόνια. ²³ καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖσι Lc 11, 15-20
 24 ἔλεγε αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; ²⁴ καὶ
 ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασι-
 25 λεία ἐκείνη. ²⁵ καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἢ
 26 οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. ²⁶ καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν,
 27 ἔμερισθη, καὶ οὐ δύναται στήναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. ²⁷ ἀλλ' οὐ
 δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη
 αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν
 28 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. ²⁸ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται
 τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι,
 29 ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· ²⁹ ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα
 τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἐστὶ
 30 αἰωνίου ἁμαρτήματος. ³⁰ ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. 31-35
 31 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω Mt 12, 46-50
 32 στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. ³² καὶ ἐκά-

11. εθεωρει|προσεπιπτεν|εκραζε|λεγοντα 12. εκ ποιησοι 13. και
 απηλθ. : και δε απ. 14. δωδεκα : εκ add ουσ και αποστολους ανομασεν
 15. εξουσιαν : add θεραπευειν τας νοσοσ και 16. om και εποησ. τ.
 δωδεκ. |τω σιμωνι ονομα 17. βοανηργεσ 18. εκ ματθαιον |κανανι-
 την 19. ισκαριωτην 20. ερχονται 25. ου δυναται σταθηναι η οικ. εκεινη.
 26. εμερισθη και ου : και μεμερισται, ου |σταθηναι 27. αλλ. : om |εισελ-
 θων : εκ ante εις |τα σκευη τον ισχυρ. εισελθων εις τ. οικ. αυτου 28. τα
 αμαρτ. τοισ υι. των ανθρωπ. |και αι : om αι |οσασ 29. αλλ ενοχ. εστιν
 αιω. κρισωσ 31. ερχονται ουν οι αδελφοι και η μητ. αυτου|ε σιωτωσ,
 κ στατωσ |φωνουντες αυτον

θητο περι αυτον ὄχλος, και λέγουσιν αυτῷ· ἰδὸν ἡ μήτηρ σου και οἱ ἀδελφοί σου και αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. ³³ και ἀποκρι- ³³ θεις αυτοῖς λέγει· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου και οἱ ἀδελφοί μου; ³⁴ και περιβλεψάμενος τοὺς περι αυτον κύκλω καθημένους λέγει· ³⁴ ἴδε ἡ μήτηρ μου και οἱ ἀδελφοί μου. ³⁵ ὅς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα ³⁵ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου και ἀδελφὴ και μήτηρ ἐστίν.

IV.

Parabola de vario agro. Imagines lucernae, mensurae, seminantis ac messoris, grani sinapis. Sedatur tempestas.

¹⁻⁹
Mt 13, 1-9
Lc 8, 1-9

Και πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. και ¹ συνάγεται πρὸς αυτον ὄχλος πλείστος, ὥστε αυτον εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ, και πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. ² και ἐδίδασκεν αυτους ἐν παρα- ² βολαῖς πολλά, και ἔλεγεν αυτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αυτου· ³ ἀκούετε. ³ ἰδὸν ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπείραι. ⁴ και ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὁ ⁴ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, και ἦλθεν τὰ πετεινὰ και κατέφαγεν αυτό. ⁵ και ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν ⁵ πολλήν, και εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ εἶχειν βάθος γῆς· ⁶ και ⁶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, και διὰ τὸ μὴ εἶχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. ⁷ και ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, και ἀνέβησαν αἱ ⁷ ἀκάνθαι και συνέπνιξαν αυτό, και καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. ⁸ και ⁸ ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, και ἐδίδου καρπὸν ἀγαθαίνοντα και ἀυξανόμενον, και ἔφερεν εἰς τριάκοντα και εἰς ἐξήκοντα και εἰς ἑκατόν. ⁹ και ἔλεγεν· ὅς εἶχει ὅτα ἀκούειν, ἀκούετω. ⁹

¹⁰⁻²⁰
Mc 12,
¹⁰⁻²³
Lc 8, 9-15

¹⁰ Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτων αυτον οἱ περι αυτον συν ¹⁰ τοῖς δώδεκα τὰς παραβολὰς. ¹¹ και ἔλεγεν αυτοῖς· ὑμῖν τὸ ¹¹ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ¹² ἐν παραβολαῖς πάντα γίνεται, ¹² ἵνα βλέποντες βλέπωσιν και μὴ ¹² ἴδωσιν, και ἀκούοντες ἀκούωσιν και μὴ συνιώσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν και ἀφεθῇ αυτοῖς. ¹³ και λέγει αυτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν ¹³ παραβολὴν ταύτην, και πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γινώσθε; ¹⁴ ὁ σπείρων ἐν τῷ λόγῳ σπείρει. ¹⁵ οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ¹⁴ ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, και ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς και αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αυτοῖς. ¹⁶ και ¹⁶

32. περι : κ* προσ | οχλ. περι αυτ. | κ. λεγ. : ειπον δε | κ. αι αδελφαι σου : ε κ om 33. και απκριθη αυτοιο λεγων | και οι : η οι 34. κυκλω : post περιβλεψαμ. 35. ε κ οσ γαρ αν | αδελφη : add μου

IV, 1. συνηχθη | πλειστ. : πολυο | εμβαντ. εις το πλοι. | ησαν : ην 3. τον σπειραι 4. τα πετει. τον ουρανον 5. αλλο δε επ. | κ* επι τα πετρωδη | ευθως 6. και οτε etc : ηλιου δε ανατειλαντος 8. και αλλο | κ αυξανομενα, ε αυξανοντα | κ εφερον | εις τετ : εν τετ 9. ελεγεν : add αυτοιο | οσ εχει : ο εχων 10. οτε δε | ηρωτησαν | την παραβολην 11. δεδοται γινωαι το μυστηρ. | τα παντα 12. αφ. αυτοιο : add τα σμαρτηματα 14. κ σπείρει 15. ευθως | αιρει : κ αρπαζει | εν αυτοιο : εν ταις καρδιαιο αυτων

- οὗτοι ὁμοίως εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκού-
 17 σωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, ¹⁷ καὶ
 οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροὶ εἰσιν, εἴτα γενομένης
 18 θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. ¹⁸ καὶ
 ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰς ἀκάθασ σπειρόμενοι· οὗτοι εἰσὶν οἱ τὸν
 19 λόγον ἀκούσαντες, ¹⁹ καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη
 τοῦ πλοῦτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συν-
 20 πνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. ²⁰ καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ
 ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ
 παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα
 καὶ ἐν ἑκατόν.
 21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λόγος ἵνα ὑπὸ τὸν ^{Lc 8, 18}
 ῥόδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῆ; ^{11, 33}
 22 ²² οὐ γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, εἰ μὴ ἵνα φανερωθῆ· οὐδὲ ἐγένετο ^{Lc 8, 17}
 23 ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. ²³ εἴ τις ἔχει ὄρα ἀκούειν, ^{Mt 10, 26}
 ἀκουέτω.
 24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ με- ^{Lc 8, 18}
 25 τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. ²⁵ ὃς γὰρ ἔχει, ^{6, 38}
 δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. ^{Mt 7, 2}
 26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἄνθρωπος ^{Lc 8, 18}
 27 βύβλη τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, ²⁷ καὶ καθεύθη καὶ ἐγείρηται τύνκτα ^{Mt 13, 11}
 καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡς οὐκ οἶδεν ^{25, 29}
 28 αὐτόσ. ²⁸ αὐτομάτῃ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτεν
 29 στάχυν, εἶτεν πλήρησ σίτος ἐν τῷ στάχνι. ²⁹ ὅταν δὲ παραδοῖ
 ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ
 θερισμός.
 30 Καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν ³⁰⁻³²
 31 τίνι αὐτὴν παραβολῇ θώμεν; ³¹ ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν ^{Lc 13, 18s}
 σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὢν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ^{Mt 13, 31-33}
 32 ἐπὶ τῆς γῆς, ³² καὶ ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μείζον
 πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι
 ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.
16. οὐτ. εἰσιν ὁμοίως | εὐθως 17. εὐθως 18. ἄλλοι εἰσιν : οὐτοι
 εἰσιν | ἐπι : εἰσ | οὐτοι εἰσιν : εῖ 1633. om | ἀκουοντες 19. τ. αἰωνοσ
 τουτου | περι : κ* παρα | συμπνιγ. | κ* συνπνιγει τον λογον και αι π. τα
 λοιπ. επιθυμ. εισπορευομεναι (κ* add συνπνιγουσιν τον λογον, prioribus
 per incuriam, ut puto, non deletis) 20. εκεινοι : οὐτοι | ἐν ter : ἐν ter
 21. οτι : ε κ om | ο λυχν. ερχετ. | ινα etc : κ* υπο τον ροδιον τεθρηται
 η υπο | ἐπι : κ υπο | τεθη sec : επιταθη 22. εαν μη ινα : ο εαν μη | εἰσ
 φανερ. ελθη 24. προστ. υμιν : add τοισ ακουουσιν 25. εχει pri : αν
 εχη 26. ωσ εαν ανθρωπ. 27. εγειρηται | ε κ βλαστανη 28. αυτοματ.
 γαρ | εἰτεν bis : εἰτα | ε κ πληρη σιτον 29. παραδω | εὐθως 30. ελεγεν :
 κ* add αυτιοσ | πωσ : τινι | η εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην
 31. οσ οταν : κ* om οσ, posteaque habet ο μικροτερον εν | μικροτεροσ |
 ον παντων etc : παντων των σπερματων εστι 32. γιν. παντ. τ. λαχαν.
 μειζων

Μτ 12, 24 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, 33 καθὼς ἠδύνατο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐ- 34 τοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλεγε πάντα.

35-41
Lc 8,
22-25
Mt 8,
23-27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· διελ- 35 θωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν 36 αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ' αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαίλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν 37 εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμῆσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ ἦν αὐτὸς 38 ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσῃ· 39 σιώπα, περὶμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοὶ ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε 40 πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλή- 41 λους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V.

Daemoniacus nomine Legionis et sues. Iairi filia rediviva et mulier a sanguinis profuvio liberata.

1-20
Mt 8,
28-34
Lc 8,
26-39 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν 1 Γερασηῶν. 2 καὶ ἐξεληθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπῆν- 2 τησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτη, 3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασι, καὶ οὐδὲ ἀλύσει οὐκ- 3 ἐτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις 4 καὶ ἀλύσειν δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετριφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ 5 διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰη- 6 σοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξας 7 φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν θεόν, μὴ με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γάρ 8 αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ 9 ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιῶν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτόν πολλὰ ἵνα μὴ ἀνὰ 10

34. τοις μαθηταις αυτου 36. και αλλ. δε : κ om δε | πλοιαρια | ησαν : ην 37. κ* μεγασ | ανεμου μεγαλη | τα δε κυματα | κ επαβαλεν | ωστε ηδ. γεμ. το πλ. (sic κ*) : ε ωστε αυτο ηδ. γεμ., κ* om 38. και αυτος ην | εν τη : επι τη | διεγειρονουσιν 40. ειπεν : κ λεγει | κ om ουτως | πως ουκ : κ ουπα 41. υπακουουσιν αυτα

V, 1. ε γαδαρηων, κς γεργουσηων 2. εξελθοντι αυτω | ενθωσω | απητητησεν 3. εν τ. μνημειοις | και ουτε | ε κ αλυσοισιν | om ουκετι | ηδυνατο 4. αυτον ισχυεν | κ* om δαμασαι 5. εν τοις ορει και εν τοις μνημασιν 6. ιδων δε 7. λεγει : ειπε 8. κ και ελεγ. αυτω 9. τι σοι ονομα | λεγ. αυτω : απεκριθη λεγων | λεγων 10. αυτα : ε αυτουσ, κ αυτον

Nov. Test. ed. Tf.

5

- 2 τάφον. ² και ἰδὸν σεισμός ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γάρ κυρίου
καταβάς ἐξ οὐρανοῦ και προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον και
3 ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ³ ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, και
4 τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιῶν. ⁴ ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ
5 ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες και ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. ⁵ ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναῖξιν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γάρ
6 ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. ⁶ οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγγέρθη
7 γάρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. ⁷ και ταχὺ
πορευθεῖσαι εἰπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγγέρθη ἀπὸ τῶν
8 ὄψεσθε. ἰδὸν εἶπον ὑμῖν. ⁸ και ἀπελθούσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνη-
μαίου μετα φόβου και χαρᾶς μεγάλης ἕδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς
9 μαθηταῖς αὐτοῦ. ⁹ και ἰδὸν Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων·
χαίρετε. αἱ δὲ προσελθούσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας και
10 προσεκύνησαν αὐτῷ. ¹⁰ τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε·
ὑπάγετε ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπελθῶσιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, και ἐκεῖ με ὄψονται.
- 11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδὸν τινὲς τῆς κοστωδίας ἐλθόντες
εἰς τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.
12 ¹² και συναχθέντες μετα τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες
13 ἀργύρια ἰκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, ¹³ λέγοντες· εἰπατε ὅτι 27, 24
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νεκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμω-
14 μένων. ¹⁴ και εἰὰ ἀκουσθῆ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσο-
15 μεν και ὑμᾶς ἀμερίμνοιο ποιήσομεν. ¹⁵ οἱ δὲ λαβόντες ἀργύρια
ἐποίησαν ὡς εἰδύχθησαν· και ἐφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ
Ἰουδαίοιο μέχρι τῆς σήμερον.
- 16 Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς
17 τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ¹⁷ και ἰδόντες αὐτὸν προσε-
18 κύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. ¹⁸ και προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν
αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ και ἐπὶ γῆς.
19 ¹⁹ πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς [Mc 16,
15]
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς και τοῦ υἱοῦ και τοῦ ἁγίου πνεύματος,
20 ²⁰ διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐντειλάμην ὑμῖν. και
ἰδὸν ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας
τοῦ αἰῶνος.

2. και sec: om | λιθον: add απο της θυρας 3. ιδεα | ωσ: ωσει 4. εγ-
νοντο ωσει νεκρ. 5. τ. γυναιξιν: κ* om (non item κ*) | κ φοβηθητε
6. εκειτο: add ο κυριοσ 8. εξελθουσαι 9. και ιδου: ωσ δε πορευοντο
απαγγεilai τοιο μαθηταισ αυτου, και ιδου | ο ιησοουσ | απητησεν 10. μου:
κ* om | κ* ινα ελθωσιν | καιει 11. απηγγειλαν 12. συμβ. τε λαβοντες:
κ* συμβ. τε ποιησεν (κ* add και λαβοντες) 13. ειπ. οτι: κ οτι ειπ.
14. πεισομεν αυτον | κ* ποιησομεν 15. τα αργυρια | ωσ: κc καθωσ |
διεφημισθη | μεχρι: κ* εωσ 17. προσεκυνησαν: add αυτω 18. κ* om αυτοισ
19. πορευθεντες ουν 20. ειμ. μεθ υμ. | αιωνοσ: add αμην

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

Iohannes baptista. Iesus baptizatur, temptatur, quattuor vocat piscatores, docet Capharnaumi sanaturque daemonicum, socrum Petri, leprosum.

Mal 3, 1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ² καθὼς γέγραπται ἐν 1 2
 Mi 11, 10 τῷ Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
 Lc 7, 27 πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου· ³ φωνὴ βοῶν- 3
 Es 40, 3 τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε
 Mt 3, 3 4 τὰς τρίβους αὐτοῦ. ⁴ ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ 4
 Lc 3, 4 καὶ κηρύσσειν βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ⁵ καὶ 5
 Io 1, 23 ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυ-
 Mt 3, 1 μεῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ
 Lc 3, 2 ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ⁶ καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐν- 6
 Io 1, 8 δεδυσμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφίν
 αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. ⁷ καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· 7
 ερχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κῆψαι
 Act 13, 25 λύσαι τὸν ἱμᾶντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ⁸ ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς 8
 9-11 ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ⁹ Καὶ ἐγένετο 9
 Mi 3, ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλι-
 Lc 3, 13-17 λαιας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. ¹⁰ καὶ εὐθὺς 10
 Io 1, 23-28 ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζόμενος τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ
 πνεῦμα ὡς περισσερᾶν καταβαῖνον εἰς αὐτόν. ¹¹ καὶ φωνὴ ἐκ 11
 2 Pe 1, 17 τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
 12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐβάλλει εἰς τὴν ἐρημον. 12
 Mt 4, 1 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ 13
 Lc 4, 1 σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
 αὐτῷ.
 14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς 14
 Mt 4, 12-17 τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ¹⁵ ὅτι πεπλήρω- 15
 Lc 4, 14 ται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ
 πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

* το κατα μαρκον (ς add αγιον, non item ε) ευαγγελιον

I, 1. χριστου : ε κα add υιον του (κα om) Θεου | Θεου. 2 ωσ -- αυτου.
 4 εγενετο 2. ωσ γεγραπτ. εν τοις προφηταις | κ αποστειλω | τ. οδον σου :
 add εμπροσθεν σου 4. κ* και εγενετ. | om ο ante βαπτ. 5. ιεροσολυ-
 μιται | παντες : pon post βαπτιζ. | κ* om και ante βαπτ. | υπ αυτου :
 pon post ιορδ. ποταμ. 6. ην δε | om ο ante ιωανν. | εσθιων 8. εγω :
 add μεν | εν υδατι | κ* om υμας post βαπτισι 9. εε ναζαρεθ | υπο ιωανν.
 εις τ. ιορδα. 10. ευθωσ | εκ : απο | ωσ : ωσει | καταβαινον : κ add και
 μενον | επ αυτου 11. φωνη : add εγενετο | εν σοι : εν ω 13. εκει εν
 τη ερημω | ημερας τεσσαρακοντ. 14. του θεου : praem της βασιλειας
 15. οτι : κ* praem λεγων, item ε και λεγων

- 16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν *Σίμων* καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ ¹⁶⁻²⁰ ¹⁸⁻²²
 17 θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ ἀλειεῖς. ¹⁷ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε
 18 ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλειεῖς ἀνθρώπων. ¹⁸ καὶ
 19 εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. ¹⁹ καὶ προβάς
 ὀλίγον εἶδεν Ἰακώβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελ-
 φὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.
 20 ²⁰ καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν
 Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.
 21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναοὺμ· καὶ εὐθὺς τοῖς σάβ- ²¹ ²¹ ²¹
 22 βασιν ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγὴν. ²² καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ ^{Le 4, 31} ^{Mt 7, 28}
 διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ
 οὐκ ὡς οἱ γραμματεῖς.
 23 Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ²³⁻²⁵
 24 ἀκαθάρτω, καὶ ἀνέκραξεν ²⁴ λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζα- ²²⁻²⁷
 ρηνέ; ἤλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδαμὲν σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.
 25 ²⁵ καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· φιμώθητι καὶ ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ.
 26 ²⁶ καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνήσαν
 27 φωνῇ μεγάλη ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. ²⁷ καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες,
 ὥστε συζητεῖν αὐτοὺς λέγοντας· τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ
 κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει,
 28 καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. ²⁸ καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εὐθὺς
 πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περιχώρον τῆς Γαλιλαίας.
 29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξεληθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν ²⁹⁻³⁴
 30 Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. ³⁰ ἡ δὲ πεν- ^{Le 4,} ^{Mt 8,} ¹⁴⁻¹⁶
 θερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ
 31 περὶ αὐτῆς. ³¹ καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρὸς·
 32 καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. ³² Ὁψίας δὲ
 γενομένης, ὅτε ἔδν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς
 33 κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· ³³ καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις
 34 ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. ³⁴ καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς
 ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ
 ἤφριεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.

16. και παραγ. : περιπατων δε | σιμωνος : αυτον | βαλλοντας αμφι-
 βλητρον εν | ε κ αλειεισ 17. αλειεισ (non κ) 18. ευθως | τα δικτ. αυτων
 19. ε κ* et c προβασ εκειθεν ολιγον (κ* om ολιγ., κc ολιγ. εκειθ.)
 20. ευθως 21. καπερναουμ | ευθως | εδιδασκεν (κ* -αεε): post συνα-
 γωγ. ρον | εις την (εc om) συναγωγην : praem εισελθων 23. om ευθως
 24. λεγων : add εα | οιδα 25. ο ιησους : ε κ* add λεγων 26. φωνησαν :
 κραξαν 27. παντες | συζητ. | αυτους : προσ αυτους | τουτο; τις η δι-
 δαχη η καινη αυτη; οτι κατ εξουσιαν και 28. εξηλθ. δε | κ* om ευθως |
 πανταχου (κc -αχη) : ε κ* om | γαλιλαια : κ* ιουδαια 29. ευθως
 30. ευθως 31. τ. χειροσ : add αυτησ | ο πυρετοσ : add ευθως 33. και
 η πολ. ολη επισ. ην 34. ποικ. νοσοισ : κ* (α κακ. εχοντ. v. 32. ad κακ.
 εχοντ. v. 34. transiliens) om | κ εξεβαλεν | κc ηδαισ. αυτον τον χριστον εινα

35-39
Lc 4,
42-44
Καὶ πρῶτ' ἐννευα λίαν ἀναστάς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς 35
ἔρημον τόπον, καὶ κεῖ προσήγγετο. 36 καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων 36
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 καὶ εὔρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι 37
πάντες ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἀλλαχού εἰς 38
τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα καὶ κεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλ-
θον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην 39
τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40-45
Lc 5,
12-16
Mt 8, 1-4
Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ 40
γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι. 41 καὶ 41
σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἤψατο καὶ λέγει· θέλω,
καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκα- 42
θερίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, 43
44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὄρα μηδενὶ μηδὲν εἶπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν 44
Lev 14, 2
δειξὼν τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσ-
έταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 45 ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο 45
κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζει τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν
δύνασθαι εἰς πόλιν φανερώς εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις
ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

II.

Paralytico peccata condonantur. Levi; convivium Iesu cum portitoribus.
Iesu discipuli non ieiunant, spicas sabbato evellunt.

1-12
Mi 9, 1-8
Lc 5,
17-26
Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη 1
ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν 2
μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 καὶ 3
ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσ-
σάρων. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, 4
ἀπεστείλασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν
κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς 5
τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφιένται σοι αἱ
ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ 6
διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· 7 τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; 7
βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἰς ὁ θεός; 8 καὶ 3

35. εννευχον 36. κατεδιωξαν|ο σιμων 37. και ευροντες αυτον λεγουσιν
αυτ. 38. κ αγομεν | om αλλαχου | εξεληλυθα 39. ηλθεν : ην|κ* κηρυσ-
σιν | εν ταις συναγωγαις 40. γονυπετων : add αυτον | και λεγων 41. ο
δε ιησους σπλαγχν. | ηρατο αυτου | και λεγει : add αυτω 42. και ειπον-
τος αυτου ευθεως | ε κ καθαρισθη 43. ευθεως 44. μηδεν : κ om |
αλλ | ωσησ 45. κ δυνασθ. αυτον | φανερ. εις πολ. εισελθ. | επ : εν |
πανταχοθεν

II, 1. Και παλιν εισηλθεν | καφαρναουμ | και ηκουσθη | εις οικον
2. και ευθεως συνηχθ. 3. προς αυτ. παραλυτ. φερонт. 4. προσεγγυ-
και : προσεγγισαι | ε κραβαττον, κ κραβακτον | οπου : εφ ω 5. ιδων
δε | κ* τεκνον μου | ε κ αφωνται | σοι αι αμαρτ. σου 7. λαλει βλασφη-
μασ· τισ

εὐθὺς ἐπιγινόντος ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ⁹ τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἄρον τὸν κράβατόν σου καὶ ὑπάγε; ¹⁰ ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ· ¹¹ ¹¹ σοὶ λέγω, ἔγειρε ἄρον τὸν κράβατόν σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ¹² καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβατον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἶδαμεν.

¹³ Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ¹³⁻¹⁷ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. ¹⁴ καὶ παράγων εἶδεν ^{Mt 9, 9-19} ^{Lc 5, 27-32} Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφραίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει ¹⁵ αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. ¹⁵ καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ¹⁶ ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθηον αὐτῷ ¹⁶ καὶ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντες ὅτι ἦσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν ¹⁷ καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; ¹⁷ καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοῦς.

¹⁸ Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ ¹⁸⁻²² ^{Mt 9, 14-17} ^{Lc 5, 27-32} νηστεύουσιν; ¹⁹ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύναται οἱ υἱοὶ τοῦ θυμῶνος ἐν ᾧ ὁ θυμῖος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν θυμῖον μετ' αὐτῶν, οὐ δύναται νηστεύειν. ²⁰ ²⁰ εἰλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῆ ἀπ' αὐτῶν ὁ θυμῖος, καὶ ²¹ τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ²¹ Οὐδέις ἐπίβλημα ῥάκονος ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καιρὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σῖσμα ²² γίνεται. ²² καὶ οὐδέις βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκὸν παλαιοῦ·

8. ευθεως|λεγει: ειπεν 9. αφεωνται|σοι αι αμαρτιαι|εγειραι|ε κραββατον, κ κραβακτον|σου τ. κρα. |υπαγε: περιπαται 10. αφιν. οπι. τ. γησ αμαρτ. 11. εγειραι|και αρον|ε κραββατον, κ κραβακτ. 12. και ηγεροθη ευθεωσ και αρ. |ε κραββακτ., κ κραβακτ. |εμπροσθ.: εναντιον| ουδεπ. ουτως|ε ειδομεν, κ* εφαιη εν τω ισραηλ 13. κ* εξηλθον|εισ: παρα|αυτον: κ* αυτουσ 14. ε λευιν, κ* λευει 15. κ. εγενετο εν τω κατακ. αυτον|ηκολουθησαν 16. και οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι ιδοντες|οτι ησθιεν: αυτον εσθιοντα|οτι: ε τι οτι, κ διατι|σοθ. κ. πινει: κ om κ. πινει, sed add ο διδασκαλος υμων 17. αλλα αμαρτωλοισ: add εισ μετανοικαν 18. οι φαρισαιοι: οι των φαρισαιων|μαθηται tert: om|κ οι δε μαθηται σου 19. οσ. χρ. μαθ αυτων εχουσι τον θυμφ. 20. εν εκειναισ ταισ ημεραισ 21. και ουδεισ|επιραπτει|επι ματιω παλαιω|το (κ om) πληρ. απ αυτον: το πληρ. αυτου

εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.

23-28
Lc 6, 1-5
Mt 12, 1-8
Kai ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι παραπορεύεσθαι διὰ 23
τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδοὺ ποιεῖν τιλ-
Ex 20, 10
24
lottes τοὺς στάχυας. 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί 24
1Sam 21, 6
25
ποιούσιν τοῖς σάββασι ὃ οὐκ ἔξεστιν; 25 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐδέ- 25
ποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπέπρασεν
Lev 24, 9
26
αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ 26
ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν,
οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν
αὐτῷ οὖσιν; 27 καὶ ἔλεγε αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον 27
ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· 28 ὥστε κύριός 28
ἐστίν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

Arida manus sabbato sanatur. Undique multitudo confluit. Duodecim apostoli. Adversariorum criminatio in spiritum sanctum peccans. Mater et fratres.

1-6
Mt 12,
9-14
Lc 6, 6-11
Kai εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος 1
ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· 2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς 2
σάββασι θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 3 καὶ λέγει 3
τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον.
4 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασι ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακο- 4
ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 καὶ περι- 5
βλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλωπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει
τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ
ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6 καὶ ἐξεληθόντες οἱ 6
Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ'
αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

7
Mt 12, 15
Lc 12,
17-19
Kai ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν 7
θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἀπὸ τῆς 8
Ἰουδαίας ἠκολούθησαν, 8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰου- 8
μαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆ- 9
θος πολὺ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. 9 καὶ εἶπεν 9
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν

22. ρησμι ο οιν. ο νουο | απολλυτ. και οι ασκοι : 5 κ εκχιται και οι ασκ. απολοννται. Praeterea κ* add αλλα οινον νουο εἰς ασκουο καινουο, item 6 κ* ved post καινουο insuper add βλητουν 23. γενν. παραπορ. αυτον εν τ. σαββ. | και ηρξαντ. οι μαθ. αυτ. 24. εν τοιο σαββ. 25. και αυτος ελεγεν αυτοιοις | δαβιδ 26. επι του αβιαθ. | μη τοιο ιερουο 27. και ουχ : om και

III, 1. εἰς την συναγωγ. 2. θεραπευσαι 3. τω εξηραμμενην εχοντι τ. χερα | εγειραι 4. αγαθοποιησαι 5. συνλωπονμ. | χερα : 5 κ add σου | αποκατεσταθη | η χερα αυτου : add υγιησ ωσ η αλλη 6. ευθωοσ | εποιουν 7. ανεχωρ. μετα τ. μαθητ. αυτου | ιεσ : 5 κ προοσ | απο της γαλιλ. ηκολουθ. αυτω 8. κ* om και απο τ. ιδουμ. | κ* om και ante περι | και οι περι | ακουσαντες

- 10 ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· ¹⁰ πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε Μτ 12, 19
- 11 ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. ¹¹ καὶ Λε 4, 41
τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτόν ἐθεώρουν, προσέπιπτον
- 12 αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ¹² καὶ Μτ 12, 16
πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτόν φανερόν ποιῶσιν.
- 13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἠθέλην 13-19
Λε 6,
- 14 αὐτόσ, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. ¹⁴ καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα 12-16
Μτ 10, 1-4
- 15 ὧσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτούσ κηρῶσειν ¹⁵ καὶ ἔχειν
- 16 ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. ¹⁶ καὶ ἐποίησεν τοὺσ δώδεκα,
- 17 καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· ¹⁷ καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
- Ζεβεδαιίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν
- 18 αὐτοῖσ ὀνόματα Βοανηργέσ, ὃ ἐστίν υἱὸς βροτῆσ· ¹⁸ καὶ Ἀνδρέαν
- καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ
- 19 Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Κα-
20 ναϊνοῦ ¹⁹ καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃσ καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
- 20 Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλοσ, ὥστε
- 21 μὴ δύνασθαι αὐτούσ μήτε ἄρτον φαγεῖν. ²¹ καὶ ἀκούσαντες οἱ
- παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
- 22 ²² καὶ οἱ γραμματεῖσ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι 22-29
Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει Μτ 12,
24-32
Λε 11, 15α
- 23 τὰ δαιμόνια. ²³ καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτούσ ἐν παραβολαῖσ
- 24 ἔλεγεν αὐτοῖσ· πῶσ δύναται σατανᾶσ σατανᾶν ἐκβάλλειν; ²⁴ καὶ
- ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἐαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασι-
- 25 λεία ἐκεῖνη. ²⁵ καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἐαυτὴν μερισθῆ, οὐ δυνήσεται ἡ
- 26 οἰκία ἐκεῖνη σταθῆναι. ²⁶ καὶ εἰ ὁ σατανᾶσ ἀνέστη ἐφ' ἐαυτόν,
- 27 ἔμερισθη, καὶ οὐ δύναται σῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. ²⁷ ἀλλ' οὐ
- δύναται οὐδεὶσ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη
- αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρόν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν
- 28 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. ²⁸ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται
- τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι,
- 29 ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· ²⁹ ὃσ δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα
- τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἔσται
- 30 αἰωνίον ἁμαρτήματοσ. ³⁰ ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. 31-35
- 31 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω Μτ 12,
46-50
- 32 στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸσ αὐτόν καλοῦντες αὐτόν. ³² καὶ ἐκά-
Λε 8, 19-21

11. εθεραπει|προσεπιπτεν|εκραζε|λεγοντα 12. εκ ποιησασι 13. και
απηλθ. : κ αι δε απ. 14. δωδεκα : κ add ονοσ και αποστολοουσ ονομασεν
15. εξουσιαν : add θεραπειειν τασ νοουσοσ και 16. ομ και ποιησ. τ.
δωδεκ. | τω σιμωνι ονομα 17. βοανεργασ 18. ου δυναται σταθηναι | κανανι-
την 19. ισκαριωτην 20. ερχονται 25. ου δυναται σταθηναι η οικ. εκειν.
26. μερισθη και ου : και μεμερισται, ου|σταθηναι 27. αλλ. : ομ | εισελ-
θων : κ ante εισ | τα σκευη του ισχυρ. εισελθων εισ τ. οικ. αυτου 28. τα
αμαρτ. τοισ υι. των ανθρωπ. | και αι : ομ αι | οσασ 29. αλλ ενοχ. εστιν
αιω. κρισωσ 31. ερχονται ουν οι αδελφοι και η μητ. αυτου | εσωτωτες,
κ σταντες | φωνουντες αυτου

θητο περι αυτων οχλος, και λεγουσιν αυτω· ιδου η μητηρ σου και οι αδελφοι σου και αι αδελφαι σου εξω ζητουσιν σε. ³³ και αποκρι- ³³ θεις αυτοις λεγει· τις εστιν η μητηρ μου και οι αδελφοι μου; ³⁴ και περιβλεψαμενος τους περι αυτων κυκλω καθημενος λεγει· ³⁴ ιδε η μητηρ μου και οι αδελφοι μου. ³⁵ ος αν ποιηση το θελημα ³⁵ του θεου, ουτος αδελφος μου και αδελφη και μητηρ εστιν.

IV.

Parabola de vario agro. Imagines lucernae, mensurae, seminantis ac messoris, grani sinapis. Sedatur tempestas.

¹⁻⁹ ^{Mt 13, 1-9} ^{Lc 8, 4-8} Και παλιν ηρξατο διδασκειν παρα την θαλασσαν. και 1
συναγεται προς αυτον οχλος πλειστος, ωστε αυτον εις πλοιον 2
εμβαντα καθησθαι εν τη θαλασση, και πας ο οχλος προς την 2
θαλασσαν επι της γης ησαν. ² και εδιδασκεν αυτους εν παρα- 2
βολαις πολλα, και ελεγεν αυτοις εν τη διδαχη αυτου· ³ ακουετε. 3
ιδου εξηλθεν ο σπειρων σπειραι. ⁴ και εγενετο εν τω σπειρειν ο ⁴
μην επεσεν παρα την οδον, και ηλθεν τα πετεινα και κατεφαγεν 4
αυτο. ⁵ και αλλο επεσεν επι το πετρωδες, οπου ουκ ειχεν γην 5
πολλην, και ευθυς εξανετειλεν δια το μη εχειν βαθος γης· ⁶ και ⁶
οτε ανετειλεν ο ηλιος, εκαυματισθη, και δια το μη εχειν ριζαν 7
εξηρανθη. ⁷ και αλλο επεσεν εις τας ακανθιας, και ανεβησαν αι ⁷
ακανθαι και συνεπιξαν αυτο, και καρπον ουκ εδωκεν. ⁸ και ⁸
αλλα επεσεν εις την γην την καλην, και εδιδου καρπον αναβαι-
νοντα και αυξανομενον, και εφερον εις τριακοντα και εις εξηκοντα
και εις εκατον. ⁹ και ελεγεν· ος εχει ωτα ακουειν, ακουετω. ⁹
¹⁰⁻³⁰ ^{Me 13,} ¹⁰⁻²³ ^{Lc 8, 9-15} ^{Es 4, 9} Και οτε εγενετο κατα μοναο, ηρωτων αυτον οι περι αυτον συν ¹⁰
τοις δωδεκα τας παραβολαο. ¹¹ και ελεγεν αυτοιο· μιν το ¹¹
μυστηριον δεδοται της βασιλειαο του θεου· εκεινοιο δε τοιο εξω ¹²
εν παραβολαιο παντα γινεται, ¹² ινα βλέποντεο βλέπωσιν και μη ¹²
ιδωσιν, και ακουοντεο ακουωσιν και μη συνιδωσιν, μηποτε επιστρέ-
ψωσιν και αφεθῃ αυτοιο. ¹³ και λεγει αυτοιο· ουκ οιδατε την ¹³
παραβολην ταυτην, και πωο πασασ τασ παραβολασ γνωσοοθε; ¹⁴
¹⁴ ο σπειρων τον λογον σπειρει. ¹⁵ ουτοι δε ειουν οι παρα την ¹⁴
οδον οπου σπειρεται ο λογοο, και οταν ακουσωσιν, ευθυο ερχεται ¹⁵
ο σατανασ και αφρει τον λογον τον εσπαρμενον εν αυτοιο. ¹⁶ και ¹⁶

32. περι : κ* προσ | οχλ. περι αυτ. | κ. λεγ. : ειπον δε | κ. αιδελφαι σου : ε κ om 33. και απκριθη αυτοιο λεγων | και οι : η οι 34. κυκλω : post περιβλεψαμ. 35. ε κ οο γαρ αν | αδελφη : add μου

IV, 1. συνηχθη | πλειστ. : πολυο | εμβαντ. εις το πλοι. | ησαν : ην 3. του σπειραι 4. τα πετει. του ουρανου 5. αλλο δε επ. | κ* επι τα πετρωδη | ευθωο 6. και οτε etc : ηλιοο δε ανατειλαντοο 8. και αλλο | κ αυξανομενα, ε αυξανοντα | κ εφερον | εις ter : εν ter 9. ελεγεν : add αυτοιο | οο εχει : ο εχων 10. οτε δε | ηρωτησαν | την παραβολην 11. δεδοται γινωαι το μυστηρ. | τα παντα 12. αφ. αυτοιο : add τα αμαρτηματα 14. κ αφρει 15. ευθωο | αιριε : κ αρπαζει | εν αυτοιο : εν ταιο καρδιαιο αυτων

- οὗτοι ὁμοίως εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ ὅταν ἀκού-
 17 σωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσι αὐτόν, ¹⁷ καὶ
 οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῦ ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσι, εἴτα γενομένης
 18 θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. ¹⁸ καὶ
 ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν
 19 λόγον ἀκούσαντες, ¹⁹ καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη
 τοῦ πλοῦτου καὶ αἱ περι τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συν-
 20 πνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. ²⁰ καὶ ἐκείνοι εἰσιν οἱ
 ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ
 παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα
 καὶ ἐν ἑκατόν.
- 21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λόγος ἵνα ὑπὸ τὸν Lc 8, 16
 μῶδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῆ; 11, 33
 22 ²² οὐ γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, εἰ μὴ ἵνα φανερωθῆ· οὐδὲ ἐγένετο Lc 8, 17
 23 ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. ²³ εἴ τις ἔχει ὕδα ἀκούειν, 12, 2
 ἀκουέτω. Mt 10, 26
- 24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρον με- Lc 8, 18
 25 τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. ²⁵ ὅς γὰρ ἔχει, 6, 28
 δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὅς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Mt 7, 2
Lc 8, 18
19, 26
Mt 13, 12
25, 29
- 26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἀνθρώπος
 27 βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, ²⁷ καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα
 καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡς οὐκ οἶδεν
 28 αὐτός. ²⁸ αὐτομάτῃ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτεν
 29 στάχυν, εἶτεν πλήρης σίτου ἐν τῷ στάχυϊ. ²⁹ ὅταν δὲ παραδοῖ
 ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ
 θερισμός.
- 30 Καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν 30-32
 31 τίνι αὐτῆν παραβολῇ θῶμεν; ³¹ ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὅς ὅταν Lc 13, 18
 σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν Mt 13,
 32 ἐπὶ τῆς γῆς, ³² καὶ ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μείζον 31-33
 πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι
 ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.
16. ουτ. εισιν ομοιωσ | ευθως 17. ευθως 18. αλλοι εισιν : ουτοι
 εισιν | επι : εισ | ουτοι εισιν : ε 1633. om | ακουοντες 19. τ. αιωνος
 τουτου | περι : κ* παρα | συμπνυ. | κ* συνπνιγει τον λογον και αι π. τα
 λοιπ. επιθυμ. εισπορευομεναι (κ* add συνπνιγουσιν τον λογον, prioribus
 per incuriam, ut puto, non deletis) 20. εκεινοι : ουτοι | εν ter : εν ter
 21. οτι : ε κ om | ο λυχν. ερχετ. | ινα etc : κ* υπο τον μωδιον τεθησαι
 η υπο | επι : κ υπο | τεθη vec : επιτεθη 22. ιαν μη ινα : ο ιαν μη | εισ
 φανερ. ελθη 24. προστ. υμιν : add τοις ακουουσιν 25. εχει pri : αν
 εχη 26. ωσ ιαν ανθρωπ. 27. εγερεται | ε κ βλαστανη 28. αυτοματ.
 γαρ | ιτεν bis : ιτα | ε κ πληρη σιτον 29. παραδω | ευθως 30. ελεγεν :
 κ* add αυτοις | πως : τινι | η εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην
 31. οσ ιταν : κ* om οσ, posteaque habet ο μικροτερον ον | μικροτεροσ |
 ον παντων etc : παντων των σπερματων οτι 32. γιν. παντ. τ. λαχαν.
 μειζων

Mt 13, 34

Καὶ τοιαῦται παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, 33 καθὼς ἠδύνατο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐ- 34 τοῖς, καὶ ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλεγε πάντα.

35-41

Le 8,

22-25

Mt 8,

23-27

Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· διελ- 35 θωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν 36 αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ' αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαίλαχ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλον 37 εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμῆσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ ἦν αὐτὸς 38 ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσῃ· 39 σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἀνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοὶ ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε 40 πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλή- 41 λους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἀνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V.

Daemoniacus nomine Legionis et sues. Iairi filia rediviva et mulier a sanguinis profluvio liberata.

3-20

Mt 8,

22-34

Le 8,

26-39

Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν 1 Γερασηνῶν. 2 καὶ ἐξελητόσ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθεὶς ὑπήν- 2 τησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, 3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασι, καὶ οὐδὲ ἀλύσει οὐκ- 3 ἐτι οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δεῖσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις 4 καὶ ἀλύσειν δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετριῖθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ 5 διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι ἦν κρᾶζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰη- 6 σοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κρᾶξας 7 φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρυζῶ σε τὸν θεόν, μὴ με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ 8 αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ 9 ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὀνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιῶν ὀνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ 10

34. τοιο μαθηταισ αυτου 36. και αλλ. δε : κ om δε | πλοιαρια | ησαν : ην 37. κ* μεγασ | ανεμον μεγαλη | τα δε κυματα | κ επεβαλεν | ωστε ηδ. γεμ. το πλ. (sic κ*) : ε ωστε αυτο ηδ. γεμ., κ* om 38. και αυτοσ ην | εν τη : επι τη | διεγειρουσιν 40. ειπεν : κc λεγει | κ om ουτως | πωσ ουν : κ ουπω 41. υπακουουσιν αυτω

V, 1. ε γαδαρηων, κc γεργασηων 2. εξελθοντι αυτω | ευθεωσ | απητησεν 3. εν τ. μνημειοισ | και ουτε | ε κ αλυσειν | om ουκει | ηδυ- νατο 4. αυτον ισχυεν | κ* om δαμασαι 5. εν τοισ ορεισ και εν τοισ μνημασι 6. ιδων δε 7. λεγει : ειπε 8. κ και ελεγ. αυτω 9. τι σοι ονομα | λεγ. αυτω : απκριθη λεγων | λεγων 10. αυτα : ε αυτουσ, κ αυτον

Nov. Test. ed. Tf.

5

- 11 ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. ¹¹ ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη
 12 χοίρων μεγάλη βοσκομένη· ¹² καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες·
 13 πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσελθωμεν. ¹³ καὶ
 ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
 εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
 εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ.
 14 ¹⁴ καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν
 15 καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστὶν τὸ γεγονός. ¹⁵ καὶ
 ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον
 καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονούντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λε-
 16 γῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. ¹⁶ καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδοῦτες
 17 πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. ¹⁷ καὶ ἤρξαντο
 18 παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. ¹⁸ καὶ ἐμ-
 βαιόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς
 19 ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾗ. ¹⁹ καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ·
 ἔπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς
 20 ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. ²⁰ καὶ ἀπῆλθεν,
 καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ
 Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.
 21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὸ πέραν ^{Mt 9, 1}
 πάλιν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασ- ^{Lc 8, 40}
 22 σαν. ²² καὶ ἔρχεται εἰς τὸν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, ²²⁻⁴³
 23 καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ²³ καὶ παρα- ^{Lc 8, 41-56}
 καλεῖ αὐτὸν πολλὰ, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ^{Mt 9, 18-25}
 24 ἵνα ἔλθῶν ἐπιθῆς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. ²⁴ καὶ
 ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συν-
 25 ἔθλιβον αὐτόν. ²⁵ καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη,
 26 ²⁶ καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ ²⁶
 παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ
 27 χεῖρον ἐλθοῦσα, ²⁷ ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ
 28 ὄχλῳ ὅπισθεν ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ²⁸ ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν
 29 ἄψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. ²⁹ καὶ εὐθὺς ἐξη-
 ράσθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἵαται
 30 ἀπὸ τῆς μίστιγος. ³⁰ καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγινούς ἐν ἑαυτῷ
 τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξεληθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν·
 31 τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων; ³¹ καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ

11. προς τα ορη | κς βοσκομενων 12. λεγοντες : praeem παντες οι δαι-
 μονες 13. και επιτρ. αυτ. ευθειας ο ιησους | ησαν δε ως διαχ. 14. οι
 δε βοσκοντ. τους χοιρους | απηγγειλαν | ε κ* και εξηλθον 15. κ* ηρ-
 χοντο | και ιματιομ. | λεγωννα 18. εμβαντος | ινα η μετ αυτου 19. ο
 δε ιησους ουκ αφ. | αναγγειλον | ο κυρ. σοι (κ post πεπ.) πεπ. : σοι ο κυρ.
 εποσησ 21. παλιν : ante εισ το περ. 22. και ιδου ερχεται 23. παρακα-
 λει | αυτη τας χειρας | οπως σωθη και ζησεται 25. γυνη τισι ετη δωδεκ.
 27. om τα | κ* οπισθεν 28. εαν αφωμ. κ. των ιματιων (κ του ιματιου)
 αυτ. : καν των ιματιων αυτου αφωμ. 29. ευθειας 30. ευθειας

αὐτοῦ· βλέπεισ τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεισ· τίς μου ἤφατο; ³² καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. ³³ ἡ δὲ ^{32 33} γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδὴν ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἤλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ³⁴ ὁ δὲ ³⁴ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιής ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. ³⁵ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ³⁵ ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; ³⁶ ὁ δὲ Ἰησοῦς παρ- ³⁶ ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. ³⁷ καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολου- ³⁷ θῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰακώβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. ³⁸ καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ ³⁸ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλὰ, ³⁹ καὶ ³⁹ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. ⁴⁰ καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ⁴⁰ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. ⁴¹ καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθα κύουμ, ⁴¹ ὃ ἔστιν μεθερμηνεύμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. ⁴² καὶ ⁴² εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἑτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλη. ⁴³ καὶ διεστειλατο αὐτοῖς ⁴³ πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI.

Iesus Nazarethi spernitur; instruit et ablegat apostolos. Herodes et Herodias. Iohannis baptistae nex. Cibatio quinque millium. Itio super mare. Aegroti tactu sanati.

¹⁻⁶ ^{Μτ 13,} ⁵³⁻⁵⁸ Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ¹ καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ² καὶ γενομένου σαβ- ² βάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσαντο, λέγοντες· πόθεν τούτω ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; ³ οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ³ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσήτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἰσκανδαλίζοντο ἐν ⁴ αὐτῷ. ⁴ καὶ ἐλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἐστιν προφήτης ⁴

^{1ο 4,} ²⁴ ^{1ο 4,} ⁴⁴

33. καὶ εἰδὴν | γυν. επ αὐτῇ 36. ο δε εἶπ. ευθεωσ ακουσασ 37. ουδενα αὐτω συνακολουθησαι | εἰ μη πετρον 38. ερχεται | om και post θορυβ. 40. αὐτ. δε : ο δε | παντας | το παιδιον : add ανακειμενον 41. κουμι | γεμραι 42. ευθεωσ | ετων : κ add ωσει | ευθυο sec : om 43. γνω

VI, 1. ερχεται : ηλθεν 2. εν τη συναγ. διδασκ. | οι πολλοι : ε κ om οι | ταυτα : κ add παντα | η δοθεισα αὐτω | ε οτι αι δυναμ. τοι δια τ. χειρ. αὐτ. γινονται, κ και αι δυν. αι τοιαυται (κc add αι) δια τ. χειρ. αὐτ. γινομεναι 3. om της ante μαριασ | και (κ add ο) αδελφ. : ad. δε | ιωσητος : κ ιωσηφ, ε ιωση 4. ελεγε δε αὐτ.

- ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἐαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ
 5 καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ⁵ καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν
 δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθίς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν.
 6 ⁶ καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.
 7 Καὶ περιήγεν τὰς κόμην κύκλῳ διδάσκων. ⁷ καὶ προσκαλεῖ-
 8 ται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ
 8 ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, ⁸ καὶ
 παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μὴδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον
 9 μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, ⁹ ἀλλὰ
 10 ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσθητε δύο χιτῶνας. ¹⁰ καὶ
 10 ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν
 11 ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. ¹¹ καὶ ὅς ἂν τόπος μὴ δεξῆται ὑμᾶς μὴδὲ
 12 ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν
 12 ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ¹² καὶ ἐξε-
 13 θόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοήσῃ, ¹³ καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλ-
 14 λον, καὶ ἤλειφον ἔλαιον πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευσεν.
 14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ
 15 ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ
 15 νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. ¹⁵ ἄλλοι
 16 δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλείας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς
 16 εἰς τῶν προφητῶν. ¹⁶ ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ
 ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἤγέρθη.
 17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην
 17 καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίπ-
 18 που τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. ¹⁸ ἔλεγεν γὰρ ὁ
 19 Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ
 20 ἀδελφοῦ σου. ¹⁹ ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν
 20 ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο. ²⁰ ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν
 21 Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει
 21 αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἠδέετο αὐτοῦ ἡκουε-
 22 καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις
 22 αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις
 καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, ²² καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς
 αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρσατο τῷ Ἡρώδῃ καὶ

4. εαυτου : αυτου | κ* om και ε. τ. συγγ. αυτ. | ε κ* συγγενεοισι | ε κ* om αυτου post συγγ. 5. ε κ ηδυνατο | ουδεμ. δυναμ. ποιησαι 6. εθυναμεις 8. αρωσιν | μη περ. μη αρτ. 9. αλλ | ε* ενδυσασθαι 11. οσ αν τοποσ εic : οσοι αν μη δεξονται | εic μαρτ. αυτοισ : add αμην λεγω υμιν, ανε-
 12. οτοτερον εσται οοδομοιο ηγομορροιο εν ημερα κρισειωσ η η πολαι κεινη 12. εκηρυξε. (κ* add αυτοισ) : εκηρυσοον | μετανοησωσι 14. εκ νεκρ. ηγερθη 15. δε prim : om | ε κ ηλιασ | ελεγον εκ : κ om | προφητησ : add εστιν | η ωσ εic 16. ελεγεν : ειπεν οτι | ιωαννην, ουτοσ εστιν' αυ-
 17. τοσ ηγερθη εκ νεκρων, κ* ουτοσ ιωαννησ ηγερθη (κ* ουτοσ ιωαννησ, αυτοσ ηγερθη) 17. εν τη φυλακη 20. ηπορει : εποιε 21. εποιε 22. κ* ελθουσης | αυτησ τησ : κ αυτου | ηρσατο : και αρσασθησ

τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἰτήσόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι· ²³ καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὅτι ὃ ἐὰν ²³ αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσου τῆς βασιλείας μου. ²⁴ καὶ ἐξελ- ²⁴ θούσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσῃμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κεφαλήν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. ²⁵ καὶ εἰσελθούσα εὐθὺς μετὰ ²⁵ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλεῖα ᾠτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξαυτῆς ὄψῃ μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. ²⁶ καὶ ²⁶ περιλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. ²⁷ καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ²⁷ ὁ βασιλεὺς σκεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ²⁸ καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν ²⁸ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτήν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτήν τῇ μητρὶ αὐτῆς. ²⁹ καὶ ἀκούσατες ²⁹ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤλθαν καὶ ἦραν τὸ πτώμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.

20-22
Lc 9, 10
Mt 14, 13
Io 6, 1

Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπή- ³⁰ γειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. ³¹ καὶ λέγει ³¹ αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. ³² καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον ³² τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. ³³ καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν ³³ αὐτοὺς πολλοί, καὶ περὶ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προσῆλθον αὐτούς.

34-44
Mt 14,
14-21
Lc 9, 11-17
Io 6, 5-13
Mt 9, 36
M, 1 00

Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολλὸν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, ³⁴ ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν ³⁴ αὐτούς πολλὰ. ³⁵ καὶ ἦδη ὥρας πολλῆς γινόμενης προσελθόντες ³⁵ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἦδη ὥρα πολλή· ³⁶ ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύμας ³⁶ ἀγροῦς καὶ κόμης ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. ³⁷ ὁ δὲ ἀπο- ³⁷ κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; ³⁸ ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ³⁸ ἔχετε; ἀπάγετε ἴδετε. καὶ γινόντες λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο

22. ο δε βασ. ειπ. : ειπεν ο βασιλ. | κ αιτησαι 23. οτι ο εαν : ο τι εαν | αιτησης : praem με 24. η δε εξελθουσα | αιτησομαι | του βαπτιστου 25. κ* ελθουσα | ευθεωσ | μοι δωσ εξαυτη 26. ε κ συνανακειμενους | αυτην αθετησαι 27. ευθεωσ | σκεκουλατωρα | ενεγκαι : ενεχθηναι 28. ο δε απελθων 29. ε κ ηλθον | αυτον : αυτο | εν τω μνημειω 30. παντα και οσα | και οσα εδιδ. 31. λεγει : ειπεν | εις : κς επ | αναπαυσεθε | ηνκαιρουσιν 32. εν πλωιω εις ερημ. τοπ. 33. υπαγοντας : add οι οχλοι | αυτους sec : αυτον | κ. προσηλθ. αυτους : add και συνηλθον προς αυτον 34. ειδεν : add ο ιησους | επ αυτοις | κ* om ωσ προβ. 35. γινόμενης | προσελθ. αυτω | λεγουσιν 36. τι (κ βρωματα τι) φαγωσιν : αρτους· τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν 37. διακοσ. δηναρ. | δωμεν 38. και ιδετε | γινοντες : κ* ελθοντες

- 39 ἰχθύας. ³⁹ καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντα συμπόσια συμ-
 40 πόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. ⁴⁰ καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί,
 41 κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πενήκοντα. ⁴¹ καὶ λαβὼν τοὺς πέντε
 ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγη-
 42 παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. ⁴² καὶ
 43 ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν· ⁴³ καὶ ἦσαν κλασμάτων δώ-
 44 δεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. ⁴⁴ καὶ ἦσαν οἱ
 φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.
 45 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ ⁴⁵⁻⁵²
 πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτοῦ ^{Μτ 14,}
 46 ἀπολθεῖ τὸν ὄχλον. ⁴⁶ καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ²²⁻²³
 47 ὄρος προσεύξασθαι. ⁴⁷ καὶ ὄψιας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν ^{10, 6, 11-21}
 48 μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. ⁴⁸ καὶ ἰδὼν
 αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος
 αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς
 περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς·
 49 ⁴⁹ οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν
 50 ὅτι φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀνέκραξαν· ⁵⁰ πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν
 καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει
 51 αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ⁵¹ καὶ ἀνέβη πρὸς
 αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισ-
 52 σοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο. ⁵² οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις,
 ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδιά πεπωρωμένη.
 53 Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρετ καὶ ⁵³⁻⁵⁶
 54 προσωρμίσθησαν. ⁵⁴ καὶ ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ^{Μτ 14,}
 55 ἐπιγνόντες αὐτὸν ⁵⁵ περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ²⁴⁻²⁶
 ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν,
 56 ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. ⁵⁶ καὶ ὅπου ἐὰν εἰσπορεύετο εἰς κώμας
 ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεισαν τοὺς ἀσθε-
 νοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
 αὐτοῦ ἄψονται· καὶ ὅσοι ἂν ἤψατο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

39. κ ανακλιθηναι 40. ανεπεσον | κατα bis : ανα 41. κ* και κλασσο
 τ. αρτ. εδιδου | τοις μαθητ. αυτου | παραθωσιν 43. κλασματων δωδ.
 κοφινουσ πληρησι 44. τ. αρτουσ : κ om | ε ωσει πενταν, κ ωσ πενταν.
 45. ευθωσ | κ εισ πλοι. | απολυση 48. και ειδεν | κ εναντ. ο ανεμ. | και
 περι 49. περιπατ. επι τ. θαλασο. | οτι φαντ. εστ. : φαντασμα εινα
 50. ειδον | ο δε etc : και ευθωσ 51. κ om εκ περισο. | εξισταντο : add
 και εθανμαζον 52. αλλην : ην γαρ | η καρδ. αυτων 53. διαπερ. ηλθον
 επι την γην γεννησαρετ | κ* προσωρμηθησαν 54. ευθωσ 55. περι-
 δραμοντες omisso και ση | περιχωρον | επι : κ εν | κ κραβακτοις, ε κραβ-
 βατοις | κ οπου ηκουσθη | οτι εκει εστιν 56. οπου αν | om εισ sec et
 tert | κ η εν ταιο | ετιθουν | αν : κ om | ηπτουτο

VII.

De lotione manuum et vana Pharisaeorum doctrina. Quae hominem pollutant.
Syrphoenissa. Sanatio surdi tardiloquique.

1-16
Mt 15,
1-11 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν 1
γραμματέων ἔλθόντες ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ. ² καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν 2
μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἐστὶν ἀνίπτουσιν, ἐσθίουσιν
τοὺς ἄρτους, — ³ οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν 3
μὴ πυκνὰ νύφονται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν
παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ⁴ καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτί- 4
σονται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρα-
τεῖν, βαπτισμὸς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων — ⁵ καὶ ἐπερω- 5
τῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διατί οὐ περιπα-
τοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,
ἄλλὰ κοιναῖς χερσίν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; ⁶ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· 6
καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέ-
γραπται ὅτι οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐ-
τῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. ⁷ μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες 7
διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. ⁸ ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ 8
θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. ⁹ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· 9
καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν
τηρήσητε. ¹⁰ Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν 10
μητέρα σου, καὶ· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευ-
τάτω. ¹¹ ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ 11
μητρὶ· κορβάν, ὃ ἐστὶν δῶρον, ὃ ἐὰν εἴξῃ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς, ¹² οὐκέτι 12
ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, ¹³ ἀκυροῦντες 13
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε. καὶ παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. ¹⁴ καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν 14
ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. ¹⁵ οὐδέν 15
ἐστὶν ἕξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενος εἰς αὐτὸν ὃ δύναται
κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν
τὰ κοινῶντα τὸν ἄνθρωπον. ¹⁷ Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον 17
ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολὴν.
¹⁸ καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι 18

17-23
Mt 15,
12-20

VII, 2. οτι κοιναῖο - εσθίουσιν : κοιναῖο - εσθιοντας | τοὺς ἄρτους (κ τον ἄρτον) : add μεμψαντο 3. πυκνα : πυγμα 4. απ αγορας | βαπτισονται : κ ραντισωντ. | χαλκιων : add και κλων 5. και prim : επετα | οι μαθητ. σου ου περιπατ. | κοιναῖο : ανιπτουσ 6. ο δε : add αποκριθαις | οτι καλῶς | προφητευσεν | om οτι ante ουτος 8. αφεντ. γαρ | ανθρωπων : add βαπτισμους ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα πολλα ποιεῖτε 10. μωσῆς 12. και ουκετι | τ. πατρι αυτου η τ. μητρ. αυτου 13. τοιαυτα : κ post πολλα 14. παλιν : παντα | ε κ ακουετε | μου : κ om | παντες : κ om | ε κ συνετε 15. εις : κ* επ | αυτον κοινῶσαι | τα εκπορ. απ αυτου | εστ. τα : praem κεινα 16. ει τις εχει οσα ακουειν ακουετω 17. εισηλθον | om τον | περι της παραβολης 18. κ οπω νοεῖτε

πάν τὸ ἔσωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται
 19 αὐτὸν κοινῶσαι, ¹⁹ ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν
 ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρώνα ἐκπορεύεται, καθα-
 20 ρίζων πάντα τὰ βρώματα; ²⁰ ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου
 21 ἐκπορευόμενον, ἐκείνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ²¹ ἔσωθεν γὰρ ἐκ
 τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται,
 22 πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, ²² μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος,
 ἀσελγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη·
 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄν-
 θρωπον.

24 Ἐκείθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὄρια Τύρου. καὶ ²⁴⁻³⁰
 εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἠθέλησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη ^{Μτ 15, 21-22}
 25 λαθεῖν· ²⁵ ἀλλὰ εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ
 θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθούσα προσέπεσεν πρὸς
 26 τοὺς πόδας αὐτοῦ· ²⁶ ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινικίσσα τῷ
 γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγα-
 27 τρὸς αὐτῆς. ²⁷ καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ
 τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς
 28 κυναρίοις βαλεῖν. ²⁸ ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε·
 καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψυγίων
 29 τῶν παιδιῶν. ²⁹ καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε,
 30 ἐξελέλυθεν ἐκ τῆς θυγατρὸς σου τὸ δαιμόνιον. ³⁰ καὶ ἀπελθούσα
 εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην
 καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὄριων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος ^{Μτ 15, 29}
 εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὄριων Δεκαπό-
 32 λεωσ. ³² καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιάλον, καὶ παρα-
 33 καλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. ³³ καὶ ἀπολαβόμενος
 αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους εἰς τὰ
 34 ὄτια αὐτοῦ καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, ³⁴ καὶ ἀνα-
 βλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφραθά, ὃ
 35 ἐστίν διανοιχθῆτι. ³⁵ καὶ ἠνοιγήσαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ εὐθὺς
 36 ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. ³⁶ καὶ
 διαστειλαιο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλ-

18. κομ εισ τ. ανθρωπ. | κ ον κοινοι τον ανθρωπ. 19. καθαριζον 21. μοι-
 χεiai πορν. φονοι 22 κλοπαι 24. και εκειθ. αναστ. | μεθ ορια | τυρου :
 add και σιδωνος | εισ την οικιαν | ηδελεν | ηδυνηθη 25. αλλα etc :
 ακουσασα γαρ γυνη | κ ομ αυτης | ελθουσα 26. ην δε η γυνη | συρο-
 φοινικισσα | εκβαλλη 27. κ. ελεγεν : ο δε ιησους ειπεν | καλον εστι | βαλειν
 τ. κυναρ. 28. και γαρ τα κυν. | κ* αποκατω | εσθιει 29. το δαιμ. εκ
 της θυγατρ. σου 30. κ αυτης | ευρε το δαιμ. εξεληλυθ. και την
 θυγατερα βεβλημενην επι της κλινης 31. τυρου και σιδωνος ηλθε |
 εισ : προσ 32. κωφον μογιαλ. | κ* τας χειρας 33. κατ ιδι. απο τ.
 οχλ. | τους δακτ. αυτου 34. κ εφραθα 35. και ευθεωσ δινοιχθησαν |
 ευθυς : ομ 36. λεγωσιν : ειπωσιν | αυτοσ αυτοισ

Mt 15, 30¹ λετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. ³⁷ καὶ ὑπερπερισσῶς ³⁷ ἐξεπλήρυσοντο λέγοντες· καλῶς πάντα πεποιήκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν.

VIII.

Satiatur quattuor millia. Ostentum caeleste recusatur. Fermentum Pharisaeorum. Caecus Bethsaida. Iudicia de Christo. Calamitatum Christi et sectatorum eius necessitas.

¹⁻⁹ ^{Mt 15,} ²²⁻²⁹ ^{Mc 6,} ²⁴⁻⁴⁴ Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος καὶ 1
¹ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει 2
² αὐτοῖς· ² σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἦδη ἡμέραι τρεῖς προσ- 3
³ μένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. ³ καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐ- 4
⁴ τοὺς νήστις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ τινες 4
⁴ αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἦκασιν. ⁴ καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθη- 4
⁴ τὰὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τοῦτους δυνήσεται τίς ὡς χορτάσαι ἄρτων 5
⁵ ἐπ' ἐρημίας; ⁵ καὶ ἠρώτα αὐτοῦ· πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ 5
⁵ εἶπαν· ἑπτὰ. ⁶ καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· 6
⁶ καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους ἐνχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδον 6
⁶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκεν τῷ ὄχλῳ. 7
⁷ καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλόγησας αὐτὰ παρέθηκεν. ⁸ καὶ 7 8
⁸ ἔφαγον καὶ ἔχορτάσθησαν, καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ 9
⁹ σφυριδῶν. ⁹ ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτοῦς. 9
^{Mt 15, 39} Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 10
¹¹⁻¹³ ^{Mt 16, 1-4} ἦλθεν εἰς τὰ μέρη *Δαλμανουθά*. ¹¹ καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι 11
¹¹ καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ 11
¹¹ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. ¹² καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύ- 12
¹² ματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν 12
¹² εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. ¹³ καὶ ἀφείσεν αὐτοῦς πάλιν 13
¹³ ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. 13
¹⁴⁻³¹ ^{Mt 16,} ⁵⁻¹² Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ 14
¹⁴ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. ¹⁵ καὶ διστέλλετο αὐτοῖς λέγων· 15
¹⁵ ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης 15
¹⁵ Ἡρώδου. ¹⁶ καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ 16
¹⁶ ἔχομεν. ¹⁷ καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους 17
¹⁷ οὐκ ἔχετε; οὐπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν

36. αυτοι : om 37. και τους αλαλ.

VIII, 1. πάλιν πολλ. : παμπολλου | προσκαλ. ο ἰησους τ. μαθητ. αυτου 2. ημερας τρεις 3. νηστις | κ. τινες : τιν. γαρ | απο : om | ε προσουσιν 4. αυτω : κ om | οτι ποθεν : ε ποθεν, κ και ειπαν ποθεν 5. επηρωτα | κ αρτ. εχετε | ειπον 6. παραγγειλε | παραθωσει 7. ειχον | αυτα : om | παραθηκεν : ειπε παραθειναι και αυτα (κ* παρατιθειναι και ταυτα) 8. και εφωγ. (κ add παντες) : εφωγ. δε | κ τα περισσ. | κ σφυριδας 9. ησαν δε : add οι φαγοντες | ωσ : κ om 10. ευθως | ηλθεν : κ* add ο ιησους 11. συζητειν | σημειον : κ add ιδειν 12. σημει. επιζητει 13. εμβας πάλιν εἰς τὸ πλοῖον 16. πρ. ἀλλήλους : add λεγοντες 17. κ. γνοου : ε κ* add ο ιησους | οτι πεπωρωμ.

- 18 καρδίαν ὑμῶν; ¹⁸ ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὅσα ἔχοντες
 19 οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, ¹⁹ ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα
 εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, καὶ πόσους κοφίλους κλασμάτων πλή-
 20 ρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. ²⁰ ὅτε καὶ τοὺς ἑπτὰ εἰς
 τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σφυρίδων πληρώματα κλασμάτων
 21 ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτὰ. ²¹ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὕτω συνιέτε;
 22 Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν,
 23 καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. ²³ καὶ ἐπιλαβόμενος
 τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ
 πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπρώτα
 24 αὐτὸν εἶ τι βλέπει. ²⁴ καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν· βλέπω τοὺς ἀν-
 25 θρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. ²⁵ εἶτα πάλιν
 ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεπεν
 26 καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶς ἅπαντα. ²⁶ καὶ ἀπ-
 ἔστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰς τὴν κώμην εἰσελθῆς.
 27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας ²⁷⁻³⁰
 Καισαρίας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπρώτα τοὺς μαθη- ^{MI 16, 12-20}
 τὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; ^{Le 9, 18-21}
 28 ²⁸ οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, καὶ
 29 ἄλλοι Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἰς τῶν προφητῶν. ²⁹ καὶ αὐτὸς
 ἐπρώτα αὐτοὺς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ
 30 Πέτρος λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστός. ³⁰ καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς
 31 ἵνα μηδεὶν λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. ³¹ Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ³¹⁻³³
 ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆ- ^{MI 16, 31-23}
 ναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων ^{Le 9, 22}
 32 καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. ³² καὶ
 παρηρησίε τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν
 33 ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ³³ ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθη-
 τὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ,
 ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
 34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ³⁴⁻³⁸
 εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ^{MI 16, 24-27}
 ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. ³⁵⁻²⁶

18. βλέπετε; — ακουετε, (sed Wtst -στε;) και — μνημον.; οτε | κ* om και ante ατα 19. om και ante ποσουσ | κοφιν. πληρεις κλασμ. 20. οτε και : οτε δε | τουσ επτα : κ add αρτουσ | κ. λεγουσιν : οι δε ειπον 21. ουπω : πως ου 22. ε κ* ερχεται 23. εξηγαγεν 24. ελεγεν : κ* ειπεν | οτι ωσ etc : εσ ωσ δενδρα περιπατουντας 25. κ. διεβλεψ. : και ποιεσεν αυτον αναβλεψαι | αποκατεσταθη | και ενεβλεπεν, κ* κ. εβλεπεν | ε κc τηλαυγωσ | απαντας 26. αυτον : κ post οικον | τον οικον | μηδε εις την κωμην εισελθῆσ μηδε ειπῆσ τινη εν τη κωμη 27. καισαρειασ 28. ειπαν : απεκριθησαν | om αυτω λεγοντας οτι | ηλιαν | οτι εις : ενα 29. επηρ. αυτουσ : λεγει αυτοισ | αποκριθ. δε | ο χριστουσ : κ add ο υιοσ του θεου 31. υπο : απο | om των ante αρχιερ. et ante γραμματ. 32. αυτον : ε κ ante ο πετρ. 33. τω πετρω | και λεγει : λεγων 34. οστισ : κ ει τισ | ακολουθειν : ε κ ελθειν | κ τ. σταυρ. εαυτου

Mt 10, 39
Lc 17, 33 35 ὅς γὰρ ἐὰν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὅς δ' ἂν 35
• 10, 29 ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει
αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδοῦσαι τὸν κόσμον ὅλον 36
καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ δοῖ ἄνθρωπος ἀντάλ- 37
Mt 10, 32
Lc 12, 9 λαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 ὅς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῆ με καὶ τοὺς 38
ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ
Mt 16, 29
Lc 9, 27 δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. (IX.) 1 καὶ 1
ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες ὧδε τῶν ἐσθηκῶτων
οἵτινες οὐ μὴ γενέσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

IX.

Transfiguratio; Elias. Christus sanat daemonicum non sanatum ab apostolis. Messiae moriendum esse. Discipulorum ambitio et infans. Offensionum pericula; salitura ignis.

Mt 17, 1-8
Lc 9, 28-36 2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον 2
καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος 3
ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, 3
καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα γραφεὺς 3
ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. 4 καὶ ὤφθη αὐτοῖς 4
Ἑλίας σὺν Μωϋσεί, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. 5 καὶ 5
ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς 5
ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεὶ μίαν 6
καὶ Ἑλείᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ ἔδει τί ἀποκριθῆ· ἐκφοβοὶ γὰρ ἐγένε- 6
• 2 Pe 1, 17 ροντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο 7
φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε 7
αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ 8
9-11
Mt 17, 9-12 9 τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. 9 Καὶ καταβαίνοντων αὐτῶν ἀπὸ 9
Lc 9, 36-42 τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδεὶ ἄ εἶδον διηγῶνται, εἰ 9
μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 καὶ τὸν 10
λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συζητούντες τί ἐστὶν τὸ ἐκ νεκρῶν 10
ἀναστῆναι. 11 καὶ ἐπρωτῶτων αὐτὸν λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ Φαρι- 11
• Mt 4, 4
(2, 22) 11 σαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἑλείαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον; 12 ὁ δὲ 12
ἔφη αὐτοῖς· Ἑλίας ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα. καὶ

85. ὁς γὰρ ἀν|ἀπολοση|ουτος σωσ. αυτ. 86. ὠφελησει|κ* ανθρωπος|
σαν κερδοση, item καὶ ζημιωθη 87. η τι δωσει ανθρωπ. 38. γὰρ ἀν
IX, 1. ε κ τιν. των ὧδε ἐσθηκ. (κ ἐσθηκων) 2. μεθ ημερ. | κ
υψηλ. λιαν 3. εγενοντο | λιαν : add ὡς χιων | ουτως : om 4. ε κ ηλιασ |
ε μωσει, κ μωυση | ε συλλαλουντ., κ λαλουντες 5. ραββι | σκηνας τρεις |
μωσει 6. αποκριθη (κ απεκριθη) : λαληση | ησαν γαρ εκφοβοι 7. ηλθε
φωνη | νεφελος : add λεγουσα | αυτου ακουετε 8. αλλα : κ ει μη 9. κατα
βαινοντ. δε | διηγωσαντ. α ειδον | ει μη (sic κ*) : κ* om 10. συζητ.
11. om οι φαρισ. και | ε κ ηλιαν 12. εφη : αποκριθεισ ειπεν | ε κ ηλιασ.
Practerea ε κ add μεν | κ* πρωτος | κ* αποκαταστανει, ε αποκαθιστα

- πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθη καὶ
 13 ἐξουθενωθῇ. ¹³ ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλείας ἐλήλυθεν, καὶ
 ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
 14 Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ ¹⁴⁻²⁹
 15 αὐτοῦ καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας πρὸς αὐτούς. ¹⁵ καὶ εὐθὺς ^{Mt 17, 14-21}
 πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ^{Lc9,37-42}
 16 ἠσπάζοντο αὐτόν. ¹⁶ καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· τί συζητεῖτε πρὸς
 17 αὐτούς; ¹⁷ καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἰς ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε,
 18 ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον, ¹⁸ καὶ ὅπου
 εἶεν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας
 καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν,
 19 καὶ οὐκ ἴσχυσαν. ¹⁹ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· ὦ γενεὰ
 ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;
 20 φέρετε αὐτὸν πρὸς με. ²⁰ καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ
 ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν
 21 ἐπὶ τῆς γῆς ἐκύλιετο ἀφρίζων. ²¹ καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα
 αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν·
 22 ἐκ παιδιότητος. ²² καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς
 ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλὰ εἴ τι δύνη, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-
 23 χτισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. ²³ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνη; πάντα
 24 δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. ²⁴ εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου
 25 ἔλεγεν· πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. ²⁵ ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
 ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ
 λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι,
 26 ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσελθῆς εἰς αὐτόν. ²⁶ καὶ κράξας
 καὶ πολλὰ σπαραξας ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσαύτῃ νεκρός, ὥστε
 27 τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. ²⁷ ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας
 28 τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. ²⁸ καὶ εἰσελθόντος
 αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν·
 29 ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ²⁹ καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
 τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.
 30 Κάκειθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ³⁰⁻³²
 31 οὐκ ἤθελον ἵνα τις γνοῖ· ³¹ ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ^{Mt 17, 22}
^{Lc9,43-45}

12. ἀνθρώπου, ἵνα - εξουθενωθη 13. οτι: κ* om | ηθελησαν 14. ελθων
 et ειδεν | συζητ. | προς αυτου (κ* αυτ.): αυτοις 15. ευθως | ιδων
 et εξεθαμβηθη 16. αυτου: τουσ γραμματεισ | κ* προς αυτουσ 17. και
 αποκριθεισ εἰς εκ τ. οχλ. ειπαν 18. οπου αν | ρησαι αυτον | τουσ
 οδοντ. αυτου | ειπον 19. αυτοις: αυτω | κ προς με 20. ευθως id-
 que ante το πνευμ. | εσπαραξεν 21. ωσ: κς εξ ου | om εκ 22. αυτον:
 post πολλாகισ | αλλ | δυνασαι 23. ει δυνασαι πιστευσαι 24. ευθου:
 κ* και, ε και ευθως | μετα δακρυων ελεγε· πιστευω κυριε 25. ο οχλ.:
 om ο | το πνευμα το αλαλ. και κωφον | εγω: κ* om | σοι επιτασσω
 26. κραξαν et σπαραξαν | ε κ* σπαραξ. αυτον | om τουσ 27. της χειρ.
 αυτου: αυτον της χειρ. 28. και εισελθοντα αυτον | σπηρωτ. αυτ. και
 ιδιαν 29. εν προσευχη: add και νηστεια 30. και εκειθεν | γνω

καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ νῖος τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. ³² οἱ δὲ ἤγνουν τὸ ῥῆμα, καὶ ³³ ἐφοβούντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

³³⁻³⁷
Mt 18, 1-5
Lc 9, 46-48 Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γερόμενος ³³ ἐπρωῖτα αὐτοῦ· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; ³⁴ οἱ δὲ εἰσώπων· ³⁴ πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. ³⁵ καὶ ³⁵

^{18, 43} καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις θέλει πρώτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. ³⁶ καὶ ³⁶

Mt 10, 40
Lc 9, 49 αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· ³⁷ ὃς ἂν ἐν τῶν παιδιῶν τούτων δεῖχται ἐπὶ ³⁷ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχεται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστειλαντά με. ³⁸ Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· ³⁸

³⁸⁻⁴⁰
Lc 9, 49 διδάσκαλε, εἶδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. ³⁹ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γὰρ ἐστὶν ³⁹

ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ θυγήσεται ταχὺ κακολογήσάι με· ⁴⁰ ὃς γὰρ οὐκ ἐστὶ καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. ⁴⁰

Mt 10, 42 ⁴¹ ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ἕνα ἐκ τῶν μικρῶν τούτων τῶν Χριστοῦ ἐστί, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθόν αὐτοῦ. ⁴² Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν ⁴²

⁴²⁻⁴⁷
Mt 18, 6-9
Lc 17, 2 πιστευόντων, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περικίταται μύλος ὀνικὸς Mt 5, 30 περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. ⁴³ καὶ ⁴³

εἰς σκανδαλίσει σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοπον αὐτήν· καλὸν ἐστὶν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἀσβεστον. ⁴⁵ καὶ εἰς τὸ πῦρ σου ⁴⁵

σκανδαλίσει σε, ἀπόκοπον αὐτόν· καλὸν ἐστὶν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. Mt 5, 29 ⁴⁷ καὶ εἰς τὸ ὄφθαλμὸς σου σκανδαλίσει σε, ἐκβάλε αὐτόν· καλὸν ⁴⁷

εἶς ἐστὶν μονόφθαλμος εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ εἰς τὸ πῦρ σου σβέννυται. ⁴⁸ ὅπου ὁ σκώληξ ⁴⁸ εἰς τὸ πῦρ σου σβέννυται. ⁴⁹ πᾶς γὰρ πυρὶ ⁴⁹

31. μετ. τρ. ημ. : τη τριτη ημερα 33. ηλθεν | καπαρναουμ | προς εαν-
τουο διελογιζεσθε 34. κ τισ μειζ. εστιν 37. οο εαν εν των τοιουτ.
παιδι. | και οο αν (κ om αν) : κ. οο εαν | κ δεχεται, ε δεχεται 38. εφη :
απεκριθη δε | ο ιω. : add λεγων | εν τω : ε (non ε) om εν | οο ουκ ακολ.
ημιν : κ om | εκωλυσαμεν | ηκολουθει : ακολ. 40. ε (non ε) υμων υπ.
μωων 41. αν : κ εαν | εν τω ονοματ. | μου : κc om | χριστου : κ* εμον
(sic) | οτι sec : om 42. om τουτων | πιστευοντ. εις εμε | λιθος μυλικος
43. σκανδαλιζει | καλ. σοι εστι | εις τ. ζω. εισελθ. | απελθ. : κ* εισελθ. |
κc om εις το πυρ το ασβεστ. 44. οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα
και το πυρ ου σβεννυται 45. κ σκανδαλιζει | καλ. εστ. σοι | εισελθεις :
κ post ζωην | χωλον : κ κυλλον η χωλ. | βληθηται : κ post εις τ. γεννν. |
εις τ. γεννναν : add εις το πυρ το ασβεστον 46. οπου ο σκωληξ αυ-
των ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 47. καλον σοι εστι | ε. τ. γε-
ενναν : add του πυρσο 49. κ εν πυρι

50 ἀλισθήσεται. ⁵⁰ καλὸν τὸ ἄλα· ἐὰν δὲ τὸ ἄλα ἄγαλον γένηται, ^{Mt 5, 13}
 ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῦ ἄλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ^{Lo 14, 34}
 ἀλλήλοισ.

X.

Responsio de repudio. Infantes admissi. Iuvenis dives divitiarumque pericula. Discipulorum praemia. Messiae mors. Ambitio filiorum Zebedaei. Bartimaeus caecus.

- 1 Καὶ ἐκείθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας καὶ ^{Mt 11, 1-9}
 πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συναγορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν,
 2 καὶ ὡς εἶδοι πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. ² καὶ προσελθόντες οἱ
 Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτόν εἰ ἔξοστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολύσαι,
 3 πειράζοντες αὐτόν. ³ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν
 4 ἐνετείλατο Μωϋσῆς; ⁴ οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον ^{Deut 24, 1}
 5 ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολύσαι. ⁵ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
 πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
 6 ⁷ ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· ⁷ ἔνε- ^{Gen 1, 27}
 κεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μη-
 8 τέρα αὐτοῦ, ⁸ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι
 9 εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σὰρξ. ⁹ ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος
 10 μὴ χωρίζεται. ¹⁰ καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου
 11 ἐπηρώτων αὐτόν. ¹¹ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα ^{Mt 5, 32}
 12 αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· ¹² καὶ ἐὰν αὕτη ^{Lo 16, 18}
 ἀπολύσῃσιν τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.
 13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδιὰ ἵνα ἄψῃται αὐτῶν· οἱ δὲ μα- ¹³⁻¹⁶
 14 θηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. ¹⁴ ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤγα- ^{Mt 19,}
 νάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδιὰ ἔρχεσθαι πρὸς με, ¹³⁻¹⁵
 μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ^{Lo 18,}
 15 ¹⁵ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἂν μὴ δεξῆται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς ¹³⁻¹⁷
 16 παιδίον, οὐ μὴ εἰσελθῇ εἰς αὐτήν. ¹⁶ καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ
 κατευλόγει, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.
 17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμῶν εἰς καὶ ¹⁷⁻²⁷
 γονυπετήσας αὐτόν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ^{Mt 19,}
 18 ἵνα ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω; ¹⁸ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί ¹⁶⁻²⁶
 19 με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ θεός. ^{Lo 18,}
¹⁸⁻²⁷

49. αλισθησεται : add και πασα θνσια αλι αλισθησεται 50. το αλασ ter

X, 1. κακειθεν | και περαν : δια του περ. | συμπορ. 2. επρωτησαν 3 et 4. μωσησ 4. ειπον | μωσησ επετρεψε 5. και αποκριθεισ ο ηρσουσ 6. επ. αυτουσ ο θεουσ 7. μητερ. αυτου : om αυτου Praterea add και προσκολληθησεται προυσ την γυναικα αυτου 8. κ σαρξ μια 10. εισ etc : εν τη οικια | οι μαθητ. αυτου | περσι τουτου (κ τουτων) : περσι του αυτου | επρωτησαν 11. οσ εαν 12. και εαν γνησ απολυση του ανδρα αυτησ και γαμηθη αλλω 13. αυτων αφηται | κ επετιμωσαν | τ. προσφερουσιν : κ αυτουσ 14. ε κ και μη 15. οσ εαν 16. κ. εναγκ. αυτ. τιθεισ τασ χειρ. επ αυτα ηυλογει αυτα

Et 20, ἐπιτολὰς οἰδας· μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψης, μὴ
 12-16 ψευδομαρτυρήσης, μὴ ἀποστερήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
 τὴν μητέρα σου. ²⁰ ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα 20
 ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ²¹ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ 21
 ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἔν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις
 πώλησον καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,
 καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ²² ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν 22
 λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. ²³ καὶ περιβλεψάμενος 23
 ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δύσκολος οἱ τὰ χρή-
 ματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. ²⁴ οἱ δὲ 24
 μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν
 ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν
 βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· ²⁵ εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ 25
 τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ραφίδος διαλθεῖν ἢ πλοῦσιον εἰς τὴν βασιλείαν
 τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. ²⁶ οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσαντο λέγοντες 26
 πρὸς ἑαυτούς· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ²⁷ ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ 27
 Ἰησοῦς λέγει· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῶ·
 πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.

28-31 Ἦρξάτο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα 28
 Mi 19, καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. ²⁹ ἔφη ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς 29
 27-30 ἔστιν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ
 Le 18, πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,
 28-30 εἰ μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας 30
 καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς
 μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶναι αἰώνιον.

³¹ πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. 31
 32-34 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν 32
 Mi 20, προάγων αὐτούς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες
 Le 18, ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς
 31-33 λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, ³³ ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς 33
 Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρ-
 χιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ
 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, ³⁴ καὶ ἐμπαΐξουσιν αὐτῷ 34

19. κ* om μη μοιχ., κ* post μη φον. pon | σου sec : om 20. εφη : απο-
 κριθεις ειπεν 21. εν σοι υστερ. | ακολ. μοι : add αρas τον σταυρον
 23. κ* ελεγεν 24. δυσκ. εστιν : add τουσ πεποιθτας επι τοις χρημασιν
 25. κ om της pri et sec | τρυμ. : κ* τρηματος | διελθ. : κ εισελθ. 26. προς
 αυτουσ : κ πρ. αυτον 27. εμβλεψ. δε | λεγει : κ ειπεν | αλλ ου πα. τω
 θεω | δυνατα εστι 28. Και ηρξατο ο πετρ. λεγ. αυτω | ε κ ηκολουθη-
 σαμεν | σοι : κ add τι αρα σται ημιν 29. εφη (κ add αυτω) ο ιησ. :
 αποκριθεισ δε ο ιησ. ειπεν | ε κ η πατ. η μητερ. | η τεκνα : praem η γυναικα |
 κ* om ενεκ. εμου και | ενεκεν sec : om 30. απολαβη | κ* om οικιασ usque
 μετ. διωγμων (κ* supplet usque τεκνα, rell κ* add) | κ* και μητερα, κ* και
 πατερα και μητερα 31. κ om οι 32. οι δε ακ. εφ. : και ακολουθουντ.
 εφοβουντο 33. κ* om και τοιο γραμμ.

καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν,
καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

- 35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰακώβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ ³⁵⁻⁴⁰
Ζεβεδαιῶν, λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὁ εἶν αὐτῷ-
36 σωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. ³⁶ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετέ με
37 ποιήσω ὑμῖν; ³⁷ οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἰς σου ἐκ
δεξιῶν καὶ εἰς σου ἐξ ἄριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.
38 ³⁸ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε
39 πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι
39 βαπτισθῆναι; ³⁹ οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
40 βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε. ⁴⁰ τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ
ἐνωπύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἵτοίμασται.
41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου ⁴¹⁻⁴⁵
42 καὶ Ἰωάννου. ⁴² καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς· οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύου-
43 σιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. ⁴³ οὐχ
οὕτως δὲ ἔστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν
44 ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, ⁴⁴ καὶ ὅς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι
45 πρῶτος, ἔσται πάντων δούλος. ⁴⁵ καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.
46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερουσόα. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ ⁴⁶⁻⁵²
Ἱερουσόα καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου
47 Βαρτιμαῖος, τυφλὸς προσαιτήσας, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. ⁴⁷ καὶ
ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνόσ ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ
48 λέγειν· υἱὲ Δαυιδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. ⁴⁸ καὶ ἐπετίμων αὐτῷ
πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυιδ,
49 ἐλέησόν με. ⁴⁹ καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. καὶ
φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε.
50 ⁵⁰ ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν
51 Ἰησοῦν. ⁵¹ καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέλεις
52 ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ραββονί, ἵνα ἀναβλέψω. ⁵² ὁ

34. και εμπτυσ. (κ* -ουσι) αυτω: post και μαστιγ. αυτ. pon | κ. αποκτεν. αυτον | τη τριτη ημερα 35. κ* παραπορευοντ. | om αυτω post λεγοντ. | κ* αιτησομεν | σε: om 36. με ποιησω: ποιησαι με 37. ειπον | εκ δεξι. σου | αριστ.: ε κ ενωπυμων 38. η το 39. ειπον | το μεν ποτηρ. 40. η εξ: και εξ | ενωπυμων: add μου | ητοιμασται: κ* add υπο του πατροσ μου 41. κ και περι 42. και πρ. α. ο (κ* om) ησ. : ο δε ησ. προσκ. αυτουσ | οι μεγ. αυτ.: κ οι βασιλεισ 43. εστιν: εσται | οσ εαν θελ. γενεσθ. μεγ. εν υμιν | εσται: κ εστω | διακον. υμων 44. υμ. γεν. πρ.: κ εν υμιν ειναι πρωτ. 46. ε κ εισ ιεριχω | απο ιεριχω | om ο ante υιοσ | ο τυφλοσ | προσαιτησ (κ και πρ.): προσαιτων post οδον 47. ε κ ναζω- ραιουσ | ο υιοσ δαβιδ 48. δαβιδ 49. ειπεν αυτον φωνηθησαι | εγειραι 50. αναπηδ.: αναστασ 51. κ. αποκρ. λεγει αυτω ο ησ. | τι θελ. ποιησω σοι | ραββονι

δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὑπάγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI.

Solemnis ingressio. Imprecatio ficus. Purgatio templi. De fide, precibus et placabilitate. De baptismo Iohannis.

1-10

Mt 21,

1-11

Lc 19,

28-28

Io 12,

12-15

Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσόλυμα καὶ εἰς Βηθανίαν πρὸς 1
τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ² καὶ 2
λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ
εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ'
ὄν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐπω κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.
³ καὶ εἰς τὴν κώμην εἶπη· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἶπατε· ὁ κύριος αὐτοῦ 3
χρεῖαν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὡδε. ⁴ καὶ ἀπῆλθον 4
καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμ-
φρόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. ⁵ καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλεγον 5
αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; ⁶ οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς 6
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. ⁷ καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον 7
πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ
ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. ⁸ καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν 8
εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. ⁹ καὶ 9
οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον· ὡσαννὰ, εὐλογη-
μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· ¹⁰ εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη 10
βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυεὶδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

(Mt 21, 17)

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψά- 11
μενος πάντα, ὅψθ' ἦδη οὐσση τῆς ὄρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν
μετὰ τῶν δώδεκα.

12-14

Mt 21, 18-22

Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίως ἐπεὶ 12
ῥασεν. ¹³ καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν 13
εἰ ἄρα τι εὐρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἔλθων ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ
φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. ¹⁴ καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν 14
αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι· καὶ
ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15-18

Mt 21,

12-14

Lc 19,

45-48

Io 2, 16-17

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερουσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν 15

52. κς και ο ιησουσ | ευθως | αυτα : τα ιησουσ

XI, 1. εἰς ἱερουσαλημ | ε κ εἰς βηθφαγα και (κ add εἰο) βηθανιαν
2. κ* om την κατεν. υμων | ευθως | ουδεις ανθρωπων (omisso ουπω) |
κ εκαθισεν | λουσαντε αυτον αγαγετε 3. ε κ ειπατε οτι | ευθως |
αποστελει | παλιν : om 4. απηλθον δε 6. ειπον | ειπεν : εντειλατο
7. φερουσιν : κ* αγοουσιν, ε ηγαγον | επεβαλον | τα ιματια αυτων :
κ* αυτων τα ιματ. chaque ante αυτα | κ εκαθισαν | επ αυτα 8. πολλοι
δε | στοιβαδας | κοψ. εκ τ. αγρ. : εκοπτον εκ των δενδρων και εστρω-
ντων εἰς τὴν ὁδον 9. εκραζον : add λεγοντες | ωσαννα 10. βασιλεια :
add εν ονοματι κυριου | δαβιδ 11. εἰς ἱεροσολ. : add ο ιησουσ | και εἰς
το ιερ. | οψιασ 12. κ* om επειρασεν 13. συκην : κ add μιαν | om απο-
κρισει τι | ου γαρ ην καιρος συκων 14. αποκριθεισ : add ο ιησουσ |
εκ σου εἰς τον αιωνα | ε ουδεις 15. και εἰσελθων : add ο ιησουσ

Nov. Test. ed. Tl.

6

- ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλοῦντων τὰς περισσότερὰς κατέστρεψεν, ¹⁶ καὶ οὐκ ἤφριεν ἵνα ¹⁷ τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, ¹⁷ καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ^{Es 56, 7} ^{Ier 7, 11} πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιθήκατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν.
- ¹⁸ ¹⁸ καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐσήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
- ¹⁹ Καὶ ὅταν ὄψῃ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. ^(Mt 21, 17)
- ²⁰ Καὶ παραπορευόμενοι πρῶτ' εἶδον τὴν σκηνὴν ἐξηραμμένην ἐκ ²⁰⁻²⁴ ^{Mt 21,} ²⁰⁻²² ῥιζῶν. ²¹ καὶ ἀταμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· ῥαββεῖ, ἴδε ἡ ²² σκηνὴ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. ²² καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει ²³ αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν θεοῦ. ²³ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν εἶπῃ ^(Lc 17, 6) τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὁ λαλεῖ γίνεται, ²⁴ ἔσται αὐτῷ. ²⁴ διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε ²⁵ καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. ²⁵ καὶ ὅταν ^{Mt 6, 14} στηκτε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατὰ τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
- ²⁷ Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περι- ²⁷⁻³³ ^{Mt 21,} ²³⁻²⁷ ^{Lc 20, 1-6} πατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ- ²⁸ ματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, ²⁸ καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ²⁹ ποιῆς; ²⁹ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον, καὶ ἀποκριθῆτέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. ³⁰ ³⁰ τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἡ ἐξ ἀνθρώπων; ἀπο- ³¹ κριθῆτέ μοι. ³¹ καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· εἰ ἂν εἰπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ³² ³² ἀλλὰ εἰπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἀπαντες ³³ γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. ³³ καὶ ἀποκρι- ³³ θέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἶδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

15. om τουσ ante αγοραζοντ. | κ* om καταστρεψ., κς supplet post περιστ.
 17. και ελεγεν : λεγων | ε κ ποιησατε 18. οι γραμματ. και οι αρχιερ. | απολασουσιν | πασ γαρ : οτι πασ | εξεπληροστω 19. οταν : οτι 20. κ* παραπορευετο posteaque και ιδον | πρωι παραπορ. 21. ραββε. 22. om ο ante ιησ. | κ ει εχετε 23. αμην γαρ | οτι : κ om | πιστευση | ο λαλει : α λεγει | εστ. αυτω : add ο εαν ειπη 24. οσα αν προσευχομενοι αιτ. πιστ. οτι λαμβανετε 25. ε στηκτε, κ στητε 26. ει δε υμεισ ουκ αφιετε, ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις αφησιν τα παραπτωματα υμων 28. λεγουσιν | η τισ : και τισ | κ εδωκ. την εξουσ. ταυτ. 29. ο δε ιησ. : add αποκριθεις | ε κ υμασ καγω 30. om το ante ιωανν. | κ ποθεν ην ; εξ ουρ. η εξ 31. ε ελογιζοντο, κ* προσελογιζοντ. 32. αλλ εαν ειπ. | λαον : κ οχλον | κ* παντες | οτι οντως προφ. ην, κ* om οντως 33. λεγουσι τω ιησου | και ο ιησ. αποκριθεις

XII.

Parabola de vinitoribus filii occisoribus; lapis repudiatus. Agitur de censu, resurrectione, principali praecepto, Davidis filio, legis peritorum ambitione et avaritia. Munusculum viduae.

1-12
Mt 21,
23-46
Lc 20,
9-19

Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. ἀμπελώνα ἀνθρώ- 1
που ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ἔστυξεν ὑπολήνιον καὶ 2
φκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπέδημησεν. 2
τῶν γεωργῶν λάβη ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελώνος· ³ καὶ λα- 3
βόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. ⁴ καὶ πάλιν ἀπέ- 4
στειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δούλον· κάκεινον ἐκεφαλίωσαν καὶ 5
ἠτίμασαν. ⁵ καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κάκεινον ἀπέκτειναν, καὶ πολ- 5
λοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτείνοντες. ⁶ ἔτι ἕνα 6
εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων 6
ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. ⁷ ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς 7
ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν 7
αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. ⁸ καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν 8
αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελώνος. ⁹ τί ποιήσει ὁ 9
κύριος τοῦ ἀμπελώνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, 10
καὶ δώσει τὸν ἀμπελώνα ἄλλοις. ¹⁰ οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέ- 10
γνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη 11
εἰς κεφαλὴν γωνίας· ¹¹ παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν 11
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; ¹² καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, 12
καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν 12
παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

10
Pa 118,
22

12-17
Mt 22,
16-22
Lc 20,
20-26

Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ 13
τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. ¹⁴ καὶ ἐλθόντες 14
λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι 15
πειρῶν οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐπ' 15
ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν κῆρσον Καίσαρι 15
δοῦναι ἢ οὐ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; ¹⁵ ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν τὴν ὑπόκρι- 15
σιν εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. 16
¹⁶ οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνας ἢ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ 16
ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος. ¹⁷ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 17
αὐτοῖς· τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

XII, 1. λαλεῖν : λεγειν | αμπ. στυξ. ανθρωπ. | εξεδωτο 2. κ* λαβοι |
απο του καρπου 3. οι δε λαβοντ. 4. κ* ομ δουλον | λιθοβολησαντες
κεφαλαιωσαν και απεστειλαν ητιμωμενον 5. και παλιν αλλον | τουσ
μεν et τουσ δε | αποκτεινοντες 6. ετι ον ενα υιον εχων αγαπητ. αυτου·
απαστ. και αυτον πρ. αυτ. εσχατον 7. ειπον προς αυτ. 8. αυτ. απεκτ. |
ομ αυτον post εξεβαλ. 9. ε κ τι ονν ποιησει 14. οι δε ελθοντ. | κ δουν.
κηρσ. καισαρι 15. ιδων : ειδωσ 16. ειπον 17. και αποκριθεις ο
ησους | αποδοτ. τα καισ. καισαρι | εθανμασαν

- 18 Καὶ ἔρχονται Καδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ¹⁸⁻²⁷
 19 ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· ^{Mt 22, 23-35} 19 διδάσκαλε, ^{Lc 20, 27-35} 19 διδάσκαλε,
 Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ κατα-
 λήψῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῆ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
 20 γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁰ ἐπὶ
 ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ
 21 ἀφῆκεν σπέρμα. ²¹ καὶ ὁ δευτέρως ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν
 22 μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· ²² καὶ οἱ ἐπὶ
 οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.
 23 ²³ ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνας αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ
 24 γὰρ ἐπὶ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα. ²⁴ ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ
 τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
 25 θεοῦ; ²⁵ ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
 26 γαμιζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ²⁶ περὶ δὲ ^{Ex 3, 6}
 τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως
 ἐπὶ τοῦ βράτου πῶς εἶπεν ἀντὶ ὁ θεὸς λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραάμ
 27 καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; ²⁷ οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν
 ἀλλὰ ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.
 28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζη- ²⁸⁻³⁴
 τούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν· ^{Mt 22, 35-40}
 29 ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; ²⁹ ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς ὅτι ^(Lc 20, 39)
 πρώτη ἐστίν· ἀκούε Ἰσραὴλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἰς ἐστίν,
 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου ^{Lc 10, 27}
 καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ
 31 ὅλης τῆς ἰσχύος σου. ³¹ δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον ^{Lev 19, 18}
 σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. ³² καὶ
 εἶπεν ἀντὶ ὁ γραμματεὺς· καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες
 33 ὅτι εἰς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. ³³ καὶ τὸ ἀγαπᾶν
 αὐτόν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ
 ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισ-
 34 σότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. ³⁴ καὶ
 ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτόν ὅτι νουεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ ^{Mt 22, 46}
^{Lc 20, 40}

18. ἐπηρωτησαν 19. μωση | κ καταλειψη | τεκνα (sic etiam κ*) μη αφη
 20. 5^a επτα ουν αδελφ. ησαν | πρωτος (κ*) : κ* ειο 21. μη κατ. οπ. :
 και ουδε αυτοσ αφηκε σπερμα 22. και ελαβον αυτην οι επτα και ουν
 αφηκαν σπερμ. | εσχατη παντων απεθανε και η γυνη 23. εν τη ουν
 αναστ. | κ om οταν αναστασων 24. και αποκριθεισ ο ιησοουσ ειπεν αυτοισ
 25. γαμιζονται | οι εν τοισ 26. μωσωωσ | τησ βατου | πωσ : ωσ | κ*
 ισακ 27. αλλα θεοσ ζωντ. | υμεισ ουν πολυ πλαν. 28. συζητουντ. |
 ιδων : ειδωσ | αυτοισ απεκριθ. | πρωτη πασων εντολη 29. ο δε ιησ.
 απεκριθη αυτω οτι πρωτη πασων εντολων' ακουε 30. ισχυοσ
 σου : add αυτη πρωτη εντολη 31. και δευτερα ομοια αυτη | κ μειζων
 δε 32. ειπασ | ειο εστι θεοσ 33. καρδιασ : κ add σου | συνεσεωσ : add
 και εξ ολησ τησ ψυχησ | κ* om τησ ante ισχυοσ | τ. πλησιον : κ* add σου |
 κ ωσ σεαυτον | περισσοτ. : πλειον 34. κ om αυτον

μακράν εἰ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκ ἐτίμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

³⁵⁻³⁷ ^{Mt 22,} ⁴¹⁻⁴³ ^{Lc 20,} ⁴¹⁻⁴⁴ ^{Ps 110, 1} ^{Act 2, 34} Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶς 35 λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Δαυεὶδ ἐστίν; ³⁶ αὐτὸς 36 Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. ³⁷ αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ 37 πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως.

³⁸⁻⁴⁰ ^{Lc 20, 46s} ^{Mt 23, 6s} ^{Lc 11, 43} Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμμα- 38 τέων τῶν θελώντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς ³⁹ καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτο- 39 κλισίας ἐν τοῖς δεῖπνοις· ⁴⁰ οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν 40 καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

⁴¹⁻⁴⁴ ^{Lc 21, 1-4} Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ 41 ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλουσιοὶ ἔβαλλον πολλὰ, ⁴² καὶ ἐλθούσα μία χήρα πτωχῇ ἔβαλεν λεπτὰ 42 δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης. ⁴³ καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητάς 43 αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχῇ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· ⁴⁴ πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ 44 τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

XIII.

Interitus templi et civitatis. Pseudochristi; pericula et promissiones. Adventus iudicis.

¹⁻⁹ ^{Mt 24, 1-8} ^{Lc 21, 3-12} Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἰς τῶν 1 μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰ- 2 κοδομαί. ² καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταῦτας τὰς με- 2 γάλας οἰκοδομᾶς; οὐ μὴ ἀφεθῆ λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ κατα- 3 λυθῆ. ³ καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ελαιῶν κατέναντι 3 τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· ⁴ εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί 4 τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; ⁵ ὁ δὲ Ἰησοῦς 5 ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. ⁶ πολλοὶ 6 ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου, λέγοντες ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ πολ-

34. εἰ : κ* om, κc post βασιλ. pon | κ* επερωτ. αυτ. 35. εστι δαβιδ 36. αυτος γαρ δαβιδ 37. αυτος ουν δαβιδ | ποθεν : κ* πως | ε κ νιος αυτου εστι | κ om ο ante πολυς 38. και ελεγεν αυτοις εν τη διδαχ. αυτου 40. ληφονται 41. καθισας : add ο ιησουσ | κ* θεωρει | κ* εζεβαλλον 42. κ μια γνη χηρα 43. ειπεν : λεγει | κ πλεον | κ* εβαλλεν | των βαλοντων XIII, 2. και ο ιησουσ αποκριθεισ ειπεν αυτοισ | αφεθη : κ add ωδε | επι λιθω | κ* οσ ου καταλυθησται 3. επηρωτων | om ο ante πετρ. 4. ειπε | μελλει παντα ταυτ. συντελ. 5. ο δε ιησ. αποκριθεισ αυτ. ηρξατ. λεγ. 6. πολλοι γαρ

- 7 λούσ' πλαγήσουσιν. ⁷ ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοᾶς
 8 πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὕτω τὸ τέλος. ⁸ ἐγε-
 9 ρήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται ⁹⁻¹³
 9 σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί. ⁹ ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. Βλ- ^{Le 21,}
 10 πτετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοῦς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς ¹³⁻¹⁵
 συναγωγὰς θαρῆσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ¹⁷⁻²²
 10 ἕνεκεν ἑμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ¹⁰ καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη ¹¹
 11 πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. ¹¹ καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς ¹²
 παραδιδόντες, μὴ προμεριμᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ^{Le 12, 11s}
 ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γὰρ ἔστε ὑμεῖς οἱ λα-
 12 λούντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ¹² καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ¹³
 ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαραστήσονται τέκνα ¹⁴⁻²³
 13 ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. ¹³ καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ¹⁴
 ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὕτως ¹⁵⁻²⁵
 14 σωθήσεται. ¹⁴ Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἐστη- ¹⁵⁻²⁵
 κῶτα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ¹⁶⁻²⁴
 15 φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, ¹⁵ ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω ¹⁶⁻²⁴
 16 μηδὲ εἰσελθάτω ἄραι τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ¹⁶ καὶ ὁ εἰς τὸν ¹⁷⁻²⁴
 ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. ¹⁷⁻²⁴
 17 ¹⁷ οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ¹⁸⁻²⁷
 18 ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ¹⁸ προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶ- ¹⁹⁻²⁷
 19 νος. ¹⁹ ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκείναι θλίψις, οἷα οὐ γέγονεν ²⁰⁻²⁷
 20 οὐ μὴ γένηται. ²⁰ καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ²¹⁻²⁷
 ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὕς ἐξελέξατο ²²⁻²⁷
 21 ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. ²¹ καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ²²⁻²⁷
 22 ὁ Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. ²² ἐγερθήσονται δὲ ψευδό- ²³⁻²⁷
 χριστοὶ καὶ ψευδοπροφήται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα ²⁴⁻²⁷
 23 πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς. ²³ ὑμεῖς δὲ ²⁴⁻²⁷
 24 βλέπετε· προεῖρηκα ὑμῖν πάντα. ²⁴ Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ²⁵⁻²⁷
 μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ ²⁶⁻²⁷
 25 δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, ²⁵ καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ²⁶⁻²⁷
 πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. ²⁷
 26 ²⁶ καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις ²⁷
 27 μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. ²⁷ καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς

7. κ* ορατε μη θρο. | δει γαρ 8. επι εθν. | και εσont. οσιου. κα. το. και εσont. λιμοι και ταρχαι 9. αρχαι | ε κ παραδ. γαρ υμασ | εσ συναγωγασ. 10. δει πρωτον 11. οταν δε αγαγωσιν | λαλησητε : add μηδε μελετατε 12. παραδωσει δε 14. ερημωσεωσ : add το ρηθην υπο δανιηλ του προφητου | ε εστωσ, εε εστωσ 15. καταβατω : add ειο την οικιαν | εσελθτω 16. αγρον : add ων | κ om ειο τα 18. ινα μη γενηται η φυγη υμων χειμ. 19. ην : ησ 20. κυριοσ εκολοβωσσε 21. ιδου ωδε ο χρ. η ιδου εκ. | μη πιστευσητε 22. εγερθησ. γαρ | ποιησουσιν : ε κ δωσουσι | και τουσ εκλεκτουσ 23. ε κ ιδου προειρηκα 24. αλλ 25. οι αστ. του ουρανου εσονται εκπιπτοντεσ

ἄγγελουσ καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκ τῶν τεσσαρῶν ἀνέμων
 28-31 ^{Mt 24, 28} ἀπ' ἄκρου γῆσ ἕωσ ἄκρου οὐρανοῦ. ²⁸ Ἀπὸ δὲ τῆσ συνκῆσ μάθετε ²⁸
²⁹⁻³⁵ τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆσ ἤδη ὁ κλάδος ἀπαλὸσ γένηται καὶ
²⁹⁻³³ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺσ τὸ θέροσ ἐστίν· ²⁹ οὕτωσ ²⁹
 καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺσ ἐστίν
 ἐπὶ θύρασ. ³⁰ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρελθῇ ἡ γενεὰ αὐτῆ ³⁰
 μέχρισ οὐ ταῦτα πάντα γένηται. ³¹ ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύ- ³¹
^{Mt 24, 26} σονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. ³² Περὶ δὲ τῆσ ³²
 ἡμέρασ ἐκείνησ ἢ τῆσ ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐ-
^{Mt 25, 13} ρανῶ οὐδὲ ὁ νόσοσ, εἰ μὴ ὁ πατήρ. ³³ βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ ³³
^(Mt 25, 13) οἶδατε γὰρ πότε ὁ καιρόσ ἐστίν. ³⁴ ὡσ ἄνθρωποσ ἀπόδημοσ ³⁴
^{Lc 19, 12-20} ἀφείσ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δούσ τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν,
 ἐκάστη τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῶ θυρωρῶ ἐνετειλατο ἵνα γρηγορῇ.
^{Mt 24, 42} γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἶδατε γὰρ πότε ὁ κύριοσ τῆσ οἰκίασ ³⁵
^(Lc 21, 34-36) ἔρχεται, ἢ ὅπῃ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφονίασ ἢ πρωί· ³⁶ μὴ ³⁶
 ἐλθῶν ἐξαίφνησ εὖρη ὑμᾶσ καθεύδοτασ. ³⁷ ὁ δὲ ὑμῖν λέγω, ³⁷
 πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

Insidiae. Unctio. Pactio Iudae. Coena ultima. Praedictiones. Anxietas
 in horto. Captio. Damnatio. Abnegatio Petri.

¹⁻² Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρασ, καὶ ἐξήτουν ¹
^{Mt 26, 3-5} οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ πῶσ αὐτόν ἐν δόλῳ κρατήσαντεσ
^{10 11, 47-53} ἀποκτείνωσιν· ² ἔλεγον γὰρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἐσταὶ θόρυβοσ ²
 τοῦ λαοῦ.
³⁻⁹ Καὶ ὄντοσ αὐτοῦ ἐν Βηθαρία ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνοσ τοῦ λε- ³
^{Mt 26, 6-13} προῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἤλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου
^{10 12, 1-8} ἀνάρδου πιστικῆσ πολυτελοῦσ· συντριψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέ-
^{Lc 7, 36-38} χεεν αὐτοῦ τῆσ κεφαλῆσ. ⁴ ἦσαν δὲ τινεσ ἀγανακτοῦντεσ πρὸσ ⁴
 αὐτοῦ· εἰσ τί ἢ ἀπώλεια αὐτῆ τοῦ μύρου γέγονεν; ⁵ ἠδύνατο ⁵
 γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πρᾶθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ
 δοθῆναι τοῖσ πτωχοῖσ· καὶ ἐνεβριμούντο αὐτῇ. ⁶ ὁ δὲ Ἰησοῦσ ⁶
 εἶπεν· ἄφετε αὐτῇ· τί αὐτῇ κόποσ παρέχετε; καλὸν ἔργον
 ἠργάσατο ἐν ἐμοί. ⁷ πάντοτε γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ ἔχετε μεθ' ἐαν- ⁷
 τῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
⁸ ὁ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰσ τὸν ἔντα- ⁸

27. τοσ αγγ. : ε κ add αυτου | τοσ εκλ. : ε κ add αυτου 28. κ οταν
 ηδη ο κλαδ. αυτης | ε (non εε) εκφυη 29. οτ. ταυτ. ιδητ. γινουσα
 30. κ μεχρι εινε ου | παντ. ταυτ. 31. ου μη παρελθωσιν 32. ε κ
 εκαιτησ και τρω|ουδε οι αγγ. οι εν 33. αγρυπν. : ε κ add και προσευχεσθε
 34. και εκαστω 35. om η prim | μεσονυκτιον 37. α δε

XIV, 2. γαρ: δε | θυρωβ.σται 3. και συντριψασα | το αλαβαστρ. | αυ-
 του κατα τωσ κεφαλ. 4. πρ. αυτωσ: add και λεγοιτεσ 5. εσ om το μυρον,
 κ om τουτο | τριακ. δηναρ. | ενεβριμωντο 6. καλον: κ add γαρ | εργα-
 σατο εισ εμε 7. δυνασθε: add αυτουσ 8 ειχεν | ποιησεν: πρασα
 αυτη | κ το σωμα μου

- 9 φιασμόν. ⁹ ἄμην δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὐτὴ καληθῆσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
- 10 Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ, ὃ εἰς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς ^{10 a} ^{Mt 26,} ¹⁴⁻¹⁶ ^{Lc 22, 3-6}
- 11 τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. ¹¹ οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτηει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.
- 12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρῃ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθνον, ¹²⁻¹⁶ ^{Mt 26,} ¹⁷⁻¹⁹
- 13 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγησιν τὸ πάσχα; ¹³ καὶ ἀποστελλεὶ δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπατήσησι ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, ¹⁴ ¹⁴ καὶ ὅπου ἐὰν εἰσελθῆ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν ¹⁵ μαθητῶν μου φάγω; ¹⁵ καὶ αὐτὸς ὑμῖν δεῖξει ἀνάγειον μέγα ¹⁶ ἐστρωμένον ἑτοιμον, κακῆ ἐτοιμάσατε ἡμῖν. ¹⁶ καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.
- 17 18 Καὶ ὁμίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. ¹⁸ καὶ ¹⁷⁻²¹ ^{Mt 26,} ²⁰⁻²³ ^{Lc 22, 14} ²¹⁻²³
- 19 ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὃ ἐσθίω μετ' ἐμοῦ. ¹⁹ ἦρ-
- 20 ξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς κατὰ εἰς· μήτι ἐγώ; ²⁰ ὃ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἰς τῶν δώδεκα, ὃ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ ²¹ τρύβλιον. ²¹ ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀν-
- 22 θρωπος ἐκεῖνος. ²² Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλόγησας ²²⁻²⁵ ^{Mt 26,} ²⁶⁻²⁹ ^{Lc 22,} ¹⁸⁻²⁰
- ἔκλωσεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ ²³ σῶμά μου. ²³ καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, ²⁴ καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. ²⁴ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ ²⁵ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. ²⁵ ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
- 26 27 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἔλαιων. ²⁷ καὶ ²⁶⁻³¹ ^{Mt 26,} ³⁰⁻³⁵ ^{Lc 22, 39} ^{1o 16, 32}
- λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται·

9. om δε | οπου αν | το ευαγγελ. τουτο 10. ο ιουδας ο ισκαριωτης ειο των | παραδω (sic etiam κ) αυτον 11. κ* απηγγειλαντ. | ευκαιρ. αυτον παραδω 14. om μου pri 15. ανωγειον | και εκει 16. οι μαθητ. αυτου | κ* om και ηλθον 18. ειπεν ο ιησους 19. ο δε ηρξαντο | ειο καθ' ειο | μητι εγω : add και αλλοσ· μητι εγω 20. ο δε : add αποκριθεις | ειο εκ των δωδ. 21. om οτι | καλον : ε κ αφδ ην 22. λαβων : ε κ add ο ιησους | λαβετε : add φαγετε 23. το ποτηριον 24. το αιμ. μου το της καινης διαθηκ. το περι πολλ. εκχυννομενον 25. ουκετι : κ om | γεννηματος 27. σκανδαλισθησθε : add εν εμοι εν τη ενυκτι ταυτη

εαχ 13, 7 πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. ²⁸ ἀλλὰ 28
²⁹ μετὰ τὸ ἐγερθῆναι με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ²⁹ ὁ δὲ 29
 10 12, 36a Πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ
 14, 73 ἔγω. ³⁰ καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον 30
 ταύτη τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνήσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ.
³¹ ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει· εἴαν με δεῖ συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ 31
 σε ἀπαρνήσωμαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

³²⁻⁴² Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεῖ, καὶ λέγει ³²
³⁶⁻⁴⁶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι. ³³ καὶ ³³
 10 18, 1 παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ,
 καὶ ἤξαστο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, ³⁴ καὶ λέγει αὐτοῖς· ³⁴
 περιλυπὸς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρη-
 γορεῖτε. ³⁵ καὶ προσελθὼν μικρὸν ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσ- ³⁵
 ἤνευτο ἵνα εἰ δυνατὸν ἐστὶν παρεῖλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, ³⁶ καὶ ³⁶
 ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατὰ σοι· παρένεγκα τὸ ποτήριον
 τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. ³⁷ καὶ ἔρχεται ³⁷
 καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· ³⁸
 καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; ³⁸ γρηγορεῖτε καὶ ³⁸
 προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθῃτε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρό-
 θυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. ³⁹ καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξαστο ³⁹
 τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν. ⁴⁰ καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν ⁴⁰
 καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι,
 καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. ⁴¹ καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον ⁴¹
 καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει·
 ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδεται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς
 χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν. ⁴² ἔγειρεσθε, ἀγόμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς ⁴²
 με ἤγγισεν.

⁴³⁻⁵⁰ Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας ὁ ⁴³
⁴¹⁻⁵⁶ 10 18, 1-12 Ἰσκαριώτης εἰς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαι-
⁴⁷⁻⁵³ ρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ
 πρεσβυτέρων. ⁴⁴ δεδάκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύνημον αὐτοῖς ⁴⁴
 λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε
 ἀσφαλῶς. ⁴⁵ καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ⁴⁵
 ῥαββί, ⁴⁵ καὶ κατεφιλήσεν αὐτόν· ⁴⁶ οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ⁴⁶

27. διασκορπισθησεται τα προβατα. 29. ει και: και ει 30. ου: ε κ ο m |
 εν τη ικτι: ταυτη | πριν η: κ ο m η | διο: κ ο m | απαρνηση με 31. ει κ
 περισσον | ελαλει: ελεγε μαλλον | απαρησημαι | ωσαντως: κ* ομοιος
 32. γεθσημανη 33. κ* οm τον ante πετρ. | τον ιακω. | μεθ αυτου
 35. επεσεν | κ* ινα ει δυνατον παρελθειν απ αυτου η ωρα 36. κ παρ-
 ενεγκα | το ποτηριον απ εμου τουτο 38. εισελθητε 40. κ και πάλιν
 ελθων ευρεν αυτους | οι οφθαλμοι αυτων | ε βαβαρημενοι, κ* κατα-
 βαρηνμενοι | αυτω αποκριθ. 42. ηγγικεν 43. ευθως | ε κ ο m ο
 ισκαριωτ. | εις ων των | οχλος πολυς | και των προσβ. 44. συσημον |
 απαγαγετε 45. ευθως | κ* και προσελθων | ραββι ραββι 46. επεβαλον |
 κ* τας χειρας αυτων και, ε επ αυτον τας χει. αυτων

- 47 ἐκράτησαν αὐτόν. ⁴⁷ εἰς δὲ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος
 τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφείλεν
 48 αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. ⁴⁸ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
 ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με·
 49 ⁴⁹ καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ
 50 ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. ⁵⁰ καὶ ἀφέντες
 αὐτὸν ἔφυγον πάντες.
- 51 Καὶ εἰς τις νεανίσκος συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος
 52 σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· ⁵² ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν
 σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.
- 53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχον- ⁵³
 ται πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. ⁵³
 54 ⁵⁴ καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς
 τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρ-
 τῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
- 55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ ⁵⁵⁻⁶⁴
 Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐκ εὔρισκον. ⁵⁵⁻⁶⁴
- 56 ⁵⁶ πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι
 57 οὐκ ἦσαν. ⁵⁷ καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ
 58 λέγοντες ⁵⁸ ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω ^{10 2, 19}
 τὸν ναὸν τούτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον
 59 ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. ⁵⁹ καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία
 60 αὐτῶν. ⁶⁰ καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν
 Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνη οὐδὲν τί οὐτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
 61 ⁶¹ ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. ἅλιν ὁ ἀρχιερεὺς ^{61 89}
 ἐπηρώτα αὐτόν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ ^{10 22, 67 89}
 62 εὐλογητοῦ; ⁶² ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγὼ εἰμι, καὶ ὤψεσθε τὸν υἱὸν
 τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον
 63 μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. ⁶³ ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας
 τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων;
 64 ⁶⁴ ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες
 κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.
- 65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ ⁶⁵
 τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτόν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον,
 καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτόν ἔλαβον. ⁶⁵
- 66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν ⁶⁶⁻⁷³
 67 παιδικῶν τοῦ ἀρχιερέως, ⁶⁷ καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ⁶⁷
 ἔβη πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπε· ἄνδρα λέγουσιν ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς
 τοῦ εὐλογητοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη καὶ εἶπε· οὐκ εἰμι.

47. κ om τις | επαισεν : κ* praem και | ωτιον 48. εξηλθετε 50. παιτες
 εφυγον 51. κ και νεαν. τις | ηκολουθει | αυτον : add οι νεανισκοι
 52. γυμν. εφυγεν : add απ αυτων 53. συνερχονται : add αυτω 54. συγ-
 καθημ. | ε* προσ φωσ 58. οτι ημ. ηκουσ. αυτ. λεγοντος : κ οτι ειπεν
 60. εις το μισον 61. ο δε : κ add ησουσ | και ουδεν απεκρινατο | του
 ευλογητου : κ* του θεου 62. καθημ. εκ δεξι. 64. ειναι ενοχον 65. το
 προσωπ. αυτου | ελαβον : εβαλλον 66. εν τη αυλη κατω

ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ. ⁶⁸ ὁ δὲ ἤρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. ⁶⁹ καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παροιστάουσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. ⁷⁰ ὁ δὲ πάλιν ἤρνεϊτο. ⁷¹ καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παροιστάτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. ⁷² ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν ⁷¹ καὶ ὁμνῆσαι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τούτον ὃν λέγετε. ⁷² καὶ ⁷² εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δις τρίς με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

XV.

Jesus coram Pilato interrogatur; irridetur et cruci affigitur. Portenta. Sepultura.

1-5
Mt 27, 1 s
11-14
Lc 23, 1 m
Io 18, 28 s

Καὶ εὐθὺς πρῶτ' συμβούλιον ἐτοιμάσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ ¹ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, ² δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ. ³ καὶ ² ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλάτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεις. ³ καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ ³ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. ⁴ ὁ δὲ Πειλάτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν· ⁴ οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. ⁵ ὁ δὲ Ἰησοῦς ⁵ οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλάτον.

6-15
Mt 27
15-26
Lc 23
[17]-25
Io 18, 29 s

Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυνεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον ὃν παρηγοῦντο. ⁶ ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος, ⁷ οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. ⁸ καὶ ἀναβᾶς ὁ ὄχλος ⁸ ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. ⁹ ὁ δὲ Πειλάτος ἀπεκρίθη ⁹ αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ¹⁰ ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτόν οἱ ἀρχιε- ¹⁰ ρεῖς. ¹¹ οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν ¹¹ Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ¹² ὁ δὲ Πειλάτος πάλιν ἀποκριθεὶς ¹² ἔλεγεν αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ¹³ οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. ¹⁴ ὁ δὲ ^{13 14} Πειλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς

67. κ μετ. του ησο. ησθα του ναζ., ε μετ. του ναζ. ησου ησθα 68. ουκ οίδα ουδε επισταμ. | τι συ | κ. αλεκτ. εφωνησεν : κ om 69. παλιν : post ιδουσα αυτον pon | παρωστηκοσιν 70. κ* om και ante μετα | γαλιλ. ει : add και η λαλια σου μοιαζει 71. ε κ ομνυειν 72. om ευθυσ | κ om εκ δευτερ. | του ρηματος ου | κ om δις | απαρν. με τρισ | κ* εκλαιουεν

XV, 1. ευθωσω | επι το πρωι | ετοιμασ. : ποιησαντω | om των ante γραμμ. | τω πιλατω 2. πιλατωσ | αυτω λεγει : ειπεν αυτω 4. πιλατωσ | ε κ επηρωτησεν | επ. αυτον : add λεγων | κατηγορ. : καταμαρτυρουσων 5. πιλατον 6. ονπερ ηγουντο 7. ουστασιαστον 8. αναβασ : αναβοησασ | καθωσ αυι 9. πιλατωσ 10. κ* εγνωκει 12. παλιν : post αποκριθ. | ειπεν αυτοις | κ om θελετε | om των ante βασιλεια 14. πιλατωσ | κ* om αυτοις | ε κ κακον εποιησεν | περισσοτερωσ

- 15 ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. ¹⁵ ὁ δὲ Πιλαῖτος βουλόμενος ποιῆσαι τὸ ἰκανὸν τῷ ὄχλῳ ἀπέλυσε αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ. 16-20
- 16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἕως τῆς ἀλλῆς, ὃ ἐστὶν Μτ 27, 27-31
- 17 πραιτώριον, καὶ συναλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· ¹⁷ καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον Io 19, 2
- 18 στέφανον· ¹⁸ καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε βασιλεῦ τῶν 21-26
- 19 Ἰουδαίων· ¹⁹ καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτουν Μτ 27, 22-37
- 20 αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. ²⁰ καὶ ὅτε Lc 23, 26-31
- ἐνέπαιξεν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν Io 19, 17-18
- αὐτὸν τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ.
- 21 Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν. ²¹ καὶ ἀγγαρεύουσιν 21-26
- παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν Μτ 27, 22-37
- πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Lc 23, 26-31
- 22 ²² καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὃ ἐστὶν μεθερ- 21-26
- 23 μηνυόμενον κρανίου τόπος. ²³ καὶ εἰδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον Μτ 27, 22-37
- 24 οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν. ²⁴ καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἀρῇ. Lc 23, 26-31
- 25 ²⁵ ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. ²⁶ καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ Io 19, 19
- τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
- 27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστὰς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ 27-32
- 29 ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. ²⁹ καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν Μτ 27, 28-44
- αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· οὐαὶ ὁ κατα- Lc 23, 22-43
- 80 λύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις, ³⁰ σῶσον σεαυτὸν Io 19, 18
- 81 καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ³¹ ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζον- 27-32
- τες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, Μτ 27, 45-54
- 82 ἐαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· ³² ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, κατα- Lc 23, 22-43
- βάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῦσωμεν. καὶ Io 19, 18
- οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
- 33 Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν 33-39
- 34 γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. ³⁴ καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς Μτ 27, 45-54
- φωνῇ μεγάλῃ· ἔλωι ἔλωι λεμὰ σαβαχθανεῖ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευ- Lc 23, 44-47
- 35 μετον· ὁ θεὸς μου ὁ θεὸς μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; ³⁵ καὶ (Ps 22, 2)
- τινες τῶν παρεστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον· ἴδε Ἡλείαν φωνεῖ.

14. εκραξαν : κ add λεγοντες 15. βουλομ. τω οχλ. το ικανον ποιησαι

16. συγκαλ. 17. ενδουουσιν 18. ασπαζ. αυτον : κ add και λεγειν

20. τα ιματ. τα ιδια | σταυρωσουσιν(εκ-σωσιν) : add αυτον 21. κ* εγ-

γαρευουσιν 22. επι τον : om τον | γολγοθα | κ* om τοπον 23. εδιδ.

αυτα : add πιειν | ο δε ουκ 24. ε κ και σταυρωσαντες αυτον διαμεριζον

(κ διαμεριζονται) 28. και πληρωδη η γραφη η λεγουσα· και μετα

ανομων ελογισθη 29. ονα : κ^{ca} om | ε κ και εν τρισιν ημερ. οικοδομων

30. και καταβα 31. ομοιωσ δε 32. του ισραηλ | om συν 33. Γενο-

μενησ δε | ενατησ 34. τη ωρα τη εννατη | φων. μεγαλη : add λεγων |

ελωι | λαμμα | σαβαχθανει, κ* σαβακτανει | με εγκατελ. 35. παρεστη-

κωτων | ιδου | ηλιασ

³⁶ δρασμὸν δὲ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεῖς καλάμῳ ³⁶
¹⁰ ¹⁹, ²⁹ ³⁶ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἀφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλείας καθελεῖν
 αὐτόν. ³⁷ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείσθων μεγάλην ἐξέπνευσεν. ³⁸ καὶ ³⁷ ³⁸
 τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω.
³⁹ ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὸς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως ³⁹
 ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ.

⁴⁰ Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ ⁴⁰
⁴¹ ⁴² Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσή-
 τος μήτηρ καὶ Καλωμῆ, ⁴¹ αἱ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν ⁴¹
 αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβῆσαι
 αὐτῷ εἰς Ἱερουσόλυμα.

⁴² ⁴³ Καὶ ἦδη ὄψιας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ ἔστιν προ- ⁴²
⁴³ ⁴⁴ σαββατον, ⁴³ ἔλθων Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βου- ⁴³
⁴⁴ ⁴⁵ λευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
 τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλιᾶτον καὶ ἤτησατο τὸ σῶμα
 τοῦ Ἰησοῦ. ⁴⁴ ὁ δὲ Πιλιᾶτος ἐθαύμαζεν εἰ ἦδη τέθηγκεν, καὶ ⁴⁴
 προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλοι
 ἀπέθανεν· ⁴⁵ καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἔδωκεν αὐτῷ τὸ πτώμα ⁴⁵
 τῷ Ἰωσήφ. ⁴⁶ καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνεβλησεν ⁴⁶
 τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομημένον
 ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.
⁴⁷ ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσήτος ἐθεώρουν ⁴⁷
 ποῦ τέθειται.

XVI.

Mulieres ad sepulcrum Christi redivivi.

[Quibus apparuerit, quae mandaverit et promiserit. Sublatio in caelum.]

¹⁻⁸ ⁹ Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ¹
¹⁰ ¹¹ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Καλωμῆ ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι
 ἀλείψωσιν αὐτόν. ² καὶ λίαν πρῶτῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ²
 ἐπὶ τὸ μνήμα, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. ³ καὶ ἔλεγον πρὸς ἐαυτάς· ³
 τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; ⁴ καὶ ⁴
 ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας
 σφόδρα. ⁵ καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθή-
 μενον ἐν τοῖς δεξιῶς περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμ-
 βήθησαν. ⁶ ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε ⁶
 τὸν Ναζαρηθὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ
 τόπος ὅπου ἔθηκεν αὐτόν. ⁷ ἀλλὰ ὑπάγετε εἰπατε τοῖς μαθηταῖς ⁷

³⁶. τισ : εἰς | περιθ. τε | κ αφοσ | ηλιασ ³⁹. οτι οντω κραξασ εξεπν. |
 ο ανθρωπκ. οντος | κ νιοσ θεου ην ⁴⁰. εν αισ : add ην | μαρια η του
 ιακω. | ε κ* ιωση ⁴¹. αι : add και ⁴³. ελθων : ηλθεν | κ* om οσ | προσ
 πιλατον ⁴⁴. πιλατος | εθανασεν ⁴⁵. το σωμα ⁴⁶. και καθελων |
 κ εθηκεν | εν μνημειω ⁴⁷. και μαρια ιωση | τιθειται

XVI, 1. ε η του ιακω. 2. της μιας σαββατων | μνημειον 4. απο-
 κευκυσται 6. τον ναζαρηθον (et. κα) : κ* om 7. αλλ

αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ
 8 αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. ⁸ καὶ ἐξελθούσαι ἐξυγον ἀπὸ 14, 28
 τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἐκστασις, καὶ οὐδενὶ
 οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

Praefatio. Gabrielis nuntius ad Zachariam et ad Mariam. Maria et
 Elisabet. Iohannes baptista nascitur; Zacharias vaticinatur.

- 1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ
 2 τῶν πεπληροσφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, ² καθὼς παρέδοσαν
 ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου,
 3 ³ ἔδοξε ἡμῶν παρρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς Act 1, 1
 4 σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ⁴ ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθησ
 λόγων τὴν ἀσφάλειαν.
 5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας
 6 ἱερέως τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἑφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτοῦ ¹ Chr
 24, 10
 6 ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀραῶν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβητ. ⁶ ἦσαν
 δὲ δίκαιοι ἀμφοτέρωθεν ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πᾶσαις
 7 ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιομασίαις τοῦ κυρίου ἀμεμπτοί. ⁷ καὶ οὐκ
 ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβητ στείρα, καὶ ἀμφοτέρω

8. κ. εὐελθ. ταχυ | ειχε δε 9—20. (et κ et v om) : ε sic: 9. Ἀναστάς lo 20, 1-
 14-15
 δὲ πρῶτῃ πρῶτῃ σαββάτῳ ἐφάνη πρῶτον Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' Lc 8, 2
 ἧς ἐκβεβλήκει ἐπὶ δαίμονια. 10. ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς
 μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσιν. 11. κἀκεῖνοι ἀκού- Lc 24, 10a
 σαντας ὅτι ζῆ καὶ ἰθαδῆ ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν. 12. Μετὰ δὲ ταῦτα Lc 24, 13a
 δυοῖν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερῶδη ἐν ἐτέρᾳ μορφῇ, πορευο-
 μένοι εἰς ἀγρόν. 13. κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς
 οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. 14. Ὡστερον ἀνακειμένοι αὐτοῖς τοῖς [M 128, 16a
 εὐδεια ἐφανερῶδη, καὶ ἀνείδισα τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρ- et 25]
 δίαν, ὅτι τοῖς θρασυμένοι αὐτὸν ἐγγεγραμμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15. καὶ M 128, 19a
 εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξαι τὸ εὐα- Lc 24, 47a
 γέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. 16. ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται,
 ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. 17. σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσι ταῦτα
 παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαις
 λαλήσουσι καινῶν, 18. ὄφεις ἀροῦσι, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ
 μὴ αὐτοὺς βλάψαι, ἐπὶ ἀρρώστοις χεῖρας ἐπιθήσουσι καὶ καλῶς
 ἔξουσιν. 19. ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς ἀναλήφθη εἰς Lc 24, 50a
 τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ· 20. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελ- Act 1, 9
 θόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συναργούντος καὶ τὸν λόγον
 βαβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. (ε, non ε, add ἀμήν.)

* το κατα λουκαν αγιον (ε om) ευαγγελιον

I, 4. κ επιγνωσι 5. του βασιλευσι | και η γυνη αυτου 6. ενωπιον
 τ. δε. 7. καθ. η ελισ. ην

προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. ⁸ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ 8
 ἱερατεῦειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἡμερησίας αὐτοῦ ἐναντι τοῦ θεοῦ.
⁹ κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι εἰσελθὼν εἰς 9
 τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, ¹⁰ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσ- 10
 ευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. ¹¹ ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε- 11
 λος κυρίου ἐστῶς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
¹² καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. 12
¹³ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρίμ, διότι 13
 εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἷόν
 σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. ¹¹ καὶ ἔσται χαρὰ 14
 σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
¹⁵ ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκαρα οὐ μὴ 15
 πίη, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς
 αὐτοῦ, ¹⁶ καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον 16
 Mal 4, 5 τὸν θεὸν αὐτῶν. ¹⁷ καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν 17
 πνεύματι καὶ δυνάμει Ἥλεια, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ
 τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν
 κατεσκευασμένον. ¹⁸ καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ 18
 τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ εἰμι πρεσβύτερος καὶ ἡ γυνή μου προ-
 βεβηκῦία ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. ¹⁹ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος 19
 εἶπεν αὐτῷ· ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
 καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σέ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα·
²⁰ καὶ ἰδοὺ ἔσθι σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας 20
 γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἴτινες
 πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. ²¹ καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδο- 21
 κῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ
 ναῷ. ²² ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν 22
 ὅτι ὄπτασίαν εώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς,
 καὶ διέμενον κωφόσ. ²³ καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι 23
 τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ²⁴ μετὰ δὲ 24
 ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέ-
 κρυβεν αὐτήν μῆνας πέντε, λέγουσα ²⁵ ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν 25
 κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπειδὴν ἀφελεῖν ὄνειδος μου ἐν ἀνθρώποις.
 Mt 1, 18 26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ 26
 τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἣ ὄνομα Ναζαρέθ, ²⁷ πρὸς 27
 παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ φ' ὄνομα Ἰωσήφ, ἔξ οἴκου Δαυεὶδ,
 καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. ²⁸ καὶ εἰσελθὼν πρὸς 28
 αὐτήν ὁ ἄγγελος εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ.
²⁹ ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ 29

8. κεναντιον 10. του λαου ην 13. κιωανην 14. γεννησαι 15. του κυριου 17. τλιου 22. ηδυνατο 25. ο κυριος | το ονειδος 26. απο: υπο | κ* τησ ιουδαιασ | ε (non se) κ ναζαρετ 27. μεμνηστανυμενην | εε οικου: κ add και πατριασ | δαβιδ 28. ο αγγελος: post εισελθων | μετ σου: add εν λογημητη σν εν γυναιξιν 29. η δε ιδουσα διεταρ. επ. τω λογ. αυτου

30 ἀσπασμὸς οὗτος. ³⁰ καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μα-
 31 ριάμ· εὗρεσ γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. ³¹ καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν ^{Es 7, 14}
 γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. ^{Mt 1, 21.22}
 32 ³² οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει
 33 αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ³³ καὶ
 βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασι- ^{Mch 4,}
 34 λείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. ³⁴ εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ^{Dan 7, 14}
 35 ἄγγελον· πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; ³⁵ καὶ ἀπο-
 κριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ,
 καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον
 36 κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. ³⁶ καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενὶς σου καὶ
 αὐτῇ συνειληφῦα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴ ἔκτος ἐστὶν
 37 αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα· ³⁷ ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τοῦ θεοῦ
 38 πᾶν ῥῆμα. ³⁸ εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό
 μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
 39 Ἀναστάσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη
 40 εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰουδα, ⁴⁰ καὶ εἰσῆλθεν
 41 εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. ⁴¹ καὶ
 ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρ-
 τησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. καὶ ἐπλήσθη πνεύματος
 42 ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, ⁴² καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλη καὶ εἶπεν·
 εὐλογημένη σὺ ἐν γυναῖξιν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας
 43 σου. ⁴³ καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου
 44 πρὸς ἐμέ; ⁴⁴ ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς
 τὰ ὠτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ
 45 μου. ⁴⁵ καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελειώσις τοῖς λελα-
 λημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.
 46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον, ⁴⁶
 47 ⁴⁷ καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου, ⁴⁶
 48 ⁴⁸ ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ^{1 Sam}
 49 ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, ⁴⁹ ὅτι ἐποίησέν μοι ^{2, 1.22}
 50 μεγάλα ὁ δυνατός. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ⁵⁰ καὶ τὸ ἔλεος
 51 αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. ⁵¹ ἐποίησεν
 κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοία
 52 καρδίας αὐτῶν· ⁵² καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν
 53 ταπεινούς, ⁵³ πεινῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλοτουόντας
 54 ἐξαιπέσειλεν κενούς. ⁵⁴ ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μη-
 55 σθῆναι ἐλέους, ⁵⁵ καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ
 Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

31. συλληψῃ 32. δαβιδ 36. συγγενισ | κ συνειληψεν | γηρα 37. παρα
 τω θεω 39. κ επορευετο 41. η ελις. : post ηκουσεν | κ* εσκιρτ. εν
 αγαλλιασει 42. κ ανεφωνησεν | κραυγη : ε κ φωνη 43. προς με 49. μεγα-
 λεια | ο δυνατος, και αγιον το ον. αυτου· (hac interpunctione) 50. κ εισ
 γενεαν και γενεαν, ε εισ γενεας γενεων 51. κς διανοιας

Ἔμεινεν δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν 56 εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ 57 ἐγέννησεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περιόικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐ- 58 τῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέ- 59 χαιρον αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἤλθον περι- 59 τεμαῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίας. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, 60 ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. 61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι οὐδεὶς 61 ἐστὶν ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτου. 62 62 ἐρέενον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θελοῖ καλεῖσθαι αὐτό. 62 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα 63 αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 ἀνεφύχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ 64 παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτοῦ, καὶ 65 ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, 66 λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ 67 ἐπροφήτευσεν λέγων· 68 εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, 68 ὅτι ἐπεσκέψατο· καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ 69 ἤγειρεν κέρασ σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸς αὐτοῦ, 70 70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος προ- 70 71 φητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων 71 72 τῶν μισούντων ἡμᾶς, 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν 72 73 καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς 73 74 Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβους ἐκ χειρὸς 74 75 ἐχθρῶν ἰσθιέντας λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν δσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ 75 76 ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. 76 καὶ σὺ δὲ παιδίον 76 77 προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυ- 77 78 ρίου ἐτοιμάσαι ὁδὸν αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνώσιν σωτηρίας τῷ 78 79 λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγγνα ἐλέους 79 79 θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους 79 ἐπι- 80 80 φᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατεν- 80 80 θῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

2, 40 Τὸ δὲ παιδίον ἠΰξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν 80 80 ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδειξέως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ.

56. ὡσε 59. τῇ ογδοῇ ἡμερᾳ 61. εἶπον | ἐν τῇ συγγενείᾳ 62. αὐτο : αὐτον 65. κ ἐγενετ. δε | διελαλ. παντα τα (sic κ*) : κ nil nisi δια τα 66. om γαρ 67. προσφητευσε 69. ἐν τῷ οἴκῳ | δαβιδ | τον παιδοσ 70. των αγι. των απ 74. των εχθρων ημων 75. τ. ημ. τῆσ ζωῆσ τῆμ. 76. και σὺ εἰνε δε | πρ. προσωπου : κ ἐνωπιον 78. κ* ἐπισκαμεται

II.

Occasione census Iesus Bethlehemi nascitur. Angeli et pastores. Circumcisio. Infans sistitur deo. Symeon et Anna. Puer in templo.

- 1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Act 5, 27
 Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.
 2 Ἡ αὕτη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντος τῆς Κυρίας Κυ-
 ρηνίου. ³ καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς
 4 τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. ⁴ ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ
 πόλεως Ναζαρεθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυιδ ἧτις καλεῖται
 5 Βηθλεὲμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυιδ, ⁵ ἀπο-
 γράφασθαι σὺν Μαρίας τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὕσῃ ἐγκύφ.
 6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ Mt 1, 25
 7 τεκεῖν αὐτήν, ⁷ καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ
 ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλιεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν
 αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.
 8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρῃ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ
 9 φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν αὐτῶν. ⁹ καὶ
 ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιελαμψεν αὐ-
 10 τοὺς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. ¹⁰ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος·
 μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἧτις
 11 ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ¹¹ ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἔστιν
 12 Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυιδ. ¹² καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον,
 13 ἐνρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον ἐν φάτνῃ. ¹³ καὶ εἰσπίψουσαν
 ἐγένετο σὺν τῷ ἄγγελῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανόσι αἰνούτων
 14 τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· ¹⁴ δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς
 15 εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. ¹⁵ Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ’
 αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς
 ἀλλήλους· διελθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο
 16 τὸ γεγονός· ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. ¹⁶ καὶ ἦλθαν σπεύσαντες,
 καὶ ἀνεῦραν τὴν τε Μαρίας καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος
 17 κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· ¹⁷ ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος
 18 τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. ¹⁸ καὶ πάντες
 οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
 19 πρὸς αὐτούς· ¹⁹ ἡ δὲ Μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα
 20 συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. ²⁰ καὶ ὑπέστραψαν οἱ ποιμένες,
 δοξάζοντες καὶ αἰνούντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ
 ἴδον καθὼς ἐλάληθη πρὸς αὐτούς.

II, 1. κ* αγουστου 2. αυτη απογρ. | πρωτη γενν. 3. κ* κ. απορ. εκαστος απογρ. εἰς την αυτων πολ. | αυτου : ιδιαν 4. ε (non ε*) ναζαρετ | κ* εἰς την πολιν | δαυιδ 5. κ* απογραφασθαι | μεμνηστευ- μνη αυτα γυναικι 7. εν τη φατνη 9. και ιδου αγγελ. | κυριου sec : κ* θεου | κ* επαλαμψεν αυτοις 10. εσται : κ* εστιν 11. δαυιδ 12. εσπαργ. κειμενον εν τη φατνη 14. ευδοκια 15. οι (ita κ*, κ* om) ποιμενες : praem και οι ανθρωποι : ελαλ. : ειπον 16. ε κ ηλθον | ε κ* ανευρον 17. διεγνωρισαν 19. μαριαμ | συμβαλλ. 20. επιστραψαν | ειδον

Lev 12, 3 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὸ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, 21
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτόν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

Lev 12, 4 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαιρισμοῦ αὐτῶν, 22
κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτόν εἰς Ἱερουσόλυμα παρα-

Ex 12, 2 στήσαι τῷ κυρίῳ, ²³ καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ²³
ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, ²⁴ καὶ τοῦ ²⁴

Lev 12, 8 δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεύγος τρυ-
γῶνων ἢ δύο νοσσοῦς περιστερῶν.

Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Κυμεὼν, ²⁵
καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παρα-
κλησιν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· ²⁶ καὶ ἦν ²⁶
αὐτῷ κεκηρατισμένος ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν
θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου. ²⁷ καὶ ἦλθεν ἐν τῷ ²⁷
πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γοτειῖς τὸ παιδίον
Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ
αὐτοῦ, ²⁸ καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν ²⁸
τὸν θεόν καὶ εἶπεν· ²⁹ νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, δέσποτα, ²⁹
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, ³⁰ ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ ³⁰
σωτήριόν σου, ³¹ ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, ³¹
³² ὡς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ. ³³ καὶ ^{32 33}
ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλου-
μένοις περὶ αὐτοῦ. ³⁴ καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Κυμεὼν καὶ εἶπεν ³⁴
πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτώσει
καὶ ἀνάστασις πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγό-
μενον. ³⁵ καὶ σοῦ δὲ ἀντήσ τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ³⁵
ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διάλογισμοί. ³⁶ Καὶ ἦν ³⁶
Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προ-
βεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ
ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, ³⁷ καὶ αὕτη χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοῆ· ³⁷
κοιτα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ δεήσεσι
λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. ³⁸ καὶ αὕτη τῇ ᾧρᾳ ἐπιστάσα ³⁸
ἀνθρωπολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδε-
χομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλὴμ.

Mt 2, 22· Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρεψαν ³⁹
1, 80 εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἐναντῶν Ναζαρέθ. ⁴⁰ τὸ δὲ παιδίον ⁴⁰

21. αυτον : το παιδιον | κληθεν : κ* λεχθεν | συλλημφθ. 22. αυτων :
ε* αυτησ | μωσως 23. κ* διανοιγων 24. εν νομω | νοσσοουσ 25. ην
ανθρωπος | κ* ω ονομα αυτου | κ* ενσεβησ | αγιον ην 26. πριν η αν :
κ εωσ αν, ε πριν η 28. κ* και αυτος δε | εισ τασ ακν. αυτου 33. και
ην ιωσηφ και η μητηρ αυτου 34. κ ηυλογ. 35. διαλογισμοι : κ* add
πονηροι 36. ετη μετ. ανδρ. επτα 37. και αυτη | εωσ : ωσ | ογδοηκ. :
κ* εβδομηκ. | κ* εκ του ιερου 38. και αυτη αυτη τῇ | θωσ : κυριω |
εν ιερουσαλημ 39. κ* ετελεσεν | απαντα | τα κατα | κ* επεστρεψεν,
ε υπεστρεψαν | κ* οση την | εισ την πολιν αυτων | ε (non ε) κ ναζαρετ

ἤϋξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

- 41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ
 42 τῆ ἑορτῆ τοῦ πάσχα. ⁴³ καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόν-
 43 των αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, ⁴³ καὶ τελειωσάντων τὰς
 ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν
 44 Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. ⁴⁴ νομίσαντες δὲ
 αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτησον
 45 αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ τοῖς γνωστοῖς, ⁴⁵ καὶ μὴ εὐρόντες
 46 ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. ⁴⁶ καὶ ἐγένετο
 μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ
 τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτοῦ·
 47 ⁴⁷ ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ
 48 ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. ⁴⁸ καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ
 εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν
 49 οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. ⁴⁹ καὶ
 εἶπεν πρὸς αὐτοῦ· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς
 50 τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναι με; ⁵⁰ καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα
 51 ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. ⁵¹ καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Να-
 ζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει
 52 πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. ⁵² καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν
 ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῶ καὶ ἀνθρώποις.

III.

Iohannes baptista in deserto. Herodes. Iesu immersio et genealogia.

- 1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσα-
 ρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πειλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετρα-
 αρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
 αὐτοῦ τετρααρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας,
 2 καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετρααρχοῦντος, ² ἐπὶ ἀρχιερέως ^{Mt 3, 1 ss}
 Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου ^{Mt 1, 1 ss}
 3 υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ³ καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περιήγορον τοῦ Ἰορ-
 4 δάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφρασιν ἀμαρτιῶν, ⁴ ὡς ^{Lc 40, 3-5}
 γεγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαίου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντος
 ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς

40. κραταιοῦτο: add πνευματι | κς σοφια 41. ετος: κ εθος 42. ανα-
 βαινοντ. (κ και αν.) αυτ.: αναβαντων αυτ. ειο ιεροσολυμα 43. κ* om
 ιησουσ | ουκ εγνω ιωσηφ και η μητηρ αυτου 44. αυτον εν τη συνοδια
 ενας | και (ε add εν) τοιο γνωστ.: κ* om 45. ευροντες: add αυτον |
 ε κ* ζητουντες 46. μεθ ημ. 48. κ. προσ αυτ. η μητ. αυτ. ειπεν | κ*
 ζητουνμεν 49. κ* ζητειτε 51. ε (non ε) κ ναζαρετ | ρηματα: add ταυτα
 52. κ* ο ιησουσ | εν τη: om | παρα θεω: κ θεου (sed pergit κ ανθρωπιω)

III, 1. ε κ πιλατου | κ* om τ. ιουδ. | τετραρχουντ. | ιτουρ. usque
 λυσαν. rescripit κ² | κ² τετραρχουντ. 2. επ αρχιερων | τον του ζαχαρ.
 4. προφητου: add λεγοντος

τρέψουσ αὐτοῦ· ⁵ πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ ⁵
 βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ
 τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, ⁶ καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον ⁶
⁷⁻⁹ τοῦ θεοῦ. ⁷ Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ⁷
^{Mc 3, 7-10} ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς
 μελλούσης ὀργῆς; ⁸ ποιήσατε οὖν καρπὸς ἀξίους τῆς μετανοίας, ⁸
 καὶ μὴ ἀρῆξθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ·
 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείρει
 τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ⁹ ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν ⁹
 δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκ-
 κόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ¹⁰ Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι ¹⁰
 λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν; ¹¹ ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὁ ¹¹
 ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα
 ὁμοίως ποιείτω. ¹² ἤλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν ¹²
 πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; ¹³ ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ¹³
 μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. ¹⁴ ἐπηρώ- ¹⁴
 των δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ
 ἡμεῖς; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδένα διασεισῆτε, μηδένα σκκο-
¹⁵ φαντήσητε, καὶ ἀρκείσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. ¹⁵ Προσδοκῶντος ¹⁵
^{Io 1, 15} δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
¹⁶ περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, ¹⁶ ἀπεκρίνατο ¹⁶
^{Mc 1, 7} λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται
 δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμᾶντα τῶν
 ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ
 πυρὶ· ¹⁷ ὃ τὸ πῦρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθαῖραι τὴν ἄλωνα ¹⁷
 αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σίτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ
 ἄχρυσον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστω.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· ¹⁸

¹⁹ ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρω- ¹⁹
^{Mc 1, 9} διάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν
^{Mc 6, 17} ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, ²⁰ προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, ²⁰
^{Mc 1, 14} κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

²¹ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ ²¹
^{Mc 1, 13} βαπτισθέντος καὶ προσενοχόμενον ἀνεφθῆναι τὸν οὐρανόν, ²² καὶ ²²
^{Io 1, 29} καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδει ὡς περιστερὰν
^{9, 35} ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ
 ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

5. ε κ εις ευθειαν 10. ποιησωμεν 11. λεγει 12. ειπον | ποιησωμεν
 13. κ* om ειπ. πρ. αυτους 14. και ημεισ τι ποιησωμεν | μηδε σκκοφ.
 15. κ* καρδ. αυτων 16. απκριν. ο ιωαν. απαισ λεγων | αυτος : κ*
 om 17. και διακαθαρις | συναξει | κ* κατασβεισ 19. τετραρχησ | τ.
 αδελφ. αυτου : praem φιλιππου | κ* παντ. των πονηρων αν επι. ο
 ηρωδ. 20. και κατεκλεισε | εν τη φυλακη 21. κ παντα 22. ωσει
 περιστ. | γενεσθαι : add λεγουσαν | ηυδοκησα

23 Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὧν ^{33 28}
 24 υἱὸς, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεὶ ²⁴ τοῦ Μαθθᾶθ τοῦ Λευαὶ ^{33 28}
 25 τοῦ Μελχι τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσήφ ²⁵ τοῦ Ματθαίου τοῦ Ἀμῶς
 26 τοῦ Ναοῦμ τοῦ Ἑσλαὶ τοῦ Ναγγαὶ ²⁶ τοῦ Μααθ τοῦ Ματθαίου
 27 τοῦ Σεμειν τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Ἰωδᾶ ²⁷ τοῦ Ἰωανᾶν τοῦ Ῥησᾶ τοῦ
 28 Ζοροβάβελ τοῦ Καλαθιήλ τοῦ Νηρεὶ ²⁸ τοῦ Μελχι τοῦ Ἀδδαὶ ^{1 Chr 3, 17}
 29 τοῦ Κωσᾶμ τοῦ Ἐλμαδάμ τοῦ Ἡρ ²⁹ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιζερ ^{1 Chr 3, 2}
 30 τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Μαθθᾶθ τοῦ Λευαὶ ³⁰ τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα
 31 τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Ἰωνάμ τοῦ Ἐλιακίμ ³¹ τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννά
 32 τοῦ Ματθαθᾶ τοῦ Ναθαμ τοῦ Δανειδ ³² τοῦ Ἰεσοαὶ τοῦ Ἰωβῆδ ^{2 Sam 5, 14}
 33 τοῦ Βοὸς τοῦ Καλὰ τοῦ Ναασωὶν ³³ τοῦ Ἀμιναδάβ τοῦ Ἀδμειν ¹⁸⁻²²
 34 τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἑσρώμ τοῦ Φάρεσ τοῦ Ἰούδα ³⁴ τοῦ Ἰακῶβ τοῦ
 35 Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχώρ ³⁵ τοῦ Σεροῦχ τοῦ
 36 Ῥαγαῦ τοῦ Φαλέκ τοῦ Ἐβερ τοῦ Καλὰ ³⁶ τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρ- ³⁶⁻³⁸
 37 φαξᾶδ τοῦ Σῆμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ ³⁷ τοῦ Μαθουσαλά τοῦ ^{1 Chr 1-4}
 38 Ἐνώχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μελελεήλ τοῦ Καϊνὰμ ³⁸ τοῦ Ἐνώσ τοῦ
 Σῆθ τοῦ Ἀδάμ τοῦ θεοῦ.

IV.

Temptatio. Iesus Nazarethi vitae periculum subit. Sanantur Capharnaumi daemoniacus, socrus Petri, alii. Discedit docturus per Galilaeam.

1 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ ¹⁻¹³
 2 Ἰορδάνου, καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ ² ἡμέρας τεσ- ^{Mc 1, 12}
 3 σεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν ¹
 οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπέ-
 3 νασεν. ³ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπέ τῷ
 4 λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. ⁴ καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ ^{Deu 8, 3}
 Ἰησοῦς· γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος.
 5 ⁵ καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν εἰδείξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς
 6 οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. ⁶ καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ
 7 ἔδωσα τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι
 7 ἐμοὶ παραδεδόται καὶ ᾧ ἐὰν θελω δίδωμι αὐτήν· ⁷ σὺ οὖν ἐὰν
 8 προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πάντα. ⁸ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ^{Deu 6, 13}

23. ο ἰησουσ | ωσει ετων τριακ. αρχομενος, ων ωσ ἐνομιζ. υιοσ | ἡλε
 24. ματθατ | λευι | μελχι | ιαννα 25. εσλα 26. σεμει | ιωσηφ | ιουδα
 27. κ* ιωναν, ε ιωαννα | νηρι 28. μελχι | αδδι | κ* κωσα | ελμωδαμ
 29. ιωσηφ | κ* ελιαζερ | κ ιωριμ | κ* μαθθααθ, ε ματθατ | λευι 30. ιωαν
 31. μεννα : μαϊναν | ναθαν | δαβιδ 32. κ* ιωβηλ, ε ωβηδ | βοοσ : κ*
 βαλλσ, ε βοοζ | σαλα : σαλμων 33. αμιναδαβ : κ* αδαμ | τ. αδμειν
 (κ -μιν) τ. αρνει : του αρημ | ε* εσρων 34. κ* ισακ 35. σερουχ
 36. καϊναν 37. ιαρδ | μαλελεηλ | καϊναν

IV, 1. πνευμ. αγι. πληρ. | ειο την ερημον 2. τεσσαρακοντα | συν-
 τελ. αυτων : add υστερον 3. και ειπεν αυτω 4. απεκρ. ιησουσ πρσ
 αυτ. λεγων | ο ανθρωπος : add αλλ επι παντι ρηματι θεου 5. αναγαγ.
 αυτον : add ο διαβολος ειο ορος νηηλον 6. κ πασαν | κ* δωσω
 7. ε ενωπ. μου, κ μοι ενωπ. μου | πασα : παντα 8. κ. αποκρ. αυτω

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. ⁹ ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ ⁹
καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερυγίον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς
^{10 a}
^{Ps 91, 11 a} εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· ¹⁰ γέγραπται γάρ ¹⁰ ὅτι ¹⁰
τοῖς ἄγγελοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, ¹¹ καὶ ¹¹
^{Deu 6, 16} ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀρουσέν σε, μήποτε προσκώψῃς πρὸς λίθον τὸν
πόδα σου. ¹² καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἰρηται· ¹²
οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. ¹³ καὶ συντελέσας πάντα ¹³
πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

^{14 a}
^{Mt 4, 12-24} Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς ¹⁴ ¹⁴
^{Mc 1, 14} τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλησ τῆς περιχώρου περὶ
αὐτοῦ. ¹⁵ καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξα- ¹⁵
ζόμενος ὑπὸ πάντων.

^{16 aa}
^{Mt 13,} Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν ¹⁶
^{54 aa}
^{Mc 6, 1 aa} κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συνα-
γωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. ¹⁷ καὶ ἐπαδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ ¹⁷
προφήτου Ἡσαίου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν τόπον οὗ ἦν
^{Es 61, 1 a} γεγραμμένον· ¹⁸ πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἶνεκεν ἔχρισέν με ¹⁸
εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με ¹⁹ κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ¹⁹
ἄφροσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν
ἀφῆσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. ²⁰ καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ²⁰
ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ
συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. ²¹ ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐ- ²¹
τούς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὤσιν ὑμῶν. ²¹
²² καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις ²²
τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ
ἔλεγον· οὐχὶ υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος; ²³ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ²³
πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρὲ, θεράπευσον
σεαυτὸν· ὅσα ἠκούσαμεν γινόμενα εἰς τὴν Καφαρναοὺμ, ποιήσον

^{Io 4, 44} καὶ ὠδε ἐν τῇ πατρίδι σου. ²⁴ εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ²⁴
οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ. ²⁵ ἐπ' ἀλη- ²⁵
^{1 Reg 17, 1} ^{Ias 5, 17} θείας δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλείου
ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας
^{1 Reg 17, 9} ἔξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ²⁶ καὶ πρὸς οὐδε- ²⁶
μῖαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλείας εἰ μὴ εἰς Cάραπτα τῆς Cιδωνίας
^{2 Reg 5, 14} πρὸς γυναῖκα χῆραν. ²⁷ καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ²⁷

ειπεν ο ιησοουσ· υπαγε οπισω μου σατανα· γεγραπται γαρ | κ κυρ.
τ. θε. σου προσκυν. 9. και ηγαγεν αυτον | εστησεν : add αυτον |
ο υιος 10. κ* om γαρ 12. κ* om οτι 14. περιχωρου : κ χωρασ
16. εις την ναζαρετ (σ* -ρεθ) | τεθραμμενος 17. βιβλ. ησαι. του προ-
φητ. | τον τοπον 18. ενεκεν | ευαγγελιζομαι | απιστ. με : add ιασοσθαι
τους συντατριμμενους την καρδιαν 20. παντων εν τ. συνα. οι οφθαλμ.
ησαν 22. ουχ ουτος εστιν ο υιος ιωσηφ 23. εν τη καφαρναουμ
24. πατρ. αυτου 25. om οτι | ηλιου 26. ηλιασ | της σιδωνου 27. εν
τω ισρα. post προφη.ρον

ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ
28 μὴ Ναυμᾶν ὁ Σύρος. ²⁸ καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ
29 συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, ²⁹ καὶ ἀναστάτες ἐξέβαλον αὐτὸν
ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὄφρουσ τοῦ ὄρουσ ἐφ'
30 οὗ ἡ πόλις ὠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν. ³⁰ αὐ-
τὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσον αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ³¹ ^{Mc 7, 28}
32 ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν. ³² καὶ ἐξέπλήσσοντο ἐπὶ ^{Mc 1, 21}
τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ³³⁻³⁷
34 ἀκαθάarton, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ. ³⁴ εἶα, τί ἡμῖν καὶ σοί, ^{Mc 1, 23-25}
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος

35 τοῦ θεοῦ. ³⁵ καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φημώθητι καὶ
ἐξέλθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον
36 ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. ³⁶ καὶ ἐγένετο θάμβος

ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· τίς ὁ λόγος
οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάartois
37 πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται; ³⁷ καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ
εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ³⁸
39 τῆς Σίμωνος. ³⁹ πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχόμενῃ πυρετῷ με- ^{Mc 5, 14}
39 γάλῳ, καὶ ἤρωτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. ³⁹ καὶ ἐπιστάς ἐπάνω ^{Mc 1, 29-31}
αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν· παραχοῆμα δὲ

ἀναστάσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δύοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενούντας νόσοις ⁴⁰
41 ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν ^{Mc 5, 16}
41 τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν αὐτούς. ⁴¹ ἐξήρχοντο δὲ καὶ ^{Mc 1, 32-34}
δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς

τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν
Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, ⁴²⁻⁴⁴
καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατε- ^{Mc 1, 35-39}
43 χον αὐτόν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ⁴³ ὁ δὲ εἶπεν πρὸς

αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελισασθῆναι με δεῖ τὴν
44 βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τούτου ἀπεστάλην. ⁴⁴ καὶ ἦν κηρύσσων
εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

27. ελισαιου | νεεμαν 29. εως της οφρουσ | αυτων οικοδομητο | ωστε :
εἰς το 31. καφαρναουμ 33. φων. μεγαλη : add λεγων 35. εξελθε
εξ 38. απο : εκ | η πενθερα δε 39. αφηκ. αυτην : κ add ο πυρετος
40. τας χειρ. επιθεισ, κ επιθεισ τ. χ. | ε κ εθεραπευσεν 41. εξηρ-
χετο | ε κ κραζοντα | εἰ ο χριστος ο υι. τ. θε. 42. κ* om τοπον |
εζητουν 43. τ. βασιλειαν (κ*) : κ* το ευαγγελιον | εἰς τουτο απεσταλμαι
44. εν ταισ συναγωγαῖσ | κ ιουδαιασ προ γαλιλ.

V.

Piscatus Petri. Leprosus. Paralyticus per tectum illatus; blasphemiae criminatio. Levi eiusque convivium. Discipuli non ieiunantes.

- 1-11
Mt 4, 18-22
Mc 1, 16-20)
- Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν 1
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἰστώσ παρα τὴν λίμνην Γεν- 2
νησαρέτ, ² καὶ ἰδὲν δύο πλοῖα ἰστώτα παρα τὴν λίμνην· οἱ 2
δὲ ἀλειοὶ ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἐπλυναν τὰ δίκτυα. ³ Ἐμβὰς δὲ 3
εἰς ἐν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς
ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν τοὺς 4
ὄχλους. ⁴ ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμονα· ἐπαν- 4
άγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.
⁵ καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι' ὅλησ νυκτὸς κοπιᾷ 5
σαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα.
⁶ καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλήθος ἰχθύων πολὺ· διερχόσ- 6
10 21, 6 στω δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. ⁷ καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ 7
ἔτερω πλοίῳ τοῦ ἐλθόντος συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἤλασαν, καὶ
ἔπλεσαν ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ⁸ Ἰδὼν δὲ 8
Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασις Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε
ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀγὴρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, κύριε. ⁹ θάμβος γὰρ πε- 9
ρμέσχευ αὐτὸν καὶ πάντα τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων
ἢ συνέλαβον, ¹⁰ ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβε- 10
δαίου, οἱ ἦσαν κοιωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμονα
ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀθρώπουσ ἐσὺ ζωῶν.
¹¹ καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα ἠκο- 11
λούθησαν αὐτῷ.
- 12-16
Mt 8, 3-4
Mc 1, 40-45)
- Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ 12
ἀγὴρ πλήρης λέπρασ· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον
ἔδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, εἰς θείησ, δύνασαί με καθαρίσαι. 13
¹³ καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ εἰπὼν· θέλω, καθαρίσθητι. 13
καὶ εὐθέωσ ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. ¹⁴ καὶ αὐτὸς παρήγγ- 14
γειλεν αὐτῷ μηδεὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ,
καὶ προσέεγκε περι τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼσ προσέταξεν
10 14, 2 Μωϋσῆσ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖσ. ¹⁵ διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος 15
περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι

V, 1. τ. οχλ. επικεισθ. αυτω : κ* συναχθηναι τ. οχλ. | και ακου. : του ακου. | κ* om λιμνην 2. ε κ ειδη (-θεν) | ε κ πλοια | κ* om δυο | αλειοι | απ (κ* om) αυτων : post αποβαντ. | απεπλυναν 3. του σιμωνος | και καθισ. εδιδασκ. εκ του πλοιου 5. ο σιμων (κ* σιμ. post ειπ.) | ειπεν αυτω | ολη της | το δικτυον 6. ιχθυ. πληθ. πολυ | κ διαρρησαστο, ε διαρρηγγυστο | το δικτυον 7. τοισ μετοχ. τοισ | κ* συλλαμβανεισθαι | ηλθον | κ* αμφοτεροι 8. του ιησου | κ* om κυριε 9. αυτον : κ* αυτους 10. κ ιακωβος και ιωαννης οι υιοι 11. απαντα 12. και ιδων 13. ειπων : κ λεγων 14. κ* om δειξον σεαντ. τ. ιερ. και | μωυση 15. περι αυτ. (κ*) : κ* om περι | θεραπ. υπ αυτου

16 ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· ¹⁶ αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἱ ἦσαν ἐλλην- ¹⁷⁻²⁶
^{Μτ 9, 1-8}
^{Μκ 2, 1-12}
 θότες ἐκ πάσης κόμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερου-
 18 σαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. ¹⁸ καὶ ἰδοὺ
 ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνῃσιν ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ
 19 ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. ¹⁹ καὶ μὴ
 εὐρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες
 ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθήκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλιβιδίῳ
 20 εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. ²⁰ καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν
 21 εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. ²¹ καὶ ἤρξαντο
 διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· τί ἐστίν
 οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι εἰ
 22 μὴ ὁ μόνος ὁ θεός; ²² ἐπιγινούσ δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς
 αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς
 23 καρδίαις ὑμῶν; ²³ τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ
 24 ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; ²⁴ ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφεῖναι ἁμαρτίας,
 εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρασ τὸ κλιβιδίον
 25 σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. ²⁵ καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς
 ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρασ ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
 26 αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. ²⁶ καὶ ἰκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ
 ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἶδομεν
 παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι ²⁷⁻²⁸
 Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει ^{Μτ 9, 9-11}
^{Μκ 2, 13-17}
 28 29 μοι. ²⁸ καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. ²⁹ καὶ
 ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν
 ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακειμένοι.
 80 ³⁰ καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς
 τοὺς μαθητάς αὐτοῦ λέγοντες· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
 81 ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; ³¹ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
 πρὸς αὐτούς· οὐ χρειᾶν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ
 82 κακῶς ἔχοντες· ³² οὐκ ἐλήλυθα καλεῖσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτω-
 λούς εἰς μετάνοιαν.

17. οἱ ἦσαν (κα) : κ* om οἱ | αὐτον : αυτοου 18. κ ανθρωπον επι κλω.
 βεβλημενον οσ 19. δια ποιασ 20. ειπεν : add αυτω | κ σου αι αμαρ-
 τιασ 21. ε κ αφιεναι αμαρτιασ 23. κ σου αι αμαρτιασ | εγειραι 24. εξουσ.
 εχει : ε κ post οτι | κ τω παραλυτικω | εγειραι | κ και αρων posteaque και
 πορευου 25. κ ενωπ. αυτου | εφ ω 27. λευιν 28. ε απαντα, κ* παν-
 ताσ | ε κ ηκολουθησεν 29. ο λευις | κ om αυτω | κ εν τω οικω | τελωνων
 πολυσ | κ* om και αλλων 30. αυτων : κ om | οι γραμματ. αυτων και οι
 φαρισ. | om των ante τελω. 31. ε κ αλλ οι 32. αμαρτωλουσ (κα) : κ*
 ασβεισ

33-35
Mt 9, 14 s
Mc 2,
18-20

Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν 33
πνικὰ καὶ δεήσεις ποιῶνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ
δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· 34
μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐ-
τῶν ἐστί, ποιῆσαι νηστεύσαι; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν 35
ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις. 36 Ἐλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς ὅτι οὐδεὶς 36
ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον πα-
λαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμ-
φωσῆσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει 37
οἶνον νέον εἰς ἀσκὸν παλαιού· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος
τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται·
38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκὸν καινοῦ βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶς 38 39
πιῶν παλαιὸν θελεῖ νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

VI.

Discipuli sabbato spicas evellunt. Sicca manus sabbato sanatur. Aposto-
lorum XII electio. Oratio ad populos.

1-5
Mc 2,
23-28
Mt 12, 1-8

Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν 1
διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχνας καὶ
ἤσθιον ψάροντες ταῖς χερσίν. 2 τινεὶς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον· 2
τί ποιῶτε ὃ οὐκ ἐξεστὶν ποιῆν τοῖς σάββασι; 3 καὶ ἀποκριθεὶς 3
18 Sam 21, 6 ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν
Δαυεὶδ, ὅποτε ἐπειάσεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; 4 ὡς 4
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἐξε-
στιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνον τοὺς ἱσραεῖς; 5 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι 5
κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

6-11
Mc 2, 1-6
Mt 12,
9-14

Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συνα- 6
γωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἦ
δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι 7
εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὐρωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ.
8 αὐτὸς δὲ ᾗδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ 8

33. ε κ ειπον | ε κ* διατι οι μαθητ. 34. om ιησουσ | κ* μη δυνανται οι υιοι | κ* om ποιησαι | ε κ* νηστευειν 35. κ om και | κ και τοτε | κ* verba εν και. τ. ημερ. ad seqq trahit 36. κ* om δε και | κ* πρ. αυτ. παραβ. | om απο | om σχισασ | κ* om και ante το καιν. | σχιζει et συμφωνει | ε om το ante επιβλ. 37. ε ο νεος οινος, κ om ο νεος 38. βλητεον (κ): κ* βαλλουσιν. Praeterea ε add και αμφοτεροι συντηρουνται 39. εν θωωσ θελει | χρηστοτεροσ

VI, 1. κ om δευτεροπρωτω | δια των σπορ. | κ om τουσ 2. ειπον: add αυτοισ | εν τωι σαββ. 3. πρσ αυτ. ειπεν ο ιησουσ | δαβιδ | οποτε: κ οτε | κ om οντεσ 4. ωσ: κ* πωσ | ελαβ. και: κ om 5. οτι: κ* om | κ εστιν του σαββατ. ο υι. τ. ανθρ. 6. εγεν. δε και | και ανθρωπ. 7. ε κ παρετηρον | παρστ. δε: ε κ add αυτον | θεραπεισει | ευρ. κατηγοριαν αυτου 8. και ειπε τω ανθρωπω

- ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον. καὶ
 9 ἀναστὰς ἔστη. ⁹ εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· ἐπερωτῶ ὑμᾶς
 εἰ ἔξεσιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν
 10 σῶσαι ἢ ἀπολέσαι. ¹⁰ καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς εἶπεν
 αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη
 11 ἡ χεὶρ αὐτοῦ. ¹¹ αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διαλάλουν
 πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.
 12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ^{12 s}
 ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ
 13 θεοῦ. ¹³ καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς
 αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους
 14 ὠνόμασεν, ¹⁴ Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ ¹⁴⁻¹⁶
 15 Βαρθολομαῖον ¹⁵ καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἀλ-
 16 φαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν, ¹⁶ καὶ Ἰούδαν Ἰα-
 17 κόβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης, ¹⁷ καὶ κατα-
 βάς μετ' αὐτῶν ἔσθη ἐπὶ τόπον πεδινῷ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν
 αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ
 Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἱ ἦλθον
 18 ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, ¹⁸ καὶ οἱ
 19 ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο. ¹⁹ καὶ
 πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἄπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ
 ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντα.
 20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς ^{20 s}
 αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία ^{20 s, 2-6}
 21 τοῦ θεοῦ. ²¹ μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.
 22 μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. ²² μακάριοι ἴστε ὅταν ²²⁻²⁴
 μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ
 ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς ποτηρὸν ἕνεκα τοῦ
 23 υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ²³ χάριτες ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε·
 ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ
 24 γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. ²⁴ Πλὴν οὐαὶ
 25 ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. ²⁵ οὐαὶ
 ὑμῖν οἱ ἐμπελησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν,

8. κ την ξηραν | εγειραι | ο δε αναστας 9. ειπεν ουν | επερωτησω | υμας
 τι· εξιστ. τοις σαββαοιν 10. αυτω : ε κ τω ανθρωπω | ε ποιησεν
 ουτω, κ εξετεινεν | ε αποκατεσταθη, κ* απκατεστη | η χειρ αυτου : add
 υγιησ ωσ η αλλη 11. ε ποιησισαν, κ ποιησισεν 12. εξελθειν αυτον :
 εξηλθεν | κ* επι τη πρ. 14. om και ante ιακω. et ante φιλιππ. | κ* om
 και βαρθ. 15. om και prim | ματθαιον | om και ante ιακω. | τον του
 αλφαιου 16. om και prim | ισκαριωτην | οσ και εγε. 17. om πολυς |
 κ* om του λαου | ιερουσαλημ : κ* add και πειραια 18. οχλουμενοι |
 απο : υπο | και εθεραπ. 19. εξητει 21. κ* χορτασθησονται 23. χα-
 ρετε | ε κ κατα ταυτα (ε ταυτ.) 25. om νυν pri | ουαι sec : add
 υμιν

ὅτι πενήθησθε καὶ κλαύσετε. ²⁶ οὐαὶ ὅταν καλῶς εἰπωσιν ὑμᾶς 26 πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ εἰποῦν τοῖς ψευδο-
²⁷⁻³⁰ ^{Mt 5, 39-42} προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. ²⁷ Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· 27 ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, ²⁸ εὐλογεῖτε τοὺς καταραζόμενους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ 28 τῶν ἐπιθραζόντων ὑμᾶς. ²⁹ τῷ τύπτοντί σε εἰς τὴν σιαγόνα 29 πάρχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. ³⁰ παντὶ αἰτούντῃ σε δίδον, καὶ ἀπὸ 30 τοῦ αἵροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. ³¹ καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶ 31 σιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. ³² καὶ 32 εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. ³³ καὶ γὰρ 33 ἐὰν ἀγαθοποιήτε τοὺς ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. ³⁴ καὶ ἐὰν δανίσθητε 34 παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. ³⁵ Ἰπλὴν ἀγα- 35 πᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀγαρίστους καὶ ποη-
^{Mt 5, 46} ροῦς. ³⁶ γίνεσθε οἰκτιρμονες, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτιρῶν 36 ^{Mt 7, 1} ἐστίν. ³⁷ καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, 37 καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· ³⁸ δι- 38 ^{Mt 4, 24} δοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευ- μένον ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ ^{Mt 15, 14} μέτρον μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. ³⁹ εἶπεν δὲ καὶ παρα- 39 ^{Mt 10, 24} ^{Io 13, 16} ^{15, 20} ⁴¹ ^{Mt 7, 3-5} ⁴¹ ⁴² ^{Mt 7, 16-18} ^{et 12, 22}

26. οὐαι υμιν|καλ. υμασ ειωσι|εκ* κατα ταυτα (εταυτ.) 27. αλλ 28. τ. καταρω. υμιν|και προσευχ. υπερω των 29. εις : επι|σιαγονα : εκ* ptaem δεξιαν 30. παντι δε τω 33. om γαρ|και γαρ οι αμ. 34. δανειζητε|ελπ. απολαβειν|και γαρ οι αμαρτ. |δανειζουσιν 35. δανειζετε|μηδεν|πολυνο : εκ* add εν τοις ουρανοιο|του υψιστου 36. γινεσθε ουν|καθωσ και|ο πατ. υμων : εκ* add ο εν τοις ουρανοιο 37. om και ante μη καταδικ. 38. πεπιεσμ. (εκ* πεπιασμ.) και σεσαλευμ. και υπερεκχυνόμενον|τω γαρ αυτω μετρω ω μετρ. 39. om και|ουχι : εκ ουκ|εκ* τεσουνται 40. τον διδασκ. αυτου|εκ κατηρτ. δε εστω 42. ε η πως, εκ πως δε|εκβαλειν : εκ post διαβλησφ.

καρπὸν σαπρὸν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν
 44 καλόν. ⁴⁴ Ἐκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκειται·
 οὐ γὰρ ἐξ ἀκαθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλῆν
 45 τρυγῶσιν. ⁴⁵ ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς Μτ 12, 34
 καρδίας προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ
 προφέρει τὸ πονηρὸν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ
 46 στόμα αὐτοῦ. ⁴⁶ Τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε Μτ 7, 21
 47 ἃ λέγω; ⁴⁷ πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων 47-49
 48 καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τί ἐστιν ὁμοῖος. ⁴⁸ Ὁμοῖός Μτ 7, 24-27
 ἐστὶν ἄνθρωπος οἰκοδομῶντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν
 καὶ ἔθηκεν θεμελίον ἐπὶ τῆν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης
 προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῆ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλευσθαι
 49 αὐτὴν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομηθῆσαι αὐτήν. ⁴⁹ ὁ δὲ ἀκούσας καὶ
 μὴ ποιήσας ὁμοῖός ἐστιν ἄνθρωπος οἰκοδομήσαστι οἰκίαν ἐπὶ τῆν
 γῆν χωρὶς θεμελίου, ἣ προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθὺς συνέτα-
 σεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

VII.

Centurionis servus. Iuvenis Naini mortuus. Iohannis baptistae legati;
 Iesu de eo et aequalibus sententia. Peccatrix Iesum unguens veniam nacta.

Parabola de duobus debitoribus.

- 1 Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς Μτ 7, 28
 τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναοῦμ.
 2 Ἐκατοντάρχου δὲ τινοσ δούλος κακῶς ἔχων ἡμελλεν τελευ- 9-10
 3 τᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἐπιμοσ. ³ ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστει- Μτ 8, 5-12
 4 λην πρὸς αὐτὸν προσβυτέρουσ τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως
 4 ἐλθῶν διασώσῃ τὸν δούλον αὐτοῦ. ⁴ οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς
 5 τὸν Ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν σπονδαίως, λέγοντες ὅτι ἀξιός ἐστιν
 5 ὃ παραξῆ τοῦτο· ⁵ ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν
 6 αὐτοῦσ φκοδόμησεν ἡμῖν. ⁶ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖσ.
 ἦδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντοσ τῆσ οἰκίας, ἔπεμψεν φίλουσ
 ὁ ἑκατοντάρχου λέγων· κύριε, μὴ σκύλλον· οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι
 7 ἵνα ὑπὸ τῆν στέγην μου εἰσελθῆσ· ⁷ διὸ οὐδὲ ἐμαντὸν ἤξιῶσα
 8 πρὸσ σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖσ μου. ⁸ καὶ
 γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπόσ εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενοσ, ἔχων ὑπ' ἐμαν-
 τὸν στρατιῶτασ, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ

43. om παλιν 44. κ συνλσγ. | βατου (κ^a): κ* βλαστου | τρυγῶσι στα-
 φυλ. 45. τῆσ καρδι. αὐτου | πονηροσ: add ἀνθρωποσ | πονηρου: add
 θησαυρου τῆσ καρδιασ αὐτου | του περισσευμ. τῆσ καρδ. | λαλεσ: κ post
 το στ. αὐτ. 48. πλημμυρασ | προσερρηξεν | δια το etc: τεθεμελιωτο
 γαρ ἐπι τῆν πετραν 49. ε κ προσεερρηξ. | κ. ευθωσ επισασ

VII, 1. ε κ επισ δε | κ* om παντα | καφαρναουμ 2. κ* om κακ.
 εχων 3. οπως: κ add αὐτοσ 4. ηρωτων: παρακαλουν | παρεξασ
 6. απο τῆσ οικι. | επεμψεν: add πρὸσ αὐτοσ | φιλουσ: post εκατοντ.
 | ε κ εκατονταρχοσ | λεγων: add αὐτω | εμι ικανοσ | κ μου υπο τ. στεγ.
 7. κ ἀλλ | ε κ ιαθησται

ἄλλω· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποιήσον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ⁹ ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφείς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον. ¹⁰ καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὔρον τὸν δούλον ὑγιαίνοντα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐξῆς ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλουμένην 11 Ναϊν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολὺς. ¹² ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδὼν ἐξεκομίζετο τεθνηκώς μονογενῆς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. ¹³ καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτήν καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαίε. ¹⁴ καὶ 14 προσελθὼν ἤψατο τῆς σοφοῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. ¹⁵ καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς 15 καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ¹⁶ ἔλαβεν 16 δὲ φόβος ἀπαρτας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφητῆς μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπισκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. ¹⁷ καὶ ἐξηλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

¹⁸⁻²³ ^{Mt 11, 2-6} Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων 18 τούτων. ¹⁹ καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινας τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 19 ^{Mat 18, 15} ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ²⁰ παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες 20 εἶπαν· Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ²¹ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ 21 ἔθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. ²² καὶ ἀπο- 22 κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ἃ εἶδετε ^{Mat 35, 5} καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. ²³ καὶ μακάριός ἐστιν ὁς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί 23

²⁴⁻²⁵ ^{Mt 11, 7-19} ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς 24 τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θαύσασθαι; κáλαμος ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενος; ²⁵ ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε 25 ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; ἰδὼν οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ²⁶ ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προσήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ 26

10. οἱ πεμφθεντ. εἰς τ. οἶκ. | τον ασθενονντα δουλων 11. κε εν τω εξησ | εφορευετο | κ* om καλουμενην | κ om ικανοι 12. υιος μονογενησ | και αυτη ην : ε* om ην | ην συν αυτη (et. ε*) : ε om ην 13. επ αυτη 16. εγγεραται 17. κ* (non item *) om παρι αυτου | και εν παση 18. ιωαννη 19. κυριον : ε κ ιησουν | αλλον : κ στερον 20. κ* om οι ανδρ. | ειπον | κ απεστειλαν | αλλον : κ στερον 21. εν αυτη δε τη ωρ. | ωρα : κ* ημερα | πονηρων : κ* ακαθαρτων | το βλεπειν 22. αποκριθαισ : add ο ιησοσυ | ιωαννη | σι : κ om | κ και κωφοι et και πτωχοι 23. κ οσ αν 24. λεγ. τοις οχλοις | κ εξηλθατε 25. κ εξηλθατε 26. κ εξηλθατε

27 περισσότερον προφήτου. 27 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ^{Mat 3, 1} ^{Lc 1, 2} ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὅς κατασκευάσει
 28 τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου. 28 λέγω ὑμῶν, μείζων ἐν γεννητοῖς
 29 γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν
 29 τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 καὶ πᾶς ὁ λαὸς
 30 ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ
 30 βάπτισμα Ἰωάννου· 30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλήν
 31 τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.
 31 31 Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ
 32 τίνι εἰσὶν ὁμοιοί; 32 ὁμοιοί εἰσιν παιδίους τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθη-
 33 μένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες· ἠψήλωσαμεν ὑμῖν καὶ
 33 οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνησαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν
 34 γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον,
 34 καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 35 ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπό-
 35 τῆς, φίλος τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαίωθη ἡ σοφία
 36 ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.
 36 Ἡρώτα δὲ τίς αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ·
 37 καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. 37 καὶ
 38 ἰδοὺ γυνὴ ἦτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἀμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι
 38 κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον
 38 μύρον 38 καὶ στάσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίονσα τοῖς
 39 δάκρυσις ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξίν τῆς
 39 κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαζεν, καὶ κατεφιλεῖ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ
 39 ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν
 40 ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ πο-
 40 ταπῆ ἢ γυνὴ ἦτις ἀπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἀμαρτωλός ἐστιν. 40 καὶ
 41 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.
 41 ὁ δὲ διδάσκαλε εἶπέ, φησίν. 41 δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῆ
 42 τινί· ὁ εἰς ὄφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πενήτηκοντα.
 42 42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροισι ἐχαρίσατο. τίς οὖν
 43 αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; 43 ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ὑπο-
 44 λαμβάνω ὅτι ἢ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς
 44 ἔκρινας. 44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι εἶφη·
 45 βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσηλθὼν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδαρ

27. ἰδοὺ ἐγώ 28. ε λέγω γὰρ, κ αμην λέγω | κ om προφήτης | ἰωαννου
 του βαπτιστου 30. κ om εἰς εαυτους 31. τινι οὖν (κ δε) : praem
 ειπε δε ο κυριος 32. λεγοντας : κc λεγοντα, κ* α λεγει, ε και λεγουσιν |
 εθρηνησ. υμιν 33. μη et μηδε : μητε et μητε | αρτ. εοδ. et οιν. πιν.
 34. τελωνων φιλος 35. κ απο παντ. των εργαυ αυτ. 36. εἰς την
 οικιαν | κατεκλιθη (κc) : κ* κατακειτο, ε ανεκλιθη 37. γυν. εν τη πολ.
 ητις ην | om και ante επιγν. | ανακειται 38. οπισω : post παρ. τ. ποδ.
 αυτ. | τοις δακρ. : post τοις ποδ. αυτ. | εξεμασεν 40. φησιν : post ο
 δε 41. χρεοφειλετ. | δανιστη 42. ε κ μη εχοντ. δε | τισ ουν αυτων :
 add ειπε | αυτον αγαπησει 43. ε κ αποκριθ. δε ο (κ om) σιμων

- τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.
- 13¹³ οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν οἱ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσι, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθια πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι σπυρνίζονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. 15 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῆ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. 16 Οὐδεὶς δὲ λόγρον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκευεὶ ἢ ὑποκάτω κλίης τίθῃσιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθῃσιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 οὐ γὰρ ἐστὶν κρυπτόν ὃ οὐ φανερόν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῆ καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ. 18 βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὅς ἂν γὰρ ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὅς ἂν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
- 19 Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύνατο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. 20 ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου ἐστήκασιν 21 ἕξω ἰδεῖν σε θέλοντες. 21 ὃ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτοῦς· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοὶ μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιῶντες.
- 22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοῦς· διελθώμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν· καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ κινδύνεον. 24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὃ δὲ διεγερθεὶς ἐπέτιμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσατο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;
- 26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ἧτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. 27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν
13. ἐπὶ τῆσ πέτρασ | τ. λογον : κ* add του θεου | κ* om και ante ουτοι
 14. σπυρνιζ. 16. κ* ἐπὶ τὴν λυχνίαν | ἐπιτιθῆσιν 17. ο ου γνωσθησται 18. οσ γαρ αν 19. ε κ παρεγενοντο | ε om αυτου pri 20. και απηγγ. αυτω λεγοντων | οτι : om | κ om σου pri 21. κ om του θεου | ποιουντες : add αυτον 22. και γενετ. | εν : κ* om | και αυτος (κα) : κ* om 24. κα om alterum επιστ. | γεγερθεις | κ επαυσατο 25. που : add εστιν | κ οι δε φοβηθ. | πρ. αλληλους : κ om 26. γαδαρησων | αντιπεραν 27. υπηνητησεν : add αυτω | οσ ειχε δαιμο. εκ χρονων ικανων και ιματιον ουκ ενεδυσατο

τοῖς μήμασιν. ²⁸ ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράζας προσέπεσεν 28
 αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλη εἶπεν· τί μοι καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὸς τοῦ θεοῦ
 τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. ²⁹ παρήγγελλεν γὰρ 29
 τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς
 γὰρ χρόνοις σινηγάκει αὐτόν, καὶ ἐδεδυμένετο ἀλύσειν καὶ πέ-
 δαισ φυλασσόμενος, καὶ διακρίσων τὰ δεσμὰ ἡλαύνετο ὑπὸ τοῦ
 δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. ³⁰ ἐπρωῶτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς 30
 λέγων· τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαι-
 μόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. ³¹ καὶ παρεκάλουν αὐτόν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ 31
 αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ³² ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων 32
 ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτόν ἵνα ἐπι-
 τρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.
³³ ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς 33
 τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν
 λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. ³⁴ ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονός 34
 ἔβηγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ³⁵ ἐξῆλ- 35
 θον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὔρον
 καθήμενον τὸν ἀνθρώπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισ-
 μένον καὶ σωφρονούντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβή-
 θησαν. ³⁶ ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαι- 36
 μονισθείς. ³⁷ καὶ ἠρώτησαν αὐτόν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περι- 37
 χόρου τῶν Γαλιλαίων ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ
 συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. ³⁸ εἰδέτεο 38
 δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ·
 ἀπέλυσε δὲ αὐτόν λέγων· ³⁹ ὑπόστρεψε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ 39
 διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν
 πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40-48
 Mc 5,
 21-34
 Mt 9,
 18-22

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτόν 40
 ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. ⁴¹ καὶ ἰδοὺ 41
 ἦλθεν ἀνὴρ φ' ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς
 ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτόν
 εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ, ⁴² ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ 42
 ὡς ἑτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέβηθησκει. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν
 οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. ⁴³ καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος 43

28. καὶ ἀνακράζας 29. ε^ο παρηγγεῖλε | εδεδυμετο | κ* (non item a) om
 καὶ post φυλασσομ. | ε κ διαρρησων | δαιμονος 30. κ* om ο ιησους et
 λεγων | σοι εστ. ονομα | λεγων | οτι δαιμ. πολλ. εισηλθεν εἰς αὐτον
 31. παρεκαλει 32. κ βοσκομενη | ε κ* παρεκαλουν | κ* om αυτοις sec
 33. εισηλθεν | λιμνην· κ θαλασσαν 34. το γεγενημενον | καὶ ἀπελθον-
 τος απηγγ. 35. εξηληλυθει 36. απηγγ. δε· κ add λεγοντες | καὶ οἱ
 ιδοντες 37. κ ηρωτησεν | κ παν | γαδαρηνων | εἰς το πλοι. | κ* επιστρε-
 ψεν, κ^α συνωστρ. 38. κ^α εδεδετο | λεγων· praem ο ιησους 39. οσα
 εποιησ σοι ο θεος 40. κ^ε Εν δε τω υποστρ. | υποστρεφαι | αὐτον
 (κ^α)· κ* τον θεον 41. του ιησου 42. ην· κ* om

8*

ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἦτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὄλον τὸν βίον
 44 οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, ⁴⁴ προσελθούσα ὀπισθεν
 ἤψατο τοῦ κραπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη
 45 ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. ⁴⁵ καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἀνό-
 μωτός μου; ἀρνούμενων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν
 46 αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. ⁴⁶ ὁ
 δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἤψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύναμιν ἐξελη-
 47 λυθῆναι ἀπ' ἐμοῦ. ⁴⁷ ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέ-
 μουσα ἦλθεν καὶ προσπεσούσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ
 ἀπήγγειλεν ἐνόμιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.
 48 ⁴⁸ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου
 49 εἰς εἰρήνην. ⁴⁹ Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ⁴⁹⁻⁵⁶
 ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε <sup>Mc 5,
35-43</sup>
 50 τὸν διδάσκαλον. ⁵⁰ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ <sup>Mt 9,
23-26</sup>
 51 φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. ⁵¹ ἔλθων δὲ εἰς τὴν
 οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινα σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ
 52 Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μη-
 53 τέρα. ⁵² ἔκλειον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν·
 53 μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. ⁵³ καὶ κατεγέλων
 54 αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. ⁵⁴ αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς
 55 αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖς, ἐγείρου. ⁵⁵ καὶ ἐπέστρεψεν τὸ
 πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆ-
 56 ναι φαγεῖν. ⁵⁶ καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν
 αὐτοῖς μηδεὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

IX.

Mandata ad apostolos. Herodes de Iesu. Quinque milibus cibus prae-
 betur. Quis sit Christus et quales poscat discipulos. Transfiguratio.
 Daemoniacus ab apostolis non sanatus. Eorum ambitio et iracundia.
 Sectandi impedimenta.

- 1 ¹⁻⁵ *Συνακαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ*
 2 *ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσουσ θεραπεύειν.* ^{Mc 6,7-13} ² *καὶ*
 3 ^{Mt 10, 1} ^{5 50} *καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον*

43. εἰς ἰατροῦσ | βιον· κ* add εαυτησ | κ* και ουκ ισχυ. | ε κ νπ ουδενουσ
 45. και οι μετ αυτου | αποθλιβουσιν· add και λεγεις τις ο αφανεουσ
 μου 46. εξελθουσαν 47. ιδουσα usq ηλθεν (κ*)· κ* om | κ om δι ην
 αιτ. ηψ. αυτ. | απηγγ. (κ διηγγ.)· add αυτω 48. αυτη· κ om | θυγατερ·
 praem θαρσαι 49. λεγων· add αυτω | μηκετι· μη 50. απεκριθη· κ*
 ειπεν | αυτω· add λεγων | ε κ πιστευε 51. εισελθων | κ ουδενα αφηκεν
 συνεισελθειν αυτω | τινα συν αυτω· ουδενα | ε κ ιακω. και ιωανν.
 52. κ ου γαρ απεθα. 54. αυτου δε· add εκβαλων εξω παντας και | κ
 σγαιρα 55. και ανεστ. παραχρ. (κ*)· κ* om

IX, 1. συγκαλ. | δωδεκα· ε add μαθητας αυτου, item κ αποστο-
 λουσ | κ δεδωκεν 2. ιασθαι· ε add τουσ ασθενουντας, item κ τουσ
 ασθενεισ 3. ραβδουσ

μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνά δύο χιτῶνας
 ἔχειν. ⁴ καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθῃτε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ⁴
 ἐξέρχεσθε. ⁵ καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ ⁵
 τῆς πόλεως ἐκεῖνησιν καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν
 ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. ⁶ ἐξερχόμενοι δὲ διήρ- ⁶
 χοντο κατὰ τὰς κόμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες παν-
 ταχοῦ.

⁷⁻⁹
 Mc 6,
¹⁴⁻¹⁶
 Mt 14, 18
 Ἦκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ ⁷
 διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινων ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν,
⁸ ὑπὸ τινων δὲ ὅτι Ἡλείας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις ⁸
 τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. ⁹ εἶπεν δὲ Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπε- ⁹
 κεφάλισα· τίς δὲ ἐστίν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
 ἰδεῖν αὐτόν.

¹⁰⁻¹⁷
 Mc 6,
³⁰⁻⁴⁴
 Mt 14,
¹⁸⁻²¹
 Io 6, 1-13
 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ¹⁰
 ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς
 πόλιν καλουμένην Βηθσαιδᾶ. ¹¹ οἱ δὲ ὄχλοι γινόντες ἠκολούθησαν ¹¹
 αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας
 τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. ¹² ἡ δὲ ἡμέρα ¹²
 ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπό-
 λυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλας κόμας καὶ
 ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὐρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ
 τόπῳ ἐσμέν. ¹³ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὅστε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς. ¹³
 οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο,
 εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦ-
 τῶν βρώματα. ¹⁴ ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ ¹⁴
 πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίᾳς ἀνά
 πεντήκοντα. ¹⁵ καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας. ¹⁵
¹⁶ λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας ¹⁶
 εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου
 τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. ¹⁷ καὶ ἔφαγον καὶ ἔχορ- ¹⁷
 τίσθησαν πάντες, καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων,
 κόφιοι δώδεκα.

¹⁸⁻²²
 Mt 16,
¹³⁻²³
 Mc 8,
²⁷⁻³³
 (Io 6, 68a)
 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας ¹⁸
 συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· τίνα

3. ανα: κ om | εχειν: κ^a εχετε, κ^{*} om 4. μενετε: κ^{*} μιναιτε 5. δεξαν-
 ται | απο: κ εκ | κ om και ante τον κονιορτ. | αποτιναξαιτε | επ αυτους:
 κ αυτοισ | τετρααρχ. (sic κ^a, κ^{*} om ο τετρ.): τετραρχ. | γινόμενα: add
 υπ αυτου | εγηγηται 8. ηλιασ | τισ: ειο 9. και ειπεν ο ηρωδ. | εγω
 ακουω 10. οσα: κ α | πολ. καλουμ. (κ^c): κ^{*} τοπον ερημον, ε τοπον
 ερημον πολωσω καλουμνησ | κ^{*} om βηθσα. 11. δεξαμενος | κ ελαλησεν
 12. τουσ οχλουσ | πορευθ.: απελθοντες | και τουσ αγρουσ 13. πρ.
 αυτους: κ αυτοισ | υμεισ: ε κ ante φαγ. | ειπον | κ πλειονεσ αρτ. πε. | η
 πεντ. αρτ. κ. δυο ιχθυ. 14. δε: γαρ | κ ωσει ανα 15. ανεκλιναν | κ
 παντας 16. αυτους: κ om | παρατιθεναι 18. αυτον: κ^a add εν τοπω
 (κ^c rursus delet) | αυτους: κ add ο ιησουσ

19 με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; ¹⁹ οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τισ τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. ²⁰ εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὕμεις δὲ τίνα με λέγετε 21 εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ. ²¹ ὁ δὲ 22 δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδεμίαν λέγειν τοῦτο, ²² εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆ- ^{24, 1} ναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

23 Ἐλεγεν δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ²³⁻²¹ ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, ^{Μτ 16, 24-25} καὶ ἀκολουθήτω μοι. ²⁴ ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ^{Με 9, 31} σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ^{9, 1} 25 ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. ²⁵ τί γὰρ ὠφελείται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζῆμιωθεῖς; 26 ²⁶ ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους, τούτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ 27 καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. ²⁷ λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶν τινες τῶν αὐτοῦ ἐστηκότων οἱ οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὥσει ἡμέραι ὀκτώ, ²⁸⁻³⁶ καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ 29 ὄρος προσευχάσθαι. ²⁹ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσευχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἰματισμὸς αὐτοῦ 30 λευκὸς ἕξαστραπτῶν. ³⁰ καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνετάλον αὐτῷ, 31 οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἡλείας, ³¹ οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον 32 τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλὴμ. ³² ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνε- 33 στώτας αὐτῷ. ³³ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρῖσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν 34 Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἡλείᾳ, μὴ εἰδὼς ὁ λέγει. ³⁴ ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ 35 ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην. ³⁵ καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἐκλεκτός, 36 αὐτοῦ ἀκούετε. ³⁶ καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὐρέθη Ἰησοῦς 2 Pē 1, 17

18. λεγουσιν οἱ οχλοι ειναι 19. ειπον | ε κ ηλιαν 20. αποκριθεισ δε ο πετροσ 21. λεγειν : ειπειν 22. κ* οτι τον υι. του ανθρ. δει 23. ερχεσθαι : ελθειν | απαρνησασθω | κς om καθ ημεραν 24. γαρ αν 25. κ ωφελει ανθρωπος 27. αυτου : ωδε | γευσονται 28. κ* om και ante στερον | κ προσευχασθαι 30. μωσση | ηλιασ 31. εμελλεν 32. ειδον 33. κ και ποιησωμεν | κ σοι μιαν | μωσει | ε κ μωσει (κ μωυ-) μιαν | ε κ ηλια 34. επεσκιασεν | εν τω εκεινουσ εισελθειν 35. εκλελεγμ. : αγαπητος 36. ο ιησουσ

μόνος. καὶ αὐτοὶ εἰσέγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν εἶδρακαν.

37-43
Mt 17,
14-23
Mc 9,
14-29

Ἐγένετο δὲ τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. ³⁸ καὶ ἰδὼν ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπιβλεψαὶ ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς μοι ἐστίν, ³⁹ καὶ ἰδὼν πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρίβον αὐτόν. ⁴⁰ καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. ⁴¹ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διαστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. ⁴² ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸ τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ⁴³ ἔξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.

43-45
Mc 9,
30-32
Mt 17, 22a

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ· ⁴⁴ θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὅσα ὑμῶν τοῦτο λόγος τούτου· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μελλεὶ παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. ⁴⁵ οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τούτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἰσθῶνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46-48
Mc 9,
33-37
Mt 18, 1-5

Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μεζῶν αὐτῶν. ⁴⁷ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτοῦ, ⁴⁸ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῶν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας. ⁴⁹ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· ἐπιστάτα, εἰδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκολύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. ⁵⁰ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν Ἰησοῦς· μὴ σκολύετε· ὅς γὰρ οὐκ ἐστὶν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.

49-50
Mc 9,
38-40

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, ⁵² καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλου πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς πόλιν Σαμαριτῶν, ὥστε ετοιμάσαι αὐτῷ· ⁵³ καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον

36. ε κ αρακασιν 37. εν τη εξ. ημερ. 38. ανεβωσας | ε κ επιβλεπον | εστι μοι 39. κ οτι ιδου | κραζει : κ add και ρασσει (sic) 40. εκβαλλωσιν 41. μεθ υμων εσομαι | προσαγαγε : κc add μοι 42. κ* προσερχομενου 43. οισ εποιησεν ο ιησους 47. ειδωσ : ιδων 48. οσ αν : οσ αν | κ και οσ με δεχεται | εστιν : εσται 49. εν τω ονοματ. | τα δαιμονια | κ εκωλυομεν 50. και ειπε πρ. αυτ. ο ιησους | κ καθ υμ. υπ. ημων, ε καθ ημ. υπ. ημων 51. αναληψεωσ | κ* οτι αυτου πρι | ε κ εστηριξε 52. πολιν : κωμην | σαμαριτων | ωστε : ωσ

- 54 αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. ⁵⁴ ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν· κύριε, θέλεις εἰπωμεν πῦρ κατα-
 55 βῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλωσαὶ αὐτούς; ⁵⁵ στραφεῖς δὲ
 56 ἐπετίμησεν αὐτοῖς. ⁵⁶ καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.
 57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς αὐτόν· ⁵⁷⁻⁸⁰
 58 ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. ⁵⁸ καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ⁵⁸⁻⁶²
 αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
 σκηνώσκει, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει πού τῆν κεφαλὴν
 59 κλίην. ⁵⁹ εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολουθεῖ μοι. ὁ δὲ εἶπεν·
 60 ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. ⁶⁰ εἶπεν
 δὲ αὐτῷ· ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ
 61 ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ⁶¹ εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος·
 ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι
 62 τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. ⁶² εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς
 ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω.
 εὐθετόσ ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

X.

Septuaginta discipuli ablegantur et gaudentes redeunt. Quid ut vivas sit faciendum, et quis proximus. Parabola de Samaritano misericordie. Martha et Maria.

- 1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρουσ ἑβδομήκοντα,
 καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς ἀπὸ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πάσας
 2 πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. ² ἔλεγεν δὲ πρὸς ^{Μι 9, 31}
 αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεηθήτε
 οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας ἐκβάλλῃ εἰς τὸν
 3 θερισμὸν αὐτοῦ. ³ ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν ^{Μι 10, 16}
 4 μέσῳ λύκων. ⁴ μὴ βασιτάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδή- ⁴⁻⁵
 5 ματα· μηδὲνα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσθηθε. ⁵ εἰς ἣν δ' ἂν εἰσελ- ⁴⁻¹²
 6 θητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. ⁶ καὶ ἐὰν ⁹⁻¹⁵
 ἦ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτόν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ
 7 δὲ μὴγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. ⁷ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε,
 ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ ^{1 Τιμ 5, 18}
 8 μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. ⁸ καὶ εἰς
 ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρα-
 9 τιθέμενα ὑμῖν, ⁹ καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ

54. οἱ μαθηταί: add αυτου | ειπον | αναλωσ. αυτους: add ωσ και ηλιασ
 ποιησ 55. επιτιμ. αυτοις: add και ειπεν· ουκ οιδετε οιον πνευμα-
 τοσ εστε υμεισ; 56. και απορευθ.: praem ο γαρ υιοσ του ανθρωπου
 ουκ ηλθε γνχασ ανθρωπων απολωσαι αλλα σωσαι 57. Και: εγνετο
 δε | απερχη: add κυριε 59. επιτρεψον: ε κ praem κυριε | απελθοντι
 πρωτον 60. ειπ. δε αυτω: add ο ιησοουσ 62. εισ την βασιλειαν

X, 1. εμελλεν 2. δε: ουν | ε κ εκβ. (ε εκβαλλη) εργατ. 3. ιδου
 εγω 4. βαλαντιον | μηδε υποδημ. | και μηδενα 5. αν οικιαν εισε-
 ρχησθε 6. και εαν μεν | ε ο υιοσ | επαναπανουσαι 7. ε κ εσθιοντες |
 τ. μισθ. αυτ. εστι 8. και εισ ην δ αν

λέγετε αὐτοῦ· ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ¹⁰ εἰς ἣν 10
 δ' ἂν πόλιν εἰσελθῆτε καὶ μὴ δέχονται ὑμᾶς, ἐξεληθόντες εἰς τὰς
 πλατείας αὐτῆς εἶπατε· ¹¹ καὶ τὸν κοληθῆντα 11
 ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσόμεθα ὑμῖν·
 πληρὸν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ¹² λέγω 12
 δὲ ὑμῖν ὅτι Κοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ
¹³⁻¹⁵ τῇ πόλει ἐκείνῃ. ¹³ Οὐαὶ σοὶ Χοραζεῖν, οὐαὶ σοὶ Βηθσαϊδᾶ· ὅτι 13
 εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν
 ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετανόησαν.
¹⁴ πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 14
¹⁵ καὶ σὺ Καφαρναοὺμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ἄβδου 15
 καταβιβασθήσῃ. ¹⁶ Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν 16
 ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστειλαντά με.

Mt 10, 40
 Io 13, 20

Ἐπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες· κύριε, 17
 καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματι σου. ¹⁸ εἶπεν 18
 δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς στρατηγὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 πεσότα. ¹⁹ ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω 19
 ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἔχθρου, καὶ
 οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. ²⁰ πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαιρέτε ὅτι 20
 τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαιρέτε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν
 ἐγγράφται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Mt 11,
 23-27

Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ 21
 εἶπεν· ἐξομολογούμαι σοὶ πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς,
 ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας
 αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγενετο εὐδοκία ἐμπροσθέν
 σου. ²² καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν· πάντα μοι 22
 παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ
 υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ
^{22 a} εἶαν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. ²³ Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς 23
 μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες
 ἃ βλέπετε. ²⁴ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς 24
 ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκούσαι ἃ
 ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

Mt 19, 16
 25-27
 18, 18 a
 Mt 22, 35 a
 Mc 12, 28 a
 Dou 8, 5
 Lev 19, 18

Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων· δι- 25
 δάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ²⁶ ὁ δὲ εἶπεν 26
 πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; ²⁷ ὁ 27
 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς

10. εισερχοθε 11. κ* κοληθ. υμιν|om εισ τ. ποδας|κ* γινωσκ. υμεις |
 ηγγικεν : add εφ υμας 13. ε* χοραζιν, ε χωραζιν | κ βηθσαιδαν | εγα-
 νοστο|καθημεναι 15. καπερναουμ|ησασ του ουρ. υψωθειςα 19. ιδ.
 διδωμι|κ* om ου μη|αδικηση 20. χαιρετε δε μαλλον|εγραφη 21. εν
 τω : om εν|πνευμ. τω αγιω : πνευμ. ο ιησουσ 22. ε* κ om και στραφ.
 πρως τ. μαθητ. επι.|παρεδ. μοι 24. ουκ ειδον 25. και λεγων|ποιησας :
 κ* add ινα 27. εξ ολης της ψυχης σου κ. εξ ολης της ισχυος σου κ. εξ

καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ
 28 ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. ²⁸ εἶπεν
 29 δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τούτο ποίει, καὶ ζήσῃ. ²⁹ ὁ δὲ
 θέλων δικαιώσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστὶν
 30 μου πλησίον; ³⁰ ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀνθρωπὸς τις κατέ-
 βαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰερουζαλήμ, καὶ λησταῖς περιέπεσον, οἱ
 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες
 31 ἡμίθωρον. ³¹ κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινε ἐν τῇ ὁδῷ
 32 ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρήλθεν. ³² ὁμοίως δὲ καὶ Λευεΐτης
 γερόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἔλθων καὶ ἰδὼν ἀντιπαρήλθεν.
 33 ³³ Σαμαρεῖτης δὲ τις ὁδῶν ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγ-
 34 χνίσθη, ³⁴ καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχείων
 ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτήνος ἤγαγεν
 35 αὐτὸν εἰς πανδοκίον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. ³⁵ καὶ ἐπὶ τῆν αὐρίον
 ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκῆ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι
 αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί μου
 36 ἀποδώσω σοι. ³⁶ τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γε-
 37 γοῖναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστές; ³⁷ ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας
 τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ
 ποίει ὁμοίως.
 38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν ³⁸
 εἰς κώμην τινὰ· γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν ^{10 11, 1 38}
 39 εἰς τὴν οἰκίαν. ³⁹ καὶ τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἣ
 καὶ παρακαθυσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν
 40 λόγον αὐτοῦ. ⁴⁰ ἣ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν.
 ἐπιστάσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνη
 41 με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὼν οὖν αὐτῇ ἴνα μοι συναρτιλάβηται.
 42 καὶ θορυβᾷζῃ περὶ πολλά, ⁴² ἐνὸς δὲ ἐστὶν χρεία· Μαρία γὰρ τὴν
 ἀγαθὴν μερίδα ἐξέλεξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

XI.

Oratio dominica. Precandi assiduitas et fiducia. Criminatio auxilii diabolici. Quis vere beatus sit. Aequales depravati. Sermones convivales adversus Phariseos et legis peritos.

- 1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε, ὀλησθε τῆς διανοίας σου 29. δικαίον | σεαυτὸν· κ* αὐτον. 30. ὑπολαβ. δε | ε κ ἰερουζα | ἡμιθωρον· add τυγχανοντα 32. κ* om versum | ε κ λειψιθη | κ om γενομενος 33. σαμαρειτης | ιδων· add αυτον 34. πανδοχειον 35. αυριον· add εξελθων | πανδοχει | ειπεν· ε κ add αυτω | εγω· κ om 36. τις ουν | κ* om των | δοκει σοι πλησ. γεγον. 37. δε sec· ουν 38. εγεν. δε etc· κ εν δε τα πορευεσθαι αυτους αυτος | ε. την οικιαν· ε. τον οικον αυτης 39. maria | η και· κ* om η | παρακαθισασα παρα | κυριον· ιησου 40. ειπον· ε κ ειπε 41. κυριος· ιησουσ | τυρβαζη 42. κ ολιγων δε εστι χρεία (χρ. suppl κ, κ* om) η ενος | γαρ· δε | αφαιρ. απ αυτης

δίδαξον ἡμᾶς προσεύχασθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδασκεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. ² εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· ² 2 πατέρα, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· ³ τὸν ³ 3 ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· ⁴ καὶ ἄφεσ ⁴ 4 ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίωμεν παντὶ ὀφειλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.

Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσε- 5 ται πρὸς αὐτὸν μεσοσηκτιὸν καὶ εἶπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι 6 τρεῖς ἄρτους, ⁶ ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με ⁶ 6 καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. ⁷ κάκεινός ἐσωθεν ἀποκριθεὶς ⁷ 7 εἶπῃ· μή μοι κόπονσ πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παι- 8 δία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς 8 δοῦναί σοι. ⁸ λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ ⁸ 8 εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει 9 ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. ⁹ 9 9 Καγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτᾶτε, καὶ δοθήσεται ⁹ 9 ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. ¹⁰ 10 πᾶς γὰρ ὃ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὃ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ ¹⁰ 10 κρούοντι ἀνοιχθήσεται. ¹¹ τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ¹¹ 11 ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἄντι ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; ¹² ἢ καὶ αἰτήσει φόν, μὴ ἐπιδώσει ¹² 12 αὐτῷ σκορπίον; ¹³ εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ¹³ 13 ἀγαθὰ δίδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὃ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο ¹⁴ 14 δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξεληθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι· ¹⁵ τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβούλ τῷ ἄρχοντι ¹⁵ 15 τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· ¹⁶ ἔτεροι δὲ πειράζοντες ¹⁶ 16 σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. ¹⁷ αὐτὸς δὲ εἰδὼς ¹⁷ 17 αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. ¹⁸ εἰ δὲ καὶ ¹⁸ 18 ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. ¹⁹ εἰ ¹⁹ 19 δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. ²⁰ εἰ δὲ ἐν ²⁰ 20

XI, 2. λέγετε : κ* add ουτω | πατερ : add ημων ο εν τοις ουρανοισ | ελθτω | η βασ. σου : ε κ add γενηθητω το θελημα σου ως εν ουρανω και επι της (κ* om) γης 3. δίδου : κ dos | κ* om το 4. και γαρ αυτοι : κ* ως και αυτ. | ε κ* αφισμεν | ειο πειρασμον : add αλλα ρουσαι ημασ απο του ποιηρου 5. κ* μεσοσηκτιον 7. ειο την κοιτ. μετ εμ. ει. και ου 8. αυτου φιλον | αναιδιαν | κς οσον 9 et 10. ε κ ανοιγησται 11. τινα : κ τισ | εξ υμων : om εξ | κ om ο υιοσ | η και : κ η, ε ει και | ε κ οφ. επιδ. αυτω 12. η και : add εαν | ε (non ε) αιτηση 13. υπαρχ. : κ οντεσ | αγαθα δοματα | κ om ο ante εξ ουρ. 15. et vn. εσρ κ βεεζεβουλ 15. om τω ante αρχοντι 16. παρ αυτ. εζητ. εξ ουρ. 17. εφ εαυτ. διαμερισθ. 18. κ εμερισθη | οτι (κ*) : κ* τι 19. κριτ. υμ. αυτοι εσονται.

- δακτύλω θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἃρα ἔφθασεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ
 21 βασιλεία τοῦ θεοῦ. ²¹ Όταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ
 22 τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἔστιν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. ²² Ἐπὶ
 δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπαλθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν
 αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ἣ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. ^{9, 50}
 23 ²³ ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἔστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ^{Mc 9, 40}
 24 ἐμοῦ σκορπιζει. ²⁴ Όταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ²⁴⁻²⁶
 ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνδρῶν τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ ^{Mc 12,}
 μὴ εὐρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. ⁴³⁻⁴⁵
 25 ²⁵ καὶ ἔλθον εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. ²⁶ τότε ²⁶
 πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ
 ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
 ἀνθρώπου ἐκείνου χειρότερα τῶν πρώτων.
 27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν
 γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά
 28 σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. ²⁸ αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι
 οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες. ²⁹⁻³²
 29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροίζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη ³⁰⁻⁴²
 γενεὰ πονηρὰ ἔστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
 30 αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. ³⁰ καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶ τοῦ
 Νινευεῖταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ
 31 γενεᾷ ταύτῃ. ³¹ βασιλίσσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ ^{1 Reg 10, 1}
 τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν
 ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Κολομώνος, καὶ
 32 ἰδοὺ πλείον Κολομώνος ὤδε. ³² ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσον- ^{10 2, 5}
 ται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν
 αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλείον
 33 Ἰωνᾶ ὤδε. ³³ Οὐδεὶς λύχνον ἄψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ^{8, 16}
 ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ ^{Mc 4, 21}
 34 φέγγος βλέπωσιν. ³⁴ ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμὸς ^{Mc 6, 23}
 σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου
 φωτεινὸν ἔστιν· ἑπὶ δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.
 35 ³⁵ σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἔσθιν. ³⁶ εἰ οὖν τὸ ³⁶
 σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται
 φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίῃ σε.

20. κ* εγω εκβαλλω 21. κ* om ο | εστιν : κ εσται 22. ο ισχυροτ.
 23. σκορπιζει : κ* add με 24. ευρισκον : κc add τοτε 25. σεσαρω. :
 κc ptaem σχολαζοντα 26. παραλαμβ. : κc add μεθ εαυτου | επτα
 στερ. πνευμ. πονηρ. εαυτου 27. επαρ. τισ γυν. φων. 28. μενουνγε |
 φυλασσοντ. : ε add αυτον, κ* τον λογον του θεου 29. om γενεα sec |
 επιζητει | ιωνα : add του προφητου 30. κ om γαρ | σημειον τοιο
 νινευιταις 31. ανδρων : κ* ανθρωπων | σολομωντος 32. ανδρ. νινευι
 33. ουδεις δε | ε et εc 1633. (non 1624.) εις κρυπτον | εc αλλα επι | φεγγ
 γος : κ φωσ | κ βλεπουσιν 34. om σου prim | οταν ουν 36. κ* om ο
 λυχν.

Ἐν δὲ τῇ λαλήσει ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ 37 παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύ- 38
 Mt 23, 25 μασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 39 εἶπεν δὲ ὁ 39
 κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποιη-
 ρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρα-
 γῆς καὶ ποτηρίας. 40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ 40
 ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόητα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ 41
 Mt 23, 22 πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστί. 42 ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, 42
 ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον,
 καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα εἶδει
 20, 46 ποιῆσαι κάκεῖνα μὴ παρεῖναι. 43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι 43
 Mt 23, 6 ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπα-
 Mt 23, 27 σμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα 44
 τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.
 45 Ἀποκριθεὶς δὲ τισ τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα 45
 Mt 23, 4 λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 46 ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς 46
 οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ
 αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσφάνετε τοῖς φορτίοις.
 47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ 47
 Mt 23, 29-31 πατέρες ἐνὶ τῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. 48 ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ 48
 συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέ-
 49-51 κτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία 49
 Mt 23, 34-36 τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰς αὐτούς προφήτας καὶ ἀποστόλους,
 καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ 50
 αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς
 Gen 4, 8 κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 ἀπὸ αἵματος Ἄβελ ἕως αἵμα- 51
 Mt 23, 24, 21 τος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ
 οἴκου· καὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
 Mt 23, 13 52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· 52
 αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκάλυσατε.
 Κάκειθεν ἐξεληθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ 53
 Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων,
 54 ἐνεδρεύοντες, θηρεῦσαι τὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. 54

XII.

Fermentum Pharisaeorum. Quis metuendus sit. Peccatum in spiritum sanctum. Lis hereditatis. Parabola de divite vana meditante. Non anxie

37. ηρωτα|φαρισ. τω 42. αλλ ουαι|παν : κ* vel * ex το correxit|ταυτα : κ* add δε | κ αφειναι, ε αφειναι 43. κ ουαι υμιν φαρισαιοι 44. ουαι υμιν : add γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται 47. οι δε πατ. 48. μαρτυροισ : μαρτυρετε | οικοδομ. : add αυτων τα μνημεια 49. κ* αποκτεινουσιν | κ διωξουσιν 50. κc ινα εκδικηθη|εκχυννόμενον 51. απο του αιμ. | εωσ του 52. εισηλθετε 53. κακ. εξελθ. αυτου : λεγοντοσ δε αυτου ταυτα προσ αυτουσ 54. ενεδρευ. : add αυτου και ζηπουντοσ | στομ. αυτου : add ινα κατηγορησωσιν αυτου

carandum nec metuendum, sed caelestia sectanda et vigilandum. Immissio ignis. Signa temporum.

- 1 Ἐν ὧσ' ἐπισημασθεῖσιν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε κατα- Mt 18,
πατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶ-
τον· προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἣτις 5, 17
2 ἐστὶν ὑπόκρισις. ² οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀπο- Mt 6, 22
3 καλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ³ ἀνθ' ὧν ὅσα Mt 10, 26
ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ
οὐς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμιείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων.
4 Ἀλέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτε- 4-9
νόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἔχόντων περισσότερόν τι Mt 10,
5 ποιῆσαι. ⁵ ὑποδειξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβήθητε· φοβήθητε τὸν μετὰ 28-33
τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. καὶ λέγω
6 ὑμῖν, τούτον φοβήθητε. ⁶ οὐχὶ πάντες στρουθία πωλοῦνται ἀσσα-
ρίων δύο; καὶ ἐν ἑξ' αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ
7 θεοῦ. ⁷ ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠριθ-
8 μηται. μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. ⁸ λέγω δὲ
ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν
9 ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. ⁹ ὃ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
10 πων ἀπαρηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. ¹⁰ καὶ πᾶς Mt 12, 23
ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφθεθήσεται αὐτῷ· τῷ Mc 3, 29
11 δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφθεθήσεται. ¹¹ ὅταν 11
δὲ εἰσφύρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς Mt 10, 19
ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἰπῆτε· Mc 13, 11
12 ¹² τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ᾧρᾳ ἃ δεῖ
εἰπεῖν.
13 Εἶπεν δὲ τὸς ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπέ τῷ ἀδελφῷ
14 μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ¹⁴ ὃ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
15 ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; ¹⁵ εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτούς· ὁράτε καὶ φυλάσσετε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας,
ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρ-
16 χόντων αὐτῷ. ¹⁶ Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων· ἂν-
17 θρώπου τινὸς πλουσίον εὐφρόρησεν ἡ χώρα. ¹⁷ καὶ διελογίζετο
ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς
18 μου; ¹⁸ καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ
μεξίονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου
19 καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, ¹⁹ καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχῇ, ἔχεις πολλὰ (Mt 11, 19)

XII, 1. πρῶτον: ε^c cum seqq conii 2. δε: κ om | κ κκαλυμμενον

4. αποκτεινοντων 5. κ om φοβήθητε | εξουσι. 6. πωλειται
7. ε κ μη ουν φοβ. 8. υμιν: κ add οτι | κ* om των αγγελ. 9. κ* απαρη-
νησεται 10. κ βλασφημουντι 11. προσφωρωσιν: | επι: κ εισ | μεριμνατε
13. αυτω εκ του οχλ. 14. κριτην: δικαστην 15. παση: τησ | αυτω:
ε κ* αυτου 18. κ* ανοικοδομησω | τα γενηματ. (ε^c γεννη-): κ* (omisso
παντα) et c τον οιτον | κ* om και τα αγ. μου

ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.

²⁰ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς· ἄφρων, ταύτη τῇ σκετὶ τῆν ψυχὴν σου 20 ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σου· ἃ δὲ ἠτοίμασας, τίνοι ἔσται; ²¹ οὕτως ὁ 21 θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

²²⁻³¹
Mt 6, 23-33

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, 22 μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσῃσθε.

²³ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἔστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. 23

²⁴ κατανοήσατε τοὺς κόρακας, οἳ οὔτε σπεύρουσιν οὔτε θερίζου- 24

σιν, οἳ οὐκ ἔστιν ταμίον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει

αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. ²⁵ τίς δὲ 25

εἴς ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τῆν ἡλικίαν αὐτοῦ

πῆχυν; ²⁶ εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν 26

μεριμνᾶτε; ²⁷ κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς οὔτε κηθῆναι οὔτε ὑφαίνει· 27

λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο

ὡς ἐν τούτων. ²⁸ εἰ δὲ ἐν ἀργῷ τὸν χρόνον ὅτα σήμερον καὶ 28

αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέξει, πόσῳ

μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. ²⁹ καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε 29

καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μεταωρίζεσθε· ³⁰ ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη 30

τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῆζεται τού-

του. ³¹ πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθή- 31

σεται ὑμῖν. ³² Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποιῶμιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ 32

^{22 s}
Mt 6, 18-21

πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. ³³ Πωλήσατε τὰ ὑπάρ- 33

χτα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια

μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου

κλέπτῃσιν οὐκ ἐγγίξει οὐδὲ σὴς διαφθείρει. ³⁴ ὅπου γὰρ ἔστιν ὁ 34

θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν ἔσται. ³⁵ Ἔστωσαν 35

ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύγροι καιόμενοι· ³⁶ καὶ 36

ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε

ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως

ἀνοίξωσιν αὐτῷ. ³⁷ μακάριοι οἱ δούλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ 37

κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται

καὶ ἀνακλιεῖ αὐτούς καὶ παρελθὼν διακοπήσει αὐτοῖς. ³⁸ κἂν 38

ἐν τῇ δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὐρη οὕτως,

^{29 s}
Mt 12, 43,

μακάριοι εἰσιν. ³⁹ τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπό- 39

τησ ποῖα ὄρα ὁ κλέπτῃσιν ἐρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν

20. ε εἰ ε 1633. (non 1624.) αφρον 21. εαυτω 22. κ λεγω υμιν | τη
ψυχη υμων 23. κ η γαρ ψυχη 24. ου σπειρ. ουδε θεριζ. 25. πηχυν :
add ενα 26. ουτε | ελαχιστ. : κ* add τι 27. ε κ πως αυξανει· ου κοπια
ουδε κηθει· | κ οτι ουδε 28. ει δε τ. χο. εν τω αγρ. σημερ. οντα | ε κ
αμφιεννυσι 29. η τι πιητ. 30. επιζητει 31. αυτου : του θεου | ταυτα :
add παντα 32. κ υμων ο πατηρ 33. βαλαντια 36. αναλυσει 37. και
παρ. διακ. αυτοις (κ*) : κ* οση 38. και εαν ελθῃ εν τη δευτ. φυλακη
και εν τη τριτ. φυλ. ελθῃ και ευρη ουτω | μακ. εισιν : κ* add σκαινοι, ε οι
δουλοι εκεινοι 39. ε κ* εγρηγορησεν αν και ουκ αν (κ* om) αφηκεν |
διορυχθῆναι

40 *οἶκον αὐτοῦ.* ⁴⁰ *καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἑτοιμοί, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε*
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 *Ἔπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν* ⁴²⁻⁴⁴
^{Μτ 24, 45-51}

42 *ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας;* ⁴² *καὶ εἶπεν ὁ κύριος· τίς*
ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ
κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέ-

43 *τριον;* ⁴³ *μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἔλθων ὁ κύριος αὐτοῦ*
εὐρήσει ποιοῦντα οὕτως. ⁴⁴ *ἄληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν*

45 *τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.* ⁴⁵ *ἔὰν δὲ εἶπῃ ὁ δούλος*
ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ

46 *πίνειν καὶ μεθύσκεισθαι·* ⁴⁶ *ἤξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν*
ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει

47 *αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.* ⁴⁷ *ἐκεῖ-*
νος δὲ ὁ δούλος ὁ γνούς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ

48 ⁴⁸ *ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας.*
παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρ-

49 *έθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.* ⁴⁹ *Πῦρ ἦλθον*

50 *βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη.* ⁵⁰ *βάπτισμα*

51 *δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ.* ⁵¹ *δο-*
κεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐκί λέγω ὑμῖν ⁵¹⁻⁵³
^{Μτ 16, 51-52}

52 *ἀλλ' ἡ διαμερισμὸν.* ⁵² *ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πάντες ἐν ἐνὶ*
53 οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσίν καὶ δύο ἐπὶ τρισίν ⁵³ *διαμε-*

54 *ρισθησονται, πατήρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυ-*
γατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ

55 *νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.*

56 *Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατελλούσαν* ⁵⁴⁻⁵⁶
^{Μτ 16, 2}

57 *ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως·*
55 ⁵⁵ *καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσας ἔσται, καὶ γίνεται.*

58 ⁵⁶ *ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκι-*
57 ⁵⁷ *μάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε;* ⁵⁷ *Τί δὲ καὶ*

59 *ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;* ⁵⁸ *ὡς γὰρ ὑπάγετε μετὰ τοῦ*
58 ⁵⁸ *ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι*
⁵⁹ *ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτὴς*

60 *σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακὴν.*
59 ⁵⁹ *λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτόν ἀπορῶς.*

40. καὶ υμεῖς ουν 42. εἶπε δε | οἰκονομος : κ* δουλος | ε κ καὶ φρονη-
 μουσ | κ* κατστησεν | κ* τον διαδουνα 43. κ ουτως ποιουντα 45. κ*
 μου ο κυριος 47. του κυρ. εαντου | η ποι. : μηδε ποι. 48. κ* om δε
 prim 49. ἐπι : εἰς 50. εως ου | κς συντελεσθη 52. εν οικω ενι
 53. ἐπι τρισιν. 53 διαμερισθησεται | εφ νιω | ἐπι θυγατρι | ἐπι μητρι |
 ἐπι την νυμφ. αυτησ | πενθεραν : add αυτησ 54. την νεφελην | ἐπι :
 απο | σι : om 55. κ* λεγεται· καυσ. ερχεται 56. κ ουκ οιδατε προ ου
 δοκιμ. 58. σε παραδω | βαλλη 59. εως ου

XIII.

Galilaei occisi. Parabola de ficu. Mulier sabbato sanata. Granum sinapis et fermentum. Porta angusta. Herodes vulpes; Hierosolyma prophetarum interfectrix.

Παρήσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ 1
περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θουσιῶν 2
αὐτῶν. ² καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι 2
οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι 3
ταῦτα πεπόνθασιν; ³ οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' εἰ μὴ μετανοήτε, 3
πάντες ὁμοίως ἀπολεισθε. ⁴ ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ' οὓς 4
ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Cιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε 4
ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς 5
κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ; ⁵ οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' εἰ μὴ μετα- 5
νοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεισθε.

Ἐλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Cυκὴν εἶχεν τις πεφυ- 6
τευμένη ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἤλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ 6
καὶ οὐκ εὔρεν. ⁷ εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἴδου τρία ἔτη 7
ἄφ' οὗ ἐρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐκ εὗρισκω· 7
ἔκκοψον αὐτήν· ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; ⁸ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 8
λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου 8
σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, ⁹ καὶ μὲν ποιήσῃ καρπὸν 9
εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν.

Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. 10
¹¹ καὶ ἰδὼν γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν 11
συνκλύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. ¹² ἰδὼν 12
δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπο-
λέλυσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου, ¹³ καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· 13
καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. ¹⁴ ἀποκριθεὶς 14
δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ
Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἕξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι·
ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
βάτου. ¹⁵ ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριταί, 15
^{14, 15} ^{Μτ 12, 11} ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον
ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποιῶζει; ¹⁶ ταύτην δὲ θυγατέρα 16
Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδωκεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη,
οὐκ εἶδε λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

XIII, 1. πιλᾶτος 2. ἀποκριθεὶς : add ο ἰησοῦς | ταυτα : τοιαυτα
3. ὁμοίως : ὡσαυτως 4. δεκα και οκτω | κ επεπεσεν | αυτοι : ουτοι | om
τους pr 5. μετανοητε | ὡσαυτως : ὁμοίως 6. ἐν τ. ἀμπελ. αὐτ. πεφυ-
τευμ. | καρπ. ζητ. 7. om αφ ου 8. 1624. 1633. κοπρια, 1656.
ε κοπριαν 9. εἰ δε μηγε, εἰς το μελλον 11. γυνη : add ην | δεκα και
οκτω | συγκλυπτ. 12. om απο 13. ανωρθωθη 14. om οτι | κ* om ἐν
αις δε εργαζ. | ἐν ταυταις ουν 15. απεκριθ. ουν | υποκριται | κ* om τω
σαββατ. | κ* απαγαυν

Nov. Test. ed. Tŷ.

- 17 ¹⁷ καὶ ταῦτα λέγοντες αὐτοῦ καταρσύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινόμενοις ὑπ' αὐτοῦ. 18 s
Mc 4,
20-22
Mi 12, 31s
- 18 Ἐλεγεν οὖν· τίς ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίς 18 s
Mc 4,
20-22
Mi 12, 31s
- 19 ὁμοιώσω αὐτήν; ¹⁹ ὁμοία ἐστὶν κόκκη σιτάπεωσ, ὃν λαβὼν ἀν-
θρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ἤρξησεν καὶ ἐγένετο εἰς
δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς
- 20 κλάδοις αὐτοῦ. ²⁰ Καὶ πάλιν εἶπεν· τίς ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν Mi 12, 32
- 21 τοῦ θεοῦ; ²¹ ὁμοία ἐστὶν ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς
ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐξυμώθη ὅλον.
- 22 Καὶ διπορευέτο κατὰ πόλεις καὶ κόμας διδάσκων καὶ
- 23 πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσόλυμα. ²³ Εἶπεν δέ τις αὐτῷ·
- 24 κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοῦσ· ²⁴ ἀγανά-
ξεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆσ στενῆσ θύρασ, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, Mi 7, 13 s
- 25 ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. ²⁵ ἀφ' οὗ ἂν ἐγερεθῇ 25 s
Mi 25,
10-12
- ὁ οἰκοδεσπότησ καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἔξω
ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε ἀνοῖξον ἡμῖν, καὶ
- 26 ἀποκριθεῖσ ἔρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶσ πόθεν ἐστε. ²⁶ τότε ἄρξῃσθε
λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖσ πλατείαισ
- 27 ἡμῶν ἐδίδαξασ. ²⁷ καὶ ἔρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶσ πόθεν Mi 7, 23
- 28 ἐστε· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. ²⁸ ἐκεῖ ἐσται
ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγγμὸσ τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψῃσθε Ἀβραὰμ Mi 8, 11 s
- καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺσ προφήτας ἐν τῇ βασι-
29 λείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶσ δὲ ἐκβαλλόμενουσ ἔξω. ²⁹ καὶ ἤξουσιν ἀπὸ
ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσουται
- 30 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. ³⁰ καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται Mi 19, 30
30, 16
Mc 10, 31
- πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.
- 31 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινεσ Φαρισαῖοι λέγοντες
αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδῃσ θέλει σε ἀπο-
32 κτείνειν. ³² καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ εἶπατε τῇ ἀλώπει
ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεισ ἀποτελῶ σήμερον καὶ
- 33 αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειούμαι. ³³ πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ
αὔριον καὶ τῇ ἐχόμενῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην
- 34 ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. ³⁴ Ἱερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀπο- 34 s
Mi 22,
37-38
- κτείνουσα τοὺσ προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ
πρὸσ αὐτήν, ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυνάξει τὰ τέκνα σου ὃν τρό-
πον ὄρειξ τὴν ἑαυτῆσ νοσιὰν ὑπὸ τὰσ πτέρυγασ, καὶ οὐκ

17. γινόμενοισ : κ* λεγομενοισ 18. ουν : δε 19. εἰσ : κ* add τον |
δένδρον : add μεγα 21. ε κ ενκρυψεν 22. κ ποριαν | ιερουσαλημ
24. θυρασ : πυλησ 25. κ* om (suppl s) εξω εσταν. και | κυριε κυριε
26. κ αρξῃσθε 27. λεγω : κ om | πα. οι εργατ. της αδικ. 28. ε οψησθε,
κ ιδητε | κ* ισακ 29. και απο βορρα 31. ωρα : ημερα | ε κ προσηλθον
32. επιτελω 33. κ* om αυριον και | κ ερχομενη 34. αυτην : κ* αυτον |
ορνησ | αυτησ : κ* αυτουσ

ἠθελήσατε. ³⁵ ἰδοὺ ἀφίσταται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω ὑμῖν ὅτι ³⁵
 οὐ μὴ ἰδῆτέ με ἕως ἥξει ὅτε εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
 ὀνόματι κυρίου.

XIV.

Hydropicus sabbato sanatus. Sermones convivales; parabola de spreto
 epulo. Christus quales sectatores poscat; crux suscipienda; turri funda-
 menta iacienda; rex bellum inchoaturus; sal putidum.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔλθειν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινας τῶν ἀρχόν- 1
 των τῶν Φαρισαίων σαββάτω φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν 1
 παρατηροῦμενοι αὐτόν. ² καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδροπικός 2
 Μι 12, 16 ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ³ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς 3
 νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι 4
 ἢ οὐ; οἱ δὲ ἠσύχασαν. ⁴ καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ 4
 Μι 12, 15 ἀπέλυσεν. ⁵ καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνας ὑμῶν υἱὸς 5
 ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν 6
 ἡμέρῃ τοῦ σαββάτου; ⁶ καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς 6
 ταῦτα.

Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς 7
 τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· ⁸ ὅταν κληθῆς 8
 ὑπό τινας εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μή- 9
 ποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, ⁹ καὶ ἔλθῶν ὁ 9
 σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ 10
 μετὰ αἰσχύνῃς τὸν ἕσχατον τόπον κατέχειν. ¹⁰ ἀλλ' ὅταν κληθῆς, 10
 πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἕσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλη- 11
 κός σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι 11
 Μι 12, 14 δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. ¹¹ ὅτι πᾶς ὁ 11
 ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῆς ἄριστον 12
 ἢ δεῖπνον, μὴ φῶναι τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφοὺς σου 12
 μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ 13
 αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταποδομά σοι. ¹³ ἀλλ' 13
 ὅταν ποιῆς δοχῆν, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλοὺς, 14
 καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναι σοι· ἀντα- 14
 ποδοθήσεται δὲ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

Ἀκούσας δὲ τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· ¹⁵ 15
 Μι 12, 14 μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. ¹⁶ ὁ δὲ 16
 εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν

85. ο οικ. υμων : add ερημος | κς λεγω δε, ε αμην δε λεγω | κ om οτι |
 με ιδητε | εωσ : ε κ add αν | εωσ ηξ. ο. ειπητε : κ εωσ αν ειπητε

XIV, 8. ει εξεστι : | θεραπευειν | η ου : om 5. αποκριθαισ : κς om |
 υιοσ : ε κ ονοσ | εμπασειται | εν τη ημερ. 6. ανταποκριθ. (κ αποκρι.) :
 add αυτω 8. υπ αυτον : κ* om (suppl *) υπ 9. μετ αισχ. 10. αναπε-
 σουσ | ερει : ειπη | σοι : κ* om (suppl *) | om παντων 12. κ om σου post
 συγγ. | σε αντικαλ. | σοι ανταποδ. 13. κ δοχην ποιησησ | κ αναπειρουσ
 14. δε : γαρ 15. ταυτα : κ* om (suppl *) | οστισ : οσ 16. αποηησ

17 πολλούς, ¹⁷ καὶ ἀπέστειλεν τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου
 18 εἶπεν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά εἰσιν. ¹⁸ καὶ
 ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ·
 ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε,
 19 ἔχε με παρητημένον. ¹⁹ καὶ ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα
 πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητη-
 20 μένον. ²⁰ καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύ-
 21 ναμαι ἐλθεῖν. ²¹ καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος ἀπήγγειλεν τῷ
 κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ
 δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς
 22 λουῶ, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χω-
 23 λούς εἰσάγαγε ὧδε. ²² καὶ εἶπεν ὁ δούλος· κύριε, γέγονεν ὃ
 23 ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. ²³ καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν
 δούλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμῶνας καὶ ἀνάγκασον
 24 εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· ²⁴ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς
 τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου.
 25 **Κυνηπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς εἶπεν** ²⁶ **πρὸς αὐτούς·**
 26 **εἰ τις ἔρχεται πρὸς με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα**
 αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς
 ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ
 27 δύναται εἶναι μου μαθητής. ²⁷ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν
 ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής.
 28 ²⁸ **Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον**
 29 **καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν;** ²⁹ **ἵνα**
μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες
 30 **οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαιζειν,** ³⁰ **λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ**
 31 **ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυεν ἐκτελέσαι.** ³¹ **Ἡ**
τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἐτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον
 οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευέσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιά-
 32 ³² **σιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἰκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν;**
 32 ³² **εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος προσβείαν ἀποστείλας**
 33 **ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.** ³³ **οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀπο-**
τάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναι μου
 34 **μαθητής.** ³⁴ **Καλὸν οὖν τὸ ἅλα· εἰ δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν**
 35 **τίνι ἀρτυθήσεται;** ³⁵ **οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν·**
ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὅσα ἀκούειν ἀκουέτω.

17. κ ερχεσθαι | εἰσιν : εστι παντα 18. παραιτεισθ. παντ. | εξελθειν
 και ιδειν | κ* om (suppl a) σε 21. ο δουλος : add εκεινος | και τους
 (κ* et c) : κ* και οσοουσαν ευρητε | κ αναπειρους | χωλ. και τυφλ.
 22. ως επταξ. 23. ο οικ. μου 24. ανδρων : κ ανθρωπων 26. κ πρ.
 εμε | πατερ. αυτου | κ την ψυχ. αυτ. | μου μαθητ. και εινα 27. και οστις |
 ε κ τ. σταυρ. αυτου | μου ειν. μαθητ. 28. κ τα εις απαρτ., ε τα προσ
 απαρτ. 29. εμπαιζ. αυτω 31. συμβ. ετε. βασιλ. | βουλευεται | απαν-
 τησαι 32. τα προσ : κ* προσ 33. μου ειν. μαθητ. 34. om ουν | το
 αλας bis | om και

XV.

Parabolae de ove et drachma perditā, deque filio degenerē.

¹ Ἦσαν δὲ αὐτῶ ἐγγιζόντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἀμαρ- 1
 τολοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. ² καὶ διεγόγγυζον οἱ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ 2
 γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἀμαρτωλοῦς προσδέχεται καὶ
 συνεσθίει αὐτοῖς. ³ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην 3
 λέγων· ⁴ τίς ἀνθρώπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπο- 4
 λείψας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνεθήκοντα ἐννέα ἐν τῇ 5
 ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὗρη αὐτό; ⁵ καὶ 5
 εὗρὼν ἐπιτίθεισιν ἐπὶ τοὺς ὄμους αὐτοῦ χαίρων, ⁶ καὶ ἔλθων εἰς 6
 τὸν οἶκον συνακαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς·
 συναρχητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. ⁷ λέγω 7
 ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ μετα-
 νοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνεθήκοντα ἐννέα δικαίους οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχου-
 σιν μετανοίας. ⁸ Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, εἰὰν ἀπο- 8
 λείψῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἀπτεῖ λύγρον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ
 ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὗρη; ⁹ καὶ εὗρουσα συνακαλεῖ τὰς φίλας 9
 καὶ γείτονας λέγουσα· συναρχητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν
 ἀπόλεσα. ¹⁰ οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέ- 10
 λων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

Εἶπεν δὲ· ἀνθρώπος τις εἶχεν δύο υἱούς. ¹² καὶ εἶπεν ὁ 11 12
 νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος
 τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. ¹³ καὶ μετ' οὐ πολλὰς 13
 ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν
 μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως.
¹⁴ δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν 14
 χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. ¹⁵ καὶ πορευθεὶς 15
 ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν
 εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· ¹⁶ καὶ ἐπεθύμει γεμίσει 16
 τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ
 οὐδεὶς εἰδίδου αὐτῷ. ¹⁷ εἰς ἑαυτὸν δὲ ἔλθων ἔφη· πόσοι μισθιοὶ 17
 τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὡδὲ ἀπόλ-
 λυμαι. ¹⁸ ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ 18
 αὐτῷ· πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, ¹⁹ οὐκέτι 19
 εἰμὶ ἀξίος κληθῆναι υἱὸς σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων
 σου. ²⁰ καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ 20
 μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη,

XV, 1. ἐγγιζ. αὐτω παντ. 2. om τε 4. εν δε αυτ. | εννεηκοντα |
 κ εωσ ου 5. αμ. αυτου 6. συγκαλ. et συγκαρ. 7. χαρ. εστ. εν τ.
 ουρ. | εννεηκοντα 8. κ εωσ ου 9. συγκαλειται | και τας γειτον. | συγ-
 χαρ. 10. χαρα γινεται 12. πατερ : κ* om | κς ο δε διειλεν 13. κ τ.
 ουσι. αυτου 14. ισχυροσ 16. γεμι. τ. κοιλ. αυτου : κ χορτασθηαι |
 απο : κ εκ 17. σφη : ειπε | om ωδε post λιμω 18. κ* αναστ. δε 19. και
 ουκετι 20. πατερ. αυτου

καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταφιλήσεν
 21 αὐτόν. ²¹ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς· πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν
 22 καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου. ²² εἶπεν
 δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξερέγκατε στολὴν τὴν
 23 πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα
 24 αὐτοῦ καὶ ὑπόδηματα εἰς τοὺς πόδας, ²³ καὶ φέρετε τὸν μῶσχον
 24 τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθώμεν, ²⁴ ὅτι οὗτος ὁ
 υἱὸς μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη. καὶ ²⁵
 25 ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. ²⁵ ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν
 ἀργῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας
 26 καὶ χορῶν, ²⁶ καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παιδῶν ἐπυνθάνετο
 27 τί εἶη ταῦτα. ²⁷ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει, καὶ
 ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μῶσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγίαινοντα
 28 αὐτὸν ἀπέλαβεν. ²⁸ ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ
 29 πατήρ αὐτοῦ ἐξεληθὼν παρεκάλει αὐτόν. ²⁹ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
 εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε
 30 ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἕνα
 30 μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· ³⁰ ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ
 καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν
 31 σιτευτὸν μῶσχον. ³¹ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ'
 32 ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν· ³² εὐφρανθῆναι δὲ καὶ
 χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν,
 ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη.

XVI.

Parabolae de oeconomo iniusto sed callido, deque Lazaro et divite. De
 Pharisaeis, Iohanne, lege, divortio.

1 Ἐλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπος τις ἦν πλού-
 σιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορ-
 2 πῶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. ² καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ·
 τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου·
 3 οὐ γὰρ δύνῃ ἐτι οἰκονομεῖν. ³ εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος·
 τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ;
 4 σκάπτει οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. ⁴ ἔγγων τί ποιήσω,
 ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δεξωταί με εἰς τοὺς
 5 οἶκους ἑαυτῶν. ⁵ καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεο-
 ρεϊτετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις

21. καὶ οὐκετι | υἱὸς σου : κ add ποιήσω με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου
 22. κ δουλ. αὐτου | κ ταχὺ ἐξενγκ. | τὴν στολὴν 23. φερετε : ἐνεγκα-
 τες 24. κ ο υι. μον ουτος | καὶ ἀπολωλωσ ἦν | κ* om και ἀπε ηξε.
 26. παιδων : ε (non ε) add αυτου 28. ο δε : ο ουν 30. τον μοσχ. τον
 σιτευτ. 32. ανεζησεν | και απολωλ. ἦν

XVI, 1. μαθητας : add αυτου 2. δυννηση 4. κ ινα αν μετ. | om εκ |
 οικ. αυτων 5. χρεωφειλ. | αυτου : κ* αυτου

τῷ κυρίῳ μου; ⁶ ὁ δὲ εἶπεν· ἕκατόν βάτους ἑλαιίου. ὁ δὲ εἶπεν ⁶
 αὐτῷ· δεξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πενή-
 κοντα. ⁷ ἔπειτα ἐτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ⁷
 ἕκατόν κόρονον σίτου. λέγει αὐτῷ· δεξαι σου τὰ γράμματα καὶ
 γράψον ὀγδοήκοντα. ⁸ καὶ ἐπήρσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμου τῆς ⁸
 ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου
 φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν γενεὰν τὴν
 ἐαυτῶν εἰσίν. ⁹ καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἐαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ ⁹
 τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίθῃ δεξῶνται ὑμᾶς εἰς τὰς
 αἰωνίους σκηνάς. ¹⁰ ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ¹⁰
 ἔστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. ¹¹ εἰ ¹¹
 οὖν ἐν τῷ ἀδικῷ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς
 ὑμῶν πιστεύσει; ¹² καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ¹²
 ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν; ¹³ οὐδεὶς οἰκείῃς δύναται δυσὶ κυρίοις ¹³
 δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ
 ἐνὸς ἀντιβέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
 δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρ- ¹⁴
 χοντες, καὶ ἐξεμνητέριζον αὐτόν. ¹⁵ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐστὲ ¹⁵
 οἱ δικαιοῦντες ἐαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώ-
 σκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδελύγμα ¹⁴
 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ¹⁶ ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· ¹⁶
 ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν ¹⁶
 βιάζεται. ¹⁷ εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ¹⁷
 παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κερταίαν πεσεῖν. ¹⁸ πᾶς ὁ ἀπολύων ¹⁸
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυ- ¹⁸
 μένη ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. ¹⁹ Ἄνθρωπος δὲ τις ἦν ¹⁹
 πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος ¹⁹
 καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. ²⁰ πτωχὸς δὲ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέ- ²⁰
 βλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἰλωμένος ²¹ καὶ ἐπιθυμῶν χορ- ²¹
 τασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ²¹
 ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ. ²² ἐγένετο ²²
 δὲ ἀποθαιεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέ- ²²
 λων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ²²
 ἐτάφη. ²³ καὶ ἐν τῷ ἄδη ἐπάρσας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρ- ²³
 χων ἐν βασάνοις, ὄρεῖ Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν ²³
 τοῖς κόλποις αὐτοῦ. ²⁴ καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· πάτερ Ἀβραάμ, ²⁴

6. κ βαδουο | και ειπεν αυτω δεξ. σ. το γραμμα 7. κ λεγει δε, ε και
 λεγει | το γραμμα 8. κ φρονιμωτερε. post οτι ποη 9. καγω | ποιησατε
 εαυτοις | εκλιπητε 12. υμιν δασει 14. οι φαρισαιοι (sic κ*, κ* om) :
 ε ραεω και 15. του θεου : add εστιν 16. μεχρι : εωσ | κ* om και παυ
 εις αυτ. βιαζετ. 18. και πασ ο απολελυμ. 20. δε τισ : add ηη | οσ εβε-
 βλητ. | ηλωμενοσ 21. απ. των ψυχων των πιπτουντ. | απειλιχον
 22. του αβρααμ 23. και ρηι : κ* om | τον αβρααμ

ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βιάσῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι
 25 ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. ²⁵ εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως
 26 τὰ κακὰ· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι. ²⁶ καὶ ἐν
 πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
 ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ
 27 οἱ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. ²⁷ εἶπεν δέ· ἐρωτῶ σὺν σε,
 28 πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου· ²⁸ ἔγω
 γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ
 29 αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασιάνου. ²⁹ λέγει δὲ
 Ἀβραάμ· ἔχουσι Μαυῤῥεῖαι καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐ-
 30 τῶν. ³⁰ οἱ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' εἴαν τις ἀπὸ
 31 νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. ³¹ εἶπεν δὲ αὐτῷ·
 εἰ Μαυῤῥεῖος καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ εἴαν τις ἐκ
 νεκρῶν ἀναστῆ πεισθήσονται.

XVII.

Cavenda offensio; placabilitas sectanda. Vis fidei; servi inutiles. Decem leprosi. Regnum divinum quando et quomodo sit venturum.

1 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ Μτ 16, 7
 2 τὰ σκάνδαλα μὴ ἔλθειν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· ² λυσιτελεῖ αὐτῷ Μτ 18, 6
 εἰ λίθος μωλικὸς περικείται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται
 εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἓνα.
 3 ³ προσέχετε ἑαυτοῖς. εἴαν ἀμαρτή ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον Μτ 18, 15
 4 αὐτῷ, καὶ εἴαν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. ⁴ καὶ εἴαν ἐπιτάκισ τῆς
 ἡμέρας ἀμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἐπιτάκισ ἐπιστρέψῃ πρὸς σε λέγων·
 μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.
 5 Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθεος ἡμῖν πίστιν.
 6 ⁶ εἶπεν δὲ ὁ κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σιγάπewσ, ἐλέγετε Μτ 17, 20
 ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι καὶ φντεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ, 21, 21
 7 καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. ⁷ Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δούλον ἔχων ἀροτριῶντα
 ἢ ποιμαίνοντα, ὅς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέως
 8 παρελθὼν ἀνάπεσε; ⁸ ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἐτοίμασον τί δευτηνήσω,
 καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πῖω, καὶ μετὰ
 9 ταῦτα φάγῃς καὶ πῖσαι σύ; ⁹ μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι
 10 ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; ¹⁰ οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε

24. κ υδατι 25. απελαβες συ | ωδε : οδε 26. επι πασι | ενθεν : εν-
 τευθεν | κ* om οι ante εκειθεν 29. λεγει αυτω αβρα. | μωσεια 30. πο-
 ρευθη πρ. αυτ. : κ αναστη πρ. αυτ. 31. ε κ μωσειωσ

XVII, 1. om αυτου | του : ε* om | μη ελθ. τα σκανδαλ. | κ πλην
 ουαι δε ου 2. μυλος ονικος | ενα των μικρ. τουτ. 3. εαν : add δε |
 αμαρτη : add εις σε 4. ε κ αμαρτη | κ. επιτακισ της ημερας επιστρε-
 επι σε 5. ειπον 6. ει ειχετε | κ om ταυτη 7. om αυτω | ενθεωσ·
 παρ. αναπεσαι 8. κ ετοιμ. μοι 9. χαριν εχει | τω δουλω (κ*) : κ* om,
 ε add εκεινω | τ. διαταχθ. : add αυτω; ου δοκω

πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δούλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιθήκαμεν.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς 11 διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας. 12 καὶ εἰσερχομένον 12 αὐτοῦ εἰς τινα κώμην ὑπήνητησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν, 13 καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ 13
 Luc 14, 2 ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες 14 ἐπιδειξάτε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. 15 εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέ- 15 στραψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν 16 ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρίτης. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ 17 δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέ- 18 ψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος; 19 καὶ 19 εἶπεν αὐτῷ· ἀναστάς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία 20 τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ 21 γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπι- 22
 θνημίσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ
 Mc 13, 31 ὄψεσθε. 23 καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε 23
 Mt 24, 23 23. 26 μὴδὲ διώξητε. 24 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς 24
 Mt 24, 21 ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπὲρ οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς
 9, 22 τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ 25
 παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 καὶ 26
 Mt 24, 31-39 καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς
 Gen 7, 7 ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἦσθιον, ἔπινον, ἐγάμον, 27
 ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ
 Gen 18, 20 ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 28 ὁμοίως καθὼς 28
 20 ἔγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἦσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπόλων, 28
 Gen 19, 24 ἐφύτενον, ὠκοδόμουν· 29 ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λώτ ἀπὸ Σοδόμων, 29
 24 ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 κατὰ 30
 τὰ αὐτὰ ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.
 Mt 24, 17a 31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὅς ἐσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεῦῃ 31
 αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως
 Gen 19, 26 μὴ ἐπιστρέψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 μνημονεῦετε τῆς γυναικὸς Λώτ. 32

10. εσμεν, οτι ο | κ* ωφειλαμεν 11. πορευοθ.: add αυτον | δια μεσου |
 σαμαριασ 12. απηνητησαν | κ* om οι εστ. πορωθ. 13. κ την φωνην
 16. σαμαριτης 17. οι δε εννεα 21. η ιδου εκει 23. κ ιδ. εκει και ιδ.
 ωδε, ε ιδ. ωδε η ιδ. εκει | κ μητε διωξ. 24. η αστραπτουσα | εκ της νπ
 ουρανον | εσαι: add και 26. του νωε | 1624. 1633. om (per errorem)
 του ante νιον 27. εξαγαμιζοντ. 28. ομοιωσ και ωσ 30. ε κ* κατα
 ταυτα (ε ταυτα) 31. εν τω αγρω

33 ³³ ὅς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει ^{9, 34}
 34 αὐτήν, καὶ ὅς ἐὰν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. ³⁴ λέγω ὑμῖν, ^{Mc 8, 35}
 ταύτη τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνῃ μιᾷς, ὁ εἰς παραλημφθή- ^{10, 39}
 35 σται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· ³⁵ ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ ^{16, 25}
 37 τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἕτέρα ἀφεθήσεται. ³⁷ καὶ ^{10, 25}
 ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου
 τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

Parabola de iudice et vidua, deque Phariseo et portitore. Christus bene precatur infantibus. Iuvenis dives; divitiarum pericula. Christianorum praemia. De Christi morte et reditu. Caecus Hierichunticus.

1 Ἐλεγε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσ-
 2 εῦχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκακεῖν, ² λέγων· κριτὴς τις ἦν ἐν τινι
 πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἀνθρώπον μὴ ἐντρέπομενος.
 3 ³ ἡγήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα·
 4 ἐκδικησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. ⁴ καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον·
 5 ἀνθρώπον ἐντρέπομαι, ⁵ διὰ γὰρ τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν ἡγήραν
 ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με.
 6 ⁶ εἶπεν δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει·
 7 ⁷ ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν
 βωόντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς;
 8 ⁸ λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ
 9 εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι
 10 εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενούντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν
 11 ταύτην. ¹⁰ ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ
 12 εἰς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ¹¹ ὁ Φαρισαῖος σταθεῖς
 ταῦτα προσήχητο· ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμι ὡσπερ οἱ
 13 λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγος, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος
 14 ὁ τελώνης· ¹² ἠστένω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα
 15 ὅσα κτῶμαι. ¹³ ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ
 τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπάραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔκρυπτεν τὸ στήθος
 16 αὐτοῦ λέγων· ὁ θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. ¹⁴ λέγω ὑμῖν,

33. περιποιήσ. : ε κ σωσαι | και οσ εαν : κ οσ δ αν | αποληση αυτην
 34. παραλημφθησεται 35. κ* om versum, suppl κ* | δυο σο. | ε (non ε) μια
 pro η μια | παραλημφθ. | και η ετερ. 36. ε (non item ε) δυο εσονται εν
 τω αγρω· ο ειο παραλημφθησεται, και ο ετερος αφεθησεται 37. εκει
 συναχθησονται οι αετοι

XVIII, 1. Elege δε και | om αυτουσ | εκκακειν 3. ε (non ε) ηγηρα
 δε τισ 4. ηγηρασεν | και ανθρω. ονκ εντρ. 5. παρεχειν : κ* παρενοχ-
 λειν | κ* κοπουσ 6. ακουσατε (κ*) : κ* om 7. ποιησει | των βωνντ.
 προσ αυτον | και μακροθυμων 11. ταυτα : ε πραετ προσ εαυτον,
 κ* add πρ. εαντ. 12. αποδεκατω 13. και ο τελω. | ειο τ. ουρα. εταρασ |
 ειο το στηθος | κ* om ο θεου

κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος·
 14, 11 ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἐαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἐαυτὸν
 Mt 23, 12 ὑψωθήσεται.

15 sq
 Mt 19, 13 sq
 Mc 10, 13 sq
 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἄπτηται· 15
 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκα- 16
 λέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδιὰ ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ
 κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
 Mt 18, 3 17 ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅς ἂν μὴ δεῖξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς 17
 Mc 10, 15 παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

16-27
 Mt 19, 16-26
 Mc 10, 17-27
 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε ἀγαθέ, 18
 τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 19
 τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς θεός. 20 τὰς 20

Et 20, 12-16
 Dou 5, 16 sq
 ἐντολάς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδο-
 μαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 ὁ δὲ 21
 εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. 22 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰη- 22
 σοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἐτι ἐν σοὶ λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ

διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκο-
 λούθει μοι. 23 ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περιλυπὸς ἐγενήθη· ἦν γὰρ 23
 πλούσιος σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πῶς δύσκό- 24

λωσ οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπο-
 ρεύονται; 25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βε- 25
 λόνῃς εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 εἶπεν δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ὁ δὲ 26 27
 εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν.

28-30
 Mt 19, 21-29
 Mc 10, 28-30
 28 Εἶπεν δὲ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμεν 28
 σοι. 29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφῆκεν 29
 οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφόν ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασι-
 λείας τοῦ θεοῦ, 30 ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ 30

καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31-34
 Mt 20, 17-19
 Mc 10, 32-34
 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ ἀναβαί- 31
 νομεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα 32
 διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· 32 παραδοθήσεται γὰρ 32

τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὕβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθή-
 σεται, 33 καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ 33
 τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ 34

ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ
 λεγόμενα.

14. η εκεινος, κ παρ εκεινον 15. επετιμησαν 16. προσκαλεσαμενος
 αυτα ειπεν 17. οσ εαν 19. ο θεος 21. φυλαξαμην | εκ νεοτ. : ε κ
 add μου 22. ακουο. δε : add ταυτα | στι : κ* οτι | κ δοο | εν ουρανω
 23. κ ταυτα παντα | εγενετο 24. αυτον ο ιησους περιλυπον γενομενον
 ειπε | εισπορευοντ. : ε κ εισβλεουσονται, idque ε ante εις την 25. δια
 τρυμαλιασ ραφιδοσ 26. ειπον 27. εστιν : post δυνατα 28. ε κ ο
 πετροσ | ε κ* ημ. αφηκαμεν παντα και ηκ. 29. υμιν : add οτι | η γονεισ
 η αδελφ. η γυναικ. | ενεκεν 30. οσ ου μη 31. εις ιεροσολυμα

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίσει αὐτὸν εἰς Ἱερουσόλῳ τυφλὸς τις 35-43
Mt 20,
29-34
Mc 10,
46-52
36 ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἑπαικῶν. ³⁶ ἀκούσας δὲ ὄχλου δια-
37 πορευομένου ἐπνυθάνετο τί εἶη τοῦτο. ³⁷ ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ
38 ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. ³⁸ καὶ ἐβόησεν λέγων·
39 Ἰησοῦ υἱὲ Δαυεὶδ, ἐλέησόν με. ³⁹ καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων
αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυεὶδ,
40 ἐλέησόν με. ⁴⁰ σταθεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
41 πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπρωτότησεν αὐτόν· ⁴¹ τί σοι
42 θέλεις ποιῆσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. ⁴² καὶ ὁ Ἰη-
43 σοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. ⁴³ καὶ
παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν.
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

XIX.

Zacchaeus. Parabola de regnum capessituro servis argentum committente. Pullo adducto Iesus intrat Hierosolymam, refutat Pharisaeos, deplorat urbem, purgat templum.

- 1 2 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱερουσόλῳ. ² καὶ ἰδὼν ἀνὴρ ὀνοματι
καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ ἦν πλού-
3 σιος· ³ καὶ ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο
4 ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. ⁴ καὶ προδραμῶν εἰς
τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκεῖνησ
5 ἤμελλεν διερχεσθαι. ⁵ καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατὰβηθι· σήμερον
6 γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μείναι. ⁶ καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ
7 ὑπέδεξατο αὐτόν χαίρων. ⁷ καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέ-
8 γοντες ὅτι παρὰ ἀμαρτωλῶ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλύσαι. ⁸ σταθεῖς
δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἰδὼν τὰ ἡμίσειά μου τῶν
ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἰ τινὸς τι ἐσυκο-
9 φάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. ⁹ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰη-
σοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ
10 αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ· ¹⁰ ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι [Mt 19, 11]
1 Tim 1, 15
καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.
11 Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεῖς εἶπεν παραβολήν, διὰ
τὸ ἔγγυς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτόν καὶ δοκεῖν αὐτοῖς ὅτι παρα-
12 χρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφανείσθαι. ¹² εἶπεν οὖν· 12 35
Mt 25,
14-30
Mc 13, 34
ἄνθρωπός τις εὐγενῆς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτοῦ

35. ε κ ιεριχω | προσαιτων 37. κ* οι δε απηγγειλ. αυτω 38. δαβιδ
39. σιγηση : ε κ σιωπηση | αυτ. δε : κ ο δε | υμ : κ praem ιησου | δαβιδ
41. λεγων : τι σοι 43. κ ηκολ. αυτου

XIX, 1. ιεριχω 2. και ουτος ην πλουσ. 4. om εις το | ε (non
item ε) συκομορριαν | ινα ιδη : κ* του ιδειν | δι εκεινησ 5. αναβλ. ο
ιησ. : add ιδεν αυτον και 7. απαντες | κ ανδρι αμαρτωλ. 8. κ ο
ζακχ. | τα ημιση των υπαρχ. μου | διδωμ. τοισ πτωχ. 9. υι. αβρααμ :
add εστιν 11. εγγυσ αυτ. ειυ. ιερουσαλ. | κ* και δοκει αυτοισ

βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. ¹³ καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ¹³ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· *πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔργημαί.* ¹⁴ οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσην αὐτόν, καὶ ἀπέστει- ¹⁴ λαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασι- ¹⁴ λεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. ¹⁵ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα ¹⁵ τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς ¹⁵ δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο. ¹⁶ ¹⁶ παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσ- ¹⁶ ηλάσασατο μνᾶς. ¹⁷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖγε, ἀγαθὲ δούλε, ὅτι ἐν ¹⁷ ἡλαξίω πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλων. ¹⁸ ¹⁸ καὶ ἦλθεν ὁ δευτέρος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε ¹⁸ μνᾶς. ¹⁹ εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλων. ¹⁹ ²⁰ καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ²⁰ ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ²¹ ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος ²¹ ἀσθηρὸς εἶ, αἶρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. ²² ²² λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, ²² ²² πονηρὲ δούλε. ²² ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος ἀσθηρὸς εἰμι, αἶρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ ²² ²² θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; ²³ καὶ διατί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύ- ²³ ²³ ριον ἐπὶ τράπεζαν; καγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. ²⁴ ²⁴ καὶ τοῖς παρεστώσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ ²⁴ ²⁴ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. ²⁵ καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ²⁵ ²⁵ ἔχει ²⁵ ²⁵ δέκα μνᾶς. ²⁶ λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ²⁶ ²⁶ ἀπὸ ²⁶ ²⁶ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. ²⁷ ²⁷ πλὴν τοὺς ἐχθρούς ²⁷ ²⁷ μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς ἀγά- ²⁷ ²⁷ γετε ὧδε καὶ κατασφάζετε αὐτούς ἐμπροσθέν μου.

8, 18
Mt 13, 12
Mc 4, 23

28-38
Mt 21, 1-9
Mc 11,
1-10,
1012, 12ss

Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἔπορεύετο ἐμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱερο- ²⁸ ²⁸ σόλυμα. ²⁹ καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴν καὶ Βηθανίαν ²⁹ ²⁹ πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθη- ²⁹ ²⁹ τῶν ³⁰ εἰπὼν· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ἣ εἰσπορευό- ³⁰ ³⁰ μενοι εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πάποτε ἀνθρώ- ³⁰ ³⁰ πων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. ³¹ καὶ εἰς τὴν ὁμίαν ³¹ ³¹ ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει. ³² ³² ἀπαλθόντες δὲ οἱ ἀπέσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. ³² ³² ³³ λύντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐ- ³³ ³³ τούς· τί λύετε τὸν πῶλον; ³⁴ οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ³⁴ ³⁴ ἔχει. ³⁵ καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες ³⁵ ³⁵

13. εν ω : εωσ 15. οισ εδωκε | γνω | τισ τι διεπρ. : κ τι διεπραγματευ-
σαντο 16. προσεηργασατο δεκ. μνας 17. ε κ εν | κ δουλε αγαθε
18. κυριε : ante η μν. σου 19. γινου : ante επανω 20. om ο ante
στερος 22. λεγει δε αυτω 23. το αργυρ. μου | επι την τραπε. | και
εγω ελθ. | επραξα αυτο 25. ειπον 26. λεγω γαρ | υμιν (κα) : κ* om |
αρθησεται : add απ αυτου 27. τουτους : εκεινους | κατασφαξετε |
αυτους : om 29. κ* και βηθανια | των μαθητ. αυτου 30. κ λεγων |
ε κ om και ante λυσαντ. 31. ερειτε : add αυτω 33. ειπον 34. ειπον |
om οτι 35. επιριψαντες

- 36 αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. ³⁶ πο-
 ρεομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώσαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.
 37 ³⁷ ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν
 εἰλιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν
 38 τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, ³⁸ λέγον-
 τες· εὐλογημένος ὁ βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ
 39 εἰρήνῃ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. ³⁹ καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ
 40 ταῖς σου. ⁴⁰ καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιω-
 πήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.
 41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων
 42 ⁴² ὅτι εἰ ἔγνων καὶ σὺ καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸς
 43 εἰρήνῃν σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ⁴³ ὅτι ἤξουσιν
 ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροὶ σου χάρακά σοι καὶ
 44 περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, ⁴⁴ καὶ ἑδαφιοῦσίν
 σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον
 ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνων τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.
 45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦν-
 46 τας, ⁴⁶ λέγων αὐτοῖς· γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος
 προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.
 47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιε-
 48 τοῦ λαοῦ, ⁴⁸ καὶ οὐκ εὗρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας
 ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

XX.

Unde Iohannis baptisma? Parabola de vinitoribus filii occisoribus. Lapis angularis. Quaestiones captiosae de censu solvendo, de resurrectione, de Messia Davidis filio. Legis peritorum fastus et avaritia.

- 1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν
 ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμ-
 2 ματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, ² καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν·
 εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δόξος σοι
 3 τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ³ ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἔρω
 4 τίς ὑμῶν ἀγὼ λόγον, καὶ εἰπατέ μοι· ⁴ τὸ βάπτισμα τὸ Ἰω-
 5 ἄννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ⁵ οἱ δὲ συνελογίσαντο

35. αυτων τα ιμ. 38. ο ερχομενος βασιλευσ | ειρη. εν ουρ. 39. ειπον
 40. ειπεν: add αυτουσ | σιωπησωσιν | κκραξονται 41. επ αυτη 42. κ
 ει γνωσ εν τη ημερα ταυτη και συ τα | κ om σου post ειρη. 43. περι-
 βαλουσι | κ* om σε bis 44. αφησ. εν σοι λιθ. επι λιθω 45. τ. πω-
 λουντας: add εν αυτω και αγοραζοντας 46. και εσται (haec κ* om) ο
 οικ. etc: οτι (ς om, non ς) ο οικ. μ. οικ. προσευχ. εστιν 48. εξεκρε-
 ματο

XX, 1. των ημερων: add οικειων | ιερεισ: ς κ αρχιερεισ 2. ειπον |
 λεγοντες: post πρ. αυτ. | ειπον (ς ειπα) ημιν: κ* om 3. κ* προσ αυτον |
 ενα λογον 4. om το sec 5. κ συνελογιζοντο

πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἂν εἰπώμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἔρει· διατί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ⁶ ἂν δὲ εἰπώμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς 6 ἅπασ καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένοι γάρ ἐσιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. ⁷ καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἶδέναι πόθεν. ⁸ καὶ ὁ Ἰησοῦς ⁷ 8 εἶπεν αὐτοῦ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9-19
Mt 21,
23-46
Mc 12,
1-12

⁹ Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. ⁹ ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἰκανοῦς. ¹⁰ καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς ¹⁰

τοὺς γεωργοὺς δούλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δειράντες κενόν. ¹¹ καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δούλον· οἱ δὲ κἀκείνον δειράντες ¹¹

καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. ¹² καὶ προσέθετο τρίτον ¹² πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τούτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. ¹³ εἶπεν δὲ ¹³

ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τούτον ἐντραπήσονται. ¹⁴ ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ ¹⁴ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. ¹⁵ καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. ¹⁵

τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ¹⁶ ἐλεύσεται καὶ ¹⁶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. ¹⁷ ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· ¹⁷

¹⁸ τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τούτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ ¹⁸ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; ¹⁸ πᾶς ὁ πε- ¹⁸

σῶν ἐπ' ἐκείνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, ¹⁹ λιμῆσει αὐτόν. ¹⁹ καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ¹⁹

ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν ²⁰ τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ²⁰

ταύτην.

20-26
Mt 22,
16-22
Mc 12,
15-17

Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένουσ ²⁰ ἑαυτούσ δικαίουσ εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παρα- ²¹

δοῦναι αὐτόν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. ²¹ καὶ ἐπη- ²¹

ρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶσ λέγεις ²² καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας ²²

τῆν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ²² ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι γόρον ²² δοῦναι ἢ οὐ; ²³ κατανόησας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς ²³

αὐτούσ· ²⁴ δεῖξατέ μοι δηνάριον. τίνοσ ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; ²⁴

5. κ* προσ αυτους | διατι : add ουν 6. πασ ο λαοσ 8. κ* αποκριθεις προ ο ιησ. | κ* ουδ 9. ανθρωπ. τισ | εξεδοτο 10. και εν καιρω | κ* om καρπον του | δωσιν | δειραντ. αυτ. εξαπιστ. κενον 11. κ* εθετο | πεμψαι στερ. 12. προσεθετ. πεμψ. τριτ. 13. ιδοντες εντραπ. 14. κ* om αυτον pri | αλληλ. : αυτους | ε κ δευτε αποκτειν. 16. κ* om τουσ γεωργ. | ειπον 19. ε κ οι αρχιερ. και οι γραμμ. | εγνωσ. γαρ (κα) : κ* om | ειπαν : post τ. παραβ. ταυτ. 20. εγκαθστ. | κ* αποκρινομενουσ | ωστε : εισ το 22. ημασ : ημιν 23. πρ. αυτους : add τι με πειραζετε 24. επι-δειξατε | δηναριον : κ add οι δε εδειξαν αυτω. και ειπν

- 25 οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαρος. ²⁵ ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τοῖνυ ἀπό-
 26 δοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. ²⁶ καὶ οὐκ
 ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θου-
 μάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρισίᾳ αὐτοῦ εἰσήσαν.
- 27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Καδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ²⁷⁻²⁸
 28 ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν ²⁸ λέγοντες· διδάσκαλε, ^{Mc 12, 18-27}
 Μαῦσῃς ἔγραψεν ἡμῖν, εἴναι τινος ἀδελφὸς ἀποθάνη ἔχων γυναῖκα, ^{Mc 12, 22, 23-28}
 καὶ οὗτος ἄτεκνος ἦ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ
 29 ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁹ ἐπεὶ οὖν ἀδελφοὶ ^{Deu 25, 5}
 30 ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· ³⁰ καὶ ὁ
 31 δεύτερος ³¹ καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπεὶ
 32 οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. ³² ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθα-
 33 νεν. ³³ ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ
 34 γὰρ ἐπεὶ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. ³⁴ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ
 35 υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, ³⁵ οἱ δὲ κατα-
 ξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ
 36 νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· ³⁶ οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν
 εἶτι δύναται, ἰσάγγελοι γὰρ εἰσιν, καὶ υἱοὶ εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστά- ^{Ex 3, 5}
 37 σεως υἱοὶ ὄντες. ³⁷ ὅτι δὲ ἐγειρόνται οἱ νεκροί, καὶ Μαῦσῃς ἐμή-
 νυσεν ἐπὶ τῆς βράτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραάμ καὶ θεὸν
 38 Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· ³⁸ θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζών-
 39 των· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. ³⁹ ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν
 40 γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. ⁴⁰ οὐκ ἐτι γὰρ ἐτόλ- ^{Mc 12, 46}
 μων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.
- 41 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι ⁴¹⁻⁴⁴
 42 Δαυεὶδ υἱόν; ⁴² αὐτὸς γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν βιβλῷ ψαλμῶν· εἶπεν ^{Mc 12, 35-37}
 43 ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ⁴³ ἕως ἂν θῶ τοὺς ^{Mc 12, 41-43}
 44 ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. ⁴⁴ Δαυεὶδ οὖν κύριον ^{Ps 110, 1}
 αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱὸς ἐστιν; ^{Act 2, 34 s}
- 45 46 Ἀκούοντες δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς· ⁴⁵⁻⁴⁷
 46 προσ- ^{Mc 12, 1. [1.6.]}
 ἔχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς ^{Mc 12, 38-40}
 καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ^{11, 43}
 47 ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεύτεροις, ⁴⁷ οἱ
 κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσ-
 εύχονται· οὗτοι λήμφονται περισσότερον κρίμα.

24. οἱ δε ειπ· αποκριθεντες δε ειπον 25. ειπ. αυτοις· αποδοτ. τοινυ.

26. κ επιλαβ. του ρηματος 27. κ οι λεγοντες 28. ε κ μωυση | ἦ : αποθανη 29. ησαν : κ^a add παρ ημιν 30. και ελαβεν ο δευτερ. την γυναικα, και ουτος απεθανεν ατεκνος 31. ε^o (non ε) και ου κατελ. 32. υστερ. δε παντων απεθαν. και η γυνη 33. ε κ εν τη ουν (κ^a om) αναστασει | κ^a om αυτων | γινεται : κ εσται 34. και αποκριθεισ ειπ. | εκγαμισκοντ. 35. εκγαμισκοντ. 36. εισιν : κ post θεου | του θεου 37. ε κ μωυση | και τον θε. ισ. κ. τον θε. ιακ. | κ^a ισακ 39. ειπον 40. ουκατ. δε 41. υιον δαβιδ ειναι 42. και αυτοσ δαβιδ 44. δαβιδ | ε κ υιοσ αυτου εστ. 45. ε κ τοιο μαθ. αυτου 46. εν στολ. περιπατ. 47. ε (non ε^o) μακρῃ | ληφοντ.

XXI.

Manusculum viduae. Finis templi, civitatis, saeculi; sors apostolorum; reditus Messiae inopinatus.

1-4
Mc 12,
41-44

¹Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον ¹ τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίου. ²εἶδεν δὲ τινα χήραν πενιχρὰν βάλ- ² λουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, ³καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ³ ἢ πτωχὴ αὕτη πλείω πάντων ἔβαλεν· ⁴ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ ⁴ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερή-
ματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

5-11
Mt 24, 1-7
Mc 12, 1-8

Καὶ τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ⁵ ἀναθήμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· ⁶ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ⁶ ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθή-
σεται. ⁷ἐπρωτήσαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, πότε οὖν ⁷ ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; ⁸ὁ ⁸ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, λέγοντες· ἐγὼ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ πορευ-
θῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ⁹ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμου καὶ ἀκαταστα- ⁹
σίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ
εὐθέως τὸ τέλος. ¹⁰τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' ¹⁰
ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ¹¹σεισμοὶ τε μεγάλοι καὶ κατὰ ¹¹
τόπον λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ'

12 Mt 10, 17 Mt 24, 9
Mc 12, 9-13

οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. ¹²Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ¹² ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδίδόντες εἰς τὰς
συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας
ἐνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· ¹³ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς μαρτύριον. ¹³

12, 11

¹⁴θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· ¹⁴ ¹⁵ἐγὼ γὰρ δάσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἣ οὐ δυνήσονται ἀντι- ¹⁵
στήναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. ¹⁶παραδο- ¹⁶
θήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων,
καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, ¹⁷καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων ¹⁷
διὰ τὸ ὄνομά μου. ¹⁸καὶ θριξὲς ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ¹⁸
ἀπόληται· ¹⁹ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. ¹⁹

16 Mt 10, 21 Mt 24, 13-17

²⁰Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλομένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἱερουσαλήμ, ²⁰ ²¹τότε γινώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. ²¹τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου- ²¹
δαίᾳ φεγγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρητέωσαν,
καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, ²²ὅτι ἡμέραι ²² ²² ²² ²²
ἐκδικήσεως αὐτὰ εἰσὶν τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.

XXI, 1. τα δωρ. αυτ. εις το γαζοφυλ. 2. ειδ. δε και τινα|κ λεπτ. δυο 3. κ αυτη η πτωχ. | ε πλειον, κ πλεον 4. κ παντες | εις τ. δωρ. του θεου | κ παντα 5. καλοισ: κ* μεγαλοισ|αναθημασι 6. επι λιθω: κ add ωδε 8. λεγοντες: add οτι|μη: add ουν 10. επι εθν. 11. μεγαλ. κατ. τοπ. και| απ ουρανο: κ post μεγαλ. 12. απαντων|om τασ ante συναγω. |αγομενου 13. αποβησ. δε 14. θεοθε κ* om ουν|εισ τασ καρδιασ 15. αντιειπ. ουδε αντιστην. |ε κ παντες 20. την ιερουσαλ. 22. εισιν: κ om|πληρωθηραι

Nov. Test. ed. Tf.

10

- 23²³ οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις
 ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὄργῃ
 24 τῷ λαῷ τούτῳ, ²⁴ καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλω-
 τισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη
 25 ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. ²⁵ Καὶ ἔσονται ^{25 26}
 σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ^{Mc 13, 24-26}
 26 ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχουσι θαλάσσης καὶ σάλου, ²⁶ ἀποφυγόντων
 ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκου-
 27 μένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. ²⁷ καὶ τότε
 ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνά-
 28 μωσ καὶ δόξης πολλῆς. ²⁸ ἐρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνα-
 κύνψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίξει ἡ ἀπολύ- ²⁹⁻³³
 29 τρωσις ὑμῶν. ²⁹ Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῦ. ἴδετε τὴν συνκῆν ^{Mc 24, 32-35}
 30 καὶ πάντα τὰ δένδρα· ³⁰ ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ^{Mc 13, 28-31}
 31 ἐάντων γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. ³¹ οὕτως καὶ
 ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ
 32 βασιλεία τοῦ θεοῦ. ³² ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ
 33 γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. ³³ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρ-
 34 ελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. ³⁴ Προσέχετε
 δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ
 μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ
 35 ἡμέρα ἐκείνη ³⁵ ὡς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντα τοὺς
 36 καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ³⁶ ἀρτυνεῖτε δὲ ἐν
 παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ
 μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἐμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
 θρώπου.
 37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ^{37 1}
 38 ἐξερχόμενος ἠΐλιζέτο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἔλαιῶν. ³⁸ καὶ
 πᾶς ὁ λαὸς ἄρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ. ^{37 1}

XXII.

Pactio proditoris. Coena paschalis; eucharistia. Petrus lapsurus; instans
 periculum. Discipulorum ambitio. Iesus capitur; a Petro negatur; irri-
 detur; damnatur coram synedrio.

- 1 2 Ἠγγίζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, ² καὶ ^{1 2}
 ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ^{Mc 14, 1 2}
 ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. ^{Mc 26, 1 2}
 3 Εἰσήλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώ- ^{3 4}
 23. οἰαι : ε κ add δε | εστ. γαρ : κ* add ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις | ὄργ.
 ἐν τῷ λαῷ 24. ε κ μαχαίρας | πάντα τὰ εθν. | ἀχρι sine οὐ 25. εσον-
 ται : εσται | κ και ἐν ἀπορία | ἠχοσησ 26. κ ἐπαρχομένων 30. κς βλε.
 ἀπ αὐτῶν | κ οτι εγγ. εστιν ἡδη το θερ. 33. οὐ μὴ παρελθῶσι 34. δε :
 κ οπι | βαρυνθῶσιν | αἰφνιδ. ἐφ νμ. επιστ. | ἡμ. ἐκείνη· ³⁵ ὡς παγίς
 γαρ ἐπεισεύσεται 36. δε : ονν | ἵνα καταξιώθητε ἐκφ. | κ* οπι ταῦτα
 37. Ἐλαιῶν

XXII, 3. ο σατανᾶς | επικαλουμενον

την, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, ⁴ καὶ ἀπελθὼν συνελά- 4
 λησεν τοῖς ἀρχιμερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῶ
 αὐτόν. ⁵ καὶ ἐξάρησαν, καὶ συνέθετο αὐτῷ ἀργύριον δούνας· 5
⁶ καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτηι εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν 6
 ἄτερ ὄγλου αὐτοῖς.

7-13
 Mt 26,
 17-19
 Mc 14,
 12-16

Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ἣ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα, 7
⁸ καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπῶν· πορευθέντες ἐτοι- 8
 μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. ⁹ οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ 9
 θέλεις ἐτοιμάσωμεν; ¹⁰ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν 10
 εἰς τὴν πόλιν συναντήσεται ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστά-
 ζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύεται,
¹¹ καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ διδάσκαλος· 11
 ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
 φάγω; ¹² κακεῖνος ὑμῖν δεῖξει ἀνάγειον μέγα ἐστραμμένον· ἐκεῖ 12
 ἐτοιμάσατε. ¹³ ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ 13
 ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

14 ss
 Mt 26, 20ss
 Mc 14, 17ss

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν 14
 αὐτῷ. ¹⁵ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ 15
 πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· ¹⁶ λέγω γὰρ ὑμῖν 16
 ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῆ ἔν τῃ βασιλείᾳ
 τοῦ θεοῦ. ¹⁷ καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν· λάβετε 17
 τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς· ¹⁸ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ 18
 πῖω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ
 βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. ¹⁹ Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας 19
 ἐκλάσεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ
 ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἑμὴν ἀνάμνησιν. ²⁰ καὶ 20
 τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δευτηῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτή-
 ριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνό-
 μενον. ²¹ Ἰλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ 21
 τῆς τραπέζης. ²² ὅτι ὁ νῖδος μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατα τὸ ὄρισ- 22
 μένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδί-
 δοται. ²³ καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς τὸ τίς ἄρα 23
 εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

9, 46
 25 ss
 Mt 20, 25ss
 Mc 10, 42ss

Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ 24
 εἶναι μείζων. ²⁵ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν 25

4. και τοιο στρατ. | αυτον παραδω αυτοιο 6. κ. εξωμολογ. (κcb) : κ*
 et ca om | αυτοιο : ante ατερ 9. ειπον 10. κ* om υδατος | εις ην : εν |
 της οικιας : κ add λεγοντας | κ το καταλυ. μου 12. ανωγειον | κ κακει
 18. ειρηκειν 14. ε οι δωδεκα αποστολοι, κca tantum οι δωδεκ. 16. κ
 om ουκετι | αυτο : εξ αυτου 17. κ* om τουτο | εις αυτους : αυτοις,
 κ* αλληλοισ 18. om απο του νυν | γεννηματος | οτου : κ ου 20. ωσαυτ.
 και το ποτηρ. | εκχυνομενον 22. οτι : και | ο μιν νισ, κ* om μιν |
 πορευεται : ante κατα 23. συζητ. 24. δε και : κ om και | εν αυτοιο :
 κ* εις αυτου

κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦν-
 26 ται· ²⁶ ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μεζῶν ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ
 27 νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. ²⁷ τίς γὰρ μεζῶν,
 ὁ ἀνακαίμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακαίμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ
 28 ὑμῶν εἰμὶ ὡς ὁ διακονῶν. ²⁸ ὑμεῖς δὲ ἴστε οἱ διαμεμενηκότες
 29 μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. ²⁹ κἀγὼ διατίθημαι ὑμῖν καθὼς
 30 διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, ³⁰ ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ Mt 19, 28
 τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων
 31 κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. ³¹ Σίμων Σίμων, ἰδοὺ
 32 ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σιναῖσαι ὡς τὸν σίτον· ³² ἐγὼ δὲ
 ἐδήτηθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου. καὶ σὺ ποτε
 33 ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου. ³³ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
 κύριε, μετὰ σοῦ εἶμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον
 34 πορεύεσθαι. ³⁴ ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσεις σήμερον
 ἀλέκτωρ ἕως τριῶν ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.
 35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ
 36 νόσ. ³⁶ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀλλὰ τῶν ἔχων βαλλάντιον ἄρατος,
 ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ
 37 καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. ³⁷ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμ-
 μένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ Es 48, 12
 38 γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. ³⁸ οἱ δὲ εἶπαν· κύριε, ἰδοὺ μάχαιρα
 ἴσθαι δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστιν. Mt 26, 29
Mc 14, 26
Io 18, 1
 39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ελαιῶν· 49 ss
Mc 14, 32ss
Mt 26, 36ss
 40 ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. ⁴⁰ γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ
 τόπου. εἶπεν αὐτοῖς· προσεγγέσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν
 41 ⁴¹ καὶ αὐτὸς ἀποσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολῆν, καὶ θεῖς
 42 τὰ γόνατα προσήνετο ⁴² λέγων· πάτερ, εἰ βούλει παρενέγκαι
 τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλην μὴ τὸ θέλημα μου ἀλλὰ τὸ
 43 σὸν γινέσθω. ⁴³ ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων
 44 αὐτόν. ⁴⁴ καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἔκτενέσταρον προσήνετο. καὶ
 ἐγένετο ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντος ἐπὶ
 45 τὴν γῆν. ⁴⁵ καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς

25. οι εξουσι. αυτ. ευεργεται : κ* οι αρχοντες των (supple εθων?)
 εξουσιαζουσιν αυτων και ευεργεται 26. γενεσθω 27. κ* τισ γαρ ο
 μειζ. | ειμι εν μεσω υμ. 30. ε κ εσθιητε | καθισθησθε | κς επι δωδεκα
 θρον. 31. συμ. συμ. (κ om alterum) : ε κ praem ειπτε δε ο κυριος |
 κ* ξινιασαι 32. εκλειπη | στηριξον 34. ου μη φων. | εωσ : πριν η |
 κ τρισ με απαρν. ειδεναι. 35. βαλλαντιου | τινος : κ* τι | ε κ ειπον |
 ουδενου 36. ειπεν ουν αυτοισ, κς ειπ. δε αυτ. | βαλλαντιου 37. οτι :
 add ετι | τα περι μου 38. ειπον | κ* om κυριε 39. οι μαθητ.
 αυτου 41. κ προσηυξατο 42. παρενεγκειν | τουτ. το πο. (sic κς,
 κ* τουτ. τ. π. τουτο) : το ποτ. τουτο | γενεσθω 43 et 44. κς om
 versum utrumq 44. κ γεναμενος | εγενετο δε | κ om ο ante ιδρωσ | κατα-
 βαινωντες

τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, ⁴⁶ καὶ ⁴⁶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχασθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

⁴⁷⁻⁵³ ^{Mt 26, 47-56} ^{Mc 14, 43-52} ^{Io 18, 1-12} Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδὸν ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας ⁴⁷ εἰς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλησθαι αὐτόν. ⁴⁸ Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδωσ; ⁴⁹ ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐδόμενον ⁴⁹ εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; ⁵⁰ καὶ ἐπάταξεν εἰς τισ ⁵⁰ ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δούλον καὶ ἀφείλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. ⁵¹ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἕατε ἕως τούτου. καὶ ⁵¹ ἀπάραμνος τοῦ ὀπίου ἴασατο αὐτόν. ⁵² εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς ⁵² τοὺς παραγενόμενους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων· ⁵³ καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ ⁵³ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

⁵⁴ ^{Mt 26, 57} ^{Mc 14, 53} ^{Io 18, 13} Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν ⁵⁴ τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. ⁵⁵ περιεπάσαν ⁵⁵ των δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν. ⁵⁶ ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τισ καθή- ⁵⁶ μενος πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. ⁵⁷ ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. ⁵⁷ ⁵⁸ καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ⁵⁸ ὁ δὲ Πέτρος ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. ⁵⁹ καὶ διαστίαση ὡσεὶ ⁵⁹ ὄρας μᾶς ἄλλος τισ διύσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. ⁶⁰ εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ⁶⁰ ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, ⁶¹ καὶ στραφείς ὁ κύριος ἐπέβλεψεν ⁶¹ τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμαρον ἀπαρνήσῃ με τρίς. ⁶² καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς. ⁶²

⁶³ ^{Mt 26, 67} ^{Mc 14, 65} Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐπέπαιζον αὐτῷ δέροντες, ⁶³ ⁶⁴ καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες· προφήτευσον, ⁶⁴ τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε; ⁶⁵ καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον ⁶⁵ εἰς αὐτόν.

45. 5^ο τ. μαθητ. αυτου | αυτους κοιμωμ. 47. ετι δε | προηρχ. αυτων
48. ο δε ιησους | κ* om ιουδα 49. ειπον αυτω· κυριε | εν μαχαιρα
50. τον δουλ. του αρχιερ. | αυτου το ους 51. ωτιω· add αυτου 52. ο
ιησους | προσ sec : επ | κ εξηλθατε 53. υμων : ε ante εστιν, κ* om
54. κ. εισηγαγον : add αυτον | ε. τον οικον 55. αφαντων | συγκαθισαντ.
αυτων καθ. | κ εν μεσω 57. κ om αυτον pri | γυναι : ante ουκ οιδ.
58. μετ. βραχυ : κ* add παλιν | εφη sec : ειπεν | ην (κ*) : κ* om 60. δ : κ
τι | ο αλεκτωρ 61. λογου : κ ρηματος | om σημερον 62. εξω : add ο
πετρος 63. αυτον : τον ιησουν | κ* ενπεζαν 64. κ περικαλ. επηρ. αυτ.
λεγ., ε περικαλ. αυτον ετυπτον αυτου το προσωπον και επηρ. αυτον λεγ.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ^{Io 18, 24}
 ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συν-
 67 ἔδριον αὐτῶν, λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. ^{67 εἶπεν}
 68 δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἶπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· ^{68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω,} ^{Mt 26, 63-65}
 69 οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. ^{69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ νόστος τοῦ ἀν-} ^{Mc 11, 61-62}
 70 θρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. ^{70 εἶπαν}
 δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ νόστος τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη·
 71 ἰμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι. ^{71 οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυ-}
 ρίας χρεῖαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

XXIII.

Christus coram Pilato et Herode interrogatur; damnatur; cruci affigitur;
 irridetur. Latro poenitens. Portenta et mors. Iosephus; sepultura.

1 Καὶ ἀναστὰν ἄπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν ^{1 ἄν}
 2 Πιλαῶτον. ^{2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον εὐρα-} ^{Mt 27, 2}
 μεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ καλύοντα φόρους Καίσαρι ^{et 11 ἄν}
 3 διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. ^{3 ὁ δὲ Πει-} ^{Mc 15, 1 ἄν}
 λαῶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. ^{4 ὁ δὲ Πιλαῶτος εἶπεν}
 πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὐρίσκω αἴτιον ἐν
 5 τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. ^{5 οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασειεί τὸν}
 λαόν, διδάσκων καθ' ὅλησ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ
 6 τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. ^{6 Πιλαῶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ}
 7 ὁ ἀνθρώπος Γαλιλαῖός ἐστιν, ^{7 καὶ ἐπιγινούσ ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας}
 Ἡρώδου ἐστίν, ἀπέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδη, ὄντα καὶ αὐτὸν
 8 ἐν Ἱερουσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ^{8 ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν}
 αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἠλπίζεν τι σημεῖον ἰδεῖν
 9 ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. ^{9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς·}
 10 αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. ^{10 εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς}
 11 καὶ οἱ γραμματεῖς ἐντόνωσ κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ^{11 ἐξουθενήσας}
 δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαί-
 12 ^{12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλαῶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ}
 μετ' ἀλλήλων· προῦπήρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.

66. κ ημερ. γεγενετ. | απηγαγον | αυτων : αυτ. | ειπε ημ. 67. κ* om υμιν 68. εαν δε και | αποκριθητε : add μοι η απολυσητε 69. δε : om 70. ειπον 71. ειπον | ε κ χρι. εχομ. μαρτυρ.

XXIII, 1. ηγαγεν | ε κ πιλατ. 2. ε κ ευρομεν | om ημων | καισ. φορ. διδον. | om και ante λεγοντ. 3. ε κ πιλατ. | επηρωτησεν 4. ε κ πιλατ. 5. λαον : κ οχλον | κ* om διδασκ. | om και ante αρξαμ. 6. πιλατ. (non κ) | ακουσας : add γαλιλαιαν 7. ταυταις : κ* αυταις 8. κ* om δε | θελων εξ ικανου ιδ. | ακουειν : add πολλα 9. κ* om δε | ουθεν : κ ουκ 11. δε αυτον : κ* τε, κε τε αυτον | om και pri | περιβαλων : add αυτον | κ* επεμψεν | ε κ (etiam vv 12 et 13) πιλατ. 12. ο τε πιλατ. και ο ηρωδ. | κ* προυπηρχοντο | προς αυτουσ

Πειλᾶτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχον-
 τας καὶ τὸν λαὸν ¹⁴ εἶπεν πρὸς αὐτούς· προσηγέγκατέ μοι τὸν ¹⁴
 ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώ-
 πιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον
 ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. ¹⁵ ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης ἀνεπέμψεν ¹⁵
 γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πε-
^{Io 19, 1}πραγμένον αὐτῷ. ¹⁶ παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπόλυσω. ¹⁶ ἀνέκρα- ^{16 18}
¹⁶⁻²⁵γον δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· αἴρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν
¹⁶⁻²⁶Βαραββᾶν. ¹⁹ ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινα γενομένην ἐν τῇ πόλει ¹⁹
^{Mc 15, 7-15}καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. ²⁰ πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτος ²⁰
^{Io 18, 40a}προσεφώνησεν, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. ²¹ οἱ δὲ ἐπεφώνουν ²¹
 λέγοντες· σταύρου σταύρου αὐτόν. ²² ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐ- ²²
 τούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὔρον
 ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπόλυσω. ²³ οἱ δὲ ἐπέκειντο ²³
 φωναῖς μεγάλας αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον
 αἱ φωναὶ αὐτῶν. ²⁴ καὶ Πειλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἶτημα ²⁴
 αὐτῶν. ²⁵ ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς ²⁵
 φυλακὴν, ὃν ἤθουντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι
 αὐτῶν.

Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι *Σίμωνά* τινα Κυρη-
^{Mc 27, 32}ραῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν γέρειν
^{Io 19, 17}ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. ²⁷ ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ ²⁷
 καὶ γυναικῶν, αἱ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνον αὐτόν. ²⁸ στραφεὶς δὲ ²⁸
 πρὸς αὐτάς Ἰησοῦς εἶπεν· θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε
 ἐπ' ἐμὲ· πλὴν ἐφ' ἑαυτάς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, ²⁹ ὅτι ²⁹
 ἰδοὺ ἐρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐρούσιν· μακάριαι αἱ στείραι, καὶ αἱ
^{Hos 10, 8}κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἔθρεψαν. ³⁰ τότε ³⁰
^{Apoc 6, 16}ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς·
 καλύψατε ἡμᾶς. ³¹ ὅτι εἰ ἐν τῷ ὕψῳ ξύλων ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν ³¹
^{Mc 27, 38}τῷ ξηρῷ τί γένηται; ³² ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακούργοι σὺν ³²
^{Mc 15, 27}αὐτῷ ἀναίρεθῆναι.

Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον *Κρανίον*, ³³
^{Mc 15, 22a}ἔκει ἑσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν,
^{Io 19, 17a}ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. ³⁴ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· ³⁴

13. συγκλ. 14. ουδεν|κ om κατ 15. ανεπεμψα γαρ τιμας προς αυτον
 17. ε κ αναγκη δε ειχεν απολυειν αυτοις κατα εορτην ενα 18. ανε-
 κραξαν|παμπληθει 19. ε κ^a βεβλημενος, κ^{*} om | ειο φυλακην 20. δε :
 ονν | ε κ πιλατ. | προσεφωνησεν : κ add αυτοις 21. σταυρωσον σταυ-
 ρωσον 23. κ εκειντο | αι φω. αυτων : add και των αρχιερευων 24. ε κ
 πιλατ. | ο δε πιλατ. επεκρι. 25. απελυ. δε : add αυτοις | ειο την φυλακ.
 26. σιμωνος τινος κυρηλαιου του ερχομενου | φερειν : κ^a αιρειν, κ^{*} om
 27. γυναικων αι : ε add και, κ om αι 28. ο ιησους 29. ημεραι ερχοντ. |
 κ om αι ante στειραι | om αι ante κοιλιαι | εθρεψαν : εθρηλασαν 30. ε κ^{*}
 πεσατε 32. κ κακουργ. δυο 33. κ οτε ηλθον 34. ο δε ιησους usque
 ποιουσιν : κ^a om

- οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιούσιν διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἰμάτια αὐτοῦ
 85 ἔβαλον κλήρου. ³⁵ καὶ εἰσῆκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμνηστίζον
 δὲ οἱ ἄρχοντες λέγοντες· ἄλλοις ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ
 86 οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. ³⁶ ἐνέπαιξαν δὲ
 αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ
 87 ³⁷ καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτὸν.
 88 ³⁸ ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφή ἐπ' αὐτῷ· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.
 89 ³⁹ εἶς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν· οὐχὶ Mt 27, 14
Mc 15, 32
 90 σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. ⁴⁰ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
 ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ
 91 αὐτῷ κρίματι εἶ; ⁴¹ καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξα-
 92 μεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. ⁴² καὶ
 ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
 93 ⁴³ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ
 παραδείσῳ.
- 94 Καὶ ἦν ἡ ὥρα ὥσει ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν 44-49
Mt 27,
45-56
Mc 15,
33-41
 95 γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης, ⁴⁵ τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος· ἐσχίσθη δὲ τὸ
 96 καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. ⁴⁶ καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ
 Ἰησοῦς εἶπεν· πατέρα, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. Ps 30
(31), 6
 97 τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. ⁴⁷ ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενό-
 μενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων· ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος
 98 ἦν. ⁴⁸ καὶ πάντες οἱ συναραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν
 ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρε-
 99 φον. ⁴⁹ εἰσῆκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, Io 19, 25
 καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας,
 ὁρᾶσαι ταῦτα.
- 100 Καὶ ἰδὼν ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ βουλευτὴς ὑπάρχων, καὶ 50-54
Mt 27,
57-60
Mc 15,
42-45
Io 19,
38-42
 101 ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, ⁵¹ οὗτος οὐκ ἦν συνακατατιθέμενος τῇ
 βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰου-
 102 δαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ⁵² οὗτος προσ-
 103 ἐλθὼν τῷ Πιλάτῳ ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, ⁵³ καὶ καθελὼν
 ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ,
34. ε κ κληρον 35. εξεμ. δε και | οι αρχοντ. συν αυτοις | κ* ο (κ* om) του θε. ο εκλ., ε ο του θε. εκλ. 36. ενειπαιζον | κ om και ante οι στρατ. | οξος : praem και 38. επιγρα. γεγραμμενη επ αυτω, practereaque ε κ* et cb (non item κ*) add γραμμασιν ελληνικοις και (κ* et cb om) ρωμαϊκοις και (κ* et cb om) εβραϊκοις | ουτος εστιν ο βασι. των ιουδ. 39. ουχι (κ praem λεγων) : λεγων· ει 40. επιτιμα αυτ. λεγων | κ* ου φοβη 42. τω ιησου· μν. μου κυριε 43. ειπ. αυτω : add ο ιησους | ε κ αμην λεγω σοι 44. ε ην δε ωσει ωρα, κ και ην ωρ. ωσει | κ* om και ante σκοτος | ενιατησ 45. του ηλ. εκλιποντος : και σκοτισθη ο ηλιος· | και εσχισθη 46. παραδησομαι | και ταυτα ειπων 47. εκατονταρχος | εδοξασε | κ οτι οντως 48. συμπαραγ. | θεωρουντες | αυτων τα στηθη 49. ε κ οι γνωστ. αυτου | om απο ante μακρ. | συνακολουθησασαι 50. om και ante ανηρ 51. συνακατατιθειμενος | οσ και προσεδεχ. και αυτος 52. ε κ πιλατ. 53. καθελων : add αυτο | εθηκ. αυτο

οὐ οὐκ ἦν οὐδείς οὐδέπω κείμενος. ⁵⁴ καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, ⁵⁴ καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν.

^{Mt 27, 61} ^{Mc 15, 47} Κατακολυθῆσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συναρτηθῆσασαι ⁵⁵ ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῶ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ ^{Ex 20, 10} σῶμα αὐτοῦ, ⁵⁶ ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· ⁵⁶ καὶ τὸ μὲν σάββατον ἠσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV.

Resurrectio. Viatores Emmauntini. Iesus redivivus cum discipulis versatur et ultima mandata dat. Discessio.

¹ ^{Mc 16, 1} ^{10 20, 1} Τῇ δὲ μῦξ τῶν σαββάτων ὄρθρον βαθείως ἐπὶ τὸ μνημα ἦλθον ¹ φέρουσαι ἃ ἠτοίμασαν ἀρώματα. ² εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκ- ² λισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, ³ εἰσελθούσαι δὲ οὐκ εὗρον τὸ σῶμα ³ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. ⁴ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορῆσθαι αὐτὰς περὶ τοῦ- ⁴ του, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἑσθῆτι ἀστραπτουσύῃ· ⁵ ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν ⁵ γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς· τί ζηταῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; ^{18, 6} ⁶ οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνησθητε ὡς ἐλάλησεν μῦν ἐτι ⁶ ὧν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ⁷ λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παρα- ⁷ δοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ ⁸ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. ⁸ καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, ⁹ ⁹ καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα ⁹ τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. ¹⁰ ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ ¹⁰ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν ¹¹ αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. ¹² καὶ ἐράνησαν ¹¹ ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστον ¹² αὐταῖς.

^{Mc 16, 12} ¹² Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι ¹³ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἣ ¹⁴ ὄνομα Ἐμμαούς, ¹⁴ καὶ αὐτοὶ ὠμίλον πρὸς ἀλλήλους περὶ πάν- ¹⁴ των τῶν συμβεβηκότων τούτων. ¹⁵ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμαλεῖν αὐ- ¹⁵ τοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο ¹⁶ αὐτοῖς· ¹⁶ οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρυπτοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι ¹⁷ αὐτόν. ¹⁷ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· τίνας οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντι- ¹⁷ βάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί.

53. ουδεπω ουδεις 54. παρασκευη | om και ante σαββ. 55. δε και γυναικες | αυτω εκ τ. γαλιλ.

XXIV, 1. βαθειος | ε κ μνημειον | ηλθον: ante επι το μνημ. | αρωματα : add και τινες συν αυταις 3. και εισελθ. | κ ουν ευρ. 4. διαπορῆσθαι | δυο ανδρ. | εν εσθησαιν αστραπτουσαις 5. το προσωπον | ειπον 6. αλλ 7. οτι δει τον υι. του ανδρ. 9. ταυτα παντα 10. κ η μαγδ. μαριαμ | μαρια ιακω. | αι ελεγον 11. ταυτα : αυτων 12. ε κ sic : ο δε πετρος αναστας εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψασ βλεπει τα οθονια κειμενα μονα, και απηλθς προς αυτον, θανμαζων το γεγονος 13. κ εν τη αυτη | ησαν πορευομ. : post εξ αυτων | κ εκατον εξηκοντα 15. συζητ. | ο ιησους 17. και σταθησαν : και στα

18¹⁸ ἀποκριθεὶς δὲ εἶς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ
 19 ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; ¹⁹ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφητῆς δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ
 20 λαοῦ, ²⁰ ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες
 21 ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. ²¹ ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτρωσθαι τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρέτην ταύτην ἡμέραν ἀγεῖ ἀφ'
 22 οὗ ταῦτα ἐγένετο. ²² ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξεστῆσαν
 23 ἡμῶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ²³ καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακένας,
 24 οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. ²⁴ καὶ ἀπηλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὔρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, ²⁵ αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. ²⁵ καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεῦναι ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ
 26 προφῆται. ²⁶ οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; ²⁷ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γρα-
 28 φαῖς τὰ περὶ ἐαυτοῦ. ²⁸ καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, ²⁹ καὶ αὐτὸς προσποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι. ²⁹ καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλιεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς.
 30 ³⁰ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν
 31 ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπέδιδον αὐτοῖς. ³¹ αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαν-
 32 τος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. ³² καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς
 33 διήροισεν ἡμῖν τὰς γραφάς; ³³ Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὔρον ἠθροισμένους τοὺς ἑνδεκα
 34 καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, ³⁴ λέγοντας ὅτι οὕτως ἠγέρθη ὁ κύριος καὶ ὡς
 35 ὤφθη Σίμωνι. ³⁵ καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
 36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν. ^{Io 20, 19ss [Mc 16, 14]}
 37 ³⁷ πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι εἰδόκουν πνεῦμα θεορῶν.
 38 ³⁸ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ

18. ο εἰσ|ω ονομα : ονοματι|εν ιερουσαλημ|κ και ταυτα ουκ 19. ειπον|ναζωραιου|κ εν λογω και εργω 21. κ ελπιζομεν | om και post αλλα γε | αγει (κ* om) : add σημερον 22. ορθριαι 27. ε κ μωσωω|ε διηρμηνευσεν, κ* και διερμηνευσεν | εν πασαις ταις : κ τι ην εν ταις | ε* περι αυτου 28. προσποιειτο 29. om ηδη 30. κ ηυλογησεν | κ εδιδου 31. κ* διηνοιχθησαν | κ* om (κ* suppl) και επειγν. αυτον 32. ειπον|και ωσ διηνοιγ. 33. συνηθροισμ. 34. ηγερω. ο κυρ. οντως 36. αυτος : add ο ιησους | εν με. αυτων : ε κ add και λεγει αυτοις· ειρηνη υμιν 37. κ φοβηθητε δε

ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; ³⁹ ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ 39
 [10 28, 30] τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγὼ εἰμι ἀνθρώπος· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε,
 ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστά οὐκ ἔχει καθὼς ἐμεῖ θεοορεῖτε
 ἔχοντα. ⁴¹ ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμα- 41
 ζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; ⁴² οἱ δὲ ἐπέ- 42
 δωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρους· ⁴³ καὶ λαβὼν ἐνάπιον αὐτῶν 43
 ἔφαγεν.

22, 30 Ἐἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα 44
 πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὡς σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμ-
 μένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ
 ἑμοῦ. ⁴⁵ τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνείναι τὰς γραφάς, 45
⁴⁶ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν 46
 καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ⁴⁷ καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ 47
 τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετανοίας εἰς ἄφροσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ
 ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλῆμ. ⁴⁸ ὑμεῖς μάρτυρες τούτου. 48
⁴⁹ ἀγὼ ἐξαποστείλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· 49
 ὑμεῖς δὲ καθίσαιτε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε εἰς ὑψους
 δύναμιν.

Act 1, 12 Ἐξῆγγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς 50
 Act 1, 9 50 χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. ⁵¹ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν 51
 [Mc 16, 10] αὐτὸν αὐτοὺς διεστέθη ἀπ' αὐτῶν. ⁵² καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰς 52
 Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, ⁵³ καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ 53
 ἱερῷ αἰνοῦντες τὸν θεόν.

K A T A I O W A N N H N.

I.

Verbum caro factum. Testimonium Iohannis baptistae; immersio Iesu.
 Andreas cum socio, Petrus, Philippus, Nathanael.

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ 1
 θεὸς ἦν ὁ λόγος. ² οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. ³ πάντα δι' 2 3

38. ε κ εν ταισ καρδιαις 39. κ τ. ποδ. μου και τας χειρ. μου | οτι
 αυτος εγω ειμι | σαρκα 40. ε κ εις : και τουτο ειπων επιδειξεν (κ
 εδειξεν) αυτοις τας χειρας και τους ποδας 41. ενθαδε : κ* αυδε
 42. ιχθ. οπτ. μερσο : add και απο μελισσιον κηριου 44. ειπ. δε αυτοισ |
 μου : ε κ om | ε κ μωσειωσ | και προφητ. : κ εν τοισ προφητ. 46. γε-
 γραπται : add και ουτως εδει 47. μεταν. και αφρο. | αρξαμενον
 48. υμεις δε | ε κ εοτε μαρτυρεσ 49. και ιδου εγω | ε κ* αποστειλω |
 πολιαι : add ιερουσαλημ | δυναμ. εξ υψουσ 50. αυτουσ : add εξω | εωσ
 εισ βηθ. | κ τυλογησεν 51. απ αυτων : add και ανεφερετο εισ τον
 ουρανον 52. αυτοι : ε κ add προσκνησαντασ αυτον 53. αιουντασ :
 κ ευλογουντασ, ε αιουνντ. και ευλογουντασ | τ. θρον : add αμην.

* ε το κατα ιωανν. (ε add αγιον, non item εε) ευαγγελιον.

- 4 αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. ⁴ ἐν
5 ἀντὶ ζωῆ ἐστιν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. ⁵ καὶ τὸ
φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Mt 3, 1
Mc 1, 4
Lc 2, 2
- 6 ⁶ Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ
7 Ἰωάννης. ⁷ οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ
8 φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. ⁸ οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ
9 φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. ⁹ Ἦν τὸ φῶς τὸ
ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
10 ¹⁰ ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος
11 αὐτὸν οὐκ ἔγνω. ¹¹ εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
12 παρέλαβον. ¹² ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκαν αὐτοῖς ἐξουσίαν
13 τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ¹³ οἳ
οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος
14 ἀνδρῶς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. ¹⁴ καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο
καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ δόξαν
ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.
15 ¹⁵ Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος ἦν
ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι 1, 20
16 πρῶτός μου ἦν. ¹⁶ ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες
17 ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ¹⁷ ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως
ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.
18 ¹⁸ θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν ε, 46
κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
- 19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτι ἀπέστειλαν οἱ
Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱερουσαλὴμων ἱσραεῖς καὶ Λευεΐτας ἵνα ἐρωτήσωσιν
20 αὐτόν· σὺ τίς εἶ; ²⁰ καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμο-
21 λόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός. ²¹ καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί
οὖν; Ἡλείας εἶ; λέγει· οὐκ εἰμὶ. ὁ προφήτης εἶ σὺ; καὶ ἀπε-
22 κρίθη· οὐ. ²² εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισὶν δώμεν τοῖς
23 πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; ²³ εἶπεν· ἐγὼ φωνὴ βοᾶν- επ 40, 3
Mt 2, 9
Mc 1, 2
Lc 2, 4
τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνετε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας
24 ὁ προφήτης. ²⁴ καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων,
25 ²⁵ καὶ ἠρώτησαν αὐτόν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ
26 οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἡλείας οὐδὲ ὁ προφήτης; ²⁶ ἀπεκρίθη αὐ- Mt 2, 11
Mc 1, 7
Lc 2, 16
τοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μίσος ὑμῶν στήκει, Act 13, 26

I, 3. ουδε εν : κ* ουδεν | ο γαγονεν : testes multi ad seqq trahunt, atque sic etiam Ln edidit 4. εστιν : ε ην 6. κ* ην ονομα αυτα 10. κ* δι αυτον 18. κ* om εκ ante θελ. ανδρος 15. λεγων : κ* om | ον ειπον : κ* ο ειπων, κ* om addito οα post ερχομενος 16. οτι : και 17. μωσωωσ | κ* om χριστου 18. κ om ο ante μονογενησ | υιος : κ θεωσ | ο ων (κ^b) : κ* om 19. λευιτας | κ επρωτησωσιν 20. κ om και ομολογ. | ουκ ειμι εγω 21. κ* επρωτησαν | αυτον : κ* παλιν, κς αυτον παλιν | ηλιασ (ε κ -λιασ) ει : add ου | και λεγει | κ* om ο ante προφ. 22. ε κ ειπον 24. οι απεσταλμενοι 25. κ om και ηρωτ. αυτον | ε κ ειπον | bis ουτε | ε κ ηλιασ 26. κ* εν τω υδατι | μω. δε υμ. εστηκεν

ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, ²⁷ ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ²⁷ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. ²⁸ ταῦτα ²⁸ ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων.

^{1, 36} Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ ²⁹ λέγει· ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
^{1, 36, 27} ³⁰ οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀγῆρ ὃς ³⁰ ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. ³¹ κἀγὼ οὐκ ᾔδειν ³¹ αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ³² ὕδατι βαπτίζων. ³² καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι ³² τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστεράν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. ³³ κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πῦμας με βαπτί- ³³ ζει ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα κατα-
βαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἀγίῳ. ³⁴ κἀγὼ εἶδρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ³⁴ τοῦ θεοῦ.

Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν ³⁵ αὐτοῦ δύο, ³⁶ καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἴδε ὁ ³⁶ ἄμνος τοῦ θεοῦ. ³⁷ ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος, ³⁷ καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. ³⁸ στραφείς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασά- ³⁸ μενος αὐτούς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· ³⁹ τί ζητεῖτε; οἱ δὲ ³⁹ εἶπαν αὐτῷ· ραββί, ὃ λέγεται ἐρμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ μένει; ⁴⁰ λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ ⁴⁰ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. ⁴¹ ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἰς ⁴¹ ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ· ⁴² εἶρσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμονα ⁴² καὶ λέγει αὐτῷ· εὗρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὃ ἐστιν μεθερμηνεύ-
μενος Χριστός. ⁴³ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας ⁴³ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ⁴⁴ εὐρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι. ⁴⁵ ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαῖδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου ⁴⁵

27. ο (κ* om) οπισσω : praem autus estin | ερχομενος : add os εμπροσθεν μου γεγονεν | εγω : ε ante ουκ εμι, κ om 28. εν βηθαβαρα | κ εν εν βηθαν. | ιορδανου : κ add ποταμου | om ο ante ιωανν. 29. βλέπει : add ο ιωαννης 30. υπερ : περι 31. εν τω υδατι 32. λεγων (nb) : κ* om | κ ως περιστ. καταβ. | ωσαι περ. | κ και μενον 33. κ και εγω | κ εν τω υδατι 34. υιος : κ* εκλεκτος 37. και ηκουσαν | αυτου : ante οι δυο μαθ. 38. στραφεις : add δε | κ* om αυτοις 39. ε κ ειπον | ραββι. | κ μεθερμηνευομενος 40. οψεσθε : ε κ ιδετε | ε κ ηλθον et ειδον (κ ιδ.) | ουν : om | ωρα δε 41. κ* om των ante ακουσ. 42. κ και ηγαγον | ο χριστ. 43. και ηγαγεν | εμβλεψ. δε | ο υι. ιωανν 44. ηθελησ. ο ηηουσου | ο (κ* om) ηηουσου : om 45. κ* om δε | κ* om ο ante φιλιππ. | κ* βηθσαϊδα | κ* om εκ

46 καὶ Πέτρον. ⁴⁶ εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ·
 ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφηταί, εὐρήκαμεν,
 47 Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρετ. ⁴⁷ εἶπεν αὐτῷ
 Ναθαναὴλ· ἐκ Ναζαρετ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ
 48 Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. ⁴⁸ εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχό-
 μενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλιεὺς,
 49 ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. ⁴⁹ λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ· πόθεν με γνώ-
 σκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον
 50 φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν σκῆν εἰδόν σε. ⁵⁰ ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθα-
 ναὴλ· ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραὴλ.
 51 ⁵¹ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε
 52 ὑποκάτω τῆς σκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψη. ⁵² καὶ λέγει
 αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεφώγστα καὶ
 τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ
 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II.

Iesus Canae vinum ex aqua facit. Mercatores templo pulsi; templum triduo restituendum. Iesus fidem habentibus non confidens.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλι-
 2 λαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. ² ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς
 3 καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. ³ καὶ οἶνον οὐκ εἶχον, ὅτι
 συνετελέσθη ὁ οἶνος τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ
 4 πρὸς αὐτόν· οἶνος οὐκ ἔστιν. ⁴ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ
 5 σοί, γύναι; οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου. ⁵ λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς
 6 διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. ⁶ ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι
 ὑδρίαὶ ἕξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι
 7 ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. ⁷ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε
 8 τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. ⁸ καὶ λέγει
 αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν.
 9 ⁹ ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρικλίνος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ
 οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠγληκότες τὸ
 10 ὕδωρ, φωνεῖ τὸν θυμῖον ὁ ἀρχιτρικλίνος ¹⁰ καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς
 ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν
 11 τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. ¹¹ ταύτην

46. ε κ μωσησ | τον υιον | ε ναζαρεθ 47. και ειπεν | ε ναζαρεθ | κ*
 αγαθον τι 48. ειδεν — και λεγει : κ* ιδων — λεγει | ε κ ο ιησουσ | αυτου :
 κ* του ναθαναηλ | κ ισραηλιετησ, ε ισραηλιτησ 49. ε κ ο ιησουσ 50. κ
 απεκριθη ναθα. και ειπεν, ε απεκρ. ναθα. και λεγει αυτω | ραββει |
 ε κ ου ει ο βασι. του 51. om οτι ante ειδον | κ μειζωνα | οψει 52. απαρτι
 οψεσθε | κ ηνωγοστα

II, 3. και οινον ουκ etc : και υστερησαντος οινου λεγει η | οιν. ο.
 εστιν : οινον ουκ εχουσιν 4. κc και λεγει 5. κ οτι ο αν λεγη 6. υδρι.
 λιθι. | κειμεναι : ε post εξρον, κ* om 7. κ και λεγει 8. οι δε : και
 10. κ om αυτω | τοτε τον ελασσω | κ ου δε

ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας :
καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ. ¹³ Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς ¹²
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Mt 12, 12as
Mc II, 13as
Lc 19, 45sq

Καὶ ἔγγυς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερο- ¹³
σόλυμα ὁ Ἰησοῦς. ¹⁴ καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας ¹⁴
καὶ πρόβατα καὶ περιστεράς καὶ τοὺς κερματιστάς καθημένους,
¹⁵ καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντα ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ¹⁵
ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολληβιστιῶν ἐξέχευεν
τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, ¹⁶ καὶ τοῖς τὰς περιστε- ¹⁶
ράς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιοῦτε τὸν οἶκον
<sup>Pa 6a (69),
9 (10)</sup> τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίον. ¹⁷ ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ¹⁷
ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με.
¹⁸ ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δε- ¹⁸
κνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; ¹⁹ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ- ¹⁹
^{Mt 26, 61} τοῖς· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.

²⁰ εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ²⁰
ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; ²¹ ἐκείνος ²¹
δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. ²² ὅτε οὖν ἠγέρθη ²²
ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ
ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, ²³
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει· ²⁴ αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς ²⁴
διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντα, ²⁵ καὶ ὅτι οὐ χρεία ἔειχεν ἵνα ²⁵
τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III.

Nicodemus; regeneratio; serpens aeneus. Iohannes baptista de se et incre-
mentis Iesu disserit.

<sup>7, 50
19, 39</sup> Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα ¹
αὐτῷ, ἀρχὸν τῶν Ἰουδαίων· ² οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς ²
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ραββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκα-
λος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν

11. ε κ την αρχην | της γαλιλ. : κ* add πρωτην | κ* om αυτου post δοξ. |
κ* οι μαθ. αυτ. εις αυτ. 12. καφαρναουμ | κ om και οι μαθ. αυτ.
13. κ εγγυς δε 14. κ τ. πωλ. και τα προβα. και βοας 15. και ποιησας :
κ* εποιησεν | κ* και παντ. εξεβ. | κ* τα προβ. και βοας | κ καστρεψεν.
17. εμνησθη. δε | κατεργαγε 18. ε κ ειπον 19. ε κ ο ησουσ 20. ε κ
ειπον | τσσαρακ. | ωκοδομηθη | κ om εν 21. κ om αυτου 22. ελεγον :
add αυτοις | ω ειπεν 23. om τοις 24. ε κ ο ησουσ | αυτον αυτοις |
κ om αυτων sec | κ γινωσκ. 25. χρει. ουκ ειχ.

III, 1. ονομ. αυτω : κ* ονοματι 2. προς τον ησουν | νυκτωσ :
κ αυτε προσ | ραββι | κ και ουδεισ | δυναται : post ταυτ. τ. σημ.

- 8 μὴ ἦ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. ³ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται
 4 ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ⁴ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέροντων; μὴ δύναται εἰς
 5 τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτέρον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; ⁵ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἐξ
 6 ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
 7 τῶν οὐρανῶν. ⁶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν, καὶ
 8 τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνευμά ἐστίν. ⁷ μὴ θαυμάσης
 9 ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. ⁸ τὸ πνεῦμα ὅπου
 10 θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν
 11 ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ
 12 πνεύματος. ⁹ ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς δύναται
 13 ταῦτα γενέσθαι; ¹⁰ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ
 14 διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; ¹¹ ἀμὴν ἀμὴν
 15 λέγω σοι ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὁ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν,
 16 καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. ¹² εἰ τὰ ἐπίγεια εἴπον
 17 ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύ-
 18 σετε; ¹³ καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ
 19 οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
 20 ¹⁴ καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ^{Nm21,9}
 21 ὕψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ¹⁵ ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν
 22 αὐτῷ ἔχη ζωὴν αἰώνιον. ¹⁶ οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν
 23 κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
 24 εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. ¹⁷ οὐ γὰρ ἀπέστει-
 25 λεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ^{12, 41}
 26 ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ¹⁸ ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ
 27 κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ
 28 ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ¹⁹ αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις,
 29 ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
 30 μᾶλλον τὸ σκοτὸς ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα.
 31 ²⁰ πᾶς γὰρ ὁ φῶς ἀγαπήσας μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται
 32 πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ²¹ ὁ δὲ ποιῶν τὴν
 33 ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα,
 34 ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.
 35 ²² Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν

3. ε κ ο ι η σ . | κ* om κ . ε . π . αυτ . 4. κ γερ . ων γεγν . 5. απεκρ . (c add o) η σ . : κ* add και ειπεν αυτω | εισελθ . εἰς : κ* εἰδεν | τ . ουρανων : του θεου
 6. ε* 1624. (non amplius 1633.) γεγεννημενον 8. εκ τ . πνευμ . : κ εκ του υδατος και του πν . 10. ε κ ο ι η σ ο υ σ 13. κ om ο ων εν τ . ουρ .
 14. μωσης 15. εν αυτω : ε κ εις αυτον | εχη : praesent μη αποληται αλλ
 16. τ . υιον : add αυτου 17. τ . υιον : add αυτου 18. ο δε μη πιστ .
 19. κ . οι ανθρ . ηγαπ . | κ το σκοτ . μαλλ . | πονηρα αυτων 20. κ* και ουκ ερχ . πρ . τ . φωσ 21. κ* om ο δε ποιων usq τα εργ . αυτ . | κ* ειργασμενον (κ* -γα)

Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. ²³ ἦν 23
 δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγύς τοῦ Καλαίμ, ὅτι ὕδατα
 πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. ²⁴ οὐπω γὰρ ἦν 24
 βαβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάννης. ²⁵ ἐγένετο οὖν ζήτησις 25
 ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. ²⁶ καὶ 26
 ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ
 σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, φ' σὺ μαμαρτύρηκας, ἴδε οὕτως βαπτίζει
 καὶ πάντας ἔρχονται πρὸς αὐτόν. ²⁷ ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν 27
 οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, εἰὰν μὴ ᾗ δεδομένον αὐτῷ
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. ²⁸ αὐτοὶ ἕμεις μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ 28
 1, 20 εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκεί-
 νου. ²⁹ ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμ- 29
 φίου, ὁ ἐστηκὸς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρὰ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν
 τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπληρώται. ³⁰ ἐκείνον 30
 5, 23 δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. ³¹ ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω 31
 πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστίν καὶ ἐκ τῆς γῆς
 λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ³² ὁ εἴωρακεν καὶ ἤκουσεν 32
 μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ³³ ὁ λαβὼν 33
 αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. ³⁴ ὃν 34
 γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ
 5, 20 μέτρον δίδωσιν τὸ πνεῦμα. ³⁵ ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ 35
 πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ³⁶ ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱόν 36
 ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ
 ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

IV.

Mulier Samaritana; aqua viva; cultus verus; Sicheimitae. Filium ministri
 regii Capharnaumi absens sanat.

Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰη- 1
 σοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, ² καίτοιγε 2
 Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ³ ἀφῆκεν 3
 τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ⁴ ἔδει δὲ 4
 αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρίας. ⁵ ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν 5
 τῆς Σαμαρίας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
 Ἰακώβ Ἰωσηφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ⁶ ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ 6
 οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ
 τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. ⁷ ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρίας 7
 ἀντλήσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πειν. ⁸ οἱ γὰρ 8

24. ο ιωανν. 25. κ* εγεν. δε συζητησις | ε κ* ιουδαιων 26. ραββι
 27. κ λαβιν 28. κ om μοι 29. αυτου : κ post εστηκωσ 31. κ* ο δε
 ων επι τησ | ερχομενοσ : add επανω παντων εστι 32. ο (κ* ον) εωρ. :
 praeam kai | μαρτυρει : praeam τουτο 34. διδωσιν : add ο θεοσ 36. ο δε
 απειθ. | οψεται : κ* εχει | κ επ αυτον μενει

IV, 1. ιησοου pr: κυριοσ 4. σαμαρικοσ. Item vn sqq. 5. εσ σιχαρ |
 κ τω ιωσηφ 6. ωσει εκτη 7. κ τισ γυνη | σαμαριασ | πειν
 Nov. Test. ed. TL 11

μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγορά-
 9 σωσιν. ⁹ λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν
 10 παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρεῖτιδος οὕσης; ¹⁰ ἀπεκρίθη
 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς
 ἐστὶν ὁ λέγων σοι· δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔηθης αὐτὸν καὶ ἔδωκεν
 11 ἅν σοι ὕδωρ ζῶν. ¹¹ λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· κύριε, οὔτε ἀντλημα
 12 ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
 12 ¹² μὴ σὺ μεῖζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ
 φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμ-
 13 ματα αὐτοῦ; ¹³ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων
 14 ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ¹⁴ ὃς δ' ἂν πῖνῃ ἐκ τοῦ
 ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ
 τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἄλλο- 7. 20
 15 μένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. ¹⁵ λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ· κύριε, δός
 μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.
 16 ¹⁶ λέγει αὐτῇ· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἔλθε ἐνθάδε.
 17 ¹⁷ ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ
 18 Ἰησοῦς· καλῶς εἶπες ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· ¹⁸ πέντε γὰρ ἄνδρας
 ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ. τούτο ἀληθὲς
 19 εἶρηκας. ¹⁹ λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.
 20 ²⁰ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσκυνήσαν· καὶ ἡμεῖς
 λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ.
 21 ²¹ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· πιστενεῖ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὧρα ὅτε
 οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ
 22 πατρὶ. ²² ἡμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν
 23 ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· ²³ ἀλλὰ ἔρχεται
 ὧρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν
 τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατήρ τοιοῦτους
 24 ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. ²⁴ πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς
 25 προσκυνοῦντας ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ. ²⁵ λέγει
 αὐτῷ ἡ γυνὴ· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὃ λεγόμενος Χριστός·
 26 ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. ²⁶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
 27 σοῦς· ἐγὼ εἰμι, ὃ λαλῶν σοι. ²⁷ Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθη-
 τὰ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι

9. λέγει ουν | σαμαρετις et σαμαρετιδος | πινει | ουσος γυναικ. σαμαρ.,
 atque his ε κ* add ου γαρ συγχρονται (κ* συγχρ-) ιουδαιοι σαμαρεταις
 10. πινει 11. η γυνη: κ* εκινη | ποθεν: add ουν 12. οσ: κ οστις |
 και αυτοσ: κ* αυτ. και 13. ο ησουσ 14. οσ δ αν πινη: κ* ο δε πινων |
 διψηση | om εγω sec | κ om αυτω sec 15. ερχομαι, κ* διερχομαι
 16. λεγει αυτη: κ* add ησουσ, ε ο ησ. 17. κ* om και ειπ. | ουκ εχω
 ανδρ. | ειπασ | κ οτι ανδρ. ουκ εχεις 18. κ αληθωσ 19. κ* om κυριε
 20. εν τούτ. τω ορει | κ om ο τοπος | δε προσκν. 21. γυναι πιστευσον
 μοι 23. αλλ | αυτον: κ* αυτω 24. τουσ προσκ.: add αυτον | κ* εν
 πνευματι αληθειας | δε προσκν. 25. κ οιδαμεν | κ* αναγγελλει | παντα
 27. κ* εν τούτω | κ* επηλθαν, ε ηλθον | εθαυμασαν

εἶπεν· τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ²⁸ ἀφῆκεν οὖν τὴν ὕδριαν ²⁸ αὐτῆς ἢ γυνῆ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· ²⁹ δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα· ²⁹ μῆτι οὗτος ἐστίν ὁ Χριστός; ³⁰ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ³⁰ ἦρχοντο πρὸς αὐτόν. ³¹ Ἐν τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτὸν οἱ μαθη- ³¹ ται λέγοντες· φαββεί, φάγε. ³² ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρώσω ³² ἔγω φαγεῖν ἦν ὑμῖς οὐκ οἶδατε. ³³ ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ³³ ἀλλήλους· μὴ τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; ³⁴ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ³⁴ ἐμὸν βρώμιά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. ³⁵ οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐτι τετράμηρός ³⁵ ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσιν πρὸς θερισμόν. ³⁶ ἦδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν ³⁶ εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπειρῶν ὁμοῦ χαιρῆ καὶ ὁ θερίζων. ³⁷ ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστίν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστίν ὁ σπεί- ³⁷ ρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. ³⁸ ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶς θερίζειν ὃ ³⁸ οὐχ ὑμῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. ³⁹ Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνησ πολλοὶ ³⁹ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. ⁴⁰ ὡς οὖν ἦλθον ⁴⁰ πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαριῖται, ἡρώτων αὐτὸν μείναι παρ' αὐτοῦ· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. ⁴¹ καὶ πολλῶν πλείονος ἐπίστευσαν διὰ ⁴¹ τὸν λόγον αὐτοῦ, ⁴² τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκ ἐτι διὰ τὴν σὴν ⁴² λαλίαν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτος ἐστίν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ⁴³

^{Μτ 13, 57} ⁴⁴ αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πα- ⁴⁴
^{Μτ 4, 4} ⁴⁵ τριδι τιμῆν οὐκ ἔχει. ⁴⁵ ὡς οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο ⁴⁵
^{Λκ 4, 24} αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἐωρακότους ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἐορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἐορτήν. ⁴⁶ ἦλ- ⁴⁶
θεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τοῦ ὕδαρ οἶνον.

^(Μτ 8, 53) ⁴⁷ Ἦν δὲ τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἦσθένει, ἐν Καφαρναούμ· ⁴⁷
^{Λκ 7, 133)} οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλι- ⁴⁷
λαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἡρώτα ἵνα καταβῆ καὶ ἰάσῃται

27. ειπεν : κ add αυτω 29. παντ. οσα 30. ε κ εξηλθ. ουν 31. εν δε τω μετ. | ραββι 33. λεγουσιν | ουν : κ* om 35. τετραμηνον 35 εη θερισμον ηδη. 36 και ο θεριζ. 37. εστ. ο αληθινος 38. απεστειλα 39. σαμαριτων | παντ. οσα 40. σαμαριται | εκει : κ παρ αυτοις | κ ημερ. δυο 42. κ* και ελεγον τη γυναικι | λαλιαν : κ* μαρτυριαν | κ ακηκοαμ. παρ αυτου | κ οτι αληθ. οντ. εστ. | κοσμου : add ο χριστος 43. εξηλθ. εκειθ. : add και απηλθεν 44. ο ιησους 45. ωσ : οτε | κε οσα εποι. | ηλθον : κ εληλυθισαν 46. κ ηλθαν | ο ιησους παλιν | κ* καναν | κ* εποιησαν | και ην τισ | καπερναουμ 47. ουτος : κ* om | κ ο ιησους | απηλθεν : κ* ηλθεν ουν | και ηρωτ. αυτον

48 αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. ⁴⁸ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
 πρὸς αὐτόν· εἰ μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
 49 ⁴⁹ λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικὸς· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν
 50 τὸ παιδίον μου. ⁵⁰ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου· ὁ υἱός σου ζῆ.
 ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ
 51 ἐπορεύετο. ⁵¹ ἦδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δούλοι ὑπήνεθσαν
 52 αὐτῷ καὶ ἠγγειλαν ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῆ. ⁵² ἐπύθετο οὖν τὴν
 ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ἣ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι
 53 ἔχθας ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτόν ὁ πυρετός. ⁵³ ἔγνω οὖν ὁ
 πατήρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ἣ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὁ υἱός σου
 54 ζῆ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτόσ καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. ⁵⁴ Τοῦτο πάλιν
 δευτέρον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἔλθων ἐκ τῆσ Ἰουδαίας εἰς
 τὴν Γαλιλαίαν.

V.

Aegrotus ad piscinam Bethesda; de sabbato et duplici resurrectione; de
 Iohannis baptistae, dei, Mosis testimoniis et Iudaeorum incredulitate.

- 1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς
 2 εἰς Ἱεροσόλυμα. ² ἔστιν δὲ ἐν τοῖσ Ἱεροσολύμοισ ἐπὶ τῇ προβα-
 τικῇ κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον Ἑβραϊσὶ Βηθζαθά, πέντε στοᾶσ
 3 ἔχουσα. ³ ἐν ταῦταισ κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν,
 5 χολῶν, ξηρῶν. ⁵ ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτώ
 6 ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ. ⁶ τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακλι-
 7 νηίσ γενέσθαι; ⁷ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον
 οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῆ τὸ ὕδωρ βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβή-
 8 θραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλοσ πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. ⁸ λέγει
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε ἄρον τὸν κράβατόν σου καὶ περιπάτει.
 9 ⁹ καὶ ἐγένετο ὑγιῆσ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν κράβατον αὐτοῦ
 10 καὶ περιπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ¹⁰ ἔλεγον
 οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ θεραπευμένῳ· σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ
 11 ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν κράβατον. ¹¹ ἀπεκρίθη αὐτοῖσ· ὁ ποιήσας

49. κ τον παιδα μου 50. και επιστευσεν | ον (ς ω) ειπ. αυτω ο (ς om)
 ιησ. : κ* nil nisi του ιησου, κς του ιησου ον ειπ. αυτω 51. οι δουλοι :
 add αυτου | απηνηθησαν | ηγγειλαν : απηγγειλαν λεγοντες | ο παις σου ζη
 52. παρ αυτων την ωραν | ε κ και ειπον αυτω | χθασ 53. οτι εν εκεινη |
 κ* om ο ιησ. | οτι ο υι. σου

V, 1. ην εορτη | ε κ ο ιησουσ 2. επι (κς εν) τη : κ* om | ες 1633.
 κολυμβηθρα | η επιλεγομενη | βηθσοδα 3. πληθος : add πολυ | ξερων :
 add εκδεχομενων την του υδατος κινησιν 4. εις : αγγελοσ γαρ κατα
 καιρον κατιβαινων εν τη κολυμβηθρα και εταρασσε το υδωρ· ο ουν
 πρωτος εμβασ μετα την ταραχην του υδατος υγιησ εγενετο, φ δηποτε
 καταεχετο νοσηματι. 5. κ om κει | om και et αυτου 6. κ* ανακειμενον
 7. βαλλη | προ : ε (non ες) προσ 8. εγειρας | ε κραβατον, κ κραβακτον.
 Item vn εαφ. 9. και pri : κ* om | κ. ευθωσ εγεν. υγι. | και ηραν : κ praem
 και ηγερεθη 10. om και ante ουκ | τον κρα. : κ add σου 11. κ ο δε
 απεκριθη (κς απεκριθη)

με ὑγιῆ, ἐκαὶ ὁσὶ μοι εἶπεν· ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπατεῖ. ¹² ἤρωτήσαν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι· ¹³ ἄρον καὶ περιπάτει; ¹³ ὁ δὲ ἀσθενῶν οὐκ ἤδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ ¹³ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. ¹⁴ μετὰ ταῦτα ¹⁴ εὐρίσκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε ὑγιῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν σοί τι γένηται. ¹⁵ ἀπήλ- ¹⁵ θεν ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτόν ὑγιῆ. ¹⁶ καὶ διὰ τοῦτο ἐδώκεν οἱ Ἰουδαῖοι τὸν ¹⁶ Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. ¹⁷ ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ¹⁷ ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι. ¹⁸ διὰ τοῦτο ¹⁸ μᾶλλον ἐξήτουν αὐτόν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυνεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἰδίου ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυ- ¹⁹ τὸν ποιῶν τῷ θεῷ. ¹⁹ Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐ- ¹⁹ τοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἀν μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιῶντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ²⁰ ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ποιεῖ ὁμοίως. ²⁰ ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν ²⁰ υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μᾶλλον τού- ²¹ των δεῖξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζετε. ²¹ ὥσπερ γὰρ ὁ ²¹ πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὗς ²² θελεῖ ζωοποιεῖ. ²² οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν ²² κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, ²³ ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν ²³ καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν ²⁴ πατέρα τὸν πέμψαντά αὐτόν. ²⁴ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν ²⁴ λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων εἰς πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώ- ²⁵ νιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανά- ²⁵ του εἰς τὴν ζωὴν. ²⁵ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ ²⁵ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ²⁶ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. ²⁶ ὥσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν ²⁶ ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχει ἐν ἑαυτῷ. ²⁷ καὶ ²⁷ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. ²⁸ μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς ²⁸ 28 ²⁸ μνημείοις ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ²⁹ καὶ ἐκπορεύσονται ²⁹

Mt 25, 46
Dan 12, 2

11. κ* υγιην | κ* αραι τον κραβακτον και περιπατειν 12. ηρωτησαν ουν | κ* αραι και περιπατειν | αρων: add τον κραβακτον σου 13. ασθενων (cum d itcodd) : ε κ ιαθειο | κ* ενευσεν | τοπω : κ* μεσω 14. αυτων : κ* τον τετραπευμενον | ο ιησους : κ* post ευρισκει | ε κ χειρ. τι σοι 15. κσ απηλθ. ουν | ειπεν: ανηγγειλεν 16. τον ιησουν οι ιουδαι, και εζητουν αυτον αποκτειναι 17. ο δε ιησους | κσ απεκρινατο 18. δια τουτου: add ουν 19. απεκρινατο etc : κ* ελεγεν ουν αυτοις ο ιησους | ελεγεν : ειπεν | κ* om αμην alterum | εαν μη | ομοιωσ ποιει 20. κ εργα δεξει αυτω | θαυμαζητε 21. κ ωσ γαρ 25. κ* om και νυν εστιν | κσ ακουσωσιν, ε ακουσουσιν | κ* om οι ante ακουσαντες | ζησουσιν 26. κ* ωσ γαρ | κσ ζωην εχει | εδωκε και τω υιω 27. κ και κρισιν εδωκ. αυτω εξουσιαν ποιεειν | κρισιν : και κρισιν 28. κσ ακουσωσιν, ε ακουσουσιν

οὐ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πρά-
 30 ξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. ³⁰ οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ’
 ἐμαντοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία
 ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
 31 ψαντός με. ³¹ εἰάν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαντοῦ, ἡ μαρτυρία μου
 32 οὐκ ἐστίν ἀληθής· ³² ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ
 οἴδατε ὅτι ἀληθής ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 1, 19 33
 33 ³³ ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀλη-
 34 θείᾳ· ³⁴ ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω,
 35 ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. ³⁵ ἐκεῖνος ἦν ὁ λόγος ὁ
 καυόμενος καὶ φαινών, ὑμεῖς δὲ ἠβελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς
 36 ὄραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. ³⁶ ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μεζῶ τοῦ 10, 25
14, 11
 Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα αὐτοῦ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω
 αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ποιοῦ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με
 37 ἀπέσταλκεν. ³⁷ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν
 περὶ ἐμοῦ· οὕτε φωνὴν αὐτοῦ πόποτε ἀκηκόατε, οὕτε εἶδος αὐτοῦ
 38 εἶοράκατε, ³⁸ καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι
 39 ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ³⁹ ἐραυνᾶτε
 τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν,
 40 καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· ⁴⁰ καὶ οὐ θέλετε
 41 ἐλθεῖν πρὸς με ἵνα ζωὴν ἔχητε. ⁴¹ δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ
 42 λαμβάνω, ⁴² ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ
 43 θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς. ⁴³ ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου,
 καὶ οὐ λαμβάνετε με· εἰάν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
 44 ἐκείνον λήψασθε. ⁴⁴ πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ
 ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ
 45 οὐ ζητεῖτε; ⁴⁵ μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν
 πατέρα· ἐστίν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλί-
 46 κατε. ⁴⁶ εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· παρὶ γὰρ
 47 ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. ⁴⁷ εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, Gen 9, 15
Dt 18, 15
 πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύετε;

VI.

Cibatio quinque millium. Periculum regni; incesso maris. Oratio de pane caelesti, carne, sanguine. Multi offenduntur; apostolorum professio.

- 1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Mt 14,
18-21
 2 Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· ² ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πο- Mc 6,
32-44
Lc 9, 10-17
 λύς, ὅτι εἰώρων τὰ σημεῖα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἄσθενούντων.

29. ε κ οἱ δε τα φαυλ. 30. κ* om και (κ^a add) ante η κρισις | τον πεμφ. με : add πατρος 32 και οιδα οτι 35. κ* om δε | αγαλλιασθησαι 36. κ om την | εδωκεν | α εγω ποιω | κ εμε 37. εκεινος : αυτος | ακηκοα. ποποτε 38. μενοντα εν υμιν 39. ερευνατε 42. ε κ αλλ | ουκ εχετε : ante εν εαυτοις 43. ληψασθε 44. κ* ου ζητουντες 45. μωση 46. ε μωση, κ μωσει | κ* γεγραψεν

VI, 2. κα ηκολουθει | κ πολυς οχλ. | αυτου τα σημεια | επι: κ περι

³ ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκαθίστητο μετὰ τῶν **3**
 μαθητῶν αὐτοῦ. ⁴ ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἢ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. **4**
⁵ ἐπάρσας οὖν τοὺς ὀφθαλμούς ο Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι **5**
 πολλὸς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον· *πόθεν*
ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; ⁶ τοῦτο δὲ ἔλεγεν πει- **6**
 ράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ἕδει τί ἐμελλεν ποιεῖν. ⁷ ἀποκρίνεται **7**
 αὐτῷ ὁ Φίλιππος· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκούσιν αὐ-
 τοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχὺ τι λάβῃ. ⁸ λέγει αὐτῷ εἰς ἐκ τῶν μαθη- **8**
 τῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου· ⁹ ἔστιν παι- **9**
 δάριον ὡδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὄψαρια· ἀλλὰ
 ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσούτους; ¹⁰ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς **10**
 ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολλὸς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπε-
 σαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισχίλιοι. ¹¹ ἔλαβεν οὖν **11**
 τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαρίστησεν καὶ ἔδωκεν τοῖς ἀνακει-
 μένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὄψαριων ὅσον ἤθελον. ¹² ὡς δὲ ἐνε- **12**
 πλήθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύ-
 σατα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται. ¹³ συνήγαγον οὖν, καὶ **13**
 ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
 κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.

Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον ὅτι **14**
 οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. **14**
¹⁵ Ἰησοῦς οὖν γινὼς ὅτι μελλοῦσιν ἐρχεσθαι καὶ ἀρπάξιν αὐτόν **15**
 ε, 3 ἵνα ποιήσωσιν βασιλεῖα, φεύγει πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.
 Ὡς δὲ ὄψια ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν **16**
 θάλασσαν, ¹⁷ καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θα- **17**
 λάσσης εἰς Καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία καὶ
 οὐπω ἐληλύθει Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, ¹⁸ ἢ τε θάλασσα ἀνέμιον **18**
 μέγαλον πνέοντος διηγείρετο. ¹⁹ ἐληλακότας οὖν ὡς στάδια εἴκοσι **19**
 πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς
 θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν.
²⁰ ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ²¹ ἤθελον οὖν **20 21**
 λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν
 γῆν εἰς ἣν ὑπήγον.

3. κ* και απηλθεν εισ | ο ιησους | κ* om εκει | εκαθητο 5. ο (κ* om)
 ιησους : ante τους οφθ. | κ οχλ. πολ. | πρ. των φιλ. | αγορασσωμεν | κ ουτοι
 φαγωσιν 6. κ* τουτο γαρ ει αυτος δε 7. απκριθη | αυτω (κ* om)
 φιλιππ. | κ om αυτοις | εκαστος αυτων 9. παιδαρ. εν | ος : ε κ ο
 10. ειπε δε | χορτος : κ* τοπος | ανεπεσον | ωσει πεντ. | κ* τρισχιλιοι
 11. ονν : ε κ* δε | ευχαριστησας διεδωκε τοιο μαθηταις, οι δε μαθηται
 τοιο ανακει. 13. ε κ περισσευσεν 14. ο εποι. σημ. : add ο ιησους |
 οτι : κ om | ο ερχομεν. εισ τον κοσμ. 15. ε ινα ποι. αυτον βασιλ., κ*
 και αναδεικνυται βασιλευ | φευγει : ανεχωρησεν | κ μονος αυτος 17. εισ
 το πλοι. | κ ερχονται | καφαρναουμ | καταλ. etc : και σκοτια ηδη εγεγονει |
 ουπω : ουκ | πρ. αυτ. ο ιησ. 19. σταδιους 20. ο δε : κ και 21. ηθελον :
 κ ηλθον | ε κ το πλοι. εγεν. | επι της γης | υπηγον : κ* υπητησαν

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὸς πέραν τῆς θαλάσσης εἶδον
 ὅτι πλοίαριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν, καὶ ὅτι οὐ συνεισηλθεν
 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ
 23 μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· ²³ ἀλλὰ ἦλθον πλοίαρια ἐκ Τιβεριάδος
 ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ
 24 κυρίου. ²⁴ ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐβέησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοίαρια καὶ ἦλθον
 25 εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντας τὸν Ἰησοῦν. ²⁵ καὶ εὐρόντες αὐτὸν
 πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας;
 26 ²⁶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων
 27 καὶ ἐχορτάσθητε. ²⁷ ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρώσιν τὴν ἀπολλυμένην,
 ἀλλὰ τὴν βρώσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ
 28 ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τούτου γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός.
 28 ²⁸ εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα
 29 τοῦ θεοῦ; ²⁹ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ
 30 ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκείνος. ³⁰ εἶπον
 οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιῶσιν οὐ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῦσωμεν
 31 σοι, τί ἐργάζῃ; ³¹ οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς π. 17, 24
 32 φαγεῖν. ³² εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ
 πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
 33 ³³ ὁ γὰρ ἄρτος ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 34 καὶ ζωὴν διδόνς τῷ κόσμῳ. ³⁴ εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· κύριε,
 35 πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τούτου. ³⁵ εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
 σοῦς· ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ
 36 πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πάποτε. ³⁶ ἀλλ'
 37 εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. ³⁷ πᾶν ὃ δίδωσιν
 μοι ὁ πατήρ πρὸς ἐμὲ ἤξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ
 38 ἐκβάλω ἔξω, ³⁸ ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιήσω
 39 τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. ³⁹ τοῦτο

22. κ ο εστωσ | ειδον : κ ειδεν, ε ιδων | ει μη εν : ε κ* add εκεινο εις ο
 ανεβησαν οι μαθηται αυτου (κ* του ιησου) | και οτι etc : κ* και οτι ου
 συνειληλυθει αυτοις ο ιησους | εις το πλοιαριον | κ* om απηλθον
 23. αλλα (ε add δε) ηλθ. πλοιαρ. : κ επαλθοντων ουν των πλοιων | κ
 εγγυς ουσης (κς του τοπου προ ουσης) οπου και (κς om) εφαγον αρτον
 24. οτε ουν etc : κ* και ιδοντες οτι ουκ ην εκει ο ιησους ουδα οι μα-
 θηται, ανεβησαν εις το πλοιον | αυτοι etc : και αυτοι εις τα πλοια |
 καπερναουμ 25. ραββι | γεγονας : κ ηλθες 26. κ om ο 27. κ εργαζ-
 βρωσιν μη την απολλ. αλλα την μεν. | υμιν δωσει 28. τι ποιουμεν |
 κ* ιν εργ. 29. ο ιησους | πιστευσητε 30. om ουν sec | κ ποι. σημ. ου
 31. κ δεδωκεν 32. μωσος 33. om ο post αρτος 34. κ παντοτ. κυριε
 35. ειπε δε | προσ με | δινηση 36. εωρακατε : add με 37. τ. ερχομ.
 προσ με | κ* om εξω 38. απο : ε κ εκ | κ* οτι ου καταβα. omisso ουχ
 quod sequitur | ινα ποιω

δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι
 μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν 40
 τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχη ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσῃ
 αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 Ἐγγύγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι 41
 περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, 42
 οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει
 οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ 43
 εἶπεν αὐτοῖς· μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται 44
 6, 65 ἔλθειν πρὸς με εἰὰν μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ
 65 64, 18 ἀναστήσω αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν 45
 τοῖς προφήταις· καὶ ἔσονται πάντες διδασκοὶ θεοῦ· πᾶς ὁ ἀκού-
 σασ παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. 46 οὐχ ὅτι 46
 1, 18 τὸν πατέρα εἶδράκεν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος
 εἶδράκεν τὸν θεόν. 47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν 47
 65 16, 18 αἰώνιον. 48 ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 οἱ πατέρες ὑμῶν 48 49
 ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ὁ 50
 ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ
 μὴ ἀποθάνῃ. 51 ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα- 51
 βάς· εἰὰν τις φάγῃ ἐκ τοῦ ἔμου ἄρτου, ζῆσει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ
 ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς του κόσμου ζωῆς, ἡ σὰρξ μου
 ἐστίν. 52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· 52
 πῶς δύναται ἡμῖν οὗτος δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 εἶπεν οὖν 53
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰὰν μὴ φάγητε τὴν
 σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῖντε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε
 ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ 54
 αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτόν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 55 ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθὴς ἐστὶν βρώσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθὴς 55
 ἐστὶν πόσις. 56 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα 56
 ἐν ἑμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼς ἀπέστειλén με ὁ ζῶν 57
 πατήρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκείνος ζῆσει
 δι' ἐμέ. 58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς 58
 ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον

39. τ. πεμψαντ. με : add πατροσ 40. γαρ : δε | τ. πατρ. μου : τ. πεμψαντος με | εν : om 42. κ* και τον πατερα omisiss και την μητερ. | νυν : ε κ ουν | οτι : κ εγω 43. ε κ απεκρ. ουν | ο ιησουσ 44. και εγω | εν : ε κ om 45. του θεου | πασ ουν | προς με 46. τις ευρακ. | τ. θεου : κ τ. πατροσ | τ. θεου : τ. πατερα 47. ο πιστευων : add ειο εμε 49. ε κ το μανν. εν τ. ερημ. 51. εκ τουτου του αρτου, ζησεται | κ* om και | κ om δε post αρτου | ον εγω δωσω, η σαρξ μου εστιν, ην εγω δωσω υπαρ της του κοσμ. ζωησ 52. ουτος ημιν 53. ζωνη : κ add αιωνιον 54. και εγω 55. ε bis αληθωσ, item κ* (sed transitilium ab altero ad alterum) | ποιοσ : κ* ποτον 57. ζησεται 58. κ* om εστιν | εξ : ε κ εκ του | κ* καταβαινων | οι πατροσ : add υμων το μαννα

- 59 ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. ⁵⁹ ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.
- 60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκλη-
61 ρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; ⁶¹ εἰδὼς
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ
62 αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; ⁶² ἐὰν οὖν θεωρῆτε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
63 ⁶³ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιούν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ 2 Co 3, 6
64 ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωὴ ἐστιν. ⁶⁴ ἀλλ'
εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἱ οὐ πιστεύουσιν. ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ
Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων
65 αὐτόν. ⁶⁵ καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδείς δύναται ε, 44
ἐλθεῖν πρὸς ἐμὲ ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς.
66 Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ
67 ὄπισθα καὶ οὐκ ἔτι μετ' αὐτοῦ περιπατοῦν. ⁶⁷ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
68 τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; ⁶⁸ ἀπεκρίθη αὐτῷ
Cίμων Πέτρος· κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς
69 αἰωνίου ἔχεις· ⁶⁹ καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ ^{Lo 4, 24}
70 εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. ⁷⁰ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἐγὼ ^{Mc 1, 24}
ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἰς διάβολός ἐστιν. ^{11, 27}
71 ⁷¹ ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰουδαῖον Cίμωνος Ἰσκαριώτον· οὗτος γὰρ ἐμελλεν
αὐτὸν παραδίδουαι, εἰς ὃν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII.

Fratres increduli; profectio ad festum tabernaculorum. Iesus Dei legatus.
Aqua viva. Varia iudicia. Synedrii insidiae. Nicodemus.

- 1 Μετὰ ταῦτα περιπατεῖ ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ
ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ^{5, 18}
- 2 ἀποκτεῖναι. ² ἦν δὲ ἐγγύς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. ^{Lev 23, 34}
- 3 ³ εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μεταβῆθι ἐντεῦθεν καὶ
ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσουσιν
- 4 τὰ ἔργα σου ἃ ποιῆς· ⁴ οὐδείς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ
αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιῆς, φανέρωσον σεαυτὸν

58. ζησται 59. καφαρναουμ 60. ουτος ο λογος 61. κ* εγνω ουν
ιησουσ ετ και ειπεν 62. κ* om ουν 63. κ* om το ante πνευμ. | α εγω
λαλω | κ om εστιν ult 64. κ εξ υμ. εισ. τινεσ | κ απ αρχησ | ο ιησουσ :
κ ο σωτηρ | κ om μη | κ και τισ (supplevit demum κ) ην ο μαλλων αυτον
παραδιδουαι 65. προσ με | αυτω : κ* om | πατροσ : add μου 66. om
ουν | κ om αυτον pri | απηλθον : post πολλοι pon 68. απεκριθ ουν
69. ον ει ο Χριστοσ ο υιοσ τ. θε. του ζωντοσ 70. κ απεκριθη ιησουσ
και ειπεν αυτοισ | κ ουχι εγω υμ. εξελεξε (κc add τουσ) δωδεκ. | κ* om
εισ, κc suppl ante εξ υμ. 71. κ* om τον | ε ισκαριωτην, κ απο καρνω-
του | ημελλεν

VII, 1. και περιπατ. ο ιησουσ μετα ταυτα 3. κ οι αδελφ. αυτ.
πρ. αυτ. | ε θεωρησωσι, κ* θεωρουσιν | σου : κ* om 4. εν κρυπτ. τι |
ποιει και : κ* ποιων

τῷ κόσμῳ. ⁵ οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. ⁵
⁶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πάραστιν, ὁ δὲ ⁶
 25, 18 καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστὶν ἔτοιμος. ⁷ οὐ δύναται ὁ κόσμος ⁷
 μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ⁸
 ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστίν. ⁸ ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν· ἐγὼ ⁸
 οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὐπω ⁹
 πεπλήρωται. ⁹ ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. ⁹
¹⁰ ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτὴν, τότε καὶ ¹⁰
 αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερώς ἀλλ' ἐν κρυπτῷ. ¹¹ οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ¹¹
 ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; ¹² καὶ ¹²
 γογγυσμὸς ἦν περὶ αὐτοῦ πολὺς ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ¹³
 ἀγαθὸς ἐστίν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. ¹³ οὐδεὶς ¹³
 9, 22 μέντοι παρερησία εἰλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
 δαίων.

Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν ¹⁴
 καὶ ἐδίδασκεν. ¹⁵ ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος ¹⁵
 14, 24 γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; ¹⁶ ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς ¹⁶
 καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἐστὶν ἐμῇ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· ¹⁷
¹⁷ εἴαν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδα- ¹⁷
 χῆς, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαντοῦ λαλῶ. ¹⁸ ὁ ἀφ' ¹⁸
 ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τῆς ἰδίας ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν ¹⁹
 τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθὴς ἐστὶν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ ¹⁹
 14, 19 οὐκ ἐστίν. ¹⁹ οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ¹⁹
 ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ²⁰ ἀπεκρίθη ὁ ²⁰
 19, 20 ὄχλος· δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ²¹ ἀπεκρίθη Ἰη- ²¹
 σοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε. ²²
 14, 22 ὁ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋ- ²²
 14, 22 22 εἰς ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ²³
 ἄνθρωπον. ²³ εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα ²³
 μὴ λυθῇ ὁ νόμος ὁ Μωϋσείως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ²⁴
 ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; ²⁴ μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν ²⁴
 14, 24 25 δικαίαν κρίσιν κρίνατε. ²⁵ Ἐλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυ- ²⁵
 25 26 μαιτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; ²⁶ καὶ ἶδε παρ- ²⁶
 26 27 ρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν ²⁷
 οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; ²⁷ ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν ²⁷

6. λεγει ουν | κ* om ο ante ιησ. | ουπω : κ* ου 7. κ* ο κοσμ. ου δυν. | κ om περι αυτου 8. εις τ. εορτ. pri : ε κ* add ταυτην | ουκ : ουπω | κ om ο ante εμοσ | ο καιρ. ο εμοσ 9. ταυτα : add δε | αυτος : αυτοισ 10. εις τ. εορτην : post ανεβη | αλλ ως εν κρυπτ. 12. περι αυτου ην | πολυς : ε κ post γογγυσμοσ | εν τοις οχλοισ | αλλοι δε 13. κ περι αυτ. ειλαι. 14. ο ιησουσ 15. και εθαυμαζον 16. om ουν | ο ιησουσ 17. εκ του θεου 18. κ και ο ζητων 19. μωσση 20. απεκρ. ο οχλ. : add και ειπε 21. ο ιησουσ 22. δια τουτο μωσση | ε κ μωσσεωσ | κ αλλ οτι εκ των 23. ο νομοσ μωσσεωσ 25. κ om εκ | ιεροσολυμιτων 26. μηποτε : κ μητι | αρχοντες : κ αρχιερισ | εστιν : add αληθωσ

πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν
 28 ἐστίν. ²⁸ ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων·
 καὶ με οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαντοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ^{8, 14}
 29 ἀλλ' ἐστὶν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ²⁹ ἐγὼ
 30 οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμί· καὶ κείνός με ἀπέσταλκεν. ³⁰ ἐζή-
 31 τουν οὖν αὐτόν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ^{8, 20}
 31 ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. ³¹ Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ
 ὄχλου εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα
 32 σημεῖα ποιήσει ὢν οὗτος ποιεῖ; ³² ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ
 ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπίστειλαν ὑπερέτασ
 33 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. ³³ εἶπεν οὖν
 ὁ Ἰησοῦς· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί καὶ ὑπάγω πρὸς ^{12, 35}
 34 τὸν πέμψαντά με. ³⁴ ζητήσατέ με καὶ οὐχ εὐρήσατε, καὶ ὅπου
 35 εἰμί ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε εἰλεῖν. ³⁵ εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς
 ἐαυτούς· ποῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν;
 μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ δι-
 36 θάσκειν τοὺς Ἑλληνας; ³⁶ τίς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν·
 ζητήσατέ με καὶ οὐχ εὐρήσατε, καὶ ὅπου εἰμί ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε
 εἰλεῖν;
 37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς εἰστήκει ὁ
 Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων· εἰάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω. ^{Zech 14, 8}
 38 ³⁸ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς ^{Es 58, 11}
 39 κοιλίας αὐτοῦ ῥέουσιν ὕδατος ζῶντος. ³⁹ τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ
 τοῦ πνεύματος οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν. ^{Joel 2, 28}
 40 οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἔδοξάσθη. ⁴⁰ Ἐκ τοῦ
 ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀλη-
 41 θῶς ὁ προφήτης. ⁴¹ ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς· ἄλλοι ^{1, 21}
 42 ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; ⁴² οὐχὶ ἡ
 γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς ^{Ps 89, 4}
 43 κώμης, ὅπου ἦν Δαυεὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; ⁴³ σχίσμα οὖν ἐγένετο ^{Mich 5, 1}
 44 ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν. ⁴⁴ τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν,
 ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. 7, 20

27. κ om δε | ε κ ερχεται | γινωσκει : κ add αυτον 28. ο ιησους : κ post
 εκραξε ουν | κ και με | κ αλλα εστ. αληθης 29. ε κ εγω δε | κ* παρ
 αυτω | απιστειλεν 30. κ οι δε εζητουν 31. πολλοι δε εκ του οχλου
 επιστευσαν | οτι ο χριστ. | μη : μητι | σημεια : add τουτων | ποιει :
 εποιησεν 32. ηκουσαν : κ add δε | κ ταυτα περι αυτου | υπηρετας (κ
 τουσ υπ.) : ante ινα pon | οι φαρισ. και οι αρχιερ. 33. ειπεν ουν αυτους |
 μικρ. χρον. 35. κ* om προσ εαυτ. | ε κ ουτος μελλει | οτι : add ημεις
 36. τις : κ τι | ε κ ουτος ο λογ. 37. εκραξε | ερχεσθω : add προσ με
 39. ειπεν : κ ελεγεν | ου εμελλον | πνευμα : add αγιον | ο ιησους | κ ουπω |
 κ* δεδοξαστο 40. πολλοι ουν εκ του οχλου | κ* αυτου των λογ. τουτ.,
 ε nil nisi τον λογον | ουτος εστιν : κ post αληθως 41. αλλοι : κ sec : add
 δε 42. δαβιδ | κ οπ. ην ο δαυ. 43. εν τ. οχλ. εγεν. 44. ηθελον : κ*
 ελεγον | επ αυτου : κ* αυτω

⁷ Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, 45 καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκείνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; ⁴⁶ ἀπεκρίθη· 46 σαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος, ὡς οὗτος λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος. ⁴⁷ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μὴ καὶ ⁴⁷ ὑμῶς πεπλάνησθε; ⁴⁸ μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐ- 48 τὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ⁴⁹ ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων 49 τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. ⁵⁰ λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, εἰς 50 ὧν εἴς αὐτῶν· ⁵¹ μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον εἰς μὴ ⁵¹ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γινῶ τί ποιεῖ; ⁵² ἀπεκρίθησαν καὶ ⁵² εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐράνησον καὶ ἴδῃς ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγίγεται.

VIII.

[Adultera.] Christus de se testis. Frustra quaeretur. Vera libertas. Iudaei diaboli progenies; Christus Abrahamo prior.

^{12, 46} Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ἐγὼ εἰμι τὸ ¹² φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκο- ¹² τιά, ἀλλ' ἐξεῖ τὸ φῶς τῆς ζωῆς. ¹³ εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρι- ¹³ σαιοὶ· σὺ περὶ σατανῶ μαρτυρεῖς· ἢ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. ¹⁴ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἄν ἐγὼ μαρ- ¹⁴ τυρῶ περὶ ἑμμανουῦ, ἀληθὴς ἔστιν ἢ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν

45. ειπον : κ λεγουσιν 46. κ οι δε υπηρς. απεκριθ. | κ* ουτως ανθρ. ελαλ., ε ουτ. ελαλ. ανθρ. | λαλει : om 47. απεκριθ. ουν 48. κ* πιστευει 49. ε κ αλλ | επικαταρατοι 50. λεγει : κ ειπεν δε | προς αυτους : ε add ο ελθων νυκτος προς αυτον, item κς ο ελθων προς αυτον προτερον 51. ακου. παρ αυτ. προτερον | κ* om παρ αυτ. 52. ε κ ειπον | ερευνησον | εγηγεται, αιque post hanc vocem add :

^{7,53} καὶ ἐπορεύθη ἑκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

^{8,1} Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ελαιῶν. ² ὄρθρου δὲ ^{1 2} πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. ³ ἄγουςι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ ³ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατελημμένην, καὶ στήσαστες αὐτὴν ἐν μίσῳ ⁴ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ ⁴ κατελήφθη ἑπαυτοφάρω μοιχευομένη. ⁵ ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ⁵ ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις; ⁶ τοῦτο ⁶ δὲ εἶλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχῃσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰη- ⁷σοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραψεν εἰς τὴν γῆν. ⁷ ὡς δὲ ἐπέμ- ⁷νον ἰρωπῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. ⁸ καὶ πάλιν κάτω κύψας ⁸ ἔγραψεν εἰς τὴν γῆν. ⁹ οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ⁹ ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν προσβυτέρων ⁹ ἰσως τῶν ἰσάτων, καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν ¹⁰ μίσῳ ἐθῶσα. ¹⁰ ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θρασάμενος ¹⁰ πλὴν τῆς γυναϊκός, εἶπεν αὐτῇ· ἢ γυνή, ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατή- ¹¹γοροὶ σου; οὐδαίς σε κατέκρινεν; ¹¹ ἢ δὲ εἶπεν· οὐδαίς, κύριε. εἶπε ¹¹ δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ¹¹ ἁμάρτανε.

VIII. 12. ο ιησους αυτοις ελαλησε | κ* εγω φως ειμι του | περιπατησει | κ* αλλ εχει 14. απεκριθη etc : κ ειπεν αυτοις ο ιησ.

ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ
 15 ὑπάγω. ¹⁵ ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. ^{7, 24}
 16 ¹⁶ καὶ εἰς κρίνω δὲ ἐγὼ, ἢ κρίσις ἢ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος ^{3, 17}
 17 οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με. ¹⁷ καὶ ἐν τῷ τόμῳ δὲ τῷ ^{16, 33}
 ὑμᾶς γράμμαμένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθῆς ^{Dt 19, 15}
 18 ἐστιν. ¹⁸ ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαντοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ^{Mt 18, 16}
 19 ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. ¹⁹ ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν ὁ ^{14, 7. 9.}
 πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα
 20 μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. ²⁰ ταῦτα τὰ ^{7, 30}
 ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ
 οὐδεὶς ἐπίσταν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
 21 Ἔπειν οὖν πάλιν αὐτοῖς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήστέ με, καὶ ^{7, 33}
 ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ
 22 δύνασθε εἰλθεῖν. ²² ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ εἰς
 23 τόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε εἰλθεῖν; ²³ καὶ ^{1, 31}
 ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί. ^{1, 10 4, 5}
 ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
 24 τούτου. ²⁴ εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις
 ὑμῶν· εἰς γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
 25 ἀμαρτίαις ὑμῶν. ²⁵ ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ
 26 Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὃ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. ²⁶ πολλὰ ἔγωγε περὶ ὑμῶν
 λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθῆς ἐστιν, καὶ γὰρ ἂ
 27 ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. ²⁷ οὐκ ἔγνωσαν
 28 ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. ²⁸ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ὅταν ^{8, 14}
 ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι,
 καὶ ἀπ' ἐμαντοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ,
 29 ταῦτα λαλῶ. ²⁹ καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφήκεν
 με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντα.
 30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
 31 ³¹ ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰου-
 32 δαίον· εἰς ὑμῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί
 33 μου ἐστέ, ³² καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώ-
 34 σαι ὑμᾶς. ³³ ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν,
 καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμε πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι
 34 γενήσεσθε; ³⁴ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ^{Ro 8, 16}

14. υμεις δε | ε και που 16. και εαν : κ και | ε κ αληθησ | ο πεμφ.
 με : add πατηρ 17. γεγε. εστ. : γεγραπται 19. ε κ ο ιησουσ atque κ
 add και ειπεν | κ om μου sec | ε κ αν post ηδειτ. pon 20. ελαλησεν : add
 ο ιησουσ 21. κ ελεγεν ουν et om παλιν | αυτοις : add ο ιησουσ
 22. οπου : κ* add αν 23. ελεγεν : ειπεν 24. κ om ουν | πιστευσητε :
 κ add μοι 25. κ om ουν | ε και ειπεν, κ ειπ. ουν | ὅ τι : ε (non item ες)
 ὅτι 26. κ παρ αυτω | λαλω : λεγω 27. ελεγεν : κ* add τον θεου
 28. ε ειπ. ουν αυτοις ο ιησ., κ ειπ. ουν αυτοις ο ιησ. παλιν | ο πατηρ
 μου | ταυτα : κ ουτως 29. κ ουκ αφη. με μονον' μετ εμου εστ. | μονον :
 add ο πατηρ 31. κ* om ο ante ιησ. | κ* om μου 33. πρ. αυτον : αυτω

ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλος ἐστὶν τῆς ἁμαρτίας. ³⁵ ὁ 35
 Gen 21, 10 δὲ δούλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς
 τὸν αἰῶνα. ³⁶ εἰάν σὺν ὁ υἱὸς ὑμῶν ἐλευθερώσῃ, ὅπως ἐλευθεροί 36
 ἔσθε. ³⁷ οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀπο- 37
 κτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ³⁸ ἄ ἐγὼ εἴωρακα 38
 παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς σὺν ἅ ἠκούσατε παρὰ τοῦ
 Mt 2, 9 πατρὸς ποιεῖτε. ³⁹ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν 39
 Ἀβραάμ ἐστίν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ
 ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε· ⁴⁰ σὺν δὲ ζητεῖτέ με ἀπο- 40
 κτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα
 παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν. ⁴¹ ὑμεῖς ποιεῖτε 41
 τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπαν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ
 γεγεννημέθα, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. ⁴² εἶπεν αὐτοῖς ὁ 42
 16, 27 Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπάτε ἅν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ
 τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαντοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ'
 ἐκκείνος με ἀπέστειλεν. ⁴³ διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; 43
 1 Io 2, 8 ὅτι οὐ δύνασθε ἀκοῦειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ⁴⁴ ὑμεῖς ἐκ τοῦ 44
 πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν
 θελετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτείνου ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ
 ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλή
 τὸ ψεύδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστίν· καὶ ὁ πατὴρ
 αὐτοῦ. ⁴⁵ ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι. ⁴⁶ τίς 45 46
 1 Io 3, 8 ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς
 16, 27 οὐ πιστεύετε μοι; ⁴⁷ ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· 47
 1 Io 4, 6 διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. ⁴⁸ ἀπε- 48
 κρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς
 Mt 7, 26 ὅτι Σαμαρίτης εἰ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; ⁴⁹ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· 49
 ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς
 ἀτιμάζετε με. ⁵⁰ ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἐστὶν ὁ ζητῶν 50
 καὶ κρινών. ⁵¹ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰάν τις τὸν ἐμόν λόγον 51
 5, 24 τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. ⁵² εἶπαν αὐτῷ 52
 11, 25 οἱ Ἰουδαῖοι· σὺν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραάμ ἀπέ-
 θανεν καὶ οἱ προσῆται, καὶ σὺ λέγεις· εἰάν τις τὸν λόγον μου
 4, 12 τηρήσῃ, οὐ μὴ γενηταί θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα· ⁵³ μὴ σὺ μείζων 53
 εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προσῆται
 ἀπέθανον· τίνα σεαντὸν ποιεῖς; ⁵⁴ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἰάν ἐγὼ 54
 δοξάσω ἐμαντόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστίν· ἐστὶν ὁ πατὴρ μου ὁ

35. κ om ο vi. μεν. εις τ. αιω. 38. εγω ο εωρακα. | πατρι : ε κ add μου |
 κ. νμ. ουν ο | ηκουσατε : ε κ* εωρακατε | παρ. του πατρος : ε παρ. τω
 πατρι, praeterita ε κ add υμων 39. ειπον | λεγει : κ απεκριθη | εστε :
 ητε | εποιειτε : add αν 41. υμειο : κc add δε | ειπον ουν αντ. | κ* ουκ
 εγεννημεθα 42. ειπεν : ε κ add ουν 44. εκ του : om του | ουχ εστηκ.
 46. ει : add δε 48. απεκριθ. ουν | ειπον | σαμαριτης | κ* om ον 49. απ.
 ιησους : κ add και ειπεν 51. τον λογ. τον εμον | κ τηρησει et θεωρησει
 52. ειπον ουν | γινεται 53. σεαντον : add ου 54. κ ο ιησους

55 δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν, ⁵⁵ καὶ οὐκ ἐργάκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. καὶ εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὁμοιος ὑμῶν ψεύστησ· ἀλλὰ οἶδα αὐτόν καὶ τὸν
56 λόγον αὐτοῦ τηρῶ. ⁵⁶ Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα
57 εἶδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. ⁵⁷ εἶπαν οὖν οἱ Gen 12, 17
Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὐπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ
58 ἐώρακας; ⁵⁸ εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν
59 Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. ⁵⁹ ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλλωσιν ἐπ' 10, 31
αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX.

Caecigenus sabbato sanatus. Pharisaeorum maligna de sanatione iudicia.
Sanati professio et fides; Pharisaeorum caecitas.

1 2 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆσ. ² καὶ
ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββί, τίς ἡμαρτεν,
3 οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ; ³ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς·
οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τὰ
4 ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. ⁴ ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-
ψαντος ἡμᾶς ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νῦν ὅτε οὐδεὶς δύναται
5 ἐργάζεσθαι. ⁵ ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶσ εἰμί τοῦ κόσμου. 2, 12
6 ⁶ ταῦτα εἰπὼν ἐπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσμα-
7 τος, καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, ⁷ καὶ
εἶπεν αὐτῷ· ὑπάγε νύφαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ Neb 3, 15
ἐρμηνεύεται ἀπσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν
8 βλέπων. ⁸ Οἱ οὖν γείτονας καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτόν τὸ πρότερον,
ὅτι προσαίτησ ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσ-
9 αιτῶν; ⁹ ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ
10 ὁμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγὼ εἰμί. ¹⁰ ἔλεγον οὖν
11 αὐτῷ· πῶσ οὖν ἠνεψύθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; ¹¹ ἀπεκρίθη ἐκεῖ-
νος· ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέ-
χρισέν μου τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὑπάγε εἰς τὸν
Σιλωάμ καὶ νύφαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα.
12 ¹² εἶπαν αὐτῷ· πού ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα.
13 Ἄγουσιν αὐτόν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν.
14 ¹⁴ ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρα τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ

54. δοξάζων | ε κ οτι θεος υμων 55. και εαν ειπω | ε κ αλλ 56. ινα
ιδη 57. ειπον | κ* εωρακας σε 58. ε κ ο ιησουσ 59. εκ τ. ιερου : add
διελθων δια μεσου αυτων, και παρηγεν ουτως.

IX, 2. ραββι 8. ο ιησουσ 4. ημασ pri : εμε | ημασ sec : με
6. τον πηλον επι τ. οφθ. του τυφλου 8. προσαιτησ : τυφλοσ 9. οτι
pri : κ om | αλλοι (κ add δε) ελεγ. ουχι αλλα : αλλοι δε οτι | εκεινοσ : κ*
add δε | οτι sec : κ* om 10. κ* ελεγον | πως ουν : om ουν | ανωκηθη-
σαν | σου : ε* σοι 11. απκριθ. εκειν. και ειπεν· ανθρωποσ λεγομενοσ |
om οτι | εισ την κολυμβηθραν του σιλωαμ | απελθων δε 12. ειπαν
(κ praem και) : ειπον ουν 14. εν η ημερα : οτε

ἀνέφξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. ¹⁵ πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ 15 οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. ¹⁶ ἔλεγον οὖν 16 ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σῆγμα ἦν ἐν αὐτοῖς. ¹⁷ λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι 17 ^{La 7, 16} ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. ¹⁸ οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ 18 ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, ¹⁹ καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, 19 ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; ²⁰ ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἶδαμεν ὅτι οὗτός 20 ἔστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη. ²¹ πῶς δὲ νῦν βλέπει 21 οὐκ οἶδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς; ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἢλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λα- ^{7, 13} λήσει. ²² ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰου- 22 δαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ^{12, 42} ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. ²³ διὰ τοῦτο οἱ 23 γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἢλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε. ²⁴ Ἐφώ- 24 ησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀμαρτωλὸς ἐστίν. ²⁵ ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· εἰ ἀμαρτωλὸς ἐστίν 25 οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὦν ἄρτι βλέπω. ²⁶ εἶπον οὖν αὐτῷ· 26 τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ²⁷ ἀπεκρίθη 27 αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκοῦειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; ²⁸ ἐλοιδόρησαν αὐ- 28 τὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴς εἰ ἐκεῖνον, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί· ²⁹ ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωϋσεὶ λελάληκεν ὁ θεός, 29 τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. ³⁰ ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος 30 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστίν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἶδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. ³¹ οἶδα- 31 μεν ὅτι ἀμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ἦ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. ³² ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ 32

15. επι τουσ οφθ. μου 16. κ* ελεγον | ουτ. ο ανθρω. ουκ ιστ. παρα τ. θου | αλλοι: κ add δε 17. ουν: ον | παλιν: κ* add ον | κ τι συ λεγισι | κ* περι σεαυτου 18. οτι τυφλ. ην 19. λεγοντες: κ* om | κ* ει ουτος | κ* γεννηθη | αρτι βλεπει 20. απεκριθησαν αυτοις οι | ειπον 21. αυτον ερωτησατε: ε post ηλικ. εχειρον, κ* om | ε κ* αυτος ηλικ. εχει | αυτος: κ* om | περι αυτου 22. κ ειπαν 23. ειπον | ερωτησατε 24. εκ δευτερου: post εφων. ουν | ειπον | κ ουτος ο ανθρωπ. 25. κεινος: add και ειπεν | εν: κ* add δε 26. κ ειπαν | ουν: ε δε, κ* om | αυτω: add παλιν 27. κ μαθητ. αυτου 28. ε ελοιδορ. ουν, κ* και ελοιδορ. | ειπον | ει μαθητ. κειν. | μωσως 29. μωση 30. εν γαρ τουτω | om το | ανωξε 31. οίδαμ. δε

- 33 ἤκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου· ³³ εἰ μὴ
 34 ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. ³⁴ ἀπεκρίθησαν
 καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἀμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὄλος, καὶ σὺ δι-
 δάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
 35 Ἦκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρών αὐτὸν
 36 εἶπεν· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ³⁶ ἀπεκρίθη
 ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· καὶ τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;
 37 ³⁷ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ εἶδρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ
 38 σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ³⁸ ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν
 39 αὐτῷ. ³⁹ καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦ-
 40 γένωνται. ⁴⁰ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ
 41 εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν; ⁴¹ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
 σοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἀμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι
 βλέπομεν· ἡ ἀμαρτία ὑμῶν μένει.

X.

Christus pastor et ianua ovium; fures et latrones; grex unus. Dissidium de Christo. Lapidatio suscepta. Nomen filiorum dei. Iohannes baptista testis.

- 1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας
 εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος
 2 κλέπτης ἐστὶν καὶ ληστής· ² ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας
 3 ποιμὴν ἐστὶν τῶν προβάτων. ³ τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ
 4 πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνῆ
 5 κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. ⁴ ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἐμ-
 6 προσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι
 7 οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· ⁵ ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν,
 8 ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν
 9 φωνήν. ⁶ Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι
 7 δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. ⁷ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς·
 8 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
 9 ⁸ πάντες ὅσοι ἤλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί, ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν
 9 αὐτῶν τὰ πρόβατα. ⁹ ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσελθῃ,
 σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὐρήσει.
 10 ¹⁰ ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ·
 11 ἐγὼ ἤλθον ἵνα ζωῶν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. ¹¹ ἐγὼ εἰμι ὁ

34. ειπον 35. κ* και ηκουσεν | ο ιησουσ | ειπεν : add αυτω | ανθρωπον : θεου 36. και τις : om και | κυριε : κ ante και τ. sot. pon 37. ειπεν (κ εφη) : add δε 38. κ* om ο δε εφη usque ³⁹ και ειπ. ο ιησουσ 40. και ηκουσαν | εκ τ. φαρισ. : add ταυτα | οι οντες μετ αυτ. | ειπον 41. η ουν αμαρτια

X, 3. φωνη : καλε 4. και οταν | τα ιδια παντα (κ* et c^b om παντ.) : τα ιδια προβατα 5. ε κ ακολουθησουσιν 6. εκειν. δε : κ* και 7. ειπεν ουν : add παλιν αυτοις 8. ηλθον : ε προ εμον ηλθ., κς ηλθ. προ εμον

ποιμήν ὁ καλός. ὁ ποιμήν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· ¹² ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὐ οὐκ ¹² ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκος ἐρχόμενος καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει·

¹³ ὅτι μισθωτὸς ἐστίν, καὶ οὐ μελεῖ αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ¹³

¹⁴ ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμήν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώ- ¹⁴

^{11, 27} σκουσί με τὰ ἐμὰ, ¹⁵ καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ καγὼ γινώσκω ¹⁵ τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.

¹⁶ καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· ¹⁶ κἀκείνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενή-
σεται μία ποιμήν, εἰς ποιμήν. ¹⁷ διὰ τοῦτό με ὁ πατήρ ἀγαπᾷ, ¹⁷ ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. ¹⁸ οὐδεὶς ¹⁸

αἶρει αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ' ἐμαντοῦ. ἔξου-
σίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἔξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν·

^{7, 43} ταύτην τὴν ἐντολήν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. ¹⁹ σχίσμα ¹⁹

^{7, 20} πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. ²⁰ ἔλεγον ²⁰ οὐν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;

^{8, 48} ²¹ ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζόμενον· μή ²¹

^{9, 22} δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξει;

Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίρια ἐν Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν· ²³ καὶ ^{22 23}

περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Κολομῶνος. ²⁴ ἐκύ- ²⁴

κλωσαν οὖν αὐτόν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε τὴν
ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.

²⁵ ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ²⁵

^{5, 26} ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ· ²⁶ ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὶ ἐκ τῶν προβάτων ²⁶

^{8, 45 27} τῶν ἐμῶν. ²⁷ τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν, ²⁷

^{10, 3 28} καγὼ γινώσκω αὐτὰ, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, ²⁸ καγὼ δίδωμι αὐ- ²⁸

τοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ
ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου. ²⁹ ὁ πατήρ ὃ δέδωκέν μοι ²⁹

πάντων μείζον ἐστίν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάξαι ἐκ τῆς χειρὸς
τοῦ πατρός. ³⁰ ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμεν. ³¹ Ἐβάστασαν πάλιν ^{30 31}

λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ³² ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ³²

11. κ* διδωμι 12. ο μισθωτος : ε ο μισθ. δε, κ ο δε μισθ. | εστιν : εισιν | σκορπιζει : add τα προβατα 13. οτι μισθ. εστιν : praet ο δε μισθωτος φευγει 14. γινωσκ. με τα εμα : γινωσκομαι υπο των εμων 15. τιθημι : κ* διδωμι 16. με δει | κ ακουσωσιν | κ* γενησοντας 17. ο πατ. με 18. αιρει : κ* ηρεν 19. σχισμα ουν 20. κ* ελεγον | ουν : δε 21. ανοιγειν 22. εγκαρνια | εν τοις ιεροσολ. | χειμων : praet και | του σολωμωντος 24. κ* om αυτον | ειπον : ειπε 25. απεκριθη : add αυ- τοις 26. αλλ | οτι ουκ : ου γαρ | των εμων : add καθωσ ειπον υμιν 27. ακουει 28. ζω. αιων. διδ. αυτ. | κ* αποληται | κ ου μη αρπαση 29. ο πατηρ : add μου | ο δεδωκεν : οσ δεδ. | μειζ. παντ. εστ. | μειζον : ε κ -ζων | τ. πατροσ : add μου 31. εβαστασαν : add ουν

- Ἰησοῦς· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός· διὰ ποῖον
 33 αὐτῶν ἔργων ἐμὲ λιθάζετε; ³³ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ
 καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ
 34 ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. ³⁴ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
 οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοὶ ἔστε;
 35 ³⁵ εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος ἐγένετο τοῦ Θεοῦ, καὶ ^{Ps81(82),}
 36 οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· ³⁶ ὃν ὁ πατὴρ ἠγάσεν καὶ ἀπέ-
 στευεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον·
 37 υἱὸς Θεοῦ εἰμί; ³⁷ εἰ οὐ ποιοῦ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ
 38 πιστεύετε μοι· ³⁸ εἰ δὲ ποιοῦ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις
 πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γνωσκήτε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κάγω
 39 ἐν τῷ πατρὶ. ³⁹ Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ ἐξήλθεν ἐκ τῆς ^{1, 30}
 χειρὸς αὐτῶν.
 40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου
 41 ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. ⁴¹ καὶ πολλοὶ
 ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν
 οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν.
 42 ⁴² καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

Lazarus. Caiaphae consilium de uno pro multis occidendo. Christi secessio.

- 1 Ἦν δὲ τισ ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώ- ^{Le 10, 38}
 2 μης τῆς Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. ² ἦν δὲ Μαρία ^{12, 3}
 ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ
 3 ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἦσθένει. ³ ἀπέστειλαν
 οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.
 4 ⁴ ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς
 θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ
 5 Θεοῦ δι' αὐτῆς. ⁵ ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελ-
 6 φὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. ⁶ ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε
 7 μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· ⁷ ἔπειτα μετὰ τούτου λέγει
 8 τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. ⁸ λέγουσιν αὐτῷ
 οἱ μαθηταί· ῥαββεῖ, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ^{10, 31}
 9 πάλιν ὑπάγεισ ἐκεῖ; ⁹ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκα ὥραι εἰσιν
 τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι
 10 τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ¹⁰ ἐάν δὲ τις περιπατῇ ἐν τῇ

32. καλα εργα | πατρος : add μου | λιθαζ. με 33. απεκρ. α. οι ιουδ. λεγοντες | και οτι : κ om και 34. υμων : κ* om | οτι : om | κ* om εγω 35. ε κ ο λογ. του Θεου εγεν. 36. του Θεου 38. μη πιστευητε | τ. ερ. πιστευσατε | και γνωσκητε : ε κ κ. πιστευητε | εν τω πατρι : εν αυτω 39. αυτον : ε praem παλιν, κc add παλ. 40. κ* om ειο τ. τοπον | το πρωτον : κ το πρωτερον 41. οτι : κ om 42. επιστευ. πολλ. εκει ειο αυτ.

XI, 1. om της ante μαριας 3. κ προς αυτ. αι αδελφ. 4. κ αλλ ινα δοξασθ. 7. παλιν : κ* om 8. ραββει 9. ο ιησουσ | ειο. ωρ. της ημερ.

νικί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ¹¹ ταῦτα 11
 εἶπεν, καὶ μετὰ τούτου λέγει αὐτοῖς· Δάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν
 κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. ¹² εἶπον οὖν 12
 αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. ¹³ εἰρήκει δὲ 13
 ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκαίνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ
 τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. ¹⁴ τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ 14
 Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Δάζαρος ἀπέθανεν, ¹⁵ καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα 15
 πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἦμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. ¹⁶ εἶπεν 16
 οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ
 ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα 17
 ἐν τῷ μνημαίῳ. ¹⁸ ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς 18
 ἀπὸ σταδίων δεκαπέτε. ¹⁹ πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐηλύθει- 19
 σαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθίσωνται
 αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. ²⁰ ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰη- 20
 σοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
²¹ εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦς ὄδα, οὐκ ἂν 21
 11, 22 ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου. ²² καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ 22
 τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεός. ²³ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἀναστή- 23
 σεται ὁ ἀδελφός σου. ²⁴ λέγει αὐτῇ ἡ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀνα- 24
 στήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ²⁵ εἶπεν αὐτῇ ὁ 25
 Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἀν
 ἀποθάνῃ ζήσεται, ²⁶ καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ 26
 ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τούτου; ²⁷ λέγει αὐτῷ· ναί, 27
 κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς
 τὸν κόσμον ἐρχόμενος. ²⁸ καὶ τούτου εἰπούσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώ- 28
 ησεν Μαριάμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰπούσα· ὁ διδάσκαλος
 πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. ²⁹ ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ 29
 ἔρχεται πρὸς αὐτόν· ³⁰ οὐπω δὲ ἐηλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κόμην, 30
 ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. ³¹ οἱ οὖν 31
 Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐ-
 τήν, ἰδόντες τὴν Μαριάμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολού-
 θησαν αὐτῇ, δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημαῖον ἵνα κλαύσῃ
 ἐκεῖ. ³² ἡ οὖν Μαριάμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδούσα αὐτόν 32
 ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὄδα,
 οὐκ ἂν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. ³³ Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν 33

12. κ ειπεν | αυτω οι μαθ. : οι μαθ. αυτου 13. κ* om αυτου 14. κ* om
 ο ante ησ. | κ* παρησια 15. αλλ 16. συμμαθητ. 17. ο ιησοου : κcb
 add εἰς βηθανιαν | ε κ τεσσαρας (κ -ροσ) ημερ. ηδη 18. η βηθανια
 19. και πολλοι εκ | προσ τας περι : κ προσ την | ε κ μαριαν | αδελφου :
 add αυτων 20. ο ιησοου 21. τον ιησουν | ο αδελφ. μου ουκ αν ετεθνηκει
 22. αλλα και νυν | κ οσα εαν αιτησει 24. ε κ om η 25. ειπεν : κ* add δε
 28. τουτο : ταυτα | ε κ μαριαν 29. κ εκεινη δε | κ ηγεθη et ηρχετο
 30. αλλ ην : κ add ει 31. ε κ την μαριαν | δοξαντες : λεγοντες 32. ε κ
 μαρια | ο ιησοου | εις τους ποδας αυτου | μου : post απεθαν.ρον

κλαίουσας και τους συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐν-
 34 εβριμήσατο τῷ πνεύματι και ἐτάραξεν ἑαυτόν, ³⁴ και εἶπεν· ποῦ
 35 θεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου και ἴδε. ³⁵ ἐδά-
 36 κρυσεν ὁ Ἰησοῦς. ³⁶ ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐ-
 37 τόν. ³⁷ τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὕτως ὁ ἀνοήσας
 τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα και οὕτως μὴ ἀποθάνῃ;
 38 ³⁸ Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμούμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνη-
 39 μεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, και λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. ³⁹ λέγει ὁ
 Ἰησοῦς· ἀρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεταλευτη-
 40 κῶτος Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. ⁴⁰ λέγει
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ εἶπὸν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν
 41 τοῦ θεοῦ; ⁴¹ ἤραγ οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρεν τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς αὐνο και εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου.
 42 ⁴² ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον
 τὸν περιστώτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
 43 ⁴³ και ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.
 44 ⁴⁴ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας και τὰς χεῖρας
 κειρίας, και ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίφ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς
 ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτόν και ἄφετε αὐτόν ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντας πρὸς τὴν Μαριὰμ
 46 και θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. ⁴⁶ τινὲς δὲ
 ἐξ αὐτῶν ἀπήλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους και εἶπαν αὐτοῖς ἃ
 ἐποίησεν Ἰησοῦς.

47 *Κνηγάγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς και οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον,*
 και ἔλεγον· τί ποιῶμεν, ὅτι οὕτως ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ ση-
 48 μεῖα; ⁴⁸ ἐὰν ἀφῶμεν αὐτόν οὕτως, πάντες πιστεύουσιν εἰς αὐ-
 τόν, και ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι και ἀρῶσιν ἡμῶν και τὸν τόπον
 49 και τὸ ἔθνος. ⁴⁹ εἰς δὲ τισ ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν
 τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν,
 50 ⁵⁰ οὐδὲ λογιζέσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἰς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ 18, 14
 51 ὑπὲρ τοῦ λαοῦ και μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. ⁵¹ τοῦτο δὲ ἀφ'
 ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπρο-
 φήτησεν ὅτι ἐμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους,
 52 ⁵² και οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα και τὰ τέκνα τοῦ 10, 16
 53 θεοῦ τὰ δισκορηπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. ⁵³ ἀπ' ἐκείνησ οὖν
 τῆσ ἡμέρας ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

33. κ* εβριμησατο (κ* εβεβρ.) 35. κ και εδακρυσεν ιησουσ 36. κ*
 ελεγον 37. κ* ειπαν | ε κ ηδυνατο 38. εμβριμουμενος | κ* om επ
 39. του τεθνηκωτου 40. οψει 41. του λιθου: add ου ην ο τεθνηκωσ
 κειμενος 43. κ* εκραυγασεν | κ* λαζαρ 44. ε κ και εξηλθεν | ε κ om
 αυτον sec 45. ουν: κ δε | προς τ. μαριαν | εποιησεν: ε κ add ο (κ om)
 ιησουσ 46. ειπον | ε κ ο ιησουσ 47. πολλ. σημ. ποιει 48. κ πιστευου-
 σιν 50. διαλογισσθη | υμιν: ε ημιν, κ om 51. προφητησεν | ο ιησουσ
 53. συνεβουλευσαντο

Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρηγοία περιπατάει ἐν τοῦ Ἰουδαίου, 54 ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κακεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 ἦν δὲ 55 ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. 56 ἔζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ 56 ἐστηκότασ'· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 δεδω- 57 κεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα εἰάν τις γνῶ ποῦ ἐστὶν μνησὺ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

XII.

Christus a Maria ungitur. Lazari fama. Ingressio cum ovantium comitatu. Graeci Iesum visuri; mors grani; vox de caelo; Messias moriturus. De contumacia Iudaeorum. Res Christi res dei.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθα- 1
 11, 43 νίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. 2 ἐποί- 2
 ησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὃ δὲ Λάζαρος
 Le 10, 40 εἰς ἦν ἐκ τῶν ἀνακαμμένων σὺν αὐτῷ. 3 ἡ οὖν Μαρία λαβούσα 3
 Mt 26, 6-12 λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας
 Mc 14, 3-8 τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαζεν ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ.
 (Le 7, 37 ad) ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει δὲ Ἰούδας 4
 ὁ Ἰσκαριώτης, εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παρα-
 didόναι· 5 διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηνα-
 ρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν 6
 πτωχῶν ἐμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον
 ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες 7
 αὐτῆν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό·
 8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάν-
 τοτε ἔχετε.

Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, 9
 11, 43 καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον
 11, 53 ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 ἐβουλευσάντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς 10
 ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπέ- 11
 γον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαν- 12
 12, 1 τες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαῖτα τῶν 13
 γοιτικῶν καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύαζον·
 14 ὡσανεὶ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ βασι-

54. κ ο ουν ιησουσ | κ εφραμ, ε εφραϊμ | διετριβεν | κ εμεινεν | μαθητων |
 add-αυτου 56. ελεγον 57. δεδωκ. δε και εντολην

XII, 1. λαζαρος : add ο τεθνηκωσ | om ιησουσ ad finem 2. εκ : om
 4. λεγει ουν εις εκ τ. μαθητ. αυτ., ιουδασ αιμωνουσ ισκαριωτησ 6. εχων :
 ειχε και 7. ινα : om | τηρηση : τετηρηκεν 9. om ο ante οχλος 12. κ* om
 ο ante ελθων | ο ιησουσ 13. εκραυαζον (κ add λεγοντες) : ε εκραζον |
 om και ante ο βασιλ.

14 λέου τοῦ Ἰσραήλ. ¹⁴ εὐρών δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ'
 15 αὐτό, καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον· ¹⁵ μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· zch 9, 9
 16 ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἐρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. ¹⁶ ταῦτα
 οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη
 Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα
 17 καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. ¹⁷ ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ'
 αὐτοῦ ὅτι τὸν Δάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν ^{11, 48}
 18 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ¹⁸ διὰ τοῦτο καὶ ὑπήνητησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι
 19 ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποικέναι τὸ σημεῖον. ¹⁹ οἱ οὖν Φαρι-
 σαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὤφελεῖτε οὐδέν· ἴδε
 ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπήλθεν.
 20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀραβαινότων ἵνα προσκν-
 21 νήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· ²¹ οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ
 Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε,
 22 θέλομαί τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. ²² ἐρχεται Φιλίππος καὶ λέγει τῷ
 Ἀνδρέᾳ, ἐρχεται Ἀνδρέας καὶ Φιλίππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ.
 23 ²³ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα
 24 δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ²⁴ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν
 μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος
 25 μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. ²⁵ ὁ φυλῶν τὴν ^{Mt 10, 29}
 ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν ^{Le 17, 33}
 26 τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. ²⁶ ἐὰν ἐμοί
 τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ
 27 διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ
 28 πατήρ. ²⁷ νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται, καὶ τί εἶπω; πάτερ,
 σώσον με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν
 28 ὥραν ταύτην· ²⁸ πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνή
 29 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. ²⁹ ὁ οὖν ὄχλος ^{17, 4}
 ὁ ἑστῶς ἀκούσας ἔλεγεν βροντῆν γεγενῆσθαι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος
 30 αὐτῷ λελάληκεν. ³⁰ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐδὲ ἐγὼ ἢ
 31 φωνὴ αὐτῆ γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. ³¹ νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου ^{16, 11}
 32 τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβλήθησεται ἔξω, ³² καὶ γὰρ ^{3, 14}
 33 ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντα ἐκλύσω πρὸς ἑμαυτόν. ³³ τοῦτο ^{18, 32}
 34 δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλον ἀποθνήσκειν. ³⁴ ἀπε- ^{Ps 88(89),}
 κρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ ²⁹
 Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι ^{110, 4}
 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; ^{Dan 7, 13}

15. ε κ θυγατηρ 16. ταυτα δε | οι μαθητ. αυτου | ο ιησους 17. οτι :
 ε (non ε) κ οτι 18. κ υπηνητ. αυτω οχλ. πολυς | ηκουσε | κ αυτον τουτο
 19. ειπον 20. τινεσ ελληνεσ 22. ερχ. (κ και παλιν ερχ.) ανθρ. κ. φι.
 και λεγ. : και παλιν ανθρ. και φιλ. λεγουσιν 23. απεκρινατο 25. απο-
 λυσει 26. εμοι διακον. τισ | εαν εεε 29. και ακουσασ 30. ο
 ιησους | κ om και ειπεν | αυτη η φωνη 31. νυν ο αρχ. του κοσμ. τουτου :
 κ* nil nisi και 32. κ παντα 33. κ ειμελλεν 34. om ον | ε κ συ λεγεις

³⁵ εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ³⁵
 ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς κατα-
 λάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. ³⁶ ὡς ³⁶
 Lc 16, 8 τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

³⁷ τὸσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότες ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ³⁷
 ἐπίστευον εἰς αὐτόν, ³⁸ ἵνα ὁ λόγος Ἡσαίου τοῦ προφήτου πλη- ³⁸
 ρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων
 κυρίου τίς ἀπεκαλύφθη; ³⁹ διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύνατο πιστεῦναι, ³⁹
 Ἐσ 53, 1
 Ro 10, 16 ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαίας· ⁴⁰ τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς ⁴⁰
 καὶ ἐπόρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς
 καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσονται αὐτούς.
 (Es 6, 1) ⁴¹ ταῦτα εἶπεν Ἡσαίας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν ⁴¹
 9, 23 περὶ αὐτοῦ. ⁴² ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευ- ⁴²
 σαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐκ ὠμολόγουν, ἵνα
 5, 44 μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωσιν. ⁴³ ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ⁴³
 ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. ⁴⁴ Ἰησοῦς δὲ ⁴⁴
 ἐκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ
 εἰς τὸν πέμψαντά με, ⁴⁵ καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά ⁴⁵
 2, 19
 9, 12 με. ⁴⁶ ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ⁴⁶
 εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. ⁴⁷ καὶ εἰς τίς μου ἀκούσῃ τῶν ⁴⁷
 3, 17 κήρυκτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα
 κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ⁴⁸ ὁ ἀθετῶν ἐμὲ ⁴⁸
 καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ρήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ
 λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκείνος κρίνει αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ⁴⁹ ὅτι ⁴⁹
 14, 10 ἐγὼ εἶξ ἑμμαντοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ αὐτοῦ
 μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἶπω καὶ τί λαλήσω. ⁵⁰ καὶ οἶδα ὅτι ἡ ⁵⁰
 ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστίν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἶρηκέν
 6, 63 μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

XIII.

Caena ultima; lavatio pedum. Notatio proditoris; praeceptum novum;
 Petrus magistrum negaturus.

Μτ 26, 17 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν ¹
 αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα,
 ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν
 18, 21 αὐτούς. ² καὶ δεῖκνον γινόμενον, τοῦ διαβόλου ἦδη βεβληκότες ²
 εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,
 3, 25 ³ εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ³

35. εν υμιν : μεθ υμων | ωσ : ε κ εωσ | κς η σκοτια 36. ωσ : εωσ |
 ο ιησους 40. επωρωσεν (κ επηρωσεν εκ επηρωτησεν restitutum) : πεπω-
 ρωκεν | επιστραφωσι | ιασωμαι 41. οτι : οτις 43. ηπερ : κ υπερ
 44. αλλ 47. φυλαξη : πιστευση 49. εδωκε 50. ουν λαλω εγω

XIII, 1. εληλυθεν 2. γινόμενον | ινα παραδοι etc : ιουδα σιμωνος
 ισκαριωτου ινα αυτον παραδω 3. ειδωσ : add ο ιησους | δεδωκεν

- 4 ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, ⁴ ἐγράφεται ἐκ τοῦ
 5 δειπνον καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἐαν-
 6 τόν· ⁵ εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν
 7 τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν δι-
 8 ζωσμένος. ⁶ ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ·
 9 κύριε, σὺ μόνον νίπτεις τοὺς πόδας; ⁷ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
 10 αὐτῷ· ὁ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.
 11 ⁸ λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νύψω μόνον τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα.
 12 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ· εἰὰν μὴ νύψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ'
 13 ἐμοῦ. ⁹ λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου
 14 μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. ¹⁰ λέγει αὐτῷ
 15 Ἰησοῦς· ὁ λελομένος οὐκ ἔχει χρεῖαν νύψασθαι, ἀλλ' ἔστιν 15, 1
 16 καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἔστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. ¹¹ ἤδει 6, 64
 17 γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες
 18 καθαροὶ ἔστε.
 19 Ὅτε οὖν ἐνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια
 20 αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσχετε τί πεποιήκα
 21 ὑμῖν; ¹² ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς
 22 λέγετε· εἰμὶ γάρ. ¹⁴ εἰ οὖν ἐγὼ ἐνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος
 23 καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς
 24 πόδας· ¹⁵ ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα 15, 20
 25 ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ¹⁶ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δούλος Mt 10, 24
 26 μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος 9 (10.)
 27 αὐτόν. ¹⁷ εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἔστε εἰὰν ποιῆτε αὐτά. 22, 27
 28 ¹⁸ οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' Ps 40(41),
 29 ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπήρκεν 9 (10.)
 30 ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρην αὐτοῦ. ¹⁹ ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέ- Act 1, 16
 31 σθαι, ἵνα πιστεῦσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγὼ εἰμι. ²⁰ ἀμὴν ἀμὴν 14, 29
 32 λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἂν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ Mc 10, 40
 33 λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. Lc 9, 48
 34 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν Mt 24,
 35 καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 21-22
 36 ²² ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. Mc 16,
 37 ²³ ἦν ἀνακείμενος εἰς ἕκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ 18-21
 38 Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· ²⁴ νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος Lc 22,
 39 καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπέ τίς ἐστίν περὶ οὗ λέγει. ²⁵ ἐπιπεσὼν οὖν 21-23
 40 αὐτῷ ἐπεπεσὼν αὐτῷ εἶπεν· τίς ἐστίν περὶ οὗ λέγει. 21, 20

6. ε κ και λεγει αυτω, additque ε εκεινος | κ* om κυριε 7. κ* α εγω
 8. ε κ τουσ ποδας μου | απεκρ. αυτω ο ιησουσ 9. κ* om κυριε 10. ε κ ο
 ιησουσ | ον χριεαν εχει η τουσ ποδας νιψασθαι 11. ε κ om οτι
 12. αυτων : κ* αυτου | κ om και ante ελαβεν | και ανεπεσεν : ε αναπε-
 σσαν, κ* και αναπεσων 14. νιπτειν αλληλων 15. εδωκα 18. εγω :
 κ add γαρ | τινασ : ουσ | επηρκεν 19. ινα οταν γεν. πιστευν. 20. εαν
 τινα 21. ο ιησουσ 22. ε κ* εβλεπ. ουν 23. ε κ ην δε ανακει. | εκ : om
 24. και (κ praecm πυθασθαι τισ αν ειη περι ου ελεγειν) λεγει αυτω·
 ειπε etc : πυθασθαι τισ αν ειη 25. ουν : δε

ἐκείνος οὕτως ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ κύριε, τίς
 ἐστιν; ²⁶ ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκείνός ἐστιν ὃ ἐγὼ βάρυα τὸ ²⁶
 ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. βάρυα οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει καὶ
 δίδωσιν Ἰούδαρ Cίμωνος Ἰσκαριώτου. ²⁷ καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, ²⁷
 τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σαταναῖος. λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς·
 ὁ ποιῆσθαι ποιήσον τάχιον. ²⁸ τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακει- ²⁸
 μένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· ²⁹ τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσ- ²⁹
 σόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν
 χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶν. ³⁰ λαβὼν ³⁰
 οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.

Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς· οὖν ἰδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ³¹
 ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἰδοξάσθη ἐν αὐτῷ. ³² εἰ ὁ θεὸς ἰδοξάσθη ³²
 ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει
^{7, 22} αὐτόν. ³³ τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσατέ με, καὶ ³³
^{8, 21} καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε
 ἔλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ³⁴ ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ³⁴
^{18, 12, 17} ἀγαπάτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπάτε
 ἀλλήλους. ³⁵ ἐν τούτῳ γνώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ³⁵
 εἰς ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. ³⁶ Λέγει αὐτῷ Cίμων Πέτρος· ³⁶
 κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνα-
 σαι μοι εὖν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. ³⁷ λέγει ³⁷
 αὐτῷ Πέτρος· κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι;
^{Mt 26, 24} τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. ³⁸ ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· τὴν ψυ- ³⁸
^{Mt 14, 30} χὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ
^{Lc 22, 34} φωνήσῃ ἕως οὐ ἀρήσῃ με τρίς.

XIV.

Mansiones caelestes; abitus ad patrem. Christus et pater. Paracletus, unio
 cum fidelibus, pax Christi.

^{14, 27} Μὴ ταρασέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ ¹
 εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ² ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολλαὶ ²
 εἰσίν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον
^{14, 28} ὑμῖν· ³ καὶ ἂν πορευθῶ καὶ ἐτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἐρχομαι ³
^{17, 24} καὶ παραλήμφομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαντόν, ἵνα ὅπου εἰμί ἐγὼ καὶ
^{18, 33, 38} ὑμεῖς ἦτε. ⁴ καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. ⁵ Λέγει ^{4 5}

25. οὕτως : ε κ om 26. κς αποκρι. ουν | ο ιησους : κ add και λεγει | ε κ
 ω εγω βαρυα το ψωμι. επιδωσω | και εμβαρυα το ψω. | ε κ* om λαμβαν.
 και | ισκαριωτη 27. κ om τότε | ε κ ο ιησους 29. ο ιουδας | ο ιησους
 30. ευθειας εξηλθεν | ην δε νυξ 31 οτε εξηλθε. λεγει ο ιησ. 32. κ* om ει
 ο θε. εδοξ. εν αυτω | δοξ. αυ. εν αυτω 33. μικρον : κ add χρονον | οτι :
 κ* om | υπαγω εγω 36. ε κ απεκριθη αυτω ο ιησ. | om εγω | υστερ. δε
 ακολουθ. μοι 37. ο πετρος | κ* om κυριε | κ υπερ σου τ. ψυ. μου θησ.
 38. απεκριθη αυτω ο ιησ. | φωνησει | ε κ απαρηση

XIV, 2. κ om αν | om οτι 3. υμιν τοπον | παραληφομαι 4. οιδατε
 και την οδον οιδατε

αὐτῷ Θεωμᾶς· κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς οἶδαμεν
 6 τὴν ὁδόν; ⁶ λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια
 7 καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. ⁷ εἰ
 ἐγνωκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνωσσεσθε· καὶ ἀπάρτι γι- 8, 19
 8 νώσκετε αὐτὸν καὶ ἐωράκατε αὐτόν. ⁸ Λέγει αὐτῷ Φίλιππος·
 9 κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. ⁹ λέγει αὐτῷ ὁ
 Ἰησοῦς· τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, 12, 45
 Φίλιππε; ὁ ἐώρακός ἐμὲ ἐώρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις·
 10 δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; ¹⁰ οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ 12, 49
 καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμ-
 αντοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
 11 ¹¹ πιστεῦτέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ
 12 μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεῦτε. ¹² ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πι-
 στεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεινος ποιήσει, καὶ μείζονα
 13 τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, ¹³ καὶ ὁ τι
 ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ 16, 23
 14 πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. ¹⁴ εἰάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, Mc 11, 24
 15 ἐγὼ ποιήσω. ¹⁵ Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολάς τὰς ἐμὰς τηρή- 21, 23
 16 σετα. ¹⁶ καὶ γὰρ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώ- 15, 26
 17 σει ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν ᾗ εἰς τὸν αἰῶνα, ¹⁷ τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
 θείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό οὐδὲ
 γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν
 18 ὑμῖν ἔσται. ¹⁸ οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.
 19 ¹⁹ εἴτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ 16, 18
 20 με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. ²⁰ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνωσσεσθε
 ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν.
 21 ²¹ ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκείνος ἔστιν ὁ 18
 ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου,
 22 καὶ γὰρ ἀγαπήσω αὐτόν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. ²² Λέγει
 αὐτῷ Ἰούδας, οὐχὶ ὁ Ἰσκαριώτης· κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν
 23 μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; ²³ ἀπεκρίθη Ἰη-
 σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,
 καὶ ὁ πατὴρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα
 24 καὶ μονῆν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. ²⁴ ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς
 λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς 1, 18
 ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.

25 26 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· ²⁶ ὁ δὲ παράκλητος,

5. οἶδαμ. τ. οδον : ε δυναμαδα την οδ. ειδεναι, κ την οδ. ειδ. δυναμαδ.
 6. ο ιησους 7. ει γνωκατε με | γνωσοθε : γνωκατε αν | γνωσκετε :
 κ γνωσοθε 9. τοσουτον χρονον | ε (non εε) με; φιλιππε, | και πωσ |
 κ* οτι δεξον 10. εγω λεγω : ε κ εγ. λαλω | αυτοσ ποιει τα εργα (om
 αντου) 11. εν μοι : εε add εστιν | κ* om δια | πιστευετε : add μοι
 12. πατερα : add μου 14. om με 15. κ* om με | τηρησατε 16. και εγω |
 μεθ υμ. η : μνη μεθ υμ. 17. αυτο sec : κ om | υμεισ : add δε 19. ε κ
 ζησοθε 21. και εγω 22. om και ante τι 23. ο ιησους | ποιησομεν

16, 13 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκείνος
 ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.
 27 εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς 27
 ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ
 καρδία μηδὲ δευλιᾶτω. 28 ἤκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω 28
 10, 29 καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπήτε με, ἐχάρητε ἂν ὅτι πορευό-
 μαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατήρ μεζῶν μου ἐστίν. 29 καὶ 29
 11, 19 εὖν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε.
 12, 31 30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου 30
 ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γνῶ ὁ κόσμος ὅτι 31
 ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως
 Μι 26, 46
 Mc 16, 42 ποιῶ. ἀγείρεσθε, ἀγωμεν ἐντεῦθεν.

XV.

Vitis et palmites; amor summus; amici electi; mundi odium et culpa.
 Paracletus.

Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός 1
 ἐστίν. 2 πᾶν κλήμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό, καὶ 2
 πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ.
 12, 10 3 ἦδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 3
 4 μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλήμα οὐ δύναται 4
 καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ εἰ μὴ μένῃ ἐν τῇ ἄμπελῳ, οὕτως
 οὐδὲ ὑμεῖς εἰ μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. 5 ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς 5
 τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὕτως φέρει καρπὸν
 πολὺν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 εἰ μὴ τις 6
 μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλήμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνά-
 γουσι αὐτό καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται. 7 εἰ μὴ μείνητε 7
 14, 13 ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ εἰ μὴ θέλητε αἰτησασθε,
 καὶ γενήσεται ὑμῖν. 8 ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ- 8
 πὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς ἠγάπη- 9
 σέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ
 14, 15 ἐμῇ. 10 εἰ μὴ τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, 10
 καθὼς κἀγὼ τοῦ πατρός μου τὰς ἐντολάς τητήρηκα καὶ μένω
 17, 13 αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ 11
 13, 34 ἐν ὑμῖν ἦ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστίν ἡ ἐντολὴ ἡ 12
 ἐμὴ, ἵνα ἀγαπήτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13 μεζῶνα 13
 10 8, 16 ταύτησ ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν
 8, 31 φίλων αὐτοῦ. 14 ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, εἰ μὴ ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλ- 14
 λουμαι ὑμῖν. 15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δούλος οὐκ οἶδεν 15

27. διδωσιν : κ add υμιν 28. οτι πορευ. : οτι ειπον· πορευομαι | ο
 πατηρ : ε κ* add μου 30. του κοσμου : add τουτου

XV, 2. αυτο sec : κ αυτον | πλειονα (κ πλειω) : ante καρπ. pon
 4. μεινη et μεινητε 6. μεινη | αυτο : αυτα | εις πυρ 7. κ οσα εαν | ε κ
 αιτησοθι 10. καγω : εγω | τον πατρ. μου : post τας εντολ. pon | κ
 ετηρησα 11. ἦ : ε κ μεινη 13. ινα : add τις 14. οσα εγω 15. υμασ λεγω

- τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ
 16 ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου ἐγνώρισα ὑμῖν. ¹⁶ οὐκ ὑμῶς με 6, 70
 ἐξελεξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς
 ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρετε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη, ἵνα ὁ 16, 19
 17 ἄν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῶ ὑμῖν. ¹⁷ ταῦτα
 ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους. 12, 24
- 18 Ἐἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκειτε ὅτι ἐμὲ πρῶτον με- 7, 7
 19 μίσηκεν. ¹⁹ εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·
 ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ
 20 κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. ²⁰ μνημονεύετε τοῦ
 λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δούλος μεῶν τοῦ κυρίου 12, 16
 αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου Mt 10, 24
 21 ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ²¹ ἀλλὰ ταῦτα πάντα
 ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν 16, 3
 22 πέμψαντά με. ²² εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἀμαρτίαν 9, 41
 οὐκ εἶχσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἀμαρτίας
 23 24 αὐτῶν. ²³ ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. ²⁴ εἰ τὰ 7, 31
 ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἀμαρτίαν 10, 28
 οὐκ εἶχσαν· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ 14, 11
 25 τὸν πατέρα μου. ²⁵ ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ Ps 34(35), 19
 26 αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. ²⁶ ὅταν ἔλθῃ ὁ 68 (69), 5
 παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα 14, 16
 τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρή- 16, 7 s
 27 σει περὶ ἐμοῦ· ²⁷ καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' Act 5, 23
 ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

Periculi orum praedictio. Paracleti victoria et institutio. Luctus in gaudium cedens. Preces Christi nomine ratae. Discipuli fugituri.

- 1 2 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. ² ἀποσυνα- 9, 22
 γώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας
 3 ὑμᾶς δόξῃ λατρεῖαν προσφέρειν τῷ θεῷ. ³ καὶ ταῦτα ποιήσουσιν
 4 ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμὲ. ⁴ ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα
 ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον
 ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἦμην.
 5 ⁵ νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ 12, 26
 6 με· ποῦ ὑπάγεις; ⁶ ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλή- 14, 4
 7 ρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ⁷ ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν,
 συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. εἰ γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παρά-

16. ἵνα sec : κ* om | αν : κ σαν | δω : κ δωσει 18. πρωτον : add υμων |
 κ* μισηκεν 20. κ τον λογον ον ελαλησα υμιν | κ τηρησασιν 21. ειο
 υμας : υμιν 22. ειχον | κ* om δε 24. πεποιηκεν | ειχον 25. ο γεγραμμ.
 εν τ. νο. αυτ. 26. οταν δε

XVI, 3. ποιησουσιν (κ -σωσιν) : ε κ add υμιν 4. οταν : κ αν,
 κ σαν | αυτων : κ^{ca} om | υμιν sec : κ* om 5. κ εγω υπαγω

κλήτος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν
 πρὸς ὑμᾶς. ⁸ καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἀμαρ- 8
 τίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. ⁹ περὶ ἀμαρτίας 9
 μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμὲ. ¹⁰ περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς 10
 12, 21 τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με. ¹¹ περὶ δὲ κρίσεως, 11
 ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. ¹² ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν 12
 λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. ¹³ ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, 13
 τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ
 γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχό-
 μενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ¹⁴ ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ 14
 17, 10 λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ¹⁵ πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ ἐμὰ 15
 ἐστίν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ
 14, 19 ὑμῖν. ¹⁶ μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ 16
 ὄψεσθέ με. ¹⁷ Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· ¹⁷
 τί ἐστὶν τούτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν
 μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; ¹⁸ ἔλεγον 18
 οὐν· τούτο τί ἐστὶν ὃ λέγει τὸ μικρὸν; οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ.
¹⁹ ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ 19
 τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ
 με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; ²⁰ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 20
 κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς
 λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ²¹ ἡ γυνή 21
 ὅταν τίκτη λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γενήσῃ
 τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι
 ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. ²² καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν 22
 λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ
 14, 12 15, 16 καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. ²³ καὶ ἐν 23
 ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν, ἂν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου.
²⁴ ἕως ἄρτι οὐκ ἤτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ 24
 15, 11 λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη.

Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι 25
 ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρηγοῖα περὶ τοῦ πατρὸς
 ἀπαγγελῶ ὑμῖν. ²⁶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, 26

10. πατερα : add μου 12. λεγειν υμιν | αρτι : κ* om 13. εν τ. αληθ.
 παση (κ* om πα.) : εις πασαν την αληθειαν | οσα : add αν | ακουση
 14. ληψεται 15. κ* om totum versum | ειπον : κc add υμιν | λαμβαναι :
 c ληψεται, κc λημφ. | κc αναγγελλει 16. ουκετι : ου | οψ. με : add οτι
 εγω υπαγω προς τον πατερα 17. υπαγω : praem εγω 18. κ τι εστιν
 τουτο | κ* om ο λεγει | κc om το 19. εγνω : add ουν | c κ ο ιησοου |
 ηθαλον : κ ημελλον 20. υμεις δε λυπηθ. 21. κ* ο ανθρωπ. 22. ουν
 (κ* post μεν pon) νυν μεν λυπην : ουν λυπην μεν νυν | εχετε : κc εχετε
 23. κ ερωτησητε | λεγ. υμιν : c κ add οτι | αν τι : κ ο αν, c οσα αν | εν
 τ. ον. μου : post τον πατερα pon 24. κ αιτησασθε | ληψασθε 25. αλλ
 ερχεται | οτε : κc οπου | κ απαγγελω, c αναγγελω 26. αιτησασθε εν
 τω ον. μου

- 27 καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· ²⁷ αὐ-
 τὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ περιήλκατε καὶ
 28 πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. ²⁸ ἐξῆλθον ἐκ ^{2, 12}
 τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφήμι τὸν
 29 κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. ²⁹ Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρηρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν
 30 λέγεις. ³⁰ νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα ^{2, 25}
 τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.
 31 ³¹ ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; ³² ἰδοὺ ἐρχεται ὥρα ^{Μτ 26, 21}
 καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κάμψιμόν ^{2, 16}
 33 ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. ³³ ταῦτα ^{16, 11}
 λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίβιν
 ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

Christi precatio sacerdotialis pro re sua, pro apostolis omnibusque suis.

- 1 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ ^{11, 41}
 εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου
 2 τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, ² καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν ^{Μτ 11, 21}
 πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν ^{2, 29}
 3 αἰώνιον. ³ αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν ^{1 Io 4, 24}
 4 μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ⁴ ἐγὼ
 σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ^{5, 26}
 5 ποιήσω· ⁵ καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ
 6 ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. ⁶ Ἐφανέρωσά σου
 τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ
 ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκα·
 7 ⁷ νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· ⁸ ὅτι
 τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκάς αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ^{17, 25}
 8 ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ ^{16, 20}
 9 με ἀπέστειλας. ⁹ ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ^{14, 16}
 10 ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσιν, ¹⁰ καὶ τὰ ἐμὰ ^{16, 15}
 11 πάντα σὰ ἐστίν καὶ τα σὰ ἐμὰ, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. ¹¹ καὶ
 οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ
 πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί ^{17, 23}
 12 σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὥσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς. ¹² ὅτε ἡμῶν

27. κ με | παρα του θεου 28. εκ : ε κ παρα 29. λεγουσιν αυτω |
 αυτου : κ* αυτω | om εν ante παρ. 31. ε κ ο ιησοου 32. αληλυθεν :
 ε praem νυν, κ* add η ωρα | καμψιμοι : και εμψ 33. εχετε : ε* εξεστε

XVII, 1. κ λελαληκεν | ο ιησοου | ερηρε et και ειπεν | ινα και ο
 υιοσ σου 2. κ* δωσω αυτω ζω. 3. ε κ γινωσκουσιν 4. τελειωσα
 5. κ* ην ειχον 6. ουσ δεδωκασ | αυτουσ δεδωκασ | ε τετηρηκασι,
 κ ετηρησαν 7. κ εγνων | εισιν : εστιν 8. ε κ δεδωκασ | κ* om και
 εγνωσαν 10. κ και εμοι αυτουσ εδωκασ pro και τα εμα πα. σα εστ.
 και τ. σα εμα 11. κ. αυτοι : κ. ουτοι | και εγω | ω δεδ. (κ εδ.) μοι : ουσ
 δεδ. μοι

18, 9 μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι σου ᾧ δέδωκάς
 18, 10 μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπάλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς
 ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. ¹³ ὅν δὲ πρὸς σὲ ἐρωτῶ, 13
 15, 11 καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τῆν ἐμὴν
 πεπληρωμένῃ ἐν ἑαυτοῖς. ¹⁴ ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, 14
 15, 18 καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτοὺς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς
 Mt 6, 13 ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. ¹⁵ οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ 15
 τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ¹⁶ ἐκ τοῦ 16
 11 κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. ¹⁷ ἀγίασον 17
 αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθεια ἐστίν. ¹⁸ καθὼς 18
 ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὰρ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν
 Ho 2, 11 κόσμον· ¹⁹ καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἀγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα ὡσιν καὶ αὐτοὶ 19
 ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. ²⁰ Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ 20
 καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμὲ, ²¹ ἵνα 21
 πάντες ἐν ὧσιν, καθὼς σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν σοί, ἵνα καὶ
 αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὡσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σὺ με ἀπέστειλας.
 11 ²² καὶ γὰρ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὡσιν ἐν 22
 καθὼς ἡμεῖς ἐν· ²³ ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὡσιν τετε- 23.
 λειωμένοι εἰς ἐν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σὺ με ἀπέστειλας καὶ
 12, 26 ἡγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἡγάπησας. ²⁴ πατὴρ, ὁ δέδωκάς 24.
 14, 3 μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι ὡσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶ-
 σιν τὴν δόξαν τῆν ἐμὴν, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἡγάπησάς με πρὸ
 16, 3 καταβολῆς κόσμου. ²⁵ πατὴρ δικαίε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, 25
 17, 8 ἐγὼ δὲ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας· ²⁶ καὶ 26
 18, 9 ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν
 ἡγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ἢ καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς.

XVIII.

Terror militum et vulneratio Malchi. Captio Iesu et cognitio apud ponti-
 ficem. Petri lapsus. Pilatus et rex veritatis. Barabbas.

Mt 26, 36a Ταῦτα εἰπόν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 1
 Mc 14, 32aa πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κήπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν 2
 Lc 22, 39aa αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ² ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς 2
 Lc 21, 37 αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν 3
 μαθητῶν αὐτοῦ. ³ ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπιῆραν καὶ ἐκ τῶν 3
 ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ

12. μετ' αυτων : add εν τω κοσμῳ | ω (ς ους, κς ο) δεδωκ. μοι : κ* om |
 και φυλαξα (κ* φυλασσον) : om και 13. εν αυτοις 14. κ* om εγω
 post καθωσ 16. ουκ ειμι : post εν τ. κοσμ. pon 17. εν τ. αληθ. : add
 σου 19. εγω αγιαζω | ινα και αυτοι ωσιν 20. πιστευοντων 21. ε κ
 πατερ | εν ημιν : ε κ add εν | πιστευση 22. και εγω | κ εδωκα | ημισ εν
 (κ* om εν) : add εομεν 23. ινα ζεσ : κ και, ε και ινα 24. ε κ πατερ |
 σου δεδωκ. μοι | και οικεινοι | ην εδωκασ 25. ε κ πατερ 26. ηγαπ. με :
 κ ηγαπ. αυτους

XVIII. 1. ο ιησουσ | των κεδρων 2. ο ιησουσ 3. και φαρισαιων |
 και : κ* om

- 4 φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὄπλων. ⁴ Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ
5 ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε; ⁵ ἀπε-
κρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς·
ἐγὼ εἰμι. εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐ-
6 τῶν. ⁶ ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ εἰμι, ἀπήλθαν εἰς τὰ ὀπίσω
7 καὶ ἔπεισαν χαμαί. ⁷ πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε;
8 οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. ⁸ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἶπον
ἡμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν.
9 ⁹ ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὖς δέδωκάς μοι, οὐκ 17, 13
10 ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. ¹⁰ Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν Mt 26, 51a
Mo 14, 47
Lc 22, 50a
εἰλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλον καὶ ἀπέκο-
ψεν αὐτοῦ τὸ ἀτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.
11 ¹¹ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν Mt 26, 52
θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;
12 Ἡ οὖν σπιεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰου- Mt 26, 57
Mc 14, 53
Lc 22, 54
13 δαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδρασαν αὐτόν, ¹³ καὶ ἤγαγον
πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν
14 ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· ¹⁴ ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας
τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ
15 λαοῦ. ¹⁵ Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος Mt 26,
58 pp
20, 2
μαθητῆς. ὁ δὲ μαθητῆς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεὶ καὶ
16 συνεισηῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλήν τοῦ ἀρχιερέως, ¹⁶ ὁ δὲ
Πέτρος εἰστήκει πρὸς τὴ θύρα ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητῆς ὁ
ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσή-
17 γαγεν τὸν Πέτρον. ¹⁷ λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός· Mt 26,
69 pp
μη καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖ-
18 νος· οὐκ εἰμί. ¹⁸ εἰστήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀν-
θρακίαν πεποικηκότας, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ
19 καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἐστῶς καὶ θερμαίνόμενος. ¹⁹ Ὁ οὖν
ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ
20 περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. ²⁰ ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρ- Mt 26,
55 pp
ρησίᾳ λαλάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν
21 κρητῷ ἐλάλησα οὐδέν. ²¹ τί με ἐρωτᾶς; ἐρώτησον τοὺς ἀκη-
κοῦτας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.
22 ²² ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἰς παρεστηκὸς τῶν ὑπηρέτων ἔδωκεν

4. ουν: κ δε | ε κ εξελθων ειπεν αυτοις 5. αυτοις ο ιησουσ 6. κ* om αυτοις | οτι εγω ειμ. | απηλθον | ειπουν 8. ο ιησουσ 10. κ τον δουλ. του αρχιερ. | το ατιον 11. την μαχαιρ. σου 13. απηγαγον αυτον 14. αποθανειν: απολοσθαι 15. και ο αλλος 16. εξω: κ ante πρ. τ. θυρ. pon | ε κ οσ ην γνωστ. τω αρχιερι 17. τω πετρω: ε κ post θυρωροσ 18. δε pri: κ add και | ην δε μετ αυτ. ο πετρ. 20. απεκριθη: κ* praem και | αυτω: κ* post ιησ. pon | ο ιησουσ | ελαλησα | εν τη συναγωγ. | παντω: ε παντοτε, ε* παντοθεν 21. περιωτασ; περιωτηθουν 22. ε εισ των υπηρετων παρεστηκωσ, κς εισ των παρεστηκωτ. υπηρετων

ἡμῶν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῶν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω
40 ὑμῶν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ⁴⁰ ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγον-
τες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς
ληστής.

XIX.

Ecce homo; damnatio, crucifixio. Titulus et Iesu vestes. Mater et Io-
hannes. Mors. Percussio lateris. Sepultura.

- 1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἑμαστιόωσεν. Le 23, 16
2 ² καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκας Mt 27, 28ss
Mc 15, 13ss
αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἰμάτιον πορφυροῦν περιβάλον αὐτόν,
3 ³ καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
4 δαίων· καὶ ἐδίδουσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. ⁴ Ἐξῆλθεν πάλιν ὁ Πει-
λᾶτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῶν αὐτόν ἔξω, ἵνα γινώτε 18, 28
5 ὅτι αἰτία οὐκ εὐρίσκω. ⁵ ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν
ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἰμάτιον. καὶ λέγει αὐ-
6 τοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. ⁶ ὅτε οὖν ἴδον αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ Mt 27,
23 pp
οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς 18, 31
7 ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτόν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐκ
8 εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ⁷ ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον Lev 24, 16
10, 33
Mt 26, 63ss
PP
ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ
9 ἔαντόν ἐποίησεν. ⁸ Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλᾶτος τοῦτον τὸν
10 λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, ⁹ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν
καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ Mt 27, 12ss
Mc 15, 4 s
10 ἔδωκεν αὐτῷ. ¹⁰ λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ
οἶδας ὅτι ἔξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε καὶ ἔξουσίαν ἔχω σταυρώσαι
11 σε; ¹¹ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ ἔχεις ἔξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν
εἰ μὴ ἦν δεδομένος σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούς με σοὶ
12 μάρτυρα ἀμαρτίας ἔχει. ¹² ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτος ἐζητεῖ ἀπολύσαι
αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες· εἰς τούτον ἀπολύθησ,
οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἔαντόν ποιῶν ἀντι-
13 λέγει τῷ Καίσαρι. ¹³ ὁ οὖν Πειλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τού-
των ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον
14 λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. ¹⁴ ἦν δὲ παρα-

39. απολυσω pri : post υμιν pon | βουλεσθ. ονν : κ add ινα | απολυσω
sec : post υμιν 40. ονν παλιν : add παντες

XIX, 1. κ ο πιλ. λαβων τ. ιησ. εμαστιγ. 3. om και ηρχοντ. πρ.
αυτ. | κ χαιρε βασιλευ | εδιδου 4. εξηλθεν ονν εξω ο πιλ. | κ^α αυτ.
ουδεμιαν ευρισκω εν αυτω, ε εν αυτω ουδεμιαν αυτ. ευρ. 5. ιδε
6. ιδου | εκραυγασαν (κ* εκραξαν) : add λεγοντες | σταυρ. σταυρ. : κ
add αυτον 7. απεκριθη. αυτω | κατ. τ. νομ. ημων | ε τον θεου |
εαυτον : ante υι. θεου 9. παλιν (ετ. κ^α) : κ* om 10. λεγει ονν |
σταυρωσαι σε, tum απολυσ. σε 11. απεκριθη : κ add αυτω | ε κ ο ιη-
σουσ | ονκ ειχεις | εξουσ. ουδεμ. κατ εμου | σοι δεδομενον | ο παραδιδουσ
12. εξητ. ο πιλ. | εκραυγαζ. (ε εκραζον) λεγοντες : κ* ελεγον | εαυτον :
αυτον 13. τουτον τον λογον | επι τον βηματος | δε : κ om

σκενή τού πάσχα, ὥρα ἦν ἕως ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίους·
 ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. ¹⁵ ἐκραύγασαν οὖν ἐκείνοι· ἄρον ἄρον, ¹⁵
 σταυρώσωσιν αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλαῦτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν
 σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλεία εἰ
 μὴ Καίσαρα. ¹⁶ τότε οὖν παρέδωκεν αὐτόν αὐτοῖς ἵνα σταυ- ¹⁶
 ρωθῆ.

^{Mt 27, 32bc} ^{Mc 15, 21bc} ^{Lc 23, 32abc} Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, ¹⁷ καὶ βαστάζων ἑαυτῷ τὸν ¹⁷
 σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται
 Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, ¹⁸ ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ¹⁸
 ἄλλους δύο ἐνετύθεν καὶ ἐνετύθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. ¹⁹ ἔγρα- ¹⁹
 ψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλαῦτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν
 δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
²⁰ τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ²⁰
 ἔγγρως ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ
 ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστὶ, Ῥωμαῖστὶ, Ἑλληνιστί. ²¹ ἔλεγον οὖν ²¹
 τῷ Πιλαῦτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράψῃς ὁ βασιλεὺς
 τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν· βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰου-
 δαίων. ²² ἀπεκρίθη ὁ Πιλαῦτος· ὁ γέγραφα, γέγραφα. ²²

^{Mt 27, 35} ^{Mc 15, 34} ^{Lc 23, 34} Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ²³
 ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιῶτῃ
 μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄραφος, ἐκ τῶν ἀνωθεν
 ὑφαντός δι' ὅλον. ²⁴ εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν ²⁴
^{Ps 31, (32)} ¹⁹ αὐτόν, ἀλλὰ λάξωμεν περὶ αὐτοῦ, τίς ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πλη-
 ρωθῆ· διμερεῖσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν
 μου ἔβαλον κληρὸν. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

^{Mt 27, 55b} ²⁵ εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ²⁵
 ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαριὰμ ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαριὰμ
 ἡ Μαγδαληνῆ. ²⁶ Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν ²⁶
 παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου.

^{26, 2} ²⁷ εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ²⁷
^{Ps 68, (69)} ²² ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια. ²⁸ Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ²⁸
 ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετελεσται, ἵνα τελειωθῆ ἡ γραφὴ, λέγει·
^{Mt 27, 46 pp} ^{46 pp} διψῶ. ²⁹ σκεῦος ἕκειτο ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστόν ὄξους ²⁹
^{Mt 27, 50 pp} ^{50 pp} ὑσώσῃ περιβέτης προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ³⁰ ὅτε οὖν ³⁰

14. ὥρα δε ωσει | εκτη : κς τριτη 15. εκραν. ουν εκ. : ε οι δε εκραναγασαν, κ* οι δε ελεγον | κς om αρων alterum 16. αυτοις αυτον | παρελ. ουν τ. ησουν : ε παρελαβον δε τ. ησ. και απηγαγον, κς παραλαβοντες ουν τ. ησ. απηγαγον, κ* οι δε λαβοντας τ. ησ. απηγαγον 17. εαυτω : αυτου ιδικε post τ. σταυρ. | οσ λεγεται 20. της πολεις ο τοπ. | εβρα. ελλην. ρωμαϊστ. 23. οτε ισταυρ. : κ οι σταυρωσαντες | τεσσαρα | κ* om και τον χιτωνα | αρραφος 24. ειπον | πρ. αλληλ. : κ πρ. αυτους (κς εαυτ.) | η γρ. πληρωθη : add η λεγουσα | κ μου τα ιματι. 25. μαριαμ bis : μαρια bis 26. ουν : κ* δε | κ* και λεγει | τη μητρι : add αυτον | ε κ ιδου 27. ιδου 28. ηδη : ε κ post παντα | τελειωθη : κ πληρωθη 29. σκευ. ουν εκειτ. οξ. μεστ. οι δε πλησαντες σπογγον οξους και

ἔλαβεν τὸ ὄξος, εἶπεν· τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

- 31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ ^{Dt 21, 22} σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ^{Mc 15, 42} ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πιλαῶτον ἵνα καταγώσω 32 αὐτῶν τὰ σκεῆλη καὶ ἀρθῶσιν. ³² ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκεῆλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυρωθέντος αὐτῷ. ³³ ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον ἦδη 34 αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκεῆλη, ³⁴ ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγγῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς 35 αἷμα καὶ ὕδωρ. ³⁵ καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινῆ ^{21, 24} αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ 36 ὑμεῖς πιστεύητε. ³⁶ ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ^{Ex 12, 46} ^{Ps 33(34),} 37 ὅσπου· οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. ³⁷ καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· ^{Zch 12, 10} ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.
- 38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλαῶτον Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμα- ^{Mt 27,} ⁵⁷⁻⁶¹ θαΐας, ὃν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον ^{Mc 16,} ⁴²⁻⁴⁷ τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ ^{Lc 23,} ⁵⁰⁻⁵⁵ Πιλαῶτος. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτόν. ³⁹ ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μύγμα 40 σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. ⁴⁰ ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς 41 ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐταφιάζειν. ⁴¹ ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ 42 οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη· ⁴² ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

Resurrectio. Petrus et Iohannes. Duo angeli. Iesus et Maria. Discipuli clausis portis. Thomas. Conclusio.

- 1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται ^{Mt 28, 1 ss} ^{Mc 16, 1 ss} ^{Lc 24, 1 ss} πρῶτ' σκοτίας ἔτι οὐσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον 2 ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. ² τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς ^{19, 28} ^{21, 7,} ²² ^{12, 23} ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵

τῆς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ⁴ ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ. ⁴ καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, ⁵ καὶ παρακύνσας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ⁶ ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, ⁷ καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον. ⁸ τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ ἔλθων πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν. ⁹ οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. ¹⁰ ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί. ¹¹ Μαριὰμ δὲ εἰσῆλκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκλυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, ¹² καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ¹² ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ¹³ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις; ¹³ λέγει αὐτοῖς ὅτι ἤραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα πού ἔθηκαν αὐτόν. ¹⁴ ταῦτα εἰπούσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν ¹⁴ 21, 4 Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. ¹⁵ λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκεῖνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρὸς ἐστίν, λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι πού ἔθηκας αὐτόν, καὶ γὰρ αὐτὸν ἀρῶ. ¹⁶ λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· ¹⁶ Μαριὰμ. στραφεῖσα ἐκεῖνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστὶ· Ῥαββονί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. ¹⁷ λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· μὴ μου ἅπτου· σὺ γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. ¹⁸ ἔρχεται Μαριὰμ ¹⁸ ἢ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

Le 24, 36 Οὐσση οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μᾶ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. ²⁰ καὶ τοῦτο εἰπὼν εἰδειξεν τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν

3. κ* om και ηρχοντ. εἰς το μνημ. 4. κ και ετρεχ. οι δυο ομου | και ο αλλος υπεχ. του πετρ. : κ* προεδραμεν δε ταχιον του πετρου | πρωτος : κ post εἰς το μνημ. 9. κ* ηδει 10. προσ εαυτους 11. maria | ε προσ το μνημειον, κ εν τω μνημειω | εξω : ε post κλαιουσα, κ* om 12. κ* om δυο | κ καθεξ. εν λευκ. 13. και λεγουσιν 14. και ταυτα | ο ιησουσ 15. ο ιησουσ | εκεινη : κ* add δε | κ* εἰ σὺ εἰ ο βαστασας | αυτον εθηκας 16. ε κ ο ιησουσ | maria | κ στραφεισα δε | om εβραιστ. | διδασκαλε : κca add και προσεδραμεν αφασθαι αυτου 17. ο ιησουσ | πατερα pri : add μου | κca πορευου ουν | κ* om μου post αδελφ. 18. maria | απαγγελουσα | εωρακεν 19. κ* om τη ante μα | των σαββατων | οι μαθηται : add συνηγμενοι | κ* om αυτοις 20. εδειξεν αυτοις εἰ πλευραν αυτου

- 21 κύριον. ²¹ εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλ- 17, 18
 22 κέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. ²² καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν
 23 καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. ²³ ἂν τινων ἀφῆτε τὰς
 ἁμαρτίας, ἀφείωνται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε, κηκράτηται. Mt 18, 18
 24 Θωμᾶς δὲ εἰς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Διδυμος, οὐκ
 25 ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. ²⁵ ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι
 μαθηταί· ἐώρακαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ μὴ ἴδω
 ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἤλων καὶ βάλω μου τὸν
 26 δάκτυλον εἰς τὸν τόπον τῶν ἤλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς
 τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. ²⁶ Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ
 πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταί αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν.
 ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον
 27 καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. ²⁷ εἰτα λέγει τῷ Θωμᾶ· φέρε τὸν δάκτυλόν
 σου ὦδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ
 βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός.
 28 ²⁸ ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός
 29 μου. ²⁹ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἐώρακάς με, πεπίστευκας·
 μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.
 30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώ- 21, 25
 πιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
 31 ³¹ ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς
 ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι
 αὐτοῦ.

XXI.

Tertia rediivi manifestatio ad lacum Tiberiados. Petri restituito; Iohannes non moriturus. De auctore evangelii.

- 1 Μετὰ ταῦτα ἐφανερώσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς τοῖς μαθη-
 ταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανερώσεν δὲ οὕτως.
 2 ἦσαν ἡμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Διδυμος καὶ
 Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ
 3 ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. ³ λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος·
 ὑπάγω ἀλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί.
 ἔξηλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν

21. κα^a και ειπεν | παλιν : praem o ιησουσ | κ* πεμψω, κ^a αποστειλω
 23. ε αφιενται, κ* αφεθησεται | αν sec loco : κ* εαν δε 24 εη οτε
 ηλθον εκς : κ* οτε ουν ηλθεν ιησουσ, ελεγον αυτω οι μαθηται | ο ιησουσ
 25. κ* om αλλοι (vide ante) | κ* om αυτου post χερσιν | τον δακτυλ. μου |
 ε κ^c ειο τ. τυπον των ηλων, κ* ειο την χειραν αυτου | την χειρα μου
 26. κ om αυτου 28. και απεκριθη | ε κ ο θωμασ 29. κ^c λεγει δε,
 κ* ειπεν δε | με : ε add θωμα, κ add και | ιδοντες : κ* add με 30. τ.
 μαθητων : ε κ add αυτου 31. πιστευσητε | ο ιησουσ | κ* om και ante
 ινα | ζωην : κ add αιωνιον

XXI, 1. παλιν : κ ante εαυτον | ε κ ο ιησουσ 2. κ οι υιοι ζεβεδαιου
 3. κ εξηλθον ουν | ανεβησαν | ειο τ. πλοιον : add ενθου | επιασαν : κ*
 σκοπιασαν

οὐδέν. ⁴ πρῶτας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· ⁴
 20, 14 οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. ⁵ λέγει οὖν αὐ- ⁵
 τοῖς Ἰησοῦς· παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· ⁶
 οὐ. ⁶ λέγει αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ ⁶
 δίκτυον, καὶ εὐρήσατε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκἔτι αὐτὸ ἔλκυσαι ἴσχυον ⁷
 19, 26 ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. ⁷ λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ⁷
 ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστιν. *Σίμων* οὖν Πέτρος, ⁸
 ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπεκέντην διεζώσατο, ἦν γὰρ ⁸
 γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· ⁹ οἱ δὲ ἄλλοι μαθη- ⁸
 τὰί τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ⁹
 ὡς ἀπὸ πηγῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. ⁹
⁹ ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην ⁹
 καὶ ὄψαριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. ¹⁰ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ¹⁰
 ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὄψαριῶν ὧν ἐπιάσατε τῶν. ¹¹ ἀνέβη *Σίμων* ¹¹
 Πέτρος καὶ εἰλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγά- ¹²
 λων ἑκατὸν πενήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη ¹²
 τὸ δίκτυον. ¹² λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς ¹²
 δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἔξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ¹³
 ὁ κύριός ἐστιν. ¹³ ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ ¹³
 δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὄψαριον ὁμοίως. ¹⁴ τοῦτο ἤδη τρίτον ¹⁴
 20, 19, 26 ἐφανερῶθαι Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ *Σίμωνι Πέτρῳ* ὁ Ἰησοῦς· ¹⁵
Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾶς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, ¹⁵
 σὺ οἶδας ὅτι φιλω σε. λέγει αὐτῷ· βόσκει τὰ ἄρνια μου. ¹⁶ λέγει ¹⁶
 αὐτῷ πάλιν δεύτερον· *Σίμων* Ἰωάννου, ἀγαπᾶς με; λέγει αὐτῷ· ¹⁷
 ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλω σε. λέγει αὐτῷ· ποιμαίνε τὰ προ- ¹⁷
 βᾶτιά μου. ¹⁷ λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· *Σίμων* Ἰωάννου, φιλεῖς με; ¹⁷
 16, 20 ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ λέγει ¹⁸
 αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλω σε. λέγει ¹⁸
 αὐτῷ· βόσκει τὰ προβάτιά μου. ¹⁸ ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς ¹⁸
 νεωτερος, ἐζώννυσες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν ¹⁹
 δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ ¹⁹
 οἴσει ὅπου σὺ θέλεις. ¹⁹ τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ¹⁹

12, 33
 13, 36
 2 Pe 1, 14

4. ἡδη : κ* om | ε κ γινομενης | ο ιησουσ | επι : εις | ηδεισαν : κ εγνωσαν
 5. ο ιησουσ | μη τι : κ* μη 6. ο δε ειπεν αυτοις | ευρησατε : κ* add οι δε ειπον· δε ολησ της νυκτος εκοπιασαμεν και ουδεν ελαβομεν· επι δε τω σω ρηματι βαλουμεν. | εβαλ. ουν : κ* οι δε εβαλ. | κ* ιλκυσαι | ισχυσαν 8. πλοιαριω : κ praem αλλω | αλλ 9. κ* ανεβησαν | κ* επι την 11. κ ανεβη ουν | επι της γης 13. ερχεται ουν | ε κ ο ιησουσ 14. τουτο : κ add δε | ε κ ο ιησουσ | τ. μαθηταισ αυτου 15. κ* ιωανου, ε ιωνα | πλειον 16. παλιν : κ ante λεγ. αυτ. | δευτερ. (κ* το δευ.) : κ* om | ιωνα | κ* om και | προβατια : ε κ -τα 17. ιωνα | κ ελυπηθη δε | φιλεισ (κ*) : κ* praem και | λεγει sec : ειπεν | ον παντα | λεγει (κ praem και) αυτω : add ο ιησουσ | ε κ προβατα 18. κ* εκτ. την χειραν σου | κ* αλλοι ζωσουσιν σε | οισι : κ* αποισουσιν σε, κ* ποιησουσιν σοι | οπου : κ* οσα

- δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολουθε μοι.
 20 ²⁰ ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ^{21, 7}
 ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δαίηνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐ- ^{13, 23 24}
 21 τοῦ καὶ εἶπεν· κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε; ²¹ τοῦτον οὖν
 22 ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· κύριε, οὗτος δὲ τί; ²² λέγει
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;
 23 σύ μοι ἀκολουθε. ²³ ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελ-
 φούς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ'· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως
 ἔρχομαι.
 24 Οὗτος ἐστὶν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψας ^{19, 35}
 ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν. ^{8 10 13}

Π Ρ Α Ξ Ε Ι C.

I.

Iesu redivivi mandata et in caelum reditus. Apostoli. Petro suasore Iudae
 suffectus Matthias.

- 1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποησαύμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,
 2 ὃν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ² ἀρχὴ ἧς ἡμέρας ἐν-
 τειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὗς ἐξελέξατο
 3 ἀνελήμφθη· ³ οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν
 αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὄπιανό-
 4 μενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ⁴ καὶ
 συναλιζόμενος παρηγγεῖλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρί-
 ζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἧν ἠκούσατε ^{Lc 24, 49}
 5 μου· ⁵ ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμῶς δὲ ἐν πνεύματι ^{Io 16, 7.}
 6 βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. ⁶ οἱ μὲν
 7 οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ
 τούτῳ ἀποκαθιστάνευς τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραῆλ; ⁷ εἶπεν πρὸς
 αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γινῶναι χρόνος ἢ καιροῦς οὗς ὁ πατήρ
 8 ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, ⁸ ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπιελθόντος

20. ε κ επιστραφεῖς δε | ακολουθ. οσ : κ* om, κ* suppl ακολουθ. et κ*
 add οσ | και ειπεν (κ* λεγει) : κ add αυτα 21. om ουν | λεγει : κ ειπεν |
 κ om κυριε 22 ακολουθει μοι 23. ο λογ. ουτος | κ ονκ ειπεν δε |
 ερχομαι : add τι προς σε 24. και pri : κ* ο και | ε κ εστιν η μαρτυρια
 αυτου 25. omisimus versum cum κ*, ε κ* vero sic : εστιν (εστι) δε και
 αλλα πολλα οσα (κ* α) εποιησεν ο ιησους, ατινα εαν γραφηται καθ εν,
 ουδε (κ* ουδ) αυτον ομαιο τον κοσμον χωρησαι (κ* -ρησειν) τα γραφομενα
 βιβλια. Praeterea ε add αμην.

* ε πραξεις των αγιων αποστολων

I, 2. ανεληφθη 3. τεσσαρακοντα 5. βαπτισθησεσθ. εν πνευμα
 αγιω 6. κ* ελθοντες | επηρωτων 7. ε κ ειπεν δε 8. ληψεσθε

τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἕσεσθέ μου μάρτυρες ἐν τῇ Ἱερουσαλῆμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Καμαρίᾳ καὶ ἕως ἰσχύτου τῆς γῆς. ⁹ καὶ ταῦτα εἰπὼν βλέπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ ⁹ νεφέλῃ ἐπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. ¹⁰ καὶ ὡς ¹⁰ ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδὸν ἄνδρες δύο παρεστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, ¹¹ οἳ καὶ ¹¹ εἶπαν· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως εἰσέσεται ὃν τρόπον εἰθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλῆμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλου- ¹² μένου ἔλαιωνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλῆμ σαββάτου ἔχον ὁδόν. ¹³ καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῶν ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένον- ¹³ τες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαιῖον καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. ¹⁴ οὗτοι ¹⁴ πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναίξιν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ¹⁵ ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν εἰκοσι· ¹⁶ ἄνδρες ἀδελφοί, εἶδει πληρωθῆναι τῆς γραφῆς ἣν προ- ¹⁶ εῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, ¹⁷ ὅτι κατηριθιμμένος ¹⁷ ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. ¹⁸ οὗτος ¹⁸ μὲν οὖν ἐπέστησε χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηγῆς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγγνα αὐτοῦ. ¹⁹ ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλῆμ, ¹⁹ ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀγελδαμάχ, τοῦτ' ἐστὶν χωρίον αἵματος. ²⁰ γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ²⁰ ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καί· τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. ²¹ δεῖ ²¹ οὖν τῶν συνεληθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, ²² ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ ²² βαπτίσματος Ἰωάννου ἄχρι τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἓνα τούτων. ²³ Καὶ ἕστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ²³

8. εσεσθ. μοι μαρτ. | σαμαρια 10. εν εσθητι λευκη 11. ειπον | εμβλεποντες | αναληφθεις 13. ανεβησ. εις το υπερ. | ιακωβ. και ιωανν. | ματθαιος | κ* om o ante ζηλωτης 14. κ* ησ. ομοθυμ. προσκ. ομοθυμ. (κc delet ομοθ. posterius) | τ. προσευχη : add και τη δεησει | ε κ μαρια | και συν τοις 15. αδελφων : μαθητων | ωσει : ωσ | εικοσιν 16. τ. γραφην : add ταυτην | δαβιδ | τον ιησουν 17 ην εν : ην συν 18. εκ του μισθου 19. ο και : om ο | κ om ιδα | ακελδαμα 20. λαβοι 21. εν ω εισηλθ. 22. αχρι : εωσ | αναληφθη | γενεσθ. συν ημιν 23. βαρσαβαν

24 ἐπεκλήθη Ἰου̅στος, καὶ Μαθθίαν. ²⁴ καὶ προσευξάμενοι εἶπαν·
 σὺ κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελεξῶ ἐκ τούτων
 25 τῶν δύο ἕνα ²⁵ λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀπο-
 στολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν
 26 ἴδιον. ²⁶ καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἐπεσεν ὁ κληρὸς ἐπὶ
 Μαθθίαν, καὶ συνεκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

II.

Effusio spiritus sancti. Linguarum donum. Petri oratio de vaticiniis
 Iohelis et Davidis. Tria milia ad Christum convertuntur. Credentium
 communio.

1 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν M 16, 9 *
 2 πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. ² καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν
 3 οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, ³ καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι
 4 γλώσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, ⁴ καὶ 16, 16.
1^h, 6
1 Co 12 m
[Mc 16, 17]
 ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέροις
 γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθεγγεσθαι αὐτοῖς.
 5 ⁵ Ἦσαν δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλα-
 6 βεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· ⁶ γενομένης δὲ
 τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον
 7 εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. ⁷ ἐξίσταντο δὲ
 πάντες καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ
 8 λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; ⁸ καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ
 9 διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ἣ ἐγεννήθημεν, ⁹ Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἑλα-
 μεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ
 10 Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, ¹⁰ Φρυγίαν τε καὶ Παμ-
 φυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην,
 καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι,
 11 ¹¹ Κρήτες καὶ Ἀραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέ-
 12 ραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; ¹² ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ
 13 ¹³ ἔτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλέυκουσ μεμυστωμένοι
 εἰσίν.
 14 Σταθεῖς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα ἐπήρην τὴν φωνὴν
 αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς· ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοι-

23. ε κ ματθίαν 24. ειπον | ον εξελεξω : post ενα pon 25. τοπον :
 ε κ κληρον | αφ : εξ 26. αυτοις : αυτων | ε κ ματθίαν | ε συγκατεψηφ.,
 κ * καταψηφισθη

II, 1. συμπληρουσθ. | παντω (ε απαντω) : κ* om | ομου : ομοθυ-
 μαδον 2. καθεζομενοι 3. κ* και εκαθισαν, ε εκαθισατε 4. απαντω |
 αυτοις αποφθεγγ. 5. εν ιερουσαλ. | κ om ιουδαιοι 6. κ ηκουσεν |
 κ om ειω 7. παντως : κ* απαντ. | λεγοντες : add προς αλληλουσ | ουκ
 ιδου | παντω 9. ε κ ελαμειται (κ* om και ελαμ.) 12. δηπορουν |
 τι : add αν | ε κ θαλοι 13. χλευαζοντες 14. om ο ante πετρ.

κοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωσί-
 σασθε τὰ ῥήματα μου. ¹⁵ οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι 15
 μαθούσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, ¹⁶ ἀλλὰ τοῦτο ἔστιν 16
 τοῦ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· ¹⁷ καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἑτά- 17
 ταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ
 πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσι οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες
 ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὀράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
 ὑμῶν ἐνπνείσιοι ἐνπνιασθήσονται· ¹⁸ καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου 18
 καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
 πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι. ¹⁹ καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ 19
 οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἶμα καὶ πῦρ καὶ
 ἀεμίδα καπνοῦ. ²⁰ ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ 20
 σελήνη εἰς αἶμα, πρὶν ἔλθειν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην. ²¹ καὶ 21
 ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.
²² Ἄνδρες Ἰσραηλιταί, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν 22
 τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς
 δυνάμει καὶ τέρασι καὶ σημεῖοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεός
 ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, ²³ τούτον τῇ ὠρισμένῃ βουλῇ 23
 καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπῆξαντες
 ἀνείλατε, ²⁴ ὃν ὁ θεός ἀνέστησεν λύσας τὰς ὀδύνας τοῦ θανάτου, 24
 καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. ²⁵ Δαυεὶδ 25
 γὰρ λέγει εἰς αὐτὸν· προορώμην τὸν κύριόν μου ἐνώπιόν μου
 διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἕνα μὴ σαλευθῶ. ²⁶ διὰ 26
 τοῦτο ὑψοράνθη μου ἡ καρδιά καὶ ἠγαλλιᾶσατο ἡ γλῶσσά μου,
 ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐφ' ἑλίπιδι, ²⁷ ὅτι οὐκ ἔγκα- 27
 ταλείψω τὴν ψυχὴν μου εἰς ᾄδην οὐδὲ δώσω σοι τὸν ὄσιόν σου
 ἰδαῖν διαφθοράν. ²⁸ ἐγγνώρισάς μοι ὁδὸν ζωῆς, πληρώσεις 28
 με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. ²⁹ Ἄνδρες ἀδελφοί, 29
 εἶδὼν εἰπεῖν μετὰ παρηγορίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου
 Δαυεὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνημεῖον αὐτοῦ ἔστιν
 ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. ³⁰ προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ 30
 εἰδὼς ὅτι ὄρκω ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεός ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐ-
 τοῦ καθίσει ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, ³¹ προῖδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς 31
 ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὕτως ἐκατελείφθη εἰς ᾄδην οὕτε
 ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. ³² τούτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν 32
 ὁ θεός, οὐ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. ³³ τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ 33

14. απαντες 17. ενπνια 18. κ επι τας δουλαις μου και επι τουσ
 δουλους μου 20. πριν η | την ημερ. τ. μεγαλ. και επιφανη 21. κ* om
 versum, suppla 22. κ ισραηλιτ., ε ισραηλιται | κ* ναζωραιον | απο τ.
 θειου αποδεδειγμ. | καθωσ και 23. εκδοτον : add λαβοντες | δια χειρων
 ανειλαιτε 25. δαβιδ | προωρωμην | om μου post τ. κυριον 26. ευφρανθη |
 η καρδι. μου | εφ ελπ. : επ ελπ. 27. ε κ εγκαταλ. | εις αδου 29. δαβιδ
 30. καθισαι : praem το κατα σαρκι αναστησειν τον χριστον | επι του
 θρονου 31. ουτε pri : ου | ουτε sec : ουδε | κατελειφθη η ψυχη αυτου
 εις αδου 32. εσμεν : κ ante ημεισ pon

- θεοῦ ὑψωθεὶς τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν
 παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε.
 34 ³⁴ οὐ γὰρ Δαυιδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν ^{Ps 109}
 35 κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ^{Mt 23, 44} ἕως ἂν θῶ τοὺς
 36 ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. ^{pp} ^{He 1, 13} ^{1 Co 15, 25} ἄσφαλῶς οὖν γινω-
 σκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριος αὐτὸν καὶ Χριστὸν
 ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.
 37 Ἀκούσαντες δὲ κατενόγησαν τὴν καρδίαν, εἰπόν τε πρὸς
 τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ^{Lc 2, 10. 14}
 38 ἀδελφοί; ³⁸ Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, φησὶν, καὶ
 βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς
 ἄφρασιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήψετε τὴν δωρεάν τοῦ ἁγίου
 39 πνεύματος. ³⁹ ὡς γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν
 καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν, ὅσοις ἂν προσκαλέσεται κύριος ὁ ^{Eph 2, 12}
 40 θεὸς ἡμῶν. ⁴⁰ ἐτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ
 παρεκάλει αὐτοὺς λέγων· σάθετε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκοταῖας ^{Phl 2, 14}
 41 ταύτης. ⁴¹ οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθη-
 σαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχὰι ὡσεὶ τρισχίλιαι·
 42 ⁴² ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ
 κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.
 43 Ἐγένετο δὲ πάση ψυχῇ φόβος· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα
 διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο ἐν Ἱερουσαλήμ, φόβος τε ἦν μέγας
 44 ἐπὶ πάντα. ⁴⁴ καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ^{4, 32. 33}
 45 καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, ⁴⁵ καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις
 ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἂν τις χρεῖαν
 46 εἶχεν· ⁴⁶ καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ
 ἱερῷ, κλῶντές τε καὶ οἶκον ἄρτου, μεταλάμβανον τροφῆς ἐν
 47 ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, ⁴⁷ αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ
 ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς ⁴¹
 σωζομένους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό. ^{4, 14}

III.

Petrus sanat mendicum claudum et cohortatur stupentem populum ad poenitentiam ac fidem.

- 1 Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερόν ἐπὶ τὴν
 2 ὄραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. ² καὶ τισ ἀνήρ χωλὸς ἐκ κοι- ^{14, 3}
 33. του ἁγίου πνευματος | ο νυν υμεις | ε κ om και ante βλέπετε
 34. δαβιδ | ειπ. ο κυριος 36. εσ om και ante κυριον | αυτον : post
 χριστ. pon | ο θεος εποιησεν 37. τη καρδια | ειπον τε : κ ειποντες |
 ποιησωμεν 38. φησιν : ε φη ante μετανοση. | των αμαρτ. υμων :
 αμαρτιων tantum | ληψοθη 40. διεμαρτυρητο | αυτους : om 41. ασημε-
 νως αποδεξαμενοι | εν τη : om εν | 42. και τη κλασει 43. εγενετο δε |
 πολλα τε τερ. | om εν ιερουσαλ. | φοβ. τε ην μεγ. επι παντας : om
 44. om και ab initio | οι πιστευοντες 47. επι το αυτο. ^{3, 1} πετρ. δε :
 τη εκκλησια. ^{3, 1} Επι το αυτο δε πετροσ

III, 1. vide ante | εννατην .

λίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
 πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὠραιάν τοῦ αἰτεῖν ἐλε-
 μοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· ³ ὃς ἰδὼν Πέτρον 3
 καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιεῖν εἰς τὸ ἱερόν ἤρῳτα ἐλεημοσύνην
 λαβεῖν. ⁴ ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν· 4
 βλῆσον εἰς ἡμᾶς. ⁵ ὃ δὲ ἐπέειχεν αὐτοῖς προσδοκᾶν τι παρ' αὐ- 5
 τοῦ λαβεῖν. ⁶ εἶπεν δὲ Πέτρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει 6
 μοι· ὃ δὲ ἔγω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
 τοῦ Ναζωραίου περιπάτει. ⁷ καὶ πιᾶσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς 7
 ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστρεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ
 τὰ σφυρᾶ, ⁸ καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν 8
 σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερόν περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν
 θεόν. ⁹ καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα 9
 τὸν θεόν· ¹⁰ ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πρὸς τὴν 10
 ἐλεημοσύνην καθημέρος ἐπὶ τῇ ὠραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλή-
 σθησαν θάμβους καὶ ἐστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδρα- 11
 5, 12 μιν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένην Κολο-
 μῶντος ἔκθαμβοι. ¹² ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν 12
 λαόν· ἄνδρες Ἰσραηλιῆται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
 ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιοηκόσιν τοῦ περιπατεῖν
 La 20, 37
 αὐτόν; ¹³ ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ, 13
 Ex 2, 6 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν
 ἡμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πιλατοῦ,
 κρῖναντος ἐκείνου ἀπολθεῖν· ¹⁴ ἡμεῖς δὲ τὸν ἄγιον καὶ δίκαιον 14
 ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ἡμῖν, ¹⁵ τὸν 15
 5, 31 δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
 οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. ¹⁶ καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐ- 16
 τοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
 καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν δλοκληρίαν ταύτην
 ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. ¹⁷ καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ 17
 ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὡσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· ¹⁸ ὃ δὲ θεὸς ἅ 18
 προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν
 τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. ¹⁹ μετανοήσατε οὖν καὶ 19
 ἐπιστρέψατε πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως
 ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου ²⁰ καὶ 20

4. εἰς αὐτ. : κ προσ αὐτ. 6. κ οὐκ υπαρχ. | κ* ναζωραίου | εγχειραι καὶ
 περιπαται 7. om αὐτον post ηγειρ. | αὐτον αἰ βασεις | σφυρα 9. αὐτον
 πασ ο λαοσ 10. δε : τε | αὐτον (κα) : κ* om | αὐτος : οὐτος | κ* ἐπι τὴν
 ὠραιαν πύλην 11. αὐτον : του ιαθεντος χωλου | om τον ante ιωανν. |
 προσ αὐτ. πασ ο λα. 12. om ο ante πετρ. | κ ἰσραηλιται, ε ἰσραηλιται |
 η ημιν : κ εἰ ημ. 13. om ο θεοσ sec et tert | παιδα : κ* miro errore
 πατερα | om μιν | ἠρνησασθ. αὐτον | ε κ πιλατου 16. ἐπι : κ* om
 18. αὐτον : post προφητων pon 19. προσ : εἰσ

21 ἀποστείλῃ τὸν προκαχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, ²¹ ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δεῖξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ
 22 προφητῶν. ²² Μωϋσῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Lc 1, 70
Dt 18, 15.
19
 23 σεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. ²³ ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἧτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολοθρευθήσεται Gen 17, 14
 24 ἐκ τοῦ λαοῦ. ²⁴ καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ *Σαμωνῆ* καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύ-
 25 τας. ²⁵ ὑμεῖς ἐστέ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ·
 καὶ ἐν τῷ σπέρματι σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς
 26 ἧς. ²⁶ ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέ-
 στειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν ποτηριῶν ὑμῶν.

IV.

Petrus et Iohannes capti coram synedrio. Dimittuntur cum interdicto. Supplicatio apostolorum. Communio bonorum; Barnabae liberalitas.

1 *Δαλούντων* δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπίστησαν αὐτοῖς οἱ
 2 ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ *Καδδουκαῖοι*, ² διαπο-
 νούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν καὶ καταγγέλλειν ἐν
 3 τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, ³ καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς 5, 18
 τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα
 4 ἤδη. ⁴ πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ
 ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν χιλιάδες πέντε.
 5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχον-
 6 τας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλὴμ,
 7 ⁶ καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ *Καϊάφας* καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέ-
 8 ξανδρος καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, ⁷ καὶ στήσαντες
 αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ
 8 ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖς; ⁸ τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύμα-
 9 τος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύ-
 10 τεροι, ⁹ εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρωόμεθα ἐπὶ ἐνεργεσίᾳ ἀνθρώπου
 11 ἢ ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωται, ¹⁰ ἠγνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ 2, ε. 15
 παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,

20. προκακηρυγμένον | ιησουν χριστον 21. δια στοματος παντων αγι-
 αυτου προφητ. απ αιωνος 22. ε κ μωυσης | μεν : add γαρ | ειπεν :
 praesent προσ τους πατερας | ο θεος υμων 23. ητις αν | εξολοθρευθηθ.
 24. οσοι : κ οι | προκατηγγειλαν 25. εστε υιοι | εν τω : om εν 26. ο
 θε. αναστ. | τον παιδ. αυτ. ιησουν

IV, 4. ο αριθμ. | ωσει χιλιαδ. 5. om τους sec et tert 6. και
 ανναν τον αρχιερεα κ. καϊαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον 7. εποιησατε
 ipse κ* ex ποιεατε corr | εποιησ. τουτ. υμεις 8. πρεσβυ. του ισραηλ
 9. σωσωται 10. κ* ναζωραιου

Ps 117, (118), 22. *ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής.* ¹¹ οὗτός ἐστιν 11
 Mt 21, 42. *ὁ λίθος ὁ ἐξουθενήθεις ἐφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γεόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.* ¹² καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῃ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· ¹²
 pp *οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.* ¹³ Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ ¹³
Πέτρου παρηρσίας καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοὶ εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, ¹⁴ *τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς* ¹⁴
ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντιπεῖν. ¹⁵ *καλεῖσάν- 15*
τες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους ¹⁶ *λέγοντες· τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι* ¹⁶
μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικούσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· ¹⁷ *ἀλλ'* ¹⁷
 5, 28. 40 *ἵνα μὴ ἐπὶ πλείον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων.* ¹⁸ καὶ ¹⁸
καλέσαστας αὐτοῦ παρεγγεῖλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. ¹⁹ ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάν- ¹⁹
 5, 29 *νης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε·* ²⁰ οὐ δυνά- ²⁰
μεθα γὰρ ἡμῶς ἄ εἶδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. ²¹ οἱ δὲ ²¹
προσαπειλησάμενοι ἀπέλωσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πᾶς κολάσασθαι αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες εἰδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι· ²² *ἐτῶν γὰρ ἦν πλείωνων τεσσαράκοντα ὁ ἄν- 22*
θρωπος ἐφ' ὃν γέγονε τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.
Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ²³
ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. ²⁴ οἱ δὲ ²⁴
 1στ 29 (22), 17 *ἀκούσαστες ὁμοθυμαδὸν ἤραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν·*
 7στ 2, 1. 2 *δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,* ²⁵ ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύμα- ²⁵
τος ἁγίου στόματος Δαβὶδ παιδός σου εἶπών· ἵνατί ἐφρῶνᾶξαι
ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; ²⁶ παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς ²⁶
γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. ²⁷ *συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἄληθείας* ²⁷
ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας,
Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πειλάτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ,
²⁸ ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρυσεν γενέσθαι. ²⁸
²⁹ καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἐπίδει ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς ²⁹
δοῦλοῖς σου μετὰ παρηρσίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου ³⁰ *ἐν 30*

11. οἰκοδομοντων 12. ουτε γαρ|κ επιρ. ονομ. εστ. 14. τον δε ανθρ.
 15. συνεβαλον 16. ποιησωμεν|αρνησασθαι 17. απειλη απειλησωμ.
 18. παρηγγειλαν: add αυτοις|το καθολου 19. πρ. αυτ. ειπ. 20. ειδο-
 μαν 22. τεσσαρας.|ε κ εγεγονα 23. κ ανηγγειλαν|ειπον 24. ειπον|
 αν: add ο θεος 25. ο δια στοματος δαβιδ του παιδου σου ειπων
 27. ομι εν τη πολει ταυτ. |ε κ πιλατου

τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασις καὶ σημεῖα καὶ τέρατα
81 γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. ³¹ καὶ
δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ
ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

82 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδιά καὶ ψυχὴ
μία, καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ^{2, 44}
83 ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. ³³ καὶ δυνάμει μεγάλη ἀπεδίδουν
τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
84 κυρίου, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. ³⁴ οὐδὲ γὰρ
ἐνδείξαι τις ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κητόρες χωρίων ἢ οἰκῶν
85 ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πικρασκομένων ³⁵ καὶ ^{2, 45}
ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἐκάστω
86 καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν. ³⁶ Ἰωσήφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας
ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεμένος υἱὸς παρακλή-
87 σεως, Λευεΐτης, Κύπριος τῷ γένει, ³⁷ ὑπάρχωντος αὐτῷ ἀγροῦ,
πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸς τοὺς πόδας τῶν
ἀποστόλων.

V.

Ananias et Sapphira. Apostolorum miracula. Capti ab angelo liberantur;
iterum in iudicium vocati Gamalielis consilio dimittuntur.

1 Ἀνὴρ δὲ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ
2 αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, ² καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συν-
ειδύης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας
3 τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. ³ εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία, διατί
ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα
4 τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; ⁴ οὐχὶ
μένον σοὶ ἔμμεν καὶ πρᾶθες ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχες; τί ὅτι
ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐπεύσω ἀνθρώποις
5 ἀλλὰ τῷ θεῷ. ⁵ ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους,
πεσῶν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς
6 ἀκουόντας· ⁶ ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ
7 ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. ⁷ Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διαστήμα
8 καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. ⁸ ἀπεκρίθη δὲ
πρὸς αὐτὴν Πέτρος· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε;
9 ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου. ⁹ ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτὴν· τί ὅτι
συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν

30. κς om σε 31. κ* παντες | απαντ. πνευματ. αγιου 32. η καρδια
et η ψυχη 33. μεγαλη δυναμει 34. τις ην : τισ υπηρχεν | κ* om υπηρ-
χον 35. διεδιδετο 36. ιωσηφ δε | απο : νπο | ε κ λευιτης 37. παρα
τους

V, 1. κς σαμφειρη (κ* παμφειρ.) 2. συνειδυιας | γυναικος : add
αυτου 3. om ο ante πετρ. | κ* επηρωσεν 5. om ο ante ανανιασ | τ.
ακουοντας : add ταυτα 7. ωσ : κ* εωσ 8. πρ. αυτην : αυτη | ο πετρ.
9. ο δε πετρ. ειπε | κ* τι ουν

θαυμάζων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε. ¹⁰ ἔπειθεν 1
δὲ παραρηχῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέφυξεν· εἰσελθόντες
δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξεργάσαντες ἔθαψαν
πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. ¹¹ καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην 11
τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέ- 12
3, 11 ρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ
στοᾷ Κολομαῶντος· ¹³ τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι 13
αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· ¹⁴ μᾶλλον δὲ προσετί- 14
θεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν,
¹⁵ ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι 15
ἐπὶ κλινῶν καὶ κραβάτων, ἵνα ἐρχομένον Πέτρον κἂν ἡ σκιὰ
ἐπισκιάσῃ τινὲ αὐτῶν. ¹⁶ συνέρχετο δὲ καὶ τὸ πλήθος τῶν περίξ 16
πόλων Ἰερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

Ἀναστάς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα 17
4, 3 αἵρεσις τῶν Καδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλον ¹⁸ καὶ ἐπίβαλον 18
τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει
δημοσίᾳ. ¹⁹ ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύρας 19
τῆς φυλακῆς ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν· ²⁰ πορεύεσθε καὶ στα- 20
θέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς
ταύτης. ²¹ ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν 21
καὶ ἐδίδασκον. παραγερόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πάσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμοτήριον ἀχθῆναι αὐτούς.
²² οἱ δὲ παραγερόμενοι ὑπηρεταί οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ²²
ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν ²³ λέγοντες ὅτι τὸ δεσμοτήριον ²³
εὗρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶ-
τας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὗρομεν. ²⁴ ὥς 24
δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ
οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. ²⁵ παρα- 25
γερόμενος δὲ τις ἀπήγγειλαν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε
ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.
²⁶ Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρεταῖς ἤγεν αὐτούς, ²⁶
οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· ²⁷ ἀγα- 27
γόντες δὲ αὐτοὺς ἕστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐ-
4, 17 τοὺς ὁ ἀρχιερεὺς ²⁸ λέγων· παραγγελίᾳ παραγγειλामεν ὑμῖν μὴ 28

10. προσ πρ: παρα 12. ε (non ε^o) εγενετο | εν τ. λαω πολλα | κ σαλομων-
τος 15. και εισ τας: κατα τας | κλινων | κραβατων 16. εις ιερου-
σαλημ 18. τ. χειρας: add αυτων 19. δια της νυκτ. | ηνοιξε 22. οι δε
υπηρ. παραγ. 23. οτι το μεν | εξω εστωτας | επι: προ 24. ο τε ιερως
και ο στρατηγ. τ. ιερ. και οι αρχιερ. | κ* το τι αν 25. απηγγ. αυτ.
λεγων | κ* om οι | κ* om εστωτ. και 26. ηγαγεν | ινα μη λιθ. 28. ου
παραγγελια

διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν
 Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς
 29 τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ²⁹ ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ
 30 ἀπόστολοι εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. ³⁰ ὁ 4, 19
 θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε
 31 κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· ³¹ τούτον ὁ θεὸς ἀρχηγόν καὶ σωτῆρα 2, 15
 ὑψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ
 32 ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ³² καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες τῶν ἡμεμάτων
 τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχ-
 33 οῦσι αὐτῷ. ³³ οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο
 34 ἀνελεῖν αὐτούς. ³⁴ Ἀναστάς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος
 ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευ-
 35 σεν ἕξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι, ³⁵ εἰπὲν τε πρὸς αὐτούς·
 ἀνδρες Ἰσραηλῆται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τού-
 36 τοις, τί μέλλετε πράσσειν. ³⁶ πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη
 Θεοδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλήθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς
 ὡς τετρακοσίων, ὃς ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπίειθοντο αὐτῷ
 37 διαλύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. ³⁷ μετὰ τούτων ἀνέστη Ἰού-
 δας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν
 λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπίειθοντο
 38 αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. ³⁸ καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ
 τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ἡ εἴς ἀνθρώπων
 39 ἢ βουλὴ αὐτῆ ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· ³⁹ εἰ δὲ ἐκ θεοῦ
 ἐστίν, οὐ δυνατὸν καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι
 40 εὐρεθῆτε. ⁴⁰ ἐπίσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς
 ἀποστόλους δεικνάντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
 41 τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. ⁴¹ οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες
 ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνό-
 42 ματος ἀτιμασθῆναι· ⁴² πᾶσαν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ'
 οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν
 Ἰησοῦν.

VI.

Septem diaconi pauperum curam habentes. Stephanus impietatis accusatus.

- 1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
 ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι
 παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χήραι αὐτῶν.
 2 ² προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν·

28. κ πληρωσατε 29. ο πετροσ | ειπον 30. κ ο δε θεοσ 31. om
 του 32. αυτου μαρτυρ. | και το πν. δε 34. βραχυ τι | ανθρωπουσ :
 αποστολουσ 35. ιωδραηλιται, ε ισραηλιται | κ πραττειν 36. ω προσ-
 εκολληθη | αριθμ. ανδρων | ωσ : ε κ* ωσει | κ* τετρακοσιοι 37. λαον :
 add ικανον 38. κ* om νμιν | αφετε : εασατε 39. δυνασθε | αυτουσ :
 αυτο 40. απελυσαν αυτουσ 41. οτι υπ. τ. ονομ. αυτου κατηξιω. ατιμ.
 42. ευαγγ. ησουν τον χριστον

VI, 2. ε κ ειπον

οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ δια-
 κονεῖν τραπέζαις. ³ ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν ³
 μαρτυρομένους ἐπιτὰ πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς κα-
 ταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· ⁴ ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ ⁴
^{21, 2} τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. ⁵ καὶ ἤρρεσαν ὁ λόγος ⁵
 ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα
 πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχο-
 ρον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον
 προσήλυτον Ἀντιοχεῖα, ⁶ οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, ⁶
 καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.
^{12, 24} Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἤξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς ⁷
 τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων
 ὑπήκουον τῇ πίστει.

Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα ⁸
 καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ⁹ ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς ⁹
 συναγωγῆς τῶν λεγομένων Λιβερτίων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξαν-
 δρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συζητούντες τῷ Στε-
 φάνῳ, ¹⁰ καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ¹⁰
 ᾧ ἐλάλει. ¹¹ τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν ἀν- ¹¹
 τοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν,
¹² συνεκλήσαν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς ¹²
 γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς
 τὸ συνέδριον, ¹³ ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· ὁ ἄν- ¹³
 θρωπος οὗτος οὐ πάντως λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ
 ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· ¹⁴ ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰη- ¹⁴
 σοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει
 τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. ¹⁵ καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐ- ¹⁵
 τὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον
 αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

VII.

Stephani oratio de varia continuaque dei gratia in populum contumacem et
 perfidum. Interpellatus lapidatur.

Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς· εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; ² ὁ δὲ ἔφη· ¹ ²
 ἄνδρες ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη
 τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὅτι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοί-
^{ca 12, 1} κῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, ³ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆς ³
 γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν

3. δε : ουν | πνευματος : add αγιον | κ* om και ante σοφιας | ς^c κατα-
 σιτωμεν 5. πληρη : κ πληρη 7. ιερων : κ* ιουδαιων 8. χαριτος :
 πιστεωσ 9. κ om των ante εκ της | της λεγομενης | συζητουντ. 11. κ
 λεγοντες | κ* βλασφημιας (sed ipse * substituit -μα) | μωσην 12. κ* om
 επισταντες 13. κ λεγοντες | λαλων : ante κατα του | ρηματα : add
 βλασφημα | του αγιου : add τουτου 15. απαντες

VII, 1. ει : add ara 3. om την | κ* ην ειαν

- 4 σοι δεῖξω. ⁴ τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαιῶν κατέφησεν ἐν Χαρ- Ga 12, 5
 ράν. κάκειθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μεταφύκειν
 5 αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, ⁵ καὶ οὐκ
 ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγ- Ga 12, 7
 γειλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατώσσεις αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐ-
 6 τοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ⁶ ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ ^{Gn 15, 14}
 θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροιον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ
 7 δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἕτη τετρακόσια. ⁷ καὶ τὸ ἔθνος
 ᾧ εἰς δουλεύουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα
 8 ἐξελεύσονται καὶ λατρεύουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. ⁸ καὶ ^{Gn 17, 10}
 ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ
 καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ,
 9 καὶ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. ⁹ Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώ- ^{Gn 37, 28, 29, 3}
 σαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ'
 10 αὐτοῦ, ¹⁰ καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ
 ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἕναντι Φαραῶ βασιλέως Αἰγύ- ^{Gn 41, 40}
 πτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον
 11 τὸν οἶκον αὐτοῦ. ¹¹ ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ ^{Gn 41, 54}
 Χαναὰν καὶ θλίψις μεγάλη, καὶ οὐχ εὐρισκόν χορτάσματα οἱ
 12 πατέρες ἡμῶν. ¹² ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον ^{Gn 42, 18}
 13 ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρώτον· ¹³ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ^{Gn 42, 4}
 ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο
 14 τῷ Φαραῶ τὸ γένος αὐτοῦ. ¹⁴ ἀποστειλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέ- ^{Gn 45, 9}
 σατο Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ^{46, 27}
 15 ψυχῷ εἰς ἑβδομήκοντα πέντε. ¹⁵ καὶ κατέβη Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, ^{Dt 10, 22}
 16 καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, ¹⁶ καὶ μετετέθησαν ^{Gn 49, 33}
 εἰς Συχέμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ἀνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς
 17 ἀργυρίου παρὰ τῶν νιῶν Ἐμμωρ ἐν Συχέμ. ¹⁷ καθὼς δὲ ἤγγιζεν ^{Ios 24, 32}
 ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὁμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ^{Gn 49, 30}
 18 ἠΰξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ¹⁸ ἄχρι οὗ ἀνέστη ^{Ex 1, 7-10}
 19 βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. ¹⁹ οὕτως
 κατασφοισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ
 20 ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. ²⁰ Ἐν ^{Ex 2, 2 m.}
 ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀσθεὶς τῷ θεῷ. ὃς ἀντεράφη
 21 μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς· ²¹ ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ

5. κ δουναι αυτην ειο κατασχ. αυτω, ε αυτω δουν. ειο κατασχ. αυτην
 6. ουτως : κ αυτω | κ το σπερμ. σου 7. ε κ δουλευσασιν | ειλ. ο θεος
 8. ογδοη : κ* εβδομη | και ο ισαακ | ο ιακω. 10. εξειλετο | εναντιον |
 εφ ολον : om εφ 11. ολην τ. γην αιγυπτου 12. σιτα | εν αιγυπτω
 13. κ om τω ante φαραω | το γενος του ιωσηφ 14. ιακωβ. : post τ.
 παταρ. αυτου | συγγενειαν : add αυτου 15. κατεβ. δε 16. ο ανησατ. |
 εμμορ | κς του εν συχεμ, ε του συχεμ 17. ωμολογ. (κ ομολ.) : ωμοσεν
 18. ε κ αχρισ | om επ αιγυπτ. 19. τουσ παταρ. : add ημων | εκθετα :
 post ποιειν 20. μωσησ | του πατροσ : add αυτου 21. εκτεθεντα δε
 αυτου

ἀνελάτο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέφατο αὐτὸν ἐναντὶ εἰς υἱόν. ²² καὶ ἐπαιδέυθη Μωϋσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ²³ ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. ²³ ὡς δὲ ἐπληροῦτο ²³ αὐτῷ τεσσαρεκονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
Ex 2, 11 ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. ²⁴ καὶ ²⁴ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον ἡμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. ²⁵ ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ²⁵ ἀδελφούς ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς·
Ex 2, 12 οἱ δὲ οὐ συνήκαν. ²⁶ τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαγο- ²⁶ μένοις, καὶ συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπὼν· ἄνδρες, ἀδελ-
Ex 2, 14 φοί ἐστε· ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; ²⁷ ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ²⁷ ἀπόωσατο αὐτὸν εἰπὼν· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; ²⁸ μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνείλες ἐχθεὺς ²⁸ τὸν Αἰγύπτιον; ²⁹ ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ²⁹
Ex 2, 2 ἐγένετο πάροικος ἐν γῆ Μαδιάμ, οὐ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. ³⁰ Καὶ ³⁰ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαρεκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. ³¹ ὁ δὲ Μωϋσῆς ³¹ ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὄραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατατοῆσαι
Mt 22, 32 ἐγένετο φωνὴ κυρίου· ³² ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς ³² Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἐντρομος δὲ γενόμενος Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατατοῆσαι. ³³ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος· λύσον τὸ ³³ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἔστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. ³⁴ ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, ³⁴ καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς·
7, 27 καὶ τῶν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. ³⁵ Τοῦτον τὸν Μωϋ- ³⁵ σῆν, ὃν ἠρνήσατο εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάρῃ. ³⁶ οὗτος ἐξῆ- ³⁶ γαγεν αὐτούς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕτη τεσσαρεκοντα. ³⁷ οὗτος ³⁷
Dt 18, 15 ἐστίν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἶπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀνα- ²² στήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. ³⁸ οὗτος ἐστίν ὁ ³⁸
Ex 19, 3 γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ³ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ³ ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, ³⁹ ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι ³⁹

21. ανελατο 22. μωσης | om εν ante παση | εν λογ. και εν εργ. | αυτου : om 23. τεσσαρακ. 25. τ. αδελφους : add αυτου | αυτοις σωτηριαν 26. τη τε : ε^c (non ε) τη δε | συνηλασεν | εστε : add υμεις 27. σφ ημας 28. χθεις 29. μωσησ 30. τεσσαρακ. | αγγελος : add κυριου 31. μωσησ | εθανμασεν | εγ. φω. κυριου : add προσ αυτον 32. και ο θεος ισ. και ο θεος ιακ. | γενομενος : κ post μωσο. pon | μωσησ | κ ετολμησεν 33. σφ : εν 34. αποστειλω 35. δικαστην : κ add σφ ημων | και ante αρχοντ. sec (κα) : ε κ* om | λυτρωτην : κ* δικαστ. | απστειλεν | ε κ εν χειρι 36. εν γη αιγυπτου | τεσσαρακ. 37. ειπων | κυριος ο θεος υμων | κ* om υμων post αδελφων | ωσ εμε : add αυτου ακουσεσθε 38. ημων et ημιν : κ υμων et υμιν

γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπόσωσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν
 40 ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, ⁴⁰ εἰπόντες τῷ Ἀαρῶν· ποιή- Ex 22, 1
 σον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος,
 ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ.
 41 ⁴¹ καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον Ex 22, 6
 θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
 42 αὐτῶν. ⁴² ἔστραψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν 1er 19, 13
 τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προ-
 43 φητῶν· μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαερά- Am 5, 25-27
 43 κοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ, ⁴³ καὶ ἀνελάβετε τὴν σκιρτῆν
 τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥομφάν, τοὺς τύπους οὓς
 ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς; καὶ μετοικίω ὑμᾶς ἐπέκεινα Βα-
 44 βυλῶνος. ⁴⁴ Ἡ σκιρτῆ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν Ex 25, 40
 τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διατάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτῇ
 45 κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑώρακει· ⁴⁵ ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ 1sa 2, 14
 πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν
 ἐξέωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν
 46 ἡμερῶν Δαυεὶδ, ⁴⁶ ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἤτήσατο Ps 131 (132), 5
 47 εὐρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. ⁴⁷ Καλωμῶν δὲ ἠκοδόμησεν 1Reg 6, 1
 48 αὐτῷ οἶκον. ⁴⁸ ἀλλ' οὐχ ὁ ἕπιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ,
 49 καθὼς ὁ προφήτης λέγει· ⁴⁹ ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ 17, 24
 ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσατέ μοι, λέγει Ex 26, 10
 50 κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; ⁵⁰ οὐχὶ ἡ χεὶρ μου
 51 ἐποίησεν ταῦτα πάντα; ⁵¹ Κυληροτράχηλοι καὶ ἀπεριτέμητοι καρ-
 διάσιν καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς αἰεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε,
 52 ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. ⁵² τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίω-
 ξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγειλαντας
 53 ἐγένεσθε, ⁵³ οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, Gal 3, 19
 καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. Heb 2, 2

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ
 55 ἔβρονχον τοὺς δόντας ἐπ' αὐτόν. ⁵⁵ ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύ-
 ματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ
 56 Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, ⁵⁶ καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ Mt 24, 64
 τοὺς οὐρανοὺς διανοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
 57 δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. ⁵⁷ κρᾶζαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον
 58 τὰ ὄτα αὐτῶν καὶ ὤρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, ⁵⁸ καὶ ἐκβα-
 λόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθετο

39. ἀλλ | om εν 40. μωυση | ουτος : κ add ο ανθρωπος | γεγονεν
 42. τεσσαρακ. 43. Θεου : ε κ add υμων | ε ρεφαν, κ ρεφαν 44. ην
 εν τοις | κ* σταξατο | μωση 45. εξωσεν | δαβιδ 46. οικω : Θεω
 47. σολομων 48. εν χειροποιητ. ναοις 51. κ ταις καρδιας υμων, ε τη
 καρδια 52. γεγενησθε 54. ταυτα : κ* om 55. πνευματος : κ praem
 πιστειωσ και 56. ανεωγμενουσ | κ* εστωτα εκ δεξιων

τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Καῦλου,
 59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· 59
 Le 22, 46 κύριε Ἰησοῦ, δεῦρα τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὸς δὲ τὰ γόνατα ἐκράξεν 80
 Le 22, 34 φωνὴ μεγάλη· κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην.
 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. (8, 1.) Καῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ (8, 1)
 ἀναιρέσει αὐτοῦ.

VIII.

Saulus saeviens. Philippus in Samaria. Simon magus et Petrus. Philippus
 et Aethiops Candaces.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκ- 1
 κλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες διασπάρησαν κατὰ τὰς 2
 χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνε- 2
 κόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρας εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν 3
 μέγαν ἐπ' αὐτῷ. 3 Καῦλος δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ 3
 τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρε-
 δίδου εἰς φυλακὴν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον· 4
 5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρίας ἐκήρυσσεν 5
 α, 5 αὐτοῖς τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ 6
 τοῦ Φιλίππου ὀρθοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοῦ καὶ βλέπειν τὰ
 σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, 7
 βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο πολλοὶ δὲ παραλυμένοι καὶ 8
 χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. 8
 9 Ἄνθρω δὲ τις ὀνόματι Σίμων προὔπηρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων 9
 καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρίας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν
 μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες· 10
 οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσ- 11
 εἶχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐ-
 τοῦς. 12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς 12
 βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο
 ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, 13
 καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα
 καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ 14
 ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δίδεται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον
 τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινες 15
 καταβάντες προσήγγισαν περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον.
 16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιτεπωκόσ, μόνον δὲ 16

60. κ* om φων. μεγάλ.

VIII, 1. πάντες· add τε | σαμαρίας 2. ἐποίησαντο 3. κ* τουσ
 ἀνδρ. 4. κ* ἦλθον 5. εἰς πόλιν | σαμαρίας 6. προσεῖχ. τε 7. πολ-
 λων | μεγάλ. φων. | ἐξήρχετο 8. καὶ γενετ. | χαρὰ μεγάλη 9. ἐξιστάνων
 σαμαρίας 10. κ προσεῖχαν | om καλουμένη 11. μαγείαις 12. κ* του
 φιλίππου εὐαγγελιζόμενον | τα περὶ | θεου· κ* κυριον | του ιησ. χριστ.
 14. σαμαρία | θεου· κ* χριστου | τον πετρον 16. ουπω γαρ

- 17 βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. ¹⁷ τότε ἐπέτιθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάβανον πνεῦμα ἅγιον.
- 18 ¹⁸ ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστολῶν δίδεται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα ¹⁹ λέγων·
- 19 δότε καὶ μοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ὡς ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον.
- 20 Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργυρίον σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπόλειαν, ὅτι τὴν δωρεάν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. ²¹ οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλήρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐναντι τοῦ θεοῦ. ²² μετανόησον ὃν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπινοία τῆς καρδίας σου· ²³ εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὄρω σε ὄντα.
- 24 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.
- 25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλίσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεψον εἰς Ἱερουσόλυμα, πολλὰς τε κόμας τῶν Σαμαριτῶν εὐηγγελίζοντο.
- 26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων· ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ²⁷ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος.
- 27 καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδὼν ἀνὴρ Αἰθίοψ ἐννοῦχος δυνάστης Κανθάκη βασιλείσης Αἰθιοπῶν, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γᾶς αὐτῆς, ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, ²⁸ ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.
- 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσσελθε καὶ κολήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ. ³⁰ προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἀράγε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; ³¹ ὁ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν δυναίμην εἶναι μὴ τις ὀδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάνατα καθίσαι σὺν αὐτῷ. ³² ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγῆν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἀφανος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. ³³ ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τὸ διηγῆσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. ³⁴ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἐννοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἐαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός; ³⁵ ἀν-

16. κ* βαπτισμενοι 17. επισιθουν 18. ιδων : θεασαμενος | το πνευμα : add το αγιον 19. ε (non ε*) ω αν 21. εναντι : ενωπιον 22. κυριον : θεου 25. κ διαμαρτυρομενοι | υπεστρεψαν εις ιερουσαλημ | σαμαρειτων | ευηγγελισαντο 26. κ* την καλονομενην καταβαινουσαν 27. της βασιλεισης | οσ εληλυθει 28. και ανεγινωσκει 30. τον προφ. ησαϊ. 31. οδηγηση 32. κειροντος 33. ταπεινωσει : add αυτου | την δε γενεαν

οἶξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῶ τὸν Ἰησοῦν. ³⁶ ὡς δὲ ἐπο- ³⁶ ρεῖοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ, καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος· ἰδοὺ ὕδωρ· τί κολύει με βαπτισθῆναι; ³⁷ καὶ ἐκέλευσεν στήναι τὸ ³⁸ ἄρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ³⁹ ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ³⁹ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτόν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. ⁴⁰ Φίλιππος δὲ ἐρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο ⁴⁰ τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἰλθεῖν αὐτόν εἰς Καισαρίαν.

IX.

Saulus divina voce convertitur et Damasci ab Anania baptizatur. Insidiantibus Iudaeis fugit Hierosolymam indeque Tarsum. Petrus Lyddae Aeneam sanat, Ioppae Tabitham in vitam revocat.

^{22, 1} ^{22, 12} Ὁ δὲ Καῦλος ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆσ καὶ φόβου εἰς τοὺς μα- 1
θητάς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεὶ ² ἤτήσατο παρ' αὐτοῦ 2
ἐπιστολάς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἂν τινὰς 3
εὗρη ὄντας τῆς ὁδοῦ, ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεδμένους ἀγάγῃ 4
εἰς Ἱερουσαλήμ. ³ ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξειν 3
τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐ- 4
ρανοῦ, ⁴ καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· 4
^{1 Co 15, 8} Καοὺλ Καοὺλ, τί με διώκεις; ⁵ εἶπεν δέ· τίς εἰ, κύριε; ὁ δέ· 5
ἐγὼ εἰμὶ Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. ⁶ ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε 6
εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι ὃ τι σε δεῖ ποιεῖν. ⁷ οἱ δὲ 7
ἄνδρες οἱ συνοδούντες αὐτῷ εἰστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν 8
τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωρῶντες. ⁸ ἠγέρθη δὲ Καῦλος ἀπὸ 8
τῆς γῆς, ἠνοιγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· 9
χειραγωγούντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. ⁹ καὶ ἦν ἡμέ- 9
ρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἐπιεν.
⁷ Ἦν δὲ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ 10
εἶπεν πρὸς αὐτόν ἐν ὀράματι ὁ κύριος· Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ 11
ἐγὼ, κύριε. ¹¹ ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ 11
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰουδα 12
Καῦλον ὀνόματι Ταρσεῖα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, ¹² καὶ εἶδεν 12

35. κ* καὶ εὐηγγελίσατο 37. εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔραστίν. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. 40. καισαριαν

IX, 1. ετι: κ* om | εμπνεων 2. επιστ. παρ αυτ. | εαν τινας | τησ οδου οντας 3. και εξαίφνης | αυτον: post περιηστρ. (σε περιηστρ.) | εκ: απο 5. ο δε: κ add ειπεν, item ε κυριος ειπε 5. διωκεισ: add σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. 6. αλλα αναστ.: τρεμων δὲ καὶ θαμβῶν ειπε· κύριε, τί με θέλεισ ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνάστηθι | ο τι: τι 7. εννοι | κ* ορωντες 8. ο σωλος | κ* ηραγωγων, ε αναγωγμενων | ουδενα 10. ο κυρ. εν οραματι.

ἀνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας,
 13 ὅπως ἀναβλέψῃ. ¹³ ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ
 πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἀγίοις σου ἐποίη-
 14 σεν ἐν Ἱερουσαλήμ. ¹⁴ καὶ ὠδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχι-
 15 ρέων δηῆσαι πάντα τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. ¹⁵ εἶπεν
 δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σκευὸς ἐκλογῆς ἐστίν μοι
 οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλείων
 16 υἰῶν τε Ἰσραήλ. ¹⁶ ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπερ
 17 τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. ¹⁷ Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν
 εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαουλ
 ἀδελφε, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείας σοι ἐν τῇ
 ὁδῷ ἣ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πληθθῆς πνεύματος ἁγίου.
 18 ¹⁸ καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες,
 19 ἀνέβλεπέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, ¹⁹ καὶ λαβὼν τροφὴν
 ἐνίσχυσεν.

²⁰ Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Λαμασκῇ μαθητῶν ἡμέρας τινᾶς,
 20 ²⁰ καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι
 21 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ²¹ ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούον-
 τες καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἱερουσαλήμ τοὺς
 22 ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὠδε εἰς τοῦτο ἐηλύθει, ἵνα
 22 δεδεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; ²² Καὶ δὲ μάλ-
 λον ἐνεδυναμώθη καὶ συνέχυνεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας
 23 ἐν Λαμασκῇ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. ²³ Ὅσοι δὲ
 23 ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν
 24 αὐτόν. ²⁴ ἐγνώσθη δὲ τῷ Καὶ λφ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετη-
 ροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν
 25 ἀνέλωσιν. ²⁵ λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτός διὰ τοῦ
 τείχους καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σφυρίδι.
 26 Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ ἐπείραξεν κολλᾶσθαι τοῖς
 26 μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν
 27 μαθητῆς. ²⁷ Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς
 ἀποστόλους, καὶ διηγῆσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύ-
 ριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Λαμασκῇ ἐπαρρησιάσατο
 28 ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. ²⁸ καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ
 ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλήμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι
 29 τοῦ κυρίου, ²⁹ ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς·

12. εν οραματι ανδρα | ονοματι ανανιαν | κς τας χειρας, ε χειρα 13. ο
 ανανιασ | ακηκοσ | ποιησεν : ante τοις αγι. σουρον 15. μοι εστιν | τε
 pri : om 17. η ηρχου (κα) : κ* om 18. απεπεσον | αυτου : post απ. τ.
 οφθαλμ. | ωσ : ωσει | ανεβλε. τε (κ δε) : add παραχημα 19. εγενετο
 δε : add ο σαυλοσ 20. ιησουν : χριστον 21. εν ιερουσαλημ 22. συνεχυ-
 νεν | τουσ ιουδαιουσ 24. παρετηρουν τε τασ | κς ανελ. αυτ. 25. δε
 αυτον οι μαθηται νυκτ. καθηκαν δια του τειχ. | κ σφυριδι 26. παρα-
 γεν. δε : add ο σαυλοσ | πειρατο 27. κ* om και ante πωσ | ε κ του ιησου
 28. εν ιερουσαλημ | παρρησιαζ. (κ παρησ-) : praem και | του κυρ. ιησου

οὶ δὲ ἐπεγεύρον ἀνελεῖν αὐτόν. ³⁰ ἐπιγρόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατ- 30
11, 25 ἤγαγον αὐτόν εἰς Καισαρίαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτόν εἰς Ταρσόν.

Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλησ τῆσ Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας 31
καὶ Σαμαρίας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ
φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπλη-
θύνετο. ³² ἐγένετο δὲ Πέτρον διαρχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν 32
καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. ³³ εὗρον δὲ 33
ἐκεῖ ἄνθρωπὸν τινα ὀνόματι Αἰνέα, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακαίμενον
ἐπὶ κρεβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. ³⁴ καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέ- 34
τροσ· Αἰνέα, ἰάται σε Ἰησοῦσ Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρώσον
σαντεῶ. καὶ εὐθέως ἀνέστη. ³⁵ καὶ εἶδαν αὐτόν πάντες οἱ κατ- 35
οικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Κάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν
κύριον.

Ἐν Ἰόππῃ δὲ τισ ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διαρμη- 36
νευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ
ἐλεημοσυῶν ὧν ἐποίει. ³⁷ ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ 37
ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν
ὑπερῷ. ³⁸ ἐγγὺσ δὲ οὕσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκού- 38
σαντες ὅτι Πέτροσ ἐστίν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρασ πρὸς
αὐτόν παρακαλοῦντες· μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕωσ ἡμῶν. ³⁹ ἀναστὰσ 39
δὲ Πέτροσ συνῆλθεν αὐτοῖσ· ὃν παραγεγόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ
ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ
ἐπιδακνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν ὅσα
11, 9 25 ἡ Δορκάς. ⁴⁰ ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτροσ καὶ θείσ τὰ 40
γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψασ πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθά
ἀνάστηθι. ἣ δὲ ἤνοιξεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῆσ, καὶ ἰδοῦσα τὸν
Πέτρον ἀνεκάθισεν. ⁴¹ δούσ δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτὴν· 41
φωνήσασ δὲ τοὺσ ἁγίους καὶ τὰσ χήρασ παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.
⁴² γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλησ τῆσ Ἰόππησ, καὶ ἐπίστευσαν 42
πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. ⁴³ ἐγένετο δὲ ἡμέρασ ἱκανὰσ μείναι ἐν 43
10, 6 Ἰόππῃ παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

X.

Cornelius divinitus admonitus Petrum visione animalium percussum arcessit
Caesaream. Ipsi gentiles spiritu sancto imbuti.

Ἀνὴρ δὲ τισ ἐν Καισαρίῃ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχησ 1
ἐκ σπειρήσ τῆσ καλουμένησ Ἰταλικῆσ, ² εὐσεβῆσ καὶ φοβούμενοσ 2

29. αυτ. ανελειν 30. καισαρειαν 31. αι μεν ουν εκκλησαι - ειχον ειρ. οικοδομουμεναι και πορευομεναι - πληθυνοντο | σαμαριασ 32. λυδ-
δαν 33. αινας ονοματι | επι κρεβαττου (κ* -ακτου) : επι κρεβατασ
34. ιησ. ο χριστ. 35. ε κ ειδον | λυδδαν | κ* om τον πρι | σαρωνα
(κ σαργ-) : σαρωναν 37. αυτην εθηκεν 38. λυδδης | μη οκνησαι δι.
ε. αυτων 40. om και ante θεισ 42. πολλ. επιστ. 43. εγεν. δε : κc add
αυτον, item ε post ημ. ικα. μι. add

X, 1. δε τισ : add ην | καισαρεια

τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς
 3 τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός, ³ εἶδεν ἐν ὄραματι 10, 30 ^{as}
 φανερώσ, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ
 4 εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορηθλιε. ⁴ ὁ δὲ
 ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμβοβος γενόμενος εἶπεν· τί ἐστίν, κύριε;
 εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβη-
 5 σαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. ⁵ καὶ νῦν πέμψον 11, 12
 ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ μεταπέμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται
 6 Πέτρος· ⁶ οὗτος ξενίζεται παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν
 7 οἰκία παρὰ θάλασσαν. ⁷ ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν
 αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν
 8 προσκαρτερούντων αὐτῷ, ⁸ καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς
 ἀπέστειλεν αὐτούς εἰς τὴν Ἰόππην.
 9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόν-
 των ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην.
 10 ¹⁰ ἐγένετο δὲ πρόσπειρος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόν-
 11 των δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἕκστασις, ¹¹ καὶ θεωρεῖ τὸν 11, 5 ^{as}
 οὐρανὸν ἀνεφνήμενον καὶ καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγά-
 12 λην, τέσσαρασι ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ¹² ἐν ᾧ ἤπῃρχεν
 πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
 13 νοῦ. ¹³ καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς Πέτρε θύσον
 14 καὶ φάγε. ¹⁴ ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε
 15 ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. ¹⁵ καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευ-
 16 τέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοῖνου. ¹⁶ τοῦτο
 δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν
 17 οὐρανόν. ¹⁷ ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ
 ὄραμα ὃ εἶδεν, ἰδὸν οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορ-
 18 θηλίου διεραιτήσατες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ
 19 τὸν πολῶνα, ¹⁸ καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικα-
 19 λόμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. ¹⁹ τοῦ δὲ Πέτρον διενθυμου-
 μένου περὶ τοῦ ὄραματος εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδὸν ἄνδρες
 20 ζητοῦντέσ σε· ²⁰ ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐ-
 21 τοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. ²¹ καταβάς
 δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν· ἰδὸν ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε·

2. ποιων : add τε 3. ὡσε : κ* ὡσ | περι : om | εννατην 4. κ* om εἰς
 μνημοσυνον | εμπροσθεν : ενωπιον 5. εἰς ἰοππ. ανδρ. | τινα : ε κ om
 6. παρ. θαλασσαν : add ουτος λαλησει σοι τι σε δεῖ ποιειν 7. αυτω
 pri : τω κορηθλιω | οικητων : add αυτου 8. αυτοις απαντα 9. αυτων :
 εκεινων | εκτην : κ* ενατην 10. αυτων : εκεινων | ενγενετο sec : απεπα-
 σαν 11. καταβαινον : add επ αυτου | καθιεμενον : praem δεδεμενον
 και 12. τετραποδα : add και τα θηρια | της γης : post τετραπ. pon |
 τα ερπετα εἰ τα πετειν. 14. κοιν. η ακαθαρτ. 16. ευθυς : παλιν |
 ανελημφθη 17. και ιδου | υπο : απο | om τον ante σιμωνος 19. ενθυ-
 μουμενον | αυτω : post ειπαν pon | ανδρος : ε κ add τρεις | ζητους
 20. διوتي 21. πρ. τ. ανδρας : add τους απεσταλμενουσ απο του κορ-
 θηλιου προς αυτου

τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; ²² οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιος ἑκατον- 22
 τάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν, μαρτυρούμενός
 τε ὑπὸ ὅλον τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου
 ἀγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα
 παρὰ σοῦ. ²³ εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξέτισεν. 23

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστάς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν
 ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. ²⁴ τῇ δὲ ἐπαύριον 24
 εἰσῆλθον εἰς τὴν Καισαρίαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐ-
 τοὺς, συνακαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους
 φίλους. ²⁵ ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναστήσας 25
 αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. ²⁶ ὁ δὲ 26
 Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπος
 εἰμι. ²⁷ καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὗρίσκει συνεληλυθό- 27
 τας πολλούς, ²⁸ ἔφη τε πρὸς αὐτούς· ἡμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμι- 28
 τόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσερχεσθαι ἄλλοφύλῳ·
 κάμιοι ἔδειξαν ὁ θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρω-
 πον. ²⁹ διὸ καὶ ἀνατινθῆναι ἦλθον μεταπεμφθεῖς. πυνθάνομαι 29
 10, 30 οὖν, τίτι λόγῳ μεταπέμψασθέ με; ³⁰ καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ 30
 τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσ-
 ενύμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἕστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι
 λαμπρῇ, ³¹ καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ 31
 11, 13 αἰ ἐλημοσύνη σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ³² πέμψον 32
 οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος·
 οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν.
³³ ἔξαντῆς οὖν ἐπεμψα πρὸς σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παρα- 33
 γενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκού-
 σαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. ³⁴ Ἀνοίξας δὲ 34
 10, 2, 11 Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ
 11 2, 11 ἐστιν προσωπολήπτῃς ὁ θεός, ³⁵ ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβού- 35
 μένος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστίν·
³⁶ τὸν λόγον οὖν ἀπέστειλεν τοῖς νοίοις Ἰσραὴλ εὐαγγελίζόμενος 36
 Mt 4, 17 εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος. ³⁷ ἡμεῖς 37
 12, 28, 5 οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλησ τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος
 ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης,
³⁸ Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι 38
 ἀγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντα
 τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ'

22. ειπον 23. αναστας : ο πετρος | απο της ιοππηα 24. τη δε :
 και τη | εισηλθον | καισαριαν | συγκαλεσ. 25. om του 26. αυτον
 ηγειραν | καγω αυτος 28. και εμοι | ο θεος εδειξ. 30. ημην : add
 ηψευτων και | ενατην : εννατην ωραν | κ ενωπ. εμον 32. παρ. θαλασ-
 σαν : add οσ παραγενομενος λαλησει σοι 33. υπο (κς απο) τ. κυριου :
 υπ. τ. θεου 34. το στομα : κς add αυτου | προσωποληπτησ 36. ον :
 κς om 37. αρχαμενον 38. ε (non item ες) ναζαρετ | οσ : κς ωσ

- 39 αὐτοῦ· ³⁹ καὶ ἡμεῖς μάρτυρος πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ ^{2, 22}
 τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ^{2, 15}
 40 ἐπὶ ξύλου. ⁴⁰ τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν ^{2, 20}
 41 αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, ⁴¹ οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς ^{Lo 24, 42}
 προκειχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινες συνεφάγομεν ^{10 21, 13}
 42 καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· ⁴² καὶ ^{17, 31}
 παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῦσαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ^{17, 31}
 ἐστὶν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. ^{17, 31}
 43 ⁴³ τοῦτῃ πάντες οἱ προφηταὶ μαρτυροῦσιν, ἄφρασι ἀμαρτιῶν ^{2, 24}
 λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.
 44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ
 45 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. ⁴⁵ καὶ
 ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι
 καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέντηται·
 46 ⁴⁶ ἥκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν ^{2, 4}
 47 θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος· ⁴⁷ μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κολυσαί ^{2, 38}
 τισ τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ^{2, 4}
 48 ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; ⁴⁸ προσέταξεν δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνόματι
 Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι
 ἡμέρας τινας.

XI.

Petrus Hierosolymae visionem animalium remque cum Cornelio gestam
 exponit. Barnabas et Saulus. Christiani Antiochiae. Agabus.

- 1 Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν
 2 Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ² ὅτε δὲ
 ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλήμ, διακρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ
 3 περιτομῆς, ³ λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρα ἀκροβυστίαν ^{10, 28 29}
 4 ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. ⁴ ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο
 5 αὐτοῖς καθεξῆς λέγων· ⁵ ἐγὼ ἦμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχό- ^{10, 9 10}
 μενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς
 6 ὀθόνην μεγάλην τέσσαρασι ἀρχαῖς καθισμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
 7 καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· ⁶ εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ
 τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετά καὶ τὰ πετεινὰ
 8 τοῦ οὐρανοῦ. ⁷ ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναστὰς
 9 Πέτρε θύσον καὶ φάγε. ⁸ εἶπον δέ· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν
 ἦ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθαι εἰς τὸ στόμα μου. ⁹ ἀπεκρίθη
 δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ

39. ημεῖς : add εομεν | ον και : om και | ανεῖλον 40. om εν
 45. συνηλθον 46. ο πετρος 47. κολυσαι δυναται τισ | ος : καθωσ
 48. προσετ. τε | αυτοισ : αντους | ιησ. χριστον : του κυριου | βαπτισθη-
 ναι : ante εν τω ονομ. pon

XI, 2. οτε δε : και οτε | ιεροσολυμα 3. εισηλθ. post ακρο. εχοντας
 4. ο πετρος 5. κ* om προσευχομ. | αχρισ 7. ηκουσα δε εἰνε και
 8. παν κοινον 9. απεκρι. δε : add μοι

μὴ κοῖνον. ¹⁰ τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπιάσθη πάλιν ¹⁰
 ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. ¹¹ καὶ ἰδοὺ ἐξαντήσ τρεῖς ἄνδρες ἐπέ- ¹¹
 σησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρίας
^{10, 20} πρὸς με. ¹² εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν ¹²
 διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἐξ ἀδελφοῦ οὗτοι, καὶ
 εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. ¹³ ἀπήγγειλαν δὲ ἡμῖν πᾶσ ¹³
^{10, 4. 22} εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· ἀπό-
 στείλον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι *Κίμωνα* τὸν ἐπικαλούμενον
Πέτρον, ¹⁴ ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ ¹⁴
^{10, 44} πᾶσ ὁ οἶκός σου. ¹⁵ ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσον τὸ ¹⁵
^{1, 5} πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὡσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. ¹⁶ ἐμνή- ¹⁶
 σθη δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβά-
 πτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ¹⁷ εἰ ¹⁷
 οὖν τὴν ἴσῃν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύ-
 σασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμῃν δυνατὸς
 κωλύσαι τὸν θεόν; ¹⁸ ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἠσύχασαν, καὶ ἐδόξα- ¹⁸
 σαν τὸν θεὸν λέγοντες· ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετανοίαν
 εἰς ζωὴν ἔδωκεν.
^{8, 1. 4} Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ¹⁹
 ἐπὶ *Στεφάνῳ* διήλθον ἕως *Φοινίκης* καὶ *Κύπρου* καὶ *Ἀντιοχείας*,
 μηδεὶν λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίους. ²⁰ ἦσαν δὲ ²⁰
 τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες *Κύπριοι* καὶ *Κυρηναῖοι*, οἵτινες ἐλθόντες
 εἰς *Ἀντιόχειαν* ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι
 τὸν κύριον Ἰησοῦν. ²¹ καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολὺς τε ²¹
 ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. ²² Ἠκούσθη δὲ ²²
 ὁ λόγος εἰς τὰ ἄνα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλὴμ
 περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν *Βαρνάβαν* ἕως *Ἀντιοχείας*. ²³ ὃς ²³
 παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τῆν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ
 παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ,
²⁴ ὅτι ἦν ἀνήρ ἄγαθος καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. ²⁴
^{9, 30} καὶ προσετέθη ὄχλος ἰκανὸς τῷ κυρίῳ. ²⁵ ἐξῆλθεν δὲ εἰς *Ταρσὸν* ²⁵
^{Gal 2, 11} ἀναζητῆσαι *Καῦλον*, καὶ εὐρὼν ἤγαγεν εἰς *Ἀντιόχειαν*. ²⁶ ἐγένετο ²⁶
 δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ δι-
 δάξαι ὄχλον ἰκανόν, χρηματῖσαι τε πρῶτως ἐν *Ἀντιοχείᾳ* τοὺς
 μαθητὰς Χριστιανούς.

Ἐν ταῦταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατήλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων ²⁷

10. πάλιν ἀνεσπιάσθη 11. ἦμεν : ἦμην | καισαρεια | με : κ* εμε 12. μοι
 το πνευμ. | κ* διακρινοντα, ε διακρινομενον 13. απηγγ. τε | ειποντα :
 add αυτα | εις ιοππην : add ανδρας 16. om του ante κυριου | ιωαννης :
 κ* prae m 17. κ δεδωκεν | εγω : add δε 18. εδοξαζον | αραγε | εδωκ.
 εις ζωην 20. εισελθοντες | ελαλ. και : om και | ελληνας : ελληριστας
 (κ* miro vitio ευαγγελιστας) 21. om ο ante πιστευσας 22. om ουσης |
 εν ιεροσολυμοις | εως αντιοχ. : prae m διελθειν 23. om την sec 24. κ
 ανηρ ην 25. εις ταρσον : add ο βαρναβασ | ευρωαν : add αυτον | ηγαγεν :
 add αυτον 26. αυτοις : αυτουσ | om και ante ενιαυτον | πρωτον

28 προφήται εἰς Ἀντιόχειαν· ²⁸ ἀναστάς δὲ εἰς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι 21, 10
 Ἄγαθος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσε-
 29 σθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἧτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίῳ. ²⁹ τῶν
 δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς
 30 διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ³⁰ ὁ
 καὶ ἐποίησαν ἀποστειλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς
 Βαρνάβου καὶ Καύλου.

12, 25

XII.

Herodes Agrippa Iacobum occidit et Petrum in vincula coniicit. Petrus liberatus ab angelo pulsat fores domus Mariae. Herodes subito perit.

1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης
 2 τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. ² ἀνείλεν δὲ
 3 Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. ³ ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν
 4 ἦμῆραι τῶν ἀζύμων, ⁴ ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παρα-
 5 δους τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλό-
 6 μενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτόν τῷ λαῷ. ⁵ ὁ μὲν οὖν
 Πέτρος ἐθηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενωσ γινόμενη
 7 ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. ⁶ ὅτε δὲ ἡμέλλεν
 8 προαγαγεῖν αὐτόν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοι-
 9 μώμενος μετὰ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσειν δυοῖν, φύ-
 10 λακίς τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. ⁷ καὶ ἰδὼν ἄγγε-
 11 λος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἴκῳ· πατάξας
 12 δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτόν λέγων· ἀνάστα ἐν
 13 τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. ⁸ εἰπὲν τε
 14 ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου.
 15 ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλὸν τὸ ἱμάτιόν σου
 16 καὶ ἀκολούθει μοι. ⁹ καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι
 17 ἀληθὲς ἔστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα
 18 βλέπειν. ¹⁰ διελθόντες δὲ πρῶτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν
 19 ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἧτις
 20 αὐτομάτῃ ἠνοιγῆ αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προσῆλθον ῥύμῃ μίαν,
 21 καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. ¹¹ καὶ ὁ Πέτρος ἐν
 22 εἰαυτῷ γενόμενος εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος
 23 τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξαιλάτο με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης
 24 τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. ¹² συνιδὼν τε ἦλθεν
 25 ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλου-
 26 μένου Μάρκον, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ σνηθηροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.

28. μεγαν et οστις και | κλαυδιου : add καισαρος 29. ηυπορειτο

XII, 1. ηρωδ. ο βασιλ. 2. μαχαιρα 3. και ιδων | κ* om εστιν
 5. εκτενησ | περι : υπαρ 6. ημελλε | ε προαγειν, κ προσαγειν | αυτον :
 ante προαγ. 7. εξεπασον 8. περιζωσαι 9. ηκολουθει : add αυτα |
 κ* om δε 10. ηλθον | ηνοιχθη 11. γενομ. εν αυτ. | εξηλιτο 12. om
 της ante μαριασ

πνεύματος κατήλθον εἰς Σελευκίαν, ἐκεῖθ' ἐτεπέλευσαν εἰς
 5 Κύπρον, ⁵ καὶ γενόμενοι ἐν Καλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ
 θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην
 6 ὑπηρέτην. ⁶ διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον
 ἄνδρα τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαρησησοῦ,
 7 ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος
 προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Καῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν
 8 λόγον τοῦ θεοῦ. ⁸ ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως
 γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέφαι τὸν ἀν-
 9 θύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. ⁹ Καῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλη-
 10 σθεὶς πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς αὐτὸν ¹⁰ εἶπεν· ὦ πλήρης
 παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης
 11 δικαιοσύνης, οὐ πάντῃ διαστρέφῃς τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας;
 11 καὶ τῶν ἰδὼν χεῖρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλὸς μὴ βλέπων
 τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρημά τε ἔπεςεν ἐπ' αὐτὸν ἄγλλος
 12 καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. ¹² τότε ἰδὼν ὁ
 ἀνθρώπουτος τὸ γεγονός ἐπίστευσε, ἐκπλησσομένοις ἐπὶ τῇ διδαχῇ
 τοῦ κυρίου.
 13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον εἰς 15, 28
 Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν
 14 ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσόλυμα. ¹⁴ αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς
 Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες
 15 εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. ¹⁵ μετὰ
 δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ
 ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν
 16 ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. ¹⁶ ἀναστάς δὲ
 Παῦλος καὶ κατασεύσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραηλιταὶ καὶ
 17 οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. ¹⁷ ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου 7, 2 28
 Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν
 τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν Ex 6, 1
 18 αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, ¹⁸ καὶ ὡς τεσσαρεκονταετὴ χρόνον ἐτροφοφόρη- 7, 26
 19 σεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ¹⁹ καὶ καθελὼν ἔθνη ἐπτά ἐν γῇ Χαναάν Di 1, 31
 20 κατεκκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν, ²⁰ ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ 10s 14, 1
 πενήτηντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμωνὴλ προ-
 21 φῆτον. ²¹ ἀκείθην ἠτήσαντο βασιλεία, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς 1 Sam 8, 5
 τὸν Σαούλ υἱὸν Κεὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη τεσσαερά- 10, 21.
 22 κοντα· ²² καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖς εἰς 16, 1

4. του πνευμ. του αγι. | εἰς τὴν σελευκειαν | εἰς τὴν κυπρ. 6. om ὅλην |
 om ἀνδρα | βαρησησου 9. και ατενισας 10. κ* του κυριου 11. του
 κυριου | παραχρ. δε | επεπεςεν 13. τον παυλον 14. της πσιδιδας |
 εισελθοντες 15. om τισ | λογος εν υμιν παρακλη. 16. κισδραη-ε
 ισραηλιται 17. κ αιγυπτου 18. τεσσαρακ. | ε κ τροποφορησεν
 19. κατεκληροδοτησεν αυτοις 20. και μετα ταυτα pon ante ωσ ετεις
 τετρα. κ. πεντ. | του προφητου 21. κισ | βενιαμιν | τεσσαρακ. 22. αυ-
 τοις τον δαβιδ

Ps 86 (89),
 31 βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας· ἔθρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰσασαί,
 ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά
 μου. ²³ τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν ²³
 Lc 3, 3pp τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, ²⁴ προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσ- ²⁴
 αψου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσ-
 ραήλ. ²⁵ ὡς δὲ ἐπλήρουν Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ ²⁵
 Lc 3, 15
 10 1, 27pp ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ
 εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λύσαι. ²⁶ ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ ²⁶
 γένουσ Ἀβραάμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος
 τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. ²⁷ οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν ²⁷
 Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τούτου ἀγοήσαντες καὶ τὰς
 φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας
 Lc 22, 23 κρίναντες ἐπλήρωσαν, ²⁸ καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες ²⁸
 ἤτησαντο Πειλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. ²⁹ ὡς δὲ ἐτέλεσας πάντα ²⁹
 Lc 23, 53 τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντας ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν
 εἰς μνημεῖον. ³⁰ ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ³¹ ὃς ^{30 31}
 10, 1, 3
 40 2 ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλι-
 λαίας εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἵτινες τῶν εἰδόν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς
 τὸν λαόν. ³² καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς ³²
 πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν
 Ps 2, 1
 Hab 1, 5 τοῖς τέκνοις ἡμῶν ἀναστήσας Ἰησοῦν, ³³ ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ³³
 ψαλμῷ γέγραπται· υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.
³⁴ ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν ³⁴
 Es 55, 3 εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ
 Ps 16, 10 πιστά. ³⁵ διότι καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν ³⁵
 Act 2, 27m διαφθοράν. ³⁶ Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ ³⁶
 θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ
 καὶ εἶδεν διαφθοράν. ³⁷ ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν δια- ³⁷
 φθοράν. ³⁸ γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ ³⁸
 τοῦτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται. ³⁹ ἀπὸ πάντων ὧν ³⁹
 Ro 2, 3 οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιοθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ
 πιστεύων δικαιοῦται. ⁴⁰ βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν ⁴⁰
 Hab 1, 5 τοῖς προφήταις· ⁴¹ ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ⁴¹
 ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν,
 ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε εἰάν τις ἐκδηγῆται ὑμῖν.
 Ἐξιώντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον ⁴²
 λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. ⁴³ λυθείσης δὲ τῆς συνα- ⁴³

28. ηγαγεν : ηγερισ 25. ο ιωανν. | τινα με 26. ημιν : υμιν | απεσταλη
 28. ε κ πιλατ. 29. απαντα 31. νυν (κ post εισιν) : om 32. τοιο τε.
 αυτων ημιν 33. κ εν τ. φα. γεγε. τω δευτερω, ε εν τω φα. τω δευτερω
 γεγε. 34. δαβιδ 35. διο 36. δαβιδ 38. υμιν εστω 39. και απο
 παντων | εν τω νομω μωσωςω 40. επελθη (κ* απελθ.) : add εφ υμασ
 41. κ θαυμασατε | οτι εργον εγω εργαζ. | ο : φ 42. εξιοντων δε εκ της
 συναγωγης των ιουδαιων | παρεκαλουν : add τα εθνη 43. λυθεισης δε :
 κ* add αυτοιο

γωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων
 προσελύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῳ, οἵτινες προσλαλοῦντες
 44 αὐτοῖς ἐπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. ⁴⁴ τῷ δὲ
 ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν
 45 λόγον τοῦ κυρίου. ⁴⁵ ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλή-
 σθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις ἀντι-
 46 λέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. ⁴⁶ παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος
 καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι
 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθῆσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξιόσ
 κρίτετε αὐτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδὸν στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.
 47 ⁴⁷ οὕτως γὰρ ἐντέταται ἡμῖν ὁ κύριος· τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν <sup>εἰς 49, 6
Lc 2, 32</sup>
 48 τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἑσπέρου τῆς γῆς. ⁴⁸ ἀκούοντα
 δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ
 49 ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· ⁴⁹ διεφέρετο
 50 δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου καθ' ὅλησ τῆσ χώρας. ⁵⁰ οἱ δὲ Ἰουδαῖοι
 παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς
 πρῶτους τῆσ πόλεωσ, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον
 καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν.
 51 ⁵¹ οἱ δὲ ἐκτιναζάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον ^{Lc 2, 3}
 52 εἰς Ἰκόνιον· ⁵² οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶσ καὶ πνεύματος
 ἀγίου.

XIV.

Barnabas et Paulus Iconio pulsi. Lystrae pro diis habentur, sed a Iudaeis fere lapidati iter per Asiam pergunt redeuntque Antiochiam Syriae.

- 1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι
- 2 Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. ² οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ
- 3 τῶν ἀδελφῶν. ³ ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆσ χάριτος αὐτοῦ, διδόντες σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ^{5, 12}
- 4 ⁴ ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆσ πόλεωσ, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς
- 5 Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. ⁵ ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσι αὐτῶν ὕβρισαι καὶ
- 6 λιθοβολῆσαι αὐτοὺς, ⁶ συνιδόντες κατέφηνον εἰς τὰς πόλεις τῆσ
- 7 Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περιχώρον· ⁷ κακεὶ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.
- 8 Καὶ τισ ἀνὴρ ἀδύνατος ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκάθητο,

43. επιμανειν 44. κυριον : Θεου 45. τοισ υπ. τον πανλου λεγο-
 μενοις | κ om αντιλεγοντ. και 46. τε : δε | ειπον | επειδη : add δε
 47. κ* om ο ante κυριος 49. δι ολησ 50. και τας ευσχημ. | τον βαρ-
 ναβ. 51. ποδων : add αυτων

XIV, 1. κ* om των ιουδαι. 2. απειθουντες 3. om επι ante τω
 λογω | και διδοντι 7. ησαν ευαγγελιζ. 8. εν λυστρ. αδυνατ.

χαλὸς ἐκ κοιτίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. ⁹ οὐ- 9
 τος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν
 ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, ¹⁰ εἶπεν μεγάλη φωνῇ· ἀνάστηθι 10
 ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἤλατο, καὶ περιεπάτει. ¹¹ οἱ τε 11
 ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Ἀν-
 κωνιστὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν
 πρὸς ἡμᾶς, ¹² ἐκάλον τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον 12
 Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ¹³ ὃ τε ἱερεὺς 13
 τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ
 τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. ¹⁴ ἀκού- 14
 σαιτες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρηξάμενοι τὰ
 ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες ¹⁵ καὶ λέγον- 15
 τες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμέν ὑμῖν
 ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπι-
 4, 24 στρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
 τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ¹⁶ ὃς ἐν ταῖς παρρη- 16
 17, 24 αῖ μέναις γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐ-
 τῶν· ¹⁷ καίτοι οὐκ ἀμαρτυροῦν αὐτὸν ἀφήκεν ἀγαθοργῶν, οὐρανό- 17
 θαν ὑμῖν νετὸς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τρο-
 φῆν καὶ εὐφροσύνησ τὰς καρδίας ὑμῶν. ¹⁸ καὶ ταῦτα λέγοντες 18
 μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

Ἐπήλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκόνιον Ἰουδαῖοι, καὶ περὶ 19
 8Co 11, 25 σαιτες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς
 πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέαι· ²⁰ κυκλωσάντων δὲ τῶν 20
 μαθητῶν αὐτὸν ἀναστάς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον
 ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Λέρβην· ²¹ εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν 21
 πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
 Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, ²² ἐπιστηρίζοντες 22
 τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ
 ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
 θεοῦ. ²³ χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, 23
 προσευξάμενοι μετὰ ἡσταιῶν παρέθετο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ, εἰς ὃν
 πεπιστεύκεισαν. ²⁴ καὶ διαλθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν 24
 Παμφυλίαν, ²⁵ καὶ λαλήσαντες εἰς τὴν Πέργην τὸν λόγον κατέ- 25
 βησαν εἰς Ἀτταλίαν, ²⁶ κἀκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν 26

8. μητρ. αυτου : add υπαρχων | ε* περιπεπατηκει, ε περιπεπατηκει
 9. ηκουε | λαλουντος : κ* λεγουτ. | πιστιν εχει 10. μεγαλ. τη φων. |
 ηλλετο 11. οι δε οχλ. | ο παυλ. | αυτων : κ* om 12. τον μεν βαρναβ.
 επειδη : κ* επι 13. ο δε ιερ. | της πολ. αυτων 14. κς τα ιμα. αυτων |
 εισπηδησαν 15. κ επι θεον τον ζωντα, ε επι τον θε. τον ζω. 17. ε κ*
 καιτοιγε | αμαρτ. αυτον | αγαθοποιων | υμιν : ημιν | κ διδουσ υετουσ |
 υμων : ημων 19. επηλθον | κ* om εξω | νομιοαντες | τεθναναι 20. αυ-
 τον των μαθητων 21. ευαγγελισαμενοι | om εις sec et tert 22. εμμε-
 νειν 23. πρεσβυ. κατ εκκλη. 24. εις την πισιδ. | om την ante πανφυ.
 25. λαλ. εν περιγη | λογον : κ add του κυριου | ατταλιαν

ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
 27²⁷ παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγειλλον
 ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν ^{1 Co 16, 9}
 28 θύραν πίστεως. ²⁸ διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς
 μαθηταῖς.

XV.

Contentio Antiochensis de gentiliū circumcissione. Paulus Hierosolymam
 legatur. Petrus et Iacobus. Decretum hierosolymitanum. Alterum Pauli
 ad exteros iter apostolicum.

1 Καὶ τινες καταθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ^{Gal 5, 28}
 ἀδελφούς ὅτι ἐὰν μὴ περιμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ ^{2, 12}
 2 δύνασθε σωθῆναι. ² γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ
 ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀνα- ^{15, 7}
 βαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς
 τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ
 3 ζητήματος τούτου. ³ οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκ-
 κλησίας διήρχοντο τὴν τε Φοινίκην καὶ Καμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι
 τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν
 4 τοῖς ἀδελφοῖς. ⁴ παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ παρεδέχθη-
 σαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων,
 5 ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. ⁵ ἐξανέστησαν
 δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες,
 λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν
 νόμον Μωϋσέως.
 6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
 7 τοῦ λόγου τούτου. ⁷ πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστάς ^{15, 2}
 Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι
 ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός ^{10, 9 ss}
 μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι.
 8 ⁸ καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δόντος τὸ πνεῦμα
 9 τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, ⁹ καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε ^{11, 15}
 10 καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίας τὰς καρδίας αὐτῶν. ¹⁰ νῦν οὖν
 τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τραχήλον τῶν
 μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστά-
 11σαι; ¹¹ ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σω-
 12θῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. ¹² εἰρήσεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος,
 καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παῦλον ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ
 13 θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. ¹³ Μετὰ δὲ

27. ἀνηγγειλαν | κ ο θς. ἐποικ. 28. διέτρι. δε κει | κ ουχ ολιγ.

XV, 1. περιτεμνησθε | om τω post εθει 2. γενομ. ουν στα. και
 συζητησεωσ | κ εξ αυτων αλλουσ 3. om τε | σαμαρειαν | κ διηγουμενοι
 4. απεδεχθησαν | κ* om και post εκκλη. | κ* om τε 7. συζητησεωσ | ο
 θεοσ εν ημιν εξελεξ. 8. δουσ : δαδ αυτοισ 9. ε κ ουδεν 11. om του |
 ιησου χριστου | κ πιστευσομεν -

τὸ σιγήσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί,
 2 Pe 1, 1 ἀκούσατέ μου. ¹⁴ Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς 14
 ἐπεσκέφατο λαβεῖν ἐξ ἔθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ¹⁵ καὶ 15
 τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·
 Am 9, ¹⁶ μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ 16
 11. 12 τῆν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ
 ἀνορθώσω αὐτήν, ¹⁷ ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν 17
 ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται
 τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα ¹⁸ γνωστὰ 18
 ἀπ' αἰῶνος. ¹⁹ διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἔθνῶν 19
 ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, ²⁰ ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέ- 20
 χεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ
 πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. ²¹ Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων 21
 κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς
 κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ 22
 τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν
 σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβῃ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν
 καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, ²³ γράψαντες 23
 διὰ χειρὸς αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς
 κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ
 ἔθνῶν χαίρειν. ²⁴ ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξεληθόντες 24
 Gal 1, 1 ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκηνάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ
 διεστείλαμεθα, ²⁵ ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμέ- 25
 νους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρ-
 νάβῃ καὶ Παύλῳ, ²⁶ ἀνθρώποις παραδεδοκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν 26
 ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ²⁷ ἀπεσταλ- 27
 5, 32 τας οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγον ἀπαγγέλλον-
 15, 10 τας τὰ αὐτά. ²⁸ ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, 28
 μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπιτάξεως,
 15, 10 ²⁹ ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας, 29
 1 Co 8, 15a ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὐ πράξετε. ἔρρωσθε.

Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατήλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συνα- 30
 γαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. ³¹ ἀναγνόντες δὲ 31
 ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. ³² Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ 32
 προφηταὶ ὄντες, διὰ λόγον πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς

14. ἐπὶ τῷ ὀνομ. αὐτ. 16. βασιδ | κατσκοκαμμενα 17. ο ποιων ταυτα
 παντα 18. γνωστ. απ αιωνος : add εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου
 20. απο των αλισγη. 21. μωυση 22. επικαλουμενον | βαρσαβαν 23. δια
 χει. αυτων : add ταδε | αδελφοι : praem και οι 24. κ* ἐπὶ δε ηκου. | κ*
 ἐξ υμων | κ* om ἐξεληθοντ. | τας ψυ. υμων : add λεγοντες περιταμνεσθαι
 και τηρειν τον νομον 28. τω αγιω πνευματι | τουτ. των (κ* om)
 επαναγκ. (κ ἐπ αναγκαισ) : των επαν. τουτ. 29. και πνικτου 30. ηλθον
 32. τε : εε δε

- 83 καὶ ἐπεστήριξαν· ³³ ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρή-
της ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποσταίλαντας αὐτούς.
- 85 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδά-
σκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον
86 τοῦ κυρίου. ³⁶ Μετὰ δὲ τινος ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν
Παῦλος· ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφούς κατὰ
πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγελάμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς
87 ἔχουσιν. ³⁷ Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συναρραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάν- 12, 25
88 νην τὸν καλούμενον Μάρκον· ³⁸ Παῦλος δὲ ἤξιον, τὸν ἀποστάντα 12, 13
ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ
89 ἔργον, μὴ συναρραλαμβάνειν τοῦτον. ³⁹ ἐγένετο δὲ παροξυσμός, 2, 13
ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν
παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπεῦσαι εἰς Κύπρον.
- 40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ
41 χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν· ⁴¹ διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν
καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

XVI.

Timothei circumcisio. Paulus cum Sila et Timotheo profectus visione in Macedoniam vocatur. Lydia et ancilla fatidica. Paulus et Silas Philippis capti mirabiliter aperto carcere et custode baptizato honeste dimittuntur.

- 1 Κατήχησεν δὲ εἰς Λέβηθ καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδὼν μαθη-
τῆς τις ἦν ἐκεί ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς
2 πατρὸς δὲ Ἑλλήνος, ² ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστοις καὶ
3 Ἰκονίῃ ἀδελφῶν. ³ τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελ-
θεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας
ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἦδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ
ὅτι Ἑλλήν ὑπῆρχεν.
- 4 Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσ- 11, 20 25
σειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυ-
τέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις.
- 5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίστυνον
6 τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. ⁶ διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλα- 12, 23
τικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν
7 λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ⁷ ἔλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς
τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰη-
8 σοῦ· ⁸ παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα.

82. κ* om και επιστηρ. 83. πρ. τ. αποστι. αυτ. (κ* αυτ.): πρ. τ. αποστολου 84. εδοξε δε τω σιλα επιμειναι αυτον 86. παυλος πρ. βαρναβ. | δη: κ* δε | τ. αδελφ. ημων | πασαν πολιν 87. βρουλευσατο | συμπαραλ. τον ιω. | κ* επικαλουμ. 88. συμπαραλαβειν 89. δε: ονν 40. κυριου: θεου

XVI, 1. om εἰς sec | γυναικὸς: add τινος 2. κ ικονιον 3. τον πατερα etc: κ οτι ελλην ο πατηρ αυτου υπηρχεν 4. παρεδιδουν | και των πρεσβυτ. | ιεροσολημ 6. διελθοντες | την γαλατικην 7. om δε | εἰς τ. βιθ.: κατα τ. βιθ. | πορευεσθαι | ιησον: om

⁹ και ὄραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὄφθη, ἀνὴρ Μακεδὼν τις ἦν 9
ἑστὸς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβάς εἰς Μακεδονίαν
βοήθησον ἡμῖν. ¹⁰ ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐξηγήσαμεν ¹⁰
ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς
ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Τροφάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Καμο- ¹¹
θράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, ¹² κάκειθεν εἰς Φιλίπ- ¹²
πουσα, ἣτις ἐστὶν πρώτη τῆς μεριδος Μακεδονίας πόλις, κολωνία.
ἡμεῖς δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. ¹³ τῇ τε ¹³
ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμὸν
οὗ ἐνομιζόμεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς
συναλλοούσαις γυναῖξιν. ¹⁴ καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυ- ¹⁴
ρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἦκουεν, ἥς ὁ
κύριος διήρκει τὴν καρδίαν προσέγειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ
Παύλου. ¹⁵ ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλει ¹⁵
λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς
τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχὴν, παιδίσκη ¹⁶
τινὰ ἔχουσα πνεῦμα πύθωνα ὑπαντήσαι ἡμῖν, ἣτις ἐργασίαν πολ- ¹⁶
λὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαρτυρομένη. ¹⁷ αὕτη κατακο- ¹⁷
λουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρω-
ποι δούλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν
ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. ¹⁸ τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. δια- ¹⁸
ποσηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν· παρ-
αγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ
ἐξήλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. ¹⁹ ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξήλθεν ¹⁹
ἢ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν
Σίλαν εἰλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, ²⁰ καὶ προσ- ²⁰
αγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι
²¹ ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, ²¹ καὶ κατ- ²¹
αγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν
²² Ῥωμαῖοις οὖσιν. ²² καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ ²²
στρατηγοὶ περιρῆξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδιζεῖν,
²³ πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγ- ²³
γειλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· ²⁴ ὅς παραγ- ²⁴
γελίαν τοιαύτης λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἑσπετέραν φυλακὴν
καὶ τοὺς πόδας ἡσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. ²⁵ κατὰ δὲ ²⁵

9. ε κ δια τισ νυκτ. | ωφθη τω παυλω | ανηρ τισ ην μακεδων | om και
ante παρακαλ. 10. κ εξηγησαμεν | ειο την μακεδ. | κ* om ημασ | θεοσ :
κυριος 11. δε : ουν | απο τισ τρω. | τη τε επι. | νεαπολιν 12. εκειθ.
τε | τισ μακεδ. 13. πυλιν : πολωσ | νομιζετο προσευχη ειναι | συνελ-
θουσαισ : κ* add ημιν 14. ε κ νπο του παυλ. 15. κς αυτη και ο οικ.
αυτ. | μιναιτε 16. om την | πυθωνοσ | απαντησαι 17. κατακολου-
θησασα | υμιν : ε (non ε) ημιν 18. ο παυλ. | εν τω ονομ. 20. ειπον
22. περιρρηξαντ. 24. λαβων : ειληφωσ | αυτων ησφαλισ.

^{17, 21}

Co 11, 25

τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνον τὸν
 26 θεόν· ἐπικροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοι. ²⁶ ἄφω δὲ σεισμὸς
 ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου·
 ἠνοιχθήσαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πάσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ
 27 ἀνέθη. ²⁷ ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεπαγ-
 μένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμελλεν
 28 ἐαντὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφυγέναι τοὺς δεσμίους. ²⁸ ἐφώνη-
 σεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦλος λέγων· μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν·
 29 ἅπαντες γὰρ ἔσμεν ἐνθάδε. ²⁹ αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ
 30 ἔντρομος γενόμενος προσέειπεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλα, ³⁰ καὶ
 προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;
 31 ³¹ οἱ δὲ εἶπαν· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ ^{Ioh 2, 16}
 32 καὶ ὁ οἶκος σου. ³² καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου
 33 σὺν πάσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ³³ καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν
 ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβα-
 34 πτίσθη αὐτοὺς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα, ³⁴ ἀναγαγὼν τε
 αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο
 35 πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ θεῷ. ³⁵ Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστει-
 λαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀν-
 36 θρώπους ἐκείνους. ³⁶ ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους
 τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ^{Iac 2, 16}
 37 ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξεληθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. ³⁷ ὁ δὲ
 Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δεῖραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρέ-
 τους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἐβαλαν εἰς φυλακὴν,
 καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ
 38 ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. ³⁸ ἀπήγγειλάν τε τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβ-
 δοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥω-
 39 μαῖοί εἰσιν, ³⁹ καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες
 40 ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. ⁴⁰ ἐξεληθόντες δὲ ἀπὸ τῆς ^{16, 14}
 φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν
 τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII.

Tumultus propter Paulum Thessalonicae et Beroeae. Iason. Oratio Pauli
 in Areopago. Dionysius Areopagita.

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον
 2 εἰς Θεσσαλονικίην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. ² κατὰ δὲ

25. κ om το 26. ανεωχθησαν | δε : τε | κ* ανελυθη 27. κ δεσμοφυλαξ |
 εμελλεν 28. ο παυλ. 30. κ* προαγων 31. ειπον | ιησουν : add χριστον
 32. τ. κυριου : κ* τ. θεου | συν (κ συμ) πασιν : και πασι 33. παντες
 34. εις τον οικον : ε κ add αυτου | πανοικι 36. απεσταλκασιν | κ εις
 ειρηνην 37. εβαλον 38. ανηγγελι. | τε : δε | και φοβηθ. 39. εξελθειν
 της πολεως 40. εκ της φυλακ. | προς : εις | ιδοντ. τουσ αδελφ. παρεκαλ.
 αυτουσ | εξηλθον

XVII, 1. om την ante απολλων. | η συναγωγ

τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτοῦς, καὶ ἐπὶ σάββατα
 Le 24, 26 ἑρμία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, ³ διανοίγων καὶ παρα- 3
 9, 22 τιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν,
 καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
⁴ καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπίσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ 4
 καὶ τῷ Σίλῳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλήθος πολὺ, γυναικῶν
 τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. ⁵ ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσ- 5
 λαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἀνδρας πονηροὺς καὶ ὄχλοποιή-
 σαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος
 ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· ⁶ μὴ εὐρόντες δὲ αὐ- 6
 τοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας,
 βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατάσσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε
 πάριαισι, ⁷ οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι 7
 τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουνσι, βασιλείᾳ ἕτερον λέγοντες
 Le 23, 2 εἶναι Ἰησοῦν. ⁸ ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας 8
 ἀκούοντας ταῦτα, ⁹ καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος 9
 καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτοὺς.

Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦ- 10
 λον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν
 συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήεσαν· ¹¹ οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι 11
 τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης
 προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα
 οὕτως. ¹² πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνί- 12
 δων γυναικῶν τῶν εὐσηγμόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· ¹³ ὥς δὲ 13
 ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ
 κατηγγελη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύ-
 οντες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους. ¹⁴ εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦ- 14
 λον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν·
 ὑπέμεινάν τε ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. ¹⁵ οἱ δὲ καθιστά- 15
 νοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν
 πρὸς τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς
 15, 5 αὐτόν, ἐξήεσαν.

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, 16
 παραφύνητο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατεῖδωλον
 οὖσαν τὴν πόλιν. ¹⁷ διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰου- 17
 δαίοις καὶ τοῖς σεβομένοισι καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν
 πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. ¹⁸ τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων 18

2. διελέγετο 8. ε ο χριστ. ιησ., κ ιησ. χριστ. 4. πολυ πληθ. 5. ζηλωσαντες δε οι απειθουντες ιουδ. και προσλαβ. | επισταντ. τε | αγαγειν
 6. συρον: κ* ευρον | τον ιασονα 7. πραττουσι | λεγοντες εταρ. εν.
 10. δια της νυκτος | κ εξεπεμψ. ante δια νυκτ. pon 11. το καθ ημερ.
 12. om και ταρασσοντ. 14. εως: ως|υπεμεινον|τε: δε 15. καθιστων-
 τος|ηγαγον: add αυτον| om τον ante τιμοθ. 16. αυτους: κ* αυτων |
 κ* om τ. παυλ. | θεωρουντι 18. τινες δε και: om και | επικουριων

καὶ Στοικῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καὶ τινες ἔλεγον· τί
 ἂν θεοὶ ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγει; οἱ δὲ ἔξενον δαιμονίως
 δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν
 19 εὐηγγελίζετο. ¹⁹ ἐπιλαβόμενοι τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄριον πάγον
 ἤγαγον, λέγοντες· δυνάμεθα γινῶναι τίς ἢ καινὴ αὐτῆ ἢ ὑπὸ σοῦ ^{Mc 1, 27}
 20 λαλουμένη διδασχῆ; ²⁰ ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς
 21 ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γινῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. ²¹ Ἀθη- 2, 12
 ναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον
 22 ἠκαιοῦν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. ²² Σταθεῖς δὲ
 Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρίου πάγου εἶπε· ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ
 23 πάντα ὡς δαισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. ²³ διερχόμενος γὰρ
 καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπε-
 γέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ
 24 καταγγέλλω ὑμῖν. ²⁴ ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα ^{14, 15}
 τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν
 25 χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, ²⁵ οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων
 θεραπεύεται προσδεόμενός τις, αὐτὸς διδούς πᾶσιν ζωὴν καὶ
 26 πνοὴν καὶ τὰ πάντα. ²⁶ ἐποίησέν τε εἷξ ἐνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων
 κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὅρισας προσηγομένους
 27 καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, ²⁷ ζητεῖν τὸν ^{Mc 16, 6}
 θεόν, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὗροιεν, καί γε οὐ μακρὰν
 28 ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ²⁸ ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ
 κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν
 29 εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. ²⁹ γένος οὖν ὑπάρχοντες
 τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ,
 χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι
 30 ὁμοῖον. ³⁰ τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς ^{14, 16}
 τὰ τὴν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν,
 31 ³¹ καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ ἔμελλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν
 δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὄρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας
 32 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ³² ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν
 ἐγλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν.
 33 ³⁴ ³³ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. ³⁴ τινὲς δὲ ἄνδρες
 κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγί-
 τῆς καὶ γυνὴ ὀνόματι Λάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

18. κ. των στοικων | κ καταγγελλεω | ευηγγελιζετο : ε praem (et κc add)
 αυτοις 19. αρειον 20. τι αν θεοι 21. ευκαιρον | και ακουειν καινοτ.
 22. ο παυλ. | αρειου | εφη : κ ειπεν 23. ον et τουτου 24. κυριος
 υπαρχ. 25. χειρων : κ post ανθρω. pon | ανθρωπων | κ* ως προσδεο. |
 και τα (κ* om) παντα : ε (non εc) κατα παντα 26. εξ ενος : add αιματος |
 επι παν το προσωπον | προσηγομενους 27. τ. θεον : τ. κυριον |
 κ ψηλαφησειαν | ε κ κατοικια 29. κ χρυσιω 30. παραγγελλει | παντας :
 πασι 31. διοτι 32. ειπον | ακου. σου παλιν παρ. τουτου. ³³ και
 ουτως 34. αρεοπαγιτησ

XVIII.

Pauli acta Corinthi. Aquila et Priscilla; Iustus, Crispus; Gallio proconsul, Sosthenes. Paulus in itinere. Apollos Ephesi.

Μετὰ ταῦτα χωρισθεῖς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον. 1
 Ro 16, 2 καὶ εὐρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, 2
 1 Co 16, 19 etc προσφάτως ἐλληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα
 αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰου-
 3 δαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, 3 καὶ διὰ τὸ ὁμοτέχον 3
 εἶναι ἔμμεν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἠργάζοντο· ἦσαν γὰρ σκιρποιοὶ
 20, 34 τῇ τέχνῃ. 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, 4
 ἐπειθὲν τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.
 17, 15 Ὡς δὲ κατέλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὃ τε Κίλας καὶ ὁ 5
 28 Τιμόθεος, συνείετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρούμενος τοῖς
 Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν 6
 20, 26 καὶ βλασφημούντων ἐκτιναζάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς·
 τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν
 εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 καὶ μεταβάς ἐκείθεν εἰσῆλθεν εἰς 7
 Col 4, 11 οἰκίαν ἧς ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβρομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ
 1 Co 1, 14 οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος 8
 25, 9 ἐπίστευεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν
 25, 11 Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ 9
 κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὄραματος τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει
 καὶ μὴ σιωπήσῃς, 10 διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθή- 10
 σται σοι τοῦ κακῶσαι σε, διότι λαὸς ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ
 πόλει ταύτῃ. 11 ἐκάθισεν δὲ ἐναντὸν καὶ μῆρας ἕξ διδάσκων ἐν 11
 αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπαίου οὗτος 12
 τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησεν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ
 καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον 13
 ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 μέλλον- 14
 τος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς
 Ἰουδαίους· εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν, ὥ Ἰου-
 δαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμεν ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν 15
 περὶ λόγον καὶ ὀνομάτων καὶ νόμον τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὤψεσθε αὐ-
 16 τοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐ- 16
 τοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Ἐωσθένην 17
 τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔνπητον ἐμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν
 τούτων τῷ Γαλλίῳι ἔμελεν.

XVIII, 1. μετα δε ταυτ. | χωρισθεῖς : add ο παυλος 2. δια-
 τεταχεναι | εκ της ρωμ. 3. εργαζεται | την τεχνην 5. λογω : πνευματι |
 om ειναι 7. ηλθεν | τιτιου (κ τιτου) : ε om 9. δε οραμ. εν νυκτ.
 11. εκασθ. τε | εναντον : κ add ενα 12. ανθυπατευοντος 13. οντος
 αναπειθει 14. ει μεν ουν | αν ηνεσχομην 15. ζητημα | κριτησ : add
 γαρ 17. παντας : add οι ελληνας

- 18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἰκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Κυρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κενχρεαῖς τὴν κεφαλὴν· εἶχε γὰρ 19 εὐχὴν. 19 κατήνησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκεῖνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις. 20 ἐρωτούντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μείναι οὐκ ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπὼν· πάλιν ἀνακάνω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφesoῦ, 22 καὶ κατελθὼν εἰς Καισαρίαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν, 23 καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.
- 24 Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, 1 Co 2, 3 ἀγὴρ λόγιος, κατήνησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. Le 24, 19 25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζῶν τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστά- 19, 8 26 μος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτος τε ἤρξατο παρησιαζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξεθέοντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδεξασθαι αὐτόν. ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν 28 διὰ τῆς χάριτος. 28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγγετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνύς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

XIX.

Pauli acta Ephesi. Discipuli Iohannis baptistae; schola Tyranni, miracula; exorcistae, libri magici; iter hierosolymitanum susceptum; seditio Demetrii adversus Paulum et Alexandrum.

- 1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον 18, 24 διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰς Ἔφεσον καὶ εὐρεῖν 2 τινὰς μαθητάς, 2 εἶπεν τε πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐστιν 3 ἠκούσαμεν. 3 ὁ δὲ εἶπεν· εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰς 18, 25 4 τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης ἐβάπτισεν 1, 5 11, 16 βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαφῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτόν 8, 16 s

18. την κεφαλην εν κενχρεαις 19. κατηνησε | αυτου: κ και | διελεχθη 20. μιναι (κς επιμειναι): add παρ αυτοις 21. αλλ | απεταξατο αυτοις ειπον· δει με παντω την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα | παλιν: add δε | και ανηχθη, κ* ανηχθη δε 22. καισαρειαν 23. κ* και καθεξη | επιστηριζων 24. κ* απελλησ 25. ελαλει: κ* ω ελαλει | ιησον: κυριον 26. κ παρησιαζεσθ. | πρισκ. κ. ακυλας (κ -λα): αυ. κ. πρισκ. | την του θεου οδον

XIX, 1. κ* τον απελλην | ελθειν | ευρων 2. om τε | οι δε: add ειπον | ουδε 3. ο δε ειπ.: ειπα τε προς αυτους | ειπον 4. ιωαννης: add μεν

ἵνα πιστεῦσασιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. ⁵ ἀκούσαντες δὲ ⁵
 ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ⁶ καὶ ἐπιθέντος ⁶
 αὐτοῦ τοῦ Παύλου χειρᾶς ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,
^{10, 2, 4} εἰλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευσαν. ⁷ ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄν- ⁷
¹⁶δρες ὡσεὶ δώδεκα.

Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας ⁸
^{8, 12} τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.
⁹ ὡς δὲ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπειθον κακολογούντες τὴν ὁδὸν ⁹
 ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστάς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρτισεν τοὺς μαθη-
 τὰς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. ¹⁰ τοῦτο ¹⁰
 δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντα τοὺς κατοικοῦντας τὴν
 Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.
^{5, 12} Ἀννάμεις τε οὐ τὰς τυχοῦσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν ¹¹
^{5, 15} Παύλου, ¹² ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενούντας ἀποφέρεισθαι ἀπὸ τοῦ ¹²
 χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ'
 αὐτῶν τὰς νόσους τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
¹³ ἐπεχείρησαν δὲ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ- ¹³
¹⁴κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
¹⁴ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες ὀρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν
 Παῦλος κηρύσσει. ¹⁴ ἦσαν δὲ τινες Σκενᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ¹⁴
 ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. ¹⁵ ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πο- ¹⁵
 ηγρὸν εἶπεν αὐτοῦς· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίστα-
 μαί· ὑμεῖς δὲ τίνας ἐστέ; ¹⁶ καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' ¹⁶
 αὐτούς, ἐν ᾗ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, κατακυριεύσας ἀμφο-
 τέρων ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους
 ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. ¹⁷ τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν ¹⁷
^{8, 5, 11} Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ
 ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα
 τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ¹⁸ πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξο- ¹⁸
 μολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ¹⁹ ἱκανοὶ ¹⁹
 δὲ τῶν τὰ περιέργα πράξαντων συνετέγκαντες τὰς βίβλους κατέ-
 καιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ
 εὔρον ἀργυρίον μυριάδας πέντε.

^{6, 7} ὄντως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ἤϋξανεν καὶ ἴσχυεν. ²⁰
^{13, 24} Ὅσως δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι ²¹
^{1 Co 16, 5} διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσόλυμα,
^(18, 21) εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.
^{20, 22}
^{23, 11}
^{Ro 15, 23}

4. τον χριστον ιησουν 6. τας χειρας | προσφητ. 7. ουσι δεκαδθο
 9. τυραννου : add τινος 10. τ. κυριον : add ιησουν 11. εκποι. ο θεου
 12. επιφμεσθαι | εκπορ. : εξερχεσθαι απ αυτων 13. om και post
 τινος | απο των περιερχ. | ορκιζομεν | κ* τον κυριον ιησουν | ο πανλος
 14. υιοι : ante σκενα ιουδαιου | οι τουτο ποιουντ. 15. αυτοις : om |
 κς τον μεν ιησουν 16. εφαλλομενος | επ αυτ. ο ανθρωπ. | ε κ* και
 κατακυριευσας | αμφοτερων : αυτων | κ ενισχυσεν 17. κ* ο φοβος
 20. ο λογοσ του κυριου 21. εισ-ιερουσαλημ

22²² ἀποστείλας δὲ εἰς Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,
 Τιμόθεον καὶ Ἑραστον, αὐτὸς ἐπέσχευεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. Ro 16, 22
 23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος
 24 περὶ τῆς ὁδοῦ. ²⁴ Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος,
 ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχeto τοῖς τεχνίταις οὐκ
 25 ὀλίγην ἐργασίαν, ²⁵ οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα
 ἐργάτας εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας
 26 ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, ²⁶ καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον
 Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὕτως πείσας
 μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν
 27 γινόμενοι. ²⁷ οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς 17, 23
 ἀπελεγμὸν ἔλθειν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος
 εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειό-
 28 τητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. ²⁸ ἀκού-
 σαντες δὲ καὶ γεγόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη
 29 ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων. ²⁹ καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως,
 ὤρησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον Ro 16, 23
Act 27, 2
 30 καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμονος Παύλου. ³⁰ Παύλου 2 Co 1, 8
 δὲ βουλομένον εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθη-
 31 ταί· ³¹ τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες
 πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.
 32³² ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συνεκχυ-
 μένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνας ἔνεκα συνεληλύθεισαν.
 33³³ ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν
 τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασεισάσας τὴν χεῖρα ἤθελεν
 34 ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. ³⁴ ἐπιγινόντες δὲ ὅτι Ἰουδαίος ἐστίν, φωνὴ
 ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὄρας δύο κρᾶζοντες· μεγάλη ἡ
 35 Ἀρτεμις Ἐφεσίων. ³⁵ καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον
 φησὶν· ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει
 τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος
 36 καὶ τοῦ διοπετεῦς; ³⁶ ἀνατιρηγῶν οὖν ὄντων τούτων δεῖν
 ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετιὲς πράσ-
 37 σειν. ³⁷ ἡγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε
 38 βλασφημούντας τὴν θεὸν ἡμῶν. ³⁸ εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ
 σὺν αὐτῷ τεχνίται ἐχουσι πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ
 39 ἀνθίστατοί εἰσι, ἐγκαλείωσαν ἀλλήλους. ³⁹ εἰ δέ τι περὶ ἐτέρων

22. εἰς τὴν μακεδον. 23. (et. v. sq) κ οὐκ ολιγ. 24. κ ναον αργυρουν |
 εργασι. οὐκ ολιγ. 25. ημιν : ημων 26. κ* om oi post θεοι 27. κ* om
 αλλα | ε κ αρτεμιδος ιερων | εἰς ουθεν | τε (et. ε) : ε δε | τὴν μεγαλειότητα
 29. η πολις ολη | om τῆς | του παυλου 30. του δε παυλου βουλομ.
 31. εαυτον : κ* αυτον 32. συγκεχ. | ενεκεν 33. προεβιβασαν | ε
 προβαλλονταν | κ* ο δ ουν αλεξ. | κε τη χειρι | ηθελεν : κ* ηλθεν
 34. επιγνοντων | κρᾶζοντων 35. εφεσιοι : κ* αδελφοι | ανθρωπος |
 τῆς (κ* και τῆς) μεγαλησ : add θεασ 36. κ* om τούτων | πραττειν
 37. τὴν θεαν μων 38. προς τινα λογ. εχουσι

ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. ⁴⁰ καὶ γὰρ ⁴⁰ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδεὶν ὀσ αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης. ⁴¹ καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν. ⁴¹

XX.

Paulus et comites in Macedonia et Graecia. Troade Eutycho vitam reddidit. Mileti presbyteris Ephesinis valedicit.

Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρον βον μεταπεμφόμενος ὁ ¹ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. ² διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ ² παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ³ ποι- ³ ῆσας τε μήνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀτάγασθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ⁴ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. ⁴ συνεΐπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος ⁴ Πύρρον Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Κέκωνδος ⁴ καὶ Γαῖος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος. ⁵ οὗτοι δὲ προελθόντες ἔμεινον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι· ⁵ ⁶ ἡμῶς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίπ- ⁶ πων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον ⁷ ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλον ἐξίεναι τῇ ἐπαύριον, παρέ- ⁸ ταινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· ⁸ ἦσαν δὲ λαμπάδες ἰκα- ⁸ ναι ἐν τῷ ὑπερφῶ οὗ ἡμεν συνηγμένοι. ⁹ καθεζόμενος δὲ τις ⁹ νεανίας ὀνόματι Ἐντύχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὑπὸ βραχίονος, διαλεγόμενος τοῦ Παύλου ἐπὶ πλείον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριπέτου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός. ¹⁰ καταβάς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συνηλατῶν εἶπεν· ¹⁰ μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. ¹¹ ἀναβάς δὲ ¹¹ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὀμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. ¹² ἦγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ ¹² παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν ¹³ Ἄσσον, ἐκείθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ διατεταγμένος ἦν, μέλλον αὐτὸς πεζεύειν. ¹⁴ ὡς δὲ συνέβαλλεν ¹⁴ ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἦλθομεν εἰς Μιτυλήνην.

40. om οὐ | om περι ante της συστρ.

XX, 1. μεταπεμφ. : προσκαλεσαμενος | κ και παρακα. και ασπασ., ε και ασπασ. (omisso παρακ.) | πορευθησθαι | εἰς την μακεδ. 3. αυτα επιβουλησ|γνωμη 4. συνειπ. δε αυτω : add αχρι της ασιασ|om πυρρον| κ* βεροιοσ 5. om δε post ουτοι|κ προσελθοντες 6. ε αχρις, κ απο| οπου : ου 7. ημων : των μαθητων | του κλασαι 8. ημεν : ησαν 9. καθημενος 10. συνηλατ. 11. om τον ante αρτον|αχρις 13. επι την : εἰς την | ην διατεταγμ. 14. συνεβαλεν | εἰς την : κ* επι την

- 15 ¹⁵ *κακαίθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρυς Χίον, τῇ δὲ ἐτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Κάμον, τῇ δὲ ἐχομένη ἤλθο-*
 16 *μεν εἰς Μίλητον.* ¹⁶ *κακρίκει γάρ ὁ Παῦλος παραπλεύσαι τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ·*
ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατόν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεπετηκοστῆς
γενέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. (18, 21)
19, 21
- 17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψασ εἰς Ἐφεσον μετεκαλέσατο
 18 τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. ¹⁸ ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς
 αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ'
 ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον
 19 ἐγενόμην, ¹⁹ δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ 19, 10
 δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς 20, 21
 20 τῶν Ἰουδαίων, ²⁰ ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ
 μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἶκον,
 21 ²¹ διαμαρτυρούμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλῆσιν τὴν εἰς θεὸν μετά-
 22 νοιαν καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. ²² καὶ
 νῦν ἰδοὺ δεδεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, 19, 21
 23 τὰ ἐν αὐτῇ συνατήσομαι ἐμοὶ μὴ εἰδώς, ²³ πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα 21, 4. 11
 τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ
 24 θλίψεις με μένουσιν. ²⁴ ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιῶμαι τὴν ψυχὴν
 τιμίαν ἐμὰντῷ ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν
 ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον
 25 τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. ²⁵ καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι
 ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων
 26 τὴν βασιλείαν. ²⁶ διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ
 27 ὅτι καθαρὸς εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· ²⁷ οὐ γὰρ ὑπεστει- 19, 6
 λάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν.
 28 ²⁸ προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα
 τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπουσ, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, 1 Pο 5, 2
 29 ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. ²⁹ ἐγὼ οἶδα ὅτι
 εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἀφίξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ
 30 φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, ³⁰ καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται
 ἄνδρες λαλοῦντες διστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς
 31 ὀπίσω ἑαυτῶν. ³¹ διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν 19, 8. 10
 νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νοθετῶν ἕνα

15. αντικρυς | τη δε εχομενη : και μειναντες εν τρωγγυλλιω, τη εχομενη

16. εκρινε | ειη : ην | εις ιεροσολυμα 19. και πολλων δακρυων 21. εις
 τον θεον | και πιστ. την εις 22. εγω δεδεδεμενος | συναπτ. μοι 23. κ
 διαμαρτυρατο | ομ μοι | με : post δεσμα 24. κ αλλ ουδενος λογον εχω
 ουδε ποιουμαι την ψυχ. τιμ. εμαντω, ε αλλ ουδενος λογον ποιουμαι
 ουδε εχω την ψυχ. μου τιμ. εμαντω | ωσ : κ εωσ | κ τελειωσω | τ. δρομ.
 μου : add μετα χαρασ 25. ουκετι : κ ουκ | τ. βασιλειαν : add του θεου
 26. διο | καθαρως εγω απο 27. υμιν : post αναγγειλαι 28. προσεχετε :
 add ουν | του κυριου : ε κ του θεου | δια του ιδιου αιματ. 29. ε εγω
 γαρ, κ εγω δε | οίδα : add τουτο 30. αυτων : αυτων

ἕκαστον. ³² καὶ τὰ τῶν παρατιθεμαι ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ ³² τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ³³ ἀργυρίου ἢ χρυσίου ³³ ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸς ἐπεθύμησα· ³⁴ αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῦς ³⁴ 18, 3
 χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπερέβησαν αἱ χεῖρες αὐταί. ³⁵ πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι ³⁵ τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μάλλον διδοῦναι ἢ λαμβάνειν. ³⁶ καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεῖς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς ³⁶ προσηύξατο. ³⁷ ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἔπιτε- ³⁷ σόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφιλον αὐτόν, ³⁸ ὄδυνώ- ³⁸ μενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέεμpton δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

XXI.

Paulus it Hierosolymam. Philippus et filiae. Agabus dissuadens iter. Paulus Hierosolymae ex Iacobi consilio voto obstrictus. Tumultus plebis; Lysiae tribuni intercessio.

Ὅσοι δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, ¹ εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, ² κακῶθεν εἰς Πάταρα. ² καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ³ ἀναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ ³ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφοριζόμενον τὸν γόμον. ⁴ ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ⁴ 20, 23
 ἐπτὰ, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱερουσόλυμα. ⁵ ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρκίαις τὰς ἡμέρας, ⁵ ἐξεληθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις ἕως ἕξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι ⁶ ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν ⁶ εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρον κατηγνήσαμεν ⁷ εἰς Πτολεμαῖδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφούς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. ⁸ τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξεληθόντες ἤλθομεν εἰς Καισαρίαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ⁸ 6, 5
 ὄντος ἐκ τῶν ἐπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. ⁹ τούτῳ δὲ ἦσαν ⁹

32. παρατ. υμας : add ἀδελφοί | εποικοδομησαι | δουναι : add υμιν | om την ante κληρονομι. 33. ουδενος 34. αυτοι : add δε 35. διδον. μαλλον 37. δε : κ τε | γενετ. κλαυθμ. | κ* κατεφιλον

XXI, 1. κ* αναχθεντας | εισ τ. κων 2. κς διαπερον 3. ς* αναφαντες | κατηλθ. : κατηχθημεν | ην το πλοιον 4. και ανευροντ. | αναβαινειν εισ ιερουσαλημ 5. κ om εωσ | προσηυξαμεθα. 6 και ασπασαμενοι αλληλ. επεβημεν 6. ς επεβημεν, κς ανεβ. 7. κς κατεβημεν εισ πτο. | κ* πτολεμαϊδαν 8. εξελθοντες : add οι περι τον πανλον | ς (non ς) ηλθον | καισαρειαν | του οντος

- 10 θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι. ¹⁰ ἐπιμενόντων δὲ
 11 ἡμέρας πλείους κατήλθεν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνό-
 11 ματι Ἀγαβος, ¹¹ καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ 11, 28
 Παύλου, δῆσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· τὰδε
 λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὐ-
 τως δῆσουσιν ἐν Ἱερουσαλῆμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς
 12 χεῖρας ἐθνῶν. ¹² ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς
 τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ.
 13 ¹³ τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος καὶ εἶπεν· τί ποιεῖτε κλαιόντες καὶ
 συνθρῦπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ
 καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ ἐτοιμῶς ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος
 14 τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. ¹⁴ μὴ πειθόμενον δὲ αὐτοῦ ἠσυχάσαμεν εἰπόν-
 14 τες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω. Lc 22, 42
- 15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀναβαίνομεν
 16 εἰς Ἱεροσόλυμα· ¹⁶ συνήλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισα-
 ρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ἧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ,
 ἀρχαίῳ μαθητῇ.
- 17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο
 18 ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. ¹⁸ τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν
 19 πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. ¹⁹ καὶ
 ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἑν ἑκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ
 20 θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. ²⁰ οἱ δὲ ἀκούσαν-
 20 τες ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἰπάν τε αὐτῷ· θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι
 μυριάδες εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νό-
 21 μου ὑπάρχουσιν· ²¹ κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν
 διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους,
 λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθνεσιν περι-
 22 πατεῖν. ²² τί οὖν ἐστίν; πάντως δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσον· 1Co 14, 15
 23 ται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. ²³ τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν
 24 ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· ²⁴ τοῦτους παρα-
 λαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρη- Rm 6, 21
 24 σονται τὴν κεφαλὴν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηται
 περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν
 25 νόμον. ²⁵ περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν 15, 20
 κριτάντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τὸ τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ 15, 29

9. θυγατ. παρθε. τεσσαρ. 10. επιμενοντ. δε: ε add ημων, item κ* αυ-
 των 11. δησ. τε αυτου τας χειρ. και τους ποδας | κ* εἰς τας χεῖρας
 13. απεκριθη δε ο παυλ. | om και ειπεν | κ* om κλαιοντ. και | κ* εν (sed
 ipse * suprascrrips εἰς) ἱερουσαλημ 14. το θελημ. του κυρ. γενεσθω
 15. αποσκευασαμενοι | εἰς ἱερουσαλημ 16. καισαρειασ | κ ἱασουι
 17. εδεξαντο 18. τη δε επιουση 19. κ* om δια 20. κ εδοξασαν |
 θεον: κυριον | ειπον τε | μυριαδ. εἰσιν: add ἰουδαιων 21. κ* om δε |
 μωσωσ 22. πληθ. συνελθ. 23. εφ: κ αφ 24. ξυρησονται | και
 γνωσι | τον νομ. φυλασσ. 25. φυλασσεσθαι: praet μηδεν τοιουτον
 τηρειν αυτουσ ει μη | και το αιμα

πνικτὸν καὶ πορνείαν. ²⁶ τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας 26
 τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν, διαγ-
 Hm 6, 5 22
 γέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὐ προσ-
 ηρέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορὰ.
 24, 18 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς 27
 Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα
 τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, ²⁸ κράζοντες· 28
 ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ
 τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ
 διδάσκων, ἐτι τε καὶ Ἑλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν καὶ κεκοί-
 20, 4
 τωκεν τὸν ἅγιον τόπον τούτον. ²⁹ ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρό- 29
 ριμον τὸν Ἐφεσίον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ
 ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. ³⁰ ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο 30
 συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἶλον αὐτὸν
 ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. ³¹ ζητούντων 31
 τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπειρης ὅτι
 ὅλη συγχύννεται Ἰερουσαλήμ, ³² ὃς ἔξαντῆς παραλαβὼν στρατιώ- 32
 τας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτόν· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν
 χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.
³³ τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δε- 33
 θῆναι ἀλύσει δυνί, καὶ ἐπνηθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστιν πεποι-
 ηκῶς. ³⁴ ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου 34
 δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι
 αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. ³⁵ ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθ- 35
 μούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν
 22, 22
 βίαν τοῦ ὄχλου· ³⁶ ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες· 36
 Le 23, 18 αἶρε αὐτόν. ³⁷ μέλλον τε εἰσαγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦ- 37
 λος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίς μοι εἰπεῖν τι πρὸς σε; ὁ δὲ
 (5, 36) ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώσκεις; ³⁸ οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ 38
 τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον
 22, 3 τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; ³⁹ εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· 39
 ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ
 ἀσήμον ὀλέως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπιτρέψόν μοι λαλῆσαι
 12, 17 τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς
 γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ λέγων·

27. επεβαλον | τας χειρ. επ αυτ. 28. κ ισδραη, ε ισραηλιται | πανταχου
 29. κ om τον ante εφεσιον 31. ζητουντ. δε | συγκεχνηται 32. εκατον-
 ταρχουσ 33. τισ αν ειη 34. επεφων. : βρων | μη δυναμενος δε γν.
 36. κραζον 39. κ* om ειμι | κ* λογον λαλησαι

XXII.

Pauli defensio: narratio conversionis et legationis ad gentes. Interpellatus civitatis Romanae professione verbera evadit. Sistitur synedrio.

- 1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς
 2 νῦν ἀπολογίας. ² ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσε-
 3 φώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησὶν· ³ ἐγὼ εἰμι
 ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατετραμ- 21, 29
 μένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ πεπαι- 5, 34
 4 δευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῶου νόμου, ζηλωτῆς ὑπάρχων
 τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστέ σήμερον, ⁴ ὃς ταύτην τῆν 26, 9 26
 ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς 8, 3
 5 ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας, ⁵ ὥς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ 9, 1
 πᾶν τὸ πρεσβυτέρειον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς
 τοὺς ἀδελφούς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκείσε
 6 ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. ⁶ Ἐγένετο 9, 3 22
 δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν 22, 12 22
 ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιεστράψαι φῶς ἰκανὸν περὶ ἐμέ,
 7 ⁷ ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· *Σαούλ*
 8 *Σαούλ, τί με διώκεις;* ⁸ ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ, κύριε; εἶπέν
 9 τε πρὸς ἐμὲ· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. ⁹ οἱ
 δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τῆς δὲ φωνῆς οὐκ
 10 ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. ¹⁰ εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ
 κύριος εἶπεν πρὸς με· ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κακῶ σοι
 11 λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται σοι ποιῆσαι. ¹¹ ὥς δὲ
 οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγού-
 12 μενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν. ¹² Ἀνανίας 9, 17 22
 δέ τις, ἀπὸ τῆς εὐλαβείας κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάν-
 13 των τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ¹³ ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ καὶ ἐπιστάς
 εἶπέν μοι· *Σαούλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον.* καγὼ αὐτῇ τῇ ὥρῃ
 14 ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ¹⁴ ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν
 προχειρίσατό σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον
 15 καὶ ἀκούσαι φωνῆν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ¹⁵ ὅτι ἔση μάρτυς
 16 αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. ¹⁶ καὶ
 νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλυνσαι τὰς ἁμαρτίας
 17 σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ¹⁷ Ἐγένετο δέ μοι ὑπο- 9, 26
 στρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ προσευχομένῳ μου ἐν τῷ ἱερῷ
 18 γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, ¹⁸ καὶ ἰδὼν αὐτὸν λέγοντά μοι· σπῦσον
 καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλὴμ, διότι οὐ παραδέχονται σου
 19 μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. ¹⁹ καγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται

XXII, 1. νῦν 3. εἶπω : add μεν | ἀπὸ τῆς : κ ante εἰμι 7. ἐπεσον
 8. ἀπεκρίθην : κ add καὶ εἶπα | πρὸς με | κ* ναζωραῖος 9. εθεασαντο :
 add καὶ εμφοβοὶ εγενοντο | κ* ηκουον 12. ευλαβησ : ενσαβησ 13. πρὸς
 με 16. αυτου : του κυριου 18. καὶ ιδειν | την μαρτυριαν

ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς
 πιστευόντας ἐπὶ σέ· ²⁰ καὶ ὅτε ἐξεχύνητο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ 20
 7, 58 μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν καὶ
 9, 15 φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. ²¹ καὶ εἶπεν πρὸς 21
 22* ἡμᾶς πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. ^{22*} Ἦκουον 22
 21, 26 δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν
 22, 24 λέγοντες· ἄρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν
 ζῆν. ²³ κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ 23
 κοριορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἄερα, ²⁴ ἐκέλευσεν ὁ χιλιάρχος 24
 εἰσαῆσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἶπας μάλιστα ἀνετάξε-
 σθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.
²⁵ ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμαῖσι, εἶπεν πρὸς τὸν ἰστώτα 25
 14, 27 ἐκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον
 22, 27 ἔξεισιν ὑμῖν μαστιζειν; ²⁶ ἀκούσας δὲ ὁ ἐκατοντάρχης προσελθὼν 26
 τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεις ποιῆν; ὁ γὰρ ἄνθρω-
 πος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. ²⁷ προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν 27
 αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖός εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. ²⁸ ἀπεκρίθη δὲ 28
 ὁ χιλιάρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησά-
 μην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. ²⁹ εὐθέως οὖν 29
 ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάξιν· καὶ ὁ χιλι-
 21, 23 ἀρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν
 ἦν δεδεκώς.

XXIII.

Paulus increpat pontificem. Pharisaeorum et Sadducaeorum dissidium.
 Reus visione erigitur; Iudaeorum coniurationi eripitur Caesaream deductus.
 Lysiae ad Felicem epistula.

Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατη- 30
 γορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλωσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συνελ-
 23, 28 θεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν
 Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. (XXIII.) ¹ ἀτενίσας δὲ τῷ συνεδρίῳ 1
 ὁ Παῦλος εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάση συνειδήσει ἀγαθῇ
 πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. ² ὁ δὲ ἀρχιερεὺς 2
 Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.
³ τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, 3
 τοῖς κεκοινωνημένοις· καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
 1v 19, 15 παρανομῶν κελύεις με τύπτεσθαι; ⁴ οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν· 4
 τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; ⁵ ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ᾔδειν, 5

20. ἐξεχειτο | συνευδοκων : add τη αναιρασει αυτου 22. καθηκων
 23. κ* αφραν 24. εκ. αυτον ο χιλιαρχ. αγωσθαι | ειπων 25. προτεινεν
 26. εκατονταρχος | απηγγ. τω χιλιαρχ. | λεγων' ορα, τι 27. κ* om μοι |
 ου : praem ει 28. δε : τε | κ* om δε post εγω 29. κ* om δε | οτι ην
 αυτον 30. υπο : παρα | ελ. αυτον : add απο των δεσμων | ελθειν | και
 ολον το συνεδρι. αυτων

XXIII, 1. ο παυλος τω συνεδριω 2. αυτω : κ* om 3. προσ αυ-
 τον : κ ante ο παυλ. 4. ειπον

ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερέυς· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ κx 22, 28
 6 λαοῦ σου οὐκ ἔρεῖς κακῶς. ⁶ γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρους
 ἐστὶν Καδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ 24, 5
 7 συνεδρίῳ· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· 24, 11
 7 περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. ⁷ τοῦτο δὲ
 αὐτοῦ λαλήσαντος ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Καδδου-
 8 καίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. ⁸ Καδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν
 μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ Lc 20, 27
 9 ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφοτέρω. ⁹ ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ
 ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων
 διεμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν κακὸν εὐρίσκωμεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
 10 τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος; ¹⁰ πολλῆς δὲ
 γινομένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῆ ὁ Παῦλος
 ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ
 11 μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. ¹¹ τῇ δὲ ἐπιούσῃ
 ἦνκε ἐπιστάς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν· θάρσει· ὡς γὰρ διεμαρτύρω 18, 9
 τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρ- 18, 11
 τυρῆσαι.
 12 Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι
 ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοῦς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ 21
 13 ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. ¹³ ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ
 14 ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, ¹⁴ οἵτινες προσελθόντες
 τοῖς ἀρχιερέυσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθε-
 ματίσαμεν ἑαυτοῦς μηδεὶς γενέσθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
 15 Παῦλον. ¹⁵ νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνε-
 δρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ἡμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν 20
 16 ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν
 16 ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. ¹⁶ Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς
 ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραινόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς
 17 τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. ¹⁷ προσκαλεσάμενος δὲ
 ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπε· τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε
 18 πρὸς τὸν χιλιάρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. ¹⁸ ὁ μὲν οὖν
 παραλαβὼν αὐτόν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησὶν· ὁ
 δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεα-
 19 νίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαι σοι. ¹⁹ ἐπιλαβόμενος
 δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν

5. om *οτι* post *γεγερ. γαρ* 6. *εκραζεν* | *υιοσ φαρισαιου* 7. κ* *ειπαντοσ,*
κc ειποντοσ | *ε* *add των ante σαδδουκ., κ σαδδουκ. et φαρισ. hoc ordine*
 8. *μηδε αγγελ.* 9. *ανασταντ. οι γραμματαισ* | *λεγοντεσ* : κ *praem προσ*
αλληλουσ | κ* *om εν* | *αγγελος* : *add μη θειομαχωμεν* 10. *γενομενησ* |
φοβηθεισ : *ευλαβηθεισ* | κ* *om εκ μεσ. αυτων* 11. *θαροσι* : *add παυλε*
 12. *ποιη. τινεσ των ιουδαιων συστροφ.* | κc *om λεγοντεσ* 13. *τεσ-*
σαρακ. | *πειποιηκοτεσ* 14. *ειπον* 15. *οπωσ αυριον αυτον καταγαγη*
προσ υμασ | κ* *om του ante ανελειν* 16. *ε* (non *εc*) *το ενεδρον* 17. *εκα-*
τονταρχωσ | *απαγαγε* 18. *νεανιαν*

ἐπυθάνετο· τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; ²⁰ εἶπεν δὲ ὅτι οἱ 20
 15 Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαι σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον
 καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλον τι ἀκριβέστερον πυθθά-
 νεσθαι περὶ αὐτοῦ. ²¹ σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν 21
 13 γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαεράκοντα, οἵτινες ἀνεθε-
 μάτισαν ἐάντους μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν,
 καὶ νῦν εἰσὶν ἔτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.
²² ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδεὶ 22
 ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. ²³ Καὶ προσκαλεσά- 23
 μένος τινὰς δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἐτοιμάσατε στρατιώτας
 διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἵππεῖς ἑβδομή-
 κοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός,
²⁴ κτήν τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασω- 24
 σωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα, ²⁵ γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν 25
 τὸν τύπον τοῦτον· ²⁶ Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι 26
 21, 30-32 Φήλικι χαίρειν. ²⁷ τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰου- 27
 22, 27 δαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστάς σὺν τῷ στρα-
 23, 30 τεύματι ἐξειλάμην, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· ²⁸ βουλόμενός τε 28
 ἐπιγνώσκει τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ
 συνέδριον αὐτῶν, ²⁹ ὃν εὔρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ 28
 νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἐγκλημα.
³⁰ ³⁰ μνηθεῖσθαι δέ μοι ἐπιβουλήσας εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν, 30
 ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν αὐτοῖς
 24, 2 ἐπὶ σοῦ.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀνα- 31
 λαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατριδα,
³² τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσάσαντες τοὺς ἵππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, 32
 ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. ³³ οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν 33
 Καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν
 καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ³⁴ ἀναγνόντες δὲ καὶ ἐπερωτήσασα ἐκ ποίας 34
 ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, ³⁵ διακόνου- 35
 μαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατηγοροὶ σου παραγέωνται, κελεύσας
 εἶναι τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

20. εἰς το συνέδρ. καταγαγ. τον παυλον | κ* μελλον, ε μελλοντες 21. τσο-
 σαρακ. | ετοιμ. σοι 22. νεανιαν | προσ με 23. δυο τινας | εκατονταρ-
 χων | καισαρεια 24. κ* φιλικα 25. περιεχουσαν 27. συλλημφθεντ. |
 εσειλομην αυτον 28. βουλομ. δε γνωμαι | κατηγαγον : add αυτον
 29. εγκλημ. εχοντ. 30. εἰς τ. ανδρα μαλλιν εσεσθ. υπο των ιουδαιων |
 εξ αυτων : εξαντησ | λεγειν τα προσ αυτον επι σου. ερρωσο 31. δια
 της νυκτος 32. απερχεσθ. : πορευεσθαι | κ επιστρεψαν 33. καισα-
 ρειαν 34. αναγν. δε : add ο ηγεμων | επαρχιασ | απο κιλικ. : κ add εστιν
 35. εκλευσε τε αυτον εν τω πρ. τ. ηρω. φυλ.

XXIV.

Adventus accusatorum; Tertyllus. Pauli defensio coram Felice atque etiam Drusilla.

- 1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνασίας μετὰ 22, 2
 2 πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνι-
 3 σαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. ² κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο
 4 κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· ³ πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ
 5 σοῦ καὶ διορθωμάτων γινόμενων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς
 6 προνοίας, πάντη τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φήλιξ,
 7 μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ⁴ ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείον σε ἐνόησω,
 8 παρακαλῶ ἀκούσαι σε ἡμῶν συντόμῳ τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. ⁵ εὐρόν-
 9 τεσ γὰρ τὸν ἄνδρα τούτον λοιμὸν καὶ κινούντα στάσεις πᾶσιν
 10 τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς
 11 τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως, ⁶ ὃς καὶ τὸ ἱερόν ἐπέειρασεν βεβηλώ- 21, 23
 12 σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, ⁸ παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας
 13 περὶ πάντων τούτων ἐπιγνώσθαι ὡς ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.
 14 ⁹ συνεπέθετο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχει.
 15 ¹⁰ Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν·
 16 ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος,
 17 εὐθύμῳ τὰ περὶ ἑμαντοῦ ἀπολογοῦμαι, ¹¹ δυναμένου σου ἐπιγνώ- 21, 16, 18
 18 ναι ὅτι οὐ πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην 24, 27
 19 προσκνήσῃς εἰς Ἱερουσαλὴμ. ¹² καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν με 22, 30
 20 πρὸς συνα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιούντα ὄχλον, οὔτε ἐν 23, 12, 22
 21 22 ταῖς τυναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, ¹³ οὐδὲ παραστήσαι δὲ 24, 1
 23 ἀναταῖ σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. ¹⁴ ὁμολογῶ δὲ τοῦτό
 24 σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἰρέσει οὕτως λατρεύω τῷ
 25 πατρὶ φ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν
 26 τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, ¹⁵ ἐλπίδα ἔχων πρὸς τὸν θεόν, ἣν 22, 6
 27 καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων
 28 τε καὶ ἀδίκων. ¹⁶ ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδη-
 29 σιν ἔχει πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. ¹⁷ δι' ἐτῶν 11, 26
 30 δὲ πλείονων ἐλεημοσύνας ποιήσας εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην Gal 2, 10
 31 καὶ προσφοράς, ¹⁸ ἐν αἷς εὐρόν με ἠγγισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ 21, 26
 32 μετὰ ὄχλον οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰου-
 33 δαῖοι, ¹⁹ οὓς ἴδεις ἐπὶ σοῦ παρῆναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχουσιν

XXIV, 1. μετα των πρεσβυτερων και 8. κατορθωματος 4. συγκοπτω 5. στασις 6. εκρατησαμεν : add και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν. 7. κατελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε, 8. κελυσσας τουσ κατηγορους αυτους ερχεσθαι επι σε 9. συνεθετετο 10. τς : δε | ενδυμοταρον 11. γνωμαι | ημεραι η δεκαδυο | εν ιερουσαλημ 12. επιστασιν 13. ουδε : οντε | παραστησαι : ε (non ε) : add με | om σοι : | νυν 14. ε και εν τοις προφηταις, ε και τοις προφηταις 15. εις τον θεον | κ om οντοι : εσοθαι : add νεκρων 16. εν του. δε αυτος 17. παρεγενομην : post πλειονων | κς κ. προσφ. παρς. 18. εν αις : εν οιο | ε om δε 19. δε

πρὸς ἐμέ. ²⁰ ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὔρον ἀδίκημα σπάντος 20
 21, 6 μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, ²¹ ἢ περὶ μᾶς ταύτης φωνῆς ἢς ἐπέκραξα 21
 ἐν αὐτοῖς ἐστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμε-
 ρον ἐφ' ὑμῶν. ²² Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον 22
 23, 26 εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπας· ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ,
 διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, ²³ διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ 23
 τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕξειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων
 αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγεγόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρου- 24
 σίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον,
 καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. ²⁵ δια- 25
 λεγόμενον δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ
 κριματός τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη·
 τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαι σε,
²⁶ ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρέματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύ- 26
 λου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὁμίλει αὐτῷ.
 27, 9 ²⁷ Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον 27
 Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ
 κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

Paulus coram Festo provocat ad Caesarem. Festus procurator Agrippam regem consulit.

Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχείᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη 1
 24, 1 ¹⁵ εἰς Ἱερουσόλυμα ἀπὸ Καισαρίας, ² ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς 2
 καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν
 αὐτὸν ³ αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψῃται αὐτὸν 3
 12, 15 ²² εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐνέδραν ποιῶντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν.
⁴ ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισα- 4
 24, 23 ²³ ρίαν, ἐαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· ⁵ οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, 5
 φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντες, εἰ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον,
 κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ. ⁶ διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας οὐ πλεί- 6
 ονος ὅκτω ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας
 17 ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. ⁷ παραγεγομέ- 7
 18 ²⁶ ρον δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱερουσόλυμων καταβεβη-

19. προοι με 20. ει τι ευρον εν εμοι 21. εκραξα εστως εν αυτοις | υφ
 υμων 22. ακουσας δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλ. αυτουσ | ειπαν 23. δια-
 ταξαμ. τε | τηρεισθ. τον παυλον | υπηρξειν : add η προσερχεσθαι
 24. ε κ* τη γυναικι αυτου, κ* τη ιδια γυν. αυτου | κ* και μεταπεμψατο |
 om εησων 25. κ περι εγκρα. κ. δικαι. | μελλοντος : add εσεσθαι
 26. αμα δε και | παυλον : add οπως λυση αυτου 27. κς θλων δε |
 χαριτας

XXV, 1. τη επαρχια | καισαρεια 2. τε : δε | ο αρχιερευς 4. εν
 καισαρεια | εν ταχει : κς post εκπορ. 5. δυνατοι εν υμιν φησιν | ε συγ-
 καταβ., κ καταβαντ. | ατοπον : τουτω 6. ημερ. (κ post πλει.) ου πλει. οκτ.
 η δεκα : ημερ. πλειους η δεκα | καισαρεια | κ* προεχθηται 7. om αυτου

- 8 κότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ 24, 5 ο
 8 οὐκ ἴσχυον ἀποδείξει, 8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς 24, 12
 τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερόν οὔτε εἰς Καίσαρά τι
 9 ἤμαρτον. 9 ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίους χάριν καταθέσθαι,
 ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ 24, 27
 10 περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐστὼς
 ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός εἰμι, οὐ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους
 11 οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 εἰ μὲν οὖν
 ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀπο-
 12 θανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἔστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδεὶς με 9. 16
 12 δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 τότε ὁ 23, 11
 Φῆστος συναλῆσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα 19, 21
 ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.
 13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ
 Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.
 14 14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ
 ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνὴρ τις ἐστὶν καταλελειμ- 24, 27
 15 μένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσό- 1. 2. 24
 16 λυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων,
 16 αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίχην· 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθη ὅτι οὐκ
 ἐστὶν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατη- 11
 17 γορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχῃ τοὺς κατηγοροῦσιν τὸπον τε ἀπολο- 8
 17 γίαις λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐν-
 18 θάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ 6
 18 βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ 7
 19 19 ζητήματα δὲ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας ἔχον πρὸς
 20 αὐτὸν καὶ περὶ τίνος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος
 20 ζῆν. 20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ 9
 21 βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα κακεῖ κρίνεσθαι περὶ τού- 21, 1
 21 των. 21 τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλασαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν
 22 τοῦ Σεβαστοῦ διάγωγισιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀνα-
 22 πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. 22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον·
 ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αὐρίον, φησί, 26
 23 ἀκούσῃ αὐτοῦ.
 23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης
 μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σὺν

7. αιτιαματα | φεροντες κατα τον παυλον | κ* ισχυσαν 8. του παν.
 απολ. : απολ. αυτου 9. τοις ιουδαιοις θελων | κρινεσθαι 10. επι τ.
 βημ. καιθ. εστωσ εμι | ηδικησα 11. ουν : γαρ 12. συλλλησας 13. και-
 σαρειαν | ασπασομενοι 15. δικην 16. ανθρωπον : add ειο απωλειαν |
 εχοι : κ ante κατ. προσωπ. 18. επεφερον | υπενουον εγω | πονηραν :
 om 20. ειο την περι τουτου ζητ. | ιερουσαλημ 21. πεμψω 22. πρ.
 τ. φηστον : add εφη | αυριον : praem ο δε 23. κ* ακρωτηριον

τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελύσαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. ²⁴ καὶ φησιν ὁ Φήστος· ²⁴
¹⁵ Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συναρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τούτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέντηχόν μοι ἐν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μη-
^{22, 22} κέτι. ²⁵ ἐγὼ δὲ κατελαβόμεν μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπρα- ²⁵
^{23, 29} χέιναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα ¹¹
²⁶ πέμπειν. ²⁶ περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ ²⁶
²⁷ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· ²⁷ ἄλογον γάρ μοι ²⁷
²⁸ δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημάσαι.

XXVI.

Pauli coram Agrippa et Festo defensio. Agrippae propensio ad fidem.

Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεται σοι περὶ ¹
² σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·
³ περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ²
⁴ ἤγγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλον σήμερον ἀπολογεῖσθαι,
⁵ μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε ³
⁶ καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκούσαί μου. ⁴ τὴν μὲν ⁴
⁷ οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ⁵
⁸ ἔθνει μου ἐν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ⁵ προ-
⁹ ^{22, 3} γνώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ⁵
¹⁰ ἀκριβεστάτην αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος.
¹¹ καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενο- ⁶
¹² μένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, ⁷ εἰς ἣν τὸ δαδεδεκάφυλον ⁷
¹³ ἡμῶν ἐν ἐκτενεῖς νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεύον ἐλπίζει κατατηθεῖσθαι· ⁸
¹⁴ περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. ⁸ τί ἄπιστον ⁸
¹⁵ κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; ⁹ ἐγὼ μὲν οὖν ⁹
¹⁶ ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ⁹
¹⁷ ἐναντία πρᾶξαι· ¹⁰ ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς ¹⁰
¹⁸ τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιτε- ¹⁰
¹⁹ ρέων ἐξουσίαν λαβὼν, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, ¹¹
²⁰ καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ¹¹
²¹ ἠνάγκασον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίω- ¹¹
²² κων ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. ¹² Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς ¹²

23. τοιο χιλιάρχοις | τοιο κατ ἐξοχην : add ουσι 24. συμπαρ. | παν | επιβουαντες | ζην αυτον 25. ε κ* καταλαβομενος | αυτον : ε κ post θανατου | και αυτου δε τουτου | πεμπειν : add αυτον 26. τι γραφαι

XXVI, 1. περι : υπερ | απελογειτ. εκτει. τ. χειρα 2. μελλον απολογ. επι σου σημερ. 3. οντα σε | ζητηματων : κ* add επισταμενος | δεομαι : add σου 4. εν τε : om τε 5. θρησκειας 6. εις τους : προσ τουσ | ημων : om 7. βασιλεν αγριππα υπο των ιουδαι. 9. κ* του ιησου | κ ναζωραιου 10. om τε post πολλουσ | om εν ante φυλακαισ 12. εν οιο : add και

τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων,
 13¹³ ἡμέρας μέσση κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ
 τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν
 14 ἔμοι πορευομένους· ¹⁴ πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν
 ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρὸς με τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ· *Σαοὺλ*
Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.
 15¹⁵ ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἶ, κύρια; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς
 16 ὃν σὺ διώκεις. ¹⁶ ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου·
 εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπὲρ τῆς καὶ μάρ-
 17 τυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, ¹⁷ ἔξαιρούμενός σε ἐκ
 18 τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, ¹⁸ ἀνοιξαί
 ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκοτοῦς εἰς φῶς καὶ τῆς
 ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφῃσι ^{20, 22}
 ἁμαρτιῶν καὶ κλήρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.
 19¹⁹ ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ
 20 ὀπτασίᾳ, ²⁰ ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις
 πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπηγγέλλον
 μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἀξια τῆς μετανοίας ἔργα
 21 πρᾶσσόντας. ²¹ ἔνεκα τούτων ἐν Ἰουδαίῳ συλλαβόμενοι ὄντα ἐν ^{21, 27}
 22 τῷ ἱερῷ ἐπειρώοντο διαχειρίσασθαι. ²² ἐπικουρίας οὐν τυχὼν τῆς
 ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα μαρτυρούμενος
 μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτός λέγων ὧν τε οἱ προφηταὶ ^{24, 11}
 23 ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, ²³ εἰ παθητὸς ὁ Χρι-
 στός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν
 24 τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ²⁴ ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου
 ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ φησὶν· *μαίη, Παῦλε· τὰ πολλὰ σε*
 25 *γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει.* ²⁵ ὁ δὲ Παῦλος· οὐ μαινόμεαι,
 φησὶν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα
 26 ἀποφθέγγομαι. ²⁶ ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς
 ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· *λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων*
 οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.
 27²⁷ πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.
 28²⁸ ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χρι-
 29 στιανὸν ποιῆσαι. ²⁹ ὁ δὲ Παῦλος· εὐξάμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν
 ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούον-
 τὰς μου σήμερον γενέσθαι τοιοῦτους ὅποιος καγὼ εἰμι, παρεκτός
 30 τῶν δεσμῶν τούτων. ³⁰ ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἦ τε

12. της παρα των αρχ. 14. παντων δε | φωνην λαλοουσαν προς με και
 λεγουσαν 15. ε κ ειπον | om κυριος 17. om εκ sec | εισ ουσ νυν σε
 αποστ. 20. om τε post πρωτ. | εισ πασαν τε | ε (non εε) απαγγελων
 21. οι ιουδαιοι | οντα (κ* add με) : om 22. απο : παρα | μαρτυρου-
 μενος | μωσση 23. κ* μελλειν | om τε 24. σφη 25. om πανλος | αλλ
 26. ε ουδεν, κc om 28. προς τ. πανλον : add σφη | ποιησαι : γενεσθαι
 29. ο δε πανλος : add ειπεν | ευξαμην | μεγαλω : πολλω 30. ανστη τε :
 και ταυτα ειποντος αυτου ανστη

23, 9, 22
25, 25 Βερίκη καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς, ³¹ καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλά- 31
λον πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἀξίον
τι πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. ³² Ἀγρίππας δὲ τῷ Φῆστον εἶπε 32
ἀπολαύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καί-
σαρα.

XXVII.

Navigatio Romana. Tempestas; fortitudo Pauli. Naufragium ad Melitam
insulam.

25, 13 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδί- 1
δον τὸν τε Παῦλον καὶ τινας ἑτέρουσ δεσμώτας ἑκατοντάρχη 2
ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρησ Σεβαστῆσ. ² ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδρα- 2
μυτηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθη- 3
μεν, ^{19, 29} ὅττος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνοσ Θεσσαλονικέωσ ³ τῇ 3
^{Col 4, 10} τε ἑτέρῳ κατήχθημεν εἰς Cιδῶνα, φιλανθρωπώσ τε ὁ Ἰούλιοσ τῷ 4
Παύλῳ χρησάμενοσ ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλουσ πορευθέντι ἐπι- 4
μελείασ τυχεῖν. ⁴ κἀκεῖθεν ἀναχθέντεσ ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον 4
διὰ τὸ τοὺσ ἀνέμουσ εἶναι ἐναντίουσ, ⁵ τὸ τε πέλαιγοσ τὸ κατὰ 5
τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντεσ κατήλθαμεν εἰς 6
Μύρα τῆσ Ἀσκίας. ⁶ Κἀκεῖ εὐρῶν ὁ ἑκατοντάρχησ πλοίουσ Ἀλε- 6
ξανδρινὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐβεβίβασεν ἡμᾶσ εἰς αὐτό. ⁷ ἐν 7
ικανῶσ δὲ ἡμέραισ βραδυπλοοῦντεσ καὶ μόλισ γενόμενοι κατὰ 8
τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντοσ ἡμᾶσ τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν 8
Κρήτην κατὰ Καλυώνην, ⁸ μόλισ τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθο- 8
μεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοῦσ λιμένασ, ^φ ἐγγὺσ πόλιοσ 9
ἦν Λασαία. ⁹ ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντοσ ἤδη ἐπισφα- 9
λοῦσ τοῦ πλοοῦσ διὰ τὸ καὶ τὴν ἡστέϊαν ἤδη παρεληλυθέναι, 10
παρήγει ὁ Παῦλοσ ¹⁰ λέγων αὐτοῖσ· ἄνδρεσ, θεωρῶ ὅτι μετὰ 10
ὑβρεοσ καὶ πολλῆσ ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίουσ 11
ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. ¹¹ ὁ δὲ 11
ἑκατοντάρχησ τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπέιθετο 12
ἢ τοῖσ ὑπὸ Παύλου λεγομένοισ. ¹² ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένοσ 12
ὑπάρχοντοσ πρὸσ παραχειμασίαν, οἱ πλείονεσ ἔθεντο βουλὴν 13
ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἰπωσ δύναιντο καταστήσαντεσ εἰς Φοίνικα 13
παραχειμαῖσαι, λιμένα τῆσ Κρήτησ βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ 14
χωροσ. ¹³ ὑποπνεύσαντοσ δὲ νότου δόξαντεσ τῆσ προθέσεωσ κε- 13
κρατηκέναι, ἄρατεσ ἄσσοσ παρελέγοντο τὴν Κρήτην. ¹⁴ μετ' οὐ 14
πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆσ ἄνεμοσ τυφονικὸσ ὁ καλοῦμένοσ

30. συγκαθῆμ. 31. θανατ. αξιον η δεσμ. | τι : om

XXVII, 2. μαλλοντι : -ντεσ | εἰσ τουσ : om εἰσ 3. τη τε : κς τη δε |
κ* σιδωνα | τουσ φιλουσ : om τουσ per etrogem | πορευθεντα 5. κατηλ-
θομεν | ε μυρα, κ λυστραν 6. εκατονταρχοσ | εἰσ αυτο : κ* add τουτο
8. ην πολισ | κ* λασοαια, κς λαῖσσα 10. φορτου 11. εκατονταρχοσ |
επειθετ. μαλλον | υπο του πανλου 12. πλειουσ | κκεῖθεν 14. κ κατα
ταυτησ

Nov Test. ed. TL

17

15 εὐρακύνλων· ¹⁵ συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου
 16 ἀντοφθαλμῶν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. ¹⁶ ἦσιόν δέ τι
 ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαῦδα ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς
 17 γενέσθαι τῆς σκάφης, ¹⁷ ἣν ἄραυτες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζων-
 νύτες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Κύρτιν ἐκπέσωσι,
 18 χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. ¹⁸ σφοδρῶς δὲ χειμαζο-
 19 μένων ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιούντο, ¹⁹ καὶ τῇ τρίτῃ αὐτό-
 20 χεῖρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν· ²⁰ μήτε δὲ ἡλίον μήτε
 ἄστρον ἐπιφαινότων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνόσ τε οὐκ
 ὀλίγον ἐπικειμένον, λοιπὸν περιηρεῖτο ἐλπίσι πᾶσα τοῦ σῶζεσθαι
 21 ἡμᾶς. ²¹ πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ¹⁰
 ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μὲν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι
 μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδήσαι τε τὴν ὕβριν ταύτην
 22 καὶ τὴν ζημίαν. ²² καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ
 23 γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. ²³ παρέστη
 γὰρ μοι ταύτη τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὐ εἰμί ἐγώ, φῶ καὶ λατρεύω,
 24 ἄγγελος ²⁴ λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστήναι,
 καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ θεὸς πάντα τοὺς πλείονας μετὰ σοῦ. ^{25, 11}
 25 ²⁵ διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ'
 26 ὃν τρόπον λελάληται μοι. ²⁶ εἰς ἦσιν δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. ^{26, 1}
 27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ νυξ ἐγένετο διαφερόμενον ἡμῶν
 ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόον οἱ ναῦται προσ-
 28 ἄγειν τιὰ αὐτοῖς χώραν. ²⁸ καὶ βολίσαντες εὖρον ὄργυιᾶς εἰκοσι,
 βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὖρον ὄργυιᾶς δεκα-
 29 πέντε· ²⁹ φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν,
 ἐκ πρῶμης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας εὐχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
 30 ³⁰ τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων σφυεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάν-
 των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρῶμης ἀγκύ-
 31 ρας μελλόντων ἐκτείνειν, ³¹ εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ
 τοῖς στρατιώταις· ἐὰν μὴ οὕτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμῶς σω-
 32 θῆναι οὐ δύνασθε. ³² τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία
 33 τῆς σκάφης καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. ³³ Ἀχρὶ δὲ οὐ ἡμέρα
 ἐμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τρο-
 34 φῆς λέγων· τεσσαρεσκαίδεκάτῃ σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ²⁷
 34 ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. ³⁴ διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
 μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ^{1 Sam}
14, 45

14. ευροκλυδων 16. κλανδα : ε κλανδην, κς κανδα | μολιο : ante ισχυσαμ.
 17. κ* βοηθιαν | κ εκπεσωσιν | κ* om το ante σκευος 19. εριψαμεν
 20. κ* πλειουσ | ε κ πασα ελπισ 21. πολλησ δε 22. ουδεμια : κ* ante
 ψυχη 23. κ* τηδε τη νυκτι, ε τη νυκτι | om εγω | αγγελος : ante
 του θεου 27. κ* προαγαγειν 28. κ* οστινσ βολισαντ. 29. τε : κ δε |
 μηπωσ | κατα : ισ | εκπεσωσιν | κ τεσσαρεσ | ε κ ηυχοντο 30. πρωρασ |
 ακυρασ : ε κ post μελλοντ. 31. κ* εν τω πλοι. μεινωσιν 32. απκο-
 ψαν : post οι στρατι. 33. ημερα : post ευελλ. | μηθεν 34. προσλαβειν |
 κ* τι τροφησ

Le 21, 18 ἰσπάρχει· οὐδένος γὰρ ὑμῶν θρῖξ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολείται.
 35 εἶπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον 35
 πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι 36
 πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 ἡμεθα δὲ αἱ πᾶσαι 37
 ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσαι ἐβδομήκοντα ἕξ. 38 κορεσθέντες δὲ 38
 τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θά-
 λασσαν. 39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, 39
 κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο
 εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες 40
 εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδα-
 λίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεύσῃ κατείχον εἰς τὸν
 αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν 41
 τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῶτα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ
 πρῶτα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. 42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή ἐγένετο 42
 ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μὴ τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ·
 43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλούμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν 43
 αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν
 ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξίεναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς 44
 οὓς μὲν ἐπὶ σαΐσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τινῶν τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ
 οὕτως ἐγένετο πάντα διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

Naufragi apud Melitenses. Vipera de manu excussa; aegroti sanati. Iter
 Italicum. Biennium Romanum.

27, 28. 19 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος κα- 1
 λείται. 2 οἱ τε βάρβαροι παρείχαν οὐ τὴν τρυφὴν φιλανθρω- 2
 πῆσαν ἡμῖν· ἀφαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ 3
 τὸν ἕτερον τὸν ἐφροστώτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. 3 συστρέψαντες δὲ 3
 τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπιθέντες ἐπὶ τὴν πυρὰν,
 ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθήψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ.
 4 ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς 4
 αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος
 οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.
 5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν 5
 κακόν· 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ κατα- 6
 πίπτειν ἄφρω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων καὶ

34. απο τῆς : ε κ εκ τῆς | απολείται : πσειται 35. ειπων | κ ευχαρι-
 στησας 36. κ* απαντες | κ μεταλαβαν (sic) 37. ημεν | εν τω πλοιω :
 ante αι πασ. ψυχ. 38. κ* om την 39. εβουλευσαντο 40. κ* προσελον-
 τες | αρτεμονα 41. επωκειλαν | κ ελυτο | υπο (κ* απο) τῆς βιας : add
 των κυματων 42. μη τις : κc praem ινα | διαφυγοι 43. εκατονταρχος |
 αποριψ. | κ επι τῆς γῆς

XXVIII, 1. επεγνωσαν 2. ε κ οι δε βαρβ. | παρειχον | αναγα-
 τος | κ* προσαναλαμβανον | κ* om δια sec 3. om τι | απο : εκ | διεξε-
 λθουσα 4. ελεγ. πρ. αλληλ. | κ* om τῆς ante θαλ. 5. κ* om κακον
 6. πιμπρασθαι

θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι
 7 ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. ⁷ Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον
 ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξά-
 8 μνος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. ⁸ ἐγένετο δὲ τὸν
 πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατα-
 κείσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εὐσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεῖς
 9 τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. ⁹ τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ
 λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἔθερα-
 10 πύοντο, ¹⁰ οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομείους
 ἐπέθετο τὰ πρὸς τὰς χρείας.
 11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότη ἐν
 12 τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρατήμῳ Διοσκοῦροισ. ¹² καὶ καταχθέν-
 13 τες εἰς Κυρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, ¹³ ὅθεν περιελ-
 θόντες κατηγνήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενο-
 14 μένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, ¹⁴ οὗ εὐρόντες
 ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμείναι ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ
 15 οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. ¹⁵ κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκού-
 σαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἤλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου
 φόρου καὶ Τριῶν ταβερῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας
 τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.
 16 Ὅτε δὲ εἰσῆλθομεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ ¹⁶
 17 μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιωτῇ. ¹⁷ ἐγένε-
 το δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνακάλασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν
 Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς·
 ἐγὼ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι
 τοῖς πατρίοις, δέσμιος ἔξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖ- ^{25, 8}
 18 ρας τῶν Ῥωμαίων, ¹⁸ οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπο- ^{25, 25}
 19 λῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· ¹⁹ ἀντι-
 λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα,
 20 οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. ²⁰ διὰ ταύτην οὖν ^{25, 11}
 τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι· εἵνεκεν γὰρ
 21 τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περιέκειμαι. ²¹ οἱ δὲ ^{28, 8.}
 πρὸς αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα
 ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγ-
 22 γειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. ²² ἀξιούμεν δὲ παρὰ σοῦ
 ἀκούσαι ἢ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν

6. θεον αυτον ειναι 8. δυσεντερια 9. δε : ουν | εν τη νησω : post εχοντ. ασθεν. 10. τα : κ* om | προσ την χρειαν 13. κ* περιελοντες 14. επ αυτοις | ηλθομεν 15. εξηλθον | κ* υπαντησιν | αχρισ 16. ηλθομεν | om την | επετραπη τ. παυλω : ο εκατονταρχος παρεδωκε τουσ δεσμους τω στρατοπεδαρχη, τω δε παυλω επετραπη 17. συκαλε. | αυτον : τον παυλον | εγω (κ* λεγων) : post ανδρ. αδελφ. 18. κ* ανακρινοντες | εβουλοντο : κ* add με 19. κατηγορησαι 20. ενεκεν | κ ισδραηλ 21. ειπον | περι (κ κατα) σου : post εδεξαμ. 22. ακουσαι : κ ante παρ. σου

ἡμῖν ἐστὶν ὅτι παραχοῦ ἀντιλέγεται. ²³ ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ²³ ἦλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυροῦμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτούς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τε τοῦ τόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρῶτῃ εἰς ἐσπέρας. ²⁴ καὶ οἱ μὲν ἐπέπιθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ²⁴ ἠπίστον. ²⁵ ἀσύμφωνοί τε ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύντο ²⁵ εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἓν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν ²⁶ λέγων· πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τούτον καὶ εἰπὸν· ἀκοῦ ²⁶ ^{Es 6, 9} ^{Mt 13, 14} ^{Io 12, 40} ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ²⁷ ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσίν ²⁷ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσίν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ ²⁸ ^{13, 46} συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. ²⁸ γνωστὸν οὖν ²⁸ ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τούτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

¹⁶ Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέ- ³⁰ χετο πάντα τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, ³¹ κηρύσσων τὴν ³¹ βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάσης παρηρησίας ἀκολύτως.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

Utile temptari. Sapientiam deum roga. Opes pereunt. Homo delicti, deus boni auctor. Legem audi et fac. Linguam doma.

¹ Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος ταῖς δώ- ¹ δεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

^{1 P 1, 6. 7} Πᾶσαν χαρὰν ἠγάσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς ² ^{Ro 5, 3} περιπέσητε ποικίλοις, ³ γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς ³ πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν. ⁴ ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ⁴ ἐχέτω, ἵνα ᾖτε τέλειοι καὶ ὀλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. ⁵ εἰ ⁵ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ ⁶ ^{Mt 21, 21} πᾶσιν ἀπλῶς καὶ μὴ ὀνειδιζόντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. ⁶ αἰτείτω ⁶

22. εστιν ημιν 23. ηλθον : ηκον | κ διαμαρτυραμενος | κ* om τε post πειθων | τα περι του ιησ. | μωσewe 24. κ* και οι μεν ουν 25. τε : δε | υμων : ημων 26. λεγον | και ειπε | κ* βλεπητα 27. κ* εβαρυνθη | ωσιν : κ add αυτων | κ* om και τη καρδ. συνωσιν | ιασσμαι 28. om τουτο 29. και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι, πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν. 30. ενμεινεν : εμεινεν | δε : add ο παυλος 31. ιησον : add χριστον

* ε ιακωβου καθολικη επιστολη, ε ιακωβου του αποστολου επιστολη καθολικη. κ nil in scriptum habet, sed subscriptum επιστολη ιακωβου.

- δὲ ἐν πίστει, μὴδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν
 7 κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. ⁷ μὴ γὰρ οἴεσθω
 8 ὁ ἄνθρωπος ἐκαίνοσ ὅτι λήμψεταιί τι παρὰ τοῦ κυρίου, ⁸ ἀτήρ
 9 δίφρυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. ⁹ Κωχῆσθω
 10 δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, ¹⁰ ὁ δὲ πλούσιος
 ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.
 11 ¹¹ ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, ¹ Pe 1, 24
 καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέτεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου ^{Es} 40, 6 :
 αὐτοῦ ἀπόλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ
 μαρανθήσεται.
 12 Μακάριος ἀτήρ ὁσ ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δοκιμος γενό- ^{s, 11}
 μνος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγεῖλατο τοῖς ² Ti 4, 8
 13 ἀγαπῶσιν αὐτόν. ¹³ μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ
 πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπειραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ ¹ Co 10, 13
 14 αὐτὸς οὐδένα. ¹⁴ ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας
 15 ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· ¹⁵ εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα
 τίττει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκνέει θάνατον. ^{Ro} 6, 23
 16 ¹⁷ Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ¹⁷ πᾶσα δόσις
 ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ
 τοῦ πατρὸς τῶν φῶτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔστι παραλλαγή ἢ τροπῆς
 18 ἀποσκίασμα. ¹⁸ βουληθεὶς ἀπεκύθησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς ^{Ro} 8, 22
 τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
 19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἐστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχύς
 20 εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδύς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδύς εἰς ὀργήν· ²⁰ ὀργῇ
 21 γὰρ ἄνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. ²¹ διὸ ἀποθέμενοι ¹ Pe 2, 1
 πᾶσαν ῥηπαρίαν καὶ περισσεῖαν κακίας ἐν πραύτητι δεξασθε τὸν
 22 ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. ²² γίνεσθε
 δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἐαν-
 23 τούς. ²³ ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητῆς, οὕτως ^{mi} 1, 24
 εἰοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν
 24 ἐσόπτρῳ· ²⁴ κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως
 25 ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. ²⁵ ὁ δὲ παρακύνψας εἰς νόμον τέλειον τὸν
 τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησημονῆς γενό-
 μνος ἀλλὰ ποιητῆς ἔργου, οὕτως μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ
 26 ἔσται. ²⁶ εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν ἑλῶσσαν
 αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκία.
 27 ²⁷ θρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῶ καὶ πατρὶ αὐτῆ
 ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὄρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
 ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

I, 7. ληψεται | τι : κ om 12. ληψεται | ἐπηγγεῖλατο : add ο κυριος
 13. απο : κ υπο | του θεου 17. ουκ ενι : κ ουκ εστιν 18. αυτου :
 κς αυτου 19. ιστα (κ* ιστω) : ωστα | εστω δε : om δε 20. ου κατ-
 εργαζεται 21. κ εμ πραυτητι 25. ουκ ακροατησ : praem ουτος
 26. θρησκ. ειναι : add εν υμιν | αλλ | θρησκεια 27. θρησκεια | παρα
 τω θεω

II.

Ne postponas divitibus pauperes. Lex tota explenda. Fides probanda factis. Abraham et Rahab.

Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ 1
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. ² εἰς γὰρ εἰσέλθη εἰς 2
συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθη
δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, ³ καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φο- 3
ροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἶπητε· σὺ κάθου ὧδε
καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἶπητε· σὺ στήθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ
ὑποπόδιόν μου, ⁴ οὐ διακρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ 4
διαλογισμῶν ποτηρῶν;

Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο 5
1 Co 1, 27: τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς
βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; ⁶ ὑμεῖς δὲ ἤτι- 6
μάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶς,
καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; ⁷ οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν 7
Lx 19, 18
Mt 22, 39 τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; ⁸ εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε 8
βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφὴν· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-
τόν, καλῶς ποιεῖτε· ⁹ εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργά- 9
ζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. ¹⁰ ὅστις γὰρ 10
ὄλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίωσιν δὲ ἐν ἐνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος.
Ez 20, 13a ¹¹ ὁ γὰρ εἰπὼν· μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καὶ· μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ 11
μοιχεύεις, φονεύεις δὲ, γέγονας παραβάτης νόμου. ¹² οὕτως λα- 12
λεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μελλοῦντες κρί-
νεσθαι. ¹³ ἢ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατα- 13
καγχᾶται ἔλεος κρίσεως.

Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, εἰς τὴν πίστιν λέγει τις ἔχειν, ἔργα 14
δὲ μὴ ἔχει; μὴ δύναται ἡ πίστις σώσαι αὐτόν; ¹⁵ εἰς ἀδελφὸς 15
ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λιπεύομενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς,
¹⁶ εἶπη δὲ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε 16
καὶ χορτάζεσθε, μὴ ὄντες δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτηδεια τοῦ σώματος, τί
Mt 7, 26 τὸ ὄφελος; ¹⁷ οὕτως καὶ ἡ πίστις, εἰς μὴ ἔχει ἔργα, νεκρά ἐστίν 17
καθ' ἑαυτήν. ¹⁸ ἀλλ' ἔρει τις· σὺ πίστιν ἔχεις, καγὼ ἔργα ἔχω· 18
δειξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, καγὼ σοὶ δεῖξω ἐκ
1 Co 9, 4 τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. ¹⁹ σὺ πιστεύεις ὅτι εἰς ἐστὶν ὁ θεός; 19
καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουν.

II, 1. προσωποληψιασ 2. εἰς τὴν 3. καὶ εἶπητε : add αὐτῶ |
τὴ καθου : ε κ add ὧδε 4. οὐ διακρίθητε : praesent καὶ 5. τῶ κοσμῶ :
του κοσμου τουτου | βασιλειασ : κ* επαγγελιασ 6. καταδυν. νμων
9. προσωπολημπτετε 10. τηρησει et πταισει 11. κ μη μοιχευσεις | ε
δε οὐ μοιχευσεις, φονευσεις δε 13. ανιλωσ|και κατακαγχατ. 15. εαν :
add δε | λιπευομενοι : add ωιν 17. εχη : post εργα 18. χωρισ των : εκ
των | εργων pri : add σου | δεξω σοι | την πιστιν : add μου 19. οτι ο
θεος εἰς ἐστιν

20²⁰ θέλεισι δὲ γινῶναι, ὡς ἄνθρωπος κατέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν
 21 ἔργων ἀργή ἐστιν; ²¹ Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνεγκασθεὶς Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; <sup>Gn 22, 9
Heb 11, 17</sup>
 22²² βλέπεισι ὅτι ἡ πίστις συνεργεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν
 23 ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη, ²³ καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα: <sup>Gn 15, 6
18, 17
Ro 4, 3
Gal 3, 6</sup>
 ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. ²⁴ ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιούται ^{Ro 3, 28}
 25 ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. ²⁵ ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ <sup>Jos 2, 1
15, 6, 17
Heb 11, 31</sup>
 26 ἐτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; ²⁶ ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστίν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστίν.

III.

Adversus docendi libidinem. Linguae usus difficilis. De vera sapientia.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι
 2 μῆτις κρίμα λημφόμεθα. ² πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπατες· εἴ τις
 3 καὶ ὅλον τὸ σῶμα. ³ εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ
 4 στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ
 5 σῶμα αὐτῶν μεταίχομεν· ⁴ ἰδὸν καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα
 6 καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλανθόμενα, μετὰ γεται ὑπὸ ἐλαχίστου
 7 πηδαλίου ὅπου ἡ ὀρμὴ τοῦ εὐθύνοτος βούλεται· ⁵ οὕτως καὶ ἡ
 8 γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγάλη ἀρχεῖ. ἰδὸν ἡλίκον πῦρ
 9 ἡλίκη ὕλην ἀνάπτει ⁶ ἡ γλῶσσα. πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας,
 10 ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, καὶ σπιλοῦσα ὅλον
 11 τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογίζο-
 12 μένη ὑπὸ τῆς γενέσεως. ⁷ πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν
 13 ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίω δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ
 14 ἀνθρώπινη, ⁸ τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων· <sup>Ps 139
(140), 4</sup>
 15 ἀκατάστατον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. ⁹ ἐν αὐτῇ εὐλο-
 16 γοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς
 17 ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· ¹⁰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ
 18 στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χεῖρ, ἀδελφοί μου,
 19 ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. ¹¹ μήτις ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὁπῆς βρῦει
 20 τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; ¹² μή δύναται, ἀδελφοί μου, συκὴ ἐλαίας
 ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σύκα; οὔτε ἀλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

20. ἀργη: ε κ νεκρα 22. συνεργεῖ 24. ορατε: add τοιωνν 26. χωρις των εργ.

III, 1. ληρομεθα 2. κ δυναμενος 3. εἰ δε (κ* add γαρ): ἰδου | εἰς το: προσ το 4. σκληρ. ανεμ. | ὁπου: add αν | βουληται 5. ε κ μεγαλαρχεῖ | ἡλικον: ολιγον 6. και η γλωσσ. anteaque plene interpg | οὕτως η γλωσσ. καθιστ. | και σπιλουσα: η σπιλ. | γενεσεως: κ add ημων 8. δυνατ. ανθρω. δαμασαι | ακαταστατον 9. κυριον: Θεον 12. ε κ post συκα; add οὕτως | ουτε (κ ουδε) αλυ. γλυκυ: ουδαμια πηγη αλυκον και γλυκυ

Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δεῖξάτω ἐκ τῆς καλῆς 13
ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας. ¹⁴ εἰ δὲ ζῆλον 14
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε
1, 17 τῆς ἀληθείας καὶ ψεύδεσθε. ¹⁵ οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν 15
κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης. ¹⁶ ὅπου γὰρ 16
ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φῶλον πρᾶγμα.
¹⁷ ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνική, 17
ἐπιεικὴς, εὐπειθής, μεστή ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος,
ἀνυπόκριτος. ¹⁸ καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς 18
ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

Fugienda vana libido. Adversus obtrectationem et fiduciam sui.

Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ 1
1 Pe 2, 11 τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;
Ro 7, 23 ² ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύ- 2
νασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ
Mt 7, 7 μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· ³ αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς 3
αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε, ⁴ μοιχαλίδες. 4
Ro 8, 7 al (Ea 12, 9) οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἐχθρὰ ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃς ἐὰν
οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται.
⁵ ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς θρόνον ἐπιποθεῖ τὸ 5
πνεῦμα ὃ κατόκησεν ἐν ἡμῖν, ⁶ μεῖζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ 6
Prov 2, 24 λέγει· ὁ θεὸς ὑπερφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν
1 Pe 5, 5 χάριν. ⁷ ὑποτάγητε ὄν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ 7
1 Pe 5, 6ss φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· ⁸ ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγεῖν ὑμῖν. καθα- 8
Zach 1, 8 ρίσατε χεῖρας, ἀμαρτωλοί, καὶ ἀγγίσατε καρδίαν, δίψηγοι. ⁹ κατα- 9
πωρήσατε καὶ πενήθησατε, κλαύσατε· ὁ γέλωσ ὑμῶν εἰς πένθος
μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. ¹⁰ ταπεινώθητε ἐνώπιον 10
κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ 11
ἢ κριῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμον καὶ κρίνει νόμον·
εἰ δὲ νόμον κρίνεισ, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμον ἀλλὰ κριτής. ¹² εἰς 12
ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι·
Ro 2, 1 οὐ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς 13

14. κ ἐν ταῖς καρδίαις | τῆς αλ. καὶ ψευ. : καὶ ψευδοσθε κατα τῆς αληθ.
15. ἀλλ 16. εἰς : κ add καὶ 17. καὶ ἀνυποκριτος 18. κ* καρπ. δε ο
δικαι. | τῆς δικαιοσύνης

IV, 1. om ποθεν voc 2. οὐκ εχ. δε δια 3. κ* καταδαπαν. 4. μοιχοι
καὶ μοιχαλι., οὐκ | του κοσμου : κ add τουτου | εστ. τω θεω : του θεου
εστ. | οσ (κ* om) εαν : οσ αν | εχθρος : κ* εχθρα 5. λέγει· πρὸς φθόνον-
ἐν ἡμῖν; | κατακωπον 7. om δε 9. καὶ κλαυσατε 10. του κυριου 11. η
κριων : καὶ κρι. 12. om καὶ κριτης | om δε post ον | ο κριων : οσ
κρινεις | πλησιον : ετερον 13. η αυριον (et. εε) : ε καὶ αυρ. | ε (non εε)
πορευσωμεθα et (hoc et. κ) ποιησωμεν, item εμπορευσωμεθα κ. κερδη-
σωμεν

τῆνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα
 14 καὶ κερδήσομεν, ¹⁴ οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆσ' αὐρίων· ποία
 γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτιμίς γάρ ἐστε ἢ πρὸς ὀλίγον φαινομένη,
 15 ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· ¹⁵ ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος
 16 θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκείνο. ¹⁶ νῦν δὲ
 κενυῶσθε ἐν ταῖσ' ἀλαζονίαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη
 17 πονηρὰ ἐστίν. ¹⁷ εἰδοῦσι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, Le 12, 47
 ἀμαρτία αὐτῶ ἐστίν.

V.

Cohortatio ad divites. Patientia piorum. Non iurandum. Aegrotorum
 cura, precum vis. De lapsis.

- 1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαι-
 2 πορίας ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ² ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ
 3 τὰ ἰμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, ³ ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄρ-
 4 γυρος κατίωται, καὶ ὁ ἴδς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῶν ἔσται καὶ Ps 21, 10
 φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησανρίσατε ἐν ἐσχάταις
 4 ἡμέραις. ⁴ ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς
 5 χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυσταρημένος ἀφ' ὑμῶν κρᾶζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν
 5 θερισάντων εἰς τὰ ὄτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. ⁵ ἐτρυφή-
 6 σατε ἐπὶ τῆσ' γῆσ' καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν
 6 ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. ⁶ κατεδικάσατε, ἐφρονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ
 ἀντιτάσσεται ὑμῖν.
 7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆσ' παρουσίας τοῦ κυ-
 8 ρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆσ' γῆσ', μα-
 8 κροθυμῶν ἐπ' αὐτῶ ἕως λάβῃ προῖμον καὶ ὄψιμον· ⁸ μακροθυ-
 9 μήσατε καὶ ὑμεῖς, στηριξάτε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία
 9 τοῦ κυρίου ἤγγικεν. ⁹ μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα I The 4, 15 m
 10 μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν. ¹⁰ ὑπόδειγμα 2 The 2, 15
 λάβετε, ἀδελφοί, τῆσ' κακοπαθείας καὶ τῆσ' μακροθυμίας τούτῃ
 11 προσφῆτας, οἱ ἐλάλησαν ἐν τῶ ὀνόματι κυρίου. ¹¹ ἰδοὺ μακαρί- 2 Ps 1, 21
 ζόμεν τούσ' ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰωβ ἠκούσατε καὶ τὸ Ps 102 (103), 8
 τέλος κυρίου εἶδετε, ὅτι πολὺσπλαγγὸς ἐστίν ὁ κύριος καὶ
 οἰκτίμων.
 12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν Mt 5, 34 m 23, 16

13. ἐνιαυτον: add ενα 14. γαρ pri: κ* om | ατι. γαρ εστε (ε εστιν): κ om | επειτα δε αφανιζ. 15. ζησωμεν | ε (non εε) και ποιησωμεν 16. κ κατακαυχασθε | αλαζονιαισ | κ απασα

V, 1. επερχομεναισ: κ add υμιν 3. ωσ πυρ: κε praem ο ιωσ 4. απεστρημενοσ | ε κ εισεληλυθασιν 5. ωσ εν ημερ. 7. ωσ sec: ε κ add αν | προῖμον: προῖμον, praeteraeque ε praem νεστον, item κ καρπον τον (κε delet τον) 8. κ μακροθυμ. ουν 9. κ κατα | κατακριθητε | ο κριτη: om ο 10. ε κ αδελφοι μου, idque ε post κακοπαθ. pon | κ καλοναγαθιασ pro κακοπαθ. | εν τω (κ om) ονοματι: om εν 11. νπομεινοντασ 12. κ* προ παντ. ουν

μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τιὰ ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὐ οὐ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

Καιοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλ- 13
λέτω. ¹⁴ ἄσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους 14
τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες
ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. ¹⁵ καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως 15
σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτόν ὁ κύριος· καθὼς ἁμαρτίας ἢ
πεποικηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ¹⁶ ἔξομολογεῖσθε ὅν ἀλλήλοις 16
τὰς ἁμαρτίας, καὶ εὐχασθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ
^{Io 3, 31} ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. ¹⁷ Ἡλιὰς ἀνθρώπος ἦν ὁμοιο- 17
^{1 Pt 10, 1} ^{Le 4, 25} παθῆς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσήξατο τοῦ μὴ βρεῖλαι, καὶ οὐκ
ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοῦς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· ¹⁸ καὶ πάλιν 18
προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὑέτον καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν
τὸν καρπὸν αὐτῆς.

^{Mt 18, 15} Ἀδελφοί μου, εἴαν τις ἐν ὑμῖν πληθῆ ἀπὸ τῆς ἀληθείας 19
καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, ²⁰ γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρ- 20
^{1 Pt 4, 8} τωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ
καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

Π Ε Τ Ρ Ο Υ Α.

I.

Salus nostra Christus. Adversa fidem probant. Prophetæ ad nos. Redemptis
care regeneratisque verbo dei sancte vivendum.

Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις 1
διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυ- 2
νίας, ² κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος, εἰς 2
ὑπακοὴν καὶ θαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη πληθυνθείη.

^{Eph 1, 3} ^{Ti 2, 1, 7} Ἐὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 3
στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα 3
ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, ⁴ εἰς κληρονο- 4
μίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν 4
οὐρανοῦς εἰς ὑμᾶς ⁵ τοῦς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ 5
^{Ro 8, 18} πίστεως εἰς σωτηρίαν ἐτοιμῆν ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἔσχατῳ.

12. ἦτω δε : κ* add ο λογος | υπο κρισιν (et. se) : ε εἰς υποκρισιν 14. ἐπ
αυτον : κ* ἐπ αυτουσ | αλειψαντες : ε κ add αυτον 16. om ουν | τας
αμαρτ. : τα παραπτωματα 17. ε κ ηλιασ 18. κ εδωκ. τον υετον,
ε υετον εδωκ. 19. om μου | κ απο της οδου της αληθειας 20. om
αυτου post ψυχην

* κ πετρον επιστ. α' (sed tantum petron α' in subscriptione et
paginarum titulis), ε* πετρον του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη,
ε πετρον καθολικη επιστ. πρω.

I, 1. εκλεκτοις : κ* add και | κ* om ασιασ 3. ε* (ex errore) αναγενν.
ημασ | κ δια αναστ. 4. κ κ. αμαρ. κ. αμιαντ. | κ εν ουρανω | εἰς ημασ
5. κ* ετοιμωσ

- 6 ⁶ ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις
 7 πειρασμοῖς, ⁷ ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον ^{1a 1, 2, 3}
 χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζόμενον, εὐρεθῆ εἰς
 8 ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, ⁸ ὃν
 οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρώμενοι πιστεύοντες δὲ
 9 ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῃ καὶ δεδοξασμένη, ⁹ κομιζόμενοι τὸ
 10 τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. ¹⁰ περὶ ἧς σωτηρίας
 ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηράνησαν προφηταὶ οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάρι-
 11 τος προφητεύσαντες, ¹¹ ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν
 ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρούμενον τὰ εἰς
 12 Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· ¹² οἷς ἀπεκα-
 λύθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ τῶν ἀγγελῶν
 ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἀγίῳ ἀποστα-
 λέτη ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακινῆσαι.
 13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες,
 τελειῶσ ἐλπίζετε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει
 14 Ἰησοῦ Χριστοῦ. ¹⁴ ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς ^{1a 12, 2}
 15 πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ¹⁵ ἀλλὰ κατὰ τὸν κα-
 λέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,
 16 ¹⁶ διότι ἔγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιος. ¹⁷ καὶ εἰ ¹⁷
 πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ
 17 ἐκάστον ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστρά- ¹⁷
 18 φητε, ¹⁸ εἰδότες ὅτι οὐ φθαρεῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε
 19 ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαράδοτου, ¹⁹ ἀλλὰ τι-
 20 μίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, ²⁰ προεγνω-
 σμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου
 21 τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς ²¹ τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγεί-
 ραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν
 ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.
 22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς
 φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκ-
 23 τενωσ, ²³ ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρ- ²³
 24 του, διὰ λόγον ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος. ²⁴ διότι πᾶσα σὰρξ ²⁴
 ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ²⁴
 25 ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν· ²⁵ τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς
 τὸν αἰῶνα. τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

6. εἰ δεον : add εστιν | κ* λυπηθεντας 7. πολυ τιμωτερον | και τιμην
 κ. δοξαν 8. ιδοντες : ειδοτες 10. εξηρανησαν 11. εραυνωτες
 12. ημιν δε 16. κ. οτι γεγραπτ. | εσεσθε : γενησθε | οτι εγω αγιος εεμι
 17. απροσωποληπτως | κ* αναστρεφομενοι 18. κ* φθαρτου, item
 αργυριου 20. κ* ανεγνωσμενου | εσχατων | κ του χρονου 21. πιστους :
 ε κ πιστευοντας | κ* εγειροντα 22. της αληθειας : add δια πνευματος |
 ε κ εκ καρδίας καρδίας, κ εκ καρδ. αληθινης 23. μενοντος : add
 εἰς τον αιωνα 24. ως ante χορτος : κ* ωσει, κς om | κ* πασα η δοξα |
 αυτησ : κ* αυτου, ε ανθρωπον | και το ανθος : add αυτου

- 20 θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχωσ ἀδίκωσ. ²⁰ ποῖον γὰρ κλέωσ εἰ ἀμαρτάνοντεσ καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιούντεσ καὶ πάσχωντεσ ὑπομενεῖτε, τούτο χάρισ παρὰ θεῶ.
- 21 ²¹ εἰσ τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστόσ ἐπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ^{2, 18} ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖσ ἔχουσιν ^{10 13, 15}
- 22 αὐτοῦ, ²² ὅσ ἀμαρτίας οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλωσ ἐν τῷ
- 23 στόματι αὐτοῦ, ²³ ὅσ λοιδορούμενοσ οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχωσ ^{εσ 53, 9}
- 24 οὐκ ἠπειλεῖ, παρεδίδου δὲ τῷ κρινόντι δικαίωσ, ²⁴ ὅσ τὰσ ἀμαρ- ^{εσ 53, 4 m}
- τίας ἡμῶν αὐτόσ ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ^{Col 1, 22}
- ἵνα ταῖσ ἀμαρτίας ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνη ζήσωμεν, οὗ τῷ
- 25 μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. ²⁵ ἦτε γὰρ ὡσ πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. ^{1, 2}

III.

Ad uxores et maritos. Commendantur caritas, temperantia, patientia.

Christi passio et descensus ad inferos. Vis baptismi.

- 1 Ὁμοίωσ γυναικεσ, ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίωσ ἀνδράσιν, ἵνα ^{Eph 5, 22} ^{Col 3, 18}
- καὶ εἰ τινεσ ἀπειθούσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆσ τῶν γυναικῶν ἀνα-
 2 στροφῆσ ἀνευ λόγου κερδηθήσονται, ² ἐποπτεύσαντεσ τὴν ἐν φόβῳ
 3 ἀγνῆσ ἀναστροφῆν ὑμῶν. ³ ὡν ἔστω οὐχ ὁ ἐξωθεν ἐμπλοκῆσ ^{1 Ti 2, 9 s}
 τριχῶν καὶ περιθέσεωσ χρυσίωσ ἢ ἐνδύσεωσ ἱματίωσ κόσμουσ,
 4 ⁴ ἀλλ' ὁ κρυπτόσ τῆσ καρδιάσ ἀνθρωποσ ἐν τῷ ἀφάρτῳ τοῦ ^{Eph 3, 16}
 πραέωσ καὶ ἡσυχίου πνεύματοσ, ὃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυ-
 5 τελέσ. ⁵ οὕτωσ γὰρ ποτε καὶ αἱ ἅγαι γυναικεσ αἱ ἐλπίζουσαι εἰσ
 6 θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάσ, ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίωσ ἀνδράσιν, ⁶ ὡσ
 Ἡσαῖα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧσ ἐγενή- ^{Ga 3, 12}
 θητε τέκνα ἀγαθοποιούσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.
- 7 ⁷ Ὅι ἄνδρεσ ὁμοίωσ, συνοικοῦντεσ κατὰ γνώσιν ὡσ ἀσθενεστέρωσ ^{Eph 5, 25} ^{1 Co 7, 2}
 σκεῦει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντεσ τιμὴν ὡσ καὶ συγκληρονόμοισ
 χάριτοσ ζωῆσ, εἰσ τὸ μὴ ἐνκόπτεσθαι τὰσ προσευχὰσ ὑμῶν.
- 8 Τὸ δὲ τέλος πάντεσ ὁμόφροντεσ, συμπαθεῖσ, φιλάδελφοι,
 9 εὖσπλαγχοι, ταπεινόφροντεσ, ⁹ μὴ ἀποδιδόντεσ κακὸν ἀπὲ κακοῦ ^{Ro 12, 17}
 ἢ λοιδορίαν ἀπὲ λοιδορίας, τὸνναντίον δὲ εὐλογοῦντεσ, ὅτι εἰσ
 10 τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. ¹⁰ ὁ γὰρ θέλων ^{Ps 33 (34), 13-16}
 ζῶν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρασ ἀγαθὰσ πανσάτω τὴν γλῶσσαν
 11 ἀπὸ κακοῦ καὶ χειλὶ τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, ¹¹ ἐκκλινάτω ἀπὸ ^{Heb 12, 14}
 κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διασάτω

21. παθεν : κ απιθανεν | υμων υμιν : ε (non ε) ημων ημιν 22. κ ημεσθη 23. κ* ελοιδορει 24. κ* om εν | κc om αυτου sec 25. πλανωμενα | κ επιστραφητε

III, 1. αι γυναικ. | κερδηθησονται 2. κ* εποπτευοντεσ 3. κ ουκ ο 4. κ* om τω | πραεωσ | κ* om και 5. ε κ επι τον θεον | κωσμ. εαυτ. : κ ante αι ελπ. | κ* συνομιλουντεσ | κ* om κατ. γνωσ. | συγκληρονομοι | κ ποιικιησ χαριτ. | κωκοπτ. 8. φιλοφρ. pro ταπειν. 9. οτι : praem ειδοτεσ 10. ε κ γλωσσ. αυτου | χειλ. αυτου 11. ε (non ε) om αγαθ. ζητησ.

αὐτήν, ¹² ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὅσα αὐτοῦ εἰς 12
δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιούντας κακά.

Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς εἰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένησθε; 13

^{2, 20} ^{4, 14} ^{Εἰς 2, 12} ¹⁴ ἀλλ' εἰ καὶ πάσχετε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον 14
αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, ¹⁵ κύριον δὲ τὸν Χριστὸν 15

ἀγιάσας ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἔτοιμοι αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαν
παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ
μετὰ πραύτητος καὶ φόβου, ¹⁶ συνειδήσειν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα 16

^{2, 12} ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχνῶσιν οἱ ἐπιηρέαζοντες ὑμῶν τὴν
^{2, 20} ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφῇ. ¹⁷ κραῖττον γὰρ ἀγαθοποιούν- 17
τας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιούντας.

^{2, 21} ^{4, 1} ¹⁸ ὅτι καὶ Χριστὸς ἀπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ 18
1 TI 2, 16 ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί,

^{Eph 4, 9} ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, ¹⁹ ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν 19
MI 24, 37^{ab} πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ²⁰ ἀπειθήσασιν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ 20

θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ,
Gn 7, 13 εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος.

²¹ ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντίτιπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπό- 21
θεσις ὑποπυ, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι'

^{Eph 1, 20} ^{Heb 12, 2} ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ²² ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευ- 22
θεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ
δυνάμεων.

IV.

Deo nova vita dicanda et fratribus. Gaudendum calamitatum probatione.

^{2, 18} ^{2, 21, 24} ^{Ro 6, 6} Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἐννοίαν 1
ὀπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπανται ἁμαρτίας, ² εἰς τὸ 2
μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπιλοιπον
ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. ³ ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὸς χρόνος τὸ 3
βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένον ἐν ἀσαλείαις,
ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κόμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολα-
τρείαις, ⁴ ἐν ᾧ ξεσῶνται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν 4
τῆς ἀσότητας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, ⁵ ὅ ἀποδώσουσιν λόγον 5
τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς ⁶ εἰς τοῦτο γὰρ 6

12. οἱ σφθ. 13. μιμηται 14. κ μακαρ. εἰτε 15. χριστον : θεον |
ετοιμοι : add δε | κ απαιτουντι | om αλλα 16. ε κ εν ω καταλαλωνσιν
(κ -λαλωνσιν) νμων ως κακοποιων | κ* εἰς χριστον 17. εἰ θελοι 18. κ*
om και post οτι | κ* περ. των αμαρτ. insuperque κ add υπερ ημων |
απεθανεν : επαθεν | κ* om ημας | τω πνευματι 20. απαξ εξεδεχετο |
κ* την τ. θε. μακροθυμιαν | ολιγα 21. ο : ε φ, κ* om | και ημας
νυν : κ ante αντιτυπ. pon 22. τον θεου

IV, 1. παθοντος (κ* αποθανοντος) : ε add υπερ ημων, κ* υπερ
νμων | ο παθ. εν σαρκι | κ* αμαρτιας 2. κ* ανθρωπον 3. αρκετ.
γαρ : add ημιν, item κ* υμιν | κ* παρεληλυθος | χρονος : add τον βιον |
βουλημα : θελημα | καταργασασθαι | κ πορευομενονου 4. κ* και βλασφη-
μουσιν

καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, 2, 19
ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.

- 7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε 1a 5, 2
8 εἰς προσευχάς, 8 πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενή 1a 5, 20
9 ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πληθὸς ἁμαρτιῶν, 9 φιλόξενοι εἰς (Prov 10, 12)
10 ἀλλήλους ἀνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, Heb 12, 2
εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάρι- Phil 2, 14
11 τος θεοῦ. 11 εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς εἰς Ro 12, 6
ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ
'Ιησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας Col 3, 17
τῶν αἰῶνων· ἀμήν. 5, 11
- 12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν
13 ὑμῖν γινομένην, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, 13 ἀλλὰ καθὼς κοινο-
νεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀπο- Ro 8, 17
14 κάλυψι τῆς δόξης αὐτοῦ χαρήτε ἀγαλλιωμένοι. 14 εἰ ὄνειδίζεσθε 2 Co 1, 7
ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ Mi 5, 10
15 πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπνεύεται. 15 μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς 2, 20
16 φρονεῖς ἢ κλέπτῃς ἢ κακοποιεῖς ἢ ὡς ἀλλοτριεπισκόπος. 16 εἰ δὲ
17 ὀνόματι τούτου. 17 ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ
οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπει-
18 θούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζε- Prov 11, 31
19 ται, ὁ ἀσεβῆς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ
πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῶ κτίστη παρατιθέσθω- 2, 17
σαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

V.

Presbyterorum ceterorumque officia. Diabolo resistendum. Vota et salutationes.

- 1 Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος
καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης
2 ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· 2 ποιμάνετε τὸν ἐν ὑμῖν ποιμνίον Act 20, 28
τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἐκουσίως κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχρο-
3 κερδῶς ἀλλὰ προθύμως, 3 μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν Tit 1, 7
4 ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχι-
ποιμένου κομεισθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

6. ζῶσι : κς ζῆσοσι 7. κ* om και ante νηψατε | εἰς τας προσευχας
8. προ παντων : add δε | ε* η αγαπη | καλυψει 9. γογγυσμων 13. καθο-
ς καθωσ 14. κ* om εν | το τ. δοξης : κ add και της δυναμεισ αυ-
του (κς om αυτ.) | αναπνευεται (κς επαναπνευανται) : add κατα μιν
αυτους βλασημειται, κατα δε υμασ δοξαζεται 15. αλλοτριεπισκοπος
16. ονοματι : μαρι 17. ε ο καιροσ | κ* αφ υμων 18. και αμαρτωλοσ
19. ωσ πιστω κτιστη | αυτων : αυτων

V, 1. ουν : om | συμπρεσβ. 2. μη αναγκαστωσ : praec επισκο-
πονντες | αλλ | om κατα θεον

Eph 5, 21 Ὅμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλή- 5
 Prov 3, 24 λους τῆν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις
 Ia 4, 6 ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ 6
 Ia 4, 10 τῆν κραταιὰν χεῖραν τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν 7
 Ps 55, 23 τῆν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
 ὑμῶν.

Nήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων 8
 Ia 4, 7 ὠροῦμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε στε- 9
 ροὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ ἀντὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ
 ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιταλεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ 10
 Heb 12, 21 καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον
 παθόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηριξεί, σθενώσει, θεμελιώσει.
 4, 11 11 αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν. 11

Διὰ Cιλονανοῦ ἡμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογιζομαι, δι' 12
 ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ
 χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στήτε. 13 ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυ- 13
 Ro 16, 16 λῶνι συνεκλεκτῇ καὶ Μάρκος ὁ νιός μου. 14 ἀσπάσασθε ἀλλή- 14
 2 Co 13, 12 λους ἐν φιλήματι ἀγάπης.

Εἰρήνῃ ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

Π Ε Τ Ρ Ο Υ Β.

I.

Augenda virtutis studia. Petrus brevi moriturus, testis transfigurationis.
 Verbum propheticum.

Act 15, 14 *Κυμῶν Πέτρος δούλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς 1*
ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ
 1 Pe 1, 2 *σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ πληθυνθείῃ ἐν 2*
 Iud 2
 2, 20 *ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.*

Ὡς τὰ πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς 3
 ζωῆν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέ-
 σαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῶν καὶ 4
 μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας

5. ομοιωσ : κ* add δε | κ τοιο πρεσβυτ. | αλληλοισ : add υποτασσομενοι
 6. χειρα 7. επιρριψαντες | κ* περι ημων 8. οτι ο αντιδ. | τινα κατα-
 πιειν (κ* καταπιω) : ε τινα καταπιη 9. om τα 10. υμασ : ημασ | εν
 χριστω ιησου | καταρτισαι υμασ, στηριξαι, σθενωσαι, θεμελιωσαι 11. το
 κρατος : κ praem η δεξα και 12. ταυτην : κ* praem και | σπηματα
 13. η εν βαβυλ. : κ add εκκλησια 14. εν χριστω : ε κ add ιησου· αμην
 * ε επιστολη πετρον καθολικη δευτερα, εε πετρον του αποστολου
 επιστολη καθολικ. δευτερα

I, 1. κ εις δικαιοσυνην του κυρι. ημων | σωτηρος : εε add ημων
 2. ιησου : κ add χριστου 3. om τα ante παντα | κ* τα προς τον θεον
 και ζωην | ημασ δια δεξησ και αρετησ 4. τα μεγαστ. ημιν και τιμ. |
 κ θει. φουσ. κοιν.

Nov. Test. ed. Tl.

18

κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίαις
 5 φθορᾶς. ⁵ καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδῆν πᾶσαν παρεισενέγκαντες
 ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν
 6 γνώσιν, ⁶ ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν
 7 ὑπομονὴν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ⁷ ἐν δὲ τῇ εὐσέβειᾳ
 8 τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. ⁸ ταῦτα
 γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπου
 9 ⁹ ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶν κωσπάζων, λήθην
 10 λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἀμαρτημάτων. ¹⁰ διὸ
 μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλήσιν καὶ
 ἐκλογὴν ποιῆσθαι· ταῦτα γὰρ ποιῶντες οὐ μὴ πταισῆτέ ποτε.
 11 ¹¹ οὕτως γὰρ πλοσίσως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἰσοδος εἰς
 τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ
 Χριστοῦ.
 12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομνησκῆναι περὶ τούτων, καίτερ ¹²
 13 εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας. ¹³ δίκαιος δὲ
 ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ¹⁴·
 14 ἐν ὑπομνήσει, ¹⁴ εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώ- ¹⁵
 ματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν
 15 μοι. ¹⁵ σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν
 16 ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιῆσθαι. ¹⁶ οὐ γὰρ σεσοφισμένους
 μύθοις ἐξακολούθησαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν
 17 Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες
 τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. ¹⁷ λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς
 τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης ἀντὶ τοιαύτου ὑπὸ τῆς μεγαλο- ¹⁸
 18 πρεποῦς δόξης· οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ
 19 εὐδόκησα. ¹⁸ καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἔξ οὐρανοῦ ¹⁹
 19 ἐνεχθεῖσαν σὺν ἀντὶ ὅντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. ¹⁹ καὶ ἔχομεν
 βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες
 ὡς λόγῳ φαίνοντι ἐν ἀνχηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμεῖρα διαγωγῆ
 20 καὶ φωσφόρος ἀνατελλῆ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ²⁰ τοῦτο πρῶτον
 21 γινέται. ²¹ οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφη-
 τεῖα, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ
 ἀνθρώποι.

4. κ τὴν ἐν τῷ κοσμ. ἐπιθυμίαν φθορᾶς | ἐν κοσμῷ 5. κ καὶ αὐτὸ δὲ
 τοῦτο 9. ἀμαρτιῶν 10. σπουδάσατε : κ add εἰς δια τῶν καλῶν ἔργων
 (quae postea ποιῶντες postulant) 11. κ om η ante εἰσοδος 12. οὐκ
 ἀμελήσω | αἰ : post υμᾶς pon | κ αἰ περὶ τουτ. ὑπομνη. υμᾶς 13. κ
 ἐν τῇ ὑπομνήσει 14. κ om καθ. καὶ ο κυρ. ημ. 15. κ σπουδάσω
 17. κ του θεου 18. κ εκ του ουρανου 19. η ημερα 21. ἀλλ' | ἀπο
 θεου : κ αἰοι θεου, ε οἱ αἰοι θεου

II.

Falsi doctores venturi. Exempla poenae quae manet effrenatos seductores.

- Μτ 24, 4 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῶν 1
 1 Iud 4 ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις ἀπω-
 2 γοντες ἑαυτοῦ ταχινὴν ἀπώλειαν, ² καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν 2
 αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημη-
 3 θήσεται, ³ καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, 3
 1 Iud 5 ἔσι. ⁴ εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ 4
 3, 6 ⁵ καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄρθοος Νῶε δικαιο- 5
 1 Pz 2, 20 ⁶ σύνης κήρυκα ἐθύλαξεν, κατακλυσμών κόσμου ἀσεβῶν ἐπάξας, 6
 Gn 7 ⁷ καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέ- 6
 Iud 7 ⁸ κρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, ⁷ καὶ δίκαιον Λώτ 7
 Ga 19 ⁹ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς 8
 ἐφρόσατο· ⁸ βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐ- 8
 9 οῖδεν κύριος εὐσεβεῖσι ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέ- 9
 1 Iud 9 ραν κρίσους κολαζόμενους τηρεῖν, ¹⁰ μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω 10
 σαρκῶς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος κατα-
 φρονούντας. ¹¹ τολμηταὶ ἀθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφη-
 1 Iud 9 μούντες, ¹¹ ὅπου ἄγγελοι ἰσχυροὶ καὶ δυνάμει μείζοντες ὄντες οὐ 11
 φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάβη· ¹² οὗτοι δέ, 12
 Iud 10 ὡς ἄλογα ζῶα γεγενημένα φυσικὰ εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς 10
 ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται 13
¹³ κομμούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἠγοῦμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ 13
 Iud 12 τρυφῆν, σπῖλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν 12
 συνευωχούμενοι ὑμῖν, ¹⁴ ὀφθαλμοῦς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος 14
 καὶ ἀκαταπαύστου ἀμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, 14
 καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα· 14
 Iud 11 ¹⁵ καταλείποντες εὐθείαν ὁδὸν ἐπλαγήθησαν, ἐξακολουθήσαντες 15
 Μτ 23 22 τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, 15
¹⁶ ἔλεγε· δὲ ἔσχεν ἰδίᾳ παρανομίᾳ· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀν- 16
 θρώπου φωνῇ φθεγγάμενον ἐκόλυσε τὴν τοῦ προφήτου παρα-

II, 1. κ^c om εν τ. law 2. ἀσελγειαῖο : ἀπώλειαιο | η ὁδοσ : κ^c η
 δοξα 3. κ^a ἐκπορευουσντ. 4. σειραισ | ζοφοῦ : κ^a ζοφοισ | τηρουμα-
 νουο : ε τετηρημενουο, κ κολαζομενουο τηρειν 5. ἀλλ | κ^a κοσμον
 8. εγκατοικ. 9. πειρασμου | ἀδικ. δε : κ^a add παφνλακιςμενουο 10. κ^a
 εν επιθυμιασ (sic) 12. κ αυτοι δε | ε^c γεγενημενα idque ε post φυσικα |
 κ εν οιο αγνοουντασ βλασφημουσιν | και φθαρ. : καταφθαρ. 13. κομιου-
 μενοι : κ ἀδικουμενοι 14. κ μοιχαλιασ | κ ἀμαρτιασ | πλεονεξιασ
 15. καταλιποντασ | την ευθειαν | βοσορ : κ^a βεωσορσορ | οο : κ^a om
 16. κ^a om εν

17 φροσίων. ¹⁷ οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνδρῶν καὶ ὀμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος Iud 13
 18 ἑλανόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετῆρηται. ¹⁸ ὑπέρογκα Iud 16
 γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς
 ἀσελγείας τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστραφο-
 19 μένους, ¹⁹ ἑλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρ-
 20 χοντες τῆς φθορᾶς· ᾗ γὰρ τις ἤττηται, τούτω δεδούλωται. ²⁰ εἰ ^{1, 2} 1, 18
 γὰρ ἀποφνύοντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ
 κυρίου ἡμῶν καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν
 ἐμπλακέντες ἤττώνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χεῖρονα τῶν Μτ 12, 45
 21 πρώτων. ²¹ κρείσσον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν
 τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης
 22 αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς. ²² συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς
 παροιμίας· κῶων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί· ὡς Prov 26, 11
 λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

III.

Incendium mundi et instauratio; reditus Christi subitus. Novi caeli. De Pauli epistulis.

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν 1, 13
 2 αὐτῷ διαγίρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τῆς εἰλικρινῆς διάνοιαν, ² μνησθῆ- Iud 11
 ται τῶν προειρημένων ζημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς
 3 τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτήρος, ³ τοῦτο
 πρώτων γνώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν 1, 20
 4 ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίαις αὐτῶν ἐπιθυμίαις πορευό- Iud 18
 5 μενοι ⁴ καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐ-
 τοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει
 6 ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. ⁵ λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι
 οὐρανοὶ ἦσαν ἑκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα
 7 ἀπόλετο· ⁷ οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ ἀντ' ἀλλήλων τεθησαυ-
 ρισμένοι εἰσίν, πρὶν τηροῦμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπολείας Iud 15
 8 τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. ⁸ ἐν δὲ τούτῳ μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγα- Ps 90, 4
 9 πητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς
 ἡμέρα μία. ⁹ οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βρα-
 δυντῆτα ἠγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶς, μὴ βουλομένους
 τινὰς ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. 1 Ti 2,
 10 Ἦξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτῃς, ἐν ἣ οὐρανοὶ ῥοιζήδον 1 Th 5, 2

17. καὶ ὀμίχλαι : νεφέλαι | εἰς αἰῶνα τετῆρη. 18. εἰ ἐν ἀσελγ|ολιγῶσι :
 εἰς ὀλιγῶσι|ἀποφυγοντας 19. τούτω καὶ δεδ. 20. ὁμ ἡμῶν 21. κρείσ-
 τον | νποστρέψαι : εἰς ἐπιστρέψαι, κ εἰς τα ὀπισω ἀνακαμψαι | εκ : κ ἀπο
 22. συμβέβηκε δε | ε κ κυλισμα

III, 2. ὑμῶν : ἡμῶν 3. ἐπ ἐσχατον | ὁμ ἐν ἐμπαιγμονῇ 5. κ δια
 ὕδατος | κ* συνεστῶτα 7. τῶ αὐτω (cf. εἰ) : κ τῶ αὐτου, ε αὐτου
 8. κ παρα κυριου 9. ο κυριου | δι υμᾶς : εἰς ἡμᾶς 10. ε κ ἡμερα |
 κλεπτῃς : add ἐν νυκτι | ουρανοὶ (κ add μεν) : οἱ ουρ.

παρελύσονται, στοιχειά δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. ¹¹ τούτων οὖν πάντων λυομένων ¹¹ ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμῶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, ¹² προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχειά καυσούμενα τήκεται. ¹³ καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ καινὴν γῆν κατὰ ¹³ Apoc 21, 1 τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπονδάσατε ἄσπιλοι ¹⁴ καὶ ἀμώμητοι ἀντὶ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, ¹⁵ καὶ τὴν τοῦ κυρίου ¹⁵ Ro 2, 4 ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἠγγείθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθείσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, ¹⁶ ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ ¹⁶ τούτων, ἐν αἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ¹⁷ Iud 20 ἀπώλειαν. ¹⁷ ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ¹⁷ ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσῃτε τοῦ ἰδίου ¹⁸ Iud 20 στηριγμοῦ, ¹⁸ ἀξιάεστε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν ¹⁸ 1 Pe 5, 11 καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἀντὶ ἧ δόξα καὶ ἔνν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος.

I O U A N N O Y A.

I.

Testimonium de Christo. Deus lux. Christi sanguis.

^{2, 18} Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐώρακάμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ¹ ἡμῶν, ὃ ἠθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ ^{10 1, 14} λόγου τῆς ζωῆς. ² καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐώρακάμεν καὶ ^{1, 1, 2} ² μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. ³ ὃ ἐώρακάμεν καὶ ³ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίας ἔχητε μεθ' ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. ⁴ καὶ ταῦτα γράφομεν ⁴ ^{10 15, 11} ἡμεῖς ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἢ πεπληρωμένη. ^{16, 24} ^{2 10 12} Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀν- ⁵ ^{2, 25} ^{3, 11} ἀγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ

10. λυθησονται | κ om και ante γη | κατακαησεται : κ ευρεθησεται
11. υμας : κ* ημας 12. κ* om και σπενδοντ. 13. γην καινην | κατα το επαγγελμα 15. αυτω δοθεισαν 16. εν αις : εν οισ 18. αιωνος : ε κ add αμην

* κ ιωαννον επιστολη ᾱ (sed in subscriptione ut edidimus), ε επιστολη ιωαννον καθολικη πρωτη, ε̄ ιωαννου του αποστολου επιστ. καθολ. πρωτη

I, 3. ο εωρακ. και ακη. : κ ο ακη. κ. εωρακ. | κ και απαγγελ. | και υμιν : om και 4. ημεις : υμιν | ε̄ η χαρα υμων 5. εστ. αυτη : αυτη εστ. | η αγγελια (etiam κ) : ε η επαγγελια, κ η απαγγελιας unde ipse * restituit η αγαπη της επαγγελιας

6 ἔστιν οὐδεμία. ⁶ εἰς εἰπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκοτει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τῆν
7 ἀλήθειαν· ⁷ εἰς δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτὸς ἐστὶν ἐν Εφθ 5, 8
τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ
8 υἱοῦ αὐτοῦ καθαρῶζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. ⁸ εἰς εἰπωμεν He 9, 14
ὅτι ἁμαρτίας οὐκ ἔχομεν, ἐαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ
9 ἐστὶν ἐν ἡμῖν. ⁹ εἰς ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς
ἐστὶν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρῶσῃ 1 Th 5, 24
10 ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ¹⁰ εἰς εἰπωμεν ὅτι οὐκ ἡμαρτήκαμεν, 2, 14
ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

II.

Christus expiator et patronus noster. Caritatis mutuae mandatum. Amor mundi. Antichristi. Mendacii summa et veritatis unctio.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμαρτήτε. καὶ εἰς
τις ἁμαρτή, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χρι- Io 14, 16
2 στὸν δίκαιον· ² καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστὶν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, 4, 10
οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. Io 11, 51
3 ³ καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, εἰς τὰς ἐντολὰς
4 αὐτοῦ τηρῶμεν. ⁴ ὁ λέγων ὅτι ἐγνώκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς Io 15, 10
αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ 4, 20
5 ἐστὶν· ⁵ ὅς δ' ἂν τηρῆ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ 4, 13
ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελειώσεται. ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ Io 12, 25
6 ἐσμὲν. ⁶ ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιπα- Io 13, 15
τησεν καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.
7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν 2 Io 5, 5
παλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστὶν ὁ λόγος Mt 5, 45
8 ὃν ἠκούσατε. ⁸ πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστὶν ἀληθὲς Io 13, 24
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀλη-
9 θινὸν ἤδη φαίνει. ⁹ ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν 4, 20
10 αὐτοῦ μισῶν ἐν τῷ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. ¹⁰ ὁ ἀγαπῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἐστὶν ἐν
11 αὐτῷ· ¹¹ ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ 3, 14
ἐν τῷ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία Io 12, 35
ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφένονται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ
13 ὄνομα αὐτοῦ. ¹³ γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' 1, 1
ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. 3, 13
14 ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. ¹⁴ ἔγραψα ὑμῖν,

7. ησου : add χριστου 9. τας αμαρτίας : κ add ημων 10. κ ουκ ημαρτ.

II, 3. τηρωμεν : κ* φυλαξωμεν 4. om om | κ om εν τουτω | η αληθεια : κ add του θεου 7. αγαπητοι : αδελφοι | ηκουσατε : add απ αρχης 8. αληθες : κ add και 9. μισων : κ add ψευστης εστιν και 12. κ* αφενονται 13. κ το πονηρον | εγραψα : γραφω

1, 10 πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἔστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ γενικῆκατε τὸν πονηρόν. ¹⁵ μὴ ἀγαπάτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ ¹⁵ 12 4, 4 κόσμῳ. εἰάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ, ¹⁶ ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς 16 σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. ¹⁷ καὶ ὁ 17 κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

^{2, 22, 4, 2} ² ¹⁰ ⁷ Παιδιά, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντί- 18
1 Pē 4, 7 χριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγονάσιν· ὅθεν γινώ-
Act 20, 30 σκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. ¹⁹ ἐξ ἡμῶν ἐξήλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν 19
1 Co 11, 19 ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ'
2, 21 ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. ²⁰ καὶ ὑμεῖς 20
χρῆσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντες. ²¹ οὐκ ἔγραψα 21
ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι
πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. ²² τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης 22
^{4, 3} ² ¹⁰ ⁷ εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν
2 Pē 2, 1 ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. ²³ πᾶς 23
ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν
² ¹⁰ ⁹ υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. ²⁴ ὑμεῖς ὁ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν 24
¹⁰ ⁵ ²⁵ ὑμῖν μενεῖτω. εἰάν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς
¹⁵ ²³ ἐν τῷ νῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. ²⁵ καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγ- 25
^{1, 11} ⁵ ¹¹ γελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγεῖλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανῶντων ὑμᾶς. ²⁷ καὶ 26 27
2, 20 ὑμεῖς τὸ χρῆσμα ὁ εἰλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρειᾶν
ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρῆσμα διδάσκει
¹⁰ ¹⁴ ²⁶ ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ
καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μένετε ἐν αὐτῷ.

^{4, 17} ¹ ¹² Καὶ νῦν, τέκνιά, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα εἰάν φανερωθῇ σχῶ- 23
μην παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ
2, 7, 9 αὐτοῦ. ²⁰ εἰάν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ 29
ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

Dei filii spe beati, sceleris puri, amantes fratrum; mundo invisī. Amor proximi et dei. Deus maior corde nostro.

Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα 1

16. ἀλαζονεῖα | ε κ ἀλλ εκ 18. ο αντιχριστ. 19. ε κ ἐξήλθον 20. οιδατ. παντα 22. τον πατερα : κ* praem και 23. om ο ομολογ. τ. vi. και τ. πα. εχει 24. υμεις : add ουν | κ bis ακηκοατς | κ* om εν sec | απ αρχησ sec : κ post ακηκοατς | κ εν τω πατρ. και εν τω νιω 26. ταυτα : add δε 27. εν υμιν μενει | το αυτου : το αυτο | χρησμα sec : κ* πνευμα | κ αληθης | μενετε : μενειτε 28. ινα οταν | ε κ* εχωμεν | απ αυτου : κ post εν τ. παρ. αυτου 29. οτι και : om και | ε (non ε) γεγεννηται

θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει Io 17, 25
ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

- 2 Ἀγαπητοί, τῶν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί
ἐσόμεθα. οἶδαμεν ὅτι εἰς φανερωθῆ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι Col 2, 4
3 ὀφόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστίν. ³ καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
4 την ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστιν. ⁴ πᾶς 5, 17
5 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία
6 ἐστὶν ἡ ἀνομία. ⁵ καὶ οἶδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς
7 ἁμαρτίας ἀρη, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστίν. ⁶ πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ 1Pe 2, 24
8 μένων οὐκ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ εἴωρακεν αὐτόν 2, 3 10 11
9 οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
- 7 Τεκνία, μηδεὶς πλανᾷτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
8 δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· ⁸ ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ- Io 8, 44
9 τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει.
10 εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ νόσος τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
11 βόλου. ⁹ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, 5, 18. 1
12 ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι
13 ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. ¹⁰ ἐν τούτῳ φανερά ἐστίν τὰ τέκνα τοῦ
14 θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην Io 8, 47
15 οὐκ ἐστίν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
16 ¹¹ ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπᾶ- 1, 5, 2 7, 25
17 μεν ἀλλήλους, ¹² οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν Ge 4, 8
18 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίσις ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα
19 αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
- 13 14 Καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. ¹⁴ ἡμεῖς Io 15, 18
15 οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι Io 5, 24
16 ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. 2, 10 8
17 ¹⁵ πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ Mt 5, 21 10 3, 38
18 οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ
19 μένουςαν. ¹⁶ ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ
20 ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν Ioh 15, 12a
21 ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θείναι. ¹⁷ ὅς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου
22 καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ 1a 2, 15 8
23 σπλάγγνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
24 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ
25 καὶ ἀληθείᾳ. ¹⁹ καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας
26 ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν· ²⁰ ὅτι

III, 1. καὶ εσμεν : om | ημας : κ* νμας 2. οίδαμεν : add δε
4. καὶ ἡ αμαρτ. εστ. : κ* add (sed ipse *? notavit) καὶ 5. οίδατε : κ οίδα-
μεν | τας αμαρτ. : ε κ add ημων | κ ουκ εστ. εν αυτω 7. κ* om την
11. κ η επαγγελια 13. καὶ μὴ : om καὶ ἀδελφοι : add μου 14. ἀδελ-
φουο : κ add ημων | ο μὴ αγαπων : add τον αδελφον 15. εν αυτω
16. τιθςται 18. τεκνια μου | μηδε : κ και | ε κ om τη | ἀλλ' | om εν
19. γνωσομεθα : γινωσκομεν | κ εκπροσθεν

ἐὰν καταγινώσκη ἡμῶν ἡ καρδιά, ὅτι μαιζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

^{2, 28} Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδιά ἡμῶν μὴ καταγινώσκη ἡμῶν, παρ- 21
^{4, 17} ρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, ²² καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν ²²
^{5, 14} ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστά ἐνώ-
^{10 9, 21} πιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. ²³ καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα ²³
^{3, 11} πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
^{4, 13} πῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. ²⁴ καὶ ὁ τηρῶν ²⁴
^{Ro 8, 9} τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ
^{Co 1, 12} γινώσκουμεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

IV.

Falsi spiritus cavendi. Dei amor in nos amore fratrum imitandus.

Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε ¹
^{2 Io 7} τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφηταὶ
^{2 Pe 2, 1} ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. ² ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα ²
^{4, 15} τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ
³ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ³ καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ ³
^{2, 22} τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστίν· καὶ τούτῳ ἐστὶν τὸ τοῦ ἀντι-
⁴ χριστοῦ, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἐρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἡδη.
^{2, 13} Ἥμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ γενικήκατε αὐτοὺς, ὅτι ⁴
⁵ μαιζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. ⁵ αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου ⁵
^{10 8, 21} εἰσίν· διὰ τούτου ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ⁵
^{15, 19} ἀκούει. ⁶ ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ⁶
^{8, 47} ἡμῶν, ὃς οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου
⁷ γινώσκουμεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.
^{2, 11} Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ⁷
⁸ ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει ⁸
^{5, 1} τὸν θεόν. ⁸ ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ⁸
^{4, 18} ἐστίν. ⁹ ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι ⁹
^{Ro 8, 9} τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον,
^{10 3, 16} ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. ¹⁰ ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ¹⁰
^{4, 19} ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέ-
^{2, 2} στείλει τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.
^{2, 16} Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ¹¹
^{10 1, 16} ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. ¹² θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ¹²
^{2, 5} ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ
¹³ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. ¹³ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ¹³

21. αγαπητοι: κ αδελφοι 22. αιτωμεν: κ αιτωμεθα | απ αυτου: παρ αυτ. | κ τηρωμεν 23. πιστευσωμεν | ημιν: om 24. κ* om και ante εν τουτω | κ ου εδωκ. ημιν

IV, 2. κ* γινωσκουμεν 3. τον ιησουν: κ ιησουν κυριον, ε τον ιησ. χριστον, atque ε κ add εν σαρκι εληλυθота | κ οτι ακηκοατε οτι ερχ. 7. κ γινωσκαι 8. κ* om ο μη αγαπ. ουκ εγν. τ. θεον, κ* suppl tantum ο μη αγ. ουκ εγνωκεν 9. κ* ινα ζωμεν 10. η αγαπη: κ add του θεου | κ απεσταλκεν 12. τετελ. εστ. εν ημιν

- μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν
 14 ἡμῖν. ¹⁴ καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατήρ ^{1, 1}
 15 ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου. ¹⁵ ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ^{2, 22}
 ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ ^{4, 2, 5, 1}
 16 αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. ¹⁶ καὶ ἡμεῖς ἐγράκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν ^{10, 6, 69}
 τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ^{4, 8}
 ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.
 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ^{4, 12}
 ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ^{2, 28}
 18 ἡμεῖς ἔσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. ¹⁸ φόβος οὐκ ἐστὶν ἐν τῇ ἀγάπῃ,
 ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν
 19 ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. ¹⁹ ἡμεῖς ἀγα- ^{4, 10}
 20 πῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. ²⁰ εἰς τὴν εἰπὴ ὅτι
 ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶ, ψεύστης ἐστίν· ὁ
 γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν εἶώρακεν, τὸν θεὸν ὃν
 21 οὐχ εἶώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. ²¹ καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ^{1, 1, 2}
 ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ.

V.

Fide et obsequio deum diligi. Tres de Christo testes qui unum sunt.
 Fiducia precandi. Frater peccans non ad mortem. Deus verus.

- 1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ θεοῦ ^{4, 15}
 γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννησάτα ἀγαπᾷ καὶ τὸν
 2 γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. ² ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ
 τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ
 3 ποιῶμεν. ³ αὕτη γάρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολάς ^{2, 5}
 4 αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, ^{10, 16, 15} ⁴ ὅτι
 πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ^{10, 16, 15}
 5 ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. ⁵ τίς ἐστὶν ^{4, 15}
 ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς
 τοῦ θεοῦ;
 6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἔλθων δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χρι-
 στός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι·
 καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἡ ἀλή-
 7 θεια. ⁷ ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, ⁸ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ
 9 καὶ τὸ αἶμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσίν. ⁹ εἰ τὴν μαρτυρίαν ^{10, 5, 36}

16. καὶ ο (κ om) θε. εν αυτ. μνει : om μνει 17. μεθ ημων : κ add
 (sic) εν ημιν | κ εχομεν | εσμεν : κ εσομεθα 19. αγαπωμεν : κ add τον
 θεον, item ε αυτου 20. οτι αγαπω : κ om οτι | ου : πωσ

V, 1. κ το γεγεννημ. 2. ποιωμεν : ε κ τηρωμεν 5. κ τισ δε
 εστιν 6. κ δια υδατος | και αιματος : κ add και πνευματος | ησ. ο
 χριστ. | εν tert : ε κ om 7. κ οτι οι τρεισ 7 et 8. μαρτυρουντες : add
 εν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατήρ, ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ
 τρεῖς ἐν εἰσι. ⁸ καὶ τρεῖς εἰσίν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ

τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ¹⁰ ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυ-
 ρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποιήκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεός
 2, 25 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ¹¹ καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν ¹¹
 αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ
 ἐστίν. ¹² ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ

¹⁰ 2, ²⁶ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

¹⁰ 20, ³¹ Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, τοῖς ¹³
 πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ¹⁴ καὶ αὕτη ἐστὶν ¹⁴

² 23, ¹⁰ 14, ¹³ ἡ παρηγορία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτῶμεθα κατὰ τὸ
 θελημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. ¹⁵ καὶ ἐὰν οἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ¹⁵
 ὁ ἐὰν αἰτῶμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν
 ἀπ' αὐτοῦ. ¹⁶ ἐὰν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ¹⁶
 ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσῃ αὐτῷ ζωὴν, τοῖς
 ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον·
 οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. ¹⁷ πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ¹⁷
 ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

3, 9 Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἁμαρτάνει, ¹⁸
 ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ

4, 4 ἄπτεται αὐτοῦ. ¹⁹ οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος ¹⁹
 ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. ²⁰ οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ²⁰
 ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν·
 καὶ ἐσμέν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός
 ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.

1Co 10, 16 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

21

I O A N N O Y B.

Laudatur Cyria cum liberis. In caritate persistendum. Cavendi seductores.
 Spes visendi.

Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ¹
 ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ
 ἐγγνώστες τὴν ἀλήθειαν, ² διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ²

9. των ανθρ. : κ* (per manifestam incuriam) του θεου | οτι sec : ην
 10. ε κ εν αυτω | κ ουκ επιστευκεν et μαρτυρηκεν 13. ταυτ. εγρα.
 υμιν : add τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου | κ αιωνιον
 εχετε | τοις πιστευουσιν : κc οι πιστευοντες, ε και ινα πιστευητε 14. ε
 (non ε) ακου. υμων 15. και εαν usque ακουει ημων : κ* om | ο αν |
 ακ : παρ 16. κ* αιτησις et δωσις | κc ερωτησης 18. ε κ τηρει αυτον
 20. ινα γινωσκωμεν | κ* το αληθινον | και η ζωη 21. φυλ. αυτους |
 ειδωλων : add αμην

* εc ιωαννον του αποστολου επιστολη καθολικη δευτερα, ε επι-
 στολη ιωαννου δευτερα

- 3 ἡμῶν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. ³ ἔσται μεθ' ἡμῶν ¹ Τι 1, 2
 χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ² Τι 1, 2
 τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
- 4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὗρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ³ 1ο 3
- 5 ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρὸς. ⁵ καὶ
 τῶν ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ ¹ 1ο 2, 7
- 6 ἣν εἶχαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. ⁶ καὶ αὕτη ἐστίν ^{3, 3}
 ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ· αὕτη ἡ
 ἐντολή ἐστίν, ἵνα καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περι-
- 7 πατήτε. ⁷ ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ^{11ο 2, 18α}
 ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ^{4, 1 ε}
- 8 ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. ⁸ βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέ-
 9 σθετε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. ⁹ πᾶς ὁ
 προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ¹ 1ο 2, 23
- ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.
- 10 ¹⁰ εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ
 11 λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαιρεῖν αὐτῷ μὴ λέγετε. ¹¹ ὁ
 λέγων γὰρ αὐτῷ χαιρεῖν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.
- 12 Πολλὰ ἔχον ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χέρτου καὶ ³ 1ο 13
 μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς
 13 στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾗ. ¹³ ἀσπάζεταιται ¹ 1ο 1, 8
 σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

I O A N N O Y Γ.

Caii hospitalitas laudatur. Diotrefes et Demetrius.

- 1 Ὁ πρεσβύτερος Γαῖψ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ^{Act 19, 29}
 ἀληθείᾳ. ^{20, 4}
- 2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐδοῦσθαι καὶ θγαίνειν,
 3 καθὼς εὐδοοῦταί σου ἡ ψυχὴ. ³ ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν ² 1ο 4
 καὶ μαρτυροῦντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περι-
- 4 πατεῖς. ⁴ μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ
 τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
- 5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς
 6 καὶ τοῦτο ξένους, ⁶ οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη-

3. μεθ' ημων : ε* μ. υμων | παρα θεου : κ* απο θεου | κ* om παρα
 sec | ης. χρι. : praem κυριου | του πατρος : κ praem αυτου 4. κ ελαβον
 5. γραφω σοι καινην | ειχομεν 6. ε κ αυτη εστ. η εντολη (κ add αυτου) |
 ινα καςωσ : ε om h. l. ινα | κ περιπατησητε 7. εισηλθον 8. απολο-
 σωμεν ετ απολαβωμεν | ειργασαμεθα 9. προαγων : παραβασιων | δι-
 δαχη sec : add του χριστου 11. ο γαρ λεγων 12. εχον : κ* εχω |
 ηβουληθην | γενεσθαι : ελθειν | η πεπληρωμ. 13. τ. εκλεκτησ : add αμην
 * ε επιστολη ιωαννου τριτη, ε* ιωανν. του αποστολου επιστολη
 καθολικη τριτη

3. εχαρην : add γαρ 5. και τουτο : και εις τουσ

σίασ, οὗσ καλῶσ ποιήσεισ προπέμψασ ἀξίωσ τοῦ θεοῦ. ⁷ ὑπὲρ 7
 γὰρ τοῦ ὀνόματοσ ἐξῆλθασ μὴδὲν λαμβάνοντεσ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν.
⁸ ἡμῶσ οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοῦσ τοιοῦτοσ, ἵνα σννεργοὶ 8
 γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. ⁹ ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλο- 9
 πρωτεῦσ ἀντῶν Διοτρεφῆσ οὐκ ἐπιδέχεται ἡμῶσ. ¹⁰ διὰ τοῦτο, 10
 εἰς ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεὶ λόγοισ πονηροῖσ
 φλυαρῶν ἡμῶσ, καὶ μὴ ἀκούμενοσ ἐπὶ τούτοισ οὔτε αὐτοσ ἐπι-
 δέχεται τοῦσ ἀδελφοῦσ καὶ τοῦσ βουλομένοσ κωλύει καὶ τῆσ ἐκ-
 κλησίας ἐκβάλλει.

1 Io 3, 10 ¹ Ἀγαπητέ, μὴ μμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθο- 11
 ποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐκ εἰσρακεν τὸν θεόν.
¹² Δημητριῶ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆσ τῆσ ἀλη- 12
 10 21, 24 θείασ· καὶ ἡμεῖσ δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἰδασ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν
 ἀληθῆσ ἐστίν.
² 10 12 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανοσ καὶ 13
 καλάμω σοι γράφειν· ¹⁴ ἐλπίζω δὲ εὐθέωσ σε ἰδεῖν, καὶ στόμα 14
 πρὸσ στόμα λαλήσομεν. ¹⁵ εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταὶ σε οἱ φίλοι· ¹⁵
 ἀσπάζου τοῦσ φίλοσ κατ' ὄνομα.

I O Y Λ A.

Adversus licentiam peccandi. Exempla poenae: Iudaei, angeli, Sodoma.
 Michael et Satan. Henochi et apostolorum dicta. Consulendum deceptis.
 Deo gloria.

¹ Ἰούδασ Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλοσ, ἀδελφὸσ δὲ Ἰακώβου, τοῦσ 1
 ἐν θεῷ πατρὶ ἡγαπημένοισ καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοισ κλη-
 2 Pe 1, 2 τοῦσ. ² ἔλεοσ ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθεῖη. 2
³ Ἀγαπητοί, πάσαν σπουδὴν ποιούμενοσ γράφειν ὑμῖν περὶ 3
 τῆσ κοινῆσ ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκη ἐσχον γράψαι ὑμῖν παρακα-
 λῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ παραδοθείσῃ τοῖσ ἀγίοισ πίστει.
⁴ παρεσέδυσαν γάρ τινεσ ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοισ 4
 2 Pe 2, 1m εἰσ τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖσ, τῆσ τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατι-
 θέντεσ εἰσ ἀσελγείασ καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν
 Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοισ.
⁵ Ὑπομνήσαι δὲ ὑμῶσ βούλομαι, εἰδότασ ἀπαξ πάντα, ὅτι 5
 Nm 14, 25 28 κύριοσ λαὸν ἐκ γῆσ Αἰγύπτου σώσασ τὸ δεῦτερον τοῦσ μὴ πιστεῦ-

7. του ονοματου : ε* add αυτου | εξηλθον | απο τ. εθνων 8. απο-
 λαμβανειν | αληθεια : κ* εκκλησια 9. εγραψα : κ* add αν | ομ τι 10. εκ
 της εκκλη. 11. ο δε κακοποι. 12. υπ αυτης | οιδασ : οιδαστε 13. γραφαι
 σοι : γραφειν et sine σοι | γραφειν : γραφαι 14. ε κ ιδειν σε 15. κ ασπα-
 σαι τουσ

* ε et ε* ιουδα του αποστολου επιστολη καθολικη

1. ηγαπημενοις : ηγασμενοις 3. αγαπητοι : κ ad πληθυνθ. trahit |
 κ του γραφειν | ημων : ομ | σωτηριασ : κ add και ζωση | γραφαι : κ γρα-
 φειν 4. κ οι και παλαι | ε κ χαριν | δεσποτην : add θεον 5. ειδοτασ :
 ε κ add υμασ | απαξ : κ post κυριωσ | παντα : τουτο | οτι ο κυριωσ

- 6 *σαντας ἀπόλασεν, ἠγγέλωσ τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἐαυτῶν* 2 Pe 2,
ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλην
- 7 *ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφου τετήρηκεν· ἕως Σόδομα καὶ* Gn 19
Γώμορα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τοῦτο 2 Pe 2, 6
ἐκπορευέσασαι καὶ ἀπελθεῖν ὁπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται
- 8 *δειγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι* 2 Pe 2, 10
ἐνπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν,
- 9 *δόξασ δὲ βλασφημοῦσιν. ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῶ* Dan 12, 1
διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ Dt 34, 5
ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπιτενεκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτιμῆσαι 2 Pe 2, 11
σοι κύριος. οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα 2 Pe 2, 12
δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τοῦτοις φθιροῦνται.
- 11 *οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Καὶν ἐπορευέθησαν, καὶ τῇ πλάτῃ* Gn 4, 8
τοῦ Βαλαάμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογία τοῦ Κοριῶ ἀπο- Nm 22
λοῦντο. Οὗτοι εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συν- Nm 16
ενοχούμενοι ἀφρόβως, ἐαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ 2 Pe
ἀέριον παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δις ἀποθα- 2, 13, 17
νόντα ἐκρίζωθέντα, κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς Ec 57, 20
ἐαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρως πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους
- 14 *εἰς αἶωνα τετήρηται. ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τοῦτοις ἑβδομος* Ga 5, 18
ἀπὸ Ἀδάμ Ἐνώχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἀγίαις μυριάσιν
- 15 *αὐτοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξει πάντα τοὺς*
ἄσεβεις περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠέβησαν
καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ
- 16 *ἀμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. οὗτοι εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ*
τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ
ὑπέρογκα, θαναμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν. 2 Pe 2, 18
- 17 *Ἰμεῖς δὲ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ἡμερῶν τῶν προειρη-* 2 Pe 2, 2
μένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
- 18 *ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαίκται* 2 Pe 2, 3
κατὰ τὰς ἐαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. οὗτοι 2, 10
εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. ὁ μῦθος δὲ, 2 Pe 2, 11
ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἐαυτοὺς τῇ ἀγιοτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν
- 21 *πνεύματι ἀγίῳ προσευχόμενοι, ἐαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρή-*
σατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

7. ομ. τουτοιο τροπ. | κ υπαχουσιν ετ προκεινται δε 8. κ κυριότητα

9. μωσωσ | ε κ αλλ ειπ. | κς ο κυριος, κ* ο θεος 12. ουτοι εισιν εις : κ* ουτοι εισιν γογγυσται μεμψιμοροι κατα τας επιθυμιας αυτων πορευομενοι | οι εν ταις : ε κ* ομ οι | κ παντι ανεμω | περιφερομεναι | κ* φθινοπωρικα 13. κ αγρι. κυματ. | εις τον αιωνα 14. προφητευσεν | κ ο κυριος | ε εν μυριασιν αγιασ αυτου, κ εν μυρ. αγιων αγγελων 15. εξελεγξει | παντας τ. ασεβεις : ε add αυτων, κ nil nisi πασαν ψυχην | κ ομ ασεβιασ αυτων | λογων : ομ 18. υμιν : add οτι | εν εσχατω χρονω | εσονται : κς ελευσονται | κ τ. επιθυμ. αυτων (κς εαυτων) 19. οι αποδιοριζ. : ες add εαυτου 20. εποικοδ. εαυτ. post πιστει pon

εἰς ζωὴν αἰώνιον. ²² καὶ οὓς μὲν ἐλέγγετε διακρινομένους, ²³ οὓς ²² 22 23
δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισούν-
τες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

Ro 16, 25en Ἐγὼ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπεισίστους καὶ στήσαι 24
1 Ti 1, 17 κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀνόμους ἐν ἀγαλλιάσει, ²⁵ μόνῳ 25
θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα
μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν
καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

ΠΡΟC ΡΩΜΑΙΟΥC.

I.

De evangelio. Laus Romanae ecclesiae et desiderium visendi. Ex fide
iustitia. Lux naturae. Et gentes et Iudaei dei irae obnoxii.

¹ Co 1, 1 ^{etc} Παῦλος δούλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφω- 1
Ti 1, 2 ρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ² ὃ προσηγγεῖλατο διὰ τῶν προ- 2
2 Ti 2, 8 φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίας, ³ περὶ τοῦ νιοῦ αὐτοῦ τοῦ γενο- 3
μένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα, ⁴ τοῦ ὀρισθέντος νιοῦ 4
θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἀγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν,
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, ⁵ δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ 5
ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
¹ Co 1, 2s
¹ Th 1, 1 ^{etc} ὀνόματος αὐτοῦ, ⁶ ἐν οἷς ἐστὶ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 6
ἵπασιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἀγίοις. 7
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

¹ Co 1, 4
¹ Th 1, 2 Πράττον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 8
περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ
Phl 1, 8 κόσμῳ. ⁹ μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ὃ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ- 9
ματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ νιοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνησθῆναι
Eph 1, 16 ὑμῶν ποιῶμαι ¹⁰ πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος 10
εἶπωσ ἤδη ποτὲ ἐνοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἔλθειν
16, 23 πρὸς ὑμᾶς. ¹¹ ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα 11
ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, ¹² τοῦτο δὲ ἐστὶν συν- 12
παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. ¹³ οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προς- 13
16, 23 θέμην ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχαρ τοῦ δεῦρο, ἵνα

22. ελεγγετε : ε ελεατε, κ ελεατε | διακρινομενοι 23. ουσ δε εν φοβω
σωζετε εκ του πυρως αρπαζοντες | om ουσ δε ελεατ. εν φοβ. 24. υμασ
(et. s^e) : ε αυτουσ 25. μονω : add σοφω | om δια ιησ. χρι. του κυρ.
ημων | δοξα : κ* ω δοξα | και μεγαλωσυνη | om προ παντ. του αιωνου |
κ om παντασ

* ε et s^e πανλον του αποστολου η προσ ρωμαιοουσ επιστολη

1. 1. ε κ ιησου χριστου 3. δαβιδ 8. δια ιησ. χρι. (et. κ^a) : κ* om |
περι : υπερ 12. συμπαρακληθ.

- τινά καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.
 14¹⁴ Ἐλληνσὶν τε καὶ βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης
 15 εἰμί· ¹⁵ οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ
 16 εὐαγγελίσασθαι. ¹⁶ οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις
 γὰρ θεοῦ ἐστίν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε ^{1 Co 1, 23}
 17 πρῶτον καὶ Ἑλληνι. ¹⁷ δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκα- ^{Ro 2, 9}
 λύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος ^{3, 21 s}
 ἐκ πίστεως ζήσεται. ^{Hab 2, 4}
 18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσε- ^{Eph 5, 6}
 βειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατε-
 19 χόντων, ¹⁹ διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς·
 20 ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφάνερωσεν. ²⁰ τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ
 κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθοράται, ἣ τε αἰδιος
 αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους,
 21 ²¹ διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἠγαρίστησαν,
 ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ
 22 ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά. ²² φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, ^{1 Co 1, 20}
 23 καὶ ἠλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιωματι ^{1or 10, 14}
 εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ
 24 ἐρπετῶν. ²⁴ Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
 τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα
 25 αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, ²⁵ οἵτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ
 ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ ^{2 Co 11, 31}
 26 τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. ²⁶ διὰ
 τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἶ τε γὰρ
 θήλειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ
 27 φύσιν, ²⁷ ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν
 τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρ-
 28 ρενες ἐν ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντι-
 μισθίαν ἣν ἴδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.
 29 ²⁹ καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέ-
 δωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα,
 30 ³⁰ πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺς ^{Ga 5, 19 ss}
 φθόνου φόνου ἐριδος δόλου κακοηθείας, ^{1 Co 6, 9ss}
 31 ³¹ ψιθυριστάς, καταλά- ^{2 Co 12, 20}
 λους, θεοστνηγίς, ὕβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς ^{Eph 5, 3ss}
 32 ³² ἀνελεήμονας, ³² οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγινόντες, ὅτι οἱ ^{2 Ti 3, 2ss}
 τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ
 ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

13. καρπον τινα 16. το ευαγγελ. : add του χριστου | κ* om τε 19. ο
 γαρ θεος 21. ευχαριστησαν 24. διο : add και | εν εαυτοις 27. σε
 αρρενες bis et εν αρρεσιν 28. κ* om ο θεος 29. αδικια : add πορνεια |
 πονηρια πλεονεξια κακια 31. αστοργου : add ασπονδου

II.

Imminet dei iudicium iustum. Iudaei frustra lege gloriantur et circum-
cisione.

- 14, 10 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὃ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ 1
κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις 2
ὁ κρίνων. ² οἶδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλή- 2
θειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. ³ λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὃ 3
ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά,
ὅτι σὺ ἐκφύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; ⁴ ἢ τοῦ πλοῦτον τῆς χρηστό- 4
Fp 2, 15 τητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς,
ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιαν σε ἄγει; ⁵ κατὰ 5
δὲ τὴν σκληρότητα σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησανριζεῖς
σεαυτῷ ὄργην ἐν ἡμέρᾳ ὄργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας
τοῦ θεοῦ, ⁶ ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ⁷ τοῖς μὲν 6 7
καθ' ὑπομοχλήν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν
Fhl 1, 16 ζητούσιν ζωὴν αἰώνιον· ⁸ τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ 8
Eph 4, 31 ἄλλῃθειᾷ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὄργη καὶ θυμός. ⁹ θλίψει 9
1, 16 καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ καταεργαζομένου
τὸ κακόν, Ἰουδαίον τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· ¹⁰ δόξα δὲ καὶ τιμὴ 10
καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ εργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον
καὶ Ἕλληνι.
Eph 6, 9 ⁹ ^{etc} Οὐ γὰρ ἐστὶν προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ ¹² ὅσοι γὰρ 11 12
ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ
1a 1, 23 ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· ¹³ οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμον 13
δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμον δικαιοθήσονται.
¹⁴ ὅταν γὰρ ἴθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶ- 14
He 5, 10 σιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἐάντοῖς εἰσὶν νόμος, ¹⁵ οἵτινες ἐνδεί- 15
κνυται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν,
Ro 9, 1 συναμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων
τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, ¹⁶ ἐν ἡμέρᾳ 16
16, 25 ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτά τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγελί-
μον διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. ¹⁷ εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπινομάζῃ καὶ 17
Phil 1, 10 ἐπάναπαυήν νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ ¹⁸ καὶ γνώσκεις τὸ θέλημα 18
καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου,
Mt 15, 14 ¹⁹ πέποιθᾶς τε σεαυτὸν ὄδηγόν εἶναι τυφλῶν, πῶς τῶν ἐν σκότει, 19
²⁰ παιδευτῆν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν 20
τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· ²¹ ὁ σὺν διδάσκων 21
ἕτερον σεαυτὸν σὺ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτει κλέπτεις;
²² ὁ λέγων μὴ μοιχεύει μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδωλα 22

II, 2. οἶδαμ. δε 5. κς και δικαιοκρ. 8. απειθοσυσι : add μεν |
δυμοσ και οργη 11. προσωποληψια 13. bis του νομου 14. ποιη
15. συμμαρτυρ. 16. δια ιησου χριστου 17. ει δε : σε ιδε, ε ιδε | τω
νομω

23 ἱεροσυλεῖς; ²³ ὃς ἐν νόμῳ κανχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ
 24 νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; ²⁴ τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς **ε** 52, 5
 25 βλασφημαῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. ²⁵ περιτομῆ **1** Co 7, 19
 μὲν γὰρ ὄφελαι ἐὰν νόμον πράσῃσιν· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου
 26 ᾖσιν, ἡ περιτομῆ σου ἀκροβυστία γέγονεν. ²⁶ ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία
 τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς
 27 περιτομὴν λογισθῆσεται; ²⁷ καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία
 τὸν νόμον τελούσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παρα-
 28 βάτην νόμου. ²⁸ οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ
 29 ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομῆ· ²⁹ ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰου-
 δαῖος, καὶ περιτομῆ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ
 ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

Valent dei dicta Iudaeis concredita. Omnes pariter sontes dei gratia servat
 fide habita Christo expiatori. Legem fides non destruit.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περι-
 2 τομῆς; ² πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπι-
 3 στεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. ³ τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ
 4 ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; ⁴ μὴ γένοιτο **τι** 1, 2
 γνωσθῶ δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθάπερ **Ρο** 115, 2
 γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς **(116, 11)**
 5 ἐν τῷ κρῖνεσθαί σε. ⁵ εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην **Ρο** (50) 51,
 συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; **ε**, 19
 6 κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ⁶ μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς **ε**, 15
 7 τὸν κόσμον; ⁷ εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἔμφ ψεύσματι
 ἐπαρίστυσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι καὶ γὰρ ὡς ἁμαρτωλὸς
 8 κρινόμεναι; ⁸ καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθὼς φασίν τινες
 ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; ὡς τὸ **ε**, 1
 κριμα ἐνδικόν ἐστιν.
 9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προησιασάμεθα γὰρ Ἰου- **11, 22**
 10 δαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ἢ ἁμαρτιῶν εἶναι, ¹⁰ καθὼς **ε**, 22
 11 γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, ¹¹ οὐκ ἔστιν ὁ συνίων, **Ρο** 13 (14)
 12 οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· ¹² πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἤχησάν **1-3 et 52**
 13 θησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός. ¹³ τά- **(32), 2a**
 φος ἀνεργημένον ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἔδολον· **Ρο** 5, 10
 14 σαν, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν. ¹⁴ ὡς τὸ στόμα ἀράς **140, 4**
 15 16 καὶ πικρίας γέμει. ¹⁵ ὄξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, ¹⁶ σύν- **Ρο** 9, 25
 17 τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, ¹⁷ καὶ ὁδὸν εἰρήνης **(19, 7)**
 18 οὐκ ἔγνωσαν. ¹⁸ οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν **Ρο** 25 (26),
 19 αὐτῶν. ¹⁹ οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ **2**

26. ουχι η

III, 1. κ* om η 3. τί γὰρ; εἰ ἠπίστ. τινες, μὴ etc 4. καθως
 γεγρα. | νικηση 7. ει γαρ η 12. τηρειωθησαν | om ὁ 19. λεγει : κ* λαλει

λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος

Ps 142
(143), 2
Ga 2, 16 τῷ θεῷ. ²⁰ διότι ἐξ ἔργων νόμον οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ 20
ἐνόπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμον ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

1, 17 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμον δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ- 21
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ²² δικαιοσύνη δὲ 22
θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας.
10, 12 οὐ γὰρ ἐστὶν διαστολή· ²³ πάντες γὰρ ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται 23
τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ²⁴ δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ 24
1 10 2, 2 τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ²⁵ ὃν προέθετο ὁ 25
θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἐνδειξιν
τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρ-
τημάτων ²⁶ ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἐνδειξιν τῆς δικαιο- 26
σύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ
δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποῖον νόμον; τῶν 27
Ga 2, 16 ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμον πίστεως. ²⁸ λογιζόμεθα γὰρ δι- 28
καιῶσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. ²⁹ ἢ Ἰουδαίων 29
Eph 4, 6 ὁ θεὸς μόνον; οὐχί καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, ³⁰ εἴπερ εἰς ὁ θεὸς 30
ὁς δικαιοῦσι περιτομῆν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς
πίστεως. ³¹ νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, 31
ἀλλὰ νόμον ἰσχύνομεν.

IV.

Ipse Abrahamus ex fide iustus. Gratia dei erga Abrahamum nondum circumcisum.

Τί οὖν ἐροῦμεν εὐρηκεῖται Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν 1
κατὰ σάρκα; ² εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, 2
Ga 15, 6
Ga 3, 6
La 2, 22 ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν. ³ τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ 3
Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. ⁴ τῷ δὲ 4
ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφεί-
λημα· ⁵ τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα 5
τὸν ἀσεβῆν, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. ⁶ καθάπερ 6
καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογι-
Ps 11(22),
1, 3 ζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· ⁷ μακάριοι ὧν ἀφίθησαν αἱ ἀνο- 7
μίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· ⁸ μακάριοι ἀνὴρ οὗ 8
οὐ μὴ λογίστηται κτύπος ἁμαρτίας. ⁹ ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος 9
4, 2 ἐπὶ τὴν περιτομῆν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ·
ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. ¹⁰ πῶς οὖν ἐλο- 10
γίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ'

22. εἰς παντασ : add καὶ ἐπι παντασ 25. δια τῆς πίστεως 26. πρὸς
ἐνδειξιν 28. γὰρ : οὖν | πιστεὶ δικαί. ἀνθρῶπ. 29. οὐχὶ δε καὶ
30. ἐπιπερ 31. ἰστωμεν

IV, 1. εὐρηκεῖται: post ἀβρα. τ. πατέρα (sic s) ἡμῶν pon 2. τον θεον
4. το οφειλημα 5. ασεβη 6. δαβιδ 8. ω ου μη 9. λεγομ. γαρ οτι

- 11 ἐν ἀκροβυστίᾳ. ¹¹ καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς σφραγίδα τῆσ Gn 17, 11
δικαιοσύνης τῆσ πίστεως τῆσ ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι
αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ
12 λογισθῆναι αὐτοῖς δικαιοσύνην, ¹² καὶ πατέρα περιτομῆσ τοῖσ
οὐκ ἐκ περιτομῆσ μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖσ στοιχοῦσιν τοῖσ ἔργουσιν
13 τῆσ ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ἀβραάμ. ¹³ οὐ
γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, Gn 22, 17
τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμον, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως.
14 ¹⁴ εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήρ- Ga 3, 18
15 γηται ἡ ἐπαγγελία. ¹⁵ ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν καταργάζεται· οὐ δὲ
16 οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις. ¹⁶ διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα
κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρ-
ματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, Ga 3, 9
17 ὅσ ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν, ¹⁷ καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα Gn 17, 5
πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ
ζωοποιούντος τοὺσ νεκροὺσ καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡσ ὄντα,
18 ὅσ παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν
πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα Gn 15, 5
19 σου, ¹⁹ καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει κατενόησεν τὸ εἶναυτοῦ σῶμα
νεκρωμένον, ἐκατοσταετήσ που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆσ Gn 17, 17
20 μήτρασ Σάρρασ· ²⁰ εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη
τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δούσ δόξαν τῷ θεῷ, Ro 9, 24
21 ²¹ καὶ πληροφορηθεῖσ ὅτι ὁ ἐπηγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι.
22 ²² διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. ²³ οὐκ ἐγράφη δὲ δι' Gn 15, 6
24 αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, ²⁴ ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶσ, οἷσ μελλει
λογιῆσθαι τοῖσ πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγειράντα Ἰησοῦν τὸν κύριον
25 ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ²⁵ ὅσ παραδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν Es 53, 12
καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

V.

Salus inistorum ex fide. Christus pro nobis et mortuus est et vivit. Ut per
Adamum mors, ita per Christum vita.

- 1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸσ τὸν θεόν
2 διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ² δι' οὗ καὶ τὴν προσάγω- Ep 2, 18
γὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ἣ ἐστήκαμεν, 2, 12
3 καὶ κληρώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆσ δόξης τοῦ θεοῦ. ³ οὐ μόνον δέ, 1 Pe 5, 12
ἀλλὰ καὶ κληρώμεθα ἐν ταῖσ θλίψεσι, εἰδότεσ ὅτι ἡ θλίψις 1a 1, 3
4 ὑπομονῆν καταργάζεται, ⁴ ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ
5 ἐλπίδα· ⁵ ἡ δὲ ἐλπίς οὐ καταισχνύει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκ-
6 τος ἡμῖν. ⁶ ἔτι γὰρ Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ

11. λογισθ. και αυτοισ | την δικαιοσυνην 12. της εν τη ακροβ. 13. του
κοσμου 15. ου γαρ ουκ 19. ου κατενοησε | ε κ ηδη νεκρωμα.

V, 1. εχομεν 3. κληρωμενοι 6. om ετι nec

καιρὸν ὑπὲρ ἄσεβῶν ἀπέθανεν· ⁷ μάλιστα γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἴ
ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀπο-
θανεῖν· ⁸ συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ⁸
ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν·
⁹ πολλῶ ὄν μᾶλλον δικαιωθέντες τὴν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθη-
σόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. ¹⁰ εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλ-
λάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον
καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, ¹¹ οὐ μόνον δέ, ¹¹
ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, δι' οὗ τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

^{1 Co 15, 21} Διὰ τοῦτο ὡσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία εἰς τὸν ¹²
κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως
εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἡμαρ-
^{4, 15} τος· ¹³ ἄχρι γὰρ νόμον ἀμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἀμαρτία δὲ οὐκ ¹³
ἔλλογιται μὴ ὄντος νόμου· ¹⁴ ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ ¹⁴
^{1 Co 15, 45} Ἀδάμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἀμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ
ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλον-
τος. ¹⁵ ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ ¹⁵
γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ
μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀν-
θρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσειεν. ¹⁶ καὶ ¹⁶
οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἀμαρτήσαντος τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ
ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων
εἰς δικαίωμα. ¹⁷ εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ¹⁷
ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἐνὸς, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς
χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ
^{1 Co 15, 22} βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. ¹⁸ Ἄρα οὖν ὡς δι' ¹⁸
ἐνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὐ-
τως καὶ δι' ἐνὸς δικαίωματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαιο-
σιν ζωῆς· ¹⁹ ὡσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ¹⁹
ἀμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς
^{Ga 2, 19} τοῦ ἐνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. ²⁰ νόμος δὲ παρ- ²⁰
εἰσῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ
ἀμαρτία, ὑπερπερίσσειεν ἡ χάρις, ²¹ ἵνα ὡσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ²¹
ἀμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιο-
σύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

Per Christum vitam nactis a peccato abstinendum; vindicatis in veram
libertatem servendum deo.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἀμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεο- ¹
νάσῃ; ² μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἀμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ²

7. μολισ: κ* μογισ 13. κ* ενελογετο, κ^a ελλογαται 14. αλλ|μωσσεω
18. ως δι ενος: κ* add ανθρωπου

VI, 1. κ επιμενομεν, ε επιμενουμεν

3 ζήσομεν ἐν αὐτῇ; ³ ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χρι- Gal 3, 27
 4 στὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; ⁴ συνετάφη- Col 2, 12
 μεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡσερ
 ἡγήρητο Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως
 5 καὶ ἡμῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. ⁵ εἰ γὰρ σύμφωντοι
 γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς Phil 2, 10
 6 ἀναστάσεως ἐσόμεθα, ⁶ τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν Eph 4, 22
 ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἀμαρτίας,
 7 τοῦ μηκέτι δουλεῖν ἡμᾶς τῇ ἀμαρτίᾳ· ⁷ ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδι-
 8 καίεται ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας. ⁸ εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, 2 Ti 2, 11
 9 πιστεύομεν ὅτι καὶ σὺνζήσομεν αὐτῷ, ⁹ εἰδότες ὅτι Χριστὸς
 ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι
 10 κυριεύει. ¹⁰ ὁ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἀμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφ' ἑαυτῷ· ὁ
 11 δὲ ζῆ, ζῆ τῷ θεῷ. ¹¹ οὕτως καὶ ὑμῖς λογιζέσθε ἑαυτοὺς εἶναι
 νεκροὺς μὲν τῇ ἀμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 12 ¹² Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἀμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς
 13 τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, ¹³ μηδὲ παριστάνετε τὰ 19
 μέλη ὑμῶν ὄπλα ἀδικίας τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυ-
 τοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα
 14 δικαιοσύνης τῷ θεῷ. ¹⁴ ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γὰρ Gal 5, 18
 ἔστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν.
 15 Τί οὖν; ἀμαρτησώμεν, ὅτι οὐκ ἔσμεν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ
 16 χάριν; μὴ γένοιτο. ¹⁶ οὐκ οἴδατε ὅτι ὅς παριστάνετε ἑαυτοὺς δού-
 λους εἰς ὑπακοήν, δούλοι ἔστε ὅς ὑπακούετε, ἤτοι ἀμαρτίας εἰς 10 ε, 24
 17 θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; ¹⁷ χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε
 δούλοι τῆς ἀμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδό-
 18 θητε τύπον διδαχῆς, ¹⁸ ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας 1 Co 7, 22
 19 ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. ¹⁹ ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθέ-
 νειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὡσερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν 11
 δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν
 παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἀγιασμόν.
 20 ²⁰ ὅτε γὰρ δούλοι ἦτε τῆς ἀμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.
 21 ²¹ τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ Phil 2, 19
 22 γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. ²² νῦν δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς
 ἀμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς 1 Pe 1, 9
 23 ἀγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. ²³ τὰ γὰρ ὄψονια τῆς
 ἀμαρτίας θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

8. συζησομεν 11. ειναι : post νεκρ. μεν | εν χει. ιησου : ε κ add τω
 κυριω ημων 12. υπακ. αυτη εν ταις επιθυμiais αυτου 13. ωσει : ωσ
 14. κ* ουκατι κυρι. | αλλ 15. αμαρτησομεν 18. δε : κ* ουν 21. τότε,
 ἐφ' ολο νυν ἐπαισχ. ;

VII.

Lege mortua Christo obstricti sumus. Lex sancta ex imbecillitate hominum mors facta. Caro rationi repugnans. Homo peccati servus.

¹ **Co** 7, ¹⁹ Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ ¹
² νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ; ² ἡ γὰρ ὑπ- ²
 ἀνδρος γνή τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ³
 ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. ³ ἄρα οὖν ζῶντος ³
 τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ⁴
 ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι ⁴
 αὐτῆν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ. ⁴ ὥστε, ἀδελφοί μου, ⁴
 καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ⁵
 εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγεθῆντι, ἵνα καρπο- ⁵
 φορήσωμεν τῷ θεῷ. ⁵ ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα ⁵
 τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ⁶
 εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· ⁶ νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ ⁶
^a **Co** 3, ⁶ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ⁶
 ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γραμματος.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ⁷
 ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω εἰ μὴ διὰ νόμον· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ⁸
^{Et} ²⁰, ¹¹ ἦδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις. ⁸ ἀφορμὴν δὲ λα- ⁸
 βούσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ⁹
¹⁰ ⁴, ¹⁵, ²² ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. ⁹ ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς ⁹
 νόμον ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ¹⁰ ἐγὼ ¹⁰
 δὲ ἀπέθανον καὶ εὐρέθη μοι ἡ ἐντολή ἢ εἰς ζωὴν, αὐτὴ εἰς θάνα- ¹¹
 τον. ¹¹ ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβούσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἔξη- ¹¹
 πάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ¹² ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, ¹²
 καὶ ἡ ἐντολή ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. ¹³ τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ¹³
 ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, ¹⁴
 διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ¹⁴
 ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. ¹⁴ οἶδαμεν ¹⁴
 γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικὸς ἐστίν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπρα- ¹⁵
¹⁵ μένος ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας. ¹⁵ ὁ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· ¹⁵
 οὐ γὰρ ὁ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὁ μισῶ τοῦτο ποιῶ. ¹⁶ εἰ δὲ ¹⁶
²⁰ ὁ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλὸς· ¹⁷ νυνὶ δὲ ¹⁷
 οὐκίτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. ¹⁸
¹⁸ οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἐστίν ἐν τῇ σαρκί μου, ¹⁸
 ἀγαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ ¹⁹
¹⁵ καλὸν οὐ· ¹⁹ οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὁ οὐ θέλω κακὸν ¹⁹
¹⁷ τοῦτο πράσσω. ²⁰ εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκίτι ἐγὼ ²⁰

VII, 2. του νομου : ε^ο om per errorem 4. και υμεις : κ ante ἀδελφ. μου 6. ε^ο ἀποθανόντος sine teste 8. ε κ κατεργασατο 13. ἐγένετο : γαγονε 14. σαρκινος 15. κ αλλα ο 16. συμφη. 17. αλλ | οικουσα 18. οὐ : ουχ ενρισκω 19. αλλ

21 καταργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἀμαρτία. ²¹ εὗρίσκω ἄρα τὸν νόμον, τῷ θεῖλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ
 22 κακὸν παράκειται· ²² συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ
 23 τὸν ἔσω ἄνθρωπον, ²³ βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοῦ μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἀμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου.
 24 ²⁴ ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος
 25 τοῦ θανάτου τούτου; ²⁵ χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ νοῦ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἀμαρτίας.

VIII.

Caro et lex atque spiritus Christi vivificans. Filiis dei omne malum leve. Creatura gemens. Spiritus preces regens. Nihil nos a Christo separat patrono nostro.

1 2 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ² ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε
 3 ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. ³ τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ Phil 2, 7
 υἱὸν πέμφας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἀμαρτίας καὶ περὶ ἀμαρτίας
 4 κατέκρινεν τὴν ἀμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ⁴ ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ
 5 κατὰ πνεῦμα. ⁵ οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρο-
 6 νοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος· ⁶ τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ
 7 εἰρήνη. ⁷ διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἐχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. ⁸ οἱ δὲ ἐν
 9 σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρεῖσαι οὐ δύνανται. ⁹ ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν 1 Co 2, 18
 σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δὲ
 10 τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ. ¹⁰ εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἀμαρτίας, τὸ δὲ
 11 πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνης. ¹¹ εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χρι- 1 Co 6, 14
 στον Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν.
 12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ
 13 σάρκα ζῆν. ¹³ εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μελλετέ ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.
 14 15 ¹⁴ ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ εἰσιν θεοῦ. ¹⁵ οὐ Ge 5, 18
2 Ti 1, 7

20. ἀλλ. 23. με τω νομῳ 25. κα χάρις δε τω, ε κ* ευχαριστω τω | τω μεν νοῦ

VIII, 1. εν χρ. ιησου : add μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 2. σε : με 9. ἀλλ. 10. δι. αμαρτ. 11. τον ιησουν : om τον | χριστ. ιησουν : τον χριστον | εκ νεκρων : ante ζωοποιησει pon | om και | ε (non ε) δια το ενοικουν αυτου πνευμα 14. ε εισιν υιοι θεου, κ υι. 9ε. εια.

Gal 4, 6 γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. ¹⁶ αὐτὸ τὸ 16 πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμεν τέκνα θεοῦ.

Gal 4, 7 ¹⁷ εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συγκαληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνασχομεν ἓνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ 18 πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. ¹⁹ ἡ γὰρ 19 ἀποκαρδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν νῦν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται. ²⁰ τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἐκούσα, 20 ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι ²¹ διότι καὶ αὐτῇ ἡ κτίσις 21 ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. ²² οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα 22 ἡ κτίσις συστηναίξει καὶ συνωδίει ἄχρι τοῦ νῦν· ²³ οὐ μόνον δέ, 23 ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ

2 Co 5, 2 αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στεναζόμεν υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. ²⁴ τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς 24 δὲ βλεπομένη οὐκ ἐστὶν ἐλπίς· ὁ γὰρ βλέπει τισ, τί καὶ ἐλπίζει; ²⁵ εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. 25

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσεξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἶδαμεν, ²⁶ ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· ²⁷ ὁ δὲ ἐρανῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος 27 τος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἀγίων. ²⁸ οἶδαμεν δὲ ὅτι 28 τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. ²⁹ ὅτι οὐσ προέγνω, καὶ προώρισεν συμ- 29 μόρφους τῆς εἰκόσος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν προστό- τοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· ³⁰ οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ 30 ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' 31 ἡμῶν; ³² ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν 32 πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται; ³³ τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων· 33

1 Pe 3, 22 ³⁴ τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ 34 ἐγερθείς, ὃς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. ³⁵ τίς ἡμᾶς χωρίζει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις 35 ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μά-

Ps 43(44), ²³ χαιρα; ³⁶ καθὼς γέγραπται ὅτι ἔνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὄλην τὴν 36 2 Co 4, 11

15. δουλείας | ἀλλ 16. συμαρτ. 17. συγκαληρον. | συμμασχ. 20. ἐπ ἐλπίδι 21. οτι | δουλείας 22. συστηναίξ. 23. ἔχοντες καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ 24. τι καὶ : κ* om τι | ἐλπίζει : κ* ὑπομενει 26. ταις ἀσθενείαις | ἀλλ | ὑπερεντυγχάνει : add ὑπερ ἡμῶν 27. ἐρανῶν 29. κ* συμμορφ. 32. ἀλλ 34. χριστος sine ἰησοῦς | μᾶλλ. δε : add καὶ | ἐγερθεῖς : κ* add εκ νεκρῶν | ος καὶ ἐστιν 35. του χριστου : κ του θεου 36. ενεκα

37 *ἡμέρας, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.* ³⁷ *ἀλλ' ἐν τούτοις*
 38 *πᾶσιν ὑπερηκόωμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.* ³⁸ *πέπεισμαι*
γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε
 39 *ἐνεστώτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις* ³⁹ *οὔτε ἕννομα οὔτε βάθος*
οὔτε τις κτίσις ἐτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρὶς αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀγάπης ³⁹
τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

De Israele dolor. Dei promissa stant. Vera proles Abrahami. Libera dei gratia. Pharaeo. Figuli imago. Vaticinia in electos dei et Israellem.

1 *Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συναμαρτυρούσης* ¹ *Τι 2, 7*
 2 *μοι τῆς συνευδήςεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ,* ² *ὅτι λύπη μοί ἐστιν*
 3 *μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου.* ³ *ἠγχώμην γὰρ*
 4 *ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν*
 5 *μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα,* ⁴ *οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλιταί,*
 6 *ὧν ἡ νόθευσις καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ*
 7 *ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι,* ⁵ *ὡς οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χρι-*
 8 *στὸς τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὧν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς*
 9 *αἰῶνας, ἀμήν.* ⁶ *Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέτωσκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ.* ^{1, 25}
 10 *οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραὴλ. ἴσθ' ὅτι εἰσὶν*
 11 *σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι* ^{Gn 21, 12}
 12 *σπέρμα.* ⁸ *τοῦτ' ἐστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ*
 13 *θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζονται εἰς σπέρμα.* ⁹ *ἐπαγ-* ^{Ga 4, 28}
 14 *γελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τούτον ἐλεύσομαι* ^{Ga 18, 10}
 15 *καὶ ἔσται τῇ Σάρρα υἱός.* ¹⁰ *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα* ^{Ga 25, 21}
 16 *ἐξ ἐνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν.* ¹¹ *μήπω γὰρ*
 17 *γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ'*
 18 *ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μὲνη, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ κα-*
 19 *λοῦντος,* ¹² *ἔρρηθη αὐτῇ ὅτι ὁ μεῖζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι,* ^{Ga 25, 23}
 20 *καθὼς γέγραπται· τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαὺ ἐμίσησα.* ^{Mal 1, 2, 3}
 21 *Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο.*
 22 *τῷ Μωϋσεὶ γὰρ λέγει· ἐλεῆσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτιρήσω ὃν* ^{Ex 33, 19}
 23 *ἂν οἰκτιρῶ.* ¹⁶ *ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος,*
 24 *ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ.* ¹⁷ *λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραῶ ὅτι*
 25 *εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγγειλά σε, ὅπως ἐνδειξώμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν* ^{Ex 9, 16}
 26 *μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ.* ¹⁸ *ἄρα*
 27 *οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει.* ¹⁹ *Ἐρεῖς μοι οὖν· τί* ^{Ex 7, 3}
 28 *ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν;* ²⁰ *ὃ*
 29 *ἄνθρωπος, μενούγγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ* ^{Ex 45, 9}
 30 *ἔρεϊ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας οὕτως;* ²¹ *ἢ οὐκ*

38. οὔτε δυνάμεις : ante οὐτ. ενεστ. οὐτ. μελλ. pon

IX, 1. συναμαρτ. 3. κ εν. αναθε. αυτ. εγω, ε αυτ. εγω αναθ. εν.

4. ισραηλιται 7. (non item v. 10) κ* ισακ 11. φαυλον : κακον | του θεου προθεις 12. ερρηθη 15. τω γαρ μωση 16. ελευντος 19. οὐν μοι | τι οὐν ετι | ε* om γαρ 20. μενουγγ. ω ανθρ.

ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φεράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκευὸς, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; ²² εἰ δὲ θέλων ²² ὁ θεὸς ἐνδειξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατόν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς καταρτισμένα εἰς ἀπόλειαν, ²³ καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ ²³ σκευὴ ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; ²⁴ οὓς καὶ ἐκάλεσεν ²⁴ ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔθνων, ²⁵ ὡς καὶ ἐν τῷ ²⁵ **Ro** 2, ²⁵ Ὡσὲν λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ **Ro** 1, ¹⁰ ἠγαπημένην ἠγαπημένην, ²⁶ καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη ²⁶ αὐτοῖς· οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. **Ro** 10, ¹² ²⁷ Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ· εἰς ἣ ὁ ἀριθμὸς τῶν ²⁷ υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. ²⁸ λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριος ἐπὶ ²⁸ **Ro** 1, ⁹ τῆς γῆς. ²⁹ καὶ καθὼς προεῖρηκεν Ἡσαΐας· εἰ μὴ κύριος **Ca**βαθῶθ ²⁹ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς **C**όδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς **G**όμορρα ἂν ὁμοιωθήμεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην ³⁰ κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, ³¹ Ἰσραὴλ ³¹ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν. ³² διατί; ³² ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ **Ro** 9, ¹⁴ ²⁸, ¹⁶ προσκόμματος, ³³ καθὼς γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν **C**ιὼν λίθον ³³ **Ro** 10, ¹¹ προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταίσχυνθήσεται.

X.

Iudaei negantes Christo fidem. Vera fide omnes servantur. Vaticinia de Iudaeis ac gentibus.

Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις ¹ πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. ² μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ² **Ro** 1, ⁹ ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· ³ ἀγνοοῦντες γὰρ ³ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. ⁴ τέλος γὰρ ⁴ νόμον Χριστοῦ εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. ⁵ Μωϋσῆς ⁵ **Lv** ¹⁸, ⁵ γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας **Gal** ³, ¹² ἀνθρώπος ζῆσεται ἐν αὐτῇ. ⁶ ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ ⁶ **Dt** ²⁶ ¹¹⁻¹⁴ εἶπες ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· ⁷ ἡ· τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ⁸ ἀλλὰ τί λέγει; ⁸

26. κ* τοπα ω ερη. | ερηθη 27. καταλειμμα 28. συντεμνων : add εν δικαιοσυνη, οτι λογον συντεμνημενον 29. εγκατελ. 31. εις νομον : add δικαιοσυνη 32. εξ εργων : add νομον | προσκοψ. γαρ 33. και πασ ο πιστ.

X, 1. η δεση. η προσ | υπερ αυτων : υπ. του ισραηλ | εστιν εις σωτηριαν 5. μωυσησ | οτι : post νομον | εκ του νομου | ο ποιησας : add αυτα | εν αυτη : εν αυτοις 6. ε* οη τη

- ἔγγυς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
 9 σου· τοῦτ' ἐστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. ⁹ ὅτι ἐὰν
 ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν
 τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
 10 ¹⁰ καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται
 11 εἰς σωτηρίαν. ¹¹ λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὃ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ ^{9, 23}
 12 οὐ κατασχευθήσεται. ¹² οὐ γὰρ ἐστὶν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ ^{Ed 26, 16}
 Ἑλλήνου· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτιῶν εἰς πάντα τοὺς ^{1, 22}
 13 ἐπικαλουμένους αὐτόν. ¹³ πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα ^{Iohel 2, 23}
 14 κυρίου σωθήσεται. ¹⁴ πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπί- ^{Act 2, 21}
 στευσαν· πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὐ οὐκ ἤκουσαν· πῶς δὲ ἀκούσονται
 15 χωρὶς κηρύσσοντος; ¹⁵ πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλώσιν;
 καθὼς γέγραπται· ὡς αἰετοὶ οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ^{Ed 52, 7}
 ἀγαθὰ.
 16 Ἄλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ ^{Ed 52, 1}
 17 λέγει· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; ¹⁷ ἄρα ἡ πίστις ἐξ ^{Io 12, 28}
 18 ἀκοῆς, ἢ δὲ ἀκοῇ διὰ ῥήματος Χριστοῦ. ¹⁸ ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ^{Ps 18(19), 5}
 ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
 19 καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. ¹⁹ ἀλλὰ
 λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζη-
 λώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτω παροργιῶ ὑμᾶς. ^{Dt 32, 2.}
 20 ²⁰ Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὐρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ^{Ed 65, 1}
 21 ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. ²¹ πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ
 λέγει· ὄλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ^{Ed 65, 2}
 ἀπειθοῦντα καὶ ἀπειλέγοντα.

XI.

Iudaeorum pars electi, pars reiecti. Incredulitas Iudaeorum salus gentium
 exstitit; sed manet salus et ipsum Israel.

- 1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπόσωτο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· ^{Ps 80(81), 16}
 καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς
 2 Βενιαμίν. ² οὐκ ἀπόσωτο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω.
 ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἡλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
 3 κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ; ³ κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ ^{1 Rs 18, 10}
 θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ γὰρ ὑπελείφθη μόνος καὶ ζητού-
 4 σιν τὴν ψυχὴν μου. ⁴ ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμὸς; κατέλι-
 πον ἐμὰντῷ ἐπακισμιλίονος ἄνδρα, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ ^{1 Rs 18, 18}
 5 τῇ Βαάλ. ⁵ οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν

14. επικαλέσονται | πιστεύσωσιν | ε ακουσουσιν, κ ακουσωσιν 15. κη-
 ρυξουσιν | των ευαγγελιζομενων ειρηνη των ευαγγελιζομενων τα
 (κ om) αγαθα 17. χριστου : θεου 19. μη ουκ εγνω ισραηλ | μωσης |
 επι εθνει

XI, 1. τον λα. αυτου : κ add ον προεγνω | ισραηλιτης | βενιαμιν
 2. ε κ ηλια | ισραηλ : ε κ* add λεγων 3. και τα θυσιαστηρ.

χάριτος γέγονεν· ⁶ εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις ⁶
 οὐκέτι γίνεται χάρις. ⁷ Τί οὖν; ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπ- ⁷
^{DI 29, 4} ^{Et 29, 10} ἔτυχε, ἡ δὲ ἐκλογή ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρόθησαν, ⁸ κα- ⁸
 θάρπα γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,
 ὀφθαλμοῦ τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὄτα τοῦ μὴ ἀκοῦν, ἕως τῆς
^{Pi 68(69), 23} σήμερον ἡμέρας. ⁹ καὶ Δαυεὶδ λέγει· γενεθῆτος ἡ τράπεζα αὐ- ⁹
 τῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀντα-
 πόδομα αὐτοῖς, ¹⁰ σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ ¹⁰
 βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύνκαμψον.

Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσι; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ ¹¹
^{10, 19} αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώ-
 σαι αὐτούς. ¹² εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος καὶ ¹²
 τὸ ἕτημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα
 αὐτῶν. ¹³ ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ ¹³
 ἔθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, ¹⁴ εἶπωσ παρα- ¹⁴
 ζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. ¹⁵ εἰ γὰρ ἡ ¹⁵
 ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ
 ἐκ νεκρῶν; ¹⁶ εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἀγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ¹⁶
 ἀγία, καὶ οἱ κλάδοι.

Εἰ δὲ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀργελαῖος ¹⁷
 ὢν ἐνεκεντρίσθῃς ἐν αὐτοῖς καὶ συνκοινωνῶς τῆς ῥίζης τῆς πύ-
 τητος τῆς ελαίας ἐγένον, ¹⁸ μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ ¹⁸
 κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάξεις ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. ¹⁹ ἔρεῖς ¹⁹
 οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνεκεντρισθῶ. ²⁰ καλῶς· τῇ ²⁰
 ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας. μὴ ὑψηλά
 φρόντι, ἀλλὰ φοβοῦ· ²¹ εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων ²¹
 οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. ²² ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ²²
 ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σέ
 χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκο-
 πήσῃ. ²³ κἀκείνοι δὲ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεν- ²³
^{11, 4} τρισθῶσιν· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνεκεντρίσαι αὐ-
 τοῦς. ²⁴ εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπησ ἀργελαίου καὶ ²⁴
 παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθῃς εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι
 οἱ κατὰ φύσιν ἐνεκεντρισθῶσιν τῇ ἰδίᾳ ελαίᾳ.

Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ²⁵
 ἵνα μὴ ᾔτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πῶρωςισ ἀπὸ μέρουσ τῷ
 Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρισ οὐ τὸ πλήρωμα τῶν ἔθνῶν εἰσέλθῃ, ²⁶ καὶ ²⁶

6. ουκετ. γιν. χαρις : add εἰ δὲ ἐξ ἔργων, ουκετι ἐστι χαρις, ἐπει το
 εργον ουκετι ἐστιν εργον 7. τουτο : τουτου 8. καθωσ γαργ. 9. δαβιδ
 10. συγκαμψον 18. υμιν γαρ | μεν ουν 15. προσηγησ
 17. συκοινωνος | τῆσ ριζ. και τῆσ 18. ἀλλ 19. οἱ κλαδοι | ἐγκεντρ.
 20. υψηλοφρονει 21. μηπως ουδε σου φεισεται 22. αποτομιαν |
 χρηστοτητα | θεου nec : om | επιμειωσ 23. και εκεινοι | επιμειωσαι |
 ἐγκεντρ. bis 24. ἐγκεντρισθ. 25. κ ου θελω γαρ

οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· ἤξει ἐκ Σιών ὁ ^{Ex 40, 20^s}
 27 ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσβεβίας ἀπὸ Ἰακώβ. ²⁷ καὶ αὕτη αὐτοῦ ^{1er 21, 22a}
 ἢ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφελῶμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.
 28 ²⁸ κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἔχθροί δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν
 29 ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· ²⁹ ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα
 30 καὶ ἡ κλήσις τοῦ θεοῦ. ³⁰ ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ
 31 θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ κούτων ἀπειθείᾳ, ³¹ οὕτως καὶ οὗτοι
 νῦν ἠπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ ἔλεει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεθῶσιν·
 32 ³² συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπειθείαν ἵνα τοὺς ^{Ca 2, 22}
 33 πάντας ἐλεήσῃ. ³³ Ὡ βᾶθος πλοῦτον καὶ σοφίας καὶ γνώσεως
 θεοῦ· ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ
 34 ὁδοὶ αὐτοῦ. ³⁴ τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ^{Ex 40, 12}
 35 ἐγένετο; ³⁵ ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; ^{1 Co 2, 16}
 36 ³⁶ ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἢ ^{Iob 41, 2}
 δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. ^(Ex 40, 14)
 Col 1, 16
 16, 27

XII.

Sancte vivendum gratiaeque donis recte utendum. Amori, modestiae, mansuetudini studendum.

- 1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ,
 παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν θουσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐά-
 2 ρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· ² καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ
 αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς, εἰς
 τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ ^{Eph 5, 10}
 3 εὐάρεστον καὶ τέλειον. ³ λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης
 μοι παρὰ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν,
 ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισε ^{1 Co 7, 17}
 4 μέτρον πίστεως. ⁴ καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι πολλὰ μέλη ^{1 Co 12, 12}
 5 ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, ⁵ οὕτως οἱ ^{1 Co 12, 27}
 πολλοὶ ἐν σώμα ἔσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἰς ἀλλήλων μέλη,
 6 ⁶ ἔχομεν δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν διὰ ^{Eph 4, 11}
 7 φορα· εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· ⁷ εἴτε
 διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδασκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·
 8 ⁸ εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδόνος ἐν ἀπλό-
 τητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἔλεων ἐν ἰλαρότητι.
 9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστνυγούντες τὸ πονηρὸν, κολλώ-
 10 μενοι τῷ ἀγαθῷ, ¹⁰ τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ
 11 τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, ¹¹ τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύ- ^{14, 18}
 12 ματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, ¹² τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ ^{16, 18}
 13 θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσενχῇ προσκαρτεροῦντες, ¹³ ταῖς χρεῖαις ^{Col 4, 2}

26. καὶ ἀποστρέψει 30. κ* om versum, suppl^a | ὡσπ. γαρ : add καὶ
 31. κ* om αυτοι | νῦν sec : om 33. ἀνεξεραύνητα

XII, 1. εὐάρεστον. τῷ θεῷ 2. συσχηματ. | του νοῦς : add ὑμῶν
 4 μέλη πολλὰ 5. το δε : ο δε 8. κ προϊστανομενος 11. τῷ κυρίῳ :
 ε (non ε^c) τ. καιρω

τῶν ἁγίων κοινοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. ¹⁴ εὐλογεῖτε ¹⁴
Mt 5, 44 τούτους διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. ¹⁵ χαίρειν ¹⁵
1 Co 4, 12 μετὰ χαϊρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. ¹⁶ τὸ αὐτὸ εἰς ἄλλη- ¹⁶
^{15, 5} λους φρονούετε, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονούετε ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς
Prov, 2 7 συναπαρῶμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. ¹⁷ μηδενὶ κα- ¹⁷
2 Co 2, 21 κὸν ἀντι κακοῦ ἀποδιδόντες, φρονοῦμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων
Prov 25, 4 ἀνθρώπων, ¹⁸ εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων ¹⁸
εἰρηνεύετε, ¹⁹ μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικούετε, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε ¹⁹
Dt 32, 25 τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
Heb 10, 30 λέγει κύριος. ²⁰ ἀλλὰ εἰάν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψάμμις αὐτόν· ²⁰
Prov 25, 21 εἰάν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρωκος πρὸς
²¹ σωρεύσει ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ²¹ μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ²¹
ἀλλὰ εἶκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

Magistratibus parendum, suum cuique amanter tribuendum, vigilandum.

¹ Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ ¹
1 Pe 2, 13a ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι
εἰσίν. ² ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ δια- ²
ταγῇ ἀνθεστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται.
³ οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσίν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ ³
κακῷ. θέλεισ δὲ μὴ φοβείσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ,
καὶ ἐξίς ἐπαινον ἐξ αὐτῆς· ⁴ θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς ⁴
τὸ ἀγαθόν. εἰάν δὲ τὸ κακὸν ποιῆσ, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰπὴ τὴν
μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ
τὸ κακὸν πράσσοντι. ⁵ διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ ⁵
τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνειδήσιν. ⁶ διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ⁶
φόρονσ τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσίν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσ-
καρτεροῦντες. ⁷ ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν ⁷
φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν
Mt 22, 37a τιμὴν τὴν τιμὴν. ⁸ Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ⁸
1 Co 13, 4 ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. ⁹ τὸ γὰρ ⁹
Ga 5, 14 οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἰ
1a 2, 3 τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακαταλείνεται, ἐν τῷ·
1 Co 13, 4 ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ¹⁰ ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον ¹⁰
κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμον ἡ ἀγάπη. ¹¹ Καὶ ¹¹
1 Th 5, 6a τοῦτο εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὦρα ἤδη ὑμᾶς ἐξ ὑπνου ἐγερεῖται·
Eph 5, 14 νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅσα ἐπιστεύσαμεν. ¹² ἡ νύξ ¹²

15. και κλαιειν 20. αλλα (κ αλλ) εαν : εαν ουν

XIII, 1. ει μη απο Θεου | αι δε ουσαι : add εξουσαι | υπο του
Θεου 2. ληφονται 3. των αγαθων εργαων αλλα των κακων 4. κ* εις
οργην εκδικ. 7. αποδοτε : add ουν 8. κ* οφιλοντες | αγαπαν αλλη-
λους 9. ου κλαψεις : ε κ add ου ψευδομαρτυρησεις | ει τισ τετρα : κ*
add εστιν | τουτω τω λογω | ως εαυτον 11. ημασ ηδη εξ υπνου

προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα ὄν τὰ ἔργα τοῦ ^{εἰς} 5, 11
 13 σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. ¹³ ὡς ἐν ἡμέρᾳ
 εὐσημόνωσ περιπατήσωμεν, μὴ κόμοιοι καὶ μέθαιοι, μὴ κοίταιοι
 14 καὶ ἀσελγείαιοι, μὴ ἐριδι καὶ ζήλῳ, ¹⁴ ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον ^{εἰς} 2, 27
 Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆσ σαρκὸσ πρόνοιαν μὴ ποιῆσθε εἰς ἐπι-
 θυμίασ.

XIV.

De ciborum dierumque usu. Imbecillis parcendum. Cavenda offensio
 in ciborum ac dierum usu. Non temere iudicandum. Sequenda conscientia.

1 Τὸν δὲ ἀσθενούντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς δια- ^{15, L 7}
 2 κρίσεισ διαλογισμῶν. ² ὃσ μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθε-
 3 νῶν λάχανα ἐσθίει. ³ ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω.
 ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸσ γὰρ αὐτὸν ^{15, 7}
 4 προσελάβετο. ⁴ σὺ τίσ εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ ^{14, 10}
 κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριουσ ^{11, 23}
 5 στήσαι αὐτόν. ⁵ ὃσ μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃσ δὲ
 6 κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστοσ ἐν τῷ ἰδίῳ νοτὶ πληροφορεῖσθε. ⁶ ὁ
 φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει,
 εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ
 7 εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. ⁷ οὐδεὶσ γὰρ ἡμῶν ἐαντῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶσ
 8 ἐαντῷ ἀποθνήσκει· ⁸ εἰάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, εἰάν τε
 ἀποθνήσκαμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκαμεν. εἰάν τε οὖν ζῶμεν εἰάν
 9 τε ἀποθνήσκαμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. ⁹ εἰσ τοῦτο γὰρ Χριστόσ ^{2 Co 5, 13}
 10 ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. ¹⁰ σὺ ^{1 Th 4, 14}
 δὲ τί κρίνεισ τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖσ τὸν ἀδελφόν ^{14, 4}
 11 σου; πάντεσ γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. ¹¹ γέγραπται ^{2 Co 5, 10}
 γάρ· ζῶ ἐγὼ, λέγει κύριουσ, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα ^{Es 45, 23}
 12 γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. ¹² ἄρα οὖν ἕκαστοσ ἡμῶν περὶ ^{Phi 2, 10 a}
 ἐαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ. Mt 12, 26

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλοσ κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίναιτε μᾶλλον,
 14 τὸ μὴ τιθέναί πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. ¹⁴ οἶδα καὶ
 πίπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινόν δι' ἐαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ ²⁰
 15 λογιζομένῳ τι κοινόν εἶναι, ἐκεῖνῳ κοινόν. ¹⁵ εἰ γὰρ διὰ βρωμα
 ὁ ἀδελφόσ σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖσ. μὴ τῷ ^{1 Co 8, 11}
 16 βρωματί σου ἐκείνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστόσ ἀπέθανεν. ¹⁶ μὴ
 17 βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. ¹⁷ οὐ γὰρ ἐστιν ἡ βασιλεία ^{1 Co 8, 5}
 τοῦ θεοῦ βρώσισ καὶ πόσισ, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ
 18 ἐν πνεύματι ἀγίῳ· ¹⁸ ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐά-

12. ε και ενδυσωμεθα, κ* om copulam 14. ε κ αλλ

XIV, 3. και ο μη εσθι. 4. δυνατος γαρ εστιν ο θεος στ. αντ.

5. om γαρ 6. κυριω φρονει : add και ο μη φρονων την ημεραν κυριω
 ου φρονει | om και ante ο εσθιων 8. κ τω κυριω αποθνησκωμεν
 9. χριστ. και απεθα. και ανεστη και ανεζησεν 10. τω βημα. του χρι-
 στου 15. ει γαρ : ει δε 18. εν τουτοις

ρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. ¹⁹ ἄρα οὖν τὰ τῆς 19
εἰρήνης διώκομεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. ²⁰ μὴ 20
Tit 1, 15 ἔνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρὰ,
ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι. ²¹ κα- 21
I Co 8, 13 λὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός
σου προσκόπτει. ²² σὺ πιστὶν ἦν ἔχουσιν κατὰ σαυτὸν ἔχει ἐνώπιον 22
τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. ²³ ὁ δὲ 23
διακρινόμενος εἴαν φάγη κατακρίνεται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν
δὲ ὁ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

Concordiae studendum mutique amoris officiis. De epistulae severitate.
Paulus Romanos visurus. De collecta Hierosolymam perferenda ac peri-
culo imminente.

14, 1 Ὁφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνα- 1
των βασιτεύειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ² ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλη- 2
σίῳ ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομὴν. ³ καὶ γὰρ ὁ Χρι- 3
Ps 66 (65), 10 στός οὐχ ἑαυτῷ ἤρρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ
τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. ⁴ ὅσα γὰρ προεγράφη, 4
εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομοχθῆς καὶ
διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. ⁵ ὁ δὲ 5
θεὸς τῆς ὑπομοχθῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῆψ ὑμῖν τὸ αὐτὸ
φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, ⁶ ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν 6
ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
14, 1 Χριστοῦ. ⁷ διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χρι- 7
στός προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. ⁸ λέγω γὰρ Χρι- 8
στόν διάκονον γεγενῆσθαι περὶ τοῦ ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ
βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, ⁹ τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους 9
2 Sm 22, 50 Ps 117 (116), 50 Dt 32, 43 Ps 116 (117), 1 Es 11, 10 Mt 12, 21 σοὶ ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. ¹⁰ καὶ πάλιν λέγει· 10
εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. ¹¹ καὶ πάλιν· αἰνεῖτε 11
πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ
Es 11, 10 Mt 12, 21 λαοί. ¹² καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσοῦ καὶ 12
ὁ ἀνιστάμενος ἄρχων ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν. ¹³ ὁ δὲ 13
θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρῶσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν
τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει
πνεύματος ἁγίου.

19. διώκομεν 20. κ* ἀπολλυε | καθαρα : κc add τοις καθαραις
21. προσκοπτει : κ* λυπειται, praeteraque c add η σκανδαλιζεται η
ασθενει 22. ην εχεις : om ην | c (non c) κατ. σαυτον | κ* om ενωπ. τ.
θεου (suppl)

XV, 2. ειαστος : add γαρ | εις το αγαθον : κ* om (suppl) 3. επεπ-
σον 4. εγραφη : προεγραφ. | om δια sec 5. κ κατ. ιησουν χριστον
7. υμας : ημας | om του 8. γαρ : δε | χριστον : ιησουν χριστ. 9. εν
εθνεσιν : κc add κυριε 11. τον κυριον παντα τα εθνη. | επαινεσατα
12. κ λεγει ησαι. | κ ανιστανομενοο

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι
 καὶ αὐτοὶ μεσοὶ ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς
 15 γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νοθετεῖν. ¹⁵ τολμηρότερον δὲ
 ἔγραφα ὑμῖν, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμνησκῶν ὑμᾶς διὰ τὴν
 16 χάριν τῆν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ ¹⁶ εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν
 Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργεῖντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ,
 ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν
 17 πνεύματι ἀγίῳ. ¹⁷ ἔγω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ
 18 πρὸς τὸν θεόν. ¹⁸ οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο
 19 Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, ¹⁹ ἐν δυνά-
 μει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος θεοῦ, ὥστε με
 ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικικοῦ πεπληρωκέαι
 20 τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ²⁰ οὕτως δὲ φιλοτιμούμενος, εὐαγ-
 γελῆσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον
 21 θεμέλιον οἰκοδομῶ, ²¹ ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη ^{εἰς 21, 15}
 περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσιν.
 22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
 23 ²³ νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν ^{Act 19, 21}
 24 δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, ²⁴ ὡς ἂν πο-
 ρεύομαι εἰς τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι
 25 ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἑκαί, ἐὰν ὑμῶν πρότερον ἀπὸ
 26 μέρους ἐμπλησθῶ. ²⁵ νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακο- ^{Act 20, 16}
 27 νῶν τοῖς ἁγίοις. ²⁶ ὑπόδηξας γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοι- ^{21, 17}
 νωνίαν τινα ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν ^{1 Co 16, 1}
 27 Ἱερουσαλὴμ. ²⁷ ὑπόδηξας γάρ, καὶ ὄφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ ^{2 Co 9, 9}
 γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκoinώνησαν τὰ ἔθνη, ὄφειλουσι ^{1 Co 9, 11}
 28 καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. ²⁸ τοῦτο οὖν ἐπιτε-
 λέσας καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τούτου, ἀπελεύσομαι
 29 δι' ὑμῶν εἰς Σπανίαν· ²⁹ οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν ²⁴
 30 πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. ³⁰ παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
 ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγά- ^{Col 4, 12}
 πης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς
 31 ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, ³¹ ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν
 τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος
 32 τοῖς ἁγίοις γένηται, ³² ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελή-
 33 ματος θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. ³³ ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης
 μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

14. om τῆς post πάσης 15. εγρα. υμιν : add ἀδελφοί | υπο του θεου
 16. ἰησου χριστου 17. ε κ om τῆν | om τον ante θεου 18. κε τολμω |
 τι : ante ὧν pon 24. ωσ εαν | σπανιαν : add ελευσομαι προς υμας
 25. κ* διακονησων 26. ευδοκησαν 27. ευδοκησαν | οφ. αυτων εισιν
 28. τῆν σπανιαν 29. χριστου : του ευαγγελιου του χριστ. 31. και ινα
 η διακ. | γενηται τοις αγιοις 32. ινα εν χαρα ελθω posteaque και
 συναναπ. | θεου : κ* ἰησου χριστου

XVI.

Phoebe commendatur. Salutationes variae. Vitanda dissidia. Doxologia.

Κυνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τῆς ἀδελφῆς ἡμῶν, οὐσαν διάκο- 1
νον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενθραεῖς, ² ἵνα αὐτὴν προσδεξῆσθε 2
ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν
χρῆζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτῇ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ
ἐμοῦ αὐτοῦ.

Act 18, 2 Ἀσπάσαθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργοὺς μου ἐν 3
Χριστῷ Ἰησοῦ, ⁴ οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχη- 4
λον ὑπέθηκαν, οἳ οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ
1 Co 16, 13 ἐκκλησίαι τῶν ἰθνηῶν, ⁵ καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 5
ἀσπάσαθε Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητὸν μου, ὃς ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς
Ἀσίας εἰς Χριστόν. ⁶ ἀσπάσαθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπία- 6
σεν εἰς ὑμᾶς. ⁷ ἀσπάσαθε Ἀδρόνικον καὶ Ἰουλίαν τοὺς συγγε- 7
νεῖς μου καὶ συναιγμάλωτους μου, οἵτινές εἰσι ἐπίσημοι ἐν τοῖς
ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. ⁸ ἀσπάσαθε 8
Ἀμπλιαν τὸν ἀγαπητὸν μου ἐν κυρίῳ. ⁹ ἀσπάσαθε Οὐρβανὸν 9
τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Σεάχον τὸν ἀγαπητὸν μου.
¹⁰ ἀσπάσαθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσαθε 10
τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. ¹¹ ἀσπάσαθε Ἡρωδῖωνα τὸν συ- 11
γενῆ μου. ἀσπάσαθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυ-
ρίῳ. ¹² ἀσπάσαθε Τρυφαιαν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας 12
ἐν κυρίῳ. ἀσπάσαθε Περσίδα τὴν ἀγαπητὴν, ἥτις πολλὰ ἐκοπία-
σεν ἐν κυρίῳ. ¹³ ἀσπάσαθε Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ 13
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ¹⁴ ἀσπάσαθε Ἀσύνκριτον, Φλέ- 14
γορτα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελ-
φοῦς· ¹⁵ ἀσπάσαθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν 15
ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας
1 Co 14, 20 2 Co 12, 13 1 Th 5, 26 1 Pe 5, 14 ἁγίους. ¹⁶ ἀσπάσαθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται 16
ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστα- 17
σίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποι-
οῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· ¹⁸ οἳ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ 18
Phil 2, 19 ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς
χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἑξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
¹⁹ ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, 19
θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκραιόους δὲ εἰς τὸ

XVI, 1. κενθραεῖς 2. κ εγεν. και αυτου και εμου, ε εγεν. και αυτου εμου 8. πρισκιλλαν 5. ασιας: αρχαιος 6. εἰς ημας 7. κ* σπ οι | γενοασιν 8. αμπλιαν 11. ε et ε* 1624. 1633. ηροδιωνα 12. κ τρυφειαν 14. ασυγκριτ. |ερμαν πατροβ. ερμην 16. σπ πασαι 17. εκκλινετε 18. κυριω ημων ιησου χριστω 19. χαιρω ουν το εφ υμιν | σοφους : ε κ add μεν

20 κακόν. ²⁰ ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σαταναῖν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.

21 Ἀσπάξεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Δούκιος ^{Act 19, 1}

22 καὶ Ἰάσων καὶ Κωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. ²² ἀσπάζομαι ^{Act 17, 5}

23 ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. ²³ ἀσπά- ^{Act 20, 4}

ξεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὄλῃς τῆς ἐκκλησίας. ἀσπά- ^{1 Co 11, 14}

ξεται ὑμᾶς Ἐραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ^{2 Ti 4, 20}

ἀδελφός. ^{Iud 24 a}

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηριξάμενος κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου ^{Eph 3, 20a}

καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου ^{17, 5}

26 χρόνοις αἰωνίοις σσειγημένον, ²⁶ φανερωθέντος δὲ νῦν διὰ τε

γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοήν ^{Act 20, 4}

27 πίστewος εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, ²⁷ μόνῳ σοφῷ θεῷ. ^{1 Ti 1, 17}

διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· ^{11, 26 etc}

ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

Δ.

Salutatio. Gratiarum actio pro Corinthiorum fide. Abbienciendae factiones.

Salus per Christum parata non nititur humana sapientia aut arte.

1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος ^{2 Co 1, 1}

2 θεοῦ καὶ Κωσθίνης ὁ ἀδελφός ² τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὐσῃ ^{Act 18, 17}

ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἀγίοις, σὺν

πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-

3 στοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν. ³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ^{Ro 1, 7 etc}

ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Ἐνχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι

5 τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ⁵ ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-

6 τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, ⁶ καθὼς τὸ ^{2 Co 2, 7}

7 μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, ⁷ ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστε-

ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν

8 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ⁸ ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως ^{1 Th 5, 23a}

τέλους ἀνεγκλήτου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-

9 στοῦ. ⁹ πιστὸς ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ

αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

20. η̅ισου : add χριστου | μεθ' υμων : ε̅ add αμην 21. ασπάζονται

23. και της εκκλ. ολης 24. η̅ χαρις του κυριου ημων η̅ισου χριστου

μετα παντων υμων' αμην. 25. το κηρυγμα : κ̅ κυριου 27. των

αιωνων : om

* ε̅ η̅ προς τους κορινθιους επιστολη πρωτη, ε̅ παυλου του αποστολου η̅ προς κορινθιους επιστ. πρωτη

I, 1. ε̅ η̅ η̅ισου χριστου 2. αυτων τε και 4. κ̅ om μου

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου 10
 Phil 2, 3 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾗ ἐν
 ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ
 αὐτῇ γνώμῃ. ¹¹ ἔδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ 11
 3, 4 τῶν Χλόης, ὅτι ἐριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν. ¹² λέγω δὲ τούτο, ὅτι ἕκαστος 12
 ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
 ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. ¹³ μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἔσταν- 13
 ράθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; ¹⁴ εὐχα- 14
 Act 18, 8
 Ro 16, 23 ριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· ¹⁵ ἵνα 15
 μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. ¹⁶ ἐβάπτισα δὲ 16
 16, 15 καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἶ τινα ἄλλον ἐβάπτισα·
¹⁷ οὐ γὰρ ἀπέστειλὲν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, 17
 οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.
 22, 24
 2 Co 3, 15 ¹⁸ ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία 18
 Es 29, 14 ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. ¹⁹ γέγραπται 19
 γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν
 ἀθετήσω. ²⁰ ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συζητητὴς τοῦ 20
 αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώραnen ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;
²¹ ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς 21
 σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγμα-
 τος σώσαι τοὺς πιστεύοντας· ²² ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα 22
 αἰτούσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, ²³ ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν 23
 Χριστὸν ἑσταυρωμένον, Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μω-
 ρίαν, ²⁴ αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλλησιν, Χρι- 24
 στὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· ²⁵ ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ 25
 σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυ-
 ρότερον τῶν ἀνθρώπων. ²⁶ Βλέπετε γὰρ τὴν κλήσιν ὑμῶν, 26
 ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί,
 οὐ πολλοὶ ἐγγενεῖς· ²⁷ ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ 27
 θεὸς ἵνα καταισχύνη τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου
 ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνη τὰ ἰσχυρά, ²⁸ καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ 28
 κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα
 Eph 2, 8 αὐτὰ καταργήσῃ, ²⁹ ὅπως μὴ κινήσῃται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον 29
 τοῦ θεοῦ. ³⁰ ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγα- 30
 νῆθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἀγίασμος καὶ
 1er 9, 23
 2 Co 10, 17 ἀπολύτρωσις, ³¹ ἵνα καθὼς γέγραπται· ὁ κενώμενος ἐν κυρίῳ 31
 κενχάσθω.

14. ευχαριστω : add τω θεω | κρισπον : κ* πρισκον 15. εβαπτισα
 17. αλλ 20. συζητητ. | του κοσμου : add τουτον 22. σημειον 23. εθνε-
 σιν : ελλησι 25. ισχυρ. τ. ανθρω. εστι 27. τουσο σοφ. καταισχ.
 28. αγενη : κ* ασθενη | και τα μη οντ. 29. ε 1624. 1633. κενχασται |
 του θεου : αυτου 30. ημιν σοφια

II.

Christi doctrina simplex, sed caelesti plena vi et spiritu, nec humane sed spiritu iudicanda.

- 1 *Καγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν*
 2 *λόγον ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ.* ² *οὐ*
 3 *γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον*
 4 *ἐσταυρωμένον.* ³ *καγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμφ*
 5 *πολλῶ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, ⁴ καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυμά ¹³*
 6 *μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος*
 7 *καὶ δυνάμεως, ⁵ ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾗ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ^{1 Th 1, 5}*
 8 *ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.*
 9 *Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ-*
 10 *νος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργου-*
 11 *μένων· ⁷ ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκε-*
 12 *κρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰῶνων εἰς δόξαν ^{Eph 3, 2}*
 13 *ἡμῶν, ⁸ ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ*
 14 *γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. ⁹ ἀλλὰ*
 15 *καθὼς γέγραπται· ᾧ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὐς οὐκ ἤκουσεν ^{Es 64, 4}*
 16 *καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ᾧ ἠτοιμάσεν ὁ θεὸς τοῖς*
 17 *ἀγαπῶσιν αὐτόν. ¹⁰ ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυπεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύ-*
 18 *ματος. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ.*
 19 *¹¹ τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα*
 20 *τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν ^{Mt 11, 27}*
 21 *εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. ¹² ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου*
 22 *ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ*
 23 *τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, ¹³ ᾧ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς*
 24 *ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευ- ⁴*
 25 *ματικοῖς πνευματικᾶ συγκρίνοντες. ¹⁴ ψυχικὸς δὲ ἀνθρώπος οὐ*
 26 *δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μαρτία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ ^{1o 14, 17}*
 27 *οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. ¹⁵ ὁ δὲ πνευ-*
 28 *ματικὸς ἀνακρίνει πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.*
 29 *¹⁶ τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβᾶσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν ^{Es 40, 13}*
 30 *Χριστοῦ ἔχομεν. ^{Ro 11, 34}*

III.

Corinthiorum imbecillitas dissidiis conspicua. Unus Christus fundamentum, Christiani templum dei. Sapientia mundi.

- 1 *Καγὼ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς ^{Ho 5, 12}*
 2 *ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. ² γάλα ὑμᾶς ἐπότισα,*
 3 *οὐ βρωμα· οὐπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· ^{1 Pe 2, 2}*

II, 1. μαρτυριον : κ* μυστηριον 2. κρινα : add του 3. και εγω
 4. ανθρωπινης σοφιας 7. σοφιαν θεου 10. ο θεος απεκαλυψ. | δια
 τ. πνευμ. : add αυτου | εραυνα 11. εγνωκεν : οιδεν 13. πνευματος : add
 αγιου | συγκριν. 15. κ* (non item *) om versum | ε κ* ανακρινει μεν

III, 1. και εγω | σαρκινοισ 2. και ου βρωμ. | ηδυνασθε | αλλ ουτε

1, 11 a 3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ 3
 11, 18 σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ 4
 Ga 4, 20 τισ' ἐγὼ μὲν εἰμι Παῦλον, ἕτερος δέ· ἐγὼ Ἀπολλῶ, οὐκ ἄνθρωποι
 2 Co 12, 20 ἐστε; 5 τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλῶς; τί δὲ ἐστὶν Παῦλος; διάκονοι δὲ 5
 Ro 12, 8 ὦν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα, 6
 Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠὔξανε· 7 ὥστε οὕτε ὁ φυτεύων 7
 ἔστιν τι οὕτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 ὁ φυτεύων δὲ 8
 καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται
 κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, 9
 θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε.

Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεισάν μοι ὡς σοφὸς 10
 ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ
 Eph 2, 20 βλέπεται πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδὲς δύναται 11
 θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. 12 εἰ δὲ 12
 τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθους τιμίους,
 ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἐκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· 13
 ἢ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἐκάστου
 τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τις οὖν τὸ 14
 ἔργον μενεῖ ὁ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τις οὖν τὸ 15
 ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως
 1ud 23 δὲ ὡς διὰ πυρός.

Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ 16
 2 Co 6, 16 οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθειρεῖ, φθειρεῖ τοῦ- 17
 Eph 2, 21 τὸν ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἁγίος ἐστίν, οἷτινός ἐστε ὑμεῖς.
 18 Μηδεὶς ἐάντων ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν 18
 ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μαρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 ἢ 19
 1ob 5, 13 γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μαρὸς παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγρα-
 πται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφούς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.
 Pss 94, 11 καὶ πάλιν· κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι 20
 εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς κανχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα 21
 γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλῶς εἴτε Κηρῶς, εἴτε 22
 κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα,
 πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ. 23

IV.

Ministri Christi. Paulus et quos generavit Corinthi. Timotheus Pauli
 praecursor.

Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρετῶς Χριστοῦ 1
 1 Pe 4, 10 καὶ οἰκονόμου μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς 2

3. ζήλ. κ. εἰς : add καὶ διχοστασίαι 4. οὐκ : οὐχι | ἀνθρωποι : σαρκικοί
 5. τι bis : τισ | παυλ. et απολλ. hoc ordine | ἐστιν sec : om | ἀλλ ἡ διακονοί
 6. ἀλλ 7. οὕτε sec : κ* οὕδε 8. ληψεται 10. τειθαίκα 11. ἡσ. ο. χριστ.
 12. ἐπι τ. θεμελιον : add τουτον | χρυσον | αργυρον 13. ε κ om αυτο
 14. μένει | επικοδομησε | ληψεται 22. παντα υμων : add ἐστιν

IV, 2. ὧδε : δ' δὲ | λοιπον : κ* (non item κ*) add τι | κ ζητεται

- 3 οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. ³ ἔμοι δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ
 4 ἔμαντὸν ἀνακρίνω· ⁴ οὐδὲν γὰρ ἔμαντῶ σννοῖδα, ἀλλ' οὐκ ἐν
 5 τούτῳ δεδικαιώμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. ⁵ ὥστε μὴ
 πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίζει τὰ
 κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν·
 καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ro 2, 29
- 6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετσοχημάτισα εἰς ἔμαντὸν καὶ Ἀπολ-
 λῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα Ro 12, 3
 7 μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φουσιούσθε κατὰ τοῦ ἐτέρου. ⁷ τίς γὰρ σε
 διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί κανχᾶσαι
 8 ὡς μὴ λαβών; ⁸ ἤδη κεκοροσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς
 ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς
 9 ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. ⁹ δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστό- Ro 2, 26
 λους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθη-
 10 μεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. ¹⁰ ἡμεῖς μοροὶ διὰ
 Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ
 11 ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. ¹¹ ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας 2Co 11, 27-28
 καὶ πεινώμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα
 12 καὶ ἀστατοῦμεν ¹² καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν·
 13 λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, ¹³ δυσφημού-
 μενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρατα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν,
 πάντων περίφημα ἕως ἄρτι.
- 14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγα- 1The 2, 11
 15 πητὰ νουθετῶν. ¹⁵ εἰὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγούς εἴητε ἐν Χριστῷ,
 ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγ-
 16 γελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. ¹⁶ παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταὶ μου 11, 1
Ga 4, 19
 17 γίνεσθε. ¹⁷ διὰ τοῦτο αὐτὸ ἐπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστίν μου
 τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς
 ὁδοὺς μου τὰς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-
 18 κλησίᾳ διδάσκω. ¹⁸ ὡς μὴ ἐρχόμενον δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώ-
 19 θησάμ τινος· ¹⁹ ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, εἰὰν ὁ κύριος 16, 7
1a 2, 15
 θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν περυσιωμένων ἀλλὰ
 20 τὴν δύναμιν· ²⁰ οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἢ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν
 21 δυνάμει. ²¹ τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ
 πνεύματι τε πραύτητος;

V.

Contra flagitiosum coniugium. Contra mala consortia.

- 1 Ὅλωσ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἦτις
 2 οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναικᾶ τινὰ τοῦ πατρὸς εἶχειν. ² καὶ Lv 18, 7
4. ο δε : κ* ο γαρ 6. ταυτα δε (κα) : κ* om δε | ε κα απολλω | υπερ ο |
 γεγραπται : add φρονειν 8. συμβασιλ. 9. δοκω γαρ : add οτι
 11. γυμνητευομεν 13. βλασφημουμενοι 14. νουθετω 17. om αυτο |
 τεκν. μου | om ιησου 21. ε κ πραοτητος
 V, 1. εθνεσιν : add ονομαζεται

ὑμεῖς πεφουσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῆ
 Col 2, 1 ἐκ μέσον ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; ³ ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὸν 3
 τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέρικα ὡς παρὼν τὸν
 οὕτως τοῦτο καταργασάμενον, ⁴ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ 4
 συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ⁵ παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾶ εἰς 5
 1, 8 ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυ-
 Ga 5, 9 ρίου Ἰησοῦ. ⁶ Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ 6
 ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; ⁷ ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, 7
 ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα
 ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. ⁸ ὥστε ἐορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ 8
 μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἄζύμοις εὐκρινίας
 καὶ ἀληθείας.
 Ἐγραφα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, 9
 10 οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις 10
 καὶ ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου
 ἐξελεθῆναι. ¹¹ νυνὶ δὲ ἔγραφα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι εἰς 11
 ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ
 λοιδορὸς ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιοῦτῳ μηδὲ συνεσθῆναι. ¹² τί 12
 γὰρ μοι τοὺς ἔξω κρίνετε; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; ¹³ τοὺς 13
 Di 17, 1 δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρίνει. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

VI.

Contra lites, inprimis coram exteris. Ipsorum corporum sanctitas Christianis
 colenda.

Τοῦμὲ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι 1
 ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων; ² ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ 2
 ἄγιοι τὸν κόσμον κρινούσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος,
 ἀνάξιοι ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; ³ οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλου 3
 κρινούμεν, μήτις βιωτικά; ⁴ βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια εἰς ἔχητε, 4
 τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; ⁵ πρὸς 5
 13, 24 ἐντροπῇ ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἐνὶ ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς
 δυνήσεται διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; ⁶ ἀλλὰ ἀδελ- 6
 φὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; ⁷ ἦδη μὲν 7
 ὅλως ἤττημα ὑμῶν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἐαυτῶν. διατί
 οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστρεφεῖσθε; ⁸ ἀλλὰ 8
 Ga 5, 21 ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστρεφεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. ⁹ ἢ οὐκ 9
 Ro 1, 29^{aa}
 Ga 5, 19^{aa} οἴδατε ὅτι ἀδικοὶ θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλα-

2. εἰαρθη | πραξας : ποιησας 3. ωσ απων 4. κυριου : add ημων |
 ησου pri : ε κ add χριστον | ησου sec : add χριστον 7. εκκαθαρατ. ονν |
 το πασχ. ημων : add υπερ ημων | εο εθυθη 8. εικρινεβιασ 10. και ου
 παντωσ | η αρπαξιν | οφειλετε 11. κc νυν | η̄ : ε (non εε) η̄ 12. γαρ
 μοι : add και | κ* (non α) κρινετε 13. κρινει | και εξαριετ

VI, 2. om η 5. ενι : εστιν | σοφοσ ουδε εισ | κ* ανακριναι 7. ηδη
 μεν : add ονν | εν υμιν εστ. | κ κριμα 8. τουτο : ταυτα 9. βασιλ. θεου

νᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ
 10 οὔτε ἀρσενικοῦται ¹⁰ οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι,
 11 οὐ λοιδοροὶ, οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. ¹¹ καὶ
 ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἠγιάσθητε, ἀλλὰ
 ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ
 πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
 12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ^{10, 23}
 13 ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος. ¹³ τὰ βρώ-
 ματα τῆ κοιλίας, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ
 ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνείᾳ ἀλλὰ
 14 τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· ¹⁴ ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ^{Ro 8, 11}
 15 ἡγειρεῖν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ¹⁵ οὐκ ^{2 Co 4, 14}
 οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρασ οὖν τὰ ^{12, 27}
 16 μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. ¹⁶ ἢ οὐκ
 οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἐν σώμα ἐστίν; ἔσονται γὰρ, ^{Ga 2, 24}
 17 φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ¹⁷ ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν ^{Mt 19, 5}
 18 πνεύμα ἐστιν. ¹⁸ φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἀμάρτημα ὃ εἰς
 ποιήσῃ ἀνθρώπος ἐκτός τοῦ σώματος ἐστίν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς
 19 τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει. ¹⁹ ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ^{2, 16}
 ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἐστίν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, ^{2 Co 6, 16}
 20 καὶ οὐκ ἐστὲ ἐαυτῶν; ²⁰ ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ ^{7, 23}
 τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII.

De coniugio, caelibatu, viduitate, divortio, coniugio dispari. De circum-
 cisione. De servis. De virginibus. Continentia commendatur. Nupti et
 innupti. Filia nubilis.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράφατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτε
 2 σθαι· ² διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,
 3 καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. ³ τῇ γυναικὶ ὁ ἄνθρωπος τὴν ὀφει-
 4 λὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ. ⁴ ἡ γυνὴ τοῦ
 ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος ὁμοίως δὲ καὶ ὁ
 5 ἄνθρωπος τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. ⁵ μὴ
 ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα ^{Ex 19, 15}
 σχολιάσῃτε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ
 6 πειράξῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. ⁶ τοῦτο δὲ
 7 λέγω κατὰ συνγνωμὴν, οὐ κατ' ἐπιταγὴν. ⁷ θελω δὲ πάντα

10. ουτε μεθυσοι | ου κληρονομησουσ. 11. om χριστου 14. ημασ :
 ε* υμασ 15. υμων : κ* ημων 19. κ* απο του θε. | εαυτων : κ* αυτων
 20. κ* om δη | σωματι υμων : add και εν τω πνευματι υμων, ατινα εστι
 του θεου

VII, 1. εγραφατε : add μοι 3. την οφειλομενην ευνοιαν αποδ.
 4. αλλ ο et αλλ η 5. σχολιαζητε | τη νηστεια και τη προσευχη | ητε :
 ε* συνερχεσθε, ε συνερχασθε 6. ε κ συγνωμην 7. δε : γαρ

ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἑμαυτὸν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὃ μὲν οὕτως, ὃ δὲ οὕτως.

Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς εἶναι 8
μείνωσιν ὡς καὶ γώ· ⁹ εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· ⁹
κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυρῶσθαι. ¹⁰ τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν ¹⁰
Μι 1, 22 παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ
χωρισθῆναι, ¹¹ εἰ δὲ καὶ χωρισθῆ, μενετω ἀγάμος ἢ τῷ ἀνδρὶ ¹¹
καταλλαγῆτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. ¹² τοῖς δὲ λοιποῖς ¹²
λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ
αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· ¹³ καὶ γυνή ¹³
εἴ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐ-
τῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. ¹⁴ ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ¹⁴
ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἢ γυνή ἢ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ·
ἐπεὶ ἅρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, ἦν δὲ ἅγια ἐστίν.
¹⁵ εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωρίζεσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελ- ¹⁵
φὸς ἢ ἡ ἀδελφή ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς
ὁ θεός. ¹⁶ τί γὰρ οἴδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἴδας, ¹⁶
ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; ¹⁷ εἰ μὴ ἐκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ ¹⁷
Ro 12, 5 κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατεῖτω. καὶ
οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. ¹⁸ περιτετμη- ¹⁸
μένους τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληται τις;
Ga 5, 6 ⁶ μὴ περιτεμένεσθω. ¹⁹ ἢ περιτομὴ οὐδὲν ἐστίν, καὶ ἡ ἀκροβυστία ¹⁹
²⁰ οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. ²⁰ ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ²⁰
ἢ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενετω. ²¹ δοῦλος ἐκλήθη; μὴ σοι μελέτω· ²¹
Ro 6, 16 ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. ²² ὃ γὰρ ²²
ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ
^{4, 20} ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλος ἐστίν Χριστοῦ. ²³ τιμῆς ἠγοράσθητε· ²³
²⁴ μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. ²⁴ ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ²⁴
ἐν τούτῳ μενετω παρὰ θεῷ.

Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην ²⁵
δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. ²⁶ νομίζω οὖν ²⁶
τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀν-
θρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. ²⁷ δεδεσθαι γυναικί; μὴ ζῆτει λύσιν· λέλυ- ²⁷
σαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζῆτει γυναῖκα. ²⁸ εἰ δὲ καὶ γαμήσησ, ²⁸
οὐχ ἡμαρτες, καὶ εἰ ἐν γήμῃ ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτεν· θλίψιν δὲ
τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φειδομαι. ²⁹ τοῦτο δὲ ²⁹
φημι, ἀδελφοί, ὃ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν εἶνα καὶ

7. ἀλλ ἕκαστ. | χάρισμα. εχει | οσ μιν et οσ δε 8. αυτοις : add εστιν
9. κρεισσον | γαμησαι 10. ἀλλ 12. ἐγὼ λέγω | αὕτη : αὕτη 13. ἠτις εχει |
ουτος : αυτοσ | τον ἀνδρα : αυτον 14. ἀδελφω : ἀνδρι 15. ἢ ἡ ἀδελφή :
κ* om η | υμασ : ημασ 17. ἐμερικεν ο θεοσ | κεληκ. ο κυριοσ | κ εν
πασαισ ταισ εκκλ. 18. εν ακροβ. τισ εκληθη 22. ομοιωσ : add και |
κ* χριστου εστιν 24. παρα τω θεω 28. γημησ 29. ο καιροσ : εσ प्राेम
στι | ε* συνεσταλμ. το λοιπον εστι : ε συνεσταλμενοσ* το λοι. εστι

30 οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὄσιν, ³⁰ καὶ οἱ κλαιόντες ὡς
 μὴ κλαιόντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγορά-
 31 ζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, ³¹ καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ
 καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. **1 Co 2, 17**
 32 ³² θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμεριμνῶσαι εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ
 33 κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· ³³ ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ
 34 κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί. ³⁴ καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνή
 καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ἡ ἀγία
 καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ
 35 κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρὶ. ³⁵ τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν
 σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ
 36 εὐσημιον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. ³⁶ εἰ δέ τις
 ἀσημιονεῖ ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, εἰς ἡ ὑπέρακμος,
 καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιεῖτω· οὐχ ἁμαρτάνει,
 37 γαμείτωσαν. ³⁷ ὅς δὲ ἐστῆκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἰδραῖος, μὴ
 ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ
 τοῦτο κέρρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον,
 38 καλῶς ποιήσει. ³⁸ ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον
 39 καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρείσσον ποιήσει. ³⁹ γυνὴ δέδεται **Ro 7, 2**
 ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· εἰς δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ,
 40 ἐλευθέρη ἐστιν ὃ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. ⁴⁰ μακαριώ-
 τερα δὲ ἐστὶν εἰς οὕτως μένει, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ
 κάγω πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII.

In carnibus victimarum edendis aliorum offensio vitanda.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκοντες ἔχομεν.
 2 ἡ γνώσις φουσιῶ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. ² εἰ τις δοκεῖ ἐγνωκεῖται **Ga 6, 3**
 3 τι, οὐπω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι· ³ εἰ δὲ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν,
 4 οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. ⁴ περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλο-
 5 θύτων οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς
 6 εἶτε ἐπὶ γῆσ, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοὶ, ⁶ ἀλλ'
 ἡμῖν εἰς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, **Ro 11, 36**
 καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι'
 7 αὐτοῦ. ⁷ ἀλλ' οὐκ ἐν πάσιν ἡ γινώσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ

29. ε^c om oi 31. τω κοσμω τουτω 32. αρσει 33. αρσει 34. om
 και ante μεμεριστ. | om και ante η γυνη | om bis τω | αρσει 35. συμφο-
 ρον | ευπροσεδρον 37. ιδραιος : post εστηκεν | om αυτου | εν τη καρδια
 αυτου | του τηρειν | ποιει 38. εκγαμιζων | την αυτου παρθενον : om |
 ο δε μη εκγαμιζων κρει. ποιει 39. δεδεται : add νομω | ο ανηρ sec :
 add αυτησ

VIII, 2. ει : add δε | εγνωκεναι : ειδεναι | ουδεπω ουδεν εγνωκε
 3. κ* om υπ αυτου 4. ουδεις θεος : add στερος 5. επι της γης
 6. κ* om θεος 7. συνηθεια : συνειδησι

ἕως ἄρτι τοῦ εἰδῶλον ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συν-
 εἰδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται. ⁸ βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ **8**
 παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν
Ro 14, 13 μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. ⁹ βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν **9**
 αὐτῇ πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. ¹⁰ ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σὲ **10**
 τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακειμένον, οὐχὶ ἡ συνειδησις
 αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
Ro 14, 15 ἐσθίειν; ¹¹ ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ- **11**
 φός δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. ¹² οὕτως δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς **12**
 τοὺς ἀδελφούς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνειδησιν ἀσθενοῦσαν
Ro 14, 21 εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε. ¹³ διὸπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν **13**
 ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελ-
 φόν μου σκανδαλίσω.

IX.

Paulus de se suoque apostolatu ac iure suo. Abstinit a mercede docendi debita, seque omnibus accommodavit Christi causa. Certamen laudis.

¹⁹ Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν **1**
^{15, 8} κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ; ² εἰ **2**
^{2 Co 3, 2} ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμὶ· ἡ γὰρ σφραγίς **3**
 μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ. ³ ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς **3**
 ἐμὲ ἀνακρίνουσιν ἐστὶν αὕτη. ⁴ μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν **4**
 καὶ πίνειν; ⁵ μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, **5**
 ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κη-
^{Act 4, 26} ρᾶς; ⁶ ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζε- **6**
 σθαι; ⁷ τίς στρατεύεται ἰδίῳ ὄψωνίῳ ποτι; τίς φνετεύει ἀμπε- **7**
 λῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποιμῆν **8**
 καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποιμῆνς οὐκ ἐσθίει; ⁸ μὴ κατὰ ἄνθρω- **8**
^{Dt 25, 4} ^{1 Ti 5, 18} πον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; ⁹ ἐν γὰρ τῷ **9**
 Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ κημῶσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν **10**
 βοῶν μέλει τῷ θεῷ; ¹⁰ ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ **10**
 ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν **11**
^{Ro 15, 27} ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. ¹¹ εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπέ- **11**
 ραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίζομεν; ¹² εἰ ἄλλοι τῆς **12**
 ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησά-
 μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐκκοπήν

7. εως αρτι: post τ. ειδωλου pon 8. κ* υμας | παριστησι | οντε pri: add γαρ 9. ασθενουσιν 10. κ* γνωσ. εχοντα | ειδωλιω 11. κc και απολλνται, ε και απολειται | εν τη: επι τη | ο αδελφ.: αδελφος, idque post ασθενων 13. κ* κρεαs

IX, 1. Ουκ ε. αποστολος; ο. ε. ελευθερ. | ιησουν χριστον | εωρακα 2. μου της: της εμης | εc 1633. επιστοληs 3. αυτη σοτι 4. πινειν 6. εξου. του μη 7. εκ του καρπου αυτου 8. η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγει 9. μωσειωs | φμιωσειs 10. εγρ. οτι επ ελπιδι οφειλει ο αροτρι. | ο αλ. της ελπισοs αυτου μετεχειν επ ελπιδι 12. τ. εξουοs. υμων | κc ουχι μαλλ. | εγκοπην τινα

- 13 δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. ¹³ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερά Di 18, 1
 ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θουσιαστηρίῳ παρ- Nm 18, 21
 14 εδρεύοντες τῷ θουσιαστηρίῳ συμμερίζονται; ¹⁴ οὕτως καὶ ὁ κύριος
 διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου Mt 10, 10
Lc 10, 7
 15 ζῆν. ¹⁵ ἐγὼ δὲ οὐ κέρχημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ
 ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀπο-
 16 θανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει. ¹⁶ εἴαν γὰρ εὐαγγελί-
 ζομαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ
 17 γάρ μοι ἔστιν εἴαν μὴ εὐαγγελίζωμαι. ¹⁷ εἰ γὰρ ἐκὼν τούτο
 18 πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οικονομίαν πεπίστευμαι. ¹⁸ τίς
 οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θῆσω τὸ
 εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγ-
 19 γελίῳ. ¹⁹ Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδού-
 20 λωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. ²⁰ καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις
 ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ
 νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω.
 21 ²¹ τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔνομος Act 16, 3
Ga 2, 3
 22 Χριστοῦ, ἵνα κερδάω τοὺς ἀνόμους. ²² ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσι
 ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα,
 23 ἵνα πάντως τινὰς σώσω. ²³ πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, Ro 11, 14
 24 ἵνα συνκωινῶς αὐτοῦ γένωμαι. ²⁴ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ
 τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον;
 25 οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. ²⁵ πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα
 ἐγκρατεύεται, ἐκαῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, 2 Ti 4, 8
1a, 12
 26 ἡμεῖς δὲ ἀφθαρτον. ²⁶ ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλωσ,
 27 οὕτως πνικτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων. ²⁷ ἀλλ' ὑποπιᾶζω μου τὸ
 σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος
 γένωμαι.

X.

Iudaeorum in deserto interitus exemplum severitatis divinae. Coena sacra cum epulis profanis non convenit. Cautio vescendi carnibus immolatis.

- 1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν Ex 13, 21
14, 22
 πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλῃν ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης
 2 διήλθον, ² καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ Nm 9, 15ss
 3 καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ, ³ καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα Ex 16, 16
 4 ἔφαγον, ⁴ καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπιον

13. om ta sec | προσεδρευοντες 15. κc ουκ εχρησαμην ουδενι, c ουδενι
 εχρησαμην | ουδεις : ινα τις | κενωση 16. καυχημα : κ* χαρις | ουαι δε
 18. μοι εστιν | το ευαγγελιον : add του χριστου 20. om μη ων αντ.
 υπο νομον 21. θεω et χριστω | κερδησω | om τους 22. ωσ ασθενησ |
 τα παντα 23. παντα : τουτο | συγκοινω. 27. c (non cε) δουλαγαω
 (ex errore)

X, 1. γαρ : δε 2. c κ μωσην | εβαπτισαντο 3. κ* om το αυτο |
 βρωμ. πνευματ. φαγα. 4. πομ. πνευματ. επι.

Ex 17, 6 γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χρι-
 Nm 14, 30 στός· ⁵ ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατε- 5
 26, 64 στρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. ⁶ ταῦτα δὲ τυποὶ ἡμῶν ἐγενήθησαν, 6
 Nm 11, 4 ¹¹ εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκαίριοι ἐπεθύ-
 μησαν. ⁷ μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθὼς τινες αὐτῶν, ὡσπερ 7
 Ex 22, 6 γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν
 Nm 25, 1-9 παῖζειν. ⁸ μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ 8
 Nm 21, 5 εἴπασαν μὴ ἡμέρα εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. ⁹ μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν 9
 Nm 11, 2, 37 κύριον, καθὼς τινες αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄψεων
 ἀπώλλυντο. ¹⁰ μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν 10
 καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. ¹¹ ταῦτα δὲ τυπικῶς συν- 11
 Ro 15, 4 εἴβαιεν ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ
 He 9, 26 ⁶ τέλη τῶν αἰῶνων κατήχηκεν. ¹² ὥστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω 12
 μὴ πέσῃ. ¹³ πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· 13
 1, 9 πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ εἰσεί ημᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε,
 ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἐκβασιν τοῦ δύνασθαι
 ὑπενεγκεῖν.
 1 Io 5, 21 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας. 14
 11, 24, 34 ¹⁵ ὡς φρονίμους λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι. ¹⁶ τὸ ποτήριον 15 16
 τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χρι-
 στοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος
 12, 12 ¹⁷ τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; ¹⁷ ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· 17
 Ro 12, 5 ¹⁷ ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· 17
 οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν. ¹⁸ βλέπετε τὸν 18
 Lv 7, 6 Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ
 8, 4 θυσιαστηρίου εἰσίν; ¹⁹ τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτον τι ἐστίν; ἢ 19
 Dt 32, 17 ¹⁷ οἱ εἰδωλὸν τι ἐστίν; ²⁰ ἀλλ' ὅτι αὐθύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ 20
 θεῷ θύουσιν· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι.
²¹ οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πόιναι καὶ ποτήριον δαιμονίων· 21
 οὐ δύνασθε τραπέζην κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζην δαιμονίων.
 Dt 32, 21 ²² ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότερον αὐτοῦ ἐσμεν; 22
 6, 12 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέροι· πάντα ἔξεστιν, 23
 Phil 2, 4 ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. ²⁴ μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω ἀλλὰ τὸ 24
 τοῦ ἑτέρου. ²⁵ πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν 25
 Pe 23 (24), 1 ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· ²⁶ τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ 26
 πλήρωμα αὐτῆς. ²⁷ εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλτε 27
 Lc 10, 7 πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνον-

4. η δε πετρα 7. ωσπερ : ωσ | πιειν 8. επεσον | εν μια 9. τ. κυριον :
 τ. χριστον | καθωσ και | κ* om αυτων | επειρασαν | απωλοντο 10. κ
 γογγυζωμεν | καθωσ και 11. ε ταυτα δε παντα, κ παντα δε
 ταυτ. | τυπικωσ : τυποι | συνβαινον | προς : κ* εις | κατηχησαν
 18. υπενεγκειν : praem υμασ 18. ουχι 19. ε οτι ειδωλον, tum οτι
 ειδωλοθυτ., κ* (non item κ*) nil nisi οτι ειδωλοθυτ. 20. ε οτι α θυει,
 atque ε κ add τα εθνη | δαιμ. θυει και ου θεω 23. bis παντα μοι εξεστιν
 24. ετερον : add εκαστοσ 2^c του γαρ κυρ. 27. ει δε τιο

28 τωσ διὰ τὴν συνειδήσιν. ²⁸ εἰς δὲ τισ ὑμῖν εἶπη· τοῦτο ἐερόθοντόν
 ἔστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μητύσαντα καὶ τὴν συνειδήσιν.
 29 ²⁹ συνειδήσιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου.
 ἰνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;
 30 ³⁰ εἰ ἐγὼ χάριτι μετέγω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
 31 ³¹ εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Col 3, 17
 32 θεοῦ ποιεῖτε. ³² ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίους γίνεσθε καὶ Ἑλλήσιν
 33 καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, ³³ καθὼς καὶ γὰρ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω,
 μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ σύμφερον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶ-
 1 σιν. (XI.) ¹ Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ. 4, 16

XI.

Viro orandum capite nudo, mulieri velato. De agapis. De institutione
 usuque coenae sacrae.

2 Ἐπαινώ δὲ ὑμᾶς, ὅτι πάντα μου μέμησθε καὶ καθὼς παρέ-
 3 δωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχευτε. ³ θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι
 ὅτι παντός ἀνδρός ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναι- Eph 5, 23
 4 κός ὁ ἀνὴρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. ⁴ πᾶς ἀνὴρ προσ-
 ενχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύει τὴν
 5 κεφαλὴν αὐτοῦ. ⁵ πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα
 ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ἐν
 6 γὰρ ἐστὶν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. ⁶ εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται
 γυνὴ, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶ-
 7 σθαι, κατακαλυπτέσθω. ⁷ ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύ-
 πτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ
 8 δόξα ἀνδρός ἐστὶν. ⁸ οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ
 9 ἐξ ἀνδρός. ⁹ καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ Gn 2, 23
 10 γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. ¹⁰ διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν
 11 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. ¹¹ πλην οὔτε γυνὴ χωρὶς
 12 ἀνδρός οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός ἐν κυρίῳ. ¹² ὡσπερ γὰρ ἡ
 γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ
 13 πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. ¹³ ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· περίερον ἐστὶν γυ-
 14 ναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; ¹⁴ οὐδὲ ἡ φύσις
 αὐτῆ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν εἰς κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν,
 15 ¹⁵ γυνὴ δὲ εἰς κομᾶ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη αὐτῆ περιβο-
 λαίου δέδοται αὐτῇ.
 16 Εἰ δὲ τισ δοκεῖ φιλόνομος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν
 οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.
 17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινώ ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον 22

28. εἰδωλοθοντον | συνειδησιν : add του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα
 αυτησ 30. εἰ : add δε 32. απροσκ. γινεσθ. και ιουδ. 33. συμφερον

XI, 2. δε υμας : add αδελφοι 3. om του 5. την κεφαλ. αυτησ
 7. ε κ* om η ante γυνη 11. ουτε γυν. χωρ. ανδρος : post ουτε ανη
 χωρ. γυν. 14. ουδε : praem ἢ | αυτη η φυσιο 17. κρειττον

ἀλλὰ εἰς τὸ ἥσσον συνέρχεσθε. ¹⁸ πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ¹⁸
^{1, 11} ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι
^{2, 3} πιστεῦω. ¹⁹ δεῖ γὰρ καὶ αἵρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι ¹⁹
φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. ²⁰ συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ²⁰
οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν. ²¹ ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖ- ²¹
πνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει.
²² μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκ- ²²
¹⁷ κλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχον-
^{15, 3} τας; τί εἶπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινώ. ²³ Ἐγὼ ²³
^{Lc 22, 19s} γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ ²³
^{M 126, 26ss} κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον ²⁴ καὶ ²⁴
^{Mc 14, 22ss} εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ
^{Ex 24, 8} ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ²⁵ ὡσαύτως ²⁵
καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δεῖπνησαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἢ
καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡς ἂν εἰς
πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ²⁶ ὡς ἂν εἰς ἐσθίητε τὸν ²⁶
ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου
καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. ²⁷ ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ ²⁷
πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος
καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. ²⁸ δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, ²⁸
καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πίνετω·
²⁹ ὃ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτοῦ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ δια- ²⁹
κρίων τὸ σῶμα. ³⁰ διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρ- ³⁰
ρωστοὶ καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. ³¹ εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ³¹
ἂν ἐκρινόμεθα· ³² κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα ³²
μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. ³³ ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχό- ³³
μενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. ³⁴ εἴ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ³⁴
ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω
διατάξομαι.

XII.

Donorum spiritus sancti varietas et unitas. Sunt quasi membra multa in uno corpore.

Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἄγνοεῖν. ¹
² οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἰδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ²
^{1 Io 4, 2s} ἤγεσθε ἀπαχόμενοι. ³ διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι ³
θεοῦ λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα Ἰησοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν· ³
κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἀγίῳ.

17. ἀλλ | ἦτιον 18. ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ 22. ὑμῖν εἶπω | ὑμᾶς ἐν τούτῳ;
23. παρεδίδοτο 24. εἶπεν : add λαβετε φαγετε | το ὑπ. ὑμῶν : add
κλωμενον 25. εἰς : εἰς 26. εἰς : εἰς | το ποτηριον : add τουτο | ἀχρι
ου ἂν 27. τον ἄρτον : add τουτον | του κυρ. ἀναξίως : κ ἀδ του κυ-
ριον | om του ante αιματ. 29. κ. πινων : add ἀναξίως | το σωμα : add
του κυριου 31. εἰ δε : εἰ γαρ 32. ὑπο κυριου 34. εἰ δε τις

XII, 2. om οτι 3. ἀναθεμ. ἰησουν et κυριον ἰησουν
Nov. Test. ed. Tf.

4 5 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· ⁵ καὶ Ro 12, 6
 6 διαιρέσεις διακονιῶν εἰσὶν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· ⁶ καὶ διαιρέσεις
 ἐνεργημάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πα-
 7 σιν. ⁷ ἑκάστῳ δὲ δίδεται ἡ φανερώσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ
 8 συμφέρον. ⁸ ἢ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας,
 9 ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ⁹ ἑτέρῳ πίστις ἐν
 τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἐνὶ πνεύ-
 10 ματι, ¹⁰ ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ
 δὲ διάκρισις πνεύματων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἔρμηνεία
 11 γλωσσῶν· ¹¹ πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα,
 διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.
 12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἔστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα ²⁷
 δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἐν ἔστιν σῶμα, οὕτως καὶ Ro 12, 4b
 13 ὁ Χριστός· ¹³ καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα
 ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δούλοι εἴτε ἐλεύ- Ga 3, 28
 14 θεροὶ, καὶ πάντες ἐν πνεύμα ἐποτίσθημεν. ¹⁴ καὶ γὰρ τὸ σῶμα
 15 οὐκ ἔστιν ἐν μέλος ἀλλὰ πολλά. ¹⁵ εἰς εἶπη ὁ ποῦς· ὅτι οὐκ
 εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ
 16 τοῦ σώματος. ¹⁶ καὶ εἰς εἶπη τὸ οὖς· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμὸς,
 οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώμα-
 17 τος. ¹⁷ εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή,
 18 ποῦ ἡ ὄσφρησις; ¹⁸ νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἑκαστῷ
 19 αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. ¹⁹ εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν
 20 μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; ²⁰ τὴν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα
 21 οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ· χρεῖαν σου οὐκ ἔγω,
 22 ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν· χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔγω· ²² ἀλλὰ
 πολλῶν μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα
 23 ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, ²³ καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ
 σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχή-
 24 μονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, ²⁴ τὰ δὲ εὐσχήμονα
 ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρρασεν τὸ σῶμα, τῷ
 25 ὑστερομένην περισσοτέραν δοῦν τιμὴν, ²⁵ ἵνα μὴ ἦ σχίσματα ἐν
 τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνήσιν τὰ μέλη.
 26 ²⁶ καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε
 27 δοξάζεται μέλος, συγκαίρει πάντα τὰ μέλη. ²⁷ ὡς οὖν καὶ ἐστε 13
 28 σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. ²⁸ καὶ οὗς μὲν ἔθετο ὁ 9, 10
 θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, Eph 4, 11
 τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων,

6. Θεος : praem est: 9. στερω : add δε | εν τω ενι : ε κ εν τω αυτω
 10. διακρισις | στερω : add δε 12. εχει πολλα | του σωματος : add του
 ενος 13. εν πνευμα : praem εις 15 et 16. ε bis ad finem σωματος;
 habet 21. om o ante οφθ. 23. ε 1624. ατιμωτερα 24. αλλ | τω
 υστεροντι 25. σχισμα 26. συμπασχ. et συγκααρ. | δοξαζ. εν μιλ.
 28. επειτα nec : ειτα

ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. ²⁹ μὴ πάντες απο- ²⁹
στολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες
δυναμίς; ³⁰ μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσι· ἰαμάτων; μὴ παντες ³⁰
^{14, 1} γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηγεύουσιν; ³¹ ζηλοῦτε δε ³¹
τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῶν
δείκνυμι.

XIII.

Caritas praestat omnibus, ipsisque fide et spe maior est.

³ Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ¹
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἤχων ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
² καὶ ἐὰν ἔχω προφητείας καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν ²
^{14, 3} τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν εἰμι. ³ καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπ- ³
άρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καθήσομαι,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. ⁴ ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, ⁴
χρηστεύεται ἢ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἢ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ
^{10, 24} φροσιούται, ⁵ οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, ⁵
^{Phi 2, 4} οὐ λογιζεται τὸ κακόν, ⁶ οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ⁶
ἀληθείᾳ· ⁷ πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ⁷
ὑπομένει.

⁸ Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργη- ⁸
θήσονται· εἴτε γλώσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσε- ⁸
¹² ται. ⁹ ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· ⁹
¹⁰ ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. ¹¹ ὅτε ^{10 11}
ἡμῖν νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζό-
μεν ὡς νήπιος· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.
¹² ¹² βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἰσοπέτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσω- ¹²
^{2, 3} πον πρός πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσκο-
μαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθη. ¹³ ἡννὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, ¹³
τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV.

Donum linguarum et donum prophetiae. De donorum gratiae in conven-
tibus sacris usu et abusu. Mulieri tacendum in ecclesia.

^{12, 31} Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ¹
³ ἵνα προφητεύητε. ² ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσει οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ ²
ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· ³ ὁ ³
δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ

28. ἀντιλήμψεις | κ* om γενη 31. μείζονα : κριεττονα

XIII, 2. μεθιστανειν | ε* ουδεν 3. ε* ψωμίζω | κανθησωμ., κ καν-
χρησωμαι | ουδεν 4. χρηστεύεται· ἢ ἀγ. οὐ ζηλοῖ· ἢ ἀγ. οὐ περπ., σὸ
6. ε κ συγχαί. 8. εκπιπτει | κ γνωσις (sic) καταργηθησονται 10. τοτε
το εκ 11. ως νηπ. ἐλαλ., ως νηπ. εφρο., ως νηπ. ελογι. | οτε vcc : add δε
XIV, 2. ουκ : κ ουχ | τω θεω

4 παραμυθίαν. ⁴ ὁ λαλῶν γλώσση ἐαντὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφη-
 5 τεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. ⁵ θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσ-
 σαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μειζῶν δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ ¹
 λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδο- ¹³
 6 μῆν λάβῃ. ⁶ ὦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις
 λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλίψει
 7 ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; ⁷ ὅμως τὰ ἄνυχα φωνὴν
 διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολῆν τοῖς φθόγγουσι
 μὴ δῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;
 8 ⁸ καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγγε φωνὴν δῶ, τίς παρασκευάσεται
 9 εἰς πόλεμον; ⁹ οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὐσημον
 λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς
 10 ἄερα λαλοῦντες. ¹⁰ τσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ,
 11 καὶ οὐδὲν ἄφρονον· ¹¹ ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς,
 ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος.
 12 ¹² οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν
 13 οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. ¹³ διὸ ὁ λαλῶν
 14 γλώσση προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ¹⁴ ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι
 15 γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός
 16 ἐστίν. ¹⁵ τί οὖν ἐστίν; προσεύχομαι τῷ πνεύματι, προσεῖξομαι
 17 δὲ καὶ τῷ νοῖ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοῖ. ¹⁶ ἐπεὶ
 18 ἐὰν εὐλογῆσ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ²³
 ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν·
 17 ¹⁷ σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.
 18 ¹⁸ εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσση λαλῶ·
 19 ¹⁹ ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πάντες λόγους τῷ νοῖ μου λαλήσαι, ἵνα
 καὶ ἄλλοις κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσση.
 20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ
 21 νηπιᾶζετε, ταῖς δὲ φρεσίν τέλειοι γίνεσθε. ²¹ ἐν τῷ νόμῳ γέγρα-
 πται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χεῖλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ ^{Κα22,11}
 22 τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει κύριος. ²² ὥστε
 αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖον εἰσὶν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπί-
 στοῖς, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.
 23 ²³ ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλῶ-
 σιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι
 24 μαίεσθε; ²⁴ ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσι, εἰσέλθῃ δὲ τις ἄπι-
 στος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,
 25 ²⁵ τὰ κρυπτά τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερά γίνονται, καὶ οὕτως

5. μειζ. γαρ 6. νυνι | κ om η post λαλήσω | η εν διδαχ. 8. φων. σαλπ.
 10. εἰσιν : εστιν | ουδεν : add αυτων 13. διοπερ 16. κ προσευξωμαι
 τω πνευμ. | ε 1624. om τω ante νοῖ (per crt.) 18. ευλογηση | ε τω
 πνευματι, κc εν πνευμ. 18. τω θεω : add μου | γλωσσαις | λαλων
 19. ε κ* αλλ, κ* om | τω νοῖ : δια του νοου 21. κ* τι γεγραπτ. | ετερων :
 στεροισ 23. παντ. γλωσσ. λαλω. 25. τα κρυπτα : ptaem και ουτω

πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.

Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλμὸν 26
ἔχει, διδαγὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλώσσαν ἔχει, ἐρμηνείαν
Eph 4, 12 ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. ²⁷ εἴτε γλώσση τις λαλεῖ, 27
κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἰς διερ-
5 μνηνεύτω· ²⁸ εἰ δὲ μὴ ἦ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, 28
2 εἰαντῷ δὲ λαλεῖτω καὶ τῷ θεῷ. ²⁹ προφητῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς 29
λαλεῖτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· ³⁰ εἰ δὲ ἄλλω ἀπο- 30
καλυφθῆ καθήμενῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. ³¹ δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα 31
πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μαθάνωσιν καὶ πάντες παρα-
καλῶνται. ³² καὶ πνεύματα προφητῶν προφηταῖς ὑποτάσσεται· 32
Ro 15, 33 ³³ οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ εἰρήνησ. 33

Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, ³⁴ αἱ γυναῖκες 34
1 Ti 2, 11 ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν,
Ga 3, 18 ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. ³⁵ εἰ δὲ τι 35
μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοῦσ ἰδίους ἄνδρας ἐπαρωτάτωσαν·
αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. ³⁶ ἢ ἀφ' ἡμῶν ὁ 36
λόγος τοῦ θεοῦ ἐξηλήθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήτησεν;

Εἰ τις δοκεῖ προφητῆσ εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινώσκέτω 37
ἂ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίον ἐστίν· ³⁸ εἰ δὲ τις ἀγνωεῖ, ἀγνωεῖται. 38
³⁹ ὥσπερ, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ 39
κολύετε γλώσσαις· ⁴⁰ πάντα δὲ εὐσημῶνως καὶ κατὰ τάξιν γι- 40
νέσθω.

XV.

Christi resurrectio fundamentum nostrae fidei. Mors ultimus hostis. Bap-
tisma pro mortuis. Resurrectio mortuorum. Novum corpus caeleste.
Mysterium de subita immutatione superstitum.

Ga 1, 11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην 1
ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε, ² δι' οὗ καὶ σώζεσθε, 2
τίτι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτός εἰ μὴ εἰκῆ ἐπι-
11, 23 στεύσατε. ³ παρεδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρελαβον, 3
Lc 24, 26 εἰς 53, 8 αἰ Ps 15(16), 10 ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γρα-
φάς, ⁴ καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ 4
Lc 24, 34 τὰς γραφάς, ⁵ καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, ἔπειτα τοῖς δώδεκα. ⁶ ἔπειτα 5 6
34 ὤφθη ἐπ' αὐτὸν πεντακοσίους ἀδελφοῖς ἐφ' ἅπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες
μένονσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν. ⁷ ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, 7

25. ο θεος οντως 26. εκαστος : add υμων | γλωσσα. εχει, αποκαλ. εχει |
γενεσθω 33. αλλ | ως εν πασαισ etc : ε κ cum antecedd coni 34. αι
γυναικεσ : add υμων | επιτετραπται | αλλ | υποτασσεσθαι 35. κ* μαν-
θανειν | γυναιξιν εν εκκλ. λαλειν 37. του κυριου | εστιν : κ εστ. εντολη,
ε εισιν εντολαι 38. αγνωετω 39. ομ μου | μη κολυετε post γλωσσ.
40. ομ δε

XV, 4. τη τριτη ημερα 5. επειτα : ετα 6. πλειουσ | τινεσ δε :
add και 7. επειτα sec : ετα

- 8 ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. ⁸ ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερὶ τῷ Act 2, 1
 9 ἐκτροφῶματι ὄφθη κἄμοι. ⁹ ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστό- Eph 2, 8
 λων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν Act 9, 12
 10 ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ. ¹⁰ χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὁ εἰμι, καὶ ἡ χάρις Act 9, 12
 αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσύτερον αὐτῶν πάν-
 των ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί.
 11 ¹¹ εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπι-
 στεύσατε.
 12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς
 13 λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; ¹³ εἰ δὲ 16
 14 ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. ¹⁴ εἰ δὲ 11
 Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ
 15 καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. ¹⁵ εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομαρτυροὺς τοῦ
 θεοῦ, ὅτι ἠμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν,
 16 ὃν οὐκ ἤγειρεν εἰπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. ¹⁶ εἰ γὰρ νεκροὶ 13
 17 οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. ¹⁷ εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ 14
 ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἔσται ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
 18 19 ὑμῶν, ¹⁸ ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπόλωτο. ¹⁹ εἰ ἐν
 τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότατος ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι
 20 πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. ²⁰ Nunὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ 18
 21 κρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. ²¹ ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπων 18
 22 θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. ²² ὡσπερ γὰρ ἐν
 τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάν-
 23 τες ζωοποιηθήσονται. ²³ ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ
 24 Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ²⁴ εἴτα
 τὸ τέλος, ὅταν παραδιδῶ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν
 25 καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. ²⁵ δεῖ Ps 109
(110), 1
Mt 22,
44 pp
Heb 10, 13
 γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῆ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς
 26 πόδας αὐτοῦ. ²⁶ ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.
 27 ²⁷ πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ Ps 8, 7 (6)
Eph 1, 22
He 2, 8
 ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτός τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ
 28 τὰ πάντα. ²⁸ ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς
 ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ
 θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.
 29 Ἐπὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ
 30 ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; ³⁰ τί
 31 καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; ³¹ καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, Ro 8, 36

10. κ* απαντων | αλλ η | η συν εμοι 11. κ* πιστευσατε 12. τινες εν υμιν 14. om και post ara | κενη δε και 15. τον χριστον : κ* add αυτου 17. ετι : κ* praem και 19. εν χριστω : post ηλπ. εσμεν 20. κεκοιμημενων : add γενετο 21. ο θανατος 23. δε : κ* om | ε (sed ε* non amplius 1656.) om του ex errore 24. ε παραδω, κ παραδιδω 25. αχρισου αν 26. εσχ. εχθρ. κατ. ο θανατος : κ* post παντα γ. υπετ. υπ. τ. ποδ. αυτ. 28. κ* om οταν δε υπ. αν. τα παντ. (suppl κ*) 29. νεκρων, ει | υπερ αυτων : υπ. των νεκρων

τῆ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ³³ εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί ³² μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὐριοὶ γὰρ ἀποθνήσκομεν. ³³ μὴ πλασῶσθε· φθείρουσιν ἡθὴ χρη- ³³ στά ὀμιλία κακαί. ³⁴ ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ³⁴ ἀγνοοῦσιν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.

Ἀλλὰ ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποῖον δὲ σῶματι ³⁵ ἔρχονται; ³⁶ ἄφρων, οὐδ' οὐ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται εἰ μὴ ἀπο- ³⁶ θάνῃ· ³⁷ καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ³⁷ ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τριῶν τῶν λοιπῶν· ³⁸ ὁ δὲ ³⁸ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἐκάστῳ τῶν σπερ- ³⁸ μάτων ἴδιον σῶμα. ³⁹ οὐκ ἅσα σὰρξ ἢ ἀτὴρ σὰρξ, ἀλλὰ ἄλλη ³⁹ μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη ³⁹ δὲ ἰχθύων. ⁴⁰ καὶ σῶματα ἐπουράνια, καὶ σῶματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ⁴⁰ ἕτερα μὲν ἢ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἕτερα δὲ ἢ τῶν ἐπιγίων. ⁴¹ ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέ- ⁴¹ ρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. ⁴² οὕτως καὶ ἡ ἀνά- ⁴² στασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· ⁴³ σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ⁴³ ἐγείρεται ἐν δυνάμει. ⁴⁴ σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα ⁴⁴ πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.

οὕτως καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ⁴⁵ ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἕσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιούν. ⁴⁶ ἀλλ' ⁴⁶ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματι- ⁴⁶ κόν. ⁴⁷ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δευτερός ἄνθρω- ⁴⁷ πος ἐξ οὐρανοῦ. ⁴⁸ οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ⁴⁸ ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· ⁴⁹ καὶ καθὼς ἐφορέσα- ⁴⁹ μεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπου- ⁴⁹ ρανίου.

Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ ⁵⁰ κληρονομησάμενοι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονο- ⁵⁰ μεῖ. ⁵¹ ἴδον μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθήσόμεθα, ⁵¹ πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ⁵² ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥῆπῃ ὀφθαλμοῦ, ἐν ⁵² τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοὶ καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. ⁵³ δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ⁵³ ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανα- ⁵⁴ σίαν. ⁵⁴ ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν καὶ ⁵⁴

31. υμετεραν : ε (non c^e) ηματ. | om αδελφοι 33. χρησθ^θ 34. λαλοι : λεγω 35. ε κ αλλ 36. αφρων 37. σπειρεις sec (et. m^a) : κ* om 38. αυτω διδωσι | το ιδιον 39. αλλη μεν : add σαρξ | om σαρξ ante πτηνων | πτηνων - ιχθυων : ιχθυ. - πτην. 40. ε κ αλλ 44. om ε ante εστ. σωμα | εστιν και : και εστι σωμα 47. ο δευτερ. ανθρωπος : add ο κυριος 49. φορεσωμεν 50. δυναται 51. παντες : ε κ add μεν | ον κοιμηθ. παντ. δε αλλαγ. : κ κοιμηθ. ου παντ. δε αλλαγ. 54. το φθαρτ. τουτ. ενδυσ. αφθαρσ. και : κ* om

τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσθαι ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος
 55 ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος. ⁵⁵ πού σου Ex 25, 8
Ro 11, 16
 56 θάνατε τὸ νίκος; πού σου θάνατε τὸ κέντρον; ⁵⁶ τὸ δὲ κέντρον
 τοῦ θανάτου ἢ ἁμαρτία, ἢ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος.
 57 ⁵⁷ τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ κυρίου Ro 5, 12ms
 58 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ⁵⁸ ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι
 γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου
 πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

XVI.

De stipe pro sanctis colligenda. De Timotheo, Apollo, domo Stephanæ.
 Salutationes.

1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ὥσπερ διέταξα Ro 15, 24
 2 ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. ² κατὰ
 μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῶν τιθέτω θησαυρίζων ὃ
 3 τι ἂν εὐδοῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαί γίνωνται. ³ ὅταν
 δὲ παραγένωμαι, οὓς εἰς δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτου
 4 πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ. ⁴ εἰς δὲ ἡ
 5 ἄξιον τοῦ καμῆ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύονται. ⁵ ἐλεύσομαι Act 19, 21
20, 2 a
 δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρ-
 6 χομαι, ⁶ πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχόν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα
 7 ὑμεῖς με προπέμψητε οὐ εἰς πορεύωμαι. ⁷ οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς
 ἄρτι ἐν παρόδῳ εἶδει· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ^{4, 19}
 8 ὑμᾶς, εἰς ὃ κύριος ἐπιτρέψῃ. ⁸ ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφῆσῳ ἕως τῆς Act 19, 8
 9 πεντηκοστῆς· ⁹ θύμι γὰρ μοι ἀνέωγεν μεγάλη καὶ ἐνεργῆς, καὶ 2 Co 2, 12
 ἀντικείμενοι πολλοί.
 10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς <sup>4, 17
Act 13, 22</sup>
 11 ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς καγώ· ¹¹ μή τις σὺν 1 Ti 4, 12
 αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ
 πρὸς με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
 12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν <sup>1, 5
Act 19, 1</sup>
 ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέ-
 λημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.
 13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
 14 ¹⁴ πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.
 15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, 1, 18
 ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἀγίοις ἔταξαν Ro 16, 5
 16 ἑαυτοῦς· ¹⁶ ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιοῦτοις καὶ παντὶ
 17 τῷ συναρροῦντι καὶ κοπιῶντι. ¹⁷ χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ

54. κ την αθανασιαν 55. νικος - κεντρον: κεντρ. - νικ. | θανατε bis:
 altero loco αδη et id quidem ante το νικος

XVI, 2. σαββατου (κ^a): κ^a σαββατω, ε σαββατων 3. δι' ἐπιστο-
 λων cum antecedd coni 4. κc αξιον η 7. ἐλπίζ. δε | ἐπιτρεψη 10. κα
 εγω 11. δε: κ^a om 12. απολλω: κ^a (non item a) om | πολλα: κ^a praesent
 δηλω υμιν οτι 15. δε: κ^a om | στεφανα: κc add και φορτουνατου

2 Co 11, 3 *Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀγαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑπέρημα οὐτοι ἀνεπλήρωσαν.* ¹⁸ ἀπέπαισαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ 18 ὑμῶν. ἐπιγινώσκειτε οὖν τοὺς τοιοῦτους.

Act 15, 2 *Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς 19 ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ.* ²⁰ ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε 20 ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

2 The 2, 17 *Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.* ²² εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν 21 22 Col 4, 18 *κύριον, ἦτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά.* ²³ ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ 23 μεθ' ὑμῶν. ²⁴ ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 24 [Ro 16, 24]

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

I.

Pauli calamitates perlatae deo iuvante. Consilium revisendi Corinthios. Promissa dei.

1 Co 1, 10a *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ 1 Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ 1 Co 1, 3abc σὺν τοῖς ἀγίοις πᾶσιν τοῖς οὔσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. ² χάρις ὑμῖν 2 καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

Eph 1, 3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 3 Ro 15, 3 στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρωτῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, ⁴ ὁ 4 παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς Col 1, 24 παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ⁵ ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ 5 παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. ⁶ εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς 6 ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία Phil 3, 10 ὑπὲρ ὑμῶν, ⁷ εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὐ- 7 τως καὶ τῆς παρακλήσεως.*

Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγροεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως 8 ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ

17. φορτουνάτου | υμετερον : ε κ υμων 19. ασπάζεται : -ζονται | πρισκυλλα 22. τον κυριον : add ιησουν χριστον 23. ιησον : add χριστου 24. ε κ in fine add αμην

* εσ παυλου του αποστολου η προς κορινθιους επιστολη δευτερα, ε η προς κορινθιους δευτερα.

I, 1. ιησον χριστον δ. δια του χρι. : om του 6. ειτε δε θλιβ. υπ. τ. υμ. παρακλ. κ. σωτη. της ενεργουμενης usque ων και ημεις πασχομεν, tum ponit ειτε παρακαλουμ. υπερ τ. υμ. παρακλ. και σωτηριας, a quibus pergit και η ελπ. ημ. βεβ. υπ. υμων 8. περι : υπερ | της γενομενης : add ημιν

9 δύναμιν ἐβαρῆθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· ⁹ ἀλλὰ
 αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχῆκαμεν, ἵνα μὴ
 πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς
 10 νεκρούς, ¹⁰ ὅς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται, ² 1 Ti 4, 18
 11 εἰς ὃν ἠλπικαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, ¹¹ συνυπουργούντων καὶ ^{Ro 15, 30}
 ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς
 12 χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. ¹² ἡ γὰρ καύχησις
 ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν
 ἀγιότητι καὶ εἰλικρινείᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν ^{1 Co 2, 45}
 13 χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς
 14 ὑμᾶς. ¹³ οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ
 14 καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγινώσσετε, ¹⁴ καθὼς
 καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμέν καθάπερ
 καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. ^{1 Co 1, 8}
 15 Καὶ ταύτη τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς
 16 εἰθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, ¹⁶ καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς ^{1 Co 16, 5}
 Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας εἰθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ
 17 ἐφ' ὑμῶν προσημφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. ¹⁷ τοῦτο οὖν βουλό-
 μενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλευόμεαι κατὰ
 σάρκα βουλευόμεαι, ἵνα ἡ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ καὶ καὶ τὸ οὐ οὐ; ^{Mt 5, 27}
 18 ¹⁸ πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐστίν ^{1 Co 1, 9}
 19 ναὶ καὶ οὐ. ¹⁹ ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ νῦν Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν
 δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ
 20 ἐγένετο ναὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. ²⁰ ὅσαι γὰρ
 ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ
 21 θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ²¹ ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς ^{1 Co 1, 8}
 22 Χριστὸν καὶ χριστὸς ἡμᾶς θεός, ²² ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς
 καὶ δόνς τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. ^{5, 3}
 23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυ-
 24 χὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον· ²⁴ οὐχ ὅτι
 κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς
 ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

II.

Cur nondum redierit Corinthum. De incesto homine qui resipuerat. Pauli itinera et successus.

1 Ἐκρίνα δὲ ἐμαντῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς
 2 εἰθεῖν. ² εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ σφραγίζων με εἰ μὴ

8. εβρηθ. υπερ δυναμ. 9. κ αλλ αυτοι 10. κ. ρυσται : και ρυσται
 12. αγιοτητι : απλοτητι | ειλικρινεια | om του 13. οτι και εως 14. om
 ημων post κυριον 15. προτερον (κ* om, suppl *) : pon post πρ. υμας
 ελθειν | χαριν : κ* χαραν | εχητε 17. βουλευομενος 18. ουκ εστιν :
 ουκ εγατε 19. ο γαρ του θεου | ιησους χριστος 20. διο και δι
 αυτου : και εν αυτω 22. κ* om ο ante και σφρα. | αρραβωνα

II, 1. ελθειν εν λυπη προς υμας 2. και τις : add εστιν

Φιλι 2, 27 ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; ³ καὶ ἔγραφα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν ³
λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἴδου με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς
ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. ⁴ ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως ⁴
καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραφα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρῶν, οὐχ ἵνα
λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς
ὑμᾶς.

Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, ⁵
1 Co 1, 32 ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. ⁶ ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία ⁶
αὐτῆ ἢ ὑπὸ τῶν πλειόνων, ⁷ ὥστε τούνατιόν μᾶλλον ὑμᾶς χαρί- ⁷
σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ
ὁ τοιοῦτος. ⁸ διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην· ⁸
⁹ εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραφα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς ⁹
πάντα ὑπήκοοί ἐστε. ¹⁰ ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγὼ· καὶ γὰρ ἐγὼ ¹⁰
ὁ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ,
¹¹ ἵνα μὴ πλεονεκτῆθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ ¹¹
νοήματα ἀρνοοῦμεν.

Act 16, 8 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, ¹²
1, 5 καὶ θύρασ μοι ἀνεφγμένῃς ἐν κυρίῳ, ¹³ οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ ¹³
πνεύματι μου τῷ μὴ εὔρεϊν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ
ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

Col 2, 15 Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ ¹⁴
Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν
ἐν παντὶ τόπῳ· ¹⁵ ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζο- ¹⁵
μένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, ¹⁶ οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς ¹⁶
θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς
ικανός; ¹⁷ οὐ γὰρ ἐσμὲν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον ¹⁷
τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι
θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

III.

Ipsi Corinthii commendatio Pauli. Littera et spiritus. Velum Mosis in
Christo sublatum.

5, 13 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῆζομεν ὡς ¹
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; ² ἡ ἐπιστολὴ ²
1 Co 2, 2 ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκο-
μένη καὶ ἀναγνωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, ³ φανερού- ³
μενοι ὅτι ἐστέ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγε-
Ex 31, 18 γραμμένη οὐ μελανί ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξίν
λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξίν καρδίαις σαρκίναίς. ⁴ πεποιθήσιν δὲ ⁴

3. εγραφα : add υμιν | σχω : εχω 5. αλλ 10. κავω : και εγω | εἰ τε
κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμ. 16. εκ bis : om 17. ειλικρινειας | κατενωπιον
του θεου

III, 1. η μη : ει μη | εξ υμων : add συστατικων 2. εγγεγραμμ. |
εκ καρδ. υμων 3. εγγεγραμμ. | εἰς αλλα εν | καρδιαις : διας

5 τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, ⁵ οὐχ ὅτι ἀφ'
 6 ἑαυτῶν ἱκανοὶ ἐσμεν λογίσασθαι τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανό-
 7 τησ ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, ⁶ ὅς καὶ ἰκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς
 8 διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀπο- ^{10 6, 63}
 7 κτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. ⁷ εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου
 ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ ^{Ex 24, 29-30}
 8 διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, ⁸ πῶς
 9 οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; ⁹ εἰ γὰρ
 10 τῇ διακονίᾳ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μᾶλλον περισσεύει ἡ
 11 διακονία τῆς δικαιοσύνης δόξῃ. ¹⁰ καὶ γὰρ οὐ δεδοξασται τὸ
 12 δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης
 13 δόξης. ¹¹ εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον
 τὸ μένον ἐν δόξῃ.
 12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρησία χρώμεθα,
 13 ¹³ καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ^{Ex 34, 33}
 14 ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς οὐσὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος
 15 τοῦ καταργουμένου. ¹⁴ ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι
 16 γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς
 17 παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ
 18 καταργεῖται. ¹⁵ ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋ-
 19 σῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. ¹⁶ ἡνίκα δὲ εἰς ^{Ex 34, 34}
 17 ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. ¹⁷ ὁ δὲ κύριος
 18 τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὐ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. ¹⁸ ἡμεῖς
 δὲ πάντες ἀνακαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτρι-
 ζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν,
 καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

IV.

Evangelium alteris apertum, alteris tectum. Calamitates omnes victae aeterna spe.

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν,
 2 οὐκ ἐγκακοῦμεν, ² ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτά τῆς αἰσχύνης,
 μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ
 3 θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας σννιστάντες ἑαυτοὺς
 4 πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ³ εἰ δὲ καὶ
 5 ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις
 6 ἔστιν κεκαλυμμένον, ⁴ ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλω-
 7 σεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν

5. ἀφ' ἑαυτῶν : post ἱκαν. εσμ. 6. ἀποκτείνει 7. ἐν λίθοις | μωσωση
 9. τῇ διακονία : ἡ διακονία | δόξῃ : praem εν 10. οὐδε δεδοξασται |
 ενεκεν 13. μωσως 14. om ημερας | ὅτι : ὁ, τι 15. om ἀν | αναγ-
 νωσκεται | μωσως 16. ἡνίκα δ' αν 17. ἐλευθερία : praem εκει

IV, 1. ἐγκακοῦμεν 2. ἀλλ' | σννιστάντες 4. ἀναγαοι : add αυτοιο

Col 1, 15 τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.
 5 οὐ γὰρ ἰαντοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἐαν- 5
 Ga 1, 3 τοὺς δὲ δούλους ἡμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6 ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν· ἐκ 6
 σκοτότος φῶς λάμβη, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς
 φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.
 Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀσφρακίνοις σκεύεσι, 7
 ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἧ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν 8
 παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ
 ἐξαπορούμενοι, 9 διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπούμενοι, καταβαλ- 9
 λόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ 10
 Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν
 τοῖς σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. 11 αἶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς 11
 Ro 8, 36 θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
 φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν 12
 ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ἡμῖν. 13 ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς 13
 Ps 115
(116), 10 πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ
 1 Co 8, 14 ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρω τὸν 14
 κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν
 ἡμῖν. 15 τὰ γὰρ πάντα δι' ἡμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ 15
 τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ
 θεοῦ.

Διὸ οὐκ ἐγκαοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος 16
 διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα.
 17 τὸ γὰρ παραντίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν 17
 εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ 18
 σκοπόντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ
 βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V.

Vestis nova caelestis terrenae superinduenda. Desiderium vitae aeternae.
 De expiatione et reconciliatione.

Οἶδαμεν γὰρ ὅτι εἴαν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους 1
 καταλυθῇ, οἰκοδομῆν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώ- 1
 Ro 8, 22 νιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκη- 2
 τήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, 3 εἴγε 3
 καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὐρεθισόμεθα. 4 καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν 4
 1Co 15, 53 τῷ σκήνῳ στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι
 ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.
 1, 22 5 ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τούτο θεός, ὁ δὸς ἡμῖν 5

5. κ ἰησοῦν χριστ. κυριον | κ δουλ. ημων | κ* δια ἰησου 6. λαμψαι | ε κ
 εν προσωπ. ἰησου χριστ. 10. τ. νεκρω. του κυριου ἰησου | εν τω σώ-
 ματι ημων 12. ωστε ο μεν 13. διο και : om και | συν ἰησου : δια
 ἰησου 18. εκκακοῦμεν | ο εσω ημων : ο εωθ'εν (sine ημ.) 17. κ* om
 εἰς υπερβ.

V, 4. εφ ω : ε (non ε*) επειδη | κ αλλα 5. κ* ο θεος | ο και δους

- 6 τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος. ⁶ θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ Εφ 1, 19
 εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ
 7 8 κυρίου· ⁷ διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἶδου· ⁸ θαρ- Ρη 1, 22
 ροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημηῆσαι ἐκ τοῦ σώματος
 9 καὶ ἐνδημηῆσαι πρὸς τὸν κύριον. ⁹ διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε
 10 ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. ¹⁰ τοὺς Ρο 14, 10
 γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Εφ 4, 2
 Χριστοῦ, ἵνα κομισθῆται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ 1ο 5, 22
 ἐπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον.
- 11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώποις πείθομεν,
 θεῷ δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσι
 12 ὑμῶν πεφανερῶσθαι. ¹² οὐ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, 2, 1
 ἀλλὰ ἀφορμὴν δίδόντες ὑμῖν κανήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε
 13 πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ κανχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. ¹³ εἴτε
 14 γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. ¹⁴ ἡ γὰρ ἀγάπη
 15 τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, ¹⁵ κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰς ὑπὲρ
 πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων
 ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ
 16 αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. ¹⁶ ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν
 οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χρι-
 17 στόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. ¹⁷ ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, Γα 4, 13
 18 καινῇ κτίσει· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινά. ¹⁸ τὰ 2ο 12, 12
 δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χρι-
 19 στοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, ¹⁹ ὥς ὅτι
 θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος
 αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον
 20 τῆς καταλλαγῆς. ²⁰ ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεῦομεν ὡς τοῦ Εφ 4, 20
 θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλ-
 21 λάγητε τῷ θεῷ. ²¹ τὸν μὴ γνόστα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρ- 1ο 2, 22
 τίας ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

VI.

Omni modo ministrantibus deo tenenda gratia dei. Christus et Belial.
 Sancti dei.

- 1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν
 2 τοῦ θεοῦ δεῖσθαι ὑμᾶς· — ² λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά 2ο 40, 2
 σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐ-
 3 πρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· — ³ μηδεμίαν ἐν μηδεὶ
 4 δίδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, ⁴ ἀλλ' ἐν παντί 4, 2
 συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν
 5. ἀραβῶνα 8. κ θαρροῦντες δε και | κ* om εκ 10. φαῦλον: κακον
 12. ου γαρ παλιν | υπερ υμων | και ου καρδια 15. οτι ει ειο 16. ει
 δε και 17. καινα: add τα παντα 18. δια ιησουν χριστου 21. τον γαρ
 μη | γινωμεθα

VI, 1. νμασ: κ* ημασ 4. συνιστωντες

11, 23 **α** θλίψεις, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ⁵ ἐν πληγαῖς, ἐν φυλα-
 καῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,
 Ro 12, ⁶ ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύ-
 ματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτου, ⁷ ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνά-
 μει θεοῦ διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀρι-
 στερῶν, ⁸ διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας·
 ὡς πλέοι καὶ ἀληθεῖς, ⁹ ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι,
 I Co 15, ³¹ ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανα-
 τατούμενοι, ¹⁰ ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολ-
 λοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφηνε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία 11
 ἡμῶν πεπλάτνται· ¹² οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε 12
 I Co 4, ¹⁴ δὲ ἐν τοῖς σπλάγχθοις ὑμῶν· ¹³ τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς 13
 τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγούντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δι- 14
 Eph 5, ⁸ καισότης καὶ ἀνομία; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; ¹⁵ τίς 15
 I Co 10, ²⁰ δὲ συμφώρησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαν, ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ
 I Co 3, ¹⁶ ἀπίστον; ¹⁶ τίς δὲ συνακάθεταις τῶν θεῶν μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς 16
 Lv 26, ^{11a}
 Ho 2, ¹⁰ γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμέν ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω
 ἐν αὐτοῖς καὶ ἐπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ
 Es 52, ¹¹ ἔσονται μοι λαός. ¹⁷ Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσον αὐτῶν καὶ ἀφο- 17
 Zcpb 3,
 19 ² ρισθητε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· καγὰρ εἰσδέ-
 ξομαι ὑμᾶς, ¹⁸ καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσθε μοι 18
 Ier 31,
 28 ^{Sam 7, 14} εἰς υἱὸν καὶ θυγατέρα, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

(VII.) ¹ Ταῦτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, 1
 καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύμα-
 τος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

VII.

Titii nuntium de Corinthiis. Tristitia salutaris ex priore reprehensione.

Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, 2
 οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. ³ πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα 3
 γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἔστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ
 συνζῆν. ⁴ πολλὴ μοι παρηγορία πρὸς ὑμᾶς, πολλὴ μοι κἀνήσις 4
 ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ
 χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. ⁵ Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς 5
 2, ¹² Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ
 θλιβόμενοι· ἔσωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. ⁶ ἀλλ' ὁ παρακαλῶν 6
 τοῦς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρούσῃ Τίτον·
⁷ οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρούσῃ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει 7

11. κ η καρδ. υμων 14. η τις : τις δε 15. χριστον : χριστω | ε βελιαλ
 16. ε κ συνακ. | ημεις et εσμεν : υμεις et εστε | κ* ναοι | ε κ ημπερικ. |
 μου : μοι 17. εξελθετε

VII, 3. ου προς κατακρι. | συζην

ἣ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῶν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον
 8 χαρῆσαι. ⁸ ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μετα-
 μέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη
 9 εἰ καὶ πρὸς ὄραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, ⁹ νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε,
 ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ²
 10 ἵνα ἐν μηδενὶ ζημωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ¹⁰ ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη
 μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσ-
 11 μου λύπη θάνατον καταργάζεται. ¹¹ ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ
 κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσῃν κατηργάσατο ὑμῖν σπουδῆν, ἀλλὰ
 ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγαπάκησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν,
 ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς
 12 ἀγνοοῦς εἶναι τῷ πράγματι. ¹² ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ
 ἔνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος οὐδὲ ἔνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἔνεκεν
 τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς
 13 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ¹³ διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ
 παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ
 Τίτου, ὅτι ἀναπέπναιτο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·
 14 ¹⁴ ὅτι εἴ τι ἀντὶ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχόνθη, ἀλλ' ²
 ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις
 15 ἡμῶν ἐπὶ Τίτῳ ἀλήθεια ἐγενήθη. ¹⁵ καὶ τὰ σπλάγγνα αὐτοῦ
 περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν Eph 6,
 16 ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβον καὶ τρόμον ἐδεξασθε αὐτόν. ¹⁶ χαίρω
 ὅτι ἐν παντὶ θυρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII.

Macedonum exemplo commendat stipem pro sanctis colligendam. Item commendat Titum collectionis caussa venturum.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδο-
 2 μένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, ² ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ
 θλίψεως ἢ περισσεΐα τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτω-
 χεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἀπλότητος αὐτῶν·
 3 ³ ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι,
 4 ⁴ μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν ^{2, 1}
 5 κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ⁵ καὶ οὐ καθὼς ἡλ-
 πίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ ^{Ro 15, 22}
 6 θελήματος θεοῦ, ⁶ εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς ^{etc}
 προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.

7. ἡμιν : κ* υμιν 10. καταργαζετ. 11. λυπηθηται : add υμας | ε κ
 καταργασατ. | κ* επιποθησιν | αλλ εκδικ. | εν τω πραγμ. 12. ουκ :
 ουχ | [τε] ενεκεν | κ υμων την υπ. υμων, εσ ημων τ. υπ. υμων 13. επι
 δε τη : om δε h. l. et post περισσ. pon | τη παρακλ. υμων 14. κ* om
 υμιν | η επι τιτου 16. χαρω : εσ add ουν

VIII, 2. τον πλουτον 3. παρα : υπερ 4. ειο τ. αγιοισ : add
 δεξασθαι ημας 5. αλλ

1 Co 1, 5 ⁷ ἀλλ' ὡσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει 7
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
1 Co 7, 6 τῇ χάριτι περισσεύητε. ⁸ οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς 8
ἐτέρας σπουδῆς καὶ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων·
⁹ γινώσκειτε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι 9
δι' ὑμᾶς ἐπιτάχισεν πλούσιος ᾧν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνῳ πτωχεῖα
πλουτήσητε. ¹⁰ καὶ γνώμῃ ἐν τούτῳ δίδωμι· τούτο γὰρ ὑμῖν συμ- 10
φέρει, οἷτινος οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προσηρ-
ξασθε ἀπὸ πένης· ¹¹ νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως 11
καθ' ἅπαντα ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ
ἔχειν. ¹² εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὼς ἂν ἔχη εὐπρόσ- 12
δεκτος, οὐ καθὼς οὐκ ἔχει. ¹³ οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεως, ὑμῖν 13
θλάβω, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ τῶν καιρῶ τὸ ὑμῶν περίσσευμα
εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ¹⁴ ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα 14
γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, ¹⁵ καθὼς 15
Ex 16, 18 γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἧλατ-
τόνησεν.

1 Co 15, 57 ^{etc} Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ δίδοντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν 16
ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, ¹⁷ ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπου- 17
δαίτερος δὲ ὑπάρχων ἀνθαιρέτος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. ¹⁸ συν- 18
επέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ' αὐτοῦ, οὐ ὁ ἐπαινος ἐν τῷ εὐαγ-
γελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, ¹⁹ οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειρο- 19
τονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι
ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου
δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, ²⁰ στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς 20
^{6, 3} μωμήσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν·
Ro 12, 17 ^{Prov 3, 4} ²¹ προσοοῦμεν γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ 21
ἐνώπιον ἀνθρώπων. ²² συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν 22
ἡμῶν, ὃν ἰδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα,
νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς.
²³ εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε 23
7, 14 ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. ²⁴ τὴν οὖν 24
ἐνδείξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς
αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

Collectio prompte instituenda. De beneficentiae praemiis.

8, 4 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν 1·
μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν· ² οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἢν 2
8, 10 ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀγαία παρεσκευάσται ἀπὸ

7. κ εν πιστει 8. υμετερας : εε ημετερας 12. αν : σαν | εχη τις 13. υμιν :
add δε 16. κc δοντι 18. μετ αυτου τ. αδελφ. | προθυμ. υμων
21. προσοοουμενοι καλα | κ* om ενωπιον sec 24. ε κ ενδειξασθε | και
εις προσωπ.

- 3 πέρνει, καὶ τὸ ὑμῶν ζήλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας. ³ Ἐπειμὰ 2, 18 α
 δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῆ
 4 ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, ⁴ μή-
 πως εἰς ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνας καὶ εὐρωσιν ὑμᾶς ἀπαρα-
 σκευάστους καταισχνθώμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμᾶς, ἐν τῇ
 5 ὑποστάσει ταύτῃ. ⁵ ἀναγκαῖον σὺν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς 11, 17
 ἀδελφοὺς ἵνα προελθῶσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν
 προσηγγελέμεν ὑλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἐτοιμὴν εἶναι οὕτως ὡς
 ὑλογίαν, μὴ ὡς πλεονεξίαν.
- 6 Τοῦτο δέ, ὁ σπειρών φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, Ga 6, 7 α
 7 καὶ ὁ σπειρών ἐπ' ὑλογίαις ἐπ' ὑλογίαις καὶ θερίσει. ⁷ Ἐκαστος
 καθὼς προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἰλαρὸν 2 Tim 22, 2
 8 γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. ⁸ δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν
 περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν ἀνάρκειαν
 9 ἔχοντες περισσεύετε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, ⁹ καθὼς γέγραπται·
 ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν Ps 111
 10 αἰῶνα. ¹⁰ ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπειρόντι καὶ ἄρτον εἰς Ps 112, 9
 βρώσιν χορηγήσει καὶ πληθύνει τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ 2 Cor 10, 12
 11 γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· ¹¹ ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς
 πᾶσαν ἀπλότητα, ἦτις καταργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ
 12 θεῷ. ¹² ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν Phil 2, 20
 προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισ-
 13 σέουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· ¹³ διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς
 διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμο-
 λογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς
 14 κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, ¹⁴ καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ
 ὑμῶν, ἐπιποθόντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ
 15 θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. ¹⁵ χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ 2, 16
 δωρεᾷ.

X.

Apostolus idem praesens et absens. Vera gloria.

- 1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρᾶτης 2o 12, 1
 καὶ ἐπιαικίας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν
 2 ὑμῖν, ἀπὸν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· ² δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρη-
 σαι τῇ πεποιθῆσει ἢ λογιζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινος τοὺς λογιζομέ-
 3 νους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. ³ ἐν σαρὶ γὰρ περι-
 4 πατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατενόμεθα, ⁴ τὰ γὰρ ὄπλα τῆς
 στρατίας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθάρ-
 5 ρειν ὀργωμάτων, ⁵ λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὄψωμα

IX, 2. ο εξ υμων ζηλος 4. ταυτη: add της καυχησης 5. προ-
 κατηγγελημ. | και μη ωσπερ πλεονεξ. 7. προαιρειται 8. δυνατος
 10. χορηγησαι et πληθυναι et αυξησαι | γεννηματα 15. χαρις δε

X, 1. πραστητος 4. στρατιας

ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, ⁶ καὶ ἐν ἐτοιμίᾳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἐναντῶ Χριστοῦ ⁷ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. ⁸ εἴαν τις γὰρ περισσώτερος τι καυχῆσθαι ⁸ περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἢς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαιρέσειν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, ⁹ ἵνα μὴ δόξω ὡς ⁹ ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ¹⁰ ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μὲν, ¹⁰ φησί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενῆς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. ¹¹ τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι ¹¹ οἱοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. ¹² οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρίναι ἢ συγκρίναι ἑαυτούς τισιν ¹² τῶν ἑαυτοῦς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτούς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτούς ἑαυτοῖς οὐ συνιάσιν. ¹³ ἡμεῖς ¹³ **Ro 12, 3** δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρον, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. ¹⁴ οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερκεκτείνομεν ¹⁴ ἑαυτούς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, ¹⁵ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἄλλοτριῶσι κόποις, ¹⁵ ἄλλα δὲ ἔχοντες ἀξιοσημειώσης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεῖαν, ¹⁶ εἰς τὰ ὑπερέ- ¹⁶ **1 Co 1, 31** **1er 3, 23a** κείνα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἄλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι. ¹⁷ ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω· ¹⁷ ¹⁸ οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκείνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ ¹⁸ κύριος συνίστησιν.

XI.

De Pauli circa Corinthios studiis et non accepta mercede. Adversus calumniatores gloriatur virtutes et aerumnas.

Ὅφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνησ· ἀλλὰ καὶ ἀν- ¹ **ε**ρχεσθέ μου. ² ζήλω γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλω, ἡρμολόγησεν γὰρ ὑμᾶς ² **Ga 3, 4** ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνήν παραστήσαι τῷ Χριστῷ· ³ φοβοῦμαι ³ δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Ἐὐάν ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, φθαρῆ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος τῆς εἰς Χριστόν. ⁴ **Ca 1, 6a** ⁴ εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε· ⁵ λογιζομαι γὰρ μηδὲν ⁵

7. φ : αφ | και ημεις : add χριστον 8. και περισσοτερ. | καυχησθαι | ο κυριος : add ημιν 10. αι μεν επιστολαι 12. ε κ εγκρι- et συγκρι- | κ* (non item α) om εαυτους ante μετρ. | ου συνιουσιν 13. ουκ : ουχι 14. κ* om γαρ 18. συνιστων | κ* δοκιμ. εστ.

XI, 1. ε^ο ηρειχεσθε | μικρον τι : ε (non ε^ο) om τι | ε^ο της αφροσυνης, ε τη αφροσυνη 3. ευαν εξηπατα. | ουτω φθαρη | απλοτητος : κ* add και της αγνοτητος | εις τον χριστον 4. ηρειχεσθε

6 ὑστερηκέαι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. ⁶ εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ 12, 11
λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν
7 εἰς ὑμᾶς. ⁷ ἢ ἀμαρτίαν ἐποίησα ἑμάντων ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς
ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
8 ⁸ ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὄψωνιον πρὸς τὴν ὑμῶν δια-
κονίαν, καὶ παρῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα
9 οὐθενός· ⁹ τὸ γὰρ ὑστερημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ 12, 12
ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἄβαρῇ ἑμάντων ὑμῖν Act 18, 5
10 ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ¹⁰ ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ
καύχησις αὐτῆ οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς
11 12 Ἀχαΐας. ¹¹ διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. ¹² ὁ δὲ
ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελότων ἀφορ-
13 μῆν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὐρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. ¹³ οἱ γὰρ
τοιούτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς
14 ἀποστόλους Χριστοῦ. ¹⁴ καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς
15 μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. ¹⁵ οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ
διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὡς
τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
16 Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξη ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἄν
17 ὡς ἄφρονα δεξασθεῖ με, ἵνα κἀγὼ μικρὸν τι καυχῆσωμαι. ¹⁷ ὁ
λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ
18 ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. ¹⁸ ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ σάρκα,
19 κἀγὼ καυχῆσομαι. ¹⁹ ἠδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι
20 ὄντες· ²⁰ ἀνέχεσθε γὰρ εἰ τίς ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἰ τίς κατεσθίει,
εἰ τίς λαμβάνει, εἰ τίς ἐπαίρεται, εἰ τίς εἰς πρόσωπον ὑμᾶς
21 δέρει. ²¹ κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ
22 ὃ ἂν τίς τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. ²² Ἑβραῖοί
εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλιταὶ εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
23 κἀγώ. ²³ διάκονοι Χριστοῦ εἰσιν; παραφροῶν λαλῶ, ὑπερ ἐγώ·
ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς
24 ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· ²⁴ ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις Dt 25, 3
25 τεσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, ²⁵ τρεῖς ἐραβδίσθη, ἀπαξ ἑλι- Act 16, 22
θάσθη, τρεῖς ἐνανάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα. 14, 19
26 ²⁶ ὁδοιπορίας πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, 27, 41
κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἔθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύ- 2 Ti 3, 11
νοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφωι, 6, 4 & 6
27 ²⁷ κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
28 ἐν ἠστερίαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. ²⁸ χωρὶς τῶν

6. φανερωθέντες 8. ουδενος 9. υμιν εμαντων 10. ε (non c) ου φραγιωσαι 14. ου θαναστον 16. μικρον τι καγω 17. ου λαλω κατ. κνρ. 18. κατ. την σαρκα 20. νρασ εις προσωπον 21. ησθενησαμεν 22. ε (non c) quater εισιν, 22. ισραηλιται, item κ ισραηλ 23. εν πληγ. υπερβαλλ. εν φυλακ. περισο. 24. τεσσαρακ. 25. εραβδισθ. 27. εν κοπω

παρεκτός ἢ ἐπίστασίς μοι ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. ²⁹ τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, ²⁹ ^{12, 5} καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; ³⁰ εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας ³⁰ ^{Ro 1, 25} ^{2, 5} μου καυχῆσομαι. ³¹ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ ³¹ ^{Gal 1, 20} ὡς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ³² ἐν Δαμασκῷ ³² ^{Act 9, 25} ὁ ἐθάρχησεν Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν πιάσαι με, ³³ καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάτῃ ἐγαλάσθην διὰ ³³ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

XII.

Visa Pauli caelestia. Sudes in carne. Pauli liberalitas in Corinthios. Brevi venturi cura.

^{11, 30} ¹ Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μὲν, ελεύσομαι δὲ εἰς ὅπτα- ¹ ² ² σίας καὶ ἀποκαλύψει κυρίον. ² οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ² ³ ³ ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώ- ³ ⁴ ⁴ ματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου ⁴ ⁵ ⁵ οὐρανοῦ. ⁵ καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε ⁵ ⁶ ⁶ ^{11, 11} ⁷ ⁷ ⁸ ⁸ ⁹ ⁹ ¹⁰ ¹⁰ ¹¹ ¹¹ ¹² ¹² ¹³ ¹³ ¹⁴ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁸ ¹⁹ ¹⁹ ²⁰ ²⁰ ²¹ ²¹ ²² ²² ²³ ²³ ²⁴ ²⁴ ²⁵ ²⁵ ²⁶ ²⁶ ²⁷ ²⁷ ²⁸ ²⁸ ²⁹ ²⁹ ³⁰ ³⁰ ³¹ ³¹ ³² ³² ³³ ³³ ³⁴ ³⁴ ³⁵ ³⁵ ³⁶ ³⁶ ³⁷ ³⁷ ³⁸ ³⁸ ³⁹ ³⁹ ⁴⁰ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴¹ ⁴² ⁴² ⁴³ ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵¹ ⁵² ⁵² ⁵³ ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶¹ ⁶² ⁶² ⁶³ ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷¹ ⁷² ⁷² ⁷³ ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸¹ ⁸² ⁸² ⁸³ ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹¹ ⁹² ⁹² ⁹³ ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁸ ⁹⁹ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹² ¹¹³ ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²¹ ¹²² ¹²² ¹²³ ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³¹ ¹³² ¹³² ¹³³ ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰² ²⁰³ ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹¹ ²¹² ²¹² ²¹³ ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁸ ²¹⁹ ²¹⁹ ²²⁰ ²²⁰ ²²¹ ²²¹ ²²² ²²² ²²³ ²²³ ²²⁴ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁸ ²²⁹ ²²⁹ ²³⁰ ²³⁰ ²³¹ ²³¹ ²³² ²³² ²³³ ²³³ ²³⁴ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁸ ²³⁹ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴² ²⁴³ ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵² ²⁵³ ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶² ²⁶³ ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷² ²⁷³ ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸² ²⁸³ ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹² ²⁹³ ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰² ³⁰³ ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹¹ ³¹² ³¹² ³¹³ ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁸ ³¹⁹ ³¹⁹ ³²⁰ ³²⁰ ³²¹ ³²¹ ³²² ³²² ³²³ ³²³ ³²⁴ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁸ ³²⁹ ³²⁹ ³³⁰ ³³⁰ ³³¹ ³³¹ ³³² ³³² ³³³ ³³³ ³³⁴ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁸ ³³⁹ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴² ³⁴³ ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵² ³⁵³ ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶² ³⁶³ ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷² ³⁷³ ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸² ³⁸³ ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹² ³⁹³ ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²² ⁴²³ ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³² ⁴³³ ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²² ⁵²³ ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³² ⁵³³ ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²² ⁶²³ ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³² ⁶³³ ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁴ ⁶⁴

- 14 τὴν ἀδικίαν ταύτην. ¹⁴ ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν 12, 1
 πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ
 ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησανοῦν, ἀλλὰ
 15 οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. ¹⁵ ἐγὼ δὲ ἤδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπα-
 νηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ,
 ἦσσαν ἀγαπῶμαι;
 16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ καταβάρῃσα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων παροῦρ-
 17 ρος δόλω ὑμᾶς ἔλαβον. ¹⁷ μὴ τινα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς,
 18 δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; ¹⁸ παρεκάλεσα Τίτον καὶ συν- 2, 6. 12
 απέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ
 αὐτῷ πνεύματι περιπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχρυσιν;
 19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ ἐν
 Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἴκο-
 20 δομησ. ²⁰ φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἔλθων οὐχ οἴους θέλω εἶρεσ Gal 2, 2
 ὑμᾶς ἀγὰρ εὐρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπως ἔρισ, ζῆλος, 1 Co 2, 3
 θυμοί, ἐριθεΐαι, καταλαλαίαι, ψιθυρισμοί, φησιώσεις, ἀκαταστα- Ro 1, 29
 21 σίαι· ²¹ μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς 12, 2
 ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετα-
 νοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἣ ἔπραξαν.

XIII.

Brevi venturi Corinthum de disciplina severa hortatio.

- 1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύ- 12, 14
 2 ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥήμα. ² προεῖρηκα καὶ προλέγω, Dt 19, 15
 ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ
 3 τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. ³ ἐπεὶ
 δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὅς εἰς ὑμᾶς οὐκ
 4 ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. ⁴ καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἕξ ἀσθε-
 νείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν
 5 αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. ⁵ ἑα-
 ντοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ
 6 ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδό-
 7 κίμοι ἐστε. ⁷ ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν ἀδό-
 8 κίμοι. ⁸ ἐνχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν
 μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν
 ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὤμεν. ⁸ οὐ γὰρ δυνάμεθα τι κατὰ

14. om τουτο | καταναρκησω : add υμων | αλλ υμας | αλλ οι 15. ει :
 add και | αγαπω : αγαπων (sequitur αγαπωμαι.) | ηττον 16. κ ου κατα-
 ναρκησα | υμας : κ υμων | αλλ 19. παλαι : παλιν | ε απολογουμεθα ; |
 κατεναντιον του θεου 20. ερισ | ε κ ζηλοι 21. ελθοντα με ταπει-
 νωση ο | ε κ ταπεινωση

XIII, 1. ει : κ* praem ινα | κ η τριων 2. απων νυν : add γραφα
 4. και γαρ pri : add ει | ε* (non ε) και γαρ και ημεις | εν αυτω : κ συν
 αυτω | ζησομεθα 5. η ουκ : κ* om η | ιησουσ χριστου | εν υμιν : ε κ
 add εστιν 7. ευχομαι | κ ποιειτε

τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. ⁹ χαίρομεν γὰρ ὅταν ⁹
 ἡμῖς ἀσθενώμεν, ὑμῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε· τοῦτο καὶ ἐυχόμεθα, τὴν
 10, 2 ὑμῶν κατάρτισιν. ¹⁰ διὰ τοῦτο ταῦτα ἀποὺν γράφω, ἵνα παρῶν ¹⁰
 μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριος ἰδωκέν
 μοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρειν.

Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ ¹¹
 Ro 15, 22 ἀντὶ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης
 Ro 16, 16 ἔσται μεθ' ὑμῶν. ¹² ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγάφῃ φιλήματι. ¹²
 οἱc ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ¹⁸
 καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

Post gravem salutationem Galatarum carpit levitatem et evangelii divinam
 veritatem urget. Pristina Pauli vita.

Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ¹
 ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν
 Act 16, 6 ἐκ νεκρῶν, ² καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις ²
 Ro 1, 7 etc τῆς Γαλατίας. ³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ ³
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ⁴ τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρ- ⁴
 2, 20
 Tit 2, 14 τῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ ἐνεσταῶτος
 Ro 16, 27 ποτηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ⁵ ᾧ ἡ ⁵
 οἱc δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαι- ⁶
 τος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, ⁷ ὃ οὐκ ἔστιν ⁷
 1, 10 ἄλλο, εἰ μὴ τινὲς εἰσω οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες με-
 ταστρέφειν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ⁸ ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἡ ⁸
 ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελισθῆται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν,
 ἀνάθεμα ἔστω. ⁹ ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἰ ⁹
 τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παραλάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
¹⁰ ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ¹⁰
 ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἠρασκον, Χριστοῦ δούλος οὐκ ἂν ἦμην.

Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθῆν ¹¹
 ὅπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἀνθρώπου. ¹² οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ¹²

8. ἀλλ' ὑπερ 9. τουτο δε και 10. ἰδωκ. μοι ο κυριος 12. υμων :
 add αμην

* ε η προς γαλατας επιστολη παυλου, ε* παυλον του αποστολου
 η προς γαλατας επιστολη

I, 8. ημων : κ post πατροσ pon 4. περι : υπερ | του ενστατωτος
 αιωνος | κ* κατα θελημα 7. κ* (non item α) om κ. θελοντ. 8. ευα-
 γελισθηται additque υμιν 9. κ* προειρηκα 10. α : add γαρ 11. δε :
 α* γαρ

ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθη, ἀλλὰ δι' ἀποκα-
 13 λήψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. ¹³ ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ^{Act 9, 2}
 ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν εἰδίωκον τὴν ἐκκλη-
 14 σίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν. ¹⁴ καὶ προέκοπτον ἐν τῷ
 Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισ- ^{Act 22, 3}
 15 σοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. ¹⁵ ὅτε
 δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας
 16 διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ¹⁶ ἀποκαλῦναι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί,
 ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσι, εὐθέως οὐ προσανεθέ-
 17 μῃ σαρκὶ καὶ αἵματι, ¹⁷ οὐδὲ ἀπῆλθον εἰς Ἱερουσόλυμα πρὸς
 τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ
 18 πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Λαμασκόν. ¹⁸ ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀπῆλ- ^{Act 9, 28}
 θον εἰς Ἱερουσόλυμα ἱστορῆσαι Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν
 19 ἡμέρας δεκαπέντε. ¹⁹ ἔτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ
 20 Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. ²⁰ ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδού
 21 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. ²¹ ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλι- ^{Act 9, 20}
 22 ματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. ²² ἤμην δὲ ἀγνοοῦμενος τῷ
 23 προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ. ²³ μόνον
 δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται
 24 τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει, ²⁴ καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II.

De apostolorum conventu Hierosolymitano et Pauli cum Petro controversia
 Antiochena. De lege et fide.

1 Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσό-
 2 λυμα μετὰ Βαρνάβα, συναρалаβὼν καὶ Τίτον. ² ἀνέβην δὲ
 κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ^{Act 15, 2}
 ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μή ποτε εἰς κενόν ^{11, 30}
 3 τρέχω ἢ ἔδραμον. ³ ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὢν, ἠναγ-
 4 κάσθη περιμετῆθῃναι, ⁴ διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδελφούς,
 οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχο-
 5 μεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν. ⁵ οἷς οὐδὲ
 πρὸς ὧραν εἶξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου
 6 διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. ⁶ ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι, ὅποιοί
 ποτε ἦσαν οὐδὲν μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸς ἀνθρώπου οὐ ^{Ro 2, 11}
 7 λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκῶντες οὐδὲν προσανέθετο, ⁷ ἀλλὰ
 τούναντι ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας
 8 καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, ⁸ ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς
 9 ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, ⁹ καὶ ^{Act 15,}
 γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ ^{13 28}
 Ἰωάννης, οἱ δοκῶντες στῦλοι εἶναι, δεξιάς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ

12. κ οὐδε εδιδαχθ. 15. ο αφορισας ; ε κ praem ο θεος 17. αλλ

18. ετη τρια | κησαν : πετρον 19. ο ουκ ιδον 21. κ* (non *) om της sec

II, 1. συμπαραλ. 4. καταδουλωσονται 6. ο θεος : θεος

Βαρνάβα κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν

Act 11, 29 a περικομῆν· ¹⁰ μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπού-10
δασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

Act 15, 35 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ 11
ἀντίστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. ¹² πρὸ τοῦ γὰρ εἰλθεῖν τινὰς 12

Act 11, 3 ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέσταλ-
λεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περικομῆς· ¹³ καὶ 13
συνυπεκριθήσαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνά-
βας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. ¹⁴ ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ 14
ὀρθοδοδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ
ἐμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐχ
Ἰουδαϊκῶς ζῆς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαῖεῖν; ¹⁵ ἡμεῖς 15

Ro 2, 20 φῦσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἀμαρτωλοί, ¹⁶ εἰδότες δὲ ὅτι 16
οὐ δικαιοῦνται ἀνθρώπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως
Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα

Ps 143 (143), 2 δικαιοθώμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιοθήσεται πᾶσα σὰρξ. ¹⁷ εἰ δὲ ζητοῦντες 17
δικαιοθῆναι ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοί, ἄρα
Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. ¹⁸ εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα 18

ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν σνιστάνω. ¹⁹ ἐγὼ 19
γὰρ διὰ νόμον νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. ²⁰ Χριστῷ συν-20

Eph 5, 2 ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαν-
τός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. ²¹ οὐκ ἀθετῶ τὴν 21
χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμον δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς
δωρατὴν ἀπέθανεν.

III.

Spiritus ex fide. Abrahami fides ac filii. Dei promissio, lex, Christus.
Lex educator. Christiani et Abraham.

Ὁ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκαθεν, οἷς κατ' ὀφθαλ- 1
μοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος; ² τοῦτο μόνον 2
Ro 10, 17 θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμον τὸ πνεῦμα εἰλάβετε ἢ ἐξ
ἀκοῆς πίστεως; ³ οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν 3
σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; ⁴ τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; εἶγε καὶ εἰκῆ. ⁵ ὃ 4 5
οὐν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεισ ἐν ὑμῖν, ἐξ
Ga 15, 6 ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; ⁶ καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν 6
Ro 4, 3
1a 2, 23 τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. ⁷ γινώσκετε ἄρα 7

9. ἵνα ἡμεῖς : κ* add μεν 11. κηφας : πετρος 12. κ. ο. τε ηλθεν
13. ιουδαιοι : κ* add παντες 14. κηφα : πετρος | ε ουκ ιουδαϊκως,
κς ουχι ιουδ. | ζησ : pon ante και ο. ιουδ. | πως : τι 16. ἀμαρτωλοί·
16 εἰδότες | δε : om | εησου χριστου | οτι : διοτι | εξ εργ. νομ. post ου
δικαι. pon 18. σνιστημι

III, 1. εβασκανεν : add τη αληθεια μη πειθεσθαι | προεγραφη : add
εν υμιν

- 8 ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοὶ εἰσὶν Ἀβραάμ. ⁸ προἰδοῦσα δὲ ἡ γραφή ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προσηγγελάσασθαι
- 9 τῷ Ἀβραάμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. ⁹ ὥστε Gal 12, 2
Act 2, 23
- 10 οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. ¹⁰ ὅσοι γὰρ εἰς ἔργων νόμον εἰσὶν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπι- Di 27, 26
- κατάρατος πᾶς ὁσ οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ
- 11 βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. ¹¹ ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δι- Hab 2, 4
He 10, 28
Ro 1, 17
- καταρατὴν παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.
- 12 ¹² ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλὰ ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται Lv 12, 5
Ro 10, 5
- 13 ἐν αὐτοῖς. ¹³ Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νό- 4, 5
Di 21, 23
- μου γερόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται· ἐπικατάρατος
- 14 πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, ¹⁴ ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ 4, 5
Di 21, 23
- Ἀβραάμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ-
ματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.
- 15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὁμοσ ἀνθρώπου κεκρω- Ro 2, 5 etc
- 16 μένη διαθήκη οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. ¹⁶ τῷ δὲ Ἀβραάμ Ga 12, 15
Ro 2, 2
17, 8
22, 18 etc
- ἐρρήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει· καὶ 17, 8
22, 18 etc
- τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· καὶ τῷ σπέρ-
ματι σου, ὡς ἔστιν Χριστός. ¹⁷ τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκη προ- Ex 12, 41
- κεκρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριακόσια ἔτη Ex 12, 41
- γεγονώς νόμος οὐκ ἀκροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
- 18 ¹⁸ εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι εἰς ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ro 4, 14
- Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κεχάριται ὁ θεός. ¹⁹ τί οὖν ὁ νόμος; Ro 4, 14
- τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα φ Ro 4, 20
Ro 2, 2
Act 7, 33
- 20 ἐπήγγελται, διαταγῆς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. ²⁰ ὁ δὲ μεσί- Ro 4, 20
Ro 2, 2
Act 7, 33
- 21 τῆς ἐνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἰς ἔστιν. ²¹ ὁ οὖν νόμος κατὰ I Ti 2, 5
- τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ I Ti 2, 5
- δυναμένοσ ζωοποιῆσαι, ὅπως ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη· I Ti 2, 5
- 22 ²² ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφή τὰ πάντα ὑπὸ ἀμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγ- Ro 11, 22
- 23 γελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. ²³ πρὸ I Pe 1, 5
- τοῦ δὲ ἔλθειν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκλειόμενοι I Pe 1, 5
- 24 εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ²⁴ ὥστε ὁ νόμος παιδα- I Pe 1, 5
- γωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· I Pe 1, 5
- 25 ²⁵ ἔλθουσῆσ δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγῶν ἐσμεν. ²⁶ πάν- I Pe 1, 5
- 27 τες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστέ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ²⁷ ὅσοι Ro 6, 3
13, 14
I Co 12, 13
Col 2, 11
- 28 γὰρ εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδύσασθε. ²⁸ οὐκ ἐν I Co 12, 13
Col 2, 11
- Ἰουδαίῳ οὐδὲ Ἑλλῆν, οὐκ ἐν δούλῳ οὐδὲ ἐλεύθερῳ, οὐκ ἐν I Co 12, 13
Col 2, 11
- ἄρσεν καὶ θήλῃ· ἅπαντες γὰρ ὑμεῖσ εἰς ἐστέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

7. εἰσιν υἱοί 8. κ τα εθνη δικαιοί | 8^ο ευλογηθησονται 10. οτι: om |
εμμ. εν παισι 12. αλλ | ο ποιησας αυτα : add ανθρωπος 13. οτι
γεγραπται: γεγρ. γαρ 14. κ εν ιησου χριστω 16. ερηθησαν 17. υπο
τ. θεου : add εις χριστον | στη : ante τετρα. κ. τρ. 21. αν εκ νομον ην
23. συγκεκλεισμενοι 28. κ αρσεν | παντες | εις εστ. εν χρ. ιησου : κ^ο
στα χριστου ιησου

Ro 9, 7: ²⁹ εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ 29
ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

IV.

Servi legis, dei filii. Pristini amoris recordatio. Hagar et Sara duo foedera.

Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νῆπιός ἐστιν, οὐδὲν 1
διαφέρει δούλον κύριος πάντων ὄν, ² ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστίν 2
καὶ οἰκονόμος ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς. ³ οὕτως καὶ 3
Col 2, ²⁰ ἡμεῖς, ὅτε ἤμεν νῆπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δε-
δοικωμένοι. ⁴ ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν 4
Eph 1, ¹⁰ ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ
Ro 1, ³ νόμον, ⁵ ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπο- 5
Ro 8, ¹⁵ λάβωμεν. ⁶ ὅτι δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ 6
υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κραῶζον· Ἀββᾶ ὁ πατήρ.
Ro 8, ¹⁷ ὥστε οὐκέτι εἰ δούλος ἀλλὰ υἴος· εἰ δὲ υἴος, καὶ κληρονόμος 7
διὰ θεοῦ.

Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ 8
οὔσιν θεοῖς. ⁹ νῦν δὲ γινόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ 9
θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,
Col 2, ¹⁶ οἷοι πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; ¹⁰ ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ 10
Ro 14, ⁵ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς; ¹¹ φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως εἰκῆ 11
κεκοπίαικα εἰς ὑμᾶς.

Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι καγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. 12
οὐδὲν με ἡδικήσατε. ¹³ οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς 13
ἐπηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, ¹⁴ καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν 14
τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἀγγε-
λον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. ¹⁵ πού οὖν ὁ μακα- 15
ρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς
ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐδώκατέ μοι. ¹⁶ ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα 16
ἀληθεύων ὑμῖν; ¹⁷ ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς 17
θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. ¹⁸ καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ 18
πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς. ¹⁹ τέκνα 19
Co 4, ¹⁵ μου, οὗο πάλιν ᾠδῶν μέγρις οὐ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν,
²⁰ ἥθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄκρι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν 20
μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ 21
Co 31, ²³ ἀκούετε; ²² γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ 22
τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. ²³ ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς 23

29. καὶ κατ' ἐπαγγ.

IV, 3. ἡμεν 6. εἰς τ. καρδ. υμῶν 7. ἀλλ υἱος | δια θεοῦ : θεοῦ
δια χριστοῦ 8. μὴ φνῃσι ονσι 9. δουλευειν 14. ε τον πειρασμ. μου
τον, κτ τ. πειρασμ. τον | κ* (non a) om ονκ | ε κ ἀλλ 15. που : τισ |
ονν : add ην | αν εδωκατε 17. ε* εκκλειο. ημας 18. το ζηλουσθαι
19. τεκνια | αχρισ ου

παιδεία κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρου δια ^{Gn 17, 14}
 24 τῆς ἐπαγγελίας. ²⁴ ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὐταὶ γὰρ εἰσιν ^{Ro 9, 9}
 δύο διαθήκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρουσιν *Ἰακώβ*, εἰς δουλίαν γεννώσα,
 25 ἣτις ἐστὶν Ἄραρ. ²⁵ τὸ γὰρ *Ἰακώβ* ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·
 συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων
 26 αὐτῆς. ²⁶ ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρου ἐστίν, ἣτις ἐστὶν μήτηρ ^{Ho 12, 22}
 27 ἡμῶν· ²⁷ γέγραπται γὰρ· εὐφρανθήσεται στείρα ἢ οὐ τίκτουσα, ῥήξον ^{Es 54, 1}
 καὶ βόσκειν ἢ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου
 28 μᾶλλον ἢ τῆς ἐχοῦσης τὸν ἄνδρα. ²⁸ ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, κατὰ ^{Ro 9, 7 s}
 29 Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. ²⁹ ἀλλ' ὡς περὶ τότε ὁ κατὰ σάρκα
 30 γεννηθεὶς ἐδίδωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. ³⁰ ἀλλὰ τί ^{Gn 21,}
 λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδείαν καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ ^{10, 12}
 γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδείας μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς
 31 ἐλευθέρου. ³¹ διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδείας τέκνα ἀλλὰ
 τῆς ἐλευθέρου.

V.

Standum Christiana libertate contra iudaizantes. Libertatis lex impletur fide, caritate, morum sanctitate.

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν καὶ
 μὴ πάλιν ζυγῷ δουλίας ἐνέχεσθε.
 2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς περιτέμνησθε, Χριστὸς
 3 ὑμᾶς οὐδὲν ὠφέλει. ³ μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
 4 περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. ⁴ κατ- ^{1a 2, 10}
 ηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος
 5 ἐξέπεσκατε. ⁵ ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίζομεν δικαιοσύνης
 6 ἀπεκδεχόμεθα. ⁶ ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὕτως περιτομὴ τι ἰσχύει
 οὕτως ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. ^{6, 15}
 7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ^{7, 1}
 8 ⁹ ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. ⁹ μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ ^{1 Co 5, 6}
 10 φύραμα ζυμοῖ. ¹⁰ ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ^{1, 7}
 11 ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταρασσὼν ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις
 12 εἶναι ἔτι. ¹¹ ἐγὼ δὲ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι
 13 διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. ¹² ὄφελον
 καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.
 13 Ὅτι γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν
 ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δου-
 14 λεύετε ἀλλήλους. ¹⁴ ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πεπλήρωται,

23. κ δι επαγγελιασ 24. ε κ* αι δυο | δουλιαν 25. το γαρ αραρ |
 ορ. εστιν : κ add ον | ε κ συστοιχ- | δουλευει δε 26. κ* (non item a) om
 ητις εστ. | ημων : παντων ημ. 28. ημεις et εστι : ε κ ημεις et εσμεν |
 κ ισακ 30. κληρονομηση | μετα τ. υιου (κ*) : κ* om τ. υιου 31. διο : αρα
 V. 1. τῇ ἐλευθέρια οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. 2. ἰδὲ | παῦλος (κ*) : κ* om 3. οτι : κ* om 4. ἀπο του κρηστον
 5. κ* (non c) εκδεχομεθα 7. ανεκοψε | τη αληθεια 10. οστις ay
 14. πληροται

Lv 19, 18 ἐν τῷ ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. ¹⁵ εἰ δὲ ἀλλήλους ¹⁵
 Mt 22, 39 ἐν τῷ ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. ¹⁵ εἰ δὲ ἀλλήλους ¹⁵
 Ro 13, 8 s ctc δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ βούλομαι
 μὴ τελέσητε. ¹⁷ ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ ¹⁷
 πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα
 Ro 8, 14 μὴ ἂ ἐάν θηλήτε ταῦτα ποιῆτε. ¹⁸ εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ¹⁸
 6, 14 ἐστὲ ὑπὸ νόμον. ¹⁹ φανερὰ δὲ ἐστὶν τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, αἰτινά ¹⁹
 Ro 1, 29ss ἐστὶν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, ²⁰ εἰδωλολατρεία, φαρμα- ²⁰
 1 Co 6, 9 s ctc κεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθείαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, ²¹
 Col 3, 5ss κεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθείαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, ²¹
 Eph 5, 5 κεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθείαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, ²¹
 21 φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν ²¹
 καθὼς προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ
 Eph 5, 5 οὐ κληρονομήσουσιν. ²² ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, ²²
 χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, ²³
 23 πραντής, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἐστὶν νόμος. ²³
 24 οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσαύρωσαν σὺν τοῖς πα- ²⁴
 24 θήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. ²⁵ εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι ²⁵
 καὶ στοιχώμεν. ²⁶ μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλοῦ- ²⁶
 μενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

VI.

Errantibus consulendum. Semen et messis. De falsa doctrina. Gloriantium
 cruce Christi.

Ἀδελφοί, ἐάν καὶ προλημφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώ- ¹
 ματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι
 πραντήτος, σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῆσ. ² ἀλλήλων ²
 Ro 15, 1 τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χρι- ¹
 στοῦ. ³ εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι μηδὲν ὄν, φρεναπατᾶ ἑαυτοῦ. ³
 1 Co 11, 28 ⁴ τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν ⁴
 μόνον τὸ καύχημα ἔξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· ⁵ ἕκαστος γὰρ ⁵
 τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

Κοινωνεῖτω δὲ ὁ καταχόμενος τὸν λόγον τῷ καταχῶντι ἐν ⁶
 πᾶσιν ἀγαθοῖς. ⁷ μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μνηστρίζεται. ὁ γὰρ ⁷
 ἐάν σπεῖρη ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· ⁸ ὅτι ὁ σπεῖρων εἰς τὴν ⁸
 σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπεῖρων εἰς ⁹
 τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. ⁹ τὸ δὲ ⁹
 3 The 3, 13 καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ¹⁰
 2 Co 4, 16 ἐκλυόμενοι. ¹⁰ ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγα- ¹⁰
 θὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

Ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ. ¹¹

14. αυτον 15. υπο αλληλ. 17. ταυτα δε | ε κ αντικ. αλληλ. 18. ουκ :
 κc add ετι 19. πορνεια : pγαστ μοιχεια 20. ερισ | ε κ ζηλοι | κ αιρεσις
 21. φθονοι : add φθονοι | καθωσ : add και | προσιπον : κ* (non c) ειπον
 23. πραοτησ 24. ομ ιησου

VI, 1. προλημφθη | πραοτητος 2. κ* βαστασατε | ε κ αναπληρω-
 σατε 3. αυτ. φρεναπατ. 9. εκκακωμεν | κ θερισωμεν 10. εχομεν

- 12¹² ὅσοι θέλουσιν ἐνπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ δια-
 13 κωνται. ¹³ οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρῃ σαρκὶ
 14 καυχῶσινται. ¹⁴ ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος
 15 ἐσταύρωται καὶ γὰρ κόσμῳ. ¹⁵ οὔτε γὰρ περιτομὴ τι ἐστίν οὔτε ^{1 Co 7, 19} ^{2 Co 5, 17}
 16 ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. ¹⁶ καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ ^{Phil 2, 16} στοιχίσουσιν, εἰρήνῃ ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλκος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
 17 τοῦ θεοῦ. ¹⁷ τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
 18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύ- ^{Phil 2, 13 etc} ματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

Beneficia dei in electos celebrat. Precatur ut perveniant ad intelligendam miram per Christum salutem ipsiusque Christi maiestatem.

- 1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ ^{Col 1, 1 etc} τοῖς ἀγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 2 ² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ ^{Col 1, 2 etc} Χριστοῦ.
 3 Ἐὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- ^{2 Co 1, 3} στοῦ, ὁ εὐλόγησας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπ-
 4 ουρανόις ἐν Χριστῷ, ⁴ καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον ^{Col 1, 22}
 5 αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ ⁵ προορίσας ἡμᾶς εἰς νόθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
 6 ⁶ εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν ^{Col 1, 14}
 7 τῷ ἡγαπημένῳ, ⁷ ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς
 8 χάριτος αὐτοῦ, ⁸ ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ
 9 φρονήσει ⁹ γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, ^{2, 2} ^{Col 1, 26}
 10 κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ ¹⁰ εἰς οἰκονομίαν ^{Ca 4, 4} τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν ^{Col 1, 16} ^{19 a}

12. μη : post ἵνα pon | ε κ διακωνται | χριστου : add ἰησου 14. τω κοσμῳ 15. ε κ εν γαρ χριστω ἰησ. ουτε περιτομη | εστιν : ισχυει 17. ε τον κυριον ἰησου, κ τ. κυρ. ἰησ. χριστ. 18. ημων : κ om

* ε προς εφεσιους επιστολη παυλου, ε^c παυλου του αποστολου η πρ. εφεσ. επιστολη

1, 1. ε κ ἰησου χριστου | εν εφεσω : κ* om 3. κ* του κυριου και σωτηρος ημων ἰησ. χρι. | ημας : κ* (non a) om | εν χριστω : ε (non ε^c) om εν 6. ησ : εν η 7. εχομεν : κ* εχομ. | τον πλουτον

- 6 συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι — ⁶ καὶ ¹ 1, 20
 7 ⁷ ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον
 8 πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ
 9 Ἰησοῦ. ⁸ τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως, καὶ τοῦτο
 10 οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον. ⁹ οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχῆ-
 11 σθται. ¹⁰ αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν ποιήμα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
 ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς Col 1, 10
 περιπατήσωμεν.
- 11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμε-
 12 νοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιή- Ro 2, 26
 13 του, ¹² ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι
 τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγ- Ro 9, 4
 14 γελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. ¹³ νυνὶ δὲ ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγύς ἐν
 14 τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. ¹⁴ αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ
 ποιήσας τὰ ἀμφοτέρω ἐν καὶ τὸ μυστήριον τοῦ φραγμοῦ λύσας,
 15 τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν Col 2, 11
 δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἓνα καιρὸν
 16 ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, ¹⁶ καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρουσ
 ἐν ἐνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν
 17 ἐν αὐτῷ. ¹⁷ καὶ ἔλθων εὐγγελίσασατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν
 18 καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς, ¹⁸ ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγήν ^{3, 12}
 19 οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. ¹⁹ ἄρα οὖν
 οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολίται τῶν ἁγίων
 20 καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, ²⁰ ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν
 ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωναίου αὐτοῦ Χριστοῦ
 21 Ἰησοῦ, ²¹ ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὐξεῖ εἰς ἡδὸν, ^{4, 16}
 22 ἅγιον ἐν κυρίῳ, ²² ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικη- 1 Co 3, 16
 τήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

III.

Mysterium de salute gentium. Paulus gentium apostolus. Christus in
 animis habitans.

- 1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ 4, 1
 2 ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — ² εἶγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος
 3 τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ³ ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν Ga 1, 12
 4 ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραφα ἐν ὀλίγῳ, ⁴ πρὸς
 7. τον υπερβαλλοντα πλουτον 8. δια της πιστωσης 10. αυτου γαρ
 (κα) : κ* θεου γαρ 11. υμεις ποτε 12. εν τω καιρ. εκ. 13. εγγυ
 εγενηθ. 15. λυσας 15 τὴν ἐχθρὰν ἐ. τ. σ. αὐτοῦ, | εν αυτω 17. om
 ειρηνην sec loc 18. κα σοχομεν 19. αλλα sine εστε | συμπολ. 20. αυτου
 (κα) : κ* om | χριστου ιησου (κα) : κ* του χριστου, ε ιησ. χριστ. 21. πασα
 η οικ.

III, 1. του χριστου : ε κα add ιησου 3. εγνωρισ

Col 4, 3 ὁ δὴ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ
 τοῦ Χριστοῦ, ⁵ ὁ ἐτέραισι γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν
 Col 1, 26 ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ
^{2, 20} προφήταις ἐν πνεύματι, ⁶ εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονομία καὶ σύν-
 σωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
 Col 1, 25 εὐαγγελίου, ⁷ οὗ ἐγενήθη διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος
 τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐ-
 Col 15, 9 τοῦ. ⁸ ἔμοι τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη,
 Col 1, 27 τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χρι-
 Col 1, 26 στοῦ, ⁹ καὶ φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο-
 κερυμμένον ἀπὸ τῶν αἰῶνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ πάντα κτίσαντι,
¹⁰ ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἔπου-
 1, 11 ρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποικίλος σοφία τοῦ Θεοῦ, ¹¹ κατὰ
 πρόθεσιν τῶν αἰῶνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
^{2, 18} ἡμῶν, ¹² ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρηρσίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποι-
 Ro 5, 2 θήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

Διὸ αἰτούμαι μὴ ἐνκακῆν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ¹³
 ἧτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. ¹⁴ τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου
 πρὸς τὸν πατέρα, ¹⁵ ἕξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς
 ὀνομάζεται, ¹⁶ ἵνα δῶ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ
 Col 1, 11 δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω
 ἄνθρωπον, ¹⁷ κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς
 καρδίαις ὑμῶν, ¹⁸ ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα
 ἐξισχύητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ
 μήκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, ¹⁹ γινῶναι τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς
 γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλή-
 ρωμα τοῦ Θεοῦ.

Ro 16, 25a Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὡς
 αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τῆς ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,
²¹ αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας
 τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

IV.

Unitas servanda fidei in varietate munerum gratiae. Ecclesia corpus Christi.
 Nova vita integris moribus conspicua.

Col 1, 1 Παρακαλῶ σὺν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπα-
 Col 3, 12a τῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, ² μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης 2

5. ἐν ἐταραῖς 6. συγκλη. | οὐσσωμ. | συμμετ. | ἐπαγγελίας : add αὐτοῦ |
 ἐν τῷ χριστῷ διὰ 7. ἐγενομένη | τὴν δοθεῖσαν 8. παντῶν : add τῶν |
 ἐν τοῖς ἔθν. | τὸν ἀνεξιχν. πλοῦτον 9. φωτίσαι : add παντασ | οἰκονο-
 μια : κοινωνία | ἐν τῷ : κ* om ἐν | κτίσαντι : add διὰ ἰησοῦ χριστοῦ 11. ε κ*
 (non κ*) ἐν χριστ. ἰησ. 12. καὶ τὴν προσαγ. 13. ἐκκακῆν 14. τ. πα-
 ταρα : add τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ 16. δωη | τὸν πλοῦτον
 21. om καὶ post ἐκκλησία

IV, 1. κυρίῳ : κ χριστῷ

Nov. Test. ed. Tf.

- καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,
 3 ³ σπουδαίοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ
 4 τῆς εἰρήνης. ⁴ ἐν σώμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν
 5 μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· ⁵ εἰς κύριον, μίᾳ πίστει, ἐν ^{1 Co 9, 6}
 6 βάπτισμα· ⁶ εἰς θεὸν καὶ πατέρα πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ ^{12, 5 &}
 7 πάντων καὶ ἐν πάσιν. ⁷ ἐνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ ^{1 Ti 2, 5}
 8 τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. ⁸ διὸ λέγει· ἀναβάς εἰς ^{Pe 57(88),}
 ὕψος ἡγμάλωτευσεν αἰγμάλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. ¹⁹
 9 ⁹ τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα
 10 μέρη τῆς γῆς; ¹⁰ ὁ καταβάς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω
 11 πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. ¹¹ καὶ αὐτὸς ^{1 Co 12, 25}
 ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγ-
 12 γελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, ¹² πρὸς τὸν καταρ-
 13 τισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώμα-
 14 τος τοῦ Χριστοῦ, ¹³ μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα
 τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα
 14 τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, ¹⁴ ἵνα
 μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παρτι
 ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ
 15 πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης, ¹⁵ ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ ^{1, 22}
 αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, Χριστός, ^{2, 23}
 16 ¹⁶ ἔξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον ^{Col 1, 18,}
 διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς
 ἐκάστου μέρους τὴν αὐξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν
 αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
 17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς
 περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς
 18 αὐτῶν, ¹⁸ ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ^{Col 1, 21:}
 ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν ὄσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν
 19 πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, ¹⁹ οἵτινες ἀπηληγότες ἑαυτοὺς
 παρέδωκαν τῇ ἀσελείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεο-
 20 21 νεξίᾳ. ²⁰ ὁμῆς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, ²¹ εἶγε αὐ-
 τὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθὼς ἐστιν ἀλήθεια ἐν
 22 τῷ Ἰησοῦ, ²² ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν ^{Col 2, 9}
 τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας
 23 τῆς ἀπάτης, ²³ ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν
 24 ²⁴ καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ^{Col 2, 10}
 ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.
 25 Διὸ ἀποθίμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ ^{Zach 2, 16}

2. πραοτητα 6. πασιν: add υμιν 8. εδωκεν: praesent και 9. καταβη: add πρωτον 14. κυβια | μεθοδιαν 15. ο χριστος 16. συμβιβ. | εἰς οἰκ. γαντον 17. τα λοιπα εθνη 18. σκοτιομενοι 24. κ ανα- νεουθε | κ* εν οσιοτ. και δικαι. 25. κ* εκαστ. αληθ. | μετα του: κ* προς τον

Τι 4, 5 (4) πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. ²⁶ ὀργίζεσθε καὶ μὴ ²⁶ ἀμαρτάνεσθε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδύνετω ἐπὶ παροργισμῶ ὑμῶν, ²⁷ μηδὲ ²⁷ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. ²⁸ ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτεύω, μᾶλ- ²⁸ λον δὲ κοπιᾶτω ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι. ²⁹ πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ ²⁹ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκο- ³⁰ δομὴν τῆς χρεῖας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. ³⁰ καὶ μὴ λυπεῖτε ³⁰ 1, 18 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ³¹ Col 2, 2 ἀπολυτρώσεως. ³¹ πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ ³¹ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. ³² γίνεσθε ³² Col 3, 12 δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὐσπλαγχοί, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς ³³ καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

Amore deus imitandus. Vitae integritati studendum. Fructus lucis. Pru-
denter ac pie versandum. Ad uxores et maritos. Mysterium matrimonii.

Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, ² καὶ ¹ 2
Ga 2, 20 περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ ³
παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ⁴
ὄσμην εὐωδίας.

Col 3, 5-15 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὄνομα- ³
ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἀγίοις, ⁴ καὶ αἰσχροτήσῃ ἢ μωρο- ⁴
λογία ἢ ἐντραπελία, αὗ οὐκ ἀνήκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία· ⁵
⁵ τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ ⁵
Ga 5, 21 πλεονέκτης, ὃ ἐστὶν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ ⁶
1 Co 4, 9 βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. ⁶ μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς ⁶
Col 3, 6 λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἐρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ⁷
Ro 1, 18 τῆς ἀπειθείας. ⁷ μὴ οὖν γίνεσθε σὺνμέτοχοι αὐτῶν. ⁸ ἦτε γὰρ ⁷ 8
1 Th 5, 5 ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, — ⁹
Ga 5, 22 ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθῶσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ ⁹
Ro 12, 2 καὶ ἀληθείᾳ, — ¹⁰ δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, ¹⁰
¹¹ καὶ μὴ σὺνκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάροισι τοῦ σκότους, ¹¹
μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. ¹² τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν ¹²
αἰσχρὸν ἐστὶν καὶ λέγειν· ¹³ τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ ¹³
(Ea 00, 1) φωτὸς φανεροῦνται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. ¹⁴ διὸ ¹⁴
24, 19) λέγει· ἐγείρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπι-
φάνσει σοι ὁ Χριστὸς.

Col 4, 5 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ¹⁵
ὡς σοφοί, ¹⁶ ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι ποθηταί ¹⁶
25. ε (non ε) αλληλοιν 26. τω παροργισμω 27. μητε 28. το αγαθον
ταυς χερσιν | κ* ινα εχηται 29. αλλ

V, 2. ηγαπ. ημασ | κ θυσ. κ. προσφορ. 3. πασα ακαθαρσ. 4. και
μωρολο. | τα ουκ ανηκοντα 5. ιστε | οσ εστ. ειδω. 6. γαρ : κ* ομ
7. συμμετ. 9. φωτος : πνευματος 11. συγκοι. 14. εγειραι 15. ακρι-
βωσ : post πωσ

- 17 εἰσιν. ¹⁷ διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θε-
 18 λημα τοῦ κυρίου. ¹⁸ καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία,
 19 ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, ¹⁹ λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ Col 3, 16
 ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρ-
 20 διᾶ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, ²⁰ εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν Col 3, 17
 ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ,
 21 ²¹ ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. ²² αἱ γυναῖκες Col 3, 18
 23 τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, ²³ ὅτι ἀτὴρ ἐστὶν κεφαλὴ τῆς Col 3, 18
 γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ
 24 τοῦ σώματος. ²⁴ ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ,
 25 οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. ²⁵ Οἱ ἄνδρες Col 3, 19
 ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκ-
 26 κλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ²⁶ ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ
 27 καθαρῶς τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ²⁷ ἵνα παραστήσῃ Col 3, 20
 αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα
 28 ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾗ ἀγία καὶ ἀμωμος. ²⁸ οὕτως ὀφεί-
 λουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν
 29 σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. ²⁹ οὐδεὶς
 γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει
 30 αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, ³⁰ ὅτι μέλη ἐσμεν
 31 τοῦ σώματος αὐτοῦ. ³¹ ἀπὸ τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν Gal 2, 24
 πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ Mt 19, 5
 32 ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ³² τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα Col 3, 18
 33 ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ³³ πλὴν
 καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω
 ὡς ἑαυτὸν, ἢ δὲ ἑαυτὴν ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI.

Libertis et parentibus. Servis et dominis. Armatura dei; militia Christi.
 Tychicus. Votum.

- 1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο Col 3, 20
 2 γὰρ ἐστὶν δίκαιον. ² τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἧτις Ex 20, 12
 3 ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ³ ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ εἴη
 4 μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. ⁴ Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε Col 3, 21
 τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ
 κυρίου.

17. συνιεντες | θελημα : κ* φρονημα 19. εν τη καρδια 21. χριστου :
 θεου 22. ανδρασιν : ε add υποτασσεσθε, κ υποτασσεσθωσαν 23. ο
 ατηρ | και αυτοσ εστι | κ* ο σωτηρ 24. ε κ αλλ | ωσ : ωσπερ | τοιο
 ιδιοισ ανδρ. 25. γυναικασ : add εαντων 27. αυτοσ : αυτην | κ* αυτω |
 κ* om η τι 28. σωματα : κ* τεκνα 29. κ* την σαρκα αυτου | ε κ
 αλλ | χριστου : κυριοσ 30. τ. σωματ. αυτου : add εκ της σαρκασ αυτου
 και εκ των οστειων αυτου 31. πατερα : add αυτου | τη γυναικι : προσ
 την γυναικα αυτου

VI, 4. αλλ | παιδεια

Col 3, 22
2 Co 7, 15
Phil 2, 12

Οἱ δούλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου 5
καὶ τρόμου ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, ⁶ μὴ κατ' 6
Col 3, 22 ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δούλοι Χριστοῦ
ποιούντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, ⁷ μετ' εὐνοίας δουλεύ- 7
Col 3, 24 οντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, ⁸ εἰδότες ὅτι ἕκαστος 8
ἐάν τι ποιῆσῃ ἀγαθόν, τούτου κομίζεται παρὰ κυρίου, εἴτε δούλος
Col 4, 1 εἴτε ἐλεύθερος. ⁹ Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, 9
ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριος
Col 3, 25 ἔστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ.

Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς 10
ἰσχύος αὐτοῦ. ¹¹ ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ 11
δίνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, ¹² ὅτι 12
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς
ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκό-
τους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρα-
νίοις. ¹³ διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα 13
δυνήθητε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηροῦ καὶ ἅπαντα κατερ-
γασάμενοι στήναι. ¹⁴ στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὄσφυν ὑμῶν 14
1 The 5, 8 ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, ¹⁵ καὶ 15
ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρή-
νης, ¹⁶ ἐν πάσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ 16
δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπρωμένα σβῆσαι.
1 The 5, 8 ¹⁷ καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαι- 17
ραν τοῦ πνεύματος, ὃ ἔστιν ῥῆμα θεοῦ, ¹⁸ διὰ πάσης προσευχῆς 18
καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς
αὐτὸ ἀγωνιούντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάν-
Col 4, 3 των τῶν ἁγίων, ¹⁹ καὶ ὑπὲρ ἑμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοιξίᾳ 19
Col 4, 4 τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγ-
γγελίου, ²⁰ ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιά- 20
σωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

Col 4, 7 Ἴνα δὲ καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράξω, πάντα 21
γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος
ἐν κυρίῳ, ²² ὃν ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε 22
τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ 23
πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. ²⁴ ἡ χάρις μετὰ πάντων 24
τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

5. τοις κυρ. κατ. σαρκ. | της καρδιας 6. οφθαλμοδουλιαν | του χρι-
στου 7. ομωσ 8. ε ο εαν τι εκαστ. ποι, κ* ο τι εαν ποι. εκαστ. | του
κυριου 9. κ. αυτ. (κ. αυτ.) κ. υμων : κ. υμων αυτ. | κ εν ουρανω |
προσωποληψια 10. το λοιπον, αδελφοι μου | κ* εν τω κυριω 11. μεθο-
διας 12. του σκοτους του αιωνα τουτου 16. επι πασιν 18. ειο
αυτο : add τουτου 19. μοι : κ* post δοθη | δοθειη 20. εν αυτω : κ post
παρρησ. 21. και υμεις : post ειδητε | υμιν γνωρισει | διακονος (κ*) :
κ* om 24. εν αφθαρσια : add αμην

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

Salutem Philippensium grate et amanter curat. Fructus vinculorum Pauli.
Ecclesiae caussa praestat vivere quam mori. Pro Christo patientium.

- 1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος δούλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς ἀγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις. ² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 3 4 Ἐυχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεΐᾳ ὑμῶν ⁴ πάντοτε ἐν πάσῃ δέησαι μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιοῦμενος ⁵ ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, ⁶ πεποιθὼς ἀπὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἀπὸ ὑμῶν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελεῖται ἄχρι ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ, ⁷ καθὼς ἐστιν δίκαιον ἔμοι τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνοῦσά μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. γάρ μου ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλαγγχνῶσι Χριστοῦ Ἰησοῦ. ⁹ καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσέη ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εὐκρινεῖς καὶ ἀπόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.
- 12 Γινώσκεις δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροῦς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὄλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κείμεθα, οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐκ ἀγνώστως, οἰόμενοι θλίψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. τί γάρ; πλην ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· οἶδα γὰρ ὅτι τούτῳ μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας

* ε η προσ τους φιλιππησιους επιστολη, εσ παυλον του αποστολου η προσ φιλιππ. επιστολη

1, 1. ιησου χριστου 4. κ* εν παση τη 5. om της 6. αχρισ | ε κ ιησ. χριστ. 7. και τη απολογ. | συγκοιν. 8. γαρ μου εστιν | ιησου χριστου 10. υμας : κ* om 11. καρπων δικαιο. των 13. κ* εν τω χριστω γεγεννηται 14. om του θεου 16. 17. οι μεν εξ εριθ. usque δεσμ. μου, 17 οι δε εξ αγαπησ usq καιμαι | εγερειν : επιφερειν 18. πλην οτι : om οτι

τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ²⁰ κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ 20
ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παραρησία
ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματι μου,
εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. ²¹ Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς 21
καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. ²² εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι 22
καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω. ²³ συνέχομαι δὲ ἐκ 23
τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ
εἶναι· πολλῶ γὰρ μᾶλλον κρείσσον· ²⁴ τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ 24
ἀναγκαϊότερον δι' ὑμᾶς. ²⁵ καὶ τοῦτο πεποιθὸς οἶδα, ὅτι μενῶ 25
καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν
τῆς πίστεως, ²⁶ ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 26
ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα 27
εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὸν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι
στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μὲν ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ
εὐαγγελίου, ²⁸ καὶ μὴ πετυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμέ- 28
νων, ἧτις ἐστὶν αὐτοῖς ἐνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας,
καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· ²⁹ ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ 29
μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,
³⁰ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἶδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε 30
ἐν ἐμοί.

II.

Diligendum exemplo Christi. Christi humilitas et gloria. Salus omni cura
appetenda. Timothei et Epaphroditii laudes.

Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγά- 1
πησ, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγγνα καὶ οἰκτιρμοί,
^{2, 16} ² πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονήτε, τὴν ἀγῆν 2
ἀγάπην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἐν φρονούντες, ³ μηδὲν κατ' ἐριθείαν 3
μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμε-
^{1 Co 10, 21} ⁴ νοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, ⁴ μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες, 4
ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἕκαστοι. ⁵ τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν 5
Χριστῷ Ἰησοῦ, ⁶ ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγά- 6
σατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ⁷ ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου 7
^{Ro 8, 3} ⁸ λαβῶν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ στήματι ἐνθεθῆς
ὡς ἄνθρωπος, ⁸ ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι 8
θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ⁹ διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερ- 9
ῦψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὄνομα, ¹⁰ ἵνα 10

23. δε : γαρ | γαρ (et. m^a) : ε (non ε^c) κ* om 24. εν τη σαρκι 25. συμ-
παραμενω | τ. πιστωσ : κ* add υμων 27. του χριστου (m^a) : κ* om |
ακουω 28. ητις αυτοις μεν εστ. | υμιν δε σωτηρ. 30. ιδετε

II, 1. ει τινα σπλαγγν. 2. ε κ συμψυχ. | το εν : κ* το αυτο
3. κατα εριθ. | μηδε : η | κατα sec : om 4. ε κ εκαστος pri loc | σκο-
πειτε | ε εκαστος sec loc, κ* εκαστοι ad eqq trahit 5. τουτο : add
γαρ | φρονεισθω 7. αλλ εαυτ. 8. κ του σταυρου 9. om το pri

- ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πάν γόνυ κάμψη ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων ^{Κα 45, 23}
 11 καὶ καταχθονίων, ¹¹ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος ^{Ro 14, 1}
 Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.
 12 Ὡστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς
 ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ ἐν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ
 μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τῆν ἐαντῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε ^{Κρη 6, 5}
 13 ¹³ θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν
 14 ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. ¹⁴ πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ δια- ^{1Ρο 4, 9}
 15 λογισμῶν, ¹⁵ ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ
 ἁμωμια μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε
 16 ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, ¹⁶ λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα
 ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς ^{Ga 2, 2}
 17 κενὸν ἐκοπίασα. ¹⁷ ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ ^{2Τι 4, 6}
 λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν.
 18 ¹⁸ τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι. ^{2, 1, 4, 4}
 19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν,
 20 ἵνα καὶ γὰρ εὐφρῶ γινῶσι τὰ περὶ ὑμῶν. ²⁰ οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-
 21 ψυχον, ὅστις γησιῶσι τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει. ²¹ οἱ πάντες γὰρ
 22 τὰ ἐαντῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. ²² τῆν δὲ δοκιμὴν
 αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ ^{1Τι 1, 3}
 23 εὐαγγέλιον. ²³ τούτου μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀφίδω τὰ
 24 περὶ ἐμὲ ἕξαντῆς. ²⁴ πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως
 ἐλεύσομαι.
 25 Ἀναγκάϊον δὲ ἠγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ
 συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουρ-
 26 γὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, ²⁶ ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν
 27 πάντας ὑμᾶς καὶ ἀδελφῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. ²⁷ καὶ
 γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐ-
 τόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην
 28 σχῶ. ²⁸ σπουδαιοτέρως οὖν ἐπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτόν
 29 πάλιν χαρήτε καὶ γὰρ ἀλνπότερος ὢ. ²⁹ προσδέχεσθε οὖν αὐτόν ἐν
 κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε,
 30 ³⁰ ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἠγγισεν παραβολεν-
 σάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς ^{1Co 16, 17}
 με λειτουργίας.

10. ἰησον : κ* add χριστου 11. ε κ εξομολογησεται 13. ο θεος
 15. αμωμια | εν μου 16. επεχοντ. (κ²) : κ* εχοντ. 17. αλλ | συγχαιρ.
 18. το δ' αυτο | ε κ συγχαιρ. 21. ου τα του | κ ιησον χριστου 23. απιδω
 24. αυτοσ : κ² add εγω | ελευσομαι : κ* add προσ υμασ 25. ε κ συστρατ.
 26. παντασ υμασ : κ* add ιδειν 27. κ² θανατου | αλλ | αυτον ηλησ. |
 επι λυπη 30. ε του χριστου, κ κυριου | παραβουλευσαμενοσ | κ ανα-
 πληρωσει | κ* προσ εμε

III.

Contra iudaizantes Pauli adversarios. Severum Pauli studium atque spes caelestis.

2, 18
2, 4
Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γρά- 1
φειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. ² βλέπετε τοὺς 2
κύνας, βλέπετε τοὺς κακούς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.
³ ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ 3
καννῶμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, ⁴ καί- 4
περ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποι-
Ro 11, 1
θέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, ⁵ περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους 5
Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμὴν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον
Ga 1, 13
Φαρισαῖος, ⁶ κατὰ ζήλοσ διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύ- 6
νην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἀμεμπτος. ⁷ ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ⁷
ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. ⁸ ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ 8
ἡγοῦμαι πάντα ζημίαι εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθη, καὶ
ἡγοῦμαι σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω, ⁹ καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, ⁹
μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως
Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, ¹⁰ τοῦ γινῶναι ¹⁰
Ga 4, 7
αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν
παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, ¹¹ εἶπὼς ¹¹
καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.

Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείομαι, διώκω δὲ εἰ κατα- 12
λάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. ¹³ ἀδελφοί, ¹³
ἐγὼ ἐμᾶντὸν οὐπω λογιζομαι κατεληγέμαι. ¹⁴ ἐν δέ, τὰ μὲν ¹⁴
ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ
σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ. ¹⁵ ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ¹⁵
ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· ¹⁶ πλὴν εἰς ¹⁶
Ga 4, 16
ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.

Συμμηγεταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω ¹⁷
περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. ¹⁸ πολλοὶ γὰρ περιπα- ¹⁸
τοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίον λέγω, τοὺς
ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ¹⁹ ὧν τὸ τέλος ἀπόλεια, ὧν ¹⁹
ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια
φρονοῦντες. ²⁰ ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ²⁰
ἐξ οὗ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ²¹ ὃς ²¹

III, 1. τα αὐτα : κ* ταυτα 3. θεου : θεω 5. ε* 1624. et ε περι-
τομή | βενιαμιν 6. ζηλον 7. ατινα : praem αλλ 8. κ* om και pri |
σκυβαλα : add ειναι 9. εμην : κ* post δικαιοσυνην pon 10. αναστα-
σεωσ : κ* γνωσεωσ | την κοινωνιαν | των παθηματων | συμμορφουμενοσ
11. την εκ : των 12. διωκ. δε ει και | κατεληφθην | του χριστου ιησου
18. ουπω : ου 14. εις το : επι το 15. κ φρονουμεν 16. τω αν.
στοιχειν : add κανονι, το αυτο φρονειν 17. συμμηγητ.

μετασηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύνμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV.

Cohortationes. Philippensium munificentia laudatur. Vota et salutationes.

- 1 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.
- 2 Ἐνδοξίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχίην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρο-
3 νεῖν ἐν κυρίῳ. ³ καὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συναλαμβάνου
αὐταῖς, αἰτίαις ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλή-
4 5 μεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
ζωῆς.
- 4 5 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. ⁵ τὸ ἐπι-
6 εἰκὸς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγός. ⁶ μηδὲν
μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχα-
7 ριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν θεόν. ⁷ καὶ ἡ
εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντι νουν φρονήσει τὰς καρ-
8 διάς ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
- 8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δί-
9 καια, ὅσα ἀγά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφρημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ
9 τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε. ⁹ ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε
καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ^{Ro 15, 33}
εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. ^{ac}
- 10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὶ ἀνεθάλετε τὸ
11 ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἡκαιρεῖσθε δέ. ¹¹ οὐχ
ὅτι καθ' ὑστερήσιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμὶ ἀντάρκησ
12 εἶναι. ¹² οἶδα καὶ ταπεινούσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισ-
13 σεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. ¹³ πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί ^{1Ti 1, 12}
14 με. ¹⁴ πλὴν καλῶς ἐποίησατε συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.
- 15 ¹⁵ οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησιοί, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου,
ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινωνήσεν ^{Act 17, 14}
16 εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, ^{2Co 11, 9} ¹⁶ ὅτι καὶ ἐν
Θεσσαλονίκῃ καὶ ἀπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε.
- 17 ¹⁷ οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεο-
18 νάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. ¹⁸ ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω,
πεπληρωμαὶ δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὅσμην
19 εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. ¹⁹ ὁ δὲ θεὸς μου

21. συμμορφ. ac praem eis to γενεσθαι αυτο | αυτω

IV, 2. ε (non εε) ευωδιαν | συντυχην 3. και : και | ε κ* συζυγε
idque ε ante γνησιε | συλλαμβ. | κ* και των συνεργων μου και των λοιπων
6. κ μετ 12. οίδα δε ταπειν. 13. ενδυναμ. με : add χριστω 14. ε κ
συγκ. 15. ληψεω 17. αλλ 18. κ* απο επαφρο.

πληρώσει πάσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²⁰ τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς 20 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται 21 ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ²² ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, 22

1, 18 μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

Ga 6, 18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος 23 ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟCΣΑΕΙC.

I.

Laudat Colossenses cum Epaphra ipsorum doctore, hortans ut proficiant. Divina Christi redemptoris omnium dignitas. Paulus laboribus suis laetans.

Eph 1, 1
etc Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ 1
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς ² τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἀγίοις καὶ πιστοῖς 2
Eph 1, 3
etc ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν.

Phi 1, 3
Eph 1, 15a
Phi 5 Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, ⁴ ἀκούσατες τῆν 4
πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάν-
τας τοὺς ἁγίους ⁵ διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκαιμένην ὑμῖν ἐν τοῖς 5
Eph 1, 12
2 Co 6, 5 οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγ-
γελίου ⁶ τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ 6
ἐστίν, καρποφοροῦμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ'
ἧς ἡμέρας ἤκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀλη-

6, 12 θείᾳ· ⁷ καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου 7
ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, ⁸ ὁ καὶ 8
Eph 1, 15a δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. ⁹ Διὰ τοῦτο καὶ 9

Eph 1, 8 ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκουσαμεν, οὐ πανόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσ-
ευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελή-
ματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, ¹⁰ περι- 10

1 Th 2, 12
Eph 4, 1 πατήσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πάσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ
ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ,
¹¹ ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης 11
αὐτοῦ εἰς πάσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς ¹² εὐχα- 12

19. τον πλοντον 23. τον κυρ. ημων | μετα παντων υμων, adduntque
ε κ αμην

* ε η προσ κολασσασιο επιστολη παυλου, εσ παυλου του αποστολου
η προ. κολοσσασιο επιστ.

1. ιησουν χριστου 2. ε (non εε) κολασσασιο | πατρ. ημων : ε κ add
και κυριον ιησουν χριστου 4. κ* εν κυριω ιησουν | ην εχετε : την 6. εστιν :
και εστι : om και αυξανουμ. 7. καθως και | κ εμαθατε | κ* υπερ ημων
10. περιπατησαι : add υμας | αρεσκίαν | εις την επιγνωσιν 11. post
χαρως interpp

- ριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ
 13 κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ¹³ ὃς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας
 τοῦ σκοτούς καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς
 14 ἀγάπης αὐτοῦ, ¹⁴ ἐν ᾗ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφρασιν τῶν Eph 1, 7
 15 ἀμαρτιῶν, ¹⁵ ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος 2 Co 4, 4
 16 πάσης κτίσεως, ¹⁶ ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρα- Eph 1, 20
 νοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὄρατα καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε
 κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς
 17 αὐτὸν ἔκτισται, ¹⁷ καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν
 18 αὐτῷ συνέστηκεν, ¹⁸ καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς Eph 1, 22
 ἐκκλησίας· ὃς ἐστὶν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένη-
 19 ται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, ¹⁹ ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ Eph 1, 22
 20 πλήρωμα κατοικῆσαι ²⁰ καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα Eph 1, 22
 εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ,
 21 δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ²¹ καὶ Eph 4, 18
 ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν
 22 τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ²² ἐν τῷ σώματι Eph 5, 27
 τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστήσας ὑμᾶς ἁγίους καὶ
 23 ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ, ²³ εἶγε ἐπιμένετε
 τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ
 τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν
 πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος Eph 3, 7
 διάκονος.
- 24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ
 τὰ ὀστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ
 25 τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία, ²⁵ ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διά- Eph 3, 2
 κονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς Eph 3, 2
 26 πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ²⁶ τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμέ-
 νον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς
 27 ἁγίοις αὐτοῦ, ²⁷ οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς
 δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃς ἐστὶν Χριστός Eph 1, 18
 28 ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης, ²⁸ ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νοθε-
 τοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν
 πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χρι-
 29 στῷ· ²⁹ εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ I Ti 4, 18
 τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

12. κ τω θεω πατρι | υμας : ημας 13. ε κ ερρυσατο 14. τ. απολυτρω-
 σιν : add δια του αιματος αυτου 16. τα παντ. τα εν | και τα επι
 18. κ* om εκ 23. εν παση τη | διακονος : κ* κηρυξ και αποστολοσ
 24. παθημασι μου | υπερ υμων : κ* (non a) om υπερ 25. εγω : κ* add
 παυλοσ 26. νυνι 27. ε κ τι σ ο πλουτοσ | τουτου : κ* του 28. χρι-
 στοσ : add ησουσ

II.

Contra falsos doctores. Cum Christo sepulti iidem reviximus. Iam a placitis humanis recedendum.

- 4, 13 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔγω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ 1
 τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν 2
 σαρκί, ² ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες 2
 1, 27 ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, 3
 εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, ³ ἐν ᾧ εἰσὶν πάν- 3
 3 τες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. ⁴ τοῦτο 4
 1 Co 5, 3 λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. ⁵ εἰ γὰρ 5
 καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων 6
 καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν 6
 πίστεως ὑμῶν. ⁶ Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν 6
 κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ⁷ ἑρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι 7
 ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι ἐπὶ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισ- 8
 4 σέυοντες ἐν εὐχαριστίᾳ. ⁸ βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγω- 8
 γῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν 9
 τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χρι- 9
 1, 19 στόν, ⁹ ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος 9
 Eph 1, 21 σωματικῶς, ¹⁰ καὶ ἐστὶ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ 10
 πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, ¹¹ ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ 11
 ἀχειροποιήτῃ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ 12
 Ro 6, 4 περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, ¹² συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, 12
 Eph 1, 19a ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ 13
 Eph 2, 1-5 τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ¹³ καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς 13
 παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίη- 14
 σεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα. 14
 Eph 2, 15 ¹⁴ ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπ- 14
 ἐναντίον ἡμῶν, καὶ αὐτὸ ἤρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ 15
 τῷ σταυρῷ. ¹⁵ ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας 15
 ἐδειγματίσεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. 16
 Μη οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει 16
 He 10, 1 ¹⁶ ἐορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων, ¹⁷ ἃ ἐστὶν σκιά τῶν μελλόντων, 17
 8, 5 τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. ¹⁸ μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θέλων 18
 ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑώρακεν ἔμβα-

II, 1. υπερ : περι | λαοδικεια | σωρακαι : κ* om εν σαρκι 2. συμ-
 βιβασθεντων | παντα πλουτον | κ* του θεου πατρος χριστου, ε τ. θε.
 και πατρος και του χριστου 3. και της γνωσεως 4. κc τουτο δε λεγ. |
 ινα μη τισ 7. κ* om εν αυτω | ε κ εν τη πιστει | εν αυτη εν ευχαριστι.
 8. κc εσται υμας 10. κc παση της αρχης | εξουσιας : κ* εκκλησιας
 11. του σωματος : add των αμαρτιων 12. κc βαπτισμα | εκ των νεκρων
 13. εν τοις παραπτωμ. | υμας sec : om | ημιν : ε* υμιν 14. ημιν
 (ct. κc) : κ* ημων 15. εν αυτω 17. κc om του 18. εν (ct. κc) : κ* om |
 ε κ θρησκεια | α μη σωρακεν

19 *τεῶν, εἰκὴ φυσιοῦμενος ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,* ¹⁹ *καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ* Eph 4, 15a
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὐξέει τὴν αὐξήσει
 20 *τοῦ θεοῦ.* ²⁰ *Εἰ ἀπεθάνατε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ*
 21 *κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε;* ²¹ *μηδὲ* Lv 5, 2
 22 *γεύσην μηδὲ θίγησ, ²² ἃ ἔστιν πάντα εἰς φθορὰν τῆ ἀποχορήσει,*
 23 *κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίαις τῶν ἀνθρώπων;* ²³ *αὐτὰ* Mt 15, 9
ἔστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθηρσικία καὶ ταπεινοφρο-
σύνη καὶ ἀφειδία σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς
σαρκός.

III.

Electis dei caelestia sectanda novusque nova vita homo induendus. Officia coniugum, liberorum, patrum, servorum, dominorum.

- 1 *Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὐ δ Χρι-*
 2 *στός ἐστιν ἐν δεξιῇ τοῦ θεοῦ καθήμενος·* ² *τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ*
 3 *τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.* ³ *ἀπεθάνατε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται*
 4 *σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ·* ⁴ *ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῆ, ἡ ζωὴ*
 5 *ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.*
 6 *Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκα-* Eph 5, 3
 7 *θαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἧτις ἐστὶν*
 8 *εἰδωλολατρεία,* ⁶ *δι' ἃ ἐρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ.* ⁷ *ἐν οἷς καὶ* Eph 5, 6
 9 *ὑμεῖς περιπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν τούτοις·* ⁸ *νυνὶ δὲ ἀπό-* Ro 1, 18
 10 *θεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν* Gal 4, 19
 11 *αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν,* ⁹ *μη ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους,* Eph 4, 22
 12 *ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ*
 13 *καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν*
 14 *κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν,* ¹¹ *ὅπου οὐκ ἐνὶ Ἑλλήν καὶ* Gal 2, 20
 15 *Ἰουδαίῳ, περιτομῇ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Κιθῆσ, δοῦλος,*
 16 *ἐλεύθερος, ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός.*
 17 *Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἡγαπημένοι* Eph 4, 23
 18 *σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραύτητα,*
 19 *μακροθυμίαν,* ¹³ *ἀνεγόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς,*
 20 *εἰάν τις πρὸς τινὰ ἔχη μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο*
 21 *ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς,* ¹⁴ *ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ*
 22 *ἔστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος.* ¹⁵ *καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ* Eph 4, 3
 23 *βραβενέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ* Phi 4, 1

18. αυτου (et. ka) : κ* αυτων 19. ε κ συμβιβαζ. | κ* (non a) αυξη
 20. ει : ε add ουν, item κ* post απεθαν. | ουν τω χριστ. 23. εθελο-
 θρησκεια

III, 1. κ* (non a) εν χριστω | κ* (non a) om εστιν 4. η ζωη ημων
 5. τα μελη : add υμων 6. του θεου : ε κ add επι τουσ υιουσ της
 απειθειασ 7. εν τουτοις : εν αυτοις 8. κ* (non a) om και υμεις
 10. κ* επενδυσαμενοι 11. τα παρτα 12. οικτιριμων | πραοτητα
 13. ο χριστος (et. ka) : κ* ο θεος 14. κ* οσ εστιν, ε ητις εστι 15. τ.
 χριστου : τ. θεου

σώματι· και εὐχάριστοι γίνεσθε. ¹⁶ ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ¹⁶
 ἐν ὑμῖν· πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες και τονθετούντες
 Eph 5, 19a εἰς αὐτούς, ψαλμοῖς ὑμνοῖς ψάλας πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾗ δον-
 22 τες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ, ¹⁷ και πᾶν ὃ τι ἂν ποιῆτε ¹⁷
 ἐν λόγῳ ἧ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦν-
 τες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.
 Eph 5, 22 *Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν 18*
 1 Pe 3, 1 κυρίῳ. ¹⁹ οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας και μὴ πικραίνεσθε ¹⁹
 Eph 5, 23 πρὸς αὐτάς. ²⁰ τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· ²⁰
 Eph 6, 1 6, 4 τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. ²¹ οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε ²¹
 Eph 6, 5 22 τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. ²² οἱ δούλοι, ὑπακούετε κατὰ ²²
 1 Pe 2, 18 πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίῳ, μὴ ἐν ὀφθαλμοδονλίᾳ ὡς ἀν-
 θρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ φοβούμενοι τὸν κύριον.
 Eph 6, 17 23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ και οὐκ ἀν- ²³
 Eph 6, 18 24 θρώποις, ²⁴ εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀνταπό- ²⁴
 25 δοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· ²⁵ ὃ γὰρ ²⁵
 Eph 6, 9 ἀδικῶν κομμεῖται ὃ ἠδίκησεν, και οὐκ ἔστιν προσωποληψία.
 (IV.) ¹ οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον και τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρ- ¹
 ἔχετε, εἰδότες ὅτι και ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

IV.

Precandum. Prudenter versandum. Tychicus et Onesimus. Salutationes.
 Epistula ex Laodicea.

Eph 6, 18a *Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα- 2*
 ριστίᾳ, ³ προσευχόμενοι ἅμα και περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ³
 ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ ⁴
 και δέδεται, ⁴ ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. ⁵ Ἐν ^{4 5}
 Eph 5, 15 σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
 Eph 4, 29 ⁶ ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἡρτυμένος, εἰδέναι πᾶς ⁶
 δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
 Eph 6, 21a *Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς 7*
 ἀδελφὸς και πιστὸς διάκονος και σύνδουλος ἐν κυρίῳ, ⁸ ὃν ⁸
 ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν και
 Phil 10 παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, ⁹ σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ και ⁹
 ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὃς ἔστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν
 τὰ ὧδε.
 Act 27, 2 *Ἀσπάξεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιμάλωτός μου, και 10*
 15, 37

16. χριστον : κ* κυριον | ψαλμοις και υμνοῖς και ᾠδ. | ε κ* ἐν χαριτι |
 ἐν τη καρδια ὑμ. τ. κυριῳ 17. κ κυριον ἰησον χριστον | πατρι : праем
 και 18. τ. ιδιοισ ανδρασιν 19. γυναικας : κc add εαυτων 20. εστιν
 ευαρεστον τω κυριῳ 21. ερεθιζετε : κ παροργιζετε 22. ἐν οφθαλμο-
 δουλειᾳ | φοβ. τ. θεον 23. και παν ο,τι εαν 24. αποληψετε | τω
 γαρ κυριῳ 25. ο δε αδικ. | κc κομισται | προσωποληψια

IV, 1. ἐν ουρανοῖς 2. ἐν αὐτῇ (ct. m^a) : κ* om 7. κ* τα δε |
 κ* om και συνδουλ. 8. ἵνα γνω τα πε. υμων 9. κc γνωρισουσιν

- Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, — ἐὰν
 11 ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δεξασθε αὐτόν, — ¹¹ καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος
 Ἰουστός, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνου συνεργοὶ εἰς τὴν
 12 βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παραγορία. ¹² ἀσπά- ^{Phil 1, 7}
 ζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δούλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε
 ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι
 13 καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. ¹³ μαρτυρῶ
 γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ ^{2, 1}
 14 καὶ τῶν ἐν Ἰερραπόλει. ¹⁴ ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρός ὁ ^{Phil 24}
 15 ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. ¹⁵ ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφούς ^{Ro 16, 5}
 16 καὶ Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ¹⁶ καὶ ὅταν
 ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαο-
 17 δικίᾳ ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα καὶ
 17 ὑμεῖς ἀναγνῶτε. ¹⁷ καὶ εἶπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ^{Phil 2}
 ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν ^{2 Th 2, 17}
 δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

I.

Thessalonicenses egregium fidei exemplar facti.

- 1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα- ^{2 Th 1, 1}
 1 λονικῶν ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ ^{Act 17, 1}
 εἰρήνη. ^{2 Th 1, 2}
 2 Ἐνχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνεῖαν ^{Col 1, 3}
 3 ποιοῦμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, ^{2 Th 1, 3} ^{etc}
 3 αἰτιασθέντες τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ
 τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 4 ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ^{2 Th 2, 13} ^{etc}
 4 εἰδότες, ἀδελφοὶ ἡγα-
 5 πημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, ^{1 Co 4, 20}
 5 ὅτι τὸ εὐαγγέλιον
 ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει
 6 ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. ^{2 Th 2, 13} ^{etc}
 6 καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε
 καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς
 7 πνεύματος ἁγίου, ^{etc}
 7 ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς

11. περιτομῆς· οὗτοι: 12. non interpg ante δούλος | om ἰησον | κ* (non a)
 υπερ ἡμων | στήτε | πεπληρωμενοι 13. εχει ζηλον πολυν | λαοδικεια
 15. λαοδικεια | οικ. αυτου 16. λαοδικιας 18. μεθ υμων : add αμην
 * ε η του αγιου παυλου πρ. θεσσαλον. πρωτη επιστολη, εσ παυλου
 του αποστολου η πρ. θεσσαλ. επιστολη πρωτη

I, 1. ειρηνη : ε κ add απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου
 χριστου 2. μνεϊαν : add υμων 4. υπο θεου 5. κ τ. ευαγγελ. του
 θεου ημων | και εν πληροφ. | εν υμιν : κ om εν 7. ε κ τυπους

πιστευουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. ⁸ ἀφ' ἡμῶν γὰρ **8**
 ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν
 τῇ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἢ πίστις ἡμῶν ἢ πρὸς τὸν θεὸν
 ἐξελέλυθεν, ὥστε μὴ χρεΐαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι. ⁹ αὐτοὶ γὰρ **9**
 Act 14, 15 **15** περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς,
 καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν
 θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, ¹⁰ καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν **10**
 οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ὑπόμεινον ἡμᾶς
 ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

II.

Sincera et liberalis Pauli institutio. Fide constantes invitis popularibus.
 Visendi desiderium.

Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς **1**
 ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, ² ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὕβρισθέντες **2**
 Act 16, **16** καθὼς οἶδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν
 12 22 **22** λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.
³ ἢ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας **3**
 οὐδὲ ἐν δόλῳ, ⁴ ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευ- **4**
 Ga 1, 10 **10** θῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐκ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκον-
 τες, ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. ⁵ οὔτε γὰρ **5**
 Phil 1, 8 **8** ποτε ἐν λόγῳ κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἶδατε, οὔτε ἐν προ-
 To 5, 41. 44 **44** φάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, ⁶ οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων **6**
 δόξαν, οὔτε ἀφ' ἡμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι
 ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι. ⁷ ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἥπιοι ἐν μέσῳ ἡμῶν, **7**
 ὡς εἶν τροφοὺς τέκνων ἐαυτῆς τέκνα, ⁸ οὕτως ἡμεῖς οὐκ ἐπι- **8**
 ἡμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
 θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἐαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε.
 2 Th 2, 8 **8** ⁹ μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον. **9**
 νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τίνα
 ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. ¹⁰ ἡμεῖς **10**
 μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὀσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν
 τοῖς πιστευουσιν ἐγενήθημεν, ¹¹ καθάπερ οἶδατε ὡς εἶνα ἕκαστον **11**
 ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἐαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυ-
 Col 1, 10 **10** θούμενοι, ¹² καὶ μαρτυρούμενοι εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ **12**
 Eph 4, 1 **1** θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἐαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
1, 2 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, **13**
 ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδίδαξαθε οὐ

7. om εν sec 8. γαρ. (ct. κ^a) : κ* om | κ* ο λογ. τ. Θεου | om εν τη sec
 loco | αλλα και εν | ημας εχειν 9. εχομεν 10. εκ νεκρων | απο της οργ.

II, 2. αλλα και προπ. 3. ουτε εν δολ. 4. αλλα τω Θεω 5. κολα-
 κειαι | εν προφασει : κc om εν 7. αλλ εγεν. | ηπιοι : κ* νηπιοι | c κ* ωσ
 αν τροφ. 8. μειριζομενοι | γεγενησθε 9. νυκτος : add γαρ | εις υμας
 (κ^a) : κ* υμι 11. κ om υμας 12. μαρτυρουμενοι | περιπατησαι |
 κ καλεσαντο 13. om Και ante δια τουτ.

λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ
 14 ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. ¹⁴ ὑμεῖς γὰρ μμηταὶ ἐγενή-
 θητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων
 15 συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ¹⁵ τῶν καὶ
 τὸν κύριον ἀποκτείναντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς
 ἐκδιωξάντων καὶ θεῶ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναν-
 16 τίων, ¹⁶ κωλύοντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς
 τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ'
 αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.
 17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς και-
 ρὸν ὥρας προσώψω οὐ καρδία, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ
 18 πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. ¹⁸ διότι ἠβελήσαμεν
 ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ Ἄπαξ καὶ Δῖς, καὶ ἐνέ-
 19 κωμεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. ¹⁹ τίς γὰρ ἡμῶν ἔλιπς ἢ χαρὰ ἢ Phil 4, 1
 στέφανος κωνήσεως ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου
 20 ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; ²⁰ ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα 2, 13
 ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ.

III.

Impeditus ab itinere Paulus iterum misit Timotheum. Laetatur nuntiatis.
 Votum.

1 Διὸ μηκέτι στέγοντες ἠυδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθή- Act 17, 16
 2 ραις μόνοι, ² καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ Ro 16, 21
 διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηριξαι
 3 ὑμᾶς καὶ παρακαλεσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν ³ τὸ μηδένα σαί-
 νεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἶδατε ὅτι εἰς τοῦτο
 4 κείμεθα· ⁴ καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προκείμενοι ὑμῖν ὅτι
 5 μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἶδατε. ⁵ διὰ τοῦτο
 κἀγὼ μηκέτι στέγων ἐπέμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν,
 μήπως ἐπέειρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ
 6 κόπος ἡμῶν. ⁶ Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' Act 16, 5.
 ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν,
 καὶ ὅτι ἔχετε μείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς
 7 ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, ⁷ διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελ-
 φοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν
 8 9 πίστεως, ⁸ ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκατε ἐν κυρίῳ. ⁹ τίνα γὰρ
 εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀναποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ

13. ἐστιν ἀληθῶς : κ^a αλ. ἐστ., κ* om ἀληθῶ. 14. τα αὐτα : ταῦτα

15. τοὺς ἰδιοὺς προφήτας | ἡμᾶς : ε (non item εε) ὑμᾶς ex errore

18. διο 19. η οὐκ : κ* om η | ἰησοῦ : add χριστοῦ 20. κ* καὶ χαρὰ

III, 1. εὐδοκήσαμεν 2. κ. διακο. τ. θεοῦ : add καὶ συναργον
 ἡμῶν | παρακαλεσαι : add ὑμᾶς | ὑπερ : περὶ 3. το : τῶ 6. κ τὴν
 ἡμῶν πιστιν 7. θλίψ. καὶ ἀνάγκ. 8. ε κ στηκατε 9. τῶ θεῷ :
 κ* τ. κυρίῳ

τῇ χαρῇ ἣ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ¹⁰ νυκτός 10
καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον
καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

Αὐτός δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰη-11
σοῦ κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ¹² ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος 12
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάν-
τας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, ¹³ εἰς τὸ στηριξάαι ὑμῶν τὰς 13
καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν
ἀγίων αὐτοῦ, ἀμήν.

IV.

In castitate et caritate pergendum. De mortuis ac reditu Christi.

Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν 1
κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς
περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισ-
σεύητε μᾶλλον. ² οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν ²
διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. ³ τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ³
ἀγιασμός ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, ⁴ εἰδέναί 4
ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτάσθαι ἐν ἀγιασμῷ καὶ τιμῇ,
Eph 2, 12 ⁵ μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδόντα τὸν ⁵
θεόν, ⁶ τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ⁶
ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἕκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς
καὶ προεῖπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. ⁷ οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ⁷
Le 10, 16 ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἀγιασμῷ. ⁸ τοιγαροῦν ὁ ⁸
ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεόν τὸν καὶ δίδόντα
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρειᾶν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐ- 9
Io 6, 45 ¹⁰ τοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδιδάκτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ¹⁰ καὶ 10
γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδο-
νίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον ¹¹ καὶ 11
The 2, 12 ¹² φιλοτιμιεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι
Eph 4, 28 ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγειλαμεν, ¹² ἵνα περιπα- 12
Co 4, 5 ¹³ τῆτε εὐσηχημένους πρὸς τοὺς ἕξω καὶ μηδεὸς χρειᾶν ἔχητε.

Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἄγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμηωμέ- 13
Eph 2, 12 ¹⁴ των, ἵνα μὴ λυπηθῆτε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.
1 Co 6, 14 ¹⁴ εἰ γὰρ πιστευόμεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ 14
Ro 5, 11 ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. ¹⁵ τοῦτο 15

11. ἰησοῦς : add χριστοσ 13. ἰησοῦ : add χριστου | αμην : om

IV, 1. το λοιπον | κ τω κυριω ἰησοῦ | ε κ om ἵνα pri | om καθ. κ.
περιπατ. 2. κ δεδωκαμεν 3. κc απο πασησ πορν. 4. κ* και εν
τιμῃ 6. ο κυριος 7. ε κ αλλ 8. δοντα | εἰς ἡμασ 9. κc εχομεν
10. κ* τ. αδελφουσ ἡμων | εν ολη : praem τουσ 11. ε κ* ταισ ἰδῆαισ
χερσ. υμ. | κc παρηγγ. υμῖν 13. Ἔλω | κκοιμηθῆμενων | κc ωσ και
14. κc ἐπιστευομεν

γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περι-^{1Co15, 51e}
λειπούμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς
16 κοιμηθέντας, ¹⁶ ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελύσματι, ἐν φωνῇ
ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ
17 οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, ¹⁷ ἔπειτα ἡμεῖς οἱ
ζῶντες οἱ περιλειπούμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέ-
λαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε
18 σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. ¹⁸ ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις
τούτοις.

V.

Dies subito ventura; hinc vigilandum est. Praesides colendi. Admoni-
tiones variae. Vota.

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρεῖαν ^{4, 9}
2 ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· ² αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἶδατε ὅτι ἡμέρα ^{2Pe 3, 10}
3 κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. ³ ὅταν λέγωσιν·
εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐπίσταται ὄλεθρος
ὥσπερ ἡ ὄδις ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγῃσιν.
4 ⁴ ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς
5 κλέπτῃς καταλάβῃ· ⁵ πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ^{Eph 5, 8}
6 ἡμέρας· οὐκ ἴσμεν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· ⁶ ἄρα σὺν μὴ καθεύδα-
7 μεν ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. ⁷ οἱ γὰρ
καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς
8 μεθύουσιν· ⁸ ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα ^{Eph 6, 14, 17}
9 πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, ⁹ ὅτι
οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποιήσιν σωτηρίας
10 διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ¹⁰ τοῦ ἀποθανόντος περὶ ^{2Co 5, 18}
ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσω-
11 μεν. ¹¹ διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οικοδομεῖτε εἰς τὸν ἵνα,
καθὼς καὶ ποιεῖτε.
12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ^{1Ti 5, 17}
ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ δουλοῦντας ὑμᾶς,
13 ¹³ καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον ^{Mc 3, 34}
14 αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς. ¹⁴ παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, δουλοῦντες τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους,
15 ἀντίχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. ¹⁵ ὁρᾶτε ^{Ro 12, 17}
μὴ εἰς κακὸν ἀγὲ κακοῦ τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν ^{1Pe 3, 9}
16 διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. ¹⁶ πάντοτε χαίρετε, ^{Phi 4, 4}
17 ¹⁷ ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ¹⁸ ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τούτο
19 γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. ¹⁹ τὸ πνεῦμα μὴ ^{4, 2}

V, 1. κ του (κς om) γραφ. υμιν 2. η ημερα 3. ε οταν γαρ, κς οταν δε | αγρισταται 5. om γαρ 6. ως και οι 8. κ* om και αγαπηθ 9. αλλ 10. περι: υπερ 12. κ προϊστανομενους 13. ε κ υπερεκπερισσον | κ* και ειρηνευετ. | εν αυτοις 15. αποδω | και εις αλληλ. 18. κ* του θεου

ζβέννυτε, ²⁰ προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· ²¹ πάντα δὲ δοκιμάζετε, ²⁰ 21
 τὸ καλὸν κατέχετε· ²² ἀπὸ παντὸς εἶδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. ²²
 He 13, 30 ²³ Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὀλοτελεῖς, καὶ ²³
 ὀλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμείπτως
 ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη.
 2 Th 2, 3 ²⁴ πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. ²⁴
 2 Th 2, 1
 Ro 16, 16 ^{οἷο} Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. ²⁶ ἀσπάσασθε τοὺς ²⁵ 26
 ἀδελφούς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ²⁷ ἐνορκίω ὑμᾶς τὸν κύ- ²⁷
 ριον, ἀναγνωσθῆναι τῆς ἐπιστολῆς πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.
 Phil 4, 23 ^{οἷο} Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ²⁸

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

I.

Landat fidem Thessalonicensium. Pios merces manet, impius poena.

1 Th 1, 1 ^{οἷο} Παῦλος καὶ Σιλβανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα- 1
 λονικῶν ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. ² χάρις 2
 ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ.

1 Th 1, 2 ^{2, 18} ^{οἷο} Ἐὐχαριστοῦν ὀφειλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, 3
 καθὼς ἀξίον ἐστίν, ὅτι ὑπερανξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει
 ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, ⁴ ὥστε αὐτοὺς 4
 ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐκκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς
 ὑπομοτῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ
 ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀπέχεσθε, ⁵ ἐνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ 5
 θεοῦ, εἰς τὸ καταξιοθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ
 ἧς καὶ πάσχετε, ⁶ εἶπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς 6
 θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν ⁷ καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' 7
 1 Th 2, 18 ^{οἷο} ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' 8
 Act 1, 20 ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ ⁸ ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν 8
 τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, ⁹ οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ 9
 προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,
¹⁰ ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ καὶ θανμασθῆναι 10
 ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ'
 ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ¹¹ Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε 11
 περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ

19. ε κ σβέννυτε 21. ε κ* om δε 27. ε κ ορκίω | τοῖς ἁγίοις ἀδελφ.

28. μεθ' ὑμῶν : ε κ add αμην

* ε η προσ Θεσσαλ. ἐπιστολ. δευτερα, ε* παυλου του αποστολου η προσ Θεσο. ἐπιστ. δευτερ.

1, 1. κ* (non α) ἐν Θεω καὶ πατρ. 3. κ* om ὑμῶν post παντων

4. ωστ. ημασ αυτουσ | καυχασθαι 8. κ* τον Θεον | ε κ ησου χριστου

10. πιστευουσιν

πληρώση πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν ὑμῖν·
 12 ὅπως ἐνδοξασθῆ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν
 καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου
 Ἰησοῦ Χριστοῦ.

II.

Christi adventum praecedet Antichristus. Perseverandum bona fide.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν,
 2 εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοοῦ μηδὲ θροεῖ- 1 Th 5, 2
 σθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς
 3 δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐπέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. 3 μὴ τις ὑμᾶς Eph 5, 6
 ἔξαπατήσῃ κατὰ μηδέν· ὅτι εἰς μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία
 πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῆ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς
 4 ἀπωλείας, 4 ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενος
 θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθί-
 5 σαι, ἀποδεικνύοντα εἰκόνα ὅτι ἐστὶν θεός. 5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι Act 17, 1
 6 ἔτι ὡς πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οὐ-
 7 दाτε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτόν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. 7 τὸ γὰρ
 μυστήριον ἧδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως
 8 ἐκ μέσου γένηται· 8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Es 11, 4
 κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ
 9 καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, 9 οὐ ἐστὶν ἡ παρου-
 σία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ
 10 τέρασιν ψεύδους 10 καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυ- 2 Co 2, 13
 μένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ
 11 σωθῆναι αὐτούς. 11 καὶ διὰ τοῦτο πέμπτει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέρ-
 12 γειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, 12 ἵνα κριθῶσιν
 ἀπαντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ
 ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν,
 ἀδελφοί ἡγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἴλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ'
 ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστιν ἀληθείας,
 14 εἰς ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποι-
 15 ῆσιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 Ἄρα οὖν, ἀδελ-
 φοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε
 16 διὰ λόγον εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν· 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν
 Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς

12. ησου pri : add χριστον

II, 2. μήτε θροεισθ. | η ημερ. του χριστου 3. ανομιαισ : αμαρτιασ
 4. κ* om και υπεραιρομ. | καθισαι : praem ωσ θεου 6. εν τω ναυτου
 καιρ. 8. ο κυριουσ omisso ησ. | ανελει : κ* αναλοι, ε αναλωσει 10. της
 αδικιασ | εν τοις απολλυμ. 11. πεμψει 12. παντες | αλλ | εν τη
 αδικια 13. κ του κυριου | ειλατο | υμασ : κ* ημασ 14. om και 16. και
 πατηρ ημων | κ* (non ε) om ο αγαπ. ημασ

καὶ δούσ παρακλήσιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,
 1 Th 3, 13 ¹⁷ παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηριξαι ἐν παντὶ ἔργῳ ¹⁷
 καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

III.

Precandum pro evangelio. De dissolutis ac desidibus cavendis. Nota
 genuinae epistolae.

1 Th 5, 25 Col 4, etc Tὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος 1
 τοῦ κυρίου τρεῖξαι καὶ δοξάζεται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, ² καὶ ἵνα 2
 ἡσθώμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ
 πάντων ἡ πίστις. ³ πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ κύριος ὃς στηριξαι ὑμᾶς 3
 Ga 5, 10 καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. ⁴ πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' 4
 ὑμᾶς, ὅτι ἂ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. ⁵ ὁ δὲ κύριος 5
 κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς
 τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

Ro 16, 17 1 Co 5, 11 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου 6
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ
 ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρε-

1 Th 1, 6 λάβοσαν παρ' ἡμῶν. ⁷ αὐτοὶ γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, 7
 ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, ⁸ οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά 8

1 Th 2, 9 τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι

1 Co 9, 4 Phil 2, 17 πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν· ⁹ οὐκ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, 9
 ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δώμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. ¹⁰ καὶ 10
 γὰρ ὅτε ἤμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις
 οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθίειν. ¹¹ ἀκούομεν γὰρ τινὰς περι- 11
 πατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργα-
 ζομένους· ¹² τοῖς δὲ τοιοῦτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν 12

Ga 4, 9 τῶν ἄρτων ἐσθίωσιν. ¹³ ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλο- 13
 ποιούντας. ¹⁴ εἰ δὲ τις οὐκ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς 14

1 Co 5, 11 ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειώσθε· μὴ συναμιγνύσθε αὐτῷ, ἵνα
 ἐντραπῆ· ¹⁵ καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἠγείσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς 15

1 Th 5, 23 ἀδελφόν. ¹⁶ αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δάψῃ ὑμῖν τὴν εἰρήνην 16
 διαπαντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

Col 4, 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶν σημεῖον ἐν πάσῃ 17
 1 Th 5, 23 etc ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. ¹⁸ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 18
 Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

17. τ. καρδ. υμων | στηριξαι : add υμας | λογω και εργω

III, 3. εστιν : κ* post ο κυρ. pon 4. παραγγελλομεν : add υμιν |
 και ποιεῖτε 5. om την ante υπομ. 6. κc παρελαβον, ε παρελαβε
 8. κ αλλα | νυκτα και ημεραν 10. κ* om ταυτο 12. δια του κυριου
 ημων ιησου χριστου 13. εκκακησητε 14. και μη συναναμ. | κ συνανα-
 μιγνυσθαι 18. μετα πα. υμων : add αμην

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

I.

Dei filius summus omnium, longe maior angelis.

- 1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων
 2 ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν νίφ, ² ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ
 3 καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, ³ ὅς ὢν ἀπάνηστος τῆς δόξης καὶ
 4 ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, ⁴ τοσοῦτον κρείττων
 5 γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κληρονόμηκεν ὄνομα. ⁵ τίς γὰρ εἶπεν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱὸς
 6 μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἴσομαι ^{5, 6} ^{Ps 2, 7}
 7 αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; ⁶ ὅταν δὲ πάλιν
 8 εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσ- ^{Ps 96(97), 7}
 9 κνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. ⁷ καὶ πρὸς μὲν τοὺς
 10 ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς ^{Ps 103 (104), 4}
 11 λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρὸς φλόγα, ⁸ πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς
 12 εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς ἐκθύτης- ^{Ps 44(45), 1a}
 13 τος ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. ⁹ ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ
 14 ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεὸς σου
 15 ἔλαιον ἀγαλλιᾶσθαι παρὰ τοὺς μετόχους σου. ¹⁰ καί· σὺ κατ' ^{Ps 101 (102), 1 26-28}
 16 ἀρχὰς κύριε τῆς γῆς ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου
 17 εἰσὶν οἱ οὐρανοί· ¹¹ αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάν-
 18 τες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, ¹² καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλά-
 19 ξεις αὐτοὺς καὶ ἀλλαγῆσονται, σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου
 20 οὐκ ἐκλείψουσιν. ¹³ πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκέν ποτε· ^{Ps 109 (110), 1}
 21 κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον ^{Mt 22, 46 etc}
 22 τῶν ποδῶν σου; ¹⁴ οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς
 23 διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σω-
 24 τηρίαν;

II.

Dei filio parendum magis quam legi per angelos traditae. Christus homo factus fratrum causa passus.

- 1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖ- ^{Ga 3, 19}
 2 σιν, μήποτε παραρῶμεν. ² εἰ γὰρ ὁ δεῖ ἀγγέλων λαληθεῖς λόγος ^{Act 7, 53}

* ε ἡ προσ εβραϊουσι επιστ. παυλου, item εο omisso παυλου

I, 1. επ εσχάτων 2. και τους αιω. εποη. 3. καθαρισμον: praem di. αυτου | τ. αμαρτιων: add ημων | ποιησαμενος: pon ante τ. αμαρτ. ημων 5. εσομ. αυτω (et. κα): κ* om αυτω 8. αιωνου: ραβδος ενδυτητος η ραβδ. | σου: κ αυτου 9. αδικιαν: ανομιαν 12. αλλαξις: ελιξις, κ add ως ιματιον

II, 1. περισσοτ. δει | ημασ προσεχ. | παραρρωμεν

ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή ἔλαβεν ἔνδι-
κον μισθοποδοσίας, ³ πῶς ἡμεῖς ἐκφρευόμεθα τηλικαύτης ἀμελή-
σαντες σωτηρίας; ἦτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλιῶσθαι διὰ τοῦ κυρίου,
ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, ⁴ συνεπιμαρτυροῦντος
τοῦ θεοῦ σημεῖοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποιικιλίαις δυνάμεσιν καὶ
πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, ⁵
περὶ ἧς λαλοῦμεν. ⁶ διεμαρτύρατο δέ που τις λέγων· τί ἐστὶν
ἄνθρωπος ὅτι μιμησέκη αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπη
αὐτόν; ⁷ ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλου, δόξη καὶ
τιμῇ ἐστεφανώσας αὐτόν, ⁸ πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν
αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξει αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὕτω ὀρώμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.
⁹ τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλου ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν
διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξη καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως
ἡ χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσεται θανάτου. ¹⁰ ἔπρεπε γὰρ
αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς
δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημά-
των τελειῶσαι. ¹¹ ὃ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιάζομενοι ἐξ ἐνόου
πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοῦ καλεῖν,
λέγων· ἀπαγγεῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ
ἐκκλησίας ἡμεῶν σε. ¹² καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὸς ἐπὶ
αὐτῷ. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.
ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ
αὐτὸς παρακλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου
καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἐστὶν τὸν
διάβολον, ¹⁵ καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παν-
τὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλίας. ¹⁶ οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων
ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. ¹⁷ ὅθεν
ἄφαιρεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων
γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκε-
σθαι τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. ¹⁸ ἐν ᾧ γὰρ πέποιθεν αὐτὸς
πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

III.

Christus Mose maior. Moses non impune spretus, multo minus Christus.

Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοή-
σατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερεῖα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν,
πιστὸν ὄντα τῷ ποιῆσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ. ³ πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἡξίωται

7. *στεφ. αυτον* : ε κ add *και καταστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου* 8. *εν γαρ τω* 9. *χαριτι* : M Orquater etc *χωρις* 14. *σαρκος και αιματος* 15. *δουλιας* 18. κ* om *πειρασθεις*

III, 1. *χριστον ιησουν* 2. *μωυση* 3. *γαρ δοξης οντος | μωση*

- καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν.
 4 ⁴ πᾶς ὁίκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ πάντα κατα-
 5 σκευάσας θεός. ⁵ καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὕλῃ τῷ οἴκῳ ² Nm 12, 7
 6 αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, ⁶ Χριστὸς
 δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἴκος ἐσμεν ἡμεῖς, εἰς τὴν
 παρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν ¹⁴
 κατάσωμεν.
 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον εἰς τῆς ^{Ps 94(95),}
 8 φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, ⁸ μὴ σκληρύνῃτε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς
 ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῷ ^{Ex 17, 7}
 9 ἐρήμῳ, ⁹ οὐ ἐπειράσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον ^{Nm 14, 22a}
 10 τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα ἔτη. ¹⁰ διὸ προσώθησα τῇ γενεᾷ
 ταύτῃ καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν
 11 τὰς ὁδοὺς μου, ¹¹ ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται ^{4, 3}
 12 εἰς τὴν κατάπανσίν μου. ¹² βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἐν
 τινι ὑμῶν καρδία ποτηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ
 13 ζῶντος, ¹³ ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρι
 οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρευθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτη
 14 τῆς ἀμαρτίας· ¹⁴ μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, εἴηπερ
 τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσωμεν.
 15 ¹⁵ ἐν τῷ λέγεσθαι· σήμερον εἰς τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ ^{7 11}
 16 σκληρύνῃτε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· ¹⁶ τίνες
 γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθότες ἐξ
 17 Αἰγύπτου διὰ Μωϋσεώς; ¹⁷ τίςιν δὲ προσώθησαν τεσσαράκοντα ^{Nm 14,}
 ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν; ὡς τὰ κῶλα ἔπεσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ. ^{22 2a}
 18 ¹⁸ τίςιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπανσιν αὐτοῦ
 19 εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; ¹⁹ καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν ^{4, 6}
 εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίας.

IV.

Requies promissa Iudaeis data piis per Christum. Verbi divini vis.

- 1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελ-
 θεῖν εἰς τὴν κατάπανσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέαι.
 2 ² καὶ γὰρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ ἀκείνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέ-
 λησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συγκεκριασμένους τῇ πίστει
 3 τοῖς ἀκούσασιν. ³ εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπανσιν οἱ πιστεύ-
 σαντες, καθὼς εἶρηκεν· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύ- ^{8, 11}
 σονται εἰς τὴν κατάπανσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς ^{Ps 94(95),}
 4 κόσμου γενηθέντων. ⁴ εἶρηκεν γὰρ πού περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτως· ¹¹

4. τα παντα 5. μωυση 6. εανπερ 8. παραπικρ. : κ πικρασμο
 9. επειρασαν : add με | εν δοκιμασια : εδοκιμασαν με | τεσσαρακ.
 10. ταυτη : εμνηη 14. γεγοναμεν του χριστου 16. τινες : τινες |
 μωυση 17. τεσσαρακ.

IV, 1. κ καταλειπομενης 2. συγκεκριασμενος 3. γαρ : ουν

καὶ κατέπαισεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. ⁵ καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν ⁵ κατάπαισίν μου. ⁶ ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς ⁶ αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθίας, ⁷ ^{8, 19} ^{8, 15} ⁹ πάλιν τινὰ ὀρῶει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ ⁷ τοσούτων χρόνων, καθὼς προεῖρηται· σήμερον ἐάν τῆς φωνῆς ⁸ αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. ⁸ εἰ γὰρ ⁸ αὐτοῦ Ἰησοῦς κατέπαισεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. ⁹ ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. ⁹ ¹⁰ ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαισιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέ- ¹⁰ παισεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.

Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαισιν, ἵνα ¹¹ μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τισ ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. ¹² ζῶν γὰρ ¹² ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργῆς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ δίκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐνοιῶν καρδίας· ¹³ καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, ¹³ πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

¹⁴ Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, ¹⁴ ¹⁵ ¹⁷ ¹⁸ Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. ¹⁵ οὐ γὰρ ¹⁵ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συναπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοίωτητα χωρὶς ἁμαρτίας. ¹⁶ ¹⁸ προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ¹⁶ ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

V.

Christus pontifex in aeternum, sacerdos sicut Melchisedech. Tarditas lectorum taxatur.

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀν- ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

6. απειθειαν : κ* απιστιαν 7. κ* οριζει τινα | δαβιδ | ειρηται 9. κ* (non a) om ara usque του θεου 11. κ* om τισ 12. ψυχης : add τε 15. συμπαθ. | ε (non εε) πεπειραμενον 16. ελεον

V, 3. δια ταυτην | υπερ αμαρτιων 4. αλλα ο καλουμενος | καθαπερ κ. ο ααρ.

- 7 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. ⁷ ὅς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσει τε καὶ ἰκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσεγγέτας καὶ
8 εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, ⁸ καίπερ ὢν νόσος, ἔμαθεν ἀφ' ὧν
9 ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, ⁹ καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς
10 ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, ¹⁰ προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
11 Περὶ οὐ πολλὸς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσσερμῆνευτος λέγειν, ἐπεὶ
12 ἡσθητοὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. ¹² καὶ γὰρ ὀφειλοῦντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς **Gal 4, 9**
τινα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε **1Co 2, 3**
13 χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, οὐ στερεᾶς τροφῆς. ¹³ πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, ἤπιος γάρ ἐστιν·
14 ¹⁴ τελειῶν δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια
γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάρρησιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

Tarditate deposita ad perfecta nitendum. Defectio irreparabilis. Fides Abrahami.

- 1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα
φερωμένα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων,
καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, ² βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν,
ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. ³ καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἵνα πᾶρ ἐπιτρέπη ὁ θεός. **1ac 4, 15**
4 ⁴ ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἄπαξ φωτισθέντας γευσάμενους τε τῆς δωρεᾶς
τῆς ἰπουρανίου καὶ μετόχους γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου
5 ⁵ καὶ καλὸν γευσάμενους θεοῦ ἔχημα δυνάμειοι τε μέλλοντος αἰῶνος,
6 ⁶ καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυρῶντας
ἑαυτοῖς τὸν νὺν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. ⁷ γῆ γὰρ ἡ
πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλὰκις ὑετὸν καὶ τίκτουσα
βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὐς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει
εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ⁸ ἐκφέρουσα δὲ ἀκάθαρτα καὶ τριβόλους
ἀδόκιμος καὶ κατάρατος ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.
9 Πεπεσμένα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα
σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. ¹⁰ οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι
τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς **1Th 4, 9**
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῦ ἁγίου καὶ διακονοῦντες.
11 ¹¹ ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν
πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, ¹² ἵνα μὴ ἡσθητοὶ
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων
τὰς ἐπαγγελίας. ¹³ τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγελάμενος ὁ

9. πᾶσιν : post τοις ὑπακου. αυτ. 12. και ου στερεας

VI, 7. πολλακιας ερχομενον 9. αγαπητοι : κ* αδελφοι | κρητιτονα

10. και του κοπου της αγαπης

Gn 22, 16. 17 θεός, ἐπει κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὁμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, ¹⁴ λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πλη- 14 θυνῶ σε· ¹⁵ καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτηγες τῆς ἐπαγγελίας. ¹⁵ ¹⁶ ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ¹⁶ ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὄρκος· ¹⁷ ἐν ᾧ περισσότερον ¹⁷ βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδειξάτω τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμσεύτευσεν ὄρκῳ, ¹⁸ ἵνα διὰ ¹⁸ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχομεν οἱ καταφυγόντες κρατήσῃαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, ¹⁹ ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ ¹⁹ **Lev 16, 2** τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, ²⁰ ὅπου πρὸδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ ²⁰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γινόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII.

Melchisedech Abrahamo Levitisque maior et Christus pontifex noster in aeternum.

Gn 14, 18. 20 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Καλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ ¹ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς ² τῶν βασιλέων καὶ εὐλόγησας αὐτόν, ² ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ² ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνεύμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἐπαιτα δὲ καὶ βασιλεὺς Καλήμ, ὁ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης, ³ ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς ³ τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. ⁴ ⁴ Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ⁴ ἐκ τῶν ἀκροθιγίων ὁ πατριάρχης. ⁵ καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν **Lev 16, 21. 22** ⁵ τῆν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσι ἀποδεκατοῖν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἐστὶν τοὺς ἀδελφούς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· ⁶ ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ⁶ ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. ⁷ χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ ⁷ κρείττενος εὐλογεῖται. ⁸ καὶ ὧδα μὲν δεκάτας ἀποθηήσκοντες ⁸ ἄνθρωποι λαμβάνουσι, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ. ⁹ καὶ ὡς ⁹ ἔπος εἰπῆν, δι' Ἀβραάμ καὶ Λευεῖς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται· ¹⁰ ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήτησεν ¹⁰ αὐτῷ Μελχισεδέκ.

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευειτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ ¹¹ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἐτι χρῆια κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἔτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν

14. εἰ μὴν : ἡ μὴν 16. ἄνθρωποι μὲν γὰρ 18. ψεύσασθαι θεόν
 VII, 1. ^ε om του ante υψιστου | κ ος συναντησας 2. απο παντων : κ post μερισεν 5. ε κ αποδεκατον 6. τον αβρααμ 9. δια αβρααμ | ε λευι, κ* λευει 10. ο μελχισεδεκ 11. λευειτικησ | επ αυτη | νενομοθετητο

- 12 Ἀραὼν λέγεται; ¹² μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης
 13 καὶ νόμον μετάθεσις γίνεται. ¹³ ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς
 ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ·
 14 ¹⁴ πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς
 15 ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. ¹⁵ καὶ περισ-
 σότερον ἔτι κατάδηλον ἐστίν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδεκ
 16 ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ¹⁶ ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίης
 17 γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. ¹⁷ μαρτυρεῖται ^{Ps 109,}
 γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδεκ.
 18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς
 19 ἀσθενεὶς καὶ ἀνωφελεὶς, ¹⁹ οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισα-
 20 γωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. ²⁰ καὶ
 καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας
 21 εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ²¹ ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγον-
 τος πρὸς αὐτόν· ὥμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ
 22 ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· — ²² κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονος δια- ^{1, 19}
 23 θήκης γέγονεν ἔγγυστος Ἰησοῦς. ²³ καὶ οἱ μὲν πλείονός εἰσιν γε-
 24 γονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύσθαι παραμένειν· ²⁴ ὁ δὲ
 διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατος ἔχει τὴν ἱερωσύ-
 25 νην, ²⁵ ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερ-
 χόμενους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ
 αὐτῶν.
 26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῶν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὄσιος, ἄκακος,
 ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος
 27 τῶν οὐρανῶν γενόμενος, ²⁷ ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,
 ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσίας
 ἀναφέρειν, ἐπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ^{2, 1}
 28 ἑαυτὸν προσενέγκας. ²⁸ ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν
 ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς
 μετὰ τὸν νόμον νιὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

Caelestis pontifex noster, auctor novi cum deo foederis vetere melioris.

- 1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερεῖα
 ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρα-
 2 νοῖς, ² τῶν ἀγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκητῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν
 3 ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἀνθρώπος. ³ πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ ^{5, 1}
 προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον
 4 ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκη. ⁴ εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ'

14. οὐδεν περι: ιερωσυνης | κ* μωυσης οὐδεν | μωυσης 16. σαρκίης
 17. μαρτυρεῖ 21. εἰς τον αἰωνα (haec ipsa om κ*): add κατὰ τὴν τάξιν
 μελχισεδεκ 22. κατὰ τοσοῦτον κρειττονος 26. ε κ om και ante επρεπεν
 27. ανενγκας

VIII, 2. και ουκ ανθρωπ. 4. ουν: γαρ

ἂν ᾦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα,
 10, 1 ⁵ οἷτις οὐκ ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἑπουρανίων, καθὼς 5
 Ex 25, 40
 Act 7, 44 καχομαίεται Μωϋσῆς μελλῶν ἐπιτελεῖν τὴν σκηπὴν· ὅρα γὰρ
 7, 22 φησὶ ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ
 11 ὄρει· ⁶ νυνὶ δὲ διαφορωτέρως τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείτ- 6
 τονός ἐστιν διαθήκησ μοσίτης, ἣτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίας
 νενομοθέηται. ⁷ Ἐὶ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ᾦν ἄμαμπτος, οὐκ ἂν 7
 1er 31
 (38) δευτέρας ἐξήτειτο τόπος. ⁸ μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει· ἰδοὺ 8
 31-34 ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον
 Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰουδα διαθήκην καινὴν, ⁹ οὐ κατὰ τὴν 9
 διαθήκην ᾦν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβο-
 μένου μου τῆσ χειρός αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆσ Αἰγύπτου,
 10, 16 λέγει κύριος. ¹⁰ ὅτι αὐτὴ ἡ διαθήκη ᾦν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ 10
 Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμονσ
 μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω
 2 Co 4, 16 αὐτοὺς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς
 λαόν. ¹¹ καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ 11
 ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· γινῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάν-
 τες εἰδήσουσιν με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν. ¹² ὅτι ἕλωσ 12
 10, 17 ἔσομαι ταῖς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ
 8 μνησθῶ ἔτι. ¹³ ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· 13
 τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφαισιμοῦ.

IX.

Sanctuarium vetus et caelum sanctuarium Christi. Imperfecta Mosaica et perfecta Christi expiatio.

Ἐίπε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τὸ τε ἅγιον 1
 Ex 25 25
 60, 322 etc κοσμικόν. ² σκηπὴ γὰρ κατασκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἡ τε λυχνία 2
 καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται ἅγια.
³ μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηπὴ ἡ λεγομένη ἅγια 3
 ἁγίων, ⁴ χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν βιωτὸν τῆσ διαθή- 4
 κησ περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσοῦ
 ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ
 Ex 10, 4 πλάκες τῆσ διαθήκησ, ⁵ ὑπεράνω δὲ αὐτῆσ Χερουβειν δόξης 5
 κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ
 μέρος. ⁶ Τοῦτων δὲ οὕτως κατασκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην 6
 σκηπὴν διαπαντὸς εἰσίσαισιν οἱ ἱερεῖσ ταῖς λατρείας ἐπιτελοῦντες,
⁷ εἰσ δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ 7

4. οὐτων των ιερων των προσφερ. | κατα τον νομον 5. μωσση | ποιηθη 6. τετυχε 8. αυτους : αυτοισ 9. μου : ε^ο 1624. om 10. επι καρδιασ αυτ. 11. πολιτην : πλησιον | απο μικρου : add αυτων 12. αμαρτιων αυτων : add και των ανομιων αυτων

IX, 1. η πρωτη : add σκηνη 2 ε, non ε^ο, ἁγία 5. κ χερουβειν, ε χερουβιμ | εστιν : κ^ε ενεστιν

χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἄγνοη-
 8 μάτων, ⁸ τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφα-
 νερωῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἐπὶ τῆς πρώτης σκηπῆς ἐχούσης
 9 στάσιν, ⁹ ἦτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐπιστηκότα, καθ' 5, 1
 ἣν δωρά τε καὶ θυσία προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνεί-
 10 δησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, ¹⁰ μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ
 πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δικαιοῶματα σαρκὸς μέχρι
 καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.
 11 Χριστὸς δὲ παραγεγόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγα- 10, 1
 θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηπῆς οὐ χειροποιήτου,
 12 τοῦτ' ἐστὶν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, ¹² οὐδὲ δι' αἵματος τράγων
 καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ
 13 ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος. ¹³ εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων
 καὶ ταύρων καὶ σποδὸς σαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κκοικνωμένους
 14 ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, ¹⁴ πόσῳ μᾶλλον τὸ
 αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν
 ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεὶ τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν
 15 ἔργων εἰς τὸ λατρεῖν θεῷ ζῶντι. 1 The 1, 9
 16 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκησ καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανά- 12, 24
 του γεγομένον εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παρα-
 βάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κλη-
 16 ρονομίας. ¹⁶ ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατος ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ
 17 διαθεμένου. ¹⁷ διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε
 18 ἰσχύει ὅτε ζῆ ὁ διαθέμενος. ¹⁸ ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος Ex 24, 8 ss
 19 ἐνεκαίνισται. ¹⁹ λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον
 ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ Nm 19, 6
 τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσόσπου, αὐτὸ
 20 τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, ²⁰ λέγων· τοῦτο τὸ Ex 24, 8
Mt 26, 28
 21 αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. ²¹ καὶ τῆς
 σκηπῆς δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως
 22 ἐράντισεν. ²² καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν Lv 17, 11
 23 νόμον, καὶ χωρὶς αἵματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. ²³ ἀνάγκη
 οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρί-
 ζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίας παρὰ ταύτας.
 24 ²⁴ οὐ γὰρ εἰς χειροποιήτα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστός, ἀντίτυπα τῶν
 ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ
 25 προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, ²⁵ οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ
 26 ἑαυτὸν, ὡσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἑναυτὸν
 ἐν αἵματι ἄλλοτριῷ. ²⁶ ἐπεὶ ἑδεῖ αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ

9. καθ' ον 10. βαπτισμοιο : add και | δικαιωμασι 12. 5^ο 1624. ευρω-
 μενος 13. ταυρων κ. τραγων 14. αιωνιον : κ^ο αγιον 17. μηποτε :
 κ^ο μη τοτε 18. εγκαιαν. 19. κ^ο κατ. τον νομ. | μωσωση | και των
 (= om) τραγων : κ^ο om | εραντισει 21. αγια εισηλθεν 24. αγια εισηλθεν
 ο χριστος 25. εις τ. αγια : κ^ο add των αγιων

- 18 μὴ μνησθήσομαι ἔτι. ¹⁸ ὅπου δὲ ἄφρασις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ
περὶ ἁμαρτίας.
- 19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων εφθ 3, 12
20 ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ²⁰ ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ
ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἐστὶν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
21 22 ²¹ καὶ ἱερέα μέγα ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, ²² προσερχώμεθα
μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ζεραντισμένοι 4, 15
23 τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς ²³ καὶ λελουσμένοι τὸ
σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος
24 ἀκλιῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγελάμενος, ²⁴ καὶ κατανοῶμεν ἀλλή-
25 λους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, ²⁵ μὴ ἐγκαταλεί-
πομετες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ
παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτω μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγιζούσαν τὴν
ἡμέραν.
- 26 Ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν 4, 4 =
ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,
27 ²⁷ φοβερὰ δὲ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζήλος ἐσθίει μελλον-
28 τος τοὺς ὑπεραντίους. ²⁸ ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς δε 17, 6
29 οἰκτιρῶν ἐπὶ δυσιν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· ²⁹ πόσῳ δο-
κεῖται χειρόνος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν νῖδον τοῦ θεοῦ κατα-
πατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἠγγασμένος, ἐν ᾧ
30 ἠγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. ³⁰ οἶδαμεν γὰρ δε 12, 24 =
εφθ 154
(126), 14
τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν· κρινεῖ
31 κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. ³¹ φοβερὸν τὸ ἐμπροσθεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ
ζῶντος.
- 32 Ἀναμνησθεθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷσι φωτι-
33 σθέντες πολλὴν ἀθλῆσιν ὑπεμείνατε παθημάτων, ³³ τοῦτο μὲν
ὄνειδισμοῖς τε καὶ θλάψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν
34 οὕτως ἀναστρεφόμενων γενηθέντες. ³⁴ καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς 12, 9
συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ
χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὑπαρξίν
35 καὶ μένουσαν. ³⁵ μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρησίαν ὑμῶν, ἥτις
36 ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. ³⁶ ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν ἵνα
37 τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. ³⁷ ἔτι εφθ 26, 20
εφθ 2, 28
εφθ 176
38 γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἤξει καὶ οὐ χρονίσει· ³⁸ ὁ δὲ
δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ εἰς ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ
39 ἢ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. ³⁹ ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπό-
λειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

17. μνησθω 18. κ* om τούτων 22. ζεραντισμένοι | πονηρᾶς 23 καὶ
23. λελουσμένοι | ἐλπίδος : κ* add ἡμῶν 25. κ ἐγκαταλιπομετες | εαν-
των : κ* αυτων | κ* οσον 28. μωσωσ 30. ανταποδωσω : add λεγει
κυριος | κυριος κρινει 32. ημερας : κ* add υμων 34. ε κ τ. δεμοσιο
μου | εαντους : εν εαντοις | κρειττονα | υπαρξιν : add εν ουρανοιο
35. μισθαποδ. μεγαλ. 36. κ* χρει. εχτε. 37. χρονιοι 38. om μον
post δικαιοσ

XI.

Fidei ratio et exempla: Abel, Enoch, Noah, Abraham, Sara; patriarchae, Ioseph, Moses atque alii.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος 1
οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. 2
Gn 1, 2 Πίστις τοῦτον κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ἔχηται θεοῦ, εἰς τὸ 3
Gn 4, 4 μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. 4 Πίστις πλείονα θν- 4
σίαν Ἄβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ
Gn 5, 24 δι' αὐτῆς ἀποθανῶν ἐτι λαλεῖ. 5 Πίστις Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ 5
ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐκ ἠύρισκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός.
πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐηρεστηκῆναι τῷ θεῷ·
6 χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν 6
προσερχόμενον θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθα-
Gn 6, 8 ποδότης γίνεται. 7 Πίστις χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω 7
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκευάσεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν
Gn 12, 1a δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. 8 Πίστις καλούμενος Ἀβραὰμ 8
ἐπήκουσεν ἐξελεῖν εἰς τόπον ὃν ἤμαλλεν λαμβάνειν εἰς κλη-
ρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος πού ἐρχεται. 9 πίστις 9
παρέκτισεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἄλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς
κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν συνκληρονομῶν τῆς
ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· 10 ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους 10
Gn 17, 19 ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. 11 Πίστις 11
καὶ αὐτῇ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ
παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν ἠγγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.
Gn 15, 5 12 διὸ καὶ ἄφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νεκρωμένον, καθὼς 12
22, 17 τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ
χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀναριθμητος.
Gn 23, 4 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς 13
Fr 25 (25), 13 ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.
14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσι ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. 14
15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνησ μνημονεύουσι ἄφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν 15
καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 γυνὴ δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν 16
Ex 3, 6 ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεός θεός ἐπικαλεῖ-
σθαι αὐτῶν· ἠτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

XI, 3. τα βλεπομενα 4. τον θεου: κ* τω θεω | λαλεται 5. ευρισκετο | διοτι: κ οτι | κ* μετετεθηκεν | μεταθεσεω: add αυτου 6. τω θεω 8. τον τοπον | κ* ημελλ. κληρονομιαν λαμβ. 9. την γην | συγκληρη. 11. ηλικιας: add ετακεν 12. και ωσει αμμος 13. κομισαμενοι: λαβοντες | ιδοντες: add και πεισθεντες 15. μνημονευουσι | εξεβησαν: εξηλθον 16. γυνι. δε

- 17 Πίστει προσενήργηεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ ^{Gn 22, 1 as}
 18 τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, ^{Gn 21, 12} 18 πρὸς ^{Ro 9, 7}
 19 ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα, ¹⁹ λογισάμενος
 ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν
 20 παραβολῇ ἐκομίσατο. ²⁰ πίστει περὶ μαλλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ ^{Gn 27, 28}
 21 τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. ²¹ πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον ^{Gn 46, 15 as}
 τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ^{47, 31}
 22 ῥάβδου αὐτοῦ. ²² πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν ^{Gn 50, 26}
 υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.
 23 Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηρον ὑπὸ τῶν πατέ- ^{Ex 2, 2 s}
 ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστειῶν τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν
 24 τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. ²⁴ πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος
 25 ἠρήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραῶ, ²⁵ μᾶλλον ἰδόμενος
 συνακουχῆσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας
 26 ἀπόλαυσιν, ²⁶ μείζονα πλοῦτον ἠρησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυ-
 ρῶν τὸν ὄνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθα-
 27 ποδοσίαν. ²⁷ πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν ^{Ex 12, 41}
 28 τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄρῳν ἐκατέρησεν. ²⁸ πίστει ^{Ex 12, 11 as}
 πεποιήκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ
 29 ὄλοθρεύον τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. ²⁹ πίστει διέβησαν τὴν ^{Ex 14, 22 as}
 30 Αἰγύπτου κατεπόθησαν. ³⁰ πίστει τὰ τεῖχη Ἰσραὴλ ἐπεσαν ^{1os 6, 28}
 31 κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. ³¹ πίστει Ραὰβ ἡ πόρνη οὐ ^{1os 2, 1 6, 17}
 συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκοποῦσ μετ' ^{1a 2, 25}
 εἰρήνης.
 32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος ^{1ud 6.4.12 11 etc}
 περὶ Γεδεῶν, Βαράκ, Σαμψῶν, Ἰεφθάε, Δαυεὶδ τε καὶ Σαμωνὴ
 33 καὶ τῶν προφητῶν, ³³ οἱ διὰ πίστεωσ κατηγωνίσαντο βασιλείας,
 ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα ^{Dan 6, 22 8, 27}
 34 λέοντων, ³⁴ ἔσβησαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρης,
 ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,
 35 παρεμβολὰς ἐκλίνας ἀλλοτριῶν· ³⁵ ἔλαβον γυναῖκες εἰς ἀναστά- ^{1 Rg 17, 17}
 σεωσ τοῦσ νεκροῦσ αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσ- ^{2 Rg 4, 17}
 36 σεν· ³⁶ ἔτεροι δὲ ἐμπαυγμῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ ^{2 Macc 6, 12 as}
 37 δεσμῶν καὶ φυλακῆσ· ³⁷ ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν,
 ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιήλθον ἐν μηλωταῖσ, ἐν αἰγείοισ ^{7, 7}
 38 δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ³⁸ ὧν οὐκ ἦν
 ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαισ πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπη-

17. 18. 20. κ ἰσακ 23 sq. μωση 25. συγκακ. 26. των εν αιγυπτω
 29. om γησ 30. ισραηλ | επεσε 31. κ* η επιλεγουμενη πορνη 32. επιλ
 γαρ με | βαρακ τε και σαμφ. και ισφ. | δαβιδ 33. ειργασαντο
 34. μαχαιρασ | ενδυναμωθησαν 35. κ* γυναικασ 37. επιροθησ.
 επειρασθ. | μαχαιρασ 38. επι : εν

λαίσοι καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. ³⁹ καὶ οὗτοι πάντες μαρτυροῦν- 39
 θέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, ⁴⁰ τοῦ 40
 θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον' τι προβλεψαμένον, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν
 τελειωθῶσιν.

XII.

Christus fidei dux. Castigatione dei paterna proficit pietas. Sinai et Zion.
 Novi foederis egregia dignitas.

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῶν 1
 νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον 2
 ἀμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχουμεν τὸν προκειμένον ἡμῖν ἀγῶνα, 2
^{2, 1} ² ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, 2
 ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνῃς 3
^{3, 1 etc} καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεικάλειεν. 3
³ ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἀμαρ- 3
 τωλῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
 ἐκλυόμενοι.

Οὕτω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἀμαρτίαν 4
^{Prov 3, 11 a} ἀνταγωνιζόμενοι, ⁵ καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν 5
 ὡς υἱοῖς διαλέγεται· νιέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίας κυρίου, μηδὲ 6
 ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ⁶ ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, 6
 μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. ⁷ εἰς παιδίαν ὑπομέ- 7
 νετε, ὡς υἱοῖς ὑμῶν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παι- 8
 δεύει πατήρ; ⁸ εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδίας, ἢς μετοχοὶ γεγονάσιν 8
 πάντες, ἀρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοὶ ἐστε. ⁹ εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς 9
 ἡμῶν πατέρας εἶχουμεν παιδευτάς καὶ ἐνετραπέμεθα· οὐ πολὺ 10
 μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10
¹⁰ οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαί- 10
 δεον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος 11
 αὐτοῦ. ¹¹ πᾶσα μὲν παιδία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς 11
 εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς 12
 γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.

Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα 12
^{Es 35, 3} ἀγορθώσατε, ¹³ καὶ τροχιάς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσίν ὑμῶν, ἵνα 13
^{Prov 4, 26} μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον. ¹⁴ εἰρήνην διώκετε μετὰ 14
 πάντων καὶ τὸν ἀγιασμόν, οὐ χωρὶς οὐδέις ὄνεται τὸν κύριον, 15
^{Dt 28, 18} ¹⁵ ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὕστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μὴ 15
 τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῆ καὶ διὰ τῆς κατῆτος μιανθῶσιν 16
^{Gn 25, 31 a} οἱ πολλοί, ¹⁶ μὴ τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ 16
 βρώσεως μᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. ¹⁷ ἴστε γὰρ ὅτι 17

XII, 1. τοσοῦτον : κ* τηλικούτον 2. κ om του Θεου | εκαθίσειν
 3. ε εις αυτον, κ* εις εαυτουσ, κc εις αυτουσ 5. παιδειασ 7. εις
 παιδιαν : ει παιδειαν | τισ γαρ : add εστιν 8. παιδειασ | στες και ουχ
 υιοι 9. πολυ : πολλω 11. πασα δε παιδια 13. ποιησατε 15. om
 οι ante πολλοι 16. εαυτου : αυτου

καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομήσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· ^{Gn 27, 30} μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν, καίπερ μετὰ δακρῶν ἐκζητήσασ αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ ^{Di 4, 11}
 19 καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ ¹⁹ καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ φωνῇ ^{Ex 19, 16}
 ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς
 20 λόγῳ· ²⁰ οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν θηρίον θίγῃ ^{Ex 19, 12, 25}
 21 τοῦ ὄρουσ, λιθοβοληθήσεται· ²¹ καί, οὐτω φοβερόν ἦν τὸ φαντα- ^{Di 2, 19}
 22 ζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔτρομος· ²² ἀλλὰ
 προσεληλύθατε ²³ Σιών ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζώντος Ἱερουσαλήμ
 23 ἑπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων ²³ πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ
 πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῶ πάν-
 24 των, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, ²⁴ καὶ διαθήκῃς νέας
 μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἱματι θαντισμοῦ κρείττον λαλοῦντι παρὰ τὸν ^{2, 15}
 25 Ἄβελ. ²⁵ βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι
 οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ
 26 μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, ²⁶ οὐ ἡ φωνὴ
 τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελλται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ ^{Heb 2, 6}
 27 σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. ²⁷ τὸ δὲ ἔτι
 ἅπαξ δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡς πεποιμημένων, ἵνα
 28 μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. ²⁸ διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παρα-
 λαμβάνοντες ἔχομεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ
 29 θεῷ, μετὰ εὐλαβείας καὶ δέουσ· ²⁹ καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ ^{Di 4, 24}
 καταναλίσκον.

XIII.

Admonitiones variae. Christus unus et idem. Piaculum Christi valet; deserenda Iudaeorum ara. Vota et salutationes.

1 2 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. ² τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε·
 3 διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. ³ μνησέσθε ^{Gn 18, 2}
 τῶν δεσμιῶν ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουργομένων ὡς καὶ αὐτοὶ ^{18, 24}
 4 ὄντες ἐν σώματι. ⁴ τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαν-
 5 τος· πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. ⁵ ἀφιλάργυρος ὁ
 τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἶρκεν· οὐ μὴ ^{Ios 1, 5}
 6 σε ἀνώ οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω, ⁶ ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς ^{Di 21, 6}
 λέγειν· κύριος ἐμοὶ βοηθός, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄν- ^{Ps 117}
 θρωπος; ^{(118), 6}

18. ψηλαφωμένων : add ὄρει | ζοφῳ : σκοτω 19. μῆ : κ* om 20. λιθο-
 βοληθησεται : add ἡ βολιδι κατατοξενθησεται 21. μωσησ | κ εκτρο-
 μου 22. ε* ἀγγέλων 23 πανηγύρει καὶ 23. εν ουραν. απογεγραμμ. |
 δικαων τετελειωμενων : κ* τελων δεδικαωμενωσ 24. κριττονα
 25. φυγον τον επι της γης παραιτησ. χρηματιζ. | πολλω μαλλ. | κ απ
 ουρανου 26. σιω 27. των σαλευσ. την μεταδ. 28. κ εχομεν et
 λατρευομεν | μετα αιδουσ και ευλαβ.

XIII, 2. κ* τῆν φιλοξενίαν 4. γαρ : δε 5. εγκαταλιπω 6. και
 ον φοβηθησο.

Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν 7
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἐκβασιν τῆς ἀναστρο-
φῆς μιμνήσθε τὴν πίστιν. ⁸ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον 8
ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ⁹ διδασκαίῳ ποικίλαις καὶ ξέναις 9
μὴ παραφροσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ
βρωμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες.

Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ 10
τῆ σκηνῆ λατρεύοντες. ¹¹ ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων τὸ αἷμα περὶ 11
ἀμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα
^{Lt 4, 12} κατακαίεται ἕξω τῆς παρεμβολῆς. ^{Mt 27, 32} διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἀγιασθῇ 12
^{etc} διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἕξω τῆς πύλης ἔπαθεν. ¹³ τοί- 13
κων ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἕξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμόν
αὐτοῦ φέροντες· ¹⁴ οὐ γὰρ ἔχομεν ὄδον μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν 14
^{Ps 43, (50)} μελλουσαν ἐπιζητοῦμεν. ¹⁵ Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίας 15
^{Hos 14, 3} αἰνέσεως διαπαντός τῷ θεῷ, τοῦτ' ἐστὶν καρπὸν χειλέων ὁμολο-
γούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ¹⁶ τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας 16
μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαῦται γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.

Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπέικετε· αὐτοὶ γὰρ 17
ἀγροπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσετε· ἵνα
μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ
ὑμῖν τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνεί- 18
δησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. ¹⁹ πε- 19
ρισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατα-
σταθῶ ὑμῖν.

^{1 Th 5, 23} Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι- 20
μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν
^{2 Th 2, 17} κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, ²¹ καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰς 21
τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον
^{Ro 16, 27} αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· 27
ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς πα- 22
ρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. ²³ γινώσκετε 23
τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον
ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς. ²⁴ ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους 24
ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἀγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς
'Ιταλίας.

^{Eph 6, 24} Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. 25
^{etc}

8. χθες 9. περιφεροθῆς | περιπατησαντες 15. ουν : κ* om 17. υπει-
κετε : κc add αυτοις 18. πεπειθαμεν 21. αγαθω : praem εργω |
ποιων : κ* praem αυτω | εν υμιν 22. κ* om γαρ 23. om ημων
25. μων : add αμην

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

I.

Evangelii simplicitas tuenda. Lex et Christi gratia. Hymenaeus et Alexander.

- 1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σω- Tit 1, 1 etc
 2 τῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν ² Τιμοθέε 2, 2
 γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις, εἰρεσία, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
 καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
- 3 Καθὼς παρεκάλεισά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος Act 20, 1
 4 εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τοῖσιν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν ⁴ μηδὲ Tit 1, 14
 προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἰτινες ἐκζητήσεις
 5 παράγουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τῆς ἐν πίστει. ⁵ τὸ δὲ τέλος
 τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδή-
 6 σεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, ⁶ ὧν τινὲς ἀστοχῆσαντες
 7 ἐξετέραπησαν εἰς ματαιολογίαν, ⁷ θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι,
 μὴ νοῶντες μήτε ἂ λέγουσιν μήτε περὶ τῶν διαβεβαιοῦνται.
 8 ⁸ οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, εἴς τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, Ro 7, 12-
 9 ⁹ εἰδὼς τούτο, ὅτι δικαίῳ νόμῳ οὐ κείται, ἀνόμοιοι δὲ καὶ ἀνπο-
 τάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίῳις καὶ βεβήλοις, πατρο-
 10 λφάσι καὶ μητρολφάσι, ἀνδροφόνοις, ¹⁰ πόρνοις, ἀρσενοκοίταις,
 ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῆ ὄνται-
 11 νόσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, ¹¹ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης
 12 τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθη ἐγώ. ¹² χάριν ἔχω τῷ ἐνδυνα- Phil 4, 13
 μῶσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο
 13 θέμενος εἰς διακονίαν, ¹³ τὸ πρότερον ὄντα βλάβοφρον καὶ διώκτην ¹ Co 15, 9
 καὶ ὕβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθη, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, Gal 1, 13 etc
 14 ¹⁴ ἔπερπελόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ
 15 ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ¹⁵ πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης 4, 2
 ἀποδοχῆς ἀξίος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον [Mt 18, 11]
 16 ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· ¹⁶ ἀλλὰ διὰ τούτο
 ἠλεήθη, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν
 17 ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτιπώσεις τῶν μελλόντων πιστεῦναι
 18 ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. ¹⁷ τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, Ro 16, 27
 ἀφθάρτῳ ἀόρατῳ μόνῳ θεῷ, τιμῇ καὶ δόξᾳ εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων· ἀμήν.
- 18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε,
 κατὰ τὰς παραγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύσῃ ἐν

* ε η προς τιμοθεον επιστολη πρωτη, εσ πανλου του αποστολου η προς τιμοθ. επιστ. πρωτ.

I, 1. αποστ. ησου χριστου | επιταγην : κ επαγγελιαν | ε κ και κυριου ησου χριστου 2. πατρος : add ημων 4. ζητησεις | οικονομιαν : εσ οικοδομιαν 9. πατραλω. κ. μητραλω. 12. και χαριν εχω | κ* ενδυναμωνντι | κ* om με 13. τον προτερον | αλλ 15. κ om τον 16. πασαν 17. μονω : add σφω 18. στρατευη

αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, ¹⁹ ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνεί- ¹⁹
 δησιν, ἣν τινες ἀποσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐνανάγησαν· ²⁰ ὧν ²⁰
² ^{Ti} ^{2,} ¹⁷ ¹ ^{Co} ^{3,} ⁵ ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα
 παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

II.

Preces publicae. Deus unus et unus mediator. Decor precantium. Mulier
 in ecclesia.

Παρακαλῶ οὖν πρώτον πάντων ποιῆσθαι δεήσεις, προσ- ¹
 ευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, ² ὑπὲρ ²
 βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ
 ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. ³ τοῦτο ³
² ^{Pe} ^{3,} ⁹ ² ^{Ti} ^{3,} ⁷ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτήρος ἡμῶν θεοῦ, ⁴ ὃς πάν- ⁴
 τας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν.
^{Ge} ^{3,} ²⁰ ⁵ εἰς γὰρ θεός, εἰς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀνθρωπος ⁵
^{Ti} ^{2,} ¹⁴ Χριστὸς Ἰησοῦς, ⁶ ὃς δούσ ἐάντων ἀντιλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ ⁶
² ^{Ti} ^{1,} ¹¹ ^{Ro} ^{8,} ¹ μαρτύριον καιροῦς ἰδίου, ⁷ εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστο- ⁷
 λος, ἀληθεῖαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει
 καὶ ἀληθείᾳ.

Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ ⁸
¹ ^{Pe} ^{3,} ³ ἐπαίροντας ὀσίως χειρὰς χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ· ⁹ ὡσαύ- ⁹
 τως γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίᾳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφρο-
 σίνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις
 ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ¹⁰ ἀλλ' ὃ πρέπει γυναῖξιν ἐπαγγελλομέναις ¹⁰
 θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. ¹¹ Γυνὴ ἐν ἰσυχίᾳ μανθανέτω ἐν ¹¹
 πάσῃ ὑποταγῇ· ¹² διδάσκειν δὲ γυναῖκι οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεν- ¹²
¹ ^{Co} ^{11,} ⁹ ^{Ge} ^{3,} ^{7,} ²² τεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἰσυχίᾳ. ¹³ Ἀδὰμ γὰρ πρώτος ἐπλάσθη, ¹³
^{Ge} ^{3,} ⁶ ἕτα Ἐβα. ¹⁴ καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἣ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ¹⁴
 ἐν παραβάσει γέγονεν, ¹⁵ σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, εἰς ¹⁵
 μένους ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

III.

Episcopi et diaconi. Mysterium pietatis.

^{1,} ¹⁵ Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι- ¹
^{Ti} ^{1,} ⁶ ^{ου} ^{μι} ² δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπιληπτον εἶναι, μῖας γυναι- ²
 κὰς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδασκαλικόν,
³ μὴ πάρονον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπισικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, ³
⁴ τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ ⁴
^{5,} ⁸ μετὰ πάσης σεμνότητος, — ⁵ εἰ δὲ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστεῖναι ⁵

II, 3. τουτο γαρ 6. κ* (κc praemisit το) μαρτυριον 7. λεγω : ε κ*
 add εν χριστω | πιστις : κ* γνωσι 8. κc διαλογισμων 9. ωσαυτως και
 τας γυν. | κc κοσμιωσ | πλεγμ. η χρυσω 12. γυναικι δε διδασκειν
 14. απατηθησα

III, 2. ανεπιληπτον | ε (non εc) νηφαλιον 3. μη πληκτην : add
 μη αισχροκερδη | αλλ 4. κc προϊστανομενον

- 6 οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίασ θεοῦ ἐπιμελήσεται; — ⁶ μὴ νεόφυτον,
 7 ἵνα μὴ τυφωθῆσ εἰς κρίμα ἐμπέση τοῦ διαβόλου. ⁷ δεῖ δὲ καὶ
 μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὄνειδισμόν ² Τιτ 2, 28
 8 ἐμπέση καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. ⁸ Διακόνουσ ὡσαύτωσ σεμνοῦσ,
 μὴ διλόγουσ, μὴ οἶνω πολλῶ προσέχοντασ, μὴ αἰσχροκερδαῖσ,
 9 ⁹ ἔχοντασ τὸ μυστήριον τῆσ πίστεωσ ἐν καθαρῶ συνειδήσει. ¹⁰ καὶ
 οὔτοι δὲ δοκιμαζέσθασαν πρῶτον, εἶτα διακονεῖτωσαν ἀνέγκλητοι
 11 ὄντεσ. ¹¹ γυναῖκασ ὡσαύτωσ σεμνάσ, μὴ διαβόλουσ, νηφαλίουσ, ^{Τιτ 2, 3}
 12 πιστάσ ἐν πᾶσιν. ¹² διάκονοι ἔστωσαν μιᾶσ γυναικὸσ ἄνδρεσ,
 13 τέκνων καλῶσ προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἰκῶν. ¹³ οἱ γὰρ
 καλῶσ διακονήσαντεσ βαθμὸν ἑαυτοῖσ καλὸν περιποιούνται καὶ
 πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 14 ¹⁵ Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων εἰλαῖν πρὸσ σὲ τάχιον. ¹⁵ εἰάν
 δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆσ πῶσ δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἧτω
 ἔστιν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντοσ, στυλοσ καὶ ἰδραῖωμα τῆσ ἀληθείασ.
 16 ¹⁶ καὶ ὁμολογουμένωσ μέγα ἔστιν τὸ τῆσ εὐσεβείασ μυστήριον· ὅσ
 ἐφανερῶθη ἐν σαρκί, ἰδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγελίωσ,
 ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

IV.

Falsi doctores venturi. Timotheo iuveni dantur praecepta.

- 1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶσ λέγει ὅτι ἐν ὑστέροισ καιροῖσ ἀποστή- ² Τιτ 2, 18
 σονται τινεσ τῆσ πίστεωσ, προσέχοντεσ πνεύμασιν πλάνοισ καὶ
 2 διδασκαλίαισ δαιμονίων, ² ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκανστη- ^{Τιτ 1, 18}
 3 ριασμένων τῆν ἰδίαν συνειδήσιν, ³ κωλυόντων γαμείν, ἀπέχεσθαι
 βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸσ ἔκτισεν εἰσ μετᾶλημψιν μετὰ εὐχαριστίας
 4 τοῖσ πιστοῖσ καὶ ἐπεγνωκόσι τῆν ἀλήθειαν. ⁴ ὅτι πᾶν κτίσμα
 θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανό-
 5 μενον· ⁵ ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγον θεοῦ καὶ ἐντεύξεωσ.
 6 Ταῦτα ὑποτιθέμενοσ τοῖσ ἀδελφοῖσ καλῶσ ἔση διάκονοσ
 Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενοσ τοῖσ λόγοισ τῆσ πίστεωσ καὶ τῆσ ² Τιτ 2, 18
 7 καλῆσ διδασκαλίασ ἣ παρηκολούθηκασ· ⁷ τοῦσ δὲ βεβήλουσ καὶ
 γραῶδεισ μύθουσ παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαντόν πρὸσ εὐσεβείαν.
 8 ⁸ ἢ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸσ ὀλίγον ἔστιν ὠφέλιμοσ· ἡ δὲ
 εὐσεβεία πρὸσ πάντα ὠφέλιμόσ ἔστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆσ ² Τιτ 1, 1
 9 τῆσ νῦν καὶ τῆσ μελλούσησ. ⁹ πιστόσ ὁ λόγουσ καὶ πάσσησ ἀπο- ¹ 1, 18
 10 δοχῆσ ἄξιόσ. ¹⁰ εἰσ τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ^{Col 1, 28}
 ἠλίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅσ ἔστιν σωτήρ πάντων ἀνθρώπων,
 μάλιστα πιστῶν.

7. δε: δε: add αυτων 8. κ* om σεμνονσ 9. κ και καθαροσ συνειδησεωσ
 11. ε (non εε) νηφαλουσ 16. οσ: θεοσ | ανεληφθη

IV, 2. κεκτηνηριασμενων 3. μεταλημψιν 6. ιησου χριστου 8. κ*
 om πρσοσ ante ολιγον 9. κ* om πασησ 10. και κοπιωμεν και ονε-
 διζομεθα οτι

11, 2, 15, 7 *Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.* ¹² μηδεὶς σου τῆς νεό- 11 12
 4, 16 *ητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν*
ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ. ¹³ ἕως ἐρχομαι πρός- 13
σε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. ¹⁴ μὴ ἀμέλει 14
τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέ-
σεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. ¹⁵ ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις 15
ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. ¹⁶ ἔπεχε σεαυτῷ καὶ 16
 4, 13 *τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμνε αὐτοῖς· τούτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν*
σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

V.

De admonitionibus. De viduabus eligendis, presbyteris, peccantibus.

Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεο- 1
 2 *τέρονος ὡς ἀδελφούς,* ² πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς 2
ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἀγνείᾳ. ³ Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. ⁴ εἰ 3 4
 2, 3 *οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προνοοῖς· τούτο*
γὰρ ἐστὶν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ⁵ ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ 5
μυμονωμένη ἤλπιεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ
ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· ⁶ ἡ δὲ σπαταλώσα ζῶσα 6
ἐθήνηκεν. ⁷ καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπιληπτοὶ ᾖσιν. ⁸ εἰ 7 8
δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν
ἤρρηται καὶ ἐστὶν ἀπίστου χείρων.

⁹ 2, 1, 6 *Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἴλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα γεγονυῖα, 9*
ἐνδὸς ἀνδρὸς γυνῆ, ¹⁰ ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἔτεκνο- 10
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόγησεν, εἰ ἀγῶν πόδας ἔτιψεν, εἰ θλιβομένοις
ἐπήκουσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. ¹¹ νεωτέρας δὲ 11
χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γα-
μεῖν θέλουσιν, ¹² ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 12
¹³ ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μαθητῶσιν περιεργόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ 13
μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περιέρχοι, λαλοῦσαι τὰ
μὴ δεόντα. ¹⁴ βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἴκο- 14
δοσοπεεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίᾳς
χάριν· ¹⁵ ἤδη γὰρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. ¹⁶ εἰ 15 16
τις πιστῆ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἡ
ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

1Th 5, 12a

1 Co 9, 9

Di 23, 4

Le 10, 7

Mt 10, 10

Οἱ καλῶς προσετώτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιοῦσθω- 17
 18 *σαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ.* ¹⁸ λέγει 18
 17 *γὰρ ἡ γραφή· βοῶν ἀλοῶντα οὐ φιώσεις, καί· ἄξιός ἐστι*

12. ἐν ἀγαπῇ : add ἐν πνευματι 14. κ* πρεσβυτερον 15. ἐν πασιν
 16. κ* om σου

V, 1. κ* om ὡς πατερ. 4. ἐστι καλον και αποδεκτον 5. ἐπι τον
 θεον | θεον : κ* κυριον 7. κc om και | ανεπιληπτοι 8. των οικειων |
 προνοι 16. πιστος η πιστη | επαρκειτω

- 19 τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. ¹⁹ κατὰ πρῶτον πρῶτον κατηγορίαν μὴ παρα-
 20 δέχου, ἐκτός ἐστι μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. ²⁰ Τὸν ἀμαρτάν- Dt 19, 15
 νοντας ἐνώπιον πάντων ἐλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχουσιν.
 21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ 2 Ti 4, 2
 τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκομίματος,
 22 μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισην. ²² Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτί-
 θει, μηδὲ κοιῶναι ἀμαρτίας ἀλλοτριῶσι. σεαντὸν ἀγνὸν τήρει.
 23 ²³ μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἶνον ὀλίγον χρεῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ
 24 τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. ²⁴ Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι
 πρόδηλοι εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦ-
 25 σιν. ²⁵ ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλα
 ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύναται.

VI.

De servis, falsis doctoribus, avaris; de certamine hominis dei; de officiis divitum.

- 1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότης πάσης Ti 2, 2
 τιμῆς ἀξίους ἡγήσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δι- sic
Ti 2, 2
 2 δασκαλία βλασφημηται. ² οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότης μὴ
 καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοὶ εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλεύτω-
 σαν, ὅτι πιστοὶ εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς ἐνέργειας ἀντιλαμβα-
 νόμενοι.
 3 Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. ³ εἴ τις ἐτεροδιδασκαλεῖ καὶ
 μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 4 Χριστοῦ καὶ τῆ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, ⁴ τετύφωται, μηδὲν
 ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεως καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν
 5 γίνεται φθόσος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, ⁵ διαπαρα-
 τριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστατημένων τῆς 2 Ti 2, 2
 6 ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ⁶ ἔστιν δὲ
 7 πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ ἀνταρκείας. ⁷ οὐδὲν γὰρ εἰση-
 γήκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξεργασίην τι δυνάμεθα.
 8 ⁸ ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησώ-
 9 μεθα. ⁹ οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπύπτουσιν εἰς πειρασμὸν
 καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίαν πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἰτι-
 νες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.
 10 ¹⁰ ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινὲς
 ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἐαυτοὺς περιέ-
 πειραν ὀδύνας πολλὰς.
 11 Ὡς δὲ, ὃ ἀνθρώπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίδωκε δὲ δικαιοσύνην, 2 Ti 2, 17

18. του μισθου (et. κ*) : κ* της τροφης 21. και κυριου ιησου χριστου
 23. αλλ | στομαχον : add σου 25. τα καλα εργα προδ. σοτι : | c κ
 δυναται

VI, 2. κ* om οτι αδελφ. εισιν 3. προσερχεται 5. παραδιτριβαι |
 τ. ευσεβιαν : add απιστας απο των τοιωντων 7. οτι : praem δηλον
 10. πολλαις : κ* ποιικιλαις 11. του θεου

- εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραῦπαθίαν. ¹² ἀγωνίζου 12
 τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς
 ἣν ἐκλήθησαι καὶ ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-
 No 4, 17 λῶν μαρτύρων. ¹³ παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντος 13
 τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρησάντος ἐπὶ Ποντίου
 Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, ¹⁴ τηρεῖσάι σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον 14
 Τι 2, 13 ἀνεπίλημpton μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ, ¹⁵ ἣν καιροῖς ἰδίους δεῖξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, 15
 ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριούντων, ¹⁶ ὁ 16
 μόνος ἔχων ἀθανασίαν, ὥς οἰκῶν ἀπόροισιν, ὃν εἶδεν οὐδεὶς
 2 Τι 4, 18 ἀνθρώπων οὐδὲ εἶδεν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰῶνιον, ἀμήν.
 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ 17
 φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικεῖναι ἐπὶ πλούτῳ ἀδηλόγητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ
 τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, ¹⁸ ἀγαθοεργ- 18
 γεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,
¹⁹ ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα 19
 ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.
 2 Τι 1, 14 Ὁ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς 20
 2, 16 βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδοδύμου γνώσεως,
 2, 18 ²¹ ἣν τις ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. 21
 Ἐ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

I.

Cohortatio et laus Timothei. Lois. Fides strenue servanda. Onesiphori domus.

- 1 Τι 1, 12 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ 1
 2 Co 1, 1 κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 2 Τιμοθέε ἀγαπητέ 2
 εἰς τέκνῳ. χάρις, εἰλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
 τοῦ κυρίου ἡμῶν.
 Act 24, 14 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ 3
 Ro 1, 9 συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνησίαν ἐν ταῖς δεήσε-
 σίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, 4 ἐπιποθῶν σε εἶδεν, μεμνημένος σου 4
 τῶν δακρῶν ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, 5 ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν σοὶ 5

11. πραῦπαθίαν : πραοτητα 12. εἰς τὴν : add καὶ 13. παραγγέλλω
 σοι : | του θεου | ε κ ζωοποιουντος | κ ησου χριστου | πιλατου 14. αν-
 επιληπτον 16. και το κρατος 17. αιωνι : κ* καιρω | υψηλοφρονειν | αλλ
 εν τω θεω τω ζωντι : πλουσιωσ παντα 19. οντως : αιωνιον 20. παρα-
 καταθηκην 21. μεθ υμων : μετα σου. αμην.

* ε η προς τιμοθεον επιστολη δευτερα, ε* πανλου του αποστολου η προς τιμοθ. επιστ. δευτερ.

1, 1. ησου χριστου | κ επαγγελιας 2. κ* και κυριου ησου χριστου τον κυριου ημων 5. λαμβανων

ἀνποκρίτου πίστεως, ἧτις ἐπέκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμη σου
 Λοῦδι καὶ τῇ μητρὶ σου Ἐννίκη, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.
 6 Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμμηθήσχω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ
 7 θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. 7 οὐ
 γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ
 8 ἀγάπης καὶ σωφροτισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον
 τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνακοπά-
 9 θησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς
 καὶ καλέσαντος κλήσει ἀγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ
 10 ἴδιαν πρόθεσιν καὶ χάριν τῆς δοθείσας ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
 10 πρὸ χρόνων αἰωνίων, 10 φανερωθείσας δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας
 τοῦ σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν
 11 θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου,
 11 12 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος· 12 δι'
 ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ φ
 13 πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τῆς παραθήκης μου
 13 φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγαινότων
 λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ
 14 Ἰησοῦ· 14 τὴν καλὴν παραθήκην φυλάξον διὰ πνεύματος ἁγίου
 14 τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. 1 Ti 6, 20
 15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, 4, 10. 16
 16 ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἐρμογένης. 16 δόξη ἔλεος ὁ κύριος τῷ
 Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἄλυσίν μου
 17 οὐκ ἐπαισχύνθη, 17 ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαιῶς ἐζήτη-
 18 σέν με καὶ εὔρεν. 18 δόξη αὐτῷ ὁ κύριος εὔρεϊν ἔλεος παρὰ κυ-
 ρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διεκόνησεν, βελτιον
 οὐ γινώσκεις.

II.

Corona militum Christi. Boni doctoris mores. Contra Hymenaeum alios-
 que vana docentes.

1 Ἐν οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ
 2 Ἰησοῦ, 2 καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα
 παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέροισ
 3 διδάξαι. 3 συνακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιάτης Χριστοῦ Ἰη-
 4 σοῦ. 4 οὐδεὶς στρατεύομενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγμα-
 5 τείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 εἰς δὲ καὶ ἀθλήσις,
 6 οὐ στεφανοῦται εἰς μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. 6 τὸν κοπιῶντα γεωργὸν
 7 δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. 7 νόει ὃ λέγω· δόσεις

5. ε (non ε) ευνηκη 6. χαρισμα : κ* θελημα 8. κ* om ημων | συνα-
 κοπαθησον 9. αλλα κατ 10. ηησον χριστον 11. διδασκαλος : add
 εθρων 12. κ* om και pti | ε* 1633. παρακαταθηκην 14. παρακατα-
 θεκην 15. φυγαλλος | ερμογ. 16. ε κ* επησχυνθη 17. σπουδαιωτερον

II, 3. ου ουν κακοπαθησον | ηησον χριστου 4. πραγματειαις
 6. κ* προτερον 7. α λεγω | δωη

¹Co 15, ¹²
Ro 1, ³ etc γάρ σοι ὁ κύριος σύνεστιν ἐν πᾶσιν. ⁸Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστόν ⁸
ἐγγηγεμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον
Act 28, ^{30a} μου, ⁹ ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ ⁹
λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δίδεται. ¹⁰ διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τὸ
τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ
¹Ti 4, ⁹
Ro 6, ⁸ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. ¹¹ Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπα-
Mt 16, ¹³ θάνομεν, καὶ συναζήσομεν· ¹² εἰ ὑπομένομεν, καὶ συναβασιλεύσομεν· ¹²
εἰ ἀρνησόμεθα, ἀκαίριος ἀρνήσεται ἡμᾶς· ¹³ εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖ-
νος πιστὸς μένει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἐαυτὸν οὐ δύναται.

Ταῦτα ὑπομίμησθε, διαμαρτυρόμενοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μὴ ¹⁴
λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.
¹⁵ σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ¹⁵
ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. ¹⁶ τὰς ¹⁶
Tit 3, ⁹ δὲ βεβήλους κενοφωνίας περίστασος· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν
¹Ti 1, ¹³
Ro 1, ²⁶ ἀσεβείας, ¹⁷ καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομῆν ἔξει. ὧν ¹⁷
4, ²¹ ἐστὶν Ἰμνείσιος καὶ Φιλητός, ¹⁸ οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστό-
χησαν, λέγοντες ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τῆν
τινων πίστιν. ¹⁹ ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἔστηκεν, ¹⁹
Hm 16, ⁵
26 ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην· ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καί·
ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. ²⁰ ἐν ²⁰
¹Co 3, ¹²
Ro 9, ²¹ μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ,
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὄστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς
ἀτιμίαν· ²¹ εἰς οὓν τις ἐκκαθάρῃ ἐαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται ²¹
σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν
¹Ti 6, ¹¹ ἔργον ἀγαθὸν ἠτοίμασμένον. ²² τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας ²²
φρεῦγας, δίκως δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν
¹Ti 4, ¹ ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. ²³ τὰς δὲ μωρὰς ²³
καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννώσιν μάχας·
²⁴ δουλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἥπιον εἶναι πρὸς πάν-
τας, διδασκαλικόν, ἀνεξίκακον, ²⁵ ἐν πραύτητι παιδεύοντα τοὺς ²⁵
ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε δῆψ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπί-
¹Ti 2, ¹ γγνωσιν ἀληθείας, ²⁶ καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ²⁶
ἐξωρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

Temporis ultimi malitia ac miseriae. Scriptura inspirata.

¹Ti 4, ¹ Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνοτήσονται και-
Ro 1, ^{28a} ροὶ χαλποί. ² ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φιλάνθοι, φιλάργυροι, ²
ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι,
9. ἀλλ 11. συζησομεν 12. συμβασιλ | αρνουμεθα 13. om γαρ
14. θεου : κυριον | εἰς οὐδεν 17. φίλητος 18. την αναστασιν | κ*
ανατρι. την πιστ. την τινων, κc ανατρι την πιστιν τινων 19. του
θεου : κ τ. κυριον | κ* παντας τους οντας | το ονομ. χριστου 21. και
ευχρηστον 24. ἀλλ 25. πραοτητι | δω

III, 2. κ om οἱ

3 ἀνόσιοι, ³ ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφι-
 4 λάγαθοι, ⁴ προδύται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον
 5 ἢ φιλόθεοι, ⁵ ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς
 6 ἠρηνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. ⁶ ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν οἱ ἐνδύ-
 7 μενα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικιλίας, ⁷ πάντοτε μαν- I TI 2, 4
 8 θάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν δυνάμενα.
 8 ⁸ ὃν τρόπον δὲ Ἰακωβῆος καὶ Ἰαμβρῆος ἀντίστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως Ex 7, 11
 9 καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν I TI 6, 5
 9 νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. ⁹ ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· 5, 24
 ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.
 10 ¹⁰ Ὡς δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ I TI 4, 6
 10 προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,
 11 ¹¹ τοῖς διαγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, Act 13, 50
 11 ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἷσος διαγμοῦς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάν- 14, 2, 19
 12 τῶν με ἐρύσατο ὁ κύριος. ¹² καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν
 13 εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. ¹³ πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι
 14 καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλατώντες καὶ πλανώ-
 14 μενοι. ¹⁴ σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστάθης, εἰδὼς παρὰ Act 16, 1
 15 τίνων ἔμαθες, ¹⁵ καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἰερά γραμματα οἶδας τὰ
 15 δυνάμενά σε σοφίαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ
 16 Ἰησοῦ. ¹⁶ πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδα-
 16 σκαλίαν, πρὸς ἐλεγμὸν, πρὸς ἐπαυρόθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν
 17 δικαιοσύνῃ, ¹⁷ ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν I TI 6, 11
 17 ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρισμένος.

IV.

Contra malos standum. Mortem proximam praesentens de sociis rebus-
que suis refert. Salutationes.

1 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ I TI 4, 21
 1 μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ TI 2, 13
 2 καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, ² κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαιρῶς
 2 ἀκαιρῶς, ἔλεγχον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ
 3 καὶ διδαχῇ. ³ ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαίνουσας διδασκαλίας
 3 οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισω-
 4 ρεύσουσιν διδασκάλους κηθόμενοι τὴν ἀκοήν, ⁴ καὶ ἀπὸ μὲν τῆς
 4 ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέφουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτρα-
 5 πῆσονται. ⁵ σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποιήσον 2, 2
 6 εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. ⁶ Ἐγὼ γὰρ ἤδη PH 2, 11

3. κ om αστοργοι 6. αιχμαλωτηνοντες | τα γυναικαρ. 10. παρηκολου-
θησας 11. ερρυσατο 12. ευσεβως ζην 14. παρα τινος 15. τα ιερα
γραμμ. 16. ελεγχον | παιδειαν

IV, 1. διαμαρτυρ. ουν εγω | τον κυριον ιησου χριστου | και την ρι-
κατα την 2. επιτιμησον παρακαλεσον 3. τας επιθυμ. τας ιδιαις
5. κ* om κακοπαθησον

- σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφῆστηκεν. ⁷ τὸν 7
 1 Ti 4, 12 καλὸν ἀγῶνα ἠγωνίσαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τητή-
 ρηκα· ⁸ λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν 8
 1a 1, 12 ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτὴς,
 οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἡγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν
 αὐτοῦ.
 Col 4, 14 Σπούδασον ἔλθειν πρὸς με ταχέως. ¹⁰ Δημῶς γάρ με ἐγ- 9 10
 κατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλο-
 Col 4, 14 νίκτην, Κρήκης εἰς Γαλλίαν, Τίτος εἰς Δαλματία· ¹¹ Λουκᾶς 11
 Col 4, 10 ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·
 ἐστὶν γάρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν. ¹² Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα 12
 εἰς Ἔφεσον. ¹³ τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ 13
 Κάρφω, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.
 1 Ti 1, 20 ¹⁴ Ἀλέξανδρος ὁ χαλκένος πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει 14
 Act 19, 33 αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. ¹⁵ ὃν καὶ σὺ φυλάσσον· λίαν 15
 γὰρ ἀντίστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. ¹⁶ ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπο- 16
 λογίᾳ οὐδεὶς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ
 αὐτοῖς λογιθεῖν· ¹⁷ ὁ δὲ κύριός μοι παρήστη καὶ ἐνεδυναμώσεν 17
 3, 11 τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθη ἐκ στόματος λέοντος. ¹⁸ ὕστατά μοι ὁ κύ- 18
 ριος ἀπὸ παντὸς ἔργου ποτηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν
 αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων,
 ἀμήν.
 1, 16 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. 19
 Act 18, 2 ²⁰ Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμος δὲ ἀπέλιπον ἐν Μι-
 Ro 16, 23 ²⁰ Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμος δὲ ἀπέλιπον ἐν Μι-
 Act 21, 29 ²⁰ Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμος δὲ ἀπέλιπον ἐν Μι-
 λήτῳ ἀσθενούντα. ²¹ σπούδασον πρὸ χεμιῶνος ἔλθειν. ἀσπάξ- 21
 ταί σε Ἐβρούλος καὶ Πούδης καὶ Δίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ
 ἀδελφοὶ πάντες.
 Phil 25 Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. 22
 Phil 4, 23

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

Ad Titum dilectum filium. Tito Cretae agenda. Cretenses mendaces.
 Puris pura omnia.

- No 1, 1 etc Παῦλος δούλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ 1
 πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν
 2 Ti 1, 9a ² ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἄψευδὴς θεὸς πρὸ 2
 6. της εμης αναλυσεως 7. τον αγωνα τον καλον 10. γαλλιαν: γαλα-
 τIAN 13. 5 (non 5e) φαιλονην 14. αποδωη | κ* om αυτου 15. αν-
 21. παντιο: κ* om 22. ο κυριος: add ησους χριστος | μεθ' υμων: add
 αμην

* παυλου του αποστολου η προς τιτον επιστολη

Nov. Test. ed. Tf.

26

- 3 χρόνων αιώσιων, ³ ἐφάνερωσεν δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτήρος ἡμῶν 1 TI 1, 11
- 4 θεοῦ, ⁴ Τίτω γησιῶφ τέκνω κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις καὶ εὐεργεσία 1 TI 1, 2
ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ τοῦ σωτήρος ἡμῶν. 2 TI 1, 2
2 Io 3 εἰς
- 5 Τοῦτου χάρις ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπι-
διορθώσῃ καὶ καταστήσῃ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι Act 14, 23
- 6 διαταξάμην, ⁶ εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα
7 ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. ⁷ δεῖ γὰρ
τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμος, μὴ ἀνόμιμος, 1 TI 2, 2m
- 8 μὴ ὀργίλος, μὴ πάροικος, μὴ πλήκτης, μὴ αἰσχροκερδῆς, ⁸ ἀλλὰ
9 φιλόξενος, φιλάγαθος, σώφρωνος, δίκαιος, ὁσιος, ἐγκρατῆς, ⁹ ἀνε-
εργόμενος τοῦ κατὰ τὴν διδασκαλίαν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ
10 παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγον-
11 τας ἐλέγχειν. ¹⁰ Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ
12 φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς, ¹¹ οὓς δεῖ ἐπιστομί-
ζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ
13 αἰσχροῦ κέρδους χάριν. ¹² εἰπὲν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προ-
14 φήτησ· Κρήτες αἰεὶ ψεύσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. ¹³ ἢ
μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἐλέγχε αὐτοὺς ἀποτό-
15 μως, ἵνα ὑγιαίνουσιν ἐν τῇ πίστει, ¹⁴ μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς
μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν. Ro 14,
14, 20
- 15 ¹⁵ πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμαμμένοις καὶ
ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμιάσθαι αὐτὰν καὶ ὁ νοῦς καὶ
16 ἡ συνείδησις. ¹⁶ θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργους ἀρνούν-
ται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἀδόκιμοι.

II.

Senibus, anibus, iuvenibus, servis. Gratia salutaris.

- 1 2 Ἐν δὲ λάλει ἅ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ. ² πρεσ-
βύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνοῦς, σώφρονος, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει,
3 τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· ³ πρεσβύτειδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι
ἱεροπρεπειῶς, μὴ διαβύλους, μηδὲ οἶνον πολλὴν δεδουλωμένους, καλοδι- 1 TI 2, 9
5, 11
- 4 δασκάλους, ⁴ ἵνα σωφρονίζουσιν τὰς νέας φιλάνθρωπος εἶναι, ὡς- 5, 14
- 5 λοτέκτους, ⁵ σώφρονος, ἀγνάς, οἰκουργούς, ἀγαθὰς, ὑποτασσό-
μενους τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασημηται. 1 Pe 2, 1
- 6 7 ⁶ Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν ⁷ περὶ πάντα,
σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ 1 TI 4, 12

I, 4. και εὐεργεσία : εἰσο εὐεργεσία | και κυριου ιησου χριστου 5. κατα-
λιπον 10. πολλοι και ανυποτακτ. | εκ περιτομης 12. κ* ειπεν δε τις
13. κ* om εν (suppl κ*) 15. παντα : add μεν | μεμασμενοις 16. κ*
om και ante προσ | κ* om αγαθον (suppl κ*)

II, 2. μη οινω 4. σωφρονιζωσι 5. οικουρουσ 6. σωφρονειν,
περι παντα σεαυτον 7. κ* τυπον παρεχομ.

ἀφθορίαν, σεμνότητα, ⁸ λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναν- 8
¹ Ti 6, 1
^{Eph 6, 5}
¹ Pe 2, 18
 τίας ἐντραπή μὴδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. ⁹ Δούλους ⁹
 ἰδίους δεσπόταις ὑποτάσσασθαι, ἐν πάσιν εὐαρέστοις εἶναι, μὴ
 ἀντιλέγοντας, ¹⁰ μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυ- 10
 μένους ἀγαθῆν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτήρος ἡμῶν θεοῦ
 κοσμοῦσιν ἐν πάσιν.

Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώ- 11
 ποισ, ¹² παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς 12
 κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν
 ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ¹³ προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ 13
 ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Χρι-
¹ Ga 1, 6
¹ Ti 2, 4
 στοῦ Ἰησοῦ, ¹⁴ ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσεται 14
 ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρῶς ἑαυτῷ λαῷ περιούσιον,
 ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

¹ Ti 4, 11
 Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπι- 15
 ταγῆς· μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.

III.

Regeneratos Christi quae decent. De haeretico. Mandata varia.

^{Ro 13, 1} Ἰπομίμησθε αὐτοῦ ἀρχαῖος ἐξουσίας ὑποτάσσασθαι, πειθ- 1
² Ti 3, 17
^{2, 26}
 ἀρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμοὶ εἶναι, ² μηδένα βλασφη- 2
 μεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖσθαι, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραῦτητα
 πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ³ ἤμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ³
 ἀπειθεῖς, πλασόμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικί-
^{2, 11}
 λους· ⁴ ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ ⁴
² Ti 1, 9
 σωτήρος ἡμῶν θεοῦ, ⁵ οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιή- ⁵
 σαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λου-
 τροῦ καλυγενείας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἀγίου, ⁶ οὗ ⁶
 ἐξέχευεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτήρος ⁷
 ἡμῶν, ⁷ ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γεννηθῶ- ⁷
¹ Ti 4, 9
^{2, 3}
 μεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. ⁸ πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τού- ⁸
 των βούλομαι σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φρονιζῶσιν καλῶν ἔργων
 προῖστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέ-
¹ Ti 1, 4
^{etc}
 λιμα τοῖς ἀνθρώποις· ⁹ μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ⁹
 ἔριν καὶ μάχας νομικὰς περιίστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ
 μάταιοι. ¹⁰ αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθε- 10
 σίαν παραιτοῦ, ¹¹ εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρ- 11
 τάνει ὧν ἀντοκατάκριτος.

7. ἀφθορίαν | σεμνότητα : add ἀφθορίαν 8. ἔχων περι ἡμῶν λεγ. φαυλ. 10. πιστιν πᾶσαν | om την post διδασκαλίαν | ἡμῶν et. sc^o : ε ὑμῶν 11. ἡ σωτηριος 13. ἰησον χριστου 14. ἑαυτον : κ* αυτον

III, 1. αρχαιος και εξουσι. 2. πραοτητα 3. κ* εν επιθυμιας 5. α: ὦν | τον αυτον ελεον | καλυγενειας 7. γενωμεθα 8. τα θεω | τα καλα 9. εριν : ερειο

- 12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυγκιόν, σπούδασον ² τι ⁴, ἢ
 ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.
 13¹³ Ζηρᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὸν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα ^{Act 18, 24}
 14 μηδὲν αὐτοῖς λίπη. ¹⁴ μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν
 ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὡσιν
 ἄκαρποι.
 15 Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦν-
 τας ἡμᾶς ἐν πίστει.
 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

² Th 2, 18
 etc

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

Philemoni, Appiae, Archippo. Laudat Philemonem et orat ut Onesimo
 servo fugitivo veniam det. Praenuntiat se rediturum.

- 1 Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός ⁹
 2 Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν ² καὶ Ἀφίᾳ τῇ
 ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν ^{Col 4, 17}
 3 σου ἐκκλησίᾳ. ³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν ^{Ro 1, 7 etc}
 καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 4 Ἐνχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνησίαν σου ποιούμενος ^{Eph 1, 15 etc}
 5 ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ⁵ ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πί-
 στιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
 6 ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώ-
 7 σει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς Χριστόν. ⁷ χαρὰν γὰρ πολ-
 8 τῶν ἁγίων ἀναπέμπανται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. ⁸ Διὸ πολλὴν ἐν Χρι-
 9 στῷ παρησίαν ἔχων ἐπιτάσσει σοι τὸ ἀνῆκον, ⁹ διὰ τὴν ἀγά-
 10 πην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτερος, νυνὶ
 10 δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, ¹⁰ παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ ¹
 11 τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον, ¹¹ τὸν ποτὲ σοὶ ^{1 Co 4, 15}
 ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,
 12¹³ αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγγνα. ¹³ ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην
 πρὸς ἐμαντὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακομῆ ἐν τοῖς δεσμοῖς
 14 τοῦ εὐαγγελίου, ¹⁴ χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα
 ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ἦ ἀλλὰ κατὰ
 15 ἐκούσιον· ¹⁵ τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὦραν, ἵνα αἰώ-
 16 νιον αὐτὸν ἀπέχησ, ¹⁶ οὐκ ἔτι ὡς δούλον ἀλλὰ ὑπὲρ δούλον,

13. ἀπολλῶ | λειπη 15. παντων νμων : add αμην

* παυλον του αποστολου η προς φιλημονα επιστολη

2. αδελφη: αγαπητη | συστρατιωτη 3. κ* om ημων 6. κοινωνια :
 κ* διακονια | εις χριστον : add ιησουν 7. ε (non εε) χαριν | γαρ εχομεν
 πολλην | κ om και παρακλη. 9. ιησου χριστου 10. δεσμοιοι : add μου
 11. και σοι : om και | σοι tert : om 12. αυτον : praem ou δε | σπλαγγνα :
 add προσλαβου 13. κ ηβουλομην | διακομη μοι 16. αλλ υπερ

ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσω δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν
σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ· ¹⁷ εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ ¹⁷
αὐτόν ὡς ἐμέ. ¹⁸ εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλ-
λόγα. ¹⁹ ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα ¹⁹
μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις. ²⁰ καί, ἀδελφέ, ²⁰
ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαντόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν
Χριστῷ.

Πεποιθὸς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ²¹
ἃ λέγω ποιήσεις. ²² ἅμα δὲ καὶ ἐτοιμάξέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ²²
ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

Col 1, 7 Ἀσπάξεται σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναικμάλωτός μου ἐν Χρι- ²³
Act 12, 12 στῷ Ἰησοῦ, ²⁴ Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συν- ²⁴
27, 3 εργοί μου.

2 Ti 4, 10 Col 4, 14 Phil 4, 23 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ²⁵
etc. ὑμῶν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

I.

Iohannes septem ecclesiis dicit salutem. Patmi divinitus tactus. Visio filii
hominis cum septem candelabris et stellis.

22, 6 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, δεῖ- ¹
ξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ¹
ἀποστεῖλαι δια τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, ²
ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ ²
Χριστοῦ, ὅσα ἶδεν. ³ μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες ³
τὸν λόγον τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμ- ³
μένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

Ἰωάννης ταῖς ἐπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν ⁴
καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὧν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ⁴
ἐπτὰ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ⁵ καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ ⁵
Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ⁵
ἄρχων τῶν βασιλείων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι ⁵
ἡμᾶς ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, ⁶ καὶ ἐποίησεν ⁶
ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα ⁶
καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

16. κ* om αδελφον 17. εμε 18. αλλογι 20. χριστω: κυριω 21. υπερ
ο λγ. 23. ασπαζονται 25. του κυριου: add ημων | πνευμ. υμων :
ε κ add αμην

* αποκαλυψις ιωαννου του θεολογου

I, 1. δουλοις: κ* αγιοις | κ* ιωανν 2. οσα: add τε | ειδε 3. τουσ
λογουσ 4. κ ιωανησ | απο του ο αν | α σοτην ενωπιον, κ των ενωπιον
δ. ο πρωτ. εκ των | τω (κ* om) αγαπωντι: τω αγαπησαντι | λυσαντι:
λουσαντι | ημασ sec: κ* om | εκ των: απο των 6. ημασ βασιλεισ και
ιερεισ | κ* εις τον αιωνα

- 7 Ἴδον ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ^{Zach 12, 10 etc}
ὀφθαλμὸς καὶ οἴτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόπονται ἐπ' αὐτὸν ^{Dan 7, 13}
- 8 πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ, ἀμήν. ⁸ ἐγὼ εἶμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ^{21, 6 etc}
λέγει κύριος ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. ^{Es 44, 6}
- 9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνηκουσῶνός ἐν τῇ ^{22, 8}
θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νύσῳ ^{2The 2, 5}
τῇ καλουμένῃ Πάτμω διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν ^{2 etc}
10 μαρτυρίαν Ἰησοῦ. ¹⁰ ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, ^{4, 1 8}
- 11 καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος ¹¹ λεγούσης·
ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἐπιτὰ ἐκκλησίαις, ^{2, 1. 8. 12-}
εἰς Ἐφεσον καὶ εἰς Ζυμύραν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα ¹⁸
12 καὶ εἰς Ἄρδαριον καὶ εἰς Φιλαδελφίαν καὶ εἰς Λαοδικίαν. ¹² καὶ ^{2, 1. 7}
ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπι-
13 στρέψας εἶδον ἐπιτὰ λυχνίας χρυσαῖς, ¹³ καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ^{Dan 7, 15, 9}
ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιζωσμένον ^{10, 5}
- 14 πρὸς τοῖς μασθοῖς ζώων χρυσαῖν· ¹⁴ ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ ^{2, 18}
τριχὲς λευκαὶ ὡς ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ^{Dan 10, 6}
ὡς φλόξ πυρός, ¹⁵ καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ^{2, 18}
ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων ^{Dan 10, 6}
- 16 πολλῶν, ¹⁶ καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἄστέρους ἐπιτὰ, καὶ ^{Es 1, 24}
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, ^{Es 49, 2}
- 17 καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. ¹⁷ καὶ ^{2, 8}
ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ ^{Es 44, 12}
ἔβηκεν τὴν δεξιάν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἶμι ὁ ^{2, 8}
- 18 πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος ¹⁸ καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ^{2, 8}
ἰδὸν ζῶν εἶμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἔγω τὰς κλειῖς ^{2, 8}
19 τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἄδου. ¹⁹ γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν ¹¹
- 20 καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ ταῦτα, ²⁰ τὸ μυστήριον τῶν ἐπιτὰ ¹⁶
ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἐπιτὰ λυχνίας ¹⁶
τὰς χρυσαῖς. οἱ ἐπιτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἐπιτὰ ἐκκλησιῶν ¹²
εἰσὶν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἐπιτὰ ἐπιτὰ ἐκκλησίαι εἰσὶν.

7. κ οφονται | αυτον sec : κ* om | κ* om επ ante αυτον 8. τὸ Α και τὸ Ω | και το : κ* και εγω το | ω : ε κ* add αρχη και τελος | κυριος ο θεος : ο κυριος 9. κ ιωανησ | ο και αδελφ. | συνηκουσων. | και εν τη βασιλεια | εν ιησου : ιησου χριστου | μαρτυρ. ιησου χριστου 11. ο βλεπισ (haec ipsa κ* om) : praem εγω ειμι το Α και το Ω, ο πρωτος και ο εσχατος, και | κ εισ το βιβλιον | κ* om και ante πεμψον | επιτα : om | εκκλησιαι : add ταισ εν ασια | σμυρναν | κ* om κ. εισ σαρδ., κc suppl post λαοδικ. | φιλαδελφειαν | λαοδικειαν 12. ελαησ 13. εν μωσω : κ μωσων | των επιτα λυχνιων | νιω | μαστιω | χρυσην 14. λευκαι ωσει 15. πεπυρωμενοι 16. και εχων : κ* κ. εχων | δεξια αυτου χειρι | φαίνει : κ ante ο ηλιος 17. κ εισ τουσ ποδας | κ ωσει νεκρ. | ε κ επεβηκεν | την δεξ. αυτ. χειρα | λεγων : add μοι | κ* om μη φοβου 18. κ* om και prim | αιωνων : add αμην | του αδου και του θανατου 19. om ουν | κ* δεε μλλειν | γινεσθαι 20. αστερων ων | κ* om εισιν prim | ε κ και αι (κ* om) επιτα λυχνιαι, tum ε pergit ασ ειδες

II.

Epistula I. ad Ephesios. Nicolaitae. II. ad Smyrnenses; III. ad Pergamenes. Antipas. Bileam. Nicolaitae. IV. ad Thyatirenos. Isabel. Instat poena nisi resipiscant.

Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ 1
 1, 16. 13 κρατῶν τοὺς ἐπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν
 μέσῳ τῶν ἐπτὰ λυγριῶν τῶν χρυσῶν· ² οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν 2
 κόπον καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς,
 καὶ ἐπιείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν,
 καὶ εὗρος αὐτοὺς ψευδεῖς· ³ καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας 3
 14. 20 διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακας. ⁴ ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι 4
 τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας. ⁵ μνημόνευε οὖν πόθεν πέ- 5
 πτωκας, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μή,
 ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυγρίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς,
 15 εἰ μὴ μετανόησῃς. ⁶ ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν 6
 11 etc Νικολαϊτῶν, ἃ καγὼ μισῶ. ⁷ ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα 7
 12, 2 λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ
 ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ζυρῶνῃ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέ- 8
 1, 17 etc γει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἕκτος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν· ⁹ οἶδά 9
 2 etc σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν
 βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ
 εἰσίν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. ¹⁰ μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις 10
 1a 1, 13 εἶνα πειρασθῆτε, καὶ ἔχετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστός 11
 7 etc ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. ¹¹ ὁ ἔχων 11
 20, 6 οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ
 μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγᾶμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε 12
 1, 16 λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίτομον τὴν ὀξείαν· ¹³ οἶδα ποῦ 13
 κατοικεῖς· ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά
 μου καὶ οὐκ ἤρῃσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντεΐτας
 4. 20 ὁ μαρτυροῦν μου ὁ πιστός μου, ὃς ἀπεκτάθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ
 11m 25, 2 11, 16 σατανᾶς κατοικεῖ. ¹⁴ ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ 14

II, 1. ἐν εφεσῳ : εφεσεινησ | δεξια αυτου : κ* add χειρι 2. κοπον :
 ε κ add σου | επειρασω | λεγοντας : φασκοντας | εαυτους ειναι αποστολ.
 3. υπομ. εχεις (κ* add και θλιψιο πασης) κ. εβαστ. : εβαστ. και υπομ.
 εχεις | και δια το ονομ. μου κεκοπιακας και ου κεκημας 4. αλλ εχω |
 αφηκας 5. εκπεπτωκας | ερχομ. σοι : εε add ταχυ, ε ταχυ 7. κ om
 αυτω | εν μεσω του παραδεισου 8. της εκκλησιας σμυρναϊων 9. οίδα
 σου : ε κ add τα εργα και | αλλ. πλουσ. : πλουσ. δε | εκ (κ praem την)
 των : om εκ | κ* ιουδαιων 10. ε βαλειν, κ* βαλλειν βαλειν (sic) | ε κ
 εε υμων ο διαβ. 13. οίδα : add τα εργα σου και | κ* το ονομ. σου | εν
 ταῖς : praem και | ημεραις : ε add εν αις, item κ* εν ταῖς | ε κ* αντιπας |
 om μου post πιστος | κατοικ. ο σατ. 14. κ* om κατ. σου

κρατούντας τὴν διδασχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν
 15 σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδωλόθοντα καὶ
 πορνεῦσαι. ¹⁵ οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατούντας τὴν διδασχὴν τῶν
 16 Νικολαϊτῶν ὁμοίως. ¹⁶ μετανόησον· εἰ δὲ μὴ, ἐρχομαί σοι ταχὺ ε
 καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. 2, 3
 17 ¹⁷ ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ ¹ οἷο
 νικούντι δώσω αὐτῷ τὸ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ
 ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ ^{2, 12}
 οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. ¹²
 18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον· τάδε
 λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόξ ^{19, 12}
 19 πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· ¹⁹ οἶδά σου τὰ ² κ
 ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν
 ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
 20 ²⁰ ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφῆς τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἣ λέγουσα ^{12, 16, 21}
 αὐτὴν προφητεῖν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμὸν δούλους
 21 πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθοντα. ²¹ καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ¹⁴
 ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.
 22 ²² ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς
 εἰς θλίψιν μεγάλην, εἰ μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς.
 23 ²³ καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ- ^{Ρα 7, 10}
 σαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας,
 24 καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. ²⁴ ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς
 λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδασχὴν ταύτην,
 οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βάλλω
 25 ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· ²⁵ πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν ^{2, 11}
 26 ἦξω. ²⁶ καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου,
 27 δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, ²⁷ καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ^{Ρα 2, 8}
 ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντριβεται, ὡς κἀγὼ ^{12, 5}
 28 εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, ²⁸ καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα ^{22, 16}
 29 τὸν πρωϊνόν. ²⁹ ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ¹ οἷο
 ἐκκλησίαις.

14. τω (5^ο τον) βαλακ : κ* om 15. ομοίως : ο μισω 17. νικωντι |
 δωσω αυτω (κ om αυ.) : add φαγειν | κ εκ του μαννα, ε απο του μα. |
 δωσω αυτων bec : κ om | οιδεν : εγνω 18. φλοξ : φλογα 19. και τ. αγαπ.
 και τ. διακ. (κ. τ. διακ. om κ*) κ. τ. πιστ. | υπομονην : add σου | και τα
 εσχατ. 20. κατα σου : κ add πολυ, item ε ολιγα | αφεις : εας | κ* ιαζαβελ,
 ε ιεζαβηλ | την λεγουσαν αυτην | προφητην : κ add ειναι | και διδ. και
 πλανα : διδασκαιν και πλανασθαι | τους : om | ειδωλο. φαγειν 21. και
 ου θελ. μετ. εκ τ. πο. αυτης (κ ταυτης) : εκ τ. πορν. αυτης, και ου
 μετανοησεν 22. ιδου : add εγω | κ βαλω | μετανοησουσιν | εργων αυτων
 23. ε κ εραυνων 24. και λοιποισ | και οιτινω | ε κ βαθη | ε κ βαλω
 25. αχρισ 26. κ* om επι

III.

Epistula V. ad Sardonios; VI. ad Philadelphenos. Hierosolyma nova.
VII. ad Laodiceos. Tepidi.

- Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Cάρδεσιν ἐκκλησίας γράφον· τάδε 1
 1, 4, 16 λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας·
 2, 2 etc οἰδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. ² γίνου 2
 γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἐμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ
 εὐρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. ³ μνη- 3
 μόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον.
 16, 15 εἰς οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἦξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν
 1 Th 5, 2 ὥραν ἦξω ἐπὶ σέ. ⁴ ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Cάρδεσιν ἃ 4
 Mi 24, 42 οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν
 λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. ⁵ ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις 5
 λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς
 Mt 10, 22 ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς μου
 Lc 12, 8 καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ⁶ ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ 6
 2, 7 etc πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
 Es 22, 22 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας γράφον· 7
 Job 12, 14 τάδε λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυεὶδ, ὁ
 ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει· ⁸ οἰδά 8
 2, 2 etc σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεωγμένην, ἣν
 2, 13 οὐδεὶς δύναται κλείσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ
 2, 9 ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἤρνήσω τὸ ὄνομά μου. ⁹ ἰδοὺ 9
 διδώ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἕαυτοὺς Ἰου-
 δαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς
 Es 45, 14 ἵνα ἦξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ
 γνώσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. ¹⁰ ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς 10
 ὑπομονής μου, καὶ γὰρ ἔμελλον ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς
 μελλούσης ἐρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς
 22, 7 κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. ¹¹ ἐρχομαι ταχύ· κράτει ὁ ἔχεις, ἵνα 11
 2, 25 μὴ δεῖς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. ¹² ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στυλὸν 12
 Es 56, 5 ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω
 21, 3 ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ
 2, 17 θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ ἣ καταβαίνοσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 Ga 4, 26

III, 1. ε (non ε) om επτα prim | το ονομα 2. κ* ερηγορων |
 σθηριζον | μελλει | om μου 3. κ om ουν pri | γρηγορηση : κ* μετανοη-
 ση | ηξω pri : ε κ add επι σε | γνωσ | κ οιαν 4. om αλλα | και εν σαρδ.
 5. ουτως : ουτος | εδομολογησμαι | ενωπιον pri : κ εμπροσθεν 7. φιλα-
 δελφεια | κ ο αληθιν. ο αγιος | κ* om την | κλειδα | δαβιδ | ο ανοιγων :
 κ και ανυγων | κλεισει : κλειει | και κλειων : και κλειει | ανοιξει : ανοιγει
 8. ανεωγμενην | ην ουδεις : και ουδ. | αυτην : κ om 9. διδωμι, κ δεδωκα |
 ηξωσι | προσκυνησωσι | γνωσιν : κ γνωση 10. τηρησω : κ om 11. ερχο-
 μαι : πραιεν ιδον 12. κ ποιησω αυτω στυλ. τω ναω | ναω : ε 1624. λαω |
 επι : κ om | ε η καταβαινει, κ ε της καταβαινουσης

- 13 ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. ¹³ ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 2, 1 etc
- 14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς ^{19, 11} κτίσεως τοῦ θεοῦ· ¹⁵ οἰδᾷ σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ^{Col 1, 15} ζεστός. ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός. ¹⁶ οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός ^{2, 2 etc} μου. ¹⁷ ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαιπῶρος καὶ ἐλεεινὸς ¹⁸ καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, ¹⁸ συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπτρωμένον ἐκ πυρός ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλῦριον ἔγχρισαι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα ¹⁹ βλέπῃς. ¹⁹ ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν ^{Heb 12, 6} ^{Prov 3, 12} καὶ μετανόησον. ²⁰ ἰδὸν ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοιξῇ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσεται ^{Cant 5, 2} πρὸς αὐτόν καὶ δευνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.
- 21 ²¹ ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς ^{Mt 19, 28} κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ ²² αὐτοῦ. ²² ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ- 2, 7 etc κλησίαις.

IV.

Aperitur theatrum caeleste. Dei thronus cum XXIV presbyteris et IV Cherubim.

- 1 Μετὰ ταῦτα ἶδον, καὶ ἰδὸν θύρα ἠνεογμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἣ πρώτη ἦν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ^{1, 10} ἐμοῦ, λέγον· ἀνάβα ὠδε, καὶ δεῖξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ^{1, 1, 22, 6} ταῦτα. ² εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδὸν θρόνος ἔκειτο ^{Ex 1, 26 ss} ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, ³ καὶ ὁ καθήμενος ^{21, 11} ὁμοίος ὄρασει λίθου ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἴρις κυκλόθεν τοῦ ^{10, 1} θρόνου ὁμοίος ὄρασει σμαραγδίνῳ. ⁴ καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνους εἴκοσι τέσσαρας, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας ^{11, 16} πρεσβυτέρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, ^{3, 4 s} ⁵ καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. ⁵ καὶ ἐκ τοῦ

14. τῆς ἐκκλησίας λαοδικεῶν | κ* και ο μαρτυς | κ και ο αληθιν. | κ και η αρχη | κτισεως : κ* εκκλησιασ 15. κ* om ει | ησ : ειση 16. ουτως οτι : κ οτι ουτως | κ* χλιερσ | ψυχρ. ουτε ζεστ. | ψυχρσ : κ* add ει, quod κc post ζεστ. transp | μελλω σε εμεσαι εκ τ. στ. μου : κ* πανος του στομ. σου 17. οτι sec : κ om | ε κ ουθενος | κ* οτι ταλαιπ. ει 18. κολλουριον | εγχρισον 19. εαν : κ αν | ε κ ζηλωσον 20. κ ανοιξω | om και ante ελενο.

IV, 1. ειδον | η φωνη : κ praem ιδον | κ λαλουσαν | λεγονσα 2. και ευθεωσ | επι του θρονου 3. καθημενος : add ην | σαρδιων | κc ομοιωσ, εσ ομοια 4. θρονουσ : θρονου | εικοσι και | κ. επι τ. θρονουσ ειδον τουσ εικ. και τεσσ. | κ om ἱματιοισ | και εσχον επι τασ | κ χρυσεουσ

^{8, 5} θρόνον ἐκπορευόνται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ· καὶ ἐπτα
^{11, 19} λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἱ εἰσὶν τὰ ἐπτα
^{15, 2} πνεύματα τοῦ θεοῦ· ⁶ καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑάλινη ⁶
^{Ex 1, 22} ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου
^{Ex 24, 10} τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. ⁷ καὶ ⁷
^{Ex 1, 10} τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον
^{1, 10} μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ
^{1, 10} τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. ⁸ καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, ⁸
^{Ex 6, 3} ἐν καθ' ἐν αὐτῶν ἔχον ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν
^{Ex 6, 3} γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαισιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ
^{1, 8} νυκτὸς λέγοντες· ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκρά-
^{1, 8} τωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. ⁹ καὶ ὅταν δάσωσιν τὰ ⁹
^{21, 5} ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ
^{15, 7} τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ¹⁰ πσοῦνται οἱ εἰκοσι ¹⁰
^{1, 10} τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου,
^{1, 10} καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, καὶ
^{1, 10} βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες·
^{6, 12, 3} ¹¹ ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν ¹¹
^{10, 6} τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἐκτίσας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ
^{10, 6} θελημα σου ἦσας καὶ ἐκτίσθησας.

V.

Liber VII sigillorum aperendus traditur agno. Agnus celebratur caelestibus canticis.

^{Ex 2, 9, 3} Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιάν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου ¹
^{1, 10} βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπισθεν, κατασφραγισμένον σφρα-
^{1, 10} γίσιν ἐπτα. ² καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρῶσοντα ἐν φωνῇ ²
¹³ μεγάλῃ· τὸς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας ³
¹³ αὐτοῦ; ³ καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε ³
^{4, 4} ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. ⁴ καὶ ⁴
^{4, 4} ἔκλαιον πολὺ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὐρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε ⁵
^{4, 4} βλέπειν αὐτό. ⁵ καὶ εἰς ἓκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖς· ⁵
^{Ex 49, 9, 3} ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰουδα, ἡ ῥίζα Δαυεὶδ,
^{49, 9, 3} ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἐπτα σφραγίδας αὐτοῦ.

5. βροντ. καὶ φων. | αἱ εἰσι 6. om ωσ | τεσσαρα | εμπροσθ. 7. εχον |
 κ ωσ ομοιον ανθρωπου, ε ωσ ανθρωπου | πετωμενω 8. om τα | κ εν
 εκαστον αυτων, ε εν καθ' αυτο | εχων : ε κ εχον | γεμοντα | λεγοντα |
 κ* om ο post κυριος et ante παντοκρ. 9. κ δωσωσιν | κ om δοξαν | επι
 του θρονου | αιωνων : κ add αμην 10. κ και πσοουνται | εικοσι και |
 προσκυνουσι | αιωνων : κ add αμην | ε κ* βαλλουσι 11. ο κυρ. κ. ο θε.
 ημων : nil nisi κυριε | κ om την ante τιμ. | ησαν : εισι

V, 1. εωθεν : κ εμπροσθεν 2. ισχυρον : κ post κηρυσσ. | om εν |
 αξιος : praem εστιν 3. ηδυνατο | ουδε επ. τ. γησ | ουδε υποκατω τ. γ.,
 quae verba κ om | ουδε βλεπ. 4. και εγω εκλ. πολλα | κ* ευρεθησεται |
 ανοιξει : add και αναγνωσαι 5. ο λεων ο (κ om) : add ων | δαβιδ | τας
 επτα σφρ. : ε κ praem λυσαι

- 6 Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἄρνιον ἱσθηκῶς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἱ εἰσὶν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. ⁷ καὶ ἦλθεν καὶ εἰληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. ⁸ καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἱ εἰσὶν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. ⁹ καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· ἄξιός ἐστι λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσθράγησεν καὶ ἠγόρασεν τῷ θεῷ ἐν τῷ αἱματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθρουσ, ¹⁰ καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. ¹¹ καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, ¹² λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιός ἐστιν τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχύον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογία. ¹³ καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα καὶ ἤκουσα λέγοντας· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἄρνιῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ¹⁴ καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον· ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

VI.

Solvit agnus sigilla priora VI. Significat primum victoriam Christi, ea quae sequuntur caedes et calamitates, sextum rerum omnium conversionem.

- 1 Καὶ ἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἄρνιον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς φωνὴ βροντῆς· ἔρχου. ² καὶ ἶδον, καὶ ἰδὸν ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.
- 3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ

6. καὶ εἶδον : add καὶ ἰδον | ἱσθηκῶς | ἔχον | του θεου πνευματα | τα απεσταλμ. 7. εἰληφεν : add το βιβλιον 8. τσσαρα | κ εκαστος εχον-
 τας | κιθαρας | κ χρυσοας | αι ειων | κ* om αι ante προσευχ. 9. του θεου :
 ε κ add ημας 10. αυτους : ημας | βασιλειαν : βασιλειοι | βασιλευσομεν
 11. om ωσ | κυκλοθεν | ε (non ε*) om μυριαδες μυριαδων και 12. ε κ
 αξιον 13. κτισμα ο (κ το) : add εστιν | εν τη γη | κ om και υποκατω τ.
 γης | επι της θαλ. (κ εν τη θαλασση) : add α εστιν | παντα, ηκουσα
 λεγοντας | ε κ επι του θρονου 14. τσσαρα | και οι : add εικοσι τεσ-
 σαρες | προσεκυνησαν : add ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων

VI, 1. εἶδον | om επτα | κ λεγοντων | ωσ φωνης, κ ωσ φωνην |
 ερχου : add και βλεπε, item κ και ιδε 2. ε κ εἶδον | επ αυτω 3. την
 δευτερ. σφραγ.

δευτέρου ζώου λέγοντος· ἔρχου. ⁴ και ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρ- 4
ρός, και τῷ καθήμενῷ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην
ἐκ τῆς γῆς και ἵνα ἀλλήλους σφάζουσιν, και ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα
μεγάλη.

Και ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί- 5
του ζώου λέγοντος· ἔρχου. και ἶδον, και ἰδοὺ ἵππος μέλας, και
εἰ 5, 1 ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ⁶ και 6
ἤκουσα ὡς φωνῆς ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιξ
σίτου δηναρίον, και τρεῖς χοῖνικες κριθῶν δηναρίου· και τὸ
ἔλαιον και τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

Και ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν 7
τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· ἔρχου. ⁸ και ἶδον, και ἰδοὺ ἵππος 8
εἰ 20, 14 χλωρός, και ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ θάνατος,
εἰ 14, 21 και ὁ ἔδῃσ ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, και ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ
τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ και ἐν λιμῷ και ἐν
θανάτῳ και ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

Και ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγίδα, ἶδον ὑποκάτω τοῦ 9
εἰ 20, 4 θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
εἰ 9, οἰο και διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. ¹⁰ και ἔκραξαν φωνῇ μεγάλη 10
εἰ 2, 7 λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἄγιος και ἀληθινός, οὐ κρίνεις
και ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;
¹¹ και ἐδόθη αὐτοῖς ἐκάστῳ στολὴ λευκή, και ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα 11
εἰ 11, 7 ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσιν και οἱ σύνδου-
εἰ 13, 7 λοι αὐτῶν και οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς
και αὐτοί.

Και ἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην, και σεισμός 12
εἰ 32, 7 μέγας ἐγένετο, και ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, και
εἰ 34, 4 ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, ¹³ και οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ 13
εἰ 24, 29 ἦσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκὴ βάλλουσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ
ἀνέμον μεγάλου σειομένη, ¹⁴ και ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βι- 14
βλίον ἐλισσόμενον, και πᾶν ὄρος και νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν
εἰ 24, 21 ἐκινήθησαν. ¹⁵ και οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς και οἱ μεγιστᾶνες και οἱ 15
εἰ 2, 10

8. ερχου : add και βλεπε, item κ και ιδε 4. κ και ιδον και ιδον εξηλθεν |
επ αυτω | κc om αυτω post εδοθη | εκ της : απο της | σφαξωσι 5. την
τριτην σφραγίδα | ερχου : add και βλεπε, item κ και ιδε | και ιδον | επ
αυτω 6. om ωσ | κριθησ 7. λεγουσαν | ερχου : add και βλεπε, item κ
και ιδε 8. και ιδον | ο θανατος | ακολουθει | μετ αυτου : κ αυτω |
αποκτειναι ante επι το τετ. τ. γ. 9. ιδον | των σφαγμ. : κ ραετω των
ανθρωπων | κ ην εσχον 10. εκραζον | και ο αληθινος | κ εκδικησει |
εκ των : απο των 11. εδοθησαν et στολαι λευκαι | αυτοις εμαστω :
εκαστοις | κ ερεθη | ετι : κ επι | εωσ ου πληρωσονται | αποκτεινεσθαι,
addit νετο κ* υπο αυτων 12. ε κ ιδον | και ιδον σεισμος | γενετ.
μελας | om ολη 13. εις την : κ επι την | βαλλουσα : βαλλει | υπο : κ απο |
μεγαλου ανεμου 14. om ο ante ουρανοσ | ελισσομενον, κ ελισσομενοσ |
νησοσ : κ βουνοσ | κ* εκινησαν

χιλίαρχοι καὶ οἱ πλοῦσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δούλος καὶ ἐλεύθερος κρυσψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας
 16 τῶν ὄρεων, ¹⁶ καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτρας· πέσετε ^{Hos 10, 8}
 ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ ^{Lc 22, 30}
 17 τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, ¹⁷ ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα
 ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

VII.

Eximuntur universa miserie CXLIV milia de tribubus Israel. Pii exteri
 in albis celebrantes deum et agnum.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο ἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ τὰς
 τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους
 τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης ^{20, 8}
 2 μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. ² καὶ ἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα
 ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξεν
 φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι
 3 τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ³ λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε
 τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους ^{12, 10}
 4 τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. ⁴ καὶ ἤκουσα τὸν
 ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χι- ^{14, 1}
 5 λιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἰῶν Ἰσραὴλ. ⁵ ἐκ φυλῆς ^{Gn 49, 8}
 Ἰουδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ρουβὴν δώδεκα
 6 χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες, ⁶ ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώ-
 δεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς
 7 Μανασσὴ δώδεκα χιλιάδες, ⁷ ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες,
 ἐκ φυλῆς Λευὶ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσασαχάρ δώδεκα χι-
 8 λιάδες, ⁸ ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ δώ-
 δεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Βενιαμὴν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.
 9 Μετὰ ταῦτα ἶδον, καὶ ἶδον ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐ- ^{5, 9}
 τὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνος καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
 γλωσσῶν, ἐστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
 περιβεβλημένοις στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικας ἐν ταῖς χερσίν ¹³
 10 αὐτῶν. ¹⁰ καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία τῷ
 11 θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. ¹¹ καὶ ^{18, 1}

15. καὶ οἱ πλοῦοι. κ. οἱ χιλιαρχ. | καὶ οἱ (κ om) ισχυροὶ : κ. οἱ δυνατοὶ |
 καὶ πᾶς ἐλευθερος, κ* ista plane om 16. κ κρυσψεται | ἐπι του θρονου
 17. τῆς οργ. αυτου

VII, 1. μετὰ ταυτα | ειδον | πνεη : κ πνευση 2. ε κ ειδον |
 αναβαντα | κ τοιο τεσσαρες 3. κ αδικησεται | κ μητε τ. θαλ. μητε δ
 δενδρ. | αχρισ ον | σφραγιζωμεν 4. ρμδ χιλιαδες 5—8. δωδεκα ubi-
 que : ιβ' | σφραγιζομενοι bis tantum : add ubique i. e. duodecies post
 χιλιαδ. 6. κ νεφθαλι 7. λευι | ε ισασαχαρ, εε ισασαχαρ 8. κ trans ωσηφ
 ετ βενιαμ. | ε κ βενιαμιν 9. ειδον | ηδυνατο | περιβεβλημενοι | φοινικες
 10. κραζοντες | εε τω θεω ημ. τω καθημ. (κ* om τω καθ.) ἐπι του
 θρονου, ε τω καθημ. ἐπι του θρονου του θεου ημων | αρνιο : κ* add
 ειο τουο αιωναο των αιωνων αμηη

11, 16 πάντες οἱ ἄγγελοι εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυ-
 τέρων καὶ τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου
 8, 12 ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, ¹² λέγοντες· 12
 ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ
 ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας
 9 τῶν αἰῶνων, ἀμήν. ¹³ καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἓκ τῶν πρεσβυτέρων 13
 λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολάς τὰς λευκάς τίνας
 10 21, 15 εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον; ¹⁴ καὶ εἶρηκα αὐτῷ· κύριε μου, σὺ οἶδας. 14
 καὶ εἶπέν μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγά-
 λης, καὶ ἐπλυναν τὰς στολάς αὐτῶν καὶ ἐλευκάναν αὐτάς ἐν τῷ
 αἵματι τοῦ ἀρνίου. ¹⁵ διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ 15
 θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ,
 καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσκει ἐπ' αὐτούς. ¹⁶ οὐ 16
 Es 49, 10 παινάζουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ
 ἥλιος οὐδὲ πᾶν καύμα, ¹⁷ ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνά μέσον τοῦ θρόνου 17
 Es 25, 4 ποιμανεῖ αὐτούς καὶ ὀδηγήσει αὐτούς ἐπὶ ζωῆς πηγᾶς ὕδατων,
 καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

Sigillum VII. Angeli VII cum VII tubis calamitatum.

Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἐβδόμην, ἐγένετο σιγὴ 1
 Tob 12, 15 ^{1, 4} ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμίωρον. ² καὶ ἶδον τοὺς ἐπτά ἄγγελους οἱ 2
 Lc 1, 19 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἐπτά σάλπιγγες.
³ καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων 3
 λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δώσει
 8, 8 ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυ-
 σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. ⁴ καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμια- 4
 μάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
 τοῦ θεοῦ. ⁵ καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν, καὶ ἐέμυσεν 5
 αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν·
 11, 5 ^{4, 5} καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.
 11, 19
 Es 9, 24 Καὶ οἱ ἐπτά ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἐπτά σάλπιγγας ἤτοι 6
 Es 22, 2 μασαῖν αὐτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. ⁷ Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ 7
 ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν
 γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκᾶν, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων
 κατεκᾶν, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκᾶν.

11. κ* om oi | εστηκεισαν | επεσον | επι προσωπον αυτων 12. κ* om η ante ευχαρ. 13. κ om εκ 14. om μου | κ om μοι | ελευκ. αυτας : ελευκ. στολας αυτων 15. σκηνωσει επ αυτους : κ* γνωσκει αυτους 16. ετι pri : κ om | κ διψασουσιν | ο ηλιος : κ* add ετι, sed ipse * punctis notavit 17. ζωση : ζωσασ | κ* δρακυνον | εκ των : ε κ απο των

VIII, 1. οταν : οτε | ε κ ημιωριον 2. ειδον 3. επι το θυσιαστηριον | ινα δωση | κ om το ante ενωπ. 4. κ om ο ante καπν. 5. ε (non εε) το λιβανωτον et αυτο | φωναι κ. βροντ. κ. αστραπ. 6. ε κ om οι ante εχοντες | αυτους 7. ο πρωτ. αγγελος | μεμιγμενα | om εν ante αιματι | om και το τριτ. της γης κατεκαη

- 8 Καὶ ὁ δευτέρου ἀγγελου ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρου μῆγα πυρὶ ^{10r 51, 22}
καϊόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆσ
9 θαλάσσης αἷμα, ⁹ καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν
ἐν τῇ θαλάσσει, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διε-
φθάρησαν.
- 10 Καὶ ὁ τρίτου ἀγγελου ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσαν ἐκ τοῦ οὐρα- ^{Re 14, 12}
νοῦ ἀστὴρ μῆγασ καϊόμενουσ ὡσ λαμπάσ, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ τὸ τρίτον ^{Dan 8, 10}
11 τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰσ πηγὰσ τῶν ὑδάτων. ¹¹ καὶ τὸ ὄνομα
τοῦ ἀστέρου λέγεται ὁ ἄψινθοσ. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδά-
των εἰς ἄψινθοσ, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν
ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.
- 12 Καὶ ὁ τέταρτου ἀγγελου ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον
τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆσ σελήνησ καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρουσ,
ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνη τὸ τρίτον ^{Am 8, 9}
13 αὐτῆσ, καὶ ἡ νύξ ὁμοίωσ. ¹³ καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἐνὸσ ἀετοῦ ^{14, 6}
πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντουσ φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ
οὐαὶ τοῖσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆσ
σάλπιγγουσ τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

IX.

Tubae quinta et sexta. Locustae ex abysso, indicantes hostium copias cum
rege Abaddon. Soluti angeli IV cum exercitu homines perdituro.

- 1 Καὶ ὁ πέμπτου ἀγγελου ἐσάλπισεν· καὶ ἴδον ἀστέρα ἐκ τοῦ ^{8, 10}
οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖσ τοῦ ^{20, 1}
2 φρέατου τῆσ ἀβύσσου. ² καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆσ ἀβύσσου· καὶ
ἀνέβη καπνὸσ ἐκ τοῦ φρέατου ὡσ καπνὸσ καμίνου μεγάλου, καὶ ^{10al 2, 10}
3 ἐσκοτώθη ὁ ἥλιουσ καὶ ὁ ἀῆρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατου. ³ καὶ
ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδεσ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ
4 ἐξουσία ὡσ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆσ γῆσ. ⁴ καὶ ἐρρέθη ^{1, 2 *}
αὐτοῖσ ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆσ γῆσ οὐδὲ πᾶν χλωρὸν
οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοῖσ ἀνθρώπουσ οἵτινεσ οὐκ ἔχουσιν
5 τὴν σφραγίδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. ⁵ καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ
ἵνα μὴ ἀποκτείνουσιν αὐτοῖσ, ἀλλ' ἵνα βασανισθῆσονται μῆτασ
6 παῖση ἀνθρώπων. ⁶ καὶ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ζητήσουσιν οἱ ^{10b 2, 21}
ἀνθρώποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὐρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθ-

8. κ om αγγελ. | κ εγενηθη 9. το τρίτον : κ add μέρος | κ ψυχην |
διαφθαρη 10. om των ante υδατ. 11. ο αψινθος : ε κc om ο, κ* habet
αψινθιον | γινεται | ε (non εc) om των υδατ. | κ εἰσ αψινθιον | om των
ante ανθρωπ. 12. μη φωνη 13. ε κ ειδον | κ om ερουσ | αετον : αγ-
γελου | πετωμενου | τοισ κατοικοουσιν

IX, 1. ε κ ειδον | κ* αστρασ et πεπτωοτασ 2. κ om και ηνοιξε.
το φρε. τ. αβυσσ. | ε κ σκοτισθη 3. αυταισ 4. αυταισ | ε κ αδικη-
σουσι | κ om ουδε παν χλωρ. | ανθρωπουσ : add μονουσ | κ σφραγιδαν |
μετωπων : add αυτων 5. αυταισ | βασανισθωσι 6. ου μη : ουχ

Isa 2, 4 μήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. ⁷ καὶ τὰ 7
ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι ἵπποις ἡτοιμασμένοι εἰς πόλεμον,
καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσοῦ, καὶ τὰ
Isa 1, 6 πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, ⁸ καὶ εἶχαν τρίχας ὡς 8
τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, ⁹ καὶ 9
Isa 2, 5 εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων
αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.
¹⁰ καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς 10
οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας
πέντε· ¹¹ ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, 11
Job 28, 22 ὃ ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδὼν, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα
11, 14 ἔχει Ἀπολλύων. ¹³ Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπήλθεν· ἰδοὺ ἐρχεται ἐτι δύο 12
οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ 18
τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον
15, ^{7, 1} 12 τοῦ θεοῦ, ¹⁴ λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἄγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· 14
λῶσον τοὺς τέσσαρας ἄγγελους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ
τῷ μεγάλῳ Ἐφράτῃ. ¹⁵ καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ 15
ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα
ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. ¹⁶ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν 16
στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δις μυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν
ἀριθμὸν αὐτῶν. ¹⁷ καὶ οὕτως ἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει 17
καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ
ὕακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ
Isa 2, 3 λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς
καὶ θεῖον. ¹⁸ ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάθησαν τὸ 18
τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ
θεῖου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. ¹⁹ ἡ γὰρ ἐξουσία 19
τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν·
αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιοι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐ-
ταῖς ἀδικοῦσιν. ²⁰ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ οὐκ ἀπεκτά- 20
θησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων
^{16, 11} ^{Ps 135} ^{(135), 15} ^{etc} τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ

6. φεύγει : κ φυγη, ε φευξεται 7. ομοια 8. εχον 10. ομοιασ : κ
ομοιοισ | κεντρα, και εν : κεντρα ην εν | εν ταῖς ουρ. αυτων : add και
11. και εχουσιν | επ αυτων βασιλεα : κ αυτων τον βασ., ε αφ αυτων
βασ. | om ω | κ ελληνιδι | κ εχει ονομα 12. η ουαι η μια : κ* ουαι μια,
κ* ουαι η μια | ερχονται | κ μετα ταυτα ad seqq trahit omisso Και
13. κ* om μιαν εκ τ. τεσσ. κερατ. 14. λεγουσαν | ο εχων : οσ εχει |
κ τουσ τεσσαρες 15. κ om οι post αγγελιοι | κ om και ημεραν 16. om
των | ε κ δυο μυριαδες μυριαδων (κ μυριαδων μυριαδω) | ηκουσα :
praem και 17. ε κ ειδον | κ επανω αυτων 18. απο : νπο | κ om τριων |
om πληγων | και εκ του καπν. | και εκ τ. θει. 19. αι γαρ εξουσαι αυ-
των et εισιν | om και εν τ. ουραισ αυτων | κ* εχουσαισ 20. ουτα
μετενοη. | προσκυνησωσι

Nov. Test. ed. Tf.

27

τὰ εἰδῶλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περι-
21 πατεῖν, ²¹ καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν
φαρμακίων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμ-
μάτων αὐτῶν.

X.

Angelus cum libro. Mysteriorum perfectio instat. Iohannes devorat librum
angeli.

1 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα- 5, 2
νοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἴρις ἐπὶ τῆν κεφαλὴν αὐτοῦ, 4, 2
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς
2 στύλοι πυρός, ² καὶ ἔχον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεωγ-
μένον. καὶ ἔθικεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης,
3 τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς, ³ καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ
λέων μυκάται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς
4 ἑαυτῶν φωνάς. ⁴ καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ, ἔμελλον
γράφειν, καὶ ἤκουσα φωνῆν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον Dan 8, 28
5 ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. ⁵ καὶ ὁ
ἄγγελος, ὃν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, Dan 12, 7
6 ἦρεν τῆν χειρὶ αὐτοῦ τῆν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, ⁶ καὶ ὤμοσεν
ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ὅς ἐκτίσεν τὸν οὐρανόν 14, 7
καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τῆν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τῆν θάλασσαν
7 καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται, ⁷ ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις
τῆς φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτε- Am 3, 7
λέσθῃ τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δού-
8 λους τοὺς προφῆτας. ⁸ καὶ ἡ φωνῇ ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πάλιν λαλοῦντας μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρί-
9 διον τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς
θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. ⁹ καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγελον, Et 2, 8
λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ 2, 1 m
κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σον τῆν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στό-
10 ματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. ¹⁰ καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ
τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στό-
ματί μου ὡς μέλι γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράθη ἡ

20. om ta ante ειδωλ. | κ και τα ξυλιν. κ. τα λιθιν. | δυναται 21. ε κ
φαρμακίων | πορνείας : κ* πορνείας

X. 1. om η ante ιρις (κ* θριξ) | ε κ επι της κεφαλῆς | om αυτον prim
2. και ειχεν | ανεωγμενον | επι την θαλασσαν et επι την γην 3. κ* post
εκραξ. add ωσ | κ* om αι | κ ταις αυτ. φωναις 4. κ. οτε : κ κ. οσα |
αι επτ. βρονται : add τας φωνας αυτων | λεγουσαν : add μοι | κ οσα
ελαλ. | μη αυτα : μη ταυτα 5. om την δεξιαν 6. εν τω : κ* om εν |
κ* om και τ. θαλ. και τα εν αυτη | ουκ εσται ετι, κ* ουκει εστιν 7. αλλα
εν | τελεσθη | τους ε. δουλους (κ add και) τους προφ. : τοις ε. δουλοις
τοις προφηταις 8. λαλουσα et λεγουσα | om του ante αγγελου 9. απηλ-
θον | δος μοι | κ βιβλιον | κ* λαβε αυτο και καταφαγε 10. κ βιβλιον |
πικρανθη : κ εγμισθη

κοιλία μου. ¹¹ και λέγουσίν μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ 11
λαοῖς και ἔθνεσιν και γλώσσαις και βασιλευσιν πολλοῖς.

XI.

Metiendum templum. Duo testes necati a bestia reviviscunt et caelum
ascendunt. Tuba VII. Hymnus. Templum dei.

^{21, 15}
^{Ex 40, 3} **Και** ἐδόθη μοι κάλαμος ὁμοιος ῥάβδῳ, λέγων· ἐγειρε και 1
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ και τὸ θυσιαστήριον και τοὺς προσ-
κυνῶντας ἐν αὐτῷ. ² και τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἐκβαλε 2
ἔξωθεν και μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, και τὴν
^{13, 5} πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα δύο. ³ και 3
δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσιν μου, και προφητεύουσιν ἡμέρας χιλίας
^{Zach 4, 2ss} διακοσίας ἐξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκουσ. ⁴ οὗτοί εἰσιν αἱ δύο 4
ἐλαταί και αἱ δύο λυγναί αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἐστῶτες.
^{2 Rg 1, 10} ⁵ και εἴ τις αὐτοῦσ θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στό- 5
ματος αὐτῶν και κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· και εἴ τις
θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. ⁶ οὗτοι 6
^{1 Rg 17, 1}
^{Ex 7, 19} ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑέτος βρέχῃ τὰς
ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, και ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν
ὕδατων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα και πατάξει τὴν γῆν ἐν πάσῃ
^{12, 1}
^{Dan 7, 7} πληγῇ ὅσακισ ἐὰν θελήσωσιν. ⁷ και ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυ- 7
ρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ'
αὐτῶν πόλεμον και νικήσει αὐτοὺς και ἀποκτενεῖ αὐτοὺς. ⁸ και 8
τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις
καλεῖται πνευματικῶς *Σόδομα και Αἴγυπτος*, ὅπου και ὁ κύριος
αὐτῶν ἐσταυρώθη. ⁹ και βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν και φυλῶν και 9
γλωσσῶν και ἔθνῶν τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς και ἥμισυ, και
τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς μνήμα. ¹⁰ και οἱ 10
^{Exh 9, 22} κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῦσ και εὐφραίνονται,
και δῶρα πέμπουσιν ἀλλήλοισ, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφηταί ἐβασά-
^{Ex 37, 5} νισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. ¹¹ και μετὰ τρεῖς 11
ἡμέρας και ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖσ,
και ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, και φόβος μέγας ἐπέπεσεν

11. λεγει

XI, 1. λεγων (κ* λεγει): ε^c (non ε) praem και ο αγγελος εισηκει |
εγειραι 2. κ* της αυλης της | εξωθεν ante τον ναου : ε κ εσωθεν |
εκβαλε : κ* praem και | εκβαλε εξω | τοις εθν. : κ* praem και | τεσσαρακ.
3. κ* περιβεβλημενουσ 4. εσιν αι : κ* εσ. οι | αι sec : ε κ* om | κ* om
αι ante ενωπ. | κυριου : θεου | εστωσαι 5. θελει (κ ante αυτουσ pon) :
θειη | θειηση (κ θελ. adi. αυτ.) : θειη idque post αυτουσ pon 6. βρεχ-
υετουσ εν ημεραισ αυτων της προφ. | κ* om και ante παταξ. | om εν ante
παση 7. το ante αναβαινον : κ* τοτε | πολεμ. μετ αυτ. 8. ε κ τα
πτωματα | om της ante πολεωσ | αυτων sec : ημων, κ* om 9. βλεπου-
σιν | κ εκ των φυλ. κ. λαων | το πτωμα : τα πτωματα | αφησουσι | μνη-
ματα 10. χαρουσιν | ευφρανθησονται | πνεμουσιν | κ οι προφ. οι δυο
11. μετα τασ τρεισ | εν αυτοισ : επ αυτουσ, κ εσ αυτουσ | ε κ επεσεν

- 12 ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. ¹² καὶ ἤκουσαν φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης αὐτοῖς· ἀνάβατε ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἔχθροί αὐτῶν.
- 13 ¹³ καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμός μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὄνματα 16, 18 ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ
- 14 ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. ¹⁴ Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπήλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ. 3, 12
- 15 Καὶ ὁ ἔβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ με- 10, 7 γάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου 12, 10 τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς Dan 2, 44
- 16 αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ¹⁶ καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἳ κάθηται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν 4, 4 etc
- 17 ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, ¹⁷ λέγοντες· 4, 8 εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, καὶ ὅτι εἴληφας τὴν δυνάμιν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας,
- 18 ¹⁸ καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργὴ σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφῆταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθειρο- 19, 2
- 19 τας τὴν γῆν. ¹⁹ καὶ ἡνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ᾤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμός καὶ χάλαζα μεγάλη. 8, 5 16, 18 16, 21

XII.

Mulier Messiam pariens et draco. Draco victus a Michaele persequitur mulierem eiusque semen.

- 1 Καὶ σημεῖον μέγα ᾤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη ³ 15, 1 τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς
- 2 κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, ² καὶ ἐν γαστρὶ Mich 4, 10
- 3 ἔχουσα, καὶ κρατεῖ ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. ³ καὶ ᾤφθη 1 ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, Ez 29, 2
- 4 ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ 12, 1
- 4 ἑπτὰ διαδήματα, ⁴ καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων

12. ηκουσαν : κς ηκουσα | φωνην μεγαλην | λεγουσαν | αναβητε 13. εμφοβοι : κ εν φοβω 14. κ παρηλθεν | ερχεται : κ post ιδου 15. εγενοντο : κ* εγενετο | λεγουσαι | εγενοντο αι βασιλειαι | αιωνων : κ add αμην 16. κ* om οι ante εικοσι | εικ. και τεσσαρ. | οι (κς om) καθηται : καθημενοι | κ και επεσαν 17. κ κυριος ο θεος παντοκρα. | ο ην : add και ο ερχομενος | και οτι : om και 18. κ* ωργισθη | κ om τοις ante φοβουμ. | κ* τοις μικροισ κ. τοις μεγαλοισ 19. ο εν τω : ε κ om ο | ουρανω : κ* add ανα | αυτου pri : κ του θεου | κ* εγενετο

XII, 1. κ* την σεληνην 2. και εν : om και 3. μεγας πυρρως | διαδημ. επτα

τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων
 ἔστικεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν
 2, 27
 19, 15
 Pa 2, 9
 5
 τέκη τὸ τέκνον αὐτῆς καταράγη. ⁶ καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃς
 μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἠρπάσθη
 τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ.
 6
 καὶ ἡ γυνὴ ἔφρουεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοι- 6
 12
 11, 11
 12, 1
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

5. ε κ αρσενα | κ ηρπαγη | om προσ sec 6. εκει pri: om | τρεφωσιν
 7. επολεμησαν | μετα : κατα 8. ισχυσαν : κ add προσ αυτον | ουτε
 τοποσ, κ* ουδε τοτs 9. κ ο μεγασ οφισ | κ om και post διαβο.
 10. λεγουσ. εν τ. ουρ. | καταβληθη | ε κ κατηγοροσ | αυτουσ : ε κ αυτων
 12. κ οι κατοικουντεσ εν αυτ. | την (κ εισ την) γην etc : τοισ κατοικουσι
 την γην και την θαλασσαν 13. αρσενα 14. om αι ante δυο | καιρον :
 κ* om (κc suppl και καιρον) 15. εκ τ. στομ. αυτ. post οπισω τ. γυν. ποη|
 αυτην : ταυτην 17. κ πολεμ. ποιησαι | κ επιλοιπων | ηησου : του ηησου
 χριστου, κ* του θεου

XIII.

Monstrum impietatis surgit, deum spernens, sanctos debellans. Monstrum alterum suadens prioris cultum. Numerus monstri 666.

- 18 1 XII. ¹⁸ Καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. ¹ καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ ^{11, 7, 12, 2} κεφαλὰς ἐπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ^{11, 7, 12, 2} ² ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. ² καὶ τὸ θηρίον ^{11, 2} ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντων· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν ³ δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. ³ καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασαν ὅλη ἡ γῆ ^{11, 2} ⁴ ὁπίσω τοῦ θηρίου, ⁴ καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν τῆν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες· ⁵ τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; ⁵ καὶ ^{12, 18} ⁶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη ^{11, 2} ⁷ αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσαρεσῶντα δύο. ⁶ καὶ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκη- ^{11, 7} ⁸ νούοντας. ⁷ καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων ^{11, 7} ⁹ καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν ^{14, 6} ¹⁰ καὶ λαόν καὶ γλώσσαν καὶ ἔθνος. ⁸ καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν ^{11, 2} ¹¹ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁγίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ ^{2, 7} ¹² καταβολῆς κόσμου. ⁹ εἰ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. ¹⁰ εἰ τις εἰς ^{12, 18} ¹³ αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἰ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ὁδὲ ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ ^{14, 12} ¹⁴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.
- 11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέ- ¹ ¹² ρατα δύο ὅμοια ἁρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. ¹² καὶ τὴν ἐξου- ^{1, 4, 2} ¹³ σίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἔθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

XII, 18. κ εσταθη XIII, 1. κεφ. επτ. κ. κερ. δεκ. | κ επι τ. κερ. αυτου (κ* αυτων) διαδη. δεκ. | ονομα 2. αρκτου | λοντος | κ om ο ante δρακ. 3. και ειδον μιαν των κεφ. | ε (non ε) εθανασθη εν ολη τη γη 4. τον δρακοντα οσ εδωκ. εξουσιαν | προσεκ. το θηριον | om και ante τισ 5. κ* om εξουσια | ποιησαι : ε* πολεμον ποιησαι, κ ποιη. ο θελει τεσσαρακοντ. 6. εις βλασφημιαν | το ονομ. αυτου : κ* αυτον | και τους εν 7. πολεμ. ποιησ. | om και λαον 8. προσκ. αυτω | ου ου : ε κ αν ου | τα ονοματα | αυτου : κ* αυτων, ε κc om | εν τη βιβλω | om του ante εσφαγμενου 10. ει τισ εις αιχμαλ., εις αιχμαλ. (κ om εις αιχμ.) υπαγει : ει τισ αιχμ. συναγει, εις αιχμ. υπαγει | εν μαχαيرا | κ αποκτεινει 12. τους κατοικ. εν αυτη | ινα προσκυνησωσι, κ προσκυνει

13 και ποιει σημεια μεγαλα, ινα και πῦρ ποιῃ καταβαίνειν ἐκ τοῦ 13
 οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 και πλατῆ τοὺς 14
 κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι
 ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι
 5 εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης και ἔζησεν.
 15 και ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ινα και 15
 14, 9
 Dan 2, 51 λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, και ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκνή-
 σουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 και ποιει πάντα, 16
 19, 18, 20
 14, 9 τοὺς μικροὺς και τοὺς μεγάλους, και τοὺς πλουσίους και τοὺς
 πτωχοὺς, και τοὺς ἐλευθέρους και τοὺς δούλους, ινα δῶσιν αὐ-
 τοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον
 14, 11
 15, 2 αὐτῶν, 17 ινα μὴ τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων 17
 τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος
 17, 9 αὐτοῦ. 18 ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθ-
 μὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. και ὁ ἀριθμὸς
 αὐτοῦ χξς'.

XIV.

Agnus surgit cum piis signatis. Tres angeli praecones. Evangelium aeter-
 num. Calix irae dei. Beati mortui pii. Angeli metentes et vindemiantes.

5, 6 Και ἴδον, και ἰδὸν τὸ ἀρνίον ἐστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Cιών, και 1
 7, 4 μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ
 7, 3 εἰς
 1, 15
 13, 6 ὄνομα αὐτοῦ και τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ
 τῶν μετώπων αὐτῶν. 2 και ἤκουσα φωνῆν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς 2
 φωνῆν ὑδάτων πολλῶν και ὡς φωνῆν βροντῆς μεγάλης, και ἡ
 φωνὴ ἦν ἡκουσα ὡς κιθαρωδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις
 8, 9
 Ps 132(33), 3 αὐτῶν. 3 και ἄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου και ἐνώ- 3
 πιον τῶν τεσσαράων ζώων και τῶν πρεσβυτέρων· και οὐδεὶς ἐδύ-
 1 νατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες
 χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ 4
 γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γὰρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκο-
 λουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ
 τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ και τῷ ἀρνίῳ, 5 και ἐν τῷ στό- 5
 2, 13
 Zeph 3, 13 ματι αὐτῶν οὐχ εὐρέθη ψεῦδος· ἄμωμοι γὰρ εἰσιν.

14. ποιησαι sec : κ prae και | οσ : ε κ ο | κ om την ante πληγ. | μαχαίρας
 15. κ ποιησει | ε κ οσοι αν | προσκνησωσι | την εικονα | αποκτανθωσιν :
 prae και ινα 16. κ om τουσ ante μεγαλ. | κ κ. τ. πτωχ. κ. τ. πλουσ, | ινα
 δωση | επι των μετωπων 17. και ινα μη | το χαραγμ. η το ονομ. τ.
 θηριου, κ το χαραγμ. του θηρ. η το ονομ. αυτου 18. τον νουν, κ* ονο |
 κ om και ο αριθμ. αυτου | κ εξακοσαι εζηκοντ. εξ

XIV, 1. ε κ ιδον | om το ante αρν. | εστηκος | τεσσαρακοντ. | om
 αυτου και το ονομ. 2. κ* om μεγαλησ | και η φωνη ην : και φωνην | om
 ωσ ante καιθ. 3. ωσ ωδην | ηδυνατο | τεσσαρακοντ. 4. ουτοι sec :
 add εσιν | κ om οι : ante ακολουθ. | απαρχη : κ απ αρχησ | τω αρνω :
 κ prae και 5. ψευδοσ : δολοσ | εσιν : add ενωπιον του θρονου του
 θεου

- 6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, 8, 13
 ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ 13, 7
 τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλώσσαν καὶ λαόν,
 7 ἴλέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δό-
 ξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ
 ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγάς
 8 ὕδατων. ^{18, 2 8} Καὶ ἄλλος ἄγγελος δεύτερος ἠκολούθησεν λέγων· ^{Es 21, 9}
 ἔπασεν ἔπασεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ^{Dan 4, 27}
 ποργείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. ^{Ier 51} ^{(28), 7} Καὶ ἄλλος ἄγγε-
 λος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις ^{Ps 74(75),}
 προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ⁹
 10 ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ^{Ps 74(75),}
 πίνεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκρά-
 του ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ ⁹
 11 καὶ θείψ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἁγίου. ^{Es, 34, 10} ¹¹ καὶ
 ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰῶνων ἀναβαίνει,
 καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνήσαντες ¹²
 τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα ¹²
 12 τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. ¹² ὧδε ἡ ὑπόμοσῆ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ ^{12, 10}
 13 τηροῦντες τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. ^{12, 17} ¹³ καὶ
 ἦκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· γράψον· μακάριοι οἱ ^{13, 9}
 νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα,
 ἵνα ἀναπαύσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν
 ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
- 14 Καὶ ἶδον, καὶ ἶδον νεφέλην λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθή- ^{1, 13}
 μενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφα- ^{Dan 7, 13}
 15 ρον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. ¹⁵ καὶ ἄλλος
 ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθη- ^{Iohel 3, 12}
 μένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισσον, ὅτι ⁽¹²⁾
 16 ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. ¹⁶ καὶ
 ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
 17 γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. ¹⁷ καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
 18 ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ· ¹⁸ καὶ
 ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἑξουσίαν ἐπὶ

6. κ* om ἄλλον | πετωμενον, κ πεταμενον | ευαγγελισαι (κ -λισσοθαι) τους κατοικουντας | om επι ante παν 7. λεγοντα | om την ante θαλ. 8. om δευτερος, κ* om αγγελ. | κc om alterum επασεν | βαβ. η πολιο η μεγαλη οτι εκ του | om τα post παντα 9. τριτ. αγγελ. (sine allos) | το θηριον προσκυνει | κ επι τω μετωπω 10. των αγιων αγγελων 11. κ των αιωνων | αναβαινει : ante εις αιω. pon 12. om η ante υπομοση | οι τηρουντας : κ των τηρουντων, ε praem ωδε 13. λεγουσης : add μοι, κ ante εκ τ. ουρ. pon | αναπαυσονται | τα δε εργ. 14. κα ειδον, κ om | καθημενος ομοιος | υιω | κ* εχοντα 15. ναου : κ add αυτου | εν μεγαλη φωνη | ηλθεν : add σοι | του θερισαι, κ του θερισμου 16. επι την νεφελην

τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ
 ὄξυ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὄξυ καὶ τρύγησον τοὺς
 βότρυνας τῆς ἀμπελοῦ τῆς γῆς, ὅτι ἤκμισαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς.
 18, 15 ¹⁹ καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ 19
 20 ἐτῆρῆσεν τὴν ἀμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ
 θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. ²⁰ καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς 20
 πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλιῶν τῶν
 ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

XV.

Victorum bestiae hymnus. Angeli VII cum VII phialis irae.

12, 1 Καὶ ἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, 1
 17, 1 ἄγγελος ἐπὶ ἔχοντας πληγὰς ἐπὶ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς
 12, 11 ^{4, 6} ἐτάλεσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. ² καὶ ἶδον ὡς θάλασσαν ὑάλινην 2
 μεμιγμένην πυρὶ, καὶ τοὺς νεκῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς
 εἰκόνας αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐστότας
 5, 8 ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑάλινην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. ³ καὶ 3
 Ex 15, 1 ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν
 Ps 111, 3 τοῦ ἁρνίου, λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σου, κύριε
 145, 17 ^{16, 7} ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοὶ σου, ὁ
 βασιλεὺς τῶν ἔθνων· ⁴ τίς σὺ μὴ φοβηθῆ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ 4
 Ier 10, 7 ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὄσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤξουσιν καὶ
 προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώ-
 θησαν.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἶδον, καὶ ἠνοιγῆ ὁ ναὸς τῆς σκηπῆς τοῦ 5
 μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, ⁶ καὶ ἐξῆλθον οἱ ἐπὶ ἄγγελοι οἱ ἔχον- 6
 Ex 9, 2 ^{19, 8} τες τὰς ἐπτά πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν
 1, 18 λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. ⁷ καὶ 7
 Ex 22, 31 ⁸ ἐν ἑκ τῶν τεσσαρῶν ζώων ἔδωκεν τοῖς ἐπτά ἄγγελοις ἐπτά φιάλας
 Ex 4, 4 ^{4, 9} χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας
 Ex 40, 35 ⁸ τῶν αἰῶνων. ⁸ καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ 8
 θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς εἰδύνατο εἰσελθεῖν
 εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἐπτά πληγαὶ τῶν ἐπτά ἄγγελων.

18. φωνη : κραυγῆ | κ το δρεπα. σου | ε (non ε) om της αμπελου 19. εἰς
 την γην : κ ἐπι της γης | ε κ την μεγαλην 20. ε κ ἐξω της πολ. | εξακο-
 σίων : κ* διακοσίων

XV, 1. εἶδον | κ om ex sec | ex του αριθμου : praem ex
 του χαραματος αυτου | του θειου : κ praem κυριου 3. κ αδοντας |
 μωσως | om του ante δουλου | κ* βασιλευ | εθνων : αγιων, κ* αιωνων
 4. ου μη φοβηθ. σε, κ σε ου φοβ. | ε κ δοξαση | κ οτι δικαιωμ.
 ενωπιον σου εφαν. 5. ε κ εἶδον | και ιδου ηνοιγη 6. ε κ om οι ante
 εχοντ. | κ ενδ. καθαρουσ λινουσ λαμπρουσ | και λαμπρον 7. κ* om εν,
 item κ om επτα sec | αιωνων : κ add αμην 8. ε κ ηδυνατο | κ εἰς τ. ναον
 εισελθ.

XVI.

Effunduntur phialae irae septem; totidem in terris plagae fiunt.

- 1 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγουσης τοῖς Ex 7-10
ἐπτά ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἐπτά φιάλας τοῦ θυμοῦ 15, 7
- 2 τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. ² Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν
φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ πονηρὸν
ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ 15, 17
τοὺς προσκυνούντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.
- 3 Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν·
καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν,
τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ.
- 4 Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς
5 καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. ⁵ καὶ ἤκουσα 11, 6
τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ 6, 10
6 ὄσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, ⁶ ὅτι αἵματα ἀγίων καὶ προφητῶν ἐξέ-
7 χεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πειν· ἄξιοί εἰσιν. ⁷ καὶ ἤκουσα
τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· ναί, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, 15, 2
ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. 15, 3
- 8 Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον,
9 καὶ ἐδόθη αὐτῇ κανματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ. ⁹ καὶ
ἐκανματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ 13, 6
ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύ-
τας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
- 10 Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον 13, 2
τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμα-
11 σῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, ¹¹ καὶ ἐβλασφήμησαν
τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἔλκων
αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
- 12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν 9, 14
μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ Ex 11, 15a
- 13 ἡ ὁδὸς τῶν βασιλείων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίον. ¹³ καὶ ἶδον ἐκ
τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου
καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκά-
14 θαρτα ὡς βάρβαροι· ¹⁴ εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα

XVI, 1. ε κ φωνησ μεγαλησ | εκχεατε | om επτα vec 2. επι την γην | κ* ποιηρον και κακον | ειο τουσ ανθρ. | τουσ τη εικ. αυτ. προσκυνουντ. 3. δευτεροσ : add αγγελσ | κ ωσει νεκρου | ζωησ : ζωσα | ε κ om τα | κ επι της θαλασσησ 4. τριτοσ : add αγγελσ | κ επι τουσ ποταμ. | και ειο τασ 5. δικαιοσ : add κυριε | και ο σιωσ 6. αιμα | κ εδωκασ αυτοιοι | ε κ πειν | αξιοι γαρ ειοι, κ οπερ αξι. ειοι 7. αλλον εκ του θυσιαστ. 8. τεταρτοσ : ε κ add αγγελσ | κ om εν 9. om την 10. πεμπτοσ : add αγγελσ | εμασσωντο | κ απο του πον. 11. κ om και εκ τ. ελκ. αυτων et εκ τ. εργ. αυτ. 12. εκτοσ : add αγγελσ | ευφρατην : πραγμ τον | ανατολων 13. ειδον, κ εδοθη | κ* ωσει βατραχουσ, ε ομοια βατραχοισ 14. δαιμονων

5 αὐτῆς, ⁵ καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον· μυστή-
 ριον, Βαβυλὼν ἢ μεγάλη, ἢ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυ- 14, 2 etc
 6 μάτων τῆς γῆς. ⁶ καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος
 τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύ-
 7 μασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. ⁷ Καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος· διατί
 ἐθαύμασας; ἐγὼ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναῖκος καὶ τοῦ
 θηρίου τοῦ βασιάζοντος αὐτὴν τοῦ ἔχοντος τὰς ἐπτὰ κεφαλάς
 8 καὶ τὰ δέκα κέρατα. ⁸ τὸ θηρίον ὃ εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ 11
 μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπόλειαν ὑπάγει· καὶ
 θανατώσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ 12, 5
 9 ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλέπον-
 των τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται. ⁹ ἄδὲ ὁ νοῦς 13, 18
 ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἐπτὰ κεφαλαὶ ἐπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνή 13, 1
 10 κάθεται ἐπ' αὐτῶν, ¹⁰ καὶ βασιλεῖς ἐπὶ αὐτῶν· οἱ πέντε ἔπεσαν,
 ὁ εἰς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὕτω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν 20, 2
 11 δεῖ μῆναι. ¹¹ καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὄγδοός 5
 12 ἔστιν, καὶ ἐκ τῶν ἐπτὰ ἔστιν, καὶ εἰς ἀπόλειαν ὑπάγει. ¹² καὶ
 τὰ δέκα κέρατα αὐτοῦ εἶδον δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλείαν Dan 7, 28
 οὕτω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι
 13 μετὰ τοῦ θηρίου. ¹³ οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν 17
 14 καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδώσιν. ¹⁴ οὗτοι μετὰ τοῦ
 ἀρνίου πολεμήσουσιν καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος 19, 16 etc
 κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ
 15 καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. ¹⁵ καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα αὐτοῦ εἶδες, οὗ 18, 7
 ἢ πόρνη κάθεται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσίν καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι.
 16 ¹⁶ καὶ τὰ δέκα κέρατα αὐτοῦ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν
 τὴν πόρνην, καὶ ἡρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ
 τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρὶ· 18, 8
 17 ¹⁷ ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
 αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν 10, 7
 18 τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. ¹⁸ καὶ ἡ γυνή 16, 19
 ἦν εἶδες ἔστιν ἢ πόλις ἢ μεγάλη ἢ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν
 βασιλείων τῆς γῆς.

4. αυτησ sec : κ add και της γης 6. ειδον | κ* το αιματι, κc του αιμα-
 τος (sine εκ) | κ θανμ. μεγ. ειδων αυτην 8. om το ante θηριον | ε κ τα
 ονοματα | βλέποντας | κ* και παλιν παρσται, ε καιπερ εστιν 9. ορη
 εισιν επτα 10. κ επτα βασ. εισιν | και ο ειο | κ δει post μειναιρον
 11. κ ουκ εστιν, ουτος ο ογδ. εστ. 12. αλλ 13. αυτων : αυτων |
 διαδιδωσουσιν 15. τα υδατα : κ* ταυτα α | κ* οπου πορνη | λαοι :
 κ praem και 16. και το θηριον : επι το θηριον | εν πυρι 17. αχρι
 τελεσθη τα ρηματα τ. θεου 18. κ om η ante εχουσα | κ επι τ. βασι-
 λειων

XVIII.

Babylonis meretricis magnae lapsus nuntiatur. Pii inde exire iubentur.
Lugentes et laetantes de lapsu. Execratio angeli.

- 16, 1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ 1
οὐρανοῦ, ἔχοντα ἑξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς
δόξης αὐτοῦ. ² καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσον ἔπεσον 2
- 14, 8 Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ
Ea 34 11sa φυλακῆ παντός πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακῆ παντός ὄρνέου
13, 21 a ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, ³ ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς 3
^{16, 8}
^{17, 2} πορνείας αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
Ier 51, 7 μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως
Nab 2, 4 τοῦ στρήγνου αὐτῆς ἐπλούτησαν. ⁴ καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ 4
Ier 51, 6-9 τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαός μου ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ
συγκοινωνήσητε ταῖς ἀμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς
ἵνα μὴ λάβητε, ⁵ ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἀμαρτίαι ἅρας τοῦ 5
Pa 137, 8 οὐρανοῦ καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ⁶ ἀπό- 6
δοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασατε κεράσατε αὐτῇ
Ea 47, 7-8 διπλοῦν· ⁷ ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηγίασεν, τοσοῦτον δότε 7
αὐτῇ βασανισμόν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι
κάθημαι βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω,
⁸ διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ 8
πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς
κύριος ὁ θεὸς ὁ κρῖνας αὐτήν.
- Ez 26, 16 Καὶ κλαίονται καὶ κόπονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς 9
27, 30 γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηγιάσαντες, ὅταν βλέπω-
σιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ¹⁰ ἀπὸ μακρόθεν ἐστηκότες 10
16, 19 διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ
πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλῶν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾶ ὥρᾳ ἦλθεν
Ez 27, 36 ἡ κρίσις σου. ¹¹ καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν 11
Ez 27, 5-8 ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, ¹² γόμον 12
17, 4 χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσί-
νου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον
θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου
τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμαίρου, ¹³ καὶ 13

XVIII, 1. Καὶ μετὰ ταυτ. | om ἄλλον 2. ἐν (κ om) ἰσχυρᾷ φωνῇ :
ἐν ἰσχυρῇ φωνῇ μεγάλῃ | κ om alterum ἔπεσον | δαιμονίων 3. κ πεπω-
κασιν, ε πεπωκε 4. ἐξέλθατε | ἐξ αὐτῆς ante ο λα. μου | συγκοινω. | ἐκ
των πλ. αὐτῆς post ἵνα μὴ λαβ. pon 5. ἠκολούθησαν 6. ἀπέδωκ.
νμιν | και (κ om) διπλώσατε αὐτὴ διπλᾶ 7. εδοξ. εαυτῆν | om οτι sec
8. κ* ο θεος ο κυριος | κρινων 9. κλαυο. αὐτην | ἐπ αὐτῇ | κ* om και
στρηγιας. | κ ἰδωσιν pro βλέπ. | πυρωσεως : κ* πτωσεως 10. ἐν μια ὥρᾳ
11. τῆς γῆς : κ add σου | ἐπ αὐτῇ 12. μαργαριτου | βυσσου | σιρικου |
κ om και μαρμαρου

- κιννάμωμον και ἄμωμον και θυμαμάματα και μύρον και λίβανον και
 οἶνον και ἔλαιον και σεμίδαλιν και σῖτον και κτήνη και πρόβατα,
 14 και ἵππων και ῥεδῶν και σωμάτων, και ψυχὰς ἀνθρώπων, ¹⁴ και
 ἡ ὀψώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, και
 πάντα τὰ λιπαρὰ και τὰ λαμπρὰ ἀπόλωτον ἀπὸ σοῦ, και οὐκέτι
 15 οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν. ¹⁵ οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' ^{Εκ 21, 20}
 αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασιανισμοῦ
 16 αὐτῆς κλαίοντες και πενθοῦντες, ¹⁶ λέγοντες· οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ^{10, 19}
 ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον και πορφυροῦν και κόκκινον,
 και κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ και λίθω τιμίῳ και μαργαρίτῃ, ὅτι ¹⁹
 17 μιᾶ ὥρα ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. ¹⁷ και πᾶς κυβερνήτης ^{Εκ 21, 27}
 και πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων και ναῦται και ὅσοι τὴν θάλασσαν
 18 ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν ¹⁸ και ἔκραζον βλέποντες τὸν ^{Εκ 24, 10}
 καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες· τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ
 19 μεγάλῃ; ¹⁹ και ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν και ἔκραζον ^{Εκ 27, 20}
 κλαίοντες και πενθοῦντες, λέγοντες· οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ^{10, 16}
 ἐν ἣ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ ἐκ
 20 τῆς τιμότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾶ ὥρα ἠρημώθη. ²⁰ εὐφραίνου ἐπ' ^{Εκ 44, 23}
 αὐτῇ, οὐρανὲ και οἱ ἅγιοι και οἱ ἀπόστολοι και οἱ προφῆται, ὅτι
 ἔκριθεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.
 21 Και ἦρεν εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, και ^{1er 51}
 ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτως ὀρμημάτι βληθήσεται ^{(26), 63}
 22 Βαβυλῶν ἡ μεγάλη πόλις, και οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔτι. ²² και φωνὴ ^{Εκ 24, 8}
 κιθαρωδῶν και μουσικῶν και αὐλητῶν και σαλπιστῶν οὐ μὴ ^{1er 25, 10}
 ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, και πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὐρεθῆ
 23 ἐν σοὶ ἔτι, και φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, ²³ και φῶς ^{Εκ 22, 8}
 λύχνου οὐ μὴ φάνη ἐν σοὶ ἔτι, και φωνὴ τυμφίον και τυμφῆς οὐ ^{1er 16, 9}
 μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροὶ σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες
 τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη,
 24 ²⁴ και ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν και ἁγίων εὐρέθη και πάντων
 τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

13. κιννάμωμον, κ κιννάμωμον | om και ἀμωμον 14. σου pri : pon
 post ψυχῆς | ἀπόλωτον : ἀπῆλθεν | ου μη ευρησης αυτα 16. και λε-
 γοντες | κ κεχρυσωμενον | μαργαριταιο 17. ο επι τοπ. πλεων : επι
 των πλοιων ο ομιλοσ 18. βλέποντες : ὀρωντες 19. κ ἐπὶ τῆς
 κεφαλῆς | κ ουαι tantum semel | om τα 20. επ αυτην | om και οι
 ante αποστολ. 21. κ* λιθον ισχυρον, item κ ωσ λιθον μεγαν | ετι :
 κ add εν αυτη 22. κ om και ab initio | κ σαλπιγγων | κ om πασης
 τεχνης | κ om και φω. μυλου ου μη ακ. εν σοι ετι 23. φαρμακεια
 24. ε κ αιμα

XIX.

Hymnus caelestium de deo iusto iudice. Agni nuptiae parantur. Christus cum suis vincit bestiam eiusque cultores. Epulum avium.

^{12, 10} ^{Ps 104, 25} Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν 1
^{16, 7} τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλουῖα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ
^{16, 7} δύναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ² ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις 2
^{16, 7} αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἧτις ἐφθειρεν τὴν
^{16, 7} γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων
^{16, 7} αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. ³ καὶ δεύτερον εἶρηκαν· ἀλληλουῖα, καὶ 3
^{16, 7} ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ⁴ καὶ 4
^{16, 7} ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα,
^{16, 7} καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες·
^{16, 7} ἄμην ἀλληλουῖα. ⁵ καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· 5
^{16, 7} αἰεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δούλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι
^{16, 7} αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. ⁶ καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου 6
^{16, 7} πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν
^{16, 7} ἰσχυρῶν, λεγόντων· ἀλληλουῖα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς
^{16, 7} ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. ⁷ χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δῶμεν τὴν 7
^{16, 7} δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
^{16, 7} λαμπρὸν καθάρων. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων 8
^{16, 7} ἐστίν. ⁹ Καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ 9
^{16, 7} γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι
^{16, 7} ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσίν. ¹⁰ καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ 10
^{16, 7} προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὄρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμὶ
^{16, 7} καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ
^{16, 7} θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστίν τὸ πνεῦμα τῆς
^{16, 7} προφητείας.
^{6, 2} Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεφημένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, 11
^{6, 2} καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ
^{6, 2} ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. ¹² οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλόξ 12
^{12, 3} πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα
^{12, 3} γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, ¹³ καὶ περιβεβλημένος 13
^{12, 3} ἱμάτιον περιγεγραμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ

XIX, 1. Καὶ μετὰ ταυτ. | ε (non ε) om ωσ | οχλου πολλου μεγαλην | λεγοντος | και η δοξα : add και η τιμη | κυριω τω θεω ημων 2. εκ της χειρος 4. επσον | εικοσι και τεσσαρ. | τεσσαρα | κ* om ζωα | επι του θρονου 5. κ* φωναι et εξηλθον λεγουσαι | τον θεον | και οι φοβουμ. | και οι μικρ. 6. λεγοντας, κ λεγουσων | κ ο θεος ο κυριος | ημων : om 7. αγαλλωμεθα | κ* δασομεν 8. καθαρων και λαμπρον | σοτι των αγιων 9. του γαμου : κ* om | κ* om και λεγει μοι loc sec | λογοι : κ* add μου | αλη. γισι του θεου 10. επσον | κ* om σου post αδελφ. | του ησου bis 11. ανωγωμενον | κ πιστος καλουμενος 12. ωσ φλοξ 13. περιγεγραμμ. : βαβαμμενον | καλειται, κ* κεκλητο

- 14 λόγος τοῦ θεοῦ. ¹⁴ καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει
 αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσιον λευκὸν καθαρόν. ⁸
- 15 ¹⁵ καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν
 αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτοὺς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ ^{1, 16}
 σιδηρᾷ, καὶ αὐτοὺς πατεῖ τὴν ληρὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ^{2, 12}
 ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. ¹⁶ καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον ^{12, 5}
 καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς βασιλέων ^{14, 19}
 καὶ κύριος κυρίων. ^{Es 63, 8} ^{17, 14}
- 17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἐκραξεν ἐν ^{Es 39,}
 φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσου- ¹⁷⁻²⁰
 ρανήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ,
- 18 ¹⁸ ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρ-
 κας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν,
 καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ
 19 μεγάλων. ¹⁹ Καὶ ἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ ^{17, 12}
 τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ ^{16, 14}
 τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.
- 20 ²⁰ καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ^{16, 12}
 ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάτησεν τοὺς λαβόν- ^{20, 10}
 τας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνούντας τῇ εἰκόνι
 αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τῆς
- 21 καιομένης ἐν θείῳ. ²¹ καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομ- ^{Es 30, 22}
 φαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελεύσει ἐκ τοῦ στό-
 ματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν
 αὐτῶν.

XX.

Dracone ligato resurgunt ad regnum mille annorum. Gog et Magog.
 Diabolo perditio fit iudicium extremum.

- 1 Καὶ ἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν ^{18, 1}
 2 κλεῖν τῆς ἄβυσσου καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. ² καὶ
 ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ ἐστὶν ὁ διάβολος ^{12, 9}
 3 καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, ³ καὶ ἔβαλεν αὐτὸν ^{Es 24, 22}
 εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα

14. ε^ο τα στρατ. τα εν | κ* ενδεδυμενοις | ε κ λευκ. και καθαρ.
 15. πατασση, κ παταξει | του θυμου : κ post της οργ. pon | και της
 οργ. 16. κ om επι sec | το ονομα 17. κ αλλον pro ενα | om εν post
 εκραξ. | πετωμενοις | και συναγαγεθι | το δειπν. του μεγαλου θε.
 18. κ επ αυτοις | om τε | κ των μεγαλ. 19. ειδον | om τον 20. μετα
 τουτου | κ* την εικονα | την καιομενην | εν τωθειω 21. εξελθουση :
 εκπορευομενη

XX, 1. ε κ ειδον | κ* om εκ του ουραν. | κλειδα | κ εν τη χειρι
 2. τον οφιν τον αρχαιον ος εστι διαβολ. και σατ. 3. εκλεισεν : add
 αυτον

μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα

17, 10 δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

Dan 7, 9 Καὶ ἶδον θρόνονσ, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοῖσ, καὶ κρίμα 4
22, 27 ἐδόθη αὐτοῖσ, καὶ τὰσ ψυχὰσ τῶν πεπελεκισμένων διὰ τῆν μαρ-
6, 9 etc τυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύ-
νησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τῆν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ
χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τῆν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν
καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. ⁵ οἱ λοιποὶ τῶν 5
νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστα-
σις ἡ πρώτη. ⁶ μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστά- 6
Ea 61, 6 σει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δευτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν,
ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖσ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι
μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.

E: 28, 29 Καὶ ὅταν τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη, λυθῆσεται ὁ σατανᾶσ ἐκ 7
τῆσ φυλακῆσ αὐτοῦ, ⁸ καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν 8
ταῖσ τέσσαρσιν γωνίαισ τῆσ γῆσ, τὸν Γῶγ καὶ Μαγῶγ, συνα-
γαγεῖν αὐτοῖσ εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν ὡσ ἡ ἄμμος
τῆσ θαλάσσησ. ⁹ καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτωσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐκν- 9
κλευσαν τῆν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τῆν πόλιν τῆν ἡγαπημέ-
21, 2 νην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτοῖσ·
¹⁰ καὶ ὁ διάβολοσ ὁ πλανῶν αὐτοῖσ ἐβλήθη εἰς τῆν λίμνην τοῦ 10
19, 20 πυρὸσ καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτησ,
καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸσ εἰς τοῖσ αἰῶνασ τῶν
αἰῶνων.

Dan 7, 9 Καὶ εἶδον θρόνονσ μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐ- 11
τόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανόσ, καὶ τόποσ
οὐχ εὔρεθη αὐτοῖσ. ¹² καὶ εἶδον τοῖσ νεκροῖσ τοῖσ μεγάλουσ καὶ 12
τοῖσ μικροῖσ ἐστῶτασ ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοιχθη-
σαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοιχθη, ὃ ἐστιν τῆσ ζωῆσ· καὶ ἐκρίθησαν
Mal 3, 16 οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖσ βιβλίοισ κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
τῶν. ¹³ καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοῖσ νεκροῖσ τοῖσ ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ 13
6, 8 θάνατοσ καὶ ὁ ἄδησ ἔδωκεν τοῖσ νεκροῖσ τοῖσ ἐν αὐτοῖσ, καὶ

8. κ πλανησαι | ετι : post τα εθνη. pon | και μετα 4. ε κ ειδον | κ ει
τινωσ ουν ου | τω θηρω | ουτε | ε τη ειμονι | μετωπον : add αυταν |
ε (non ε) om του ante χριστ. | τα χιλια 5. οι δε λοιπ. | ανεζησαν |
αχρι : εωσ 6. ο θανατ. ο δευτ. | αλλ εσονται. | κ και του θου | om τα
8. κ παντα τα εθνη | κ om τα sec | κ τετρασι | κ* om της γης | κ* om
του ante γωγ | και του μαγωγ | συναγαγειν : κ praem και | om του ante
πολεμ. | om αυταν 9. ε κ εκυκλωσαν | εκ τ. ουρανου : praem απο του
θου 10. om του sec | ε κ om και post οπου | κ και οπου ο ψευδ.
11. λευκον μεγαν | επ αυτου, κ επανου αυτου | om του ante προσωπ.
12. τ. νεκρουσ : κ* add και | τ. νεκρ. μικρ. και μεγαλ. | κ* εστωτ. επι
του θου | ηνεωχθησαν, κ ηνεωχθη (sed κ* om κ. αλλ. βιβ. ηνωσ.) | βιβλιον
αλλο | ε κ ηνεωχθη | κ εν ταισ βιβλοισ 13. τουσ εν αυτη νεκρουσ |
τουσ εν αυτοισ νεκρουσ

- 14 ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. ¹⁴ καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. οὗτος ὁ θάνατος ^{21, 8}
 15 ὁ δευτέρος ἐστίν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. ¹⁵ καὶ εἴ τις οὐχ εὐρέθῃ ^{2, 5 etc}
 ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ
 πυρός.

XXI.

Novum caelum, nova terra, nova Hierosolyma. Novae urbis, sponsae agni, splendor caelestis. Duodecim portae ac lumen caeleste.

- 1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος ^{εβ 65, 17}
 οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. ^{66, 22}
 2 ² καὶ τὴν πόλιν τὴν ἀγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνου- ^{2 Po 3, 13}
 σαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κε- ^{3, 12}
 3 κοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. ³ καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ^{εβ 31, 27}
 θρόνου λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων,
 καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ ^{2 Co 6, 16}
 4 αὐτὸς ὁ θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, ⁴ καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον
 ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε ^{7, 17}
 πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ^{εβ 25, 8}
 5 ἀπῆλθαν. ⁵ καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ^{εβ 42, 19}
 ποιοῦ πάντα. καὶ λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ ^{22, 6}
 6 καὶ ἀληθινοὶ εἰσιν. ⁶ καὶ εἶπέν μοι· γέγοναν. ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ ^{19, 9}
 τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς ^{16, 17}
 7 πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. ⁷ ὁ νικῶν κληρονομήσει ^{2 etc}
 8 ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. ⁸ τοῖς δὲ
 δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις ^{22, 15}
 καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ
 μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστίν ὁ ^{20, 10}
 θάνατος ὁ δευτέρος. ^{20, 14}
 9 Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιά- ^{15, 1}
 λας τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ' ^{11, 1}
 ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δεῖξω σοὶ τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. ^{19, 1}

13. κ κατεκρίθησαν 14. οντος : κ praem και | εστιν ο δευτερ. θανατ., κ ο δευτ. θαν. εστιν | om η λιμνη του πυρ. 15. κ* ευρεθησεται

XXI, 1. παρηλθε 2. και : add εγω ιωαννης | ειδον : ante την πολιν pon | απο του θρου εκ τ. ουρ. 3. κ* και φωνη μεγαλη et λεγουσα | θρονον : ουρανον | κ* σοκνηωσεν | κ om και ante αυτος | μετ αυτων : add εθου αυτων 4. εξαλειψει : add ο θρου | κ* δρακν (ut iam 7, 17) | απο των οφθ. | ο θανατος | κ ουτ. κραυγ. ουτ. πενθ. omissis ουτ. πονος | ετι sec : in κ εκ ετι factum οτι (ab ipso * ut vdir). Iam igitur deest ετι. | απηλθον, κ απηλθεν 5. επι του θρονον | παντα ποιω | λεγει : add μοι | αληθιν. και πιστ. 6. ειπεν : κ λεγει | γεγονε, κ* γεγονα | εγω ειμι το Α | αυτω : om | κ* δωρεα 7. ταυτα : παντα | ο υιος 8. τοις δε δειλοις : δειλοις δε | φαρμακευσι | ο δευτερ. θανατ. 9. ηλθεν : add προς με | om εκ | φιαλ. τας γεμουσας των | την νυμφ. του αρνι. την γυναικα

17, 3 ¹⁰ και ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα και ὑψηλόν, και ¹⁰
 Ε: 40, 2 ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ καταβαίνουσαν ἐκ
 2 τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ¹¹ ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ ¹¹
 φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλ-
 Ε: 48, 311a λίζοντι· ¹² ἔχουσα τείχος μέγα και ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώ- ¹²
 δεκα, και ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, και ὀνόματα
 ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἐστὶν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
¹³ ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, και ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, ¹³
 και ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, και ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς.
¹⁴ και τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίουσ δώδεκα, και ἐπ' ἀν- ¹⁴
 Ε: 40, 3 τῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. ¹⁵ και ¹⁵
 ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κλάμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ
 Ε: 41, 21 τὴν πόλιν και τοὺς πυλῶνας αὐτῆς και τὸ τεῖχος αὐτῆς. ¹⁶ και ¹⁶
 ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, και τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ
 πλάτος. και ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων
 δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος και τὸ πλάτος και τὸ ὕψος αὐτῆς
 ἴσα ἐστίν. ¹⁷ και ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα ¹⁷
 Ζαχ 2, 5 τεσσαρῶν πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου. ¹⁸ και ¹⁸
 ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασις, και ἡ πόλις χρυσοῦν κα-
 Ε: 54, 11a θαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. ¹⁹ οἱ θεμελίουσ τοῦ τείχους τῆς ¹⁹
 Ε: 28, 17a πόλεως παντὶ λίθῳ τιμῳ κεκοσμημένοι· ὁ πρῶτος
 ἴασις, ὁ δευτέρος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδόν, ὁ τέταρτος
 σμάραγδος, ²⁰ ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος ²⁰
 χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἕνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος
 χρυσόπρασος, ὁ ἐνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος.
²¹ και οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρίται· ἀνά εἰς ἕκαστος ²¹
 τῶν πυλῶνων ἡς εἶξ ἐνὸς μαργαρίτου. και ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως
 χρυσοῦν καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγῆς. ²² και ναὸν οὐκ εἶδον ἐν ²²
 αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν,
²² Ε: 60, 19 και τὸ ἄρνιον. ²³ και ἡ πόλις οὐ χρειὰν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς
 σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν
 Ε: 60, 3a αὐτῆς, και ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρνιον. ²⁴ και περιπατήσουσιν τὰ ²⁴
 ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, και οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν
²⁴ 22, 5 τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτῆς, ²⁵ και οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ ²⁵

10. επ ορος | την πολιν : add την μεγαλην 11. και ο φωστὴρ 12. εχου-
 σαν τε | εχουσαν πυλ. | κ επι τους πυλωνας | ονοματα : κ add αυτων |
 κ γεγραμμενα | των υιων 13. απ ανατ. | και απο ter : om και ter
 14. εχον | επ αυτων : εν αυτοις | om δωδεκα ante ονοματ. 15. om
 μετρον 16. οσον : τοσουτον εστιν οσον και | ε^ο επι σταδίουσ 17. τσο-
 σαρακ. | κ πηχων 18. και η : και ην η, κ^ε και ην | ενδομήσις | ομοια
 19. ε κ^ε και οι θεμελ. | ο πρῶτος : κ ο εισ 20. σαρδιουσ | ενατουσ |
 κ^ε τοπαδιον | κ^ε αμεθυστινουσ, κ^ε αμεθυσουσ 21. κ και οι ιβ' πυλ.
 (κ^ε add ιβ') μαργαριται | διαυγησ : διαφανησ 22. κ^ε στι ο κυρ. ο θεουσ
 23. φαίνωσιν εν αυτη 24. και τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι
 αυτησ περιπατησουσι | την δοξαν και την τιμην αυτων

26 κλεισθῶσιν ἡμέρας, νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ, ²⁶ καὶ οἴσουσιν τὴν
 27 δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. ²⁷ καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ ^κ εἰς αὐτήν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποίων βδέλυγμα καὶ ψεύδος, εἰ μὴ
 οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

XXII.

Flumen arborque vitae. Beatitas aeterna. Iohannes testis fidus. Promissa et comminationes dei. Verba fida et sancte tuenda. Christi reditus certus.

1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλο- ^κ ¹
 2 λον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. ² ἐν
 μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντευθεν καὶ ἐκείθεν ^κ ² ⁷ ⁷
 ἔξυλον ζωῆς ποίων καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδι-
 3 δονοὺς τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν
 4 τῶν ἐθνῶν. ³ καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος ^κ ¹⁴ ¹¹
 τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δούλοι αὐτοῦ
 5 λατρεύσουσιν αὐτῷ ⁴ καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ
 6 ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. ⁵ καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἔτι, ⁷ ²¹ ²² ²⁵
 καὶ οὐκ ἔχουσιν χρεῖαν φωτὸς λύγχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι
 κύριος ὁ θεὸς φωτίζει ἐπ' αὐτοῖς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς ^κ ⁷ ²⁷
 6 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ⁶ καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ^κ ²¹ ⁵
 ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν
 7 ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ ^κ ¹ ¹
 7 γενέσθαι ἐν τάχει. ⁷ καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν ^κ ² ¹¹
 τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.
 8 Καγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα
 καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ
 9 ἀγγέλου τοῦ δεικνύντος μοι ταῦτα. ⁹ καὶ λέγει μοι· ὄρα μὴ· ^κ ¹⁹ ¹⁰
 σύνδουλόσ σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν
 τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύ-
 10 νησον. ¹⁰ καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφη- ^κ ¹⁰ ⁴
 11 τείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. ¹¹ ὁ ἀδικῶν ^κ ¹ ³
 ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἠνυπαρὸς ἠνυπαθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος ^κ ^κ ¹² ¹⁰
 δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

27. κ εἰσελθῶσιν | κοινουν και ποιουν | κ* ωσει βδελυγμ. | αρνιον : κ ουρανον

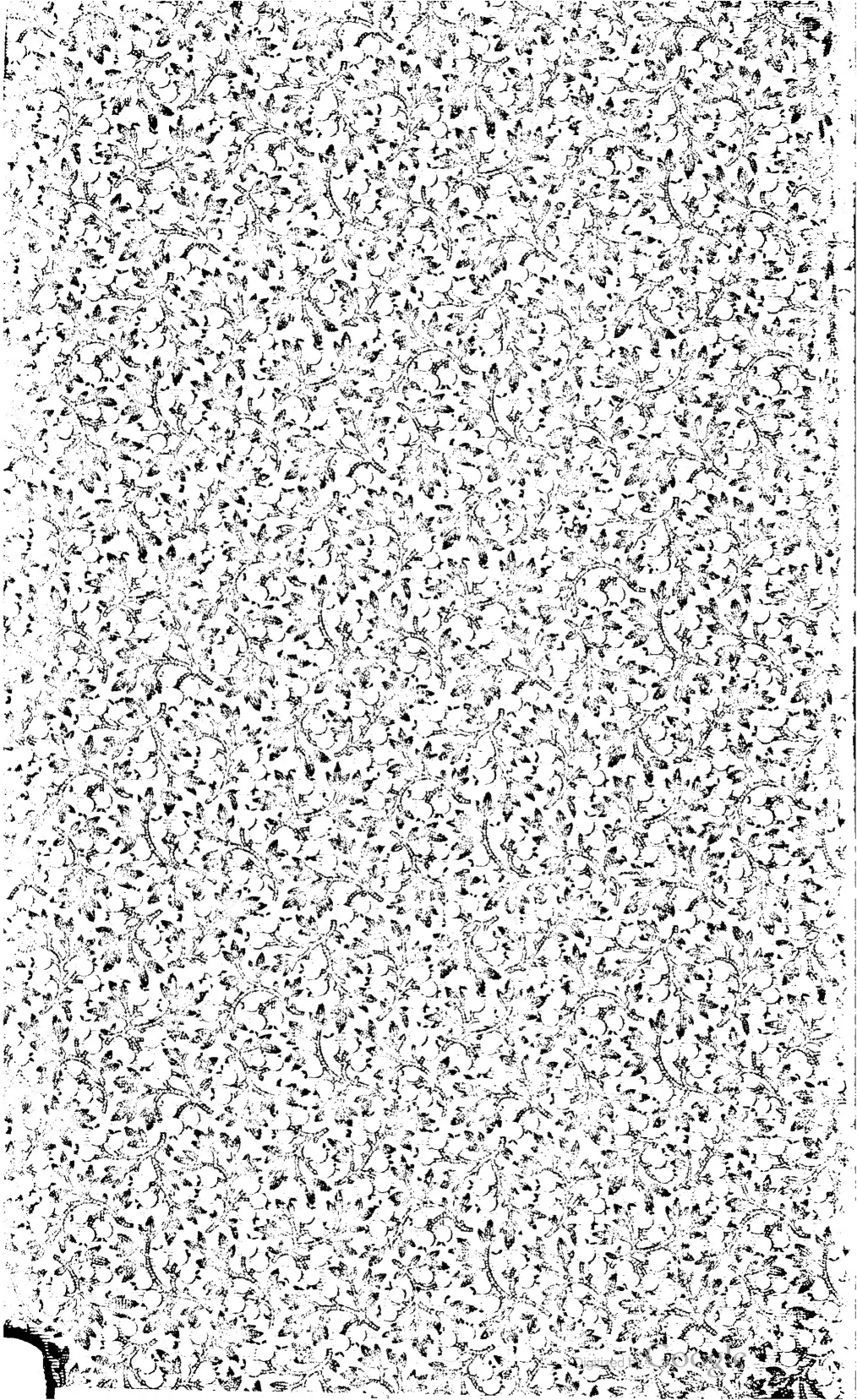
XXII, 1. καθαρων ποταμον | κ om του ante θρονου 2. εντευθεν και εντευθεν, κ ενθεν και ενθεν | ε κ ποιουν | μνηα : add ενα | αποδιδουν | κ τους καρπουσ et των ξυλων | κ om των ante εθν. 3. καταναθμα | κ* om ετι | κ om ο 4. επι των : κ praem και 5. εσται ετι : εστ. εκει | χρεσιαν ουκ εχου. | om φωτος ante λυχνου | φωτιζει | om επ 6. om ο ante κυριος | τ. πνευματ. των : των αγιων | απστειλεν : κ* add με 7. om και | κ ερχονται 8. και εγω | ο βλεπ. ταυτα κ. ακου. | επισσον | δεικνυντοσ 9. ειμι : praem γαρ 10. οτι ο καιροσ 11. και ο ρυπων ρυπωσατω | ο δικ. δικαιοθητω

Εσ 40, 1^ο Ἰδὸν ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι 12
 ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ὁ 13
 21, 6^ο πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. 14 μακάριοι οἱ πλύνον- 14
 7, 14^ο τες τὰς στολάς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἑξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον
 Φιλ 2, 2^ο τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσελθῶσιν εἰς τὴν πόλιν. 15 ἔξω οἱ 15
 κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδω-
 λολάτραι καὶ πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδος. 16 ἐγὼ Ἰησοῦς 16
 Εσ 11, 1^ο ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλη-
 2, 28^ο σίαις. ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυεὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ
 Εσ 55, 1^ο πρωϊνός. 17 καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ 17
 ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω
 ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.
 Δτ 4, 2^ο Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφη- 18
 τείας τοῦ βιβλίου τούτου. εἴαν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει
 ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸς τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ
 15, 1^ο 28^ο τούτῳ· 19 καὶ εἴαν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς 19
 προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
 ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἀγίας, τῶν γεγραμμένων
 ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
 7. 17^ο Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου 20
 κύριε Ἰησοῦ.
 Εσ 13, 25^ο etc Ἦ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων. 21

12. και ιδου | κ* αποδοθῆναι | εργ. αυτου εσται 13. εγω εμι το Α και
 το Ω, αρχ. κ. τελ., ο πρωτ. και ο εσχ. 14. μακαρ. οι ποιουντες τας
 εντολας αυτου 15. εξω δε | πασ ο φιλων και ποιων 16. του δαβιδ |
 ο πρωϊνος : και ορθρινος 17. κ om το et η | ερχου bis et ερχοσθω :
 ελθῃ bis et ελθεται | και ο θελων λαμβαντω το υδ. 18. συμμαρτυρου-
 μι γαρ παντι ακουοντι | επιθη : επιτιθη, κ επιθησει | προσ ταυτα |
 ο θεος επ αυτον | om τω 19. εαν (κ αν) τις αφαιρη | λογων (κ add
 τουτων) βιβλου | αφελει : αφαιρησει | απο βιβλου της ζω. | και των
 γεγραμμ. εν βιβλω 20. ταυτα : κ* add ειναι | ταχυ· αμην. Ναι ερχου
 21. του κυριου ημων ιησ. χριστου μετ. πα. υμων. Αμην.

XX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ.

~~OCT 15 1958~~

C

